

विश्वासीहरूका निम्ति लेखिएको
पवित्र बाइबलको टिप्पणी

पुरानो नियमको टिप्पणी

विलियम म्याक डोनाल्ड

Title of the English Original:

Believer's Bible Commentary by William MacDonald

Indian Publisher of the English Original:

**Authentic Media, Medchal Road, Suchitra Junction,
Secunderabad – 500 067, India**

ISBN of the English Original: ISBN 9789381905593

Copyright of the English Original: © 1995 by Christian
Mission in Many Lands, Inc. P.O. Box 13, Spring Lake, NJ
07762, USA www.cmml.us

Copyright of the Nepali translation: © 2015 by Christian
Mission in Many Lands, , Inc. P.O. Box 13, Spring Lake, NJ
07762, USA www.cmml.us

Publisher of the Nepali translation:

जीवन मार्ग प्रकाशन
पी.ओ. बक्स नं. २३
पी.ओ. कालिम्पोङ्ग - ७३४३०१
पश्चिम बंगाल
भारत

Please visit our webpage for additional literature.

These publications are available as pdf files from:

www.nbcinepal.org

or write to:

nbcinepal@gmail.com

Printed at:

भविष्यवक्ताहरूका पुस्तकहरूको टिप्पणी

- (क) यशैया, यर्मिया, विलाप, इजकिएल र दानियल
नामक मुख्य भविष्यवक्ताहरूका पुस्तकहरू
अनि
ख) साना भविष्यवक्ताहरूका बाह्रवटा पुस्तकहरू)

भविष्यवक्ताहरूका पुस्तकहरूको भूमिका

पुरानो नियममा 'भविष्यवक्ताहरू' नामक खण्ड छ, जुन खण्ड यशैयाको पुस्तकदेखि शुरु गर्छ र मलाकीको पुस्तकसम्म जान्छ। यशैया, यर्मिया, इज्जकिएल र दानियलचाहिँ मुख्य भविष्यवक्ताहरू हुन् र तिनीहरूका पुस्तकहरूको नाम 'ठूला भविष्यवक्ताहरू' भनिन्छ; किनभने तिनीहरूका पुस्तकहरू अरू भविष्यवाणीका पुस्तकहरूभन्दा ठूला र विस्तृत छन्। अनि भविष्यवक्ताहरूका बाह्रवटा पुस्तकहरू साना छन्; यसकारण यी पुस्तकहरूले 'साना भविष्यवक्ताहरू'को नाम पाए र यी पुस्तकहरू यस नामले चिनिन्छन्।

क) भविष्यवक्ताहरूको सेवकाई

पवित्र बाइबलको अक्षरशः सठीक अर्थमा परमेश्वरको पक्षमा बोल्ने व्यक्तिलाई भविष्यवक्ता भनिन्छ। अनि यी विशेष पुरुषहरू^{१)} परमेश्वरका जनहरूको बीचमा पाप बढेका र आत्मिक अधोगति भएका अवधिहरूमा खडा भए, र उनीहरूले मानिसहरूलाई तिनीहरूका पापको दोष देखाउँथे र तिनीहरूलाई पश्चात्ताप गर्ने आह्वान दिन्थे, अनि मानिसहरूले पश्चात्ताप नगरेको खण्डमा तिनीहरूमाथि परमेश्वरको न्याय आइपर्ने कुरा भविष्यवाणी गर्थे।

पुरानो नियममा भविष्यवाणीको युग शमूएलको समयदेखि शुरु भयो, जब पूजाहारीगिरी विफल भएको थियो (लगभग ख्रीष्टपूर्व ११०० सालतिर)। अनि त्यस समयदेखि भविष्यवक्ताहरूले पुरानो नियमको

बाँकी इतिहासको अन्तसम्म अर्थात् लगभग ख्रीष्टपूर्व ४०० सालसम्म, अँ, इस्राएलीहरू बेबिलोनको कैदबाट फर्केर आएको समय अनि यरूशलेम र यसको मन्दिरको पुनर्निर्माणको समयसम्म आफ्नो सेवकाई कायम राखे।

तर पुरानो नियमका लेख्ने भविष्यवक्ताहरू पछि मात्र देखा परे, जब इस्राएलको राज्य दुई भाग भयो (लगभग ख्रीष्टपूर्व ९३० सालमा)। यसकारण बुभुहोस्: भविष्यवक्ताहरूका यी पुस्तकहरू राजाहरूका पहिलो र दोस्रो पुस्तक अनि इतिहासको पहिलो र दोस्रो पुस्तकको समयमा लेखिए र उक्त पुस्तकहरूमा उल्लेख गरिएका घटनाहरूसित मिल्छन्, अँ, केही भविष्यवक्ताहरू एज्रा र नहेम्याहको समयमा पनि सेवारत थिए।

ख) यी भविष्यवक्ताहरूले अपनाएका तरिकाहरू

यी भविष्यवक्ताहरूका सन्देशहरू कस्ता थिए? सायद तपाईंले यो कुरा धेरै पल्ट सुनिसक्नुभयो होला: ती सन्देशहरू घोषणा थिए र भविष्यवाणी पनि थिए।

उनीहरूका सन्देशहरू घोषणा थिए, किनकि यी भविष्यवक्ताहरूले परमेश्वरको वचन घोषणा गर्थे। अनि 'हामी परमेश्वरको वाणी बोलिरहेका छौं' भन्ने कुरा उनीहरूलाई विदित थियो; किनकि उनीहरूले घरिघरि 'परमप्रभु यसो भन्नुहुन्छ', अथवा 'परमप्रभुको

वचन मकहाँ आयो' भन्ने गर्थे (यर्मिया १:९ र इज्कीएल २:७ पद हेर्नुहोस्) ।

भविष्यवाणी बोल्ने वक्ताहरूको रूपमा उनीहरूले भविष्य नियालेर हेर्ने र मानिसहरूलाई तिनीहरूको आज्ञापालन र तिनीहरूको अनाज्ञाकारिताका परिणामहरू के-के हुनेछन्, सो बताउँथे । तर यी भविष्य-वक्ताहरूले सधैं आफैले बोलेका सन्देशहरू बुझ्दैनथिए, जस्तै: दानियल ७:२८, ८:१५-२७ र १०:७-१५; अनि प्रकाश ७:१३-१४ र १७:६ । अनि उनीहरूले विशेष गरी मसीहको आगमनको विषयमा भविष्य-वाणीहरू गर्दाखेरि उनीहरूलाई कुरा बुझ्न अति गाह्रो भयो । किनकि जब उनीहरूले ख्रीष्टका दुःखकष्टहरू र त्यसपछि उहाँकहाँ आउने महिमाहरूको विषयमा भविष्यवाणी गरे (१ पत्रुस १:१०-१३), तब उनीहरूले कुरा बुझ्न सकेनन् । परमप्रभुको दुःख भोग्ने सेवकको रूपमा आउनुहुने मसीहले चाहिँ कसरी सारा पृथ्वीभरि राजाको रूपमा शासन गर्न सक्नुहुनेथियो? ख्रीष्ट येशूका दुईवटा भिन्नभिन्न आगमनहरू हुनेछन् भन्ने कुरा उनीहरूलाई के थाहा? किनभने उहाँ पहिले बेतलेहेममा आउनुभयो, अनि उहाँ फेरि जैतुन डाँडामा ओर्लेर आउनुहुनेछ । तर यी दुईवटा आगमनहरूको बीचमा समयको अन्तराल छ भन्ने कुराको विषयमा उनीहरूसँग केही ज्ञान थिएन ।

ग) भविष्यवक्ताहरूले भविष्यवाणी गरेका विषयहरू निम्न प्रकारका छन्

पुरानो नियमका भविष्यवक्ताहरूले उठाएका विषयहरू निम्नानुसार सूचित गर्न सकिन्छ:

अ) परमेश्वरको पवित्रता

आ) परमेश्वरका चुनिएका जनहरूको पाप र असफलता

इ) पश्चात्ताप गर्ने आह्वान

ई) तिनीहरूले पश्चात्ताप गरेनन् भने, तिनीहरूमाथि परमेश्वरको न्याय आइपर्नेछ

उ) इस्राएलको वरिपरि भएका देशहरूमाथि परमेश्वरको न्याय आइपर्नेछ

ऊ) यस जातिको बाँकी भाग मानिसहरू निर्वासनबाट आफ्नो स्वदेशमा फर्केर आउनेछन्

ए) मसीहको पहिलो आगमन र त्यस बेलामा उहाँको तिरस्कार

ऐ) मसीहको दोस्रो आगमन ठूलो शक्ति र ठूलो महिमाको साथ हुनेछ

ओ) परमेश्वरका चुनिएका जनहरूको पुनर्स्थापना हुनेछ

औ) ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्य र उहाँको विश्वव्यापी शासन

यस ठाउँमा हामीले यस कुरामाथि ध्यान दिनुपर्छ, कि पुरानो नियमभरि ख्रीष्टको मण्डली भविष्यवाणीको विषय भएन । यसकारण हामीले पुरानो नियमको यस खण्डमा ख्रीष्टको मण्डलीको विषयमा पढ्न पाउने आशा गर्नुहुँदैन; किनकि हामीलाई नयाँ नियमको पुस्तकमा स्पष्टसँग बताइएको छ, कि यो रहस्यचाहिँ संसारको उत्पत्तिदेखि नै परमेश्वरमा लुकेर रहेको थियो (रोमी १६:२५-२६ र एफेसी ३:४-६ र ९) ।

हामीले भविष्यवाणीहरूको विषयमा दोहोरो सन्दर्भको नियम लागू गर्नुपर्छ भन्ने कुरा याद गर्नुपर्ने भन्ने यो कुराचाहिँ पुरानो नियमका कतिपय खण्डहरू बुझ्न उपयोगी कुञ्जी बनेछ । दोहोरो सन्दर्भको नियम भनेको पुरानो नियमका केही भविष्यवाणीहरू छन्, जुन-चाहिँ तत्कालीन थिए र आंशिक रूपले पूरा भए, तर जुनचाहिँ भावी दिनमा सम्पूर्ण तवरले पूरा हुनेछन् । उदाहरणको निम्ति योएल २:२८-३२ पदको खण्डमा दिइएको भविष्यवाणीचाहिँ पेन्टेकोस्टको दिनमा

आंशिक रूपले पूरा भयो (प्रेरित २:७-२१), तर यो भविष्यवाणी सम्पूर्ण रूपले पूरा हुन बाँकी नै छ, यसको परम पूर्तिचाहिँ प्रभु येशू यस पृथ्वीमा आफ्नो राज्य स्थापित गर्न आउनुहुँदा हुनेछ, अनि यो त महासङ्कष्टको अवधिको अन्तमा हुनेछ ।

अर्को कुरा याद गर्नु असल हो: कति भविष्यवाणीहरूको अर्थ सुस्पष्ट छ र पढ्ने-बित्तिकै बुझिन्छ भने, अरू भविष्यवाणीहरू पनि छन्, जसको अर्थ समय नपुगी स्पष्ट हुनेछैन; जब यी भविष्यवाणीहरूको पूरा हुने समय आउँछ, तब मात्र यी भविष्यवाणीहरूको अर्थ बुझिन्छ ।

अनि हामीले यो गल्ती पनि नगरौं ! हामीले भविष्यवाणीहरूमा हुन नहुने, नचाहिँदो, किसिम-किसिमका अर्थ लगाउनुहुँदैन । यसको विषयमा ती मानिसहरूबाट ठूलो हानि भएको छ, जसले चाहे विशेष व्यक्तिहरूको विषयमा, चाहे विशेष घटनाहरूको विषयमा फलाना-फलाना भविष्यवाणी पूरा भए भने; तर पछि तिनीहरूले जुन भविष्यवाणी पूरा भयो भनिटोपले, यस भविष्यवाणीको विषयमा तिनीहरूले दाबी गरेका पूर्तिहरू भूटा ठहरिए; कत्रो लाज !

घ) भविष्यवक्ताहरूले प्रयोग गरेको शब्दावली

भविष्यवक्ताहरूले लेखेका पुस्तकहरू बुझ्नमा मद्दत गर्ने केही कुज्जी शब्दहरू छन्, जस्तै:

अ) *इस्त्राएल*: साधारण अर्थमा *इस्त्राएल* भन्ने शब्दले *इस्त्राएल*का दसवटा कुलहरू बसोबास भएको उत्तरीय राज्यको अर्थ लिन्छ । तर कहिलेकाहीँ '*इस्त्राएल*' भन्ने शब्दले सम्पूर्ण *इस्त्राएली* जाति समावेश गर्छ; अनि तब '*इस्त्राएल*' भनेकोमा हामीले यसको अर्थ अब्राहामको सारा वंशका सन्तानहरू भएको बुझ्नुपर्छ ।

आ) *यहूदा*: तर यहूदा भन्ने शब्दले प्रायः दक्षिणको राज्यको अर्थ लिन्छ । दक्षिण राज्यमा *इस्त्राएल*का बाँकी दुईवटा कुलहरू अर्थात् यहूदा र बिन्यामिन थिए ।

इ) *एप्रैम*: विशेष गरी होशेको पुस्तकमा '*एप्रैम*' भन्ने शब्द प्रयोग गरिएको छ, जसको अर्थ *इस्त्राएल*का दसवटा कुलहरू अर्थात् उत्तरीय राज्य हो । अनि *यूसुफ*को घरानाको अर्थ पनि त्यो उत्तरीय राज्य हो ।

ई) *सामरिया*: उत्तरीय राज्यको राजधानी सामरिया थियो; अनि '*सामरिया*' भन्ने नाम भविष्यवक्ताहरूका पुस्तकहरूमा घरिघरि पढिन्छ ।

उ) *यरूशलेम*: अनि दक्षिणको राज्यको राजधानी *यरूशलेम* थियो ।

ऊ) *नीनवे*: नीनवेचाहिँ अश्शूरको राजधानी थियो ।

ए) *बेबिलोन*: बेबिलोनचाहिँ बेबिलोन देशको राजधानी थियो, जुन देशको नाम '*बाबेल*' पनि थियो ।

ऐ) *दमस्कस*: दमस्कसचाहिँ सिरियाको शहर-राज्यको मुख्य शहर थियो ।

ओ) अनि मूर्तिपूजाजस्तो पापको दोष देखाउँदाखेरि भविष्यवक्ताहरूले घरिघरि मूर्तिहरूसँग सम्बन्धित शब्दहरू प्रयोग गर्थे, जस्तै: '*काठका मूर्तिहरू*', '*उच्च स्थानहरू*', '*तारपीनका रूखहरू*', '*फलाँटका रूखहरू*' र '*बगैँचाहरू*' आदि ।

औ) *न्याय*: भविष्यवक्ताहरूले '*न्याय*' भन्ने शब्द उचित व्यवहारको अर्थमा प्रयोग गर्थे, साथै न्यायकर्ताहरूले न्याय बिगारेको खण्डमा उनीहरूले यिनीहरूलाई यसको दोष देखाउँथे । किनकि समय-समयमा न्याय-कर्ताहरूले घूस खाएर न्याय बिगारे ।

अः) *बाँकी रहेको भाग*: भविष्य-वक्ताहरूले *इस्त्राएली* जातिको बाँकी रहेको भागको विषयमा धेरै कुरा गर्थे; यो उनीहरूको निम्ति एउटा प्रमुख विषय थियो । किनकि

यी भविष्यवक्ताहरूका पुस्तकहरूमा के भविष्यवाणी गरिएको थियो भने, अफ भावी भएको समयमा यस जातिबाट बाँकी रहेको भाग मानिसहरू, जसले परमप्रभुमाथि विश्वास गर्छन्, आफ्नो स्वदेशमा फर्केर आउनेछन्, जसरी बेबिलोनको निर्वासनबाट बाँकी रहेको भाग यहूदीहरू इस्राएल देशमा फर्केर आए।

ङ) भविष्यवक्ताहरूका पुस्तकहरूको वर्गीकरण यस प्रकारले गर्न सकिन्छ

भविष्यवक्ताहरूका पुस्तकहरू विभिन्न तरिकाले छुट्ट्याउन सकिन्छन्। हामीले अघि देखिसक्यौं कि यी पुस्तकहरू 'ठूला भविष्यवक्ताहरू' र 'साना भविष्यवक्ताहरू'मा विभाजन गरिन्छन्। तर यी भविष्यवक्ताहरू जुन-जुन समयमा बाँचे, ती समयहरूअनुसार उनीहरूलाई छुट्ट्याउन सकिन्छ, जस्तै:

अ) निर्वासन-पूर्वमा बाँचेका भविष्य-वक्ताहरू: यशैया, यर्मिया, होशे, योएल, आमोस, ओबद्याह, योना, मीका, नहूम, हबक्कूक र सपन्याह

आ) निर्वासनको अवधिमा बाँचेका भविष्यवक्ताहरू: इजकिएल र दानियल

इ) निर्वासन-उत्तरमा बाँचेका भविष्य-वक्ताहरू: हागै, जकरिया र मलाकी

निर्वासन-पूर्वका भविष्यवक्ताहरू ती हुन्, जो इस्राएली जाति निर्वासनमा लिएएको समयभन्दा अघि सेवारत थिए। अनि निर्वासनको समयमा बाँचेका भविष्य-वक्ताहरूले बेबिलोनको कैदको अवधिमा परमेश्वरको वाणी बोले। अनि निर्वासन-उत्तरमा बाँचेका भविष्यवक्ताहरू स्वदेशमा फर्केका मानिसहरूसँग निर्वासनबाट फर्केर आए, र उनीहरूले तिनीहरूलाई 'यरूशलेम र यसको मन्दिर पुनर्निर्माण गर र तिमीहरूको नैतिकता सुधार गर' भन्ने आग्रह गरे।

त्यसपछि भविष्यवक्ताहरूलाई उनीहरूका दिव्य सन्देशहरू सुन्ने उनीहरूका प्रमुख श्रोतागणहरूअनुसार छुट्ट्याउन सकिन्छ:

अ) इस्राएलरूपी श्रोतागण: होशे, आमोस र योना

आ) अन्यजातिहरूरूपी श्रोतागण: नहूम र ओबद्याह

इ) यहूदारूपी श्रोतागण: यशैया, यर्मिया, योएल, मीका, हबक्कूक, सपन्याह, इजकिएल, दानियल, हागै, जकरिया र मलाकी

यी भविष्यवक्ताहरूमध्ये कोही-कोही थिए, जसले एउटा श्रोतागणको सेवा मात्र होइन, तर यी श्रोतागणहरूमध्ये एकभन्दा बढीको सेवा गरे। योना यसको उदाहरण हुन्; किनभने तिन्लाई अन्यजातिहरूरूपी श्रोतागणअन्तर्गत पनि राख्न सकिन्छ, अनि मीका पनि; किनभने उनले इस्राएललाई र यहूदालाई पनि भविष्यवाणी गरे। अनि नहूमचाहिँ – यिनले यहूदाका मानिसहरूसँग (नहूम १:१५) र नीनवेका मानिसहरूसँग पनि कुरा गरे। अनि हबक्कूक? तिन्ले पनि अन्यजातिहरूको विषयमा धेरै कुराहरू गरे।

कति पल्ट भविष्यवक्ताको नाम उनले लेखेको भविष्यवाणीभित्र लुकेको रहेछ। यशैया यसको उदाहरण हुन्; किनकि यशैया नामको अर्थ 'परमप्रभु मुक्ति/उद्धार हुनुहुन्छ' हो। अनि यशैया १२:२ पदमा हामी यसो पढ्छौं: 'परमप्रभु मेरा उद्धार हुनुहुन्छ; ... अनि उहाँ मेरो उद्धार हुनुभएको छ।'।

यर्मिया ५२:३१: यर्मिया नामको अर्थ 'परमप्रभु स्थापित गर्नुहुन्छ' अथवा 'परमप्रभु-बाट उच्च पारिएको' हो।

इजकिएल ३४:१६: इजकिएल नामको अर्थ 'परमेश्वर बलियो पार्नुहुन्छ' हो।

योएल २:१३: योएल नामको अर्थ 'परमप्रभु परमेश्वर हुनुहुन्छ' हो।

मीका ७:१८: मीका नामको अर्थ 'परमप्रभुजस्तै को छ र?' हो ।

सपन्याह २:३: सपन्याह नामको अर्थ 'परमप्रभुद्वारा लुकिएको' हो ।

मलाकी ३:१: मलाकी नामको अर्थ 'मेरो सन्देशवाहक/दूत' हो ।

च) कालक्रमअनुसार भविष्यवक्ताहरू यस प्रकारले राखिन्छन्

मलाई के लाग्छ भने, पाठकवर्गले निम्न कालक्रमको सूचिबाट भविष्यवक्ताहरूका पुस्तकहरूअन्तर्गत राखिएका विभिन्न सन्दर्भ-हरू बुझ्नमा मद्दत पाउनेछ ।

अ) उत्तरका कुलहरू समावेश गर्ने इस्राएल नामक राज्य

राज्यको विभाजन भएपछि सिरियाचाहिँ बाहिरबाट हमला गर्ने इस्राएलको प्रमुख शत्रु थियो । त्यसपछि अश्शूर देश शक्तिशाली भयो, र त्यस देशबाट इस्राएललाई घरिघरि खतरा आउँथ्यो । अनि अश्शूर देशले इस्राएललाई जितेका चरणहरू निम्नानुसार छन्:

क) ख्रीष्टपूर्व ८४२ सालदेखि इस्राएलका राजा येहूले अश्शूरका राजा तृतीय शल्मनेसेरलाई कर तिर्न थाले ।

ख) अनि इस्राएलका राजा मनहेमले पनि तिग्लत-पिलेसेरलाई कर तिरे । अनि यी अश्शूरका राजा तिग्लत-पिलेसेरले इस्राएली-हरूलाई कैदी बनाएर तिनीहरूलाई इस्राएल देशबाट लैजान थाले ।

ग) ख्रीष्टपूर्व ७४०-७३२ सालभित्रको कुरा हो: राजा पेकहको शासनकालमा तिग्लत-पिलेसेरले नप्तालीका शहरहरू कब्जा गरे र त्यस इलाकाका मानिसहरूलाई अश्शूरमा लगे (२ राजा १५:२९) । ख्रीष्टपूर्व ७४० सालमा तिनले यर्दन-पारि इस्राएलको

पूर्वको देश पनि कब्जा गरे र इस्राएलका साढ़े-दुई कुलहरू मेसोपोटामियामा लगे (१ इतिहास ५:२६) । तिनले पेकहलाई मार्न दिए, र एलाका छोरा होशेचाहिँ इस्राएलको सिंहासनमाथि चढे ।

घ) अनि यी राजा होशे पाँचौँ शल्मनेसेरको दास बने, र तिनले उनलाई कर तिरे; तर केही समयपछि तिनले मिस्र देशमा उपहारहरू पठाएर उनको विरुद्धमा षड्यन्त्र रचे र मिस्र देशसँग गठबन्धन गर्न खोजे, यस हेतुले कि सँग मिलेर तिनीहरूले अश्शूरको यो जुवा तोड्न र आफ्नो काँधबाट हटाउन सकून् (२ राजा १७:३-४) ।

ङ) यस सिलसिलामा अश्शूरका राजा पाँचौँ शल्मनेसेरले सामरिया तीन वर्ष घेरा-बन्दीमा राखे । अनि ख्रीष्टपूर्व ७२२ वा ७२१ सालमा अश्शूरका राजा सर्गोनको शासन-कालको पहिलो वर्षमा यो सामरिया शहर कब्जा गरियो । त्यस बेलामा इस्राएलका धेरै मानिसहरूलाई कैद गरेर मेसोपोटामिया र मादीमा लगियो (२ राजा १७:५-६ र १८) । अनि बाँकी मानिसहरू उनलाई कर तिर्ने भए ।

आ) दक्षिणका कुलहरू समावेश गर्ने यहूदा नामक राज्य

इस्राएल नामक उत्तरीय राज्य कब्जा भएपछि अश्शूर देशले यहूदालाई धम्की दिन थाल्यो । तर परमेश्वरले यहूदीहरूलाई आश्वासन दिनुभयो: हो, यी अश्शूरीहरूले तिनीहरूलाई हमला गर्न त गर्नेथिए, तर यिनीहरूको हमला सफल हुनेथिएन; होइन, बरु अश्शूरीहरू समयमा नाश हुनेथिए । अनि जब राजा हिजकियाहको शासनकालमा अश्शूरका राजा सनेहेरिब यरूशलेमको विरुद्धमा आए, तब ठीक त्यस्तै हुन आयो ।

त्यसपछि बेबिलोन सत्तामा आयो, अनि बेबिलोनबाट चाहिँ यहूदाको निम्ति ठूलो

खतरा आयो । अनि बेबिलोन देशले यहूदा कब्जा गर्ने मौका दिएका राजनीतिक चरणहरू निम्नानुसार छन्:

अ) यहूदाका राजा यहोयाकिमचाहिँ मिस्र देशको अधीनतामा रहेका कठपुतली राजा थिए ।

आ) तर ख्रीष्टपूर्व ६०५ सालमा बेबिलोनले मिस्र देश र अशूर देश कब्जा गरेपछि यहूदा त्यसको अधीनतामा आयो ।

इ) अनि यही ख्रीष्टपूर्व ६०५ सालमा, यो यहोयाकिमको शासनकालको तेस्रो वा चौथो वर्ष थियो, बेबिलोनका राजा नबूकदनेस्सर यरूशलेममा आए; अनि तिनले यरूशलेमको मन्दिरका कति भाँडाकुँडाहरू बेबिलोनमा लगे र राजकीय परिवारका केही सदस्य-हरूलाई कैदी बनाएर लगे । यी कैदीहरूमध्ये राजा यहोयाकिम र भविष्यवक्ता दानियल थिए (२ राजा २४:१-६; २ इतिहास ३६:५-८; यर्मिया ४५:१ र दानियल १:१-२) ।

ई) अनि ख्रीष्टपूर्व ५९७ सालमा यी नबूकदनेस्सरले यहोयाकिनलाई, (जसका अरू नाम यकोन्याह र कोन्याह थिए), र अरू धेरै मानिसहरूलाई कैद गरेर लगे (२ राजा २४:१०-१६) । अनि यस बेलामा इजिकिएल बेबिलोनमा लिए ।

उ) अनि ख्रीष्टपूर्व ५८६ सालमा नबूकदनेस्सरका सेनाहरूले यरूशलेमको मन्दिर जलाइदिए; तिनीहरूले यरूशलेम ध्वस्त पारे र प्रायः सबै मानिसहरूलाई कैद गरेर लगे; देशमा केही गरिब मानिसहरू मात्र छोडिए (२ राजा २५:२-२१) ।

ऊ) अनि राज्यपाल गदल्याहले देशमा बाँकी रहेका यी मानिसहरूमाथि शासन गरे । अनि यर्मिया पनि तिनीहरूमध्ये थिए । तर त्यसपछि जब गदल्याहको हत्या भयो, तब धेरै यहूदीहरू मिस्र देशमा भागे; तिनीहरूले यर्मियालाई पनि साथमा लगे (२ राजा २५:२२-२६) ।

ए) तब सत्तरी वर्षको निर्वासनको समय शुरु भयो, र त्यसपछि चाहिँ निर्वासनपछिको अवधि आयो ।

ऐ) बेबिलोनको विश्व साम्राज्य ख्रीष्टपूर्व ५३९ सालसम्म रह्यो, त्यसपछि फारसका राजा कोरेसले बेबिलोन कब्जा गरे । अनि उही फारसका राजा कोरेसले एउटा उर्दी घोषणा गरे, जुन उर्दीअनुसार निर्वासित यहूदीहरूले इस्राएल देशमा फर्कन पाए । अनि ख्रीष्टपूर्व ५३८ सालमा जरूबाबेलको नेतृत्वमा यहूदी-हरूको एक समूह फर्केर आयो, अनि ख्रीष्टपूर्व ४५८ सालमा एज्राको नेतृत्वमा अर्को समूह फर्क्यो ।

ओ) मादीका राजा दाराले ख्रीष्टपूर्व ५३८-५३६ सालमा राज्य गरे ।

औ) अनि मादी-फारसको साम्राज्य ख्रीष्टपूर्व ३३३ सालसम्म रहिरह्यो; त्यसपछि सिकन्दर महान्को अधीनस्थ ग्रीक देशले कति समयसम्म विश्वभरि आफ्नो सत्ता जमायो ।

अः) अनि यरूशलेमको पतन भएको ख्रीष्टपूर्व ५८६ सालदेखि ख्रीष्टपूर्व ५१६ सालसम्म निर्वासनका सत्तरी वर्ष गनिन्छ; किनकि ख्रीष्टपूर्व ५१६ सालमा मन्दिरको पुनर्निर्माण-कार्य शुरु भयो ।

यशैयाको पुस्तकको टिप्पणी

यशैयाको पुस्तकको भूमिका

‘यशैयाचाहिँ हिब्रू भविष्यवक्ताहरू र हिब्रू लेखकहरूमध्ये सबैभन्दा महान् भविष्यवक्ता र लेखक हुन् । तिनले प्रयोग गरेको भाषाको बैभव, चमकदमकले युक्त अलङ्कार, बहुविज्ञता र शोभाले पूर्ण शैलीको दृष्टिमा यशैयाको पुस्तक अतुलनीय छ । यसकारण ठीक प्रकारले तिनलाई ‘पुरानो नियमका भविष्यवक्ताहरूको प्रमुख’ भन्ने नाम दिइएको छ ।’

श्री मेरिल एफ. अङ्गर

क) ग्रन्थ-सूचिमा यस पुस्तकको विशिष्ट स्थान

इसाई संस्कृति मन पराउने पर्यटकहरूलाई आयरल्याण्डको सुन्दर राजधानी डब्लिनमा प्रायः एउटा घर देखाइन्छ, जुन घरमा सबैभन्दा ठूला सङ्गीतका रचनाहरूमध्ये उत्कृष्ट रचनाको प्रथम प्रदर्शन भएको थियो । किनकि इस्वी संवत् १७४२ सालको अप्रिल महिनाको १३ तारिखको दिनमा श्री जर्ज फ्रेड्रिक ह्यान्डेलको ‘मसीहा’ नामक सङ्गीतको रचना त्यहाँ पहिलो पल्ट प्रदर्शन गरिएको थियो ।^{१)} कुनै पनि समझदार व्यक्तिले सङ्गीतको हिसाबले ह्यान्डेलको यस रचनाको उत्कृष्टताको विषयमा कहिल्यै कुनै प्रश्न वा शङ्का गरेको छैन; तर यस सबैभन्दा प्रसिद्ध ओरेटोरिओका शब्दहरूको बारेमा कसो हो ? यी शब्दहरू सबै परमेश्वरको वचनबाट लिइएका हुन्, विशेष गरी पुरानो नियमबाट मसीहका कतिपय भविष्यवाणीहरू लिइएका हुन् । अनि यस सङ्गीतका शब्दहरूमा^{२)} सबैभन्दा बढी योगदान गर्ने व्यक्ति यशैया हुन् – ती भविष्यवक्ता, जो एक हिब्रू लेखक थिए, जो आफ्ना मसीह आउनुभन्दा सात सय वर्ष पहिले

बाँचेका थिए, जुन मसीह येशू ह्यान्डेलका मसीह, तपाईंका र मेरा मसीह पनि हुनुहुन्थ्यो र हुनुहुन्छ । यी यशैयाले पुरानो नियममा सबैभन्दा लामा, सबैभन्दा सुन्दर र सबैभन्दा धेरै मसीह सम्बन्धित भविष्यवाणीहरू लेखे ।

ख) यस पुस्तकको लेखक को हुन् ?

यशैया एउटा हिब्रू नाम हो, जसको अर्थ ‘परमप्रभु मुक्ति हुनुहुन्छ’ अथवा ‘परमप्रभुको मुक्ति’ हो । यी यशैया नाम गरेको व्यक्ति आमोसका छोरा थिए । अनि यी यशैयाले एउटा दर्शन पाएका थिए, जुन दर्शनचाहिँ यस पुस्तकमा प्रस्तुत गरिन्छ । आलोचकहरूले आफ्ना सिद्धान्तहरूद्वारा यशैयाको पुस्तक टुक्राटुक्रा पार्न खोजे । यसकारण हामीले अरू बेलामा भन्दा बढी यस पुस्तकको विस्तृत परिचय दिनेछौं ।

अ) यशैयाको पुस्तकमा भएको एकता

तथाकथित ‘उच्च निरूपण’ गर्नेहरूका केही सिद्धान्तहरू छन्, जुन सिद्धान्तहरू एक सय वर्षदेखि परिकल्पनाको रूपमा होइन, तर तथ्यको रूपमा सिकाइएका छन् । अनि धेरै समूहहरूले यी परिकल्पनाहरू तत्कालै मात्र

तयार छन्। जानकारीको निम्ति हामी यी परिकल्पनाहरूमध्ये केही उदाहरण पेश गर्छौं, जस्तै: मोशाले पेन्टटुक लेखेनन् रे, दानियलले दानियलको पुस्तक लेखेनन् रे, पत्रुसले पत्रुसको दोस्रो पत्र लेखेनन् रे, प्रेरित पावलले पाष्टरीय पत्रहरू^३ लेखेनन् रे, अनि यशैयाले आफ्नो पुस्तकको पहिलो भाग अर्थात् १-३९ अध्यायको खण्ड मात्र लेखे रे।

यशैयाको पुस्तक एउटा ठूलो ग्रन्थ हो, जुन चाहिँ मसीह सम्बन्धित भविष्यवाणीहरूले पूर्ण छ, (विशेष गरी त्यस भागमा, जुन भाग आलोचकहरूअनुसार अरू लेखकहरूले लेखे); अनि यस पुस्तकबाट नयाँ नियममा धेरै पल्ट उद्धृत गरिएको छ; यसकारण हामीलाई के लाग्छ भने, यस आलोचनात्मक प्रश्नको विषयमा हामीले विस्तृत जवाफ दिनुपर्छ। यसर्थ हामी साधारण ख्रीष्ट-विश्वासीहरूको निम्ति लेखिएको पुस्तकको स्तरमा भन्दा बढी यहाँ यसको जवाफ दिनको निम्ति ठाउँ लिन्छौं।

यशैयाको सम्पूर्ण पुस्तक एकैजना लेखकको रचना हो। यो हाम्रो दृष्टिकोण हो, जसको निम्ति हामीले सकारात्मक तर्कहरू पेश गर्छौं; त्यसपछि यशैयाको पुस्तकको एकताको विरुद्धमा उठाइएका जति तर्कहरू छन्, ती तर्कहरूको एक-एक जवाफ दिन्छौं।

१) इतिहास र परम्परा साक्षी छन्

अठारौँ शताब्दीको अन्तसम्म प्रायः सबै यहूदी र इसाई विद्वान्हरूले यशैयाको पुस्तक एकजना अति प्रतिभाशाली लेखक अर्थात् आमोसका छोरा यशैयाले लेखेको विस्तृत भविष्यवाणीको रूपमा स्वीकार गर्थे। तर इस्वी संवत् १७९५ सालमा श्री जे. सी. डोडरलाइनले यशैया ४०-६६ अध्यायको खण्ड 'ड्युटेरो-यशैया' अर्थात् 'दोस्रो यशैया'को रचना भएको कुरा प्रस्ताव गरे।

हो, होशियारीसाथ पढ्ने सबै पाठकहरूले शताब्दीहरूदेखि यशैया १-३९ अध्यायको खण्ड र ४०-६६ अध्यायको खण्डको बीचको सामग्री र दृष्टिकोणमा भिन्नता भएको कुरा देखे; तर यी खण्डहरू लेख्ने फरक-फरक लेखकहरू यी भिन्नताहरूको माग हुँदै होइन। यसको निम्ति कुनै आवश्यकता छैन। अनि इस्वी संवत् १८९२ सालमा श्री बी. डूमले यशैया ५५-६६ अध्यायको खण्डको निम्ति 'ट्रिटो यशैया' अर्थात् 'तेस्रो यशैया'को सुभाउ दिएर यशैया ४०-६६ अध्यायको खण्ड अर्भ टुक्र्याए र यस खण्डमा भएको एकता अस्वीकार गरे। अनि अर्भ कोही-कोही मानिसहरू छन्, जो यसमा अर्भ पनि सन्तोष हुँदैनन्, र जसले यशैयाको पुस्तक अर्भ बढी टुक्राहरूमा टुक्र्याउन खोज्छन्। आम्मा हो, यशैयाका लेखकहरू कति भए कति! तर उदारवादी इसाईहरूको बीचमा प्रायः दुईजना अथवा तीनजना लेखक भएको धारणा सकारिन्छ।

तर कुनै अधिल्लो परम्पराले दुईजना वा दुईजनाभन्दा बढी लेखकहरूको कुरा कहिल्यै सुभाउ दिएन; वास्तवमा, यशैयाको पुस्तक एकैजना लेखकको रचना हो भन्ने धारणा पुरानो हो; यसमा सबै एकमत छन् र कसैले यो धारणा चुनौती दिएन।

२) नयाँ नियम साक्षी छ

भजनसंग्रहको पुस्तकबाहेक यशैयाको पुस्तकचाहिँ नयाँ नियममा सबैभन्दा बढी उद्धृत गरिएको पुरानो नियमको पुस्तक हो; अनि यशैयाको पुस्तकका लेखक एकैजना हुन् भन्ने कुरा सधैं बुझिन्थ्यो; यसमा कहिल्यै कसैलाई शङ्का भएन। अनि यशैयाले बोलेको भविष्यवाणी अर्थात् यशैयाको पुस्तकको दोस्रो खण्डबाट क) बप्तिस्मा दिने यूहन्नाले उद्धृत गरे, जस्तै: मत्ती ३:३, लूका ३:४; यूहन्ना

१:२३; ख) मत्तीले उद्धृत गरे, जस्तै: मत्ती ८:१७, १२:१८-२१; अनि ग) प्रेरित यूहन्नाले उद्धृत गरे, जस्तै यूहन्ना १२:३८-४१; अनि घ) प्रेरित पावलले उद्धृत गरे, जस्तै: रोमी ९:२७-३३ र १०:१६-२१। यसमा विशेष ध्यानमा राख्ने कुरा यूहन्ना १२:३८-४१ पदको खण्ड हो, जहाँ यूहन्ना १२:४१ पदमा यसो लेखिएको छ: 'उहाँको महिमा देखेर उहाँको विषयमा बोल्दाहुँदि यशैयाले यी कुराहरू भने' (पद ४१)। किनकि यस पदमा यशैयाको पुस्तकको सन्दर्भ मात्र दिइएन, तर यशैयाको पुस्तक लेख्ने लेखक यशैया नै हुन् भन्ने कुरा स्पष्टसँग लेखिएको छ। यशैयाले देखेका र लेखेका कुराहरू के थिए त? यूहन्ना १२:३८ पद-अनुसार उनले यशैया ५३:१ लेखे, जुन पद यशैयाको दोस्रो खण्डमा छ; अनि यूहन्ना १२:३९-४० पदअनुसार उनले ख्रीष्टको महिमा देखेर यशैया ६:१० पद लेखे, जुन पद यशैयाको पहिलो खण्डमा छ।

३) यशैयाको पुस्तकमा क्रमागत रूपरेखा र प्रगतिमा भएको एकता

यशैयाको पुस्तकमा क्रमागत रूपरेखा र लगातार बग्ने अनुक्रम छ। तब यशैयाको पुस्तक दुईजना वा दुईजनाभन्दा बढी लेखकहरूका लेखहरूको संग्रह भएको सिद्धान्त हामीलाई विश्वास गर्न गाह्रो पर्छ।

४) कविताको परम महानता

यशैयाको पुस्तकको दोस्रो खण्डको लेखमा उत्कृष्ट सुन्दरता छ; तब तिनीहरूको अनुमानअनुसार पाँच सय साल ख्रीष्टपूर्व जिएका यशैयाजस्तै अद्भुत प्रतिभायुक्त लेखकको नाम हराइसकेको तर्क हाम्रो निम्ति विश्वासलाग्दो सुनिँदैन। किनभने 'साना भविष्यवक्ताहरू' नामक सबै पुस्तकहरू अति

साना छन्, र पनि ती सबै पुस्तकहरूका नामहरू तिनीहरूका लेखकहरूका नामअनुसार राखिएका छन्।

५) मृत सागरका बेरुवा पुस्तकहरूले के भन्छन्?

ख्रीष्टपूर्वको दोस्रो शताब्दीमा लेखिएका बेरुवा पुस्तकहरू छन्, जुन चाहिँ 'मृत सागरका बेरुवा पुस्तकहरू'को नामले चिनिन्छन्। यी बेरुवा पुस्तकहरूमा यशैयाको पुस्तकको एकप्रति पनि थियो। अनि यस पुरानो पाण्डुलिपिमा चालीस अध्यायपछि एउटा विभाजन आएको निम्ति कुनै सङ्केत पाइँदैन।

आ) यशैयाको पुस्तक एकजना लेखकको रचना हो भन्ने एकताको विरुद्धमा उठेका तर्कहरूको एक-एक जवाफ

यशैयाको पुस्तकको अखण्डित एकताको विरुद्धमा उठेका तीनवटा मुख्य तर्कहरू छन्: १) ऐतिहासिक दृष्टिकोणबाट उठेको तर्क, २) यशैयाको पुस्तकमा प्रयोग गरिएको भाषाबाट उठेको तर्क र ३) ईश्वरशास्त्रबाट उठेको तर्क।

१) ऐतिहासिक दृष्टिकोणबाट उठेको तर्क

यशैयाको पुस्तकका दुईवटा मुख्य खण्डहरू छन्: यशैया १-३९ अध्यायको खण्ड र यशैया ४०-६६ अध्यायको खण्ड। प्रायः सबैले यसमा आफ्नो सहमति जनाएका छन्। अनि यशैया ३६-३९ अध्यायहरूमा ऐतिहासिक अन्तराल पनि छ। यस सिलसिलामा एउटा चाखलाग्दो कुरा छ: यशैया १-३९ अध्यायहरूले पुरानो नियम प्रतिबिम्ब गर्छन् र यशैया ४०-६६ अध्यायहरूले नयाँ नियम प्रतिबिम्ब गर्छन्, अँ, तिनीहरूका सङ्ख्याहरूमा पनि कुरा मिल्छ: पुरानो नियमका उनन्वालीस पुस्तकहरूको निम्ति

यशैया १-३९ अध्यायको खण्डमा उन्त्वालीस अध्यायहरू छन् भने, नयाँ नियमको एक-एक पुस्तकको निम्ति यशैया ४०-६६ अध्यायको खण्डमा एक-एक अध्याय छ। तर यो संयोगको फल हुन सक्छ; किनकि पवित्र आत्माको प्रेरणाले लेखिएको मूल लेखमा अध्यायहरू छुट्ट्याइएका थिएनन्।

यशैया १-३९ अध्यायको खण्डमा प्रस्तुत गरिएको दृष्टिकोण पूर्व-निर्वासनको दृष्टिकोण हो अनि यशैया ४०-६६ अध्यायको खण्डको दृष्टिकोण निस्सन्देह बेबिलोनको निर्वासन-पश्चात्को दृष्टिकोण हो। तब एउटा प्रश्न उठ्छ: के यशैयाले भावी भविष्यमा पुगेर यस भविष्यको दृष्टिकोणबाट लेख्न सके? धेरै आलोचकहरूले 'तिनले यसो गर्न सकेनन्' भन्छन्। तर यर्मिया, दानियल र हाम्रा प्रभु येशूको विषयमा कसो हो? यर्मिया र दानियलले ठीक यही गरे, र हाम्रा प्रभु येशूले मत्ती १३ अध्यायमा पनि यही गर्नुभयो।

अनि ठीक छ, हामी एक क्षण मानिलिऔं, कि यशैया ४०-६६ अध्यायको खण्ड ख्रीष्टपूर्व ५०० सालतिर लेखियो। तब यस पुस्तकको रङ्ग र रस किन बेबिलोनीय भएन? यस पुस्तकको गन्ध बिलकुल पलेस्टाइनको हो।

२) यस पुस्तकमा प्रयोग गरिएको भाषाबाट उठेको तर्क

आलोचकहरूको कुरा हो: यशैयाको शुरुको भागको शैलीभन्दा 'दोस्रो यशैया'को शैली फरक छ। 'तिमीहरूको परमेश्वर भन्नुहुन्छ: "सान्त्वना देओ, मेरो प्रजालाई सान्त्वना देओ!"'; अनि हामी सबैजनाले उक्त यशैया ४०:१ पददेखि यस पुस्तकको छुट्टै भाग शुरु भएको मानिलिन्छौं। तर यसको भिन्न शैली-बाट के बुझिन्छ भने, यी लेखकको सीप निक्कै बहुमुखी भएको हुनुपर्छ; किनकि यो भिन्न शैली यसको प्रमाण हो। प्लेटो, मिल्टन

र शेक्सपियरहरूले पनि आफ्ना शैलीहरू अचम्म प्रकारले बदली गर्न सके, तिनीहरूको लेखको विषयवस्तु अनुसार। तब यशैया ४०-६६ अध्यायको खण्डमा मसीहको महिमित सान्त्वना प्रमुख विषयवस्तु भएको हुनाले यसको शैली किन फरक भएको हो, सो स्पष्ट बुझिन्छ। यसको निम्ति अरू कुनै कारण चाहिँदैन।

अनि यशैयाको पुस्तकका दुईवटा अथवा तीनवटा भागहरूको बीचमा शैलीको हिसाबले धेरै समानताहरू पनि छन्। अनि यी सानातिना कुराहरूमध्ये धेरैको निम्ति हिब्रू भाषाको ज्ञान आवश्यक पर्छ; तर यशैयाले यस पुस्तकभरि प्रयोग गरेका वाक्यांशहरूमध्ये एउटाचाहिँ 'परमप्रभु, इस्राएलका पवित्र जन' हो; यो एक ईश्वरीय नाम हो।

३) ईश्वरशास्त्रबाट उठेको तर्क

आलोचकहरूले आफ्नो धारणाअनुसार छुट्ट्याएको 'पहिलो यशैयाको पुस्तक' र 'दोस्रो यशैया'को पुस्तकको बीचमा ईश्वरशास्त्रको हिसाबले परस्पर विरोध गर्ने कुराहरू छन् भन्ने सुझाउ गर्दैनन्; तर तिनीहरूको विचारमा 'दोस्रो यशैया'को प्रकाश बढी विकसित भएको छ। (के गर्ने? क्रमविकासवादको हानिकर शिक्षा केवल जीवविज्ञानमा मात्र होइन, तर अरू सबै विषयहरूमा पनि लागू गराइएको छ। तिनीहरूको भनाइअनुसार यशैयाले आफ्नो खण्डमा परमेश्वरको महिमामा जोड दिए, तर 'दोस्रो यशैया'ले चाहिँ परमेश्वरको अनन्त गुणमा जोड दिए अरे। तर वास्तवमा कुरा यस्तो छ: भविष्यवक्ता मीका यशैयाको समकालीन व्यक्ति थिए; अनि उनले लेखेको पुस्तकमा तथाकथित 'दोस्रो यशैया'को पुस्तकमा प्रस्तुत गरिएका विचारहरूसित मिल्ने उस्तै विचारहरू समावेश गरिएका छन्)।

यी तीनवटा तर्कहरूमध्ये ईश्वरशास्त्रीय तर्कचाहिँ सबैभन्दा कमजोर तर्क हो; तर यस ईश्वरशास्त्रीय तर्कबाट तिनीहरूका सिद्धान्त-हरूको वास्तविक कारण के हो, सो बुझिन्छ: अलौकिकताको विरोध ।

यशैयाले एउटा समयमा कोरेसको नाम लिए, जुन समयमा कोरेस जन्मिन अर्भे शताब्दीहरू बाँकी रहेका थिए । अनि श्री फ्लेवियस जोसेफसले के भने भने, यशैया ४५ अध्यायमा आफ्नो विषयमा पढेर कोरेस निक्कै प्रभावित भए । ४)

जुन खण्डहरूको विषयमा तिनीहरूले 'यी त पछि थपिएका खण्डहरू हुन्' भनेर भन्छन्, ती खण्डहरूमध्ये धेरैमा विशेष भविष्यवाणीहरू लेखिएका हुन्, जुन भविष्यवाणीहरू पूरा भइसके । तब यसबाट के स्पष्ट हुन्छ: अलौकिकताको विरोध तिनीहरूको भुकाउ र पूर्वाग्रह हो । यसकारण तिनीहरूले यशैयाको पुस्तक लेखिएको अधिल्लो मिति स्वीकार गर्ने सक्दैनन् ।

तर परमेश्वर सर्वज्ञानी हुनुहुन्छ; यसकारण उहाँलाई आफ्ना भविष्यवक्ताहरूद्वारा भविष्यको बारेमा विस्तृत भविष्यवाणीहरू गर्न कुनै समस्या हुँदैन ।

यसकारण बुभुहोस्: उक्त सिद्धान्तहरूले विभिन्न इसाई समुदायहरूभित्र घुस्न सके ता पनि कुरा स्पष्ट छ: उहिलेको प्राचीन, अचल धारणा सठीक हो, जुन धाराणाचाहिँ इभान्जेलिकलहरूको बलियो, तर्कसिद्ध ठहर हो । यशैया १:१ पदले भनेअनुसार यशैयाको सम्पूर्ण पुस्तक आमोसका छोरा यशैयाले लेखेका हुन् ।

ग) यस पुस्तकको लेखे मिति के हो ?

ख्रीष्टपूर्व ७४० सालमा यशैयाले आफ्नो सेवकाई शुरु गरे, जुन सालमा राजा

उज्जियाहको मृत्यु भएको थियो (यशैया ६:१) । तिनको निक्कै लामो सेवकाईचाहिँ प्राय: यहूदामा सीमित रह्यो । तिनको सेवकाई चारजना राजाहरूका शासनकालहरूमा भएको थियो: उज्जियाह र योतामका शासनकालमा, जो प्राय: असल राजाहरू थिए, अनि आहाजको शासनकालमा, जो एक दुष्ट राजा थिए, अनि हिजकियाहको शासनकालमा, जो धेरै असल राजा र भविष्यवक्ता यशैयाको व्यक्तिगत मित्र थिए । यशैया ३७:३७-३८ पदहरूमा यशैयाले सनहेरिबको ख्रीष्टपूर्व ६८१ सालको मृत्युको कुरा लेखेका हुनाले तिनी कम्तिमा ख्रीष्टपूर्व ६८० सालसम्म बाँचेका हुनुपर्छ; यसकारण तिनको सेवकाई निक्कै लामो, अँ, साठी वर्ष भएको थियो होला । अनि परम्पराको कुरा विश्वास गर्नु हो भने, यशैयाको मृत्यु दुष्ट राजा मनस्सेको शासनकालमा भएको थियो ।

घ) यस पुस्तकको सन्दर्भ र यसको विषयवस्तु के-के हुन् ?

'यशैया' भन्ने नामको अर्थले यस पुस्तकको मुख्य विषय के हो, सो बताइदिन्छ: मुक्ति परमप्रभुबाट आउँछ । यस भविष्यवाणीरूपी पुस्तकमा मुक्ति भन्ने शब्द छब्बीस पल्ट उल्लेख गरिएको छ; तर अरू सबै भविष्यवक्ताहरूका पुस्तकहरूमा मुक्ति भन्ने शब्द केवल सात पल्ट उल्लेख गरिएको छ । अनि यस मुक्तिको विषयले यस पुस्तकको एकता दर्साएको छ । किनभने यशैया १-३९ अध्यायको खण्डले मुक्ति मानिसको ठूलो आवश्यकता भएको कुरा स्पष्ट पार्छ भने, यशैया ४०-६६ अध्यायको खण्डले परमेश्वरले आफ्नो अनुग्रहमा मुक्तिको प्रबन्ध गर्नुभएको कुरा खुलस्त पार्छ ।

भविष्यवक्ता यशैयाले इस्राएली जातिलाई चेताउनी दिए: तिनीहरूको दुष्टताको खातिर तिनीहरूलाई दण्ड दिइनेछ; तर परमेश्वरले

आफ्नो अनुग्रहमा एक भावी दिनमा यहूदी-हरूको निम्ति र अन्यजातिहरूको निम्ति पनि एकजना मुक्तिदाताको प्रबन्ध गर्नुहुनेछ ।

राजनीतिक हिसाबले सानो इस्राएल देश घरिघरि दुईवटा शक्तिशाली देशहरूको पन्जामा पर्न गयो; किनकि इस्राएलको उत्तरमा अश्शूरको राज्य थियो, जसको उदय भइरहेको

थियो भने, दक्षिणमा मिस्र देश थियो, जसको शक्ति घटेको थियो । अनि यस पुस्तकको पछिल्लो भागमा भविष्यवक्ता आत्मामा दुई सय वर्ष उताको भविष्यमा पुग्छन्, र बेबिलोनको शक्तिशाली राज्यले भावी दिनहरूमा के-के गर्नेछ, सो विषयमा भविष्यवाणी गर्छन् ।

रूपरेखा

खण्ड १) यशैया १-३५ : यशैयाको समयमा आइपर्ने सजाय र आशिषको विषयमा दिइएका भविष्यवाणीहरू

क) यशैया १-५ : यहूदा र यरूशलेममाथि आइपर्ने न्यायहरू, साथै बीच-बीचमा महिमाका फलहरू देखा परेका

अ) यशैया १ : इस्राएली जातिको विरुद्धमा परमेश्वरको मामिला के हो ?

आ) यशैया २-४ : शुद्ध पारिएपछि भावी आशिष आउँछ

इ) यशैया ५ : इस्राएली जातिको पापको निम्ति तिनीहरूलाई दिइएको दण्ड

ख) यशैया ६ : यशैयाको बोलावट, तिनको शुद्धीकरण र तिनको नियुक्ति

ग) यशैया ७-१२ : इममानुएलको पुस्तक

अ) यशैया ७ : मसीहको आश्चर्यमय जन्म

आ) यशैया ८-१० : मसीहको अद्भुत देश

इ) यशैया ११-१२ : मसीहको हजार वर्षको राज्य

घ) यशैया १३-२४ : देश-देशहरूमाथि आइपर्ने न्याय

अ) यशैया १३:१-१४:२३ : बेबिलोनमाथि आइपर्ने न्याय

आ) यशैया १४:२४-२७ : अश्शूरमाथि आइपर्ने न्याय

इ) यशैया १४:२८-३२ : पलिस्ती देशमाथि आइपर्ने न्याय

ई) यशैया १५-१६ : मोआबमाथि आइपर्ने न्याय

उ) यशैया १७ : दमस्कसमाथि आइपर्ने न्याय

ऊ) यशैया १८ : अफ्रिकाका विभिन्न बेनामी देशहरूमाथि आइपर्ने न्याय

ए) यशैया १९-२० : मिस्र देशमाथि आइपर्ने न्याय

ऐ) यशैया २१:१-१० : बेबिलोनमाथि आइपर्ने न्याय

ओ) यशैया २१:११-१२ : दूमा अर्थात् एदोममाथि आइपर्ने न्याय

औ) यशैया २१:१३-१७ : अरबमाथि आइपर्ने न्याय

औं) यशैया २२ : यरूशलेममाथि आइपर्ने न्याय

- अः) यशैया २३: टायरमाथि आइपर्ने न्याय
 ऋ) यशैया २४: सारा पृथ्वीमाथि आइपर्ने न्याय
 ड) यशैया २५-२७: गीतहरूको पुस्तक
 अ) यशैया २५: इस्राएली जातिले राज्यका आशिषहरूको निम्ति धन्यवाद चढाएको यसको प्रशंसाको गीत
 आ) यशैया २६: यहूदाले सनातन चट्टानको निम्ति गाएको गीत
 इ) यशैया २७: परमेश्वरले छुटकारा पाएको इस्राएली जातिको निम्ति गाउनुभएको गीत
 च) यशैया २८-३५: इस्राएल र यरूशलेमको पतन र पुनरुत्थान
 अ) यशैया २८: एप्रेम अर्थात् इस्राएललाई धिक्कार !
 आ) यशैया २९: अरिएल अर्थात् यरूशलेमलाई धिक्कार !
 इ) यशैया ३०-३१: मित्र देशसँग सन्धि गर्नेहरूलाई धिक्कार !
 ई) यशैया ३२: धर्मी राजाको शासन
 उ) यशैया ३३: नाश गर्ने अशशूरलाई धिक्कार !
 ऊ) यशैया ३४: सबै राष्ट्रहरूलाई धिक्कार !
 ए) यशैया ३५: भावी राज्यको महिमा

खण्ड २) यशैया ३६-३९: ऐतिहासिक अन्तर्गत: राजा हिजकियाहको पुस्तक

- क) यशैया ३६-३७: अशशूरबाट राजा हिजकियाहले पाएको छुटकारा
 अ) यशैया ३६: अशशूरले परमेश्वरलाई हाँकडाँक गरेको
 आ) यशैया ३७: परमेश्वरले अशशूरलाई नाश गर्नुभएको
 ख) यशैया ३८: राजा हिजकियाह बिरामी भएको र चङ्गाइ पाएको
 ग) यशैया ३९: राजा हिजकियाहको पाप

खण्ड ३) यशैया ४०-६६: भावी निर्वासनको दृष्टिकोणबाट हेरेर पाएको सान्त्वनाका भविष्यवाणीहरू

- क) यशैया ४०-४८: इस्राएलको भावी छुटकाराबाट आउने सान्त्वना
 अ) यशैया ४०:१-११: परमेश्वरले दिनुभएको पाप-क्षमा र शान्तिबाट आउने सान्त्वना
 आ) यशैया ४०:१२-३१: परमेश्वरका सद्गुणहरूबाट आउने सान्त्वना
 इ) यशैया ४१: इस्राएलका पवित्र जनबाट आउने सान्त्वना
 ई) यशैया ४२: परमप्रभुका सेवकबाट आउने सान्त्वना
 उ) यशैया ४३-४४: इस्राएलको पुनर्स्थापनाबाट आउने सान्त्वना
 ऊ) यशैया ४५: परमेश्वरको अभिषिक्त जन कोरेसबाट आउने सान्त्वना
 ए) यशैया ४६: बेबिलोनका मूर्तिहरूको विनाशबाट आउने सान्त्वना
 ऐ) यशैया ४७: बेबिलोनको विनाशबाट आउने सान्त्वना
 ओ) यशैया ४८: ताड़ना पाएपछि इस्राएली जाति फर्केर आएको कुराबाट आउने सान्त्वना

ख) यशैया ४९-५७: मसीह र इस्राएली जातिले उहाँलाई इन्कार गरेको

अ) यशैया ४९: मसीहले दासको रूपमा लिनुभएको

आ) यशैया ५०: मसीह साँचो चेला हुनुभएको

इ) यशैया ५१:१-५२:१२: मसीह धर्मा शासक हुनुभएको

ई) यशैया ५२:१३-५३:१२: मसीह पाप उठाइलैजाने बलिदान हुनुभएको

उ) यशैया ५४: मसीहले छुटकारा दिनुभएको र उहाँ पुनर्स्थापक हुनुभएको

ऊ) यशैया ५५:१-५६:८: मसीह संसारभरि सुसमाचार प्रचार गर्ने प्रचारक हुनुभएको

ए) यशैया ५६:९-५७:२१: मसीह दुष्टहरूको न्याय गर्नुहुने न्यायकर्ता हुनुहुन्छ

ग) यशैया ५८-६६: इस्राएली जातिको पाप, यसको न्याय, यसको पश्चात्ताप र यसको पुनर्स्थापना

अ) यशैया ५८: साँचो आत्मिकताबाट आउने आनन्दहरू

आ) यशैया ५९: इस्राएली जातिका अधर्महरू

इ) यशैया ६०: सियोनको भावी महिमा

ई) यशैया ६१: मसीहका विभिन्न सेवकाईहरू

उ) यशैया ६२: यरूशलेमका भावी आनन्दहरू

ऊ) यशैया ६३:१-६: बदला लिने दिन

ए) यशैया ६३:७-६४:१२: बाँकी रहेका यहूदीहरूको प्रार्थना

ऐ) यशैया ६५: परमप्रभुले बाँकी रहेका यहूदीहरूको प्रार्थनाको उत्तर दिनुभएको

ओ) यशैया ६६: अन्तः नदीजस्तै बगिरहने शान्ति

यशैयाको पुस्तकको टिप्पणी

खण्ड १

यशैया १-३५ :

यशैयाको समयमा आइपर्ने सजाय
र आशिषको विषयमा दिइएका
भविष्यवाणीहरू

क) यशैया १-५: यहूदा र यरूशलेममाथि
आइपर्ने न्यायहरू, साथै बीच-बीचमा
महिमाका भलकहरू देखा परेका

अ) यशैया १: इस्राएली जातिको विरुद्धमा
परमेश्वरको मामिला के हो ?

यशैया १:१: यशैयाको पुस्तकको पहिलो
पद चाहिँ यस पुस्तकको शीर्षक हो; अनि
यसका ऐतिहासिक सन्दर्भहरू हामीले यस
पुस्तकको भूमिकामा दिइसकेका छौं ।
यसकारण तपाईंले कृपाय त्यहाँ हेर्नुहोला र
यसको जानकारी पाउनुहोला ।

यशैया १:२-३: परमेश्वर र यहूदाको
बीचमा चलिरहेको मुद्दामा हाजिर हुनको निम्ति
सारा ब्रह्माण्डलाई बोलाइएको छ । यस मुद्दामा
परमेश्वर न्यायकर्ता हुनुहुन्छ अनि यहूदा र
यरूशलेमचाहिँ आरोपित अपराधी हुन् । अनि

अभियोग कुन-कुनचाहिँ थियो ? इस्राएली
जातिका बदमास छोराहरू थिए, जसले
परमेश्वरको विरुद्धमा विद्रोह गरे र जसले
कम्तीमा पाल्तू पशुजत्तिकै कृतज्ञता र
स्वामीभक्ति देखाउन सक्नुपर्नेथियो, तर
तिनीहरू यसमा कति चुके, कति !

यशैया १:४-६: परमप्रभु इस्राएलका
पवित्र जनपट्टि आफ्नो पीठ फर्काएर यस
जातिका मानिसहरू घोर अधर्मको दोषी भए ।
यसका खुट्टाको पैतालादेखि यसको शिरसम्म
चोटहरू, नीला डामहरू र पाकेका घाउहरू
थिए; तर परमेश्वरको ताडना सफल भएन ।

यशैया १:७-९: यस पदबाट शुरु गरेर
भविष्यवक्ता यशैयाले इस्राएली जातिको
भविष्य वर्णन गर्छन्, मानौं त्यो समय आइ-
सकेको छ ।^{५)} किनकि आक्रमणकारी शत्रुहरूले
यहूदालाई उजाड पारिसकेका रहेछन् । अनि
सियोनकी छोरी यरूशलेम लाचार भई
भग्नावशेषको बीचमा उभिएको छ, एउटा
थोत्रो, धेरै समय नटिक्ने फुपडीजस्तै पो छ ।
तर धन्य हो, परमेश्वरको अनुग्रहले बाँकी
रहेको एउटा सानो भाग छोडेछ ! नत्र ता
तिनीहरूको विनाश सदोम र गमोराको जस्तै
सम्पूर्ण हुनेथियो ।

यशैया १:१०-१५: 'हे सदोमका शासक-
हरूहो, परमेश्वरको वचन सुन ! हे गमोराका
मानिसहरूहो, हाम्रा परमेश्वरको व्यवस्थामा
कान लगाओ !' यरूशलेमका शासकहरू
र त्यसका बासिन्दाहरूले बुभुपर्नेथियो:

परमेश्वरले सत्यनिष्ठ नभएका विधिवादीहरू, अनाज्ञाकारीहरूका बलिदानहरू, दत्त नभएका दाताहरूका दानहरू घृणा गर्नुहुन्छ। जबसम्म मानिसहरू पापमा जिझरहन्छन्, तबसम्म तिनीहरूले मन्दिरका सेवाहरूमा भाग लिएकोमा के मतलब भयो ? त्यो त उहाँको आँगन कुल्ची-मिल्ची गरेको बराबर थियो; यो उहाँको कत्रो अपमान ! अधर्म र महासभा — अहं, यो कुनै हालतमा पनि चल्दैन; यस प्रकारको मिश्रण उहाँको निम्ति घृणित कुरा हो। उहाँले तिनीहरूका उठाइएका हातहरूमा वा तिनीहरूले चढाएका धेरै प्रार्थनाहरूमा ध्यान दिनुहुनेछैन।

श्री डब्ल्यू. ई. भाइनले वर्तमान समयका खीष्ट-विश्वासीहरूलाई यही खालको खतराको विषयमा चेताउनी दिएका छन्:

‘देखावटी धर्मचाहिँ अधर्मलाई ढाकछोप गर्ने वस्त्र मात्र हो। मत्ती २३ अध्यायमा प्रभु येशूले यस प्रकारको देखावटी धर्मको सबको सबको भन्डाफोड गरेर त्यसको कड़ाभन्दा कड़ा भर्त्सना गरिदिनुभयो। यहूदी धर्ममा यस प्रकारको दोषयुक्त मिश्रण थियो, जुन मिश्रणचाहिँ अब इसाईजगत्मा पनि व्यापक भएको छ। किनकि एकजना इसाईको विवेक यतिसम्म शुष्क र डामिएको हुन सक्दो रहेछ, कि त्यो पापमा जिएको बेलामा धर्मको आचरण गर्ने सक्छ’।⁽⁶⁾

यशैया १:१६-१७: तिनीहरूले के गर्नु-परेको थियो भने, तिनीहरूले पश्चात्ताप गरेर र आफ्नो दुष्टता त्यागेर आफैलाई धुनुपरेको थियो; त्यसपछि तिनीहरूले आफ्नो जीवनमा धार्मिकताको आचरण गर्नुपरेको र समाजमा सठीक न्याय अपनाउनुपरेको थियो।

यशैया १:१८-२०: तिनीहरूले यस ईश्वरीय तर्कअनुसार गर्नुपर्‍यो, तब तिनीहरू आफ्नो गाढाभन्दा गाढा रङ्गको पापबाट शुद्ध हुनेथिए र तिनीहरूले परमेश्वरले तिनीहरूको निम्ति प्रबन्ध गर्नुभएका असल-असल कुराहरूको आनन्द उपभोग गर्नेथिए। जुन भविष्यवक्ताको नामको अर्थ ‘परमप्रभुको मुक्ति’ हो, यी सुसमाचारीय भविष्यवक्ताको

पुस्तकको पहिलो अध्यायमा निम्न सुसमाचारको मनमोहक निमन्त्रणा हालिएको कुरामा महत्त्व छ।

‘परमप्रभु भन्नुहुन्छ: अब आओ, र हामी आपसमा तर्कवितर्क गरौं ! तिमीहरूका पापहरू सिन्दूर रङ्गका भए तापनि ती हिउँ-जस्तै सेता हुनेछन्; ती गाढा राता भए तापनि ती ऊनजस्तै सेता हुनेछन् ।’

यो ईश्वरीय तर्क हामीले विश्वासद्वारा ग्रहण गर्नुपर्छ; किनकि यसले पापबाट कसरी शुद्ध होइन्छ, सो सिकाउँछ। किनकि यो पापको परिमार्जनचाहिँ मानिसका योग्यता र प्रयासबाट पूरा अलग हुने कुरा हो। यो शुद्धीकरण पूरापूर हाम्रा प्रभु येशूको त्राणको कामको प्रतिफल हुन्छ; यसको निम्ति उहाँले क्रूसमा आफ्नो बहुमूल्य रगत बगाउनुभयो। यशैया १:१८ पदमा हामीलाई पेश गरिएको निमन्त्रणा ग्रहण गर्ने भीडैभीड मानिसहरू छन्; के तपाईंले पनि यो निमन्त्रणा ग्रहण गर्नुभयो ? के तपाईं पनि त्राणकर्ता प्रभु येशूको रगतले शुद्ध हुनुभयो कि ? किनकि उहाँको निमन्त्रणा अभि जारी रहेको छ। के तपाईं उहाँको निम्तो सुन्दै हुनुहुन्छ ?

तर यशैयाको समयमा जुन मानिसहरूले यो आज्ञा मात्र इन्कार गरे र विद्रोह गरे, लडाइँ र विनाश ती मानिसहरूको भाग्य हुनेथियो।

यशैया १:२१-२३: यरूशलेम अब विश्वासयोग्यता, न्याय र धार्मिकताको नामले चलेको शहर हुने होइन। यो शहर अब एउटा वेश्या-शहर, हत्याराहरूको अड्डा पो भएछ। त्यसका मूल्यवान् कुराहरू भ्रष्ट भएका छन् र त्यसका शासकहरू बदमास भएका छन्। घूसखोरी र अन्याय जताततै छ।

यशैया १:२४-३१: यसकारण उहाँले तिनीहरू सबैमाथि आफ्नो क्रोध खन्याउनु-हुनेछ, जसले आफ्ना पापहरूद्वारा आफूलाई परमेश्वरका शत्रुहरू भएका प्रमाणित गर्छन्। उहाँका न्यायका कामहरूले सबै अशुद्धता

हटाइदिनेछन् र यरूशलेमलाई यसको पहिलेको गौरवमा पुनर्स्थापित गर्नेछन्। अनि उहाँको धार्मिकताले पश्चात्ताप गर्नेहरूको छुटकारा सुनिश्चय गर्नेछ।

‘सेनाहरूका परमप्रभु’ भन्ने नाम उहाँको जोडिएको नाम हो; यस दिव्य नामले यहाँ वर्णन गरिएका न्यायहरूको अपरिहार्यता सुनिश्चित गर्छ।

अपराधी र पापीहरू एकसाथ नाश हुनेछन्। अनि मूर्तिपूजकहरूचाहिँ ? तिनीहरू फलाँटका रूखहरू र बगैंचारूपी आफ्ना देवालयहरूको विषयमा लज्जित हुनेछन्। तिनीहरू आफैं ओइलिएका फलाँटको रूखजस्तै र पानी नभएको, सुकेको बगैंचाजस्तै हुनेछन्। आफ्नै बलमा भर परेका बलवान् अगुवाहरू अत्याधिक प्रज्वलनशील वस्तुजस्तै हुनेछन्, जो आफ्नै दुष्ट कामहरूको भिल्काद्वारा सल्किन्छन्।

आ) यशैया २-४: शुद्ध पारिएपछि भावी आशिष आउँछ

यशैया २:१-३: अब आमोसका छोरा यशैयाले यहूदीहरूको बीचमा भएको वर्तमान गडबडी छोडेर पर मसीहको भावी महिमित राज्य हेर्छन्। अनि त्यस दिनमा यरूशलेम संसारको धार्मिक र राजनीतिक राजधानीको रूपमा स्थापित हुनेछ। अनि अन्यजातिका मानिसहरूले आराधना गर्न र ईश्वरीय निर्देशन पाउन सियोनमा तीर्थयात्रा गर्नेछन्।

यशैया २:४: मसीह राजाले अन्तर्राष्ट्रिय समस्याहरू छनबीन गर्नुहुनेछ र जातिहरूको बीचमा विवादहरू समाधान गर्नुहुनेछ। फलस्वरूप संसार शस्त्रमुक्त हुनेछ।⁷⁾ पहिले हातहतियारहरूमा खर्च गरिएका रकमहरू अहिले कृषि उपकरणहरूको निम्ति खर्च गरिनेछन्। यस अध्यायका यी शुरुका पदहरू मीका ४:१-३ पदहरूसँग मिल्दाजुल्दा छन्।

यसको कारण कि त यी पदहरूको रचना एकै पवित्र आत्माको प्रेरणाको फल हो, कि त एकजना भविष्यवक्ताले अर्को भविष्यवक्ताका वचनहरू उद्धृत गरेका हुनुपर्छ।

यशैया २:५: ‘हे याकूबको घरानाहो, आओ, हामी परमप्रभुको ज्योतिमा हिँडौँ!’ ख्रीष्ट येशूको राज्यको यस उक्त महिमित आशाले यशैयालाई यहूदाका मानिसहरूलाई ‘तुरुन्तै पश्चात्ताप गर’ भन्ने आह्वान दिने प्रेरणा दिलायो।

यशैया २:६-९: त्यसको लगत्तै यशैयाले परमेश्वरलाई सम्बोधन गरेर यस जातिमाथि यो विपत्ति ल्याउने पापहरू के-के थिए, सो वर्णन गर्छन्। परमप्रभुतिर हेर्नेको सट्टामा मानिसहरूले पूर्वका ज्योतिषीहरूसँग सल्लाह लिए, र तिनीहरू पलिस्तीहरूजस्तै जोखना हेर्नेहरू भए। तिनीहरूले अन्यजातिहरूसँग अवैध गठबन्धन गरे। परमेश्वरको व्यवस्था उल्लङ्घन गरेर तिनीहरूले आर्थिक सम्पत्तिहरू, घोडाहरू र रथहरू थुपारेर आफ्नो सुरक्षाको निम्ति यी भौतिक थोकहरूमाथि भरोसा राखे। तिनीहरूले मूर्तिहरू पूजा गर्थे, जुन मूर्तिहरू तिनीहरू आफैंले बनाएका थिए। उक्त कुराहरू परमेश्वरले तिनीहरूलाई नम्र पार्नुभएका र तिनीहरूलाई क्षमा नगर्नुभएका कारणहरू हुन्। अनि ‘तिनीहरू पूर्वका कुराहरूले भरिएका हुन्छन्’ भन्ने उक्तिले पश्चिमी देशहरूमा पूर्वीय धर्मको वर्तमान लोकप्रियता उपयुक्त रूपले वर्णन गर्छ।

यशैया २:१०-११: अब मानिसहरूतिर फर्केर यी दर्शाले तिनीहरूलाई चेताउनी दिन्छन्: ‘परमप्रभुको भावी क्रोधको आतङ्क-बाट शरण लिन खोजिहाल; किनकि उहाँको दन्किरहेको क्रोधले मानिसका घमण्डले चढेका आँखाहरू होच्याउनेछ।

यशैया २:१२-१८: अचानक, एकै अन्तरालमा, यशैया भन्टेर परमप्रभुको दिनमा र त्यसका न्यायहरूमा पुगेछन्, जुन

परमप्रभुको दिनचाहिँ खीष्ट येशूको हजार वर्षको राज्यभन्दा ठीक अगाडि हुनेछ। सेनाहरूका परमप्रभुले मानिसको सबै प्रकारको अहङ्कारसित सठीक व्यवहार गर्नुहुनेछ, जस्तै: व्यक्ति-व्यक्तिको अहङ्कार (देवदार र फलाँटका रूखहरू), सरकारहरूको अहङ्कार (अग्ला पहाडहरू र उठेका डाँडाहरू), सशस्त्र सेनाहरूको अहङ्कार (उच्च धरहरा र बलियो पर्खाल) अथवा व्यापारीहरूको अहङ्कार (पानी-जहाजहरू र मनोहर एक मस्तुले जहाजहरू^{१)})। त्यस दिनमा मानिसहरूको सेखी तल भारिनेछ, र परमप्रभु मात्र उच्च पारिनुहुनेछ। अनि मूर्तिहरूलाई के हुने भयो? मूर्तिहरू छोडिनेछन्।

यशैया २:१९-२२: अनि मानिसहरूले जहाँ पनि लुक्ने ठाउँहरू खोज्नेछन्। त्यसपछि क्षणभङ्गुर मानिसचाहिँ भरोसा गर्न योग्यको होइन रहेछ भन्ने कुरा सुस्पष्ट हुनेछ। परमप्रभु मात्र आफ्ना जनहरूको अखण्डनीय भरोसाको योग्य हुनुहुन्छ।

यशैया ३:१-५: जुन दिनको विषयमा हामीले २:२० पदमा पढेका छौं, त्यस उक्त दिनमा परमप्रभुले जिम्मेवार नेताहरूलाई हटाइदिनुहुनेछ, जुन नेताहरूमाथि मानिसहरूले निर्भर गर्ने गर्थे। रोटी र पानीको सहारा हटाइदिनु भनेको अनिकालका नाजुक परिस्थितिहरू होलान्; तर यहाँ, यस ठाउँमा रोटी र पानीचाहिँ आवश्यक अगुवाहरूको निम्ति प्रयोग गरिएका उपयोगी चिन्हहरू हुन्, जसरी निम्न पदले सुभाउ दिन्छ। यसर्थ समाजको हरेक श्रेणी र हरेक क्षेत्रमा सक्षम, परिपक्व अगुवाहरूको अभाव हुनेछ। त्यो समय मानिसले मानिसलाई थिचोमिचो गर्ने समय, छाडा, ढीठ र धुष्ट हुने समय, अरूको अपमान गर्ने र कसैको अधीनतामा नबस्ने समय हुनेछ।

यशैया ३:६-८: त्यस बेलामा मानिसहरूले कुनै आफन्तलाई यी भगनावशेषहरू

अधिकार गर्नको निम्ति मनाउन प्रयास गर्नेछन्, तर यस आफन्तले इन्कार गर्नेछ; किनकि उसको घरमा न खानेकुरा छ, न ता कपडा नै छ। अनि यशैयाको भनाइअनुसार यस विपत्तिको निम्ति अरू कोही होइन, तर मानिसहरू स्वयम् दोषी छन्।

यशैया ३:९-१२: यस पददेखि भविष्यवक्ता यशैयाले आठ पल्ट 'हाय, हाय' भनेर धिक्कार्ने क्रम शुरु गर्छन्: यस अध्यायमा दुई पल्ट र पाँच अध्यायमा छ पल्ट। पहिलो धिक्कार यस देशको जनतालाई लाग्छ, तिनीहरूको पक्षपात र तिनीहरूको निर्लज्जताको निम्ति। दोस्रो धिक्कार्ने वचनले तिनीहरूलाई तिनीहरूको दुष्टताको खातिर फट्काउँछ, तर बाँकी रहेका धर्मा जनहरूलाई आशिष दिने प्रतिज्ञा गर्छ। तिनीहरूको पापको एउटा प्रतिफल के हुन्छ भने, तिनीहरूका अगुवाहरू अनुभवहीन र अपरिपक्व बालकहरू, कमजोर स्त्रीहरू र ठगहरू हुनेछन्।

यशैया ३:१३-१५: यी पदहरूमा परमप्रभुले इस्राएली जातिलाई न्यायजाँचमा खडा हुन बोलाउनुहुन्छ; अनि अभियोगहरू पेश गरिन्छन्। उहाँ शासकहरूलाई कडा आरोप लगाउनुहुन्छ; किनकि घूसखोरीद्वारा र गरिबहरूलाई शोषण गरेर तिनीहरूले आफूलाई धनी तुल्याए। तिनीहरू 'दोषी' भएका हुनाले तिनीहरूको फैसला सुनाइन्छ।

यशैया ३:१६-२४: त्यसपछि यहूदाका स्त्रीहरूलाई कडा भर्त्सना गरिन्छ, तिनीहरूको घमण्डको निम्ति, तिनीहरूको अशिष्ट, अश्लील व्यवहारको निम्ति र तिनीहरूको महंगा वस्त्र र गहनाहरूको निम्ति। यसकारण जुन अनुहारहरूमा तिनीहरूले महंगा-महंगा सौन्दर्य-प्रसाधनहरू लगाइदिन्थे, ती अनुहारहरूमा घाउका पाप्राहरू हुनेछन्। तिनीहरूका शरीरहरू सबै सजधजरहित पारिनेछन्। ठाँटी स्त्रीहरू हुनुको सट्टामा तिनीहरू धूलामैला शरणार्थीहरू बस्नेछन्, जसका शरीरहरू दुर्गन्धले

ठसठसती गनाउँछन्, जो डोरीले बाँधिएका हुन्छन्, जसका कपाल खौरिएर तिनीहरू तालुखुइले छन्, जसको एकमात्र लुगा भाङ्ग्रा हुन्छ र जसको पहिचानको निम्ति डामेर तिनीहरूको जीउमा दामल-चिन्ह लगाइएको हुन्छ ।

यशैया ३:२५-४:१: तिनीहरूको थप विपत्ति के हो भने, लडाइँमा तिनीहरूका पुरुषहरूको मृत्यु हुनेछ । पुरुषहरूको सङ्ख्या पूरा घटेको हुन्छ, यहाँसम्म कि पुरुषहरूको अल्पसङ्ख्याले सातजना स्त्रीहरूलाई एकैजना पुरुषसँग जबरजस्ती विवाहको प्रस्ताव गर्न बाध्य पार्नेछ । अविवाहित भएको र सन्तान-विहिन भएको भयानक निन्दाबाट उम्कन पाऊन् भन्ने हेतुले यी स्त्रीहरूले 'तपाईंको नामले कहलिन पाए हामी आफ्नो जीविका आफूले चलाउँछौं; हामीलाई कुनै सहायता गर्नुपर्दैन' भन्ने प्रण गर्छन् ।

यशैया ४:२-६: अनि यस अध्यायको बाँकी खण्डमा विषयवस्तुचाहिँ ख्रीष्ट येशूको भावी महिमित राज्य हो; यस खण्डले त्यसको पूर्वभलक दिन्छ । ख्रीष्ट येशूचाहिँ दुई पदमा उल्लेख गरिएको परमप्रभुको सुन्दर र महिमित हाँगा हुनुहुन्छ । श्री म्याथ्यू हेनरीले टिप्पणी गरेर यसो भनेका छन्:

‘उहाँ परमप्रभुको हाँगा, अँ, ती मानिसरूपी हाँगा हुनुहुन्छ; यो उहाँको भविष्यसूचक नामहरूमध्ये एक नाम हो, जस्तै: उहाँको दास'हाँगा' (जकरिया ३:८ र ६:१२), धार्मिकताको हाँगा (यर्मिया २३:५ र ३३:१५), यिशाईको टुटाबाट निस्केको एउटा टुसा (यशैया ११:१), र कसैकसैको अर्थ लगाइनुसार “उहाँ नासरी भनिनुहुनेछ” भन्ने वाक्समा “नासरी” भन्ने शब्द हाँगाको अर्थ लिन्छ (मती २:२३) । यहाँ, यस ठाउँमा उहाँको नाम “परमप्रभुको हाँगा” राखिएको छ; किनभने यो हाँगा परमप्रभुको शक्तिले रोपिएको थियो र उहाँको प्रशंसाको निम्ति फस्टाउँछ । यहाँ पुरानो कल्दी भाषाको भावअनुवादले “परमप्रभुको ख्रीष्ट वा मसीह” भनेर अनुवाद गरेको छ ।^{९)}

अनि उहाँ पृथ्वीको पहिलो फल पनि हुनुहुन्छ, जसमा पुनर्स्थापित भएका इस्राएली-हरूले घमण्ड गर्नेछन् । प्रभु येशूले आफ्नो दोस्रो आगमनमा विश्वास नगर्ने मानिसहरूलाई नाश गर्नुहुनेछ । अनि मुक्ति पाएका यहूदीहरू, जसका नामहरू जीवनको पुस्तकमा लेखिएका छन्, यरूशलेममा ‘पवित्र जनहरू’ कहलाइने-छन् । अनि चार पदमा जुन शुद्धीकरणको कुरा गरिएको छ, त्यो शुद्धीकरण सुसमाचारद्वारा गरिने होइन, तर न्यायद्वारा पूरा हुनेछ । सियोन पर्वतलाई दिउँसो बादलको चँदुवाले र राति ज्वलन्त आगोले ढाक्नेछ, जुन बादल र जुन आगोचाहिँ परमेश्वरको हेरचाह र सुरक्षाका चिन्हहरू हुन् ।

इ) यशैया ५: इस्राएली जातिको पापको निम्ति तिनीहरूलाई दिइएको दण्ड

यशैया ५:१-२: ‘अब आफ्ना प्रियको निम्ति तिनको दाखबारीको विषय लिएर म आफ्ना प्रिय जनको गीत गाउनेछु ।’ जुन गीत यशैयाले परमप्रभु आफ्ना प्रिय जनको निम्ति गाउँछन्, त्यस गीतमा तिनले परमप्रभुको कोमल हेरचाह वर्णन गर्छन्, जुन हेरचाह उहाँमा आफ्नो दाखबारीको निम्ति थियो । परमेश्वरले यसको निम्ति सबैभन्दा उत्तम ठाउँ छान्नभयो; उहाँले त्यो जमिन तयार गर्नुभयो; उहाँले त्यसमा सबैभन्दा उत्तम दाखको बोट रोप्नुभयो; उहाँले त्यसको रक्षा गर्नुभयो; अनि उहाँले असल फसल पाउँछु भन्ने आशामा त्यहाँ एउटा दाखको कोल पनि बनाउनुभयो । उहाँले आशा गर्नुभएको फसल भएन, जस्तै: आज्ञा-कारिता, कृतज्ञता, प्रेम, आराधना, सेवा । तर त्यसको बदलीमा त्यहाँ ठसठस गनाउने जङ्गली अङ्गुरहरू भए, जस्तै: अनाज्ञा-कारिता, विद्रोह, मूर्तिपूजा ।

यशैया ५:३-६: क्रोधित हुनुभएको परमप्रभुले यहूदाका मानिसहरूलाई सोध्नु-भयो: ‘मेरो दाखबारीको निम्ति मैले नगरेको

अरू बढी के पो गर्न सकिन्छ ? त्यसले मैले आशा गरेका फलहरू किन नफलाएको, मलाई भन ?' त्यसपछि उहाँले आसन्न सजायको घोषणा गर्नुभयो । उहाँले यहूदाको वरिपरि सुरक्षाको पर्खाल हटाइदिनुहुनेछ । देशमाथि चढाइ गरिनेछ र त्यो उजाड हुनेछ । त्यो काँडा र काँडेभाङहरूमा परिणत हुनेछ, र त्यहाँ खडेरी लाग्नेछ । निस्सन्देह, उक्त यी सबै कुराहरूको पूर्वदृष्टि आउन लागेको त्यो निर्वासनको समय थियो ।

यशैया ५:७: उहाँको मामिला सुस्पष्ट थियो: परमेश्वरले इस्राएल र यहूदाबाट न्याय र धार्मिकता खोज्नुभयो, तर उहाँले हत्या र थिचोमिचो गरिएकाहरूको चिच्याहटबाहेक अरू केही पाउनुभएन ।

यशैया ५:८-१०: यस अध्यायका ८-२३ पदको खण्डमा हामीसँग छवटा धिक्कारहरू उल्लेख गरिएका छन्, यी धिक्कारहरूमा तीन अध्यायका धिक्कारहरूले निरन्तरता पाएका छन् । ती धिक्कारहरूको उद्घोषणा निम्न प्रकारले गरियो:

क) पहिलो धिक्कार: लोभो जग्गा-धनीहरूलाई धिक्कार ! किनकि तिनीहरूले घर र जग्गाजमिनहरूको चर्को अभाव नभएसम्म जग्गाजमिनको व्यापार सुकाउने कोशिश गर्छन् । तर तिनीहरू एकलै भव्य कुञ्जमा बस्छन् । तर अब आउन लागेको बेबिलोनको कैदरूपी निर्वासनले गर्दा धेरै घरहरू रित्तो छोडिनेछन्, अनि खेतबारीहरूले आंशिक फसल मात्र दिनेछन् । अनि दस एकड़को दाखबारीबाट बीस लिटर दाखमद्य हुनेछ । अनि दस टोकरी बीउले एक टोकरी अन्न उब्जाउनेछ ।

यशैया ५:११-१७: ख) दोस्रो धिक्कार: मतवालाहरूलाई धिक्कार ! किनभने तिनीहरू बिहानदेखि रातिसम्म रक्सी पिउनमा तल्लीन हुन्छन् । तिनीहरूले परमेश्वर र उहाँका कामहरू पूरा अवहेलना गरेर मस्ती गरेका छन् ।

यस्तो बेहोशी व्यवहारको खातिर निर्वासन नजिक आइपुगेको थियो । तिनीहरूका आदरणीय मानिसहरू र साधारण जनताको भीड अनिकालमा पर्नेछन् र तिनीहरूमाथि मृत्यु आइपर्नेछ । कुनै पनि श्रेणीका मानिसहरूले होचिनदेखि छूट पाउनेछैनन्, अँ, गिर्नदेखि उम्किनेछैनन् । तर जब विदेशी जातिका बेडुइन गोठालाहरूले इस्राएल देशका भग्नावशेषहरूमा आफ्ना भेडाहरू चराउँछन्, तब बल्ल परमेश्वर आफ्नो धार्मिक न्यायद्वारा धर्मो ठहरिनुभएको हुनेछ ।

यशैया ५:१८-१९: ग) तेस्रो धिक्कार: बेशर्मले भूट बोल्नेहरू र परमेश्वरलाई हाँक दिने दुःसाहसीहरूलाई धिक्कार ! किनभने तिनीहरूलाई पापको लत लागेको छ; तिनीहरूले आफूपछि दोष र दण्ड तानिरहेका हुन्छन् । तिनीहरूले परमेश्वरलाई धम्की दिन्छन्: उहाँले तिनीहरूमाथि जुन दण्ड ल्याइदिन्छु भनेर भन्नुभयो, त्यो दण्ड छिटो-भन्दा छिटो ल्याइदिऊन् ।

यशैया ५:२०: घ) चौथो धिक्कार: नैतिकतामा गडबडी ल्याउनेहरूलाई धिक्कार ! किनभने तिनीहरूले असल र खराबको बीचको भिन्नता मेटाउँछन् अनि असल र खराब छैन भन्छन् ।

यशैया ५:२१: ङ) पाचौँ धिक्कार: अभिमानी मानिसहरूलाई धिक्कार ! किनभने तिनीहरू सबै कुरा जान्ने हुन्छन्; तिनीहरूले कसैको वचन वा सल्लाह ग्रहण गर्दैनन् ।

यशैया ५:२२-२३: च) छैटौँ धिक्कार: ती न्यायकर्ताहरूलाई धिक्कार, जो दाखमद्य पिउने बहादुरहरू हुन् र जसले घूस खाएर न्याय बिगार्छन् ।

यशैया ५:२४-२५: यी दुष्ट मानिहरूले परमेश्वरको वचनको भय मादैनन्; यसकारण तिनीहरू आगोमा भस्म हुने घाँसजस्तै हुनेछन् । किनकि परमेश्वरले आफ्ना जनहरूसँग न्यायको व्यवहार गर्नुहुनेछ; उहाँले पहाडहरू

हल्लाउनुहुनेछ, र सड़कहरूहुँदा लासैलास सोतर हुनेछन् । तर कुरा अभि सकिएको छैन ।

यशैया ५:२६-३०: उहाँले सुसेली मारेर बेबिलोनीहरूलाई त्यहाँ बोलाउनुहुनेछ । तिनीहरूका सेनाहरू नजिक आउँदै गरेको हेर्नुहोस् ! तिनीहरूको शारीरिक अवस्था एकदम राम्रो छ; तिनीहरूको बर्दी कति मुनासिब, कति सठीक छ, ती सशस्त्रयुक्त सिपाहीहरूको ! तिनीहरूका तेजस्वी घोडाहरू र रथहरू छिटो-छिटो नजिक आइरहेका रहेछन् । तिनीहरूका फौजहरू सिंहभैं मानिसहरूमाथि भ्रमन्तेछन्, त्यसपछि तिनीहरूले मानिसहरूलाई निर्वासनमा लैजानेछन् । यो यहूदाको दुर्दिन हो ।

ख) यशैया ६: यशैयाको बोलावट, तिनको शुद्धीकरण र तिनको नियुक्ति

यशैया ६:१: राजा उज्जियाहको मृत्यु भएको वर्षमा¹⁰⁾ यशैयाले राजाहरूका महाराजाको दर्शन देखे । हामी यूहन्ना १२:३९-४१ पदको खण्डबाट के सिक्छौं भने, तिनले देखेका राजा प्रभु येशू ख्रीष्ट हुनुहुन्थ्यो । यस सिलसिलामा श्री एफ. सी. जेन्निङ्सले टिप्पणी गरेर यसो भनेका छन्:

‘प्रेरित यूहन्ना पत्तोसमा भएजस्तै यशैयाचाहिँ यहाँ पनि ‘आत्मामा’ भए; तिनले एडोनलाई देखे । (एडोनचाहिँ परमेश्वरको त्यो नाम हो, जुन नामले उहाँलाई सबै कुराहरूमाथि सर्वाधिकारी हुनुभएको सर्वोच्च प्रभुको रूपमा पेश गर्छ । अनि यहाँ रेमी ९:५ पदमा जस्तै एडोनचाहिँ ख्रीष्ट येशू हुनुहुन्छ, जो सबै कुराहरूमाथिको सदा-सर्वदा धन्य परमेश्वर हुनुहुन्छ) । अनि यी प्रभु राजसी महिमाको सजिसजाउको साथ एउटा सिंहासनमाथि विराजमान हुनुहुन्थ्यो, जुन सिंहासन अग्लो र उच्च थियो । किनकि ‘उहाँको सिंहासनले सबैमाथि शासन गर्दछ’ । यसो भए पनि उहाँ यस अग्लो सिंहासनमाथि विराजमान हुनुभएको बेलामा त्यो महिमित मन्दिर उहाँको वस्त्रको किनारले भरिएको थियो’।¹¹⁾

यशैया ६:२-५: अनि सराफहरूले¹²⁾ उहाँको सेवा गर्दैथिए । सराफहरू भन्नाले विशेष किसिमका स्वर्गीय प्राणीहरू बुझिन्छ । यिनीहरूका छ-छवटा पखेटाहरू थिए, आफ्नो श्रद्धा देखाउनको निम्ति यिनीहरूका चारवटा पखेटा थिए भने, सेवा गर्न यिनीहरूका दुईवटा पखेटाहरू थिए । यिनीहरूले परमेश्वरको पवित्रताको अनुष्ठान गर्छन्; र यिनीहरूको माग के थियो भने, परमेश्वरको सेवा गर्नुभन्दा अघि उहाँका सेवकहरू शुद्ध पारिएका हुनुपर्छ ।

यस दिव्य दर्शनले भविष्यवक्ता यशैयाको मनमा पापको गहिरो दोषसिद्धिको प्रभाव लगाइदियो; त्यसपछि अभि यस दर्शनको प्रभावमा परेर तिनले आफ्नो पाप स्वीकार गरे ।

यशैया ६:६-८: तब तुरुन्तै तिनको शुद्धीकरण भइहाल्यो । अनि त्यसपछि मात्र यशैयाले परमप्रभुको बोलावट सुन्न सके । लगत्तै तिनले आफूलाई परमप्रभुकाहाँ समर्पण गरे, र तिनलाई तिनको कर्मभार सुम्पियो ।

यशैया ६:९-१०: तिनले यस्ता मानिसहरूलाई परमप्रभुको वचन प्रचार गर्नुपरेको थियो, जुन मानिसहरूले परमेश्वरको सन्देश अस्वीकार गर्नेथिए र यसरी सजायको रूपमा आफूमाथि अन्धापन र हृदयको कठोरता ल्याउनेथिए । नौ र दस पदले यशैयाको सेवकाईको लक्ष्य वर्णन गर्दैनन्, तर यसको अपरिहार्य परिणाम के हुने हो, सो देखाउँछन् । इस्राएली जातिले मसीह येशूलाई अस्वीकार गरेको कुरा पुष्टि गर्न यी पदहरू नयाँ नियमको पुस्तकमा उद्धृत गरिएका हुन् । यस सम्बन्धमा श्री डब्ल्यू. ई. भाइनले यसो लेखेका छन्:

‘मानिसहरूले लगातार आफ्ना चालहरू यति टेढामेढा पारे कि तिनीहरू हृददेखि बाहिर पुगे र तिनीहरूको निम्ति प्रभुकहाँ फर्कन र निको हुन असम्भव भयो । यसकारण बुभुहोस्: मानिसले दुष्टतामा लीन भएर आफूलाई यति कठोर बनाउन सक्छ कि त्यसको अवस्था सुधार गर्न नसकिने हुन्छ;

यो त्यस मानिसमाथि परमेश्वरको प्रतिशोधात्मक न्याय हो ।¹³)

यशैया ६:११-१३: 'हे प्रभु, कहिलेसम्म ?' भन्ने तिनको प्रश्नको अर्थ यस प्रकारको छ: परमेश्वरको न्याय उहाँका जनहरूमाथि निरन्तर कहिलेसम्म आइपरेनथियो ? यस प्रश्नको जवाफ थियो: 'जबसम्म शहरहरू उजाड र बासिन्दाविनाका हुँदैनन्, घरहरू मानिसविनाका हुँदैनन्, अनि देश पूर्ण रीतिले उजाड हुँदैन, अनि परमप्रभुले मानिसहरूलाई टाढा हटाउनुहुन्न, तबसम्म ।' परमेश्वरले मानिसहरूको दस भागको एक भाग बाँकी रहेकाहरूलाई जोगाउनुहुनेथियो; तर यो बाँकी रहेको भाग पनि ठूलो सङ्कष्टबाट भएर जानुपर्नेथियो । अनि यो पवित्र वंशचाहिँ ठूलो रूखको ठुटाजस्तै हुनेछ, जुन ठुटाचाहिँ बाँकी रूख नष्ट भएपछि जीवित रहन्छ ।

ग) यशैया ७-१२: इम्मानुएलको पुस्तक

अ) यशैया ७: मसीहको आश्चर्यमय जन्म

यशैया ७:१-२: ख्रीष्ट येशूको विषयमा दिइएका सुस्पष्ट भविष्यवाणीहरूले गर्दा यशैया ७-१२ अध्यायहरू 'इम्मानुएलको पुस्तक' भनिन्छन् ।

छ र सात अध्यायको बीचमा योतामको शासनकाल थियो, तर यशैयाले त्यो शासनकाल छोडिदिन्छन् र राजा आहाजको समयबाट आफ्नो वृत्तान्त अगाडि बढाउँदै लैजान्छन् । त्यस समयमा अराम र इस्राएलले यहूदाको विरुद्धमा गठबन्धन गरे र यरूशलेमलाई धम्की दिइरहेका थिए । अराम भन्नाले सिरिया बुझिन्छ, र एप्रैम भन्नाले इस्राएल बुझिन्छ ।

यशैया ७:३: यशैया र तिनको छोरा शआर-याशूब¹⁴) माथिल्लो तलाउको कुलोको अन्तमा, धोबीको जमिनको मूलबाटोमा राजा आहाजलाई भेट्न निस्के । हुन सक्छ, राजा आहाज यरूशलेम शहरको खानेपानी आपूर्ति सुनिश्चित गर्न त्यहाँ गए होलान् । धोबीको

जमिनमा मानिसहरूले भर्खरै धोएका लुगाहरू रङ्ग उदाएर फिक्का पार्न घाममा फैलाउँथे ।

यशैया ७:४-९: परमप्रभुले भविष्य-वक्ताद्वारा राजा आहाजलाई 'तिमी डराउनुपर्दैन' भन्ने आश्वासन दिनुभयो । रसीन र पेकह, सिरिया र इस्राएलका राजाहरू धुवाँ निस्किरहेका अगुल्टाका पुच्छरहरूबाहेक अरू केही पनि थिएनन्, जुनचाहिँ पूरा निभ्न लागेका थिए । हो, यस संघले यहूदामाथि आक्रमण गर्ने र ताबेलको अज्ञात छोरालाई कठपुतली राजाको रूपमा स्थापित गर्ने योजना बनाएको थियो; तापनि तिनीहरूको यो योजना असफल हुनेथियो । (सिरिया र इस्राएलले यहूदामाथि आक्रमण त गरे, तर अशशूरीहरू अघि बढेपछि तिनीहरूको दबाउ हटिगयो) । जति निश्चित अरामको राजधानी दमस्कस थियो र त्यसका राजा रसीन थिए, त्यत्ति नै सुनिश्चित पैसद्वी वर्षभित्र इस्राएलमाथिको विजय थियो; (तपाईँले यो भविष्यवाणी २ राजा १७ अध्यायमा पूरा भएको हेर्नुहोला) । जति निश्चित इस्राएलको राजधानी सामरिया थियो र त्यसका राजा पेकह थिए, त्यत्ति नै कुरा पक्का र निश्चित थियो: राजा आहाजले परमप्रभुको वचनमाथि विश्वास गरेनन् भने, उनी स्थापित हुनेथिएनन् ।

यशैया ७:१०-१३: परमप्रभुले आहाजलाई मनि पृथ्वी वा माथि आकाशमा एउटा चिन्ह माग्ने आदेश दिनुभयो; किनभने सिरिया र इस्राएलको गठबन्धन यहूदाको विरुद्धमा सफल हुनेथिएन । तर राजा आहाज आफ्नो सुरक्षाको निम्ति अशशूरमाथि राखेको भरोसा त्याग्न इच्छुक भएनन्; यसैले उनले भूटो भक्तिभाव र नक्कली नम्रताको साथ यसो गर्न इन्कार गरे । परमप्रभुचाहिँ राजा आहाजको यस व्यवहारसँग असन्तुष्ट हुनुभयो, तर पनि उहाँले एउटा चिन्ह दिनुहुनेथियो । यस विषयमा श्री डब्ल्यू. ई. भाइनले टिप्पणी गरेर यसो भनेका छन्:

‘राजा आहाजले एउटा चिन्ह माग्न अस्वीकार गरेपछि परमप्रभुले आफ्नो रोजाइअनुसार एउटा चिन्ह दिनुभयो; अनि त्यस चिन्हको दायरा आहाजको समयका परिस्थितिहरू धेरै नाघेर जानेथियो र त्यस चिन्ह दाउदको घगनासित सम्बन्धित भविष्यवाणीहरू र प्रतिज्ञाहरूको चरमसीमा हुनेथियो । तर त्यो चिन्ह पूरा हुनुमा जति आशिषहरू र जति महिमाहरू थिए, ती आशिषहरू र ती महिमाहरूमा आहाज र उनीजस्तै मानिसहरूले कुनै हिस्सा पाउनेथिएनन् र पाउने-छैनन् ।’ (15)

यशैया ७:१४: धेरै भविष्यवाणीहरूको विषयमा जस्तै छ, यस भविष्यवाणीको बारेमा पनि उस्तै थियो: यो आहाजका दिनहरूमा प्रारम्भिक रूपले पूरा भयो, र पछि ख्रीष्ट येशूको पहिलो आगमनमा पूर्ण रूपले पूरा भएको हो । यस पदले अथक र अचूक प्रकारले ख्रीष्ट येशूकहाँ देखाइदिन्छ । उहाँचाहिँ यी कन्याका ¹⁶ पुत्र हुनुहुन्थ्यो; अनि उहाँको नाम ‘इम्मानुएल’ हो; अनि उहाँको नामको अर्थले हामीलाई उहाँ को हुनुहुन्छ, सो बताइदिन्छ: ‘परमेश्वर हामीसँग’ । यस सिलसिलामा हामी फेरि श्री डब्ल्यू. ई. भाइनले लेखेका निम्न कुरा उद्धृत गर्छौं:

‘यशैयाको पुस्तकमा “हेर” भन्ने शब्दले सधैं भविष्यका परिस्थितिहरूसँग सम्बन्धित केही कुरा प्रस्तुत गर्छ । कन्याको निम्ति यहाँ अल्माह’ भन्ने शब्द चुनिएकोमा महत्त्व छ; यस शब्दको अर्थ ‘बेतुलाह’ भन्ने शब्दको अर्थभन्दा फरक छ । किनकि बेतुलाह एउटी यस्ती कन्या हो, जो आफ्ना बुबाआमासँग बस्छे, जसको विवाहको प्रबन्ध गरिएको छैन । तर अल्माह भन्ने शब्दले परिपक्व र विवाहको निम्ति तयार भएको कन्याको अर्थ लिन्छ ।’ (17)

यशैया ७:१५-१७: हुन सक्छ, पन्ध्र र सोह्र पदहरू यशैयाको ‘महेर-शालाल-हाश-बज’ नाम गरेको माहिला छोराको सन्दर्भमा लेखिए होलान्; किनकि यशैया ८:१८ पद-अनुसार त्यो माहिला छोरा यशैयाका अरू नानीहरूसित एउटा चिन्ह हुनेछ । जे होस्, उक्त

कन्याबाट जन्मिने छोरा उत्तरदायित्वको उमेर नपुग्उन्जेल गरिबीमा बाँच्नेछ (दही र मह खाएर) । तर त्यो छोरा यस विशेष उमेरमा पुग्नुभन्दा अगाडि सिरिया र इस्राएलका देशहरू तिनीहरूका राजाहरूबाट त्यागिएका हुनेछन्, र यसरी जुन गठबन्धनबाट यहूदा डराएको थियो, त्यो गठबन्धन विफल हुनेछ । तर परमेश्वरले यहूदालाई पनि दण्ड दिनुहुनेछ, अशशूरका राजाका आक्रमणहरूद्वारा । कसरी ?

यशैया ७:१८-२२: परमेश्वरले फिङ्गा-रूपी मिश्र देशलाई र माहुरीरूपी अशशूरलाई सुसेली मारेर बोलाउनुहुनेछ, र तिनीहरू हूलै-हूल यहूदामा धुइरो लाग्नेछन् । अशशूरचाहिँ परमेश्वरले भाडामा लिनुभएको छुरा हुनेछ; त्यसले यहूदामाथि शर्म र अपमान ल्याउनेछ । यस सन्दर्भमा श्री एफ. सी. जेन्निङ्सले टिप्पणी गरेर यसो भनेका छन्:

‘त्यस दिनमा यहूदा साँच्चै गरिब हुनेछ; किनकि मानिसको कुलसम्पत्ति एउटा कोरली गाई र दुईवटा भेडा अथवा दुईवटा बाख्रा हुनेछन्; तर पनि खेती नगरिएका जमिनहरूमा प्रशस्त चराउने चरण हुनेछन्, यति धेरै कि, यी तीनवटा गाईवस्तुद्वारा मानिसलाई चाहिने सबै खानेकुराको प्रबन्ध हुनेछ’ ।¹⁸

यशैया ७:२३-२५: बितेको समयमा प्रशस्त बाली दिने जमिन काँडेभाङ र काँडा-हरूले ढाकिनेछ । अब जमिन खेती गर्न योग्य हुनेछैन, तर यो गोरुहरू र भेडाबाख्राहरूको निम्ति मात्र उपयुक्त हुनेछ ।

आ) यशैया ८-१०: मसीहको अद्भुत देश

यशैया ८:१-४: परमप्रभुले यशैयालाई आज्ञा गर्नुभयो: ‘एउटा पाटीमा सुस्पष्ट अक्षरहरूमा “महेर-शालाल-हाश-बज” लेख र ऊरियाह र यबेरेक्याहको छोरा जकर्याहलाई साक्षीहरूको रूपमा राख, जसले पछि यो सन्देश प्रमाणित गर्नेछन् ।’ यस नामको अर्थ

‘लुटको निम्ति हतार गर ! लुटको मालको निम्ति फूर्ति गर !’ हो; अनि यस नामले अशशूरद्वारा सिरिया र इस्राएलको निकट विनाश सङ्केत गर्छ। जब परमप्रभुले यशैयालाई तिनको नवजात बालकलाई यो नाम राख्ने आदेश दिनुभयो, तब उहाँले यस नामको अर्थ खोलिदिनुभयो।

यशैया ८:५-१०: अनि इस्राएलको विषयमा पनि परमप्रभुसँग एउटा सन्देश थियो। उत्तरीय राज्यका मानिसहरूले शिलोको बिस्तारै-बिस्तारै बन्दै गरेको पानीलाई रद्द गरेका हुनाले तिनीहरू महानदी यूफ्रेटिसको डुबाउमा पर्नेछन्। शिलोचाहिँ यूहन्ना ९:७ पदमा ‘सिलोआम’ भनिन्छ। शिलो यरूशलेमको पानीको गोप्य बन्दोबस्त थियो; अनि यहाँ शिलोको अर्थ परमेश्वरको अनग्रहको वचन वा परमप्रभुमाथि राखिएको भरोसा हो। महानदी यूफ्रेटिसले अशशूरलाई सङ्केत गर्छ, जसले इस्राएल र सिरियालाई जित्नेछ। अनि अशशूरले यहूदामाथि पनि हमला गर्नेछ, र इम्मानुएलको देशको चौडाइ ढाक्नेछ; तर त्यसको सफलता पूर्ण हुने होइन, त्यो केवल घाँटीसम्म पुग्ने रहेछ। अन्तमा यहूदाका शत्रुहरू टुक्राटुक्रा पारिनेछन्, तिनीहरूका योजना र तयारीहरू जेसुकै किन नहोऊन्।

यशैया ८:११-१५: परमप्रभुले यशैयालाई के शिक्षा दिनुभयो भने, ‘तिमी यी मानिसहरूसित नलाग्नू र तिनीहरूको विरुद्धमा रचिएको षड्यन्त्रको डर नराख्नु; तर केवल परमप्रभुमाथि भरोसा राख्नु !’ तब उहाँ तिनको निम्ति एउटा पवित्रस्थान हुनुहुनेछ, उहाँमाथि भरोसा गर्नेहरू सबैको निम्ति पनि; तर अरू सबैको निम्ति उहाँ ठेस लाग्ने ढुङ्गा र ठक्कर खाने चट्टान हुनुहुनेछ।

यशैया ८:१६-१८: परमप्रभुको वचनको पूर्ति इतिहास नबनेसम्म विश्वासयोग्य चेलाहरूले उहाँको वचन साँचेर राख्नुपर्छ; यशैयाको निम्ति परमेश्वरको आज्ञा यो थियो।

भविष्यवक्ता यशैयाले परमप्रभुको बाटो हेर्दै बस्नेथिए, जो अहिले आफ्ना जनहरूबाट लुक्नुहुन्थ्यो। अँ, तिनले उहाँमाथि आशा गर्नेथिए। यशैया (जसको अर्थ ‘परमप्रभु बचाउनुहुन्छ’ हो), शआर-याशूब (जुन नामको अर्थ ‘बाँकी रहेकाहरू फर्कनेछन्’ हो) र महेर-शालाल-हाश-बज (जसको अर्थ ‘लुटको निम्ति हतार गर ! लुटको मालको निम्ति फूर्ति गर !’ हो) – यी ती नामहरू हुन्, जुन नामहरू इस्राएली जातिको निम्ति चिन्हहरू र अचम्मका कामहरू थिए: परमेश्वरको कृपा इस्राएली जातिमाथि फर्केर आउनेछ, र तिनीहरूका शत्रुहरूमाथि न्याय आइपर्ने नै छ।

यशैया ८:१९: भविष्यवक्ता यशैयाले आफ्ना मानिसहरूलाई भूतप्रेत खेलाउनेहरू र धामीभाँक्राहरूको खोजी गर्ने सल्लाहकारहरूको विरोधमा चेताउनी दिन्छन्। मानिसहरू सरसल्लाहको निम्ति जीवित परमेश्वरकहाँ जानुपर्छ; जीवितहरूको निम्ति प्रेतहरूकहाँ जानुहुँदैन। वर्तमान समयमा जादुविद्यामा निष्ठा भएको कुरा कुनै नयाँ कुरा होइन।

‘मानिसहरूमाथि आइपरेको हरेक ठूलो सङ्कष्ट-भन्दा अघि प्रेतवादको ठूलो प्रकोप थियो र छ। बेबिलोनको कैद जानुभन्दा ठीक अगाडि यहूदा र इस्राएलमा कुरा यस्तै थियो। ख्रीष्ट येशूको जन्ममा र उहाँको त्राणात्मक मृत्युको समयमा पनि कुरा यस्तै थियो। अनि आजको दिनमा पनि कुरा यस्तै छ। तर परमेश्वरले हाम्रो मार्गदर्शन र हाम्रा आत्मिक खाँचोहरूको निम्ति आवश्यक पर्ने सबै कुराहरू उहाँको सत्य वचनमा, पवित्र धर्मशास्त्र बाइबलमा प्रबन्ध गर्नुभएको छ (२ तिमोथी ३:१६-१७)’।¹⁹

यशैया ८:२०-२२: हामीले सबै शिक्षकहरूलाई परमेश्वरको वचनरूपी कसीले जाँचुपर्छ। तिनीहरूको शिक्षा धर्मशास्त्र बाइबलसँग मेल खाँदैन भने, ‘तिनीहरूमा प्रकाश छैन।’ तर यस्ताहरूद्वारा भ्रममा परेकाहरू सबै कडा दबाउमा पर्नेछन् र भोक्ने भएर भड्किहुँदनुपर्छ। तिनीहरूले आफ्नो

दुर्दशामा आफ्ना परमेश्वर र आफ्ना राजालाई सराप्छन्; तिनीहरूले राहत पाउन माथि स्वर्गतिर हेर्नेछन्, तल पृथ्वीतिर हेर्नेछन्, तर तिनीहरूले सङ्कष्ट, अन्धकार र क्लेशको अंधारोपनबाहेक अरु केही पाउनेछैनन्।

यशैया ९:१-५: अब हामी यहाँ, यस ठाउँमा येशू मसीहको पहिलो आगमनमा लिएका हुन्छौं। इस्राएल देशको उत्तरीय क्षेत्रको नाम 'नप्तालीको देश' भनिन्छ; अनि यो नप्तालीको देश आक्रमणकारीहरूको हातद्वारा अपमानित भएको थियो। तर अब-चाहिँ त्यो देश गौरवशाली बनिनेछ। (याद रहोस्: अन्यजातिहरूको गालीलमा चाहिँ मुक्तिदाता प्रभुको बाल्यकालको घर थियो र उहाँको सार्वजनिक सेवकाईको केही अंशको निम्ति दृश्यस्थल यहीँ थियो)। ख्रीष्ट येशूको पहिलो आगमनले गालीलमा ज्योति ल्यायो। अनि उहाँको दोस्रो आगमनले इस्राएली जातिमा आनन्द ल्याउनेछ अनि दासत्व र लडाइँको अन्त गर्नेछ।

यशैया ९:६: उहाँको पहिलो आगमनचाहिँ छ पदको क) खण्डमा वर्णन गरिएको छ: 'किनभने हाम्रो निम्ति एउटा बालक जन्मिएको छ, हामीलाई एउटा पुत्र दिइएको छ।' हाम्रो निम्ति एउटा बालक जन्मिएको छ भन्ने पहिलो वाक्यले उहाँ मानिस हुनुभएको कुरामा जोड दिन्छ भने, हामीलाई एउटा पुत्र दिइएको छ भन्ने दोस्रो वाक्यले उहाँको ईश्वरत्वमा जोड दिन्छ। अनि यस पदको बाँकी खण्डले उहाँको दोस्रो आगमन ताकेको छ।

'अनि शासन उहाँको काँधमाथि हुनेछ;' उहाँले राजाहरूका राजा र प्रभुहरूका प्रभुको रूपमा शासन गर्नुहुनेछ। बाँकी पदले उहाँको व्यक्तिगत महिमाको वर्णन गर्दछ:

'उहाँको नाम "अद्भुत" कहलिनेछ;' यो अद्भुत भन्ने शब्द एउटा संज्ञा हो, कुनै विशेषण होइन। उहाँ अद्भुत हुनुहुन्छ र उहाँको काम पनि अद्भुत छ।

उहाँको नाम 'सल्लाहकार' हुनेछ: शासन गर्नमा उहाँको बुद्धि छ।

उहाँको नाम 'शक्तिशाली परमेश्वर' हुनेछ: उहाँ सर्वशक्तिमान्, सर्वोच्च शासक हुनुहुन्छ।

उहाँको नाम 'अनन्तकालका पिता' हुनेछ: उहाँ अनन्तकालको पिता वा त्यसको स्रोत हुनुहुन्छ। उहाँ अनन्त हुनुहुन्छ; अनि उहाँले उहाँमाथि विश्वास गर्नेहरूलाई अनन्त जीवन दिनुहुन्छ। यस विषयमा श्री डब्ल्यू. ई. भाइनले टिप्पणी गरेर भनेका छन्:

'यस शब्दमा प्रकाशका दुईवटा बुँदाहरू छन्:

क) उहाँ अनन्ततामा वास गर्नुहुन्छ र उहाँ अनन्तताको मालिक हुनुहुन्छ (यशैया ५७:१५); अनिख) उहाँ प्रेमिलो, कोमल, दयालु पिता हुनुहुन्छ; उहाँ सर्वज्ञानी शिक्षक, अभिभावक र प्रबन्धक हुनुहुन्छ।' ⁽²⁰⁾

उहाँको नाम 'शान्तिका राजकुमार' हुनेछ: उहाँले अन्तमा यस समस्याले ग्रस्त संसारमा शान्ति ल्याउनुहुनेछ।

यशैया ९:७: उहाँको शासन व्यापक, शान्तिमय र अनन्त हुनेछ। उहाँ दाऊदको सिंहासनमाथि बस्नुहुनेछ; उहाँले न्याय र धार्मिकताको साथ शासन गर्नुहुनेछ। यो सबै कसरी हुन आउनेछ त? आफ्ना जनहरूको निम्ति परमप्रभुको ईर्ष्यालु वास्ताले यो पूरा गर्नेछ।

यशैया ९:८-१२: 'यति भएर पनि उहाँको रिस मरेको छैन, तर उहाँको हात अझै पनि उठिराखेकै छ।' भविष्यवक्ता यशैया फेरि न्यायका गर्जनहरूमा फर्कन्छन्; तिनले आफ्नो सन्देश चारवटा श्लोकहरूमा विभाजन गरेर प्रत्येक श्लोकको अन्तमा 'यति भएर पनि उहाँको रिस मरेको छैन, तर उहाँको हात अझै पनि उठिराखेकै छ' भन्ने फलाको छ (यशैया ९:१२, १७, २१ र १०:४)।

अघिल्लो सजायबाट पछुतो नमानेको इस्राएल राज्यले आफ्नो घमण्ड र अहङ्कारमा पहिलेभन्दा बढी महिमित पुनर्निर्माण गर्ने हाँक

दिन्छ। तर परमप्रभुले तिनीहरूलाई प्रतिज्ञा गर्नुभयो: पूर्वबाट सिरियालीहरू र पश्चिमबाट पलिस्तीहरूले तिनीहरूलाई आक्रमण गर्नेछन्।

यशैया ९:१३-१७: अनि उहाँले आदरणीय बूढा प्रधानदेखि भूट सिकाउने अगमवक्तासम्म सारा जनतालाई नाश गर्छु भन्ने चेताउनी दिनुहुन्छ। किनकि भक्तिहीनता व्याप्त छ; यसकारण परमप्रभुको क्रोध हटाइएको छैन र उहाँको हात अबै पनि उठिरहेकै छ, न्याय गर्नको निम्ति, दया देखाउनको निम्ति होइन।

यशैया ९:१८-२१: दुष्टता सामान्य भएकोले गर्दा देश गृहयुद्ध, अराजकता, अनिकाल, लुटपाट र नरभक्षणरूपी आगोले भस्म हुनेछ।

यशैया १०:१-४: ती शासकहरूलाई धिक्कार, जसले खाँचोमा परेकाहरूलाई लुट्छन्, गरिबहरूलाई थिचोमिचो गर्छन् र अन्यायपूर्ण आदेशहरू लेख्छन्! जब परमेश्वरको न्याय आइपर्थे, तब तिनीहरूले भ्रष्टाचार र शोषण गरेर कमाएको सारा धन गुमाउनेछन्।

यशैया १०:५-११: परमेश्वरले यहूदालाई दण्ड दिन अशशूरलाई प्रयोग गर्नुहुनेछ। तर अशशूरसँग त्योभन्दा ठूलो योजना छ। त्यसको लक्ष्यचाहिँ लडाइँहरूद्वारा संसारमा एउटा साम्राज्य स्थापित गर्नु हो। त्यसले यसो भन्दै गर्व गर्छ: 'मेरा शासकहरू (वा सेनापतिहरू) सबै राजाहरू हुन्; मेरो बाटोमा पर्ने शहरहरू मैले जितेका शहरहरूभन्दा महान् छैनन्, अनि इस्राएल र यहूदाका मूर्तिहरू मैले कब्जा गरेका राज्यहरूका मूर्तिहरूसित तुलना गर्न सकिँदैनन्।'।

यशैया १०:१२-१९: तर परमेश्वरले अशशूरका राजालाई तिनको घमण्ड र अहङ्कारको खातिर दण्ड दिनुहुनेछ; किनभने तिनले आफ्नो सफलताको निम्ति आफ्नो बल र आफ्नो बुद्धिलाई श्रेय दिन्छन्। परमप्रभुका हातहरूमा भएको लट्टी र तौरोले ती हातहरूको

विरुद्धमा गर्व गर्नुहुँदैन, जसले त्यसलाई समातिरहेका छन्। अशशूरका बलिया न बलिया योद्धाहरूलाई एउटा भयानक विपत्तिले प्रहार गर्नेछ - ती शूरवीर योद्धाहरूलाई, जसको नाम 'त्यसको महिमा' अनि 'त्यसको वनको महिमा र त्यसको फलवान् खेतबारीको महिमा' पनि भनिन्छ। परमप्रभु इस्राएलको ज्योति हुनुहुन्छ, र उहाँका काँडाहरू र काँडेभाङ्गहरू अशशूरी सेनाहरू हुन्। ती सेनाहरूबाट बाँचेकाहरू यति थोरै हुनेछन् कि एउटा बालकले तिनीहरूको गन्ती गर्न सक्नेछ।

यशैया १०:२०-२३: त्यस दिनमा इस्राएली जातिबाट बाँकी रहेकाहरू फेरि कहिल्यै अशशूरमाथि भर पर्नेछैनन्, जसरी राजा आहाजले गरे; तर तिनीहरू परमप्रभुमाथि भर पर्नेछन्। यस भविष्यवाणीको धेरैजसो भाग प्रभु येशूको दोस्रो आगमनमा पूरा हुनेछ।

यशैया १०:२४-२७: अशशूरका राजाले उत्तरबाट यरूशलेममाथि चढाइ गरे ता पनि यहूदाका मानिसहरू डराउनुपर्दैन; किनकि सेनाहरूका परमप्रभुले हस्तक्षेप गर्नुहुनेछ, जस्तै उहाँले मिद्यान देश र मिस्र देशको विरुद्धमा हस्तक्षेप गर्नुभयो, र यहूदा अशशूरी प्रभुत्वको डरबाट मुक्त हुनेछ।

यशैया १०:२८-३४: जुन शहरहरू यस खण्डमा उल्लेख गरिएका छन्, ती शहरहरूबाट हामीसँग अशशूरीहरूको चढाइको मार्गको विषयमा भौगोलिक चित्ररूपी सजीव विवरण छ। यी आक्रमणकारीहरू नजिक आइरहेको बेलामा जताततै आतङ्क फैलिनेछ र भागाभाग हुनेछ। अनि अन्तमा यरूशलेमको पहाडबाट तिनीहरूलाई देखिन्छ। तब परमप्रभुले हस्तक्षेप गर्नुहुनेछ अनि अशशूरको सेना, त्यसका अधिकारीहरू र सिपाहीहरूलाई नष्ट गर्नुहुनेछ, मानौं उहाँले वनजङ्गलका रूखहरू फाँड्फुँड गर्नुहुन्छ।

(ग्रीकमा ओइडा, जसको अर्थ 'म उहाँलाई सहजै र सम्पूर्ण रूपले चिन्छु हो) ।' २२)

इ) यशैया ११-१२: मसीहको हजार वर्षको राज्य

यशैया ११:१: ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यको विषयमा यशैया ११ अध्यायचाहिँ पुरानो नियममा र नयाँ नियममा सबैभन्दा ठूलो खण्ड हो। अन्तरालमा हामी यहाँ तत्कालै ख्रीष्ट येशूको दोस्रो आगमनमा पुगि-हल्यौं, जस्तै हामी भविष्यवक्ताहरूका पुस्तक-हरूमा घरिघरि यस्ता अन्तरालहरू भेट्छौं।

पहिले हामी दाऊदका पुत्रको वंश कुनचाहिँ थियो, सो थाह पाउँछौं: उहाँ यिशाईको ठुटाबाट निस्केको टुसा हुनुहुन्छ^{२१)}; यिशाई-चाहिँ दाऊदका बुबा थिए (१ शमूएल १७:१२)।

यशैया ११:२: परमप्रभुको आत्माद्वारा गरिएको मसीहको अभिषेकको परिभाषाचाहिँ आत्मिक सद्गुणहरूका तीनवटा जोडीहरूमा व्यक्त गरिएको छ। श्री डब्ल्यू. ई. भाइनले स्पष्ट र संक्षिप्त रूपले यी सद्गुणहरूको व्याख्या गरेका छन्:

‘पहिलो जोडीचाहिँ “बुद्धि र समझको आत्मा” हो; बुद्धि र समझचाहिँ दिमागको शक्तिसँग सम्बन्धित कुराहरू हुन्। बुद्धिले चीजहरूको सारतत्त्व बुझ्छ भने, समझले चीजहरूमा भएका भिन्नताहरू के-केमा छन्, सो छुट्टाउँछ। दोस्रो जोडी “सल्लाह र शक्तिको आत्मा” हो। सल्लाह र शक्तिचाहिँ व्यावहारिक गतिविधिहरूसँग सम्बन्धित छन्; किनकि सल्लाह सही निष्कर्षहरूमा आइपुग्ने क्षमता हो, अनि यी निर्णयहरू कार्यन्वित गर्न शक्ति चाहिन्छ। तेस्रो जोडीचाहिँ “ज्ञान र परमप्रभुको डरको आत्मा” हो; यी सद्गुणहरू परमप्रभुसितको सङ्गतिसँग सम्बन्धित छन्। यहाँ ज्ञान भन्नाले परमप्रभुको ज्ञान बुझिन्छ (यस जोडीका दुवै सद्गुणहरू परमप्रभुसँग सम्बन्ध राख्ने शब्द हुन्); ख्रीष्ट येशू आफैले यूहन्ना ८:५५ पदमा भन्नुभयो: ‘तिमीहरूले उहाँलाई चिनेका छैनौं’ (ग्रीकमा गिनोस्को, जसको अर्थ ‘तिमीहरूले उहाँलाई चित्र थालेका छैनौं’ हो), ‘तर म उहाँलाई चिन्छु’

यशैया ११:३-५: त्यसपछि ख्रीष्ट येशूको शासनको सटीक र सिद्ध न्यायको काम राजसी कवितामा वर्णन गरिएको छ; त्यसपछि उहाँले दुष्टहरूलाई कसरी दण्ड दिनुहुनेछ, उहाँको व्यक्तिगत धार्मिकता केकस्तो छ, अनि उहाँको शान्ति र सुरक्षाबद्ध शासन कस्तो हुनेछ, सो वर्णन गरिएको छ।

यशैया ११:६-९^क: अँ, जङ्गली जनावरहरू पनि मसीहको शासनको अधीनतामा बस्नेछन्, जसले गर्दा दूध चुस्दै गरेको बालकले साँभे साँपको दुलोको छेउमा खेल्न समेत सम्भव हुनेछ।^{२३)}

यशैया ११:९^ख: ‘किनकि जसरी पानीले समुद्रलाई ढाकेको हुन्छ, त्यसरी नै पृथ्वी परमप्रभुको ज्ञानले भरपूर हुनेछ।’ सम्पूर्ण पवित्र शास्त्र बाइबलभरि सबैभन्दा महिमित प्रतिज्ञा यस पदको ख) खण्डमा पढिन्छ, जुन खण्डमा ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यमा सुनौलो वातावरणको निम्ति उचित कारण पेश गरिन्छ। श्री एफ. सी. जेन्निङ्सले परमप्रभुको निम्ति ‘याह’को काव्यात्मक नाम प्रयोग गरेर अङ्ग्रेजीमा यो खण्ड तुक मिलाएर अनुवाद गरे:

किनकि दुनियाँ याहको ज्ञानले भरपूर हुनेछ,
अँ, यो त पानीले समुद्रलाई ढाकेभैं हुनेछ।

यशैया ११:१०-१६: त्यस समयमा मसीह जाति-जातिका मानिसहरूको निम्ति एउटा भण्डा हुनुहुनेछ; उहाँले तिनीहरूलाई आफूतिर आकर्षित गर्नुहुनेछ; अनि उहाँको अधिकारको आसन महिमित हुनेछ। प्रभुले पृथ्वीका चारै दिशाबाट आफ्नो प्रजाको बचेको भाग भेला गर्नुहुनेछ। यहूदा र इस्राएल, (लेखमा एप्रैम भन्ने नाम छ), शान्तिसँगै एक-अर्कोसित बस्नेछन्, र उनीहरूले सँगै मिलेर आफ्ना

शत्रुहरूलाई परास्त गर्नेछन्, जस्तै: पलिस्ती-हरू, एदोमीहरू, मोआबीहरू र अम्मोनीहरू। लाल समुद्ररूपी मिस्रको समुद्रको खाडी सुकिजानेछ, अनि यहूदीहरू आफ्नो देशमा फर्कन सक्छन् भन्ने हेतुले महानदी यूफ्रेटिस घटाएर सातवटा खोलाहरूमा विभाजन गरिनेछ। एउटा राजमार्गले अश्शूर देश र इस्राएल देश जोड्नेछ; यसले गर्दा उत्तरबाट फर्कन सजिलो हुनेछ।

यशैया १२:१-६: हजार वर्षको राज्यरूपी यस वर्षको दिनमा इस्राएली जातिले धन्यवाद र भरोसाको गीत गाउनेछ। मुक्तिका मुहान-हरूबाट आनन्दसाथ पानी निकालेर उद्धारप्राप्त बाँकी रहेका यहूदीहरूले आफ्नो तिर्खा मेटाउनेछन्। अनि इस्राएलीहरू जाति-जाति-हरूकहाँ जाने परमेश्वरका मिसनेरीहरू हुनेछन्, जसले तिनीहरूलाई सन्तुष्टिको निम्ति ख्रीष्ट येशूमा आउने निमन्त्रणा दिनेछन्। के तपाईं ख्रीष्ट येशूकहाँ आउनुभयो, र के तपाईंले उहाँबाट तृप्ति पाउनुभयो? नभए आज यो मौका छोप्नुहोस्!

घ) यशैया १३-२४: देश-देशहरूमाथि आइपर्ने न्याय

अ) यशैया १३:१-१४:२३: बेबिलोन-माथि आइपर्ने न्याय

यशैया १३:१-५: आउँदा एघारवटा अध्यायहरूमा अन्यजाति राष्ट्रहरूको विरुद्धमा बोलिएका भविष्यवाणीहरू छन्। यी राष्ट्र-हरूमध्ये पहिलोचाहिँ बेबिलोन हो; यस विश्वशक्तिले ख्रीष्टपूर्व ६०९ सालतिर अश्शूरलाई कुल्चीमिल्ची पार्यो। अनि तेह्र अध्यायमा हामी बेबिलोन देख्छौं, जुन बेबिलोनचाहिँ ख्रीष्टपूर्व ५३९ सालमा मादी र फारसद्वारा जितियो। तर यहाँ उल्लेख गरिएका भविष्यवाणीहरूमध्ये कुनै-कुनै छन्, जुनचाहिँ ख्रीष्टपूर्व ५३९ सालको घटना नाघेर

महासङ्कष्टको अन्तमा हुने बेबिलोनको अन्तिम विनाश ताकेका छन् (प्रकाश १७-१८)।

भारदारहरूका मूलढोकाहरूबाट बेबिलोन महानगरभित्र पस्न र तिनीहरूको सारा देश नष्ट गर्न परमेश्वरले मादी-फारसको संयुक्त सेना अर्थात् आफ्ना पवित्र गरिएकाहरूलाई जम्मा गर्नुहुन्छ।

यशैया १३:६-१३: यस विनाशका आतङ्ककारी त्रासहरू अबदेखि वर्णन गरिएको छ, जस्तै: डरैडर, वेदना र शोकहरू, अनि भयानक आकाशीय विघटनरूपी दुर्घटनाहरू र जनसङ्ख्यामा भयानक घटी। यस खण्डका कति पदहरू छन्, जसले मादी-फारसको विजय नाघेर परमप्रभुको दिन ताकेका छन्, जुन प्रभुको दिनले सारा संसारलाई असर पार्नेछ र वास्तवमा आकाशका उथलपुथलहरू समेत समावेश गर्नेछ।

यशैया: १३:१४-२२: बेबिलोनबाट ठूलो सङ्ख्यामा मानिसहरूको निकास हुनेछ, अनि विदेशीहरू आ-आफ्नै देशहरूमा फर्कनेछन्। अनि जुन मानिसहरू रहन्छन्, ती मानिसहरूले असाध्य क्रूरताको कुव्यवहार भोग्नुपर्नेछ। १९-२२ पदहरूको खण्ड आंशिक रूपले पूरा भयो (२४), तर यसका घटनाहरू सम्पूर्ण रूपले विकास गर्दै जाने समय भावी भविष्यमा हुनेछ।

बेबिलोन शहर र बेबिलोन देशको विनाशको सम्बन्धमा बोलिएका भविष्यवाणीहरूसँग केही समस्याहरू छन् (यशैया १३:६-२२, १४:४-२३, २१:२-९ र ४७:१-११; अनि यर्मिया २५:१२-१४; यर्मिया ५० र ५१ अध्याय-हरू)। हामी यसको उदाहरण दिन्छौं: ख्रीष्टपूर्व ५३९ सालमा मादीहरूले बेबिलोन शहर कब्जा गरे (यशैया १३:१७), तर त्यस बेलामा सदोम र गमोराको जस्तै विनाश भएन (यशैया १३:१९); अनि बेबिलोन शहर कहिल्यै बसोबास नहुने गरी सदाको निम्ति छोडिएन (यशैया १३:२०-२२); त्यो विनाश उत्तरबाट

आएको राष्ट्रले पूरा गरेन, तर मादी-फारसको संयुक्त राज्यले पूरा गर्‍यो; तिनीहरू पूर्वबाट आए (यर्मिया ५०:३); यसको फलस्वरूप इस्राएल परमप्रभुकाहाँ फर्केन र यहूदामा पनि परमप्रभुको खोजी गर्ने वा सियोनमा फर्केर आउने बाँकी रहेको भागभन्दा बढी यसको नतिजा भएन (यर्मिया ५०:४-५); यस कब्जाअन्तर्गत त्यस शहरका पर्खालहरू भत्काइएनन् र त्यसका मूलढोकाहरू पनि जलाइएनन् (यर्मिया ५१:५८) ।

जब हामीले यस प्रकारको समस्या सामना गर्नुपर्छ, तब हामीले के गरे, कसो गरे ठीक हुन्छ ?

क) सबैभन्दा पहिले हामीले परमेश्वरको वचनमाथि हाम्रो पूरा भरोसा सुदृढ गर्नुपर्छ । किनकि बुध्नमा केही समस्या भएदेखि परमेश्वरको वचनमा के दोष ? यो त सरासर हाम्रो ज्ञानको कमीको फल हुनुपर्छ ।

ख) हामीले याद गर्नुपर्छ: धेरै पल्ट भविष्यवक्ताहरूले कुनै सङ्केत नदिईकन नजिकको भविष्य र टाढाको भविष्य एकसाथ राख्ने तरिका अपनाउँथे । अर्को शब्दमा भन्नु हो भने, जुनै भविष्यवाणी पनि कुनै ठाउँमा सीमित, आंशिक रूपले पूरा हुनको साथै टाढा भविष्यमा सम्पूर्ण रूपले पूरा हुन सम्भव छ । बेबिलोनको कुरा पनि त्यस्तै हो । बेबिलोनको विषयमा कहिएका सबै भविष्यवाणीहरू पूरा भएनन् । कतिपय भविष्यवाणीहरू अझै पनि भविष्यमा पूरा हुन बाँकी छन् ।

सङ्कटकालमा बेबिलोनले प्रमुख भूमिका खेल्नेछ; यो अनुसूचित छ । त्यसको विनाशको पूर्वचित्र प्रकाश १७ र १८ अध्यायहरूमा ज्वलन्त भाषामा बयान गरिएको छ । ख्रीष्ट येशूको दोस्रो आगमन हुनुभन्दा अघि बेबिलोनको विनाशको सम्बन्धमा गरिएका सबै भविष्यवाणीहरू अक्षरशः पूरा हुनेछन् । अनि जुन कुरा आज हाम्रो निम्ति अस्पष्ट छ, त्यो

कुरा त्यस समयमा बाँचेहरूको निम्ति सुस्पष्ट हुनेछ ।

यशैया १४:१-२: परमप्रभुले आफ्नो कृपामा इस्राएली जातिलाई त्यसको निजी देशमा पुनर्स्थापित गर्नुहुनेछ । गैर-यहूदी राष्ट्रहरूले यहूदीहरूलाई तिनीहरूको वापसीमा सहयोग गर्नेछन्, र परमेश्वरका जनहरूसँग शान्तिपूर्वक बस्नेछन् । अनि इस्राएली जातिका भूतपूर्व शासकहरू त्यसका सेवकहरू पो हुनेछन् ।

याकूबको घराना र इस्राएलको घरानाले बेबिलोनमा कैदमा रहेका यहूदीहरूलाई सङ्केत गर्छन् । परमप्रभुले तिनीहरूलाई अझै पनि चुन्नुभएको अर्थ यो हो: उहाँले तिनीहरूलाई तिनीहरूको निर्वासन भएको देशबाट छुटकारा दिनुहुनेछ र तिनीहरूलाई फेरि तिनीहरूको स्वदेशमा बसाउनुहुनेछ । याकूबको घरानासित टाँसिएका परदेशीहरूचाहिँ बेबिलोनबाट निस्केर आएका यहूदी धर्म अपनाउनेहरू हुन् । अनि जुन मानिसहरूले तिनीहरूलाई तिनीहरूको ठाउँमा ल्याउनेछन्, ती मानिसहरू यिनीहरू हुन्, जसले राजा कोरेस र अरूको अनुकूल समर्थनमा यहूदीहरूलाई तिनीहरूको वापसीमा सहायता गर्नेछन् ।

यशैया १४:३-११: सतावट र कठोर दासत्वबाट मुक्त भई इस्राएली जातिले बेबिलोनका राजाको विरुद्धमा एउटा ठट्टाको गीत गाउनेछ । किनकि परमप्रभुले तिनको शक्ति तोड्नुभयो र तिनको अत्याचार र तानाशाह अन्त गरिदिनुभयो । अब पृथ्वी रमाउँछ, अँ, वनजङ्गलहरू समेत रमाउँछन्; किनकि तिनका सेनाहरूले अबदेखि उप्रान्त उजाड़ पार्नेछैनन् । अन्तमा बल्ल-बल्ल शान्ति भएछ ! अधोलोकका बासिन्दाहरू तिनलाई स्वागत गर्न उपस्थित छन्; तिनीबाट पनि तिनको शक्ति खोसिएकोमा तिनीहरू खुशी छन् । बेबिलोनका राजाको ठाँट र आडम्बर सिद्धियो । राजदरबारको सङ्गीत सकियो ।

तिनी औंसाहरूको ओछ्यानमाथि सुत्छन्, र कोराहरूको कम्बलले ढाकिएका हुन्छन् ।

यशैया १४:१२-१७: यो ठट्टाको गीत अघि बढ्दै जाँदा बेबिलोनका राजाको पतन यसको विषयवस्तु रहँदै न जस्तै छ, तर त्यहाँबाट तिनलाई शक्ति दिने लुसिफर²⁵⁾ अर्थात् शैतानको पतनकहाँ पुगेको लाग्छ । श्री चार्लस सी. राइरीले यसो लेखेका छन्:

‘निस्सन्देह यस खण्डको सन्दर्भ शैतान हो; एक, किनभने ख्रीष्ट येशूले लूका १०:१८ पदमा शैतानको विषयमा उस्तै वर्णन गर्नुभयो; अनि दुई, यशैया १४:१३-१४ पदहरूमा उल्लेख गरिएका शब्दहरू शैतानको मुखबाट बाहेक अरु कसैका ओठबाट सुन्न उपयुक्त छैन; (यो कुरा १ तिमोथी ३:६ पदसित तुलना गर्नुहोस्)।’²⁶⁾

यस बिहानको तारा, यस बिहानीको छोरा ले अहङ्कारको साथ आफ्नो इच्छा परमेश्वरको इच्छाभन्दा माथि राख्यो; यसकारण त्यसलाई स्वर्गबाट निकालियो । तेह र चौध पदहरूमा शैतानले परमेश्वरको विरुद्धमा विद्रोह गरेर ‘म उचाल्नेछु’, ‘म बस्नेछु’, ‘म चढ्नेछु’, ‘म हुनेछु’ भन्ने कुख्यात शब्दहरू बोलेको बयान छ । अन्तिम आएर त्यसको ठाउँ अधोलोक हुनेछ, त्यो एउटा विस्मयको विषय बनेछ । अधोलोकका बासिन्दाहरू आश्चर्यचकित हुनेछन्, किनकि यत्रो शक्ति जमाउने व्यक्ति कसरी यति तल खसालिएको, अँ, कसरी ! ?

यशैया १४:१८-२१: यो गीत बेबिलोनका राजाकहाँ फर्कन्छ; यसले के भन्छ भने, अधिक राजाहरू भव्य चिहानहरूमा सुतेका हुन्छन् भने, बेबिलोनका राजालाई योग्य दफन भएन । तिनको कुनै स्मारक हुनेछैन; अनि तिनको राजकीय वंश, तिनका छोराछोरीहरू नाश गरिनेछन् ।

यशैया १४:२२-२३: महानगर बेबिलोन उजाड हुनेछ र परमेश्वरको भाडुले बढारिनेछ ।

आ) यशैया १४:२४-२७: अशशूरमाथि आइपर्ने न्याय

अब विषयचाहिँ अशशूरको विनाश हुनेछ, जुन अशशूरले त्यस समयमा बेबिलोनमाथि शासन गर्थ्यो । अशशूरका सेनाहरू इस्त्राएल देशका पहाडहरूमा चकनाचूर हुनेछन् ।²⁷⁾ तर यो भविष्यवाणी सङ्कष्टकालमा सम्पूर्ण रूपले पूरा हुनेछ; जब उत्तरका राजाले इम्मामानुएलको देशमाथि आक्रमण गर्ने प्रयास गर्नेछन्, तब तिनी पराजित हुनेछन् ।

इ) यशैया १४:२८-३२: पलिस्ती देशमाथि आइपर्ने न्याय

यशैया १४:२८-३१: ‘हे पलिस्ती देशहो, तँलाई हिराउनेको लाठी भाँचिएकोमा आनन्द नगर् !’ पलिस्ती देश राजा आहाजको मृत्युमा हर्षित हुनुहुँदैनथियो; आहाज राजा उज्जियाहको नाति थिए, जुन उज्जियाहले पलिस्तीहरूलाई प्रहार गरेका थिए (२ इतिहास २६:६-७) । यस ठाउँमा आहाजलाई लाठी भनिएको छ । किनकि उज्जियाहका अर्का दरसन्तान अर्थात् राजा हिजकियाहले तिनीहरूलाई साँभे साँप र उड्ने अति विषालु सर्पले जस्तै आक्रमण गर्नेछन् (२ राजा १८:८) । तब परमेश्वरका गरिबहरू र खाँचोमा परेकाहरू सुरक्षित हुनेछन्; तर परमप्रभुले पलिस्तीहरूलाई अनिकालको साथ भेट्नुहुनेछ र बचेकाहरूलाई मार्नुहुनेछ । आक्रमणकारी अशशूरीहरू धूवाको बादलजस्तै उत्तरबाट आउनेछन् । तर परमेश्वरका जनहरू-चाहिँ यरूशलेममा सुरक्षित हुनेछन् ।

यशैया १४:३२: यदि कुनै जातिका सन्देशवाहकहरूले त्यहाँ के भइरहेको छ भनेर सोध्नेछन् भने, तिनीहरूलाई यो जवाफ मिल्नेछ: ‘परमप्रभुले सियोनमा आफ्ना प्रतिज्ञाहरू पूरा गर्दै हुनुहुन्छ र यरूशलेमका बासिन्दाहरूलाई रक्षा गर्दै हुनुहुन्छ ।’

ई) यशैया १५-१६: मोआबमाथि आइपर्ने न्याय

यशैया १५:१-७: वाक्पटु भएका यशैया यहाँ मोआबको विनाशको विषयमा एउटा विलापको गीत गाउँछन्। आर र कीर मोआबका दुईवटा बलिया पर्खालबद्ध शहरहरू थिए। यी दुवै शहरहरू अचानक नष्ट भए। अनि त्यसका बस्तीहरू र त्यसका ग्रामहरू शोकमा डुबे। मोआब देशबाट भागदै गरेका शरणार्थीहरूप्रति यशैया पनि दयाले भरिए। किनकि देहात उजाड भएको, र मानिसहरूले आफ्नो साथमा लैजान सक्ने सरसामानहरूसित सिमाना पार गरे।

यशैया १५:८-९: तिनीहरूको रोइकराइको आवाज मोआबका सिमानाहरूसम्म पुग्यो। अनि दुई पदमा भएको दीमोन भन्ने ठाउँको नाम नौ पदमा आएर दीमोन भएको रहेछ। हुन सक्छ, यो एक श्लेषयुक्त यमक होला; किनभने दीमोनचाहिँ हिब्रूको 'दाम' भन्ने शब्दजस्तो सुनिन्छ, जसको अर्थ रगत हो; यसैले यस श्लेषोक्तिमा 'दीमोनको पानी रगतले भरिनेछ' भयो। अनि यी भाग्न पाएकाहरूचाहिँ? सिंह-हरूले खोजी-खोजी निकालेभैं तिनीहरूको पिछा गरिनेछ।

यशैया १६:१-२: मोआबको विनाशको वर्णन यस अध्यायमा जारी रहन्छ। जुन मोआबीहरू शरण लिन एदोमको राजधानी सेलामा भागे, ती मोआबीहरूलाई के सल्लाह दिइन्छ भने, तिनीहरूले सियोनकी छोरीको पहाडमा अर्थात् यरूशलेममा बस्ने देशका शासक अर्थात् यहूदाका राजाकहाँ करको रूपमा एउटा भेडाको पाठो पठाइदिऊन्, जसरी तिनीहरूले पहिला सामरियामा भेडाका पाठाहरू पठाएका थिए (२ राजा ३:४)। मोआबका मानिसहरू आफ्नो नजिकको विपद्को खातिर त्रसित र विचलित भए।

यशैया १६:३-५: परमप्रभुले मोआबलाई 'मेरा निर्वासित जनहरूलाई अँध्यारो छायामा लुकाऊ' भन्ने सल्लाह यस हेतुले दिनुभयो, कि तिनीहरूलाई त्यहाँ शरण र सुरक्षा मिलोस्। धुत्ले, लुटपिट गर्ने र थिचोमिचो गर्नेको अन्त हुनेछ; अनि परमप्रभुले दाऊदको सिंहासनमाथि बसेर दया, सत्यता, न्याय र धार्मिकताको साथ शासन गर्नुहुनेछ।

यशैया १६:६-१२: मोआबको पतन कहाँबाट आयो? यो त त्यसको घमण्ड र अहङ्कारले गर्दा भएको हो। मोआब देशमा शोक व्यापक छ। हेसबोनका फलाइला खेतबारीहरू नाङ्गा छन्, अनि सिब्माका फलप्रद दाखका बोटहरू नष्ट भएका छन्। फेरि भविष्यवक्ता आफैले यस व्यापक विनाशले गर्दा विलाप गर्छन्। अनि जब मोआबले आफ्ना मूर्तिहरूलाई प्रार्थना चढाउँछ, तब ती मूर्तिहरूबाट कुनै पनि सहायता आउनेछैन।

यशैया १६:१३-१४: मोआबको पतनको विषयमा परमेश्वरले अघि दिनुभएका भविष्य-वाणीहरूमा उहाँले अब यो जानकारी थप्नुहुन्छ कि ज्यालादार नोकरका वर्षहरूअनुसार यो पतन अबको तीन वर्षभित्र पूरा हुनेछ, अर्थात् मन्जुर गरिएको समयभन्दा एक मिनेट पनि ढिलो हुनेछैन।

उ) यशैया १७: दमस्कसमाथि आइपर्ने न्याय

यशैया १७:१-३: तेस्रो 'बोभा'रूपी भविष्यवाणीले सिरियाको राजधानी दमस्कस र त्यसका उप-शहरहरू माटोमा मिलाइएको पूर्वजानकारी गर्छ। सिरियासँगको गठबन्धनले गर्दा एप्रैम अर्थात् इस्राएलको पतन पनि उस्तै हुनेछ। एप्रैमबाट त्यसको रक्षा, दमस्कसबाट त्यसको राज्य र बचेका आरामीहरूबाट तिनीहरूको महिमा खोसिनेछ। ख्रीष्टपूर्व ७३२

सालमा अशशूरी सेनाहरूले दमस्कस ध्वंस पारे,
र दस वर्षपछि सामरियाको पतन भयो ।

यशैया १७:४-६: न्यायको दिनमा
इस्त्राएलको अवस्था साह्रै तुच्छ र वियुक्त
हुनेछ । रपाईहरूको बेंसीमा कटनी गरिएका
खेतबारीहरू जसरी नाङ्गा हुन्छन्, ठीक त्यसरी
नै त्यो नाङ्गो हुनेछ; सिलाफल छोडिएभैं थोरै
मानिसहरू मात्र बाँकी रहनेछन् ।

यशैया १७:७-११: तब मानिसहरू
एकमात्र सत्य र जीवित परमेश्वर अर्थात्
आफ्ना सृष्टिकर्ताकहाँ, इस्त्राएलका पवित्र
जनकहाँ फर्कनेछन्; तिनीहरूले मूर्तिपूजासँग
सम्बन्ध राखिएका सबै कुराहरू त्याग्नेछन् ।
किल्लाबद्ध शहरहरू उजाड हुनेछन्, ती
हिक्वीहरू र एमोरीहरूका शहरहरूजस्तै, जुन
शहरहरू आक्रमणकारी इस्त्राएलीहरूले कब्जा
गरे । अनि यो सब किन हुनेछ ? किनभने
परमेश्वरका जनहरूले उहाँलाई बिर्सि र तिनीहरू
बिराना विरुवाहरूकहाँ फर्के अर्थात् तिनीहरू
विदेशी गठबन्धनहरू, विदेशी धर्महरू र विदेशी
संस्कार र संस्कृतिहरूकहाँ फर्के । अनि त्यसको
कटनी विनाशकारी हुनेछ ।

यशैया १७:१२-१४: बाह्र पदबाट शुरु
गरेर अठार अध्यायको अन्तसम्म हामीसँग
एउटा छोटो अन्तराल छ, जुन अन्तरालमा
दुईवटा अभियानहरू छन्; अनि हरेक अभियान
'हाय' भन्ने शब्दबाट शुरु हुन्छ । पहिलो
अभियानले अन्यजाति राष्ट्रहरूलाई चित्रण
गर्छ, जो इस्त्राएलको विरुद्धमा भयानक
गर्जनको साथ जाइलागेका छन्, यसको
सिलसिलामा आधुनिक रणनीतिको ठूलो
हल्लाकल्ला सम्भन्नुहोस् ! तर अचानक
परमप्रभुले तिनीहरूलाई पिठ्चूँ फर्कन
लाउनुहुन्छ, र रातारात इस्त्राएली जातिबाट त्यो
खतरा हटिजान्छ, कसरी ? अशशूरको सेनाको
विनाश सम्भन्नुहोस् ! (तपाईंले यसको सन्दर्भ
यशैया ३७ अध्यायमा हेर्नुहोला ।)

ऊ) यशैया १८: अफ्रिकामा विभिन्न बेनामी
देशहरूमाथि आइपर्ने न्याय

यशैया १८:१-७: यो 'हाय'^{२८} भन्ने
शब्दको खास अर्थ 'हे' वा 'ए' हो; यस
शब्दद्वारा एउटा अज्ञात मित्र राष्ट्रलाई
बोलाइन्छ, जसले इस्त्राएलीहरूकहाँ आफ्ना
राजदूतहरू पठाउँछ (पद २ र ७) ।
'फटफटाउने पखेटाहरूले छाया पार्ने देश' भन्ने
वाक्यांशले त्यस देशमा यहूदीहरूलाई जोगाउने
इच्छा भएको रहेछ भन्ने कुरा सङ्केत गरेको हुन
सक्छ ।

त्यही समयमा अन्य गैर-यहूदी राष्ट्रहरूले
परमेश्वरका जनहरूलाई शिकार गर्नेछन्; अनि
परमेश्वर चुपचापसित त्यो कुरा हेरिरहनुहुन्छ ।
तर अन्तमा उहाँले तिनीहरूलाई नष्ट गर्नुहुनेछ
र तिनीहरूका लासहरू जङ्गली जनावरहरू र
हिंस्रक पक्षीहरूको निम्ति छोडिदिनुहुनेछ ।

त्यसपछि इस्त्राएली जाति सियोन पर्वतमा
परमप्रभुको निम्ति उपहारको रूपमा आउनेछ ।
सात पदमा यसरी पढ्न सकिन्छ: 'त्यस दिनमा
छरपष्ट भएको र नष्टभ्रष्ट पारिएको जाति-
रूपी भेटी परमप्रभुको सामु ल्याइनेछ' (जे.
एन. डि.) । किनकि यस पदको सन्दर्भ ख्रीष्ट
येशूको दोस्रो आगमनमा इस्त्राएली जातिको
पुनर्स्थापना हो ।

ए) यशैया १९-२०: मिस्र देशमाथि आइपर्ने
न्याय

यशैया १९:१-३: जब परमप्रभु न्याय गर्न
मिस्र देशमाथि जाइलाग्नुहुनेछ, तब त्यसका
मूर्तिहरू डगमगाउनेछन् र त्यसका मानिसहरू
आतङ्कित हुनेछन् । अनि गृहयुद्ध शुरु हुनेछ,
र अधिकारीवर्गका उत्कृष्ट बुद्धिजीवीहरूले
मूर्तिहरू र विभिन्न किसिमका जादुविद्यामा
व्यर्थको सहारा लिनेछन् ।

यशैया १९:४-१०: एक क्रूर तानाशाह
शासकले देशमा शासन गर्नेछन् । ठूलो

खडेरीले गर्दा पानीको प्रबन्ध सुक्नेछ; अनि बाली हुनेछैन, र माछा मार्ने उद्योग खतम हुनेछ, अनि कपडाका मिलहरू बन्द हुनेछन्, अँ, यस खराब परिस्थितिले चाहे अगुवाहरू होऊन्, चाहे आम जनताहरू किन नहोऊन्, समाजका सबै तहका मानिसहरूमाथि बर्बाद ल्याउनेछ ।

यशैया १९:११-१५: फाराओका उत्कृष्ट सल्लाहकारहरूले सोअन र नोपमा बसोबास गर्थे; यिनीहरूसँग यो प्रतिकूल परिस्थिति सामना गर्न कुनै बुद्धि हुनेछैन । वास्तवमा, यिनीहरूको सल्लाहले मिस्त्र देशमाथि यो विपत्ति ल्याएको हो; यसैकारण मिस्रीहरूको अवस्था अहिले आशाहीन थियो ।

यस अध्यायको एक पददेखि पन्ध्र पद-सम्मको खण्डमा भविष्यवाणी गरिएका सबै कुराहरू पूरा भइसकेका छन् । यशैयाले यो भविष्यवाणी गरेको समयमा मिस्त्र देशमाथि तिर्हाकाले शासन गर्थे; ख्रीष्टपूर्व ६६४ सालमा तिनको मृत्यु भएपछि मिस्त्र देश गृहयुद्धले ग्रसित भयो । अनि मिस्त्र देश बाह्रवटा ससाना राज्यहरूमा टुक्रियो, जुन राज्यहरू सबै अशशूरको अधीनतामा आए । अन्तमा फाराओ 'प्सम्टिक प्रथम'को पालोमा, चार पदले भनेका यी कठोर मालिकको अधीनतामा मिस्त्र देश फेरि एक भयो । तर यस अध्यायको बाँकी खण्डमा उल्लेख गरिएको भविष्यवाणी अबै पनि पूरा भएको छैन ।

यशैया १९:१६-१७: अनि जब परमेश्वर आफ्नो मुडकी हल्लाउनुहुन्छ, तब मानिसहरू डरले थरथर काँप्नेछन् । यहूदाको नाम लिनासाथ मिस्रीहरूको हृदय आकुलव्याकुल हुनेछ, डुजेछ ।

यशैया १९:१८-२०: तर मिस्त्र देशलाई त्यसको पुनर्स्थापना हुने प्रतिज्ञा गरिएको छ । अनि हेलियोपोलिस अर्थात् सूर्यनगर लगायत, जसलाई विनाशको शहर पनि भनिन्छ, पाँचवटा शहरहरू परमप्रभुको आराधना गर्ने

केन्द्रहरू बन्नेछन् । मिस्त्र देशको बीचमा परमप्रभुको निम्ति एउटा वेदी हुनेछ, र त्यस देशको सिमानामा परमप्रभुको निम्ति एउटा खाँबा हुनेछ; त्यो वेदी र त्यो खाँबा, ती दुवै परमप्रभुको निम्ति साक्षी हुनेछन् । श्री फ्लावियस योसेफसले हामीलाई के बताएका छन् भने, उन्नाइस पदमा उल्लेख गरिएको भविष्यवाणी ख्रीष्टपूर्व एक सालमा पूरा भयो, जुन बेलामा यरूशलेमबाट भागदै गरेका प्रधान पूजाहारी ओनियसले मिस्त्र देशमा एउटा वेदी निर्माण गर्ने अनुमति प्राप्त गरे । तर यस भविष्यवाणीको खास सन्दर्भ निस्सन्देह ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्य हो ।

यशैया १९:२१-२२: मिस्त्र देशमाथि आइ-परेका परमेश्वरका न्यायहरू मानिसहरूलाई उहाँको आराधना गर्न लगाउनमा सफल हुनेछन् ।

यशैया १९:२३: अनि एउटा राजमार्ग मिस्त्र देशबाट इस्त्राएल देश हुँदै अशशूरमा जानेछ, जसमा कुनै रोकटोक हुनेछैन । अनि यी राष्ट्रहरूले मिलेर परमप्रभुको आराधना गर्नेछन् ।

यशैया १९:२४-२५: त्यस बेलामा इस्त्राएली जातिचाहिँ मिस्त्र देश र अशशूरसँग तीनमध्ये एक हुनेछ, अर्थात् यी तीन देशहरू एउटा संयुक्त संघ हुनेछन्, जसले ख्रीष्टको राज्यका आशिषहरूबाट आनन्द उपभोग गर्नेछन् । तपाईंले यशैया १९:१६, १८, १९, २१, २३ र २४ पदहरूमा घरिघरि 'त्यस दिनमा' भनिएको शब्दमा ध्यान दिनुहोला ।

यशैया २०:१-६: ख्रीष्टपूर्व ७११ सालमा तर्तान अर्थात् अशशूरका राजा सर्गोनका सेना-पतिले पलिस्तीहरूको अशदोद शहर जिते । त्यही समयमा परमप्रभुले यशैयालाई 'नाङ्गो (पूर्ण नाङ्गो त होइन, तर गन्जी लगाएर) र खाली खुट्टा हिँड्' भन्ने आज्ञा गर्नुभयो; यसरी नै तिनी मिस्त्र देश र कूश देशको निम्ति एउटा चिन्ह र आश्चर्य हुनेथिए; किनकि अशशूरचाहिँ

मिस्र देश र कूश देशमाथि विजयी हुनेथियो, र यी देशहरूमाथि तीन वर्षसम्म अपमान आउनेथियो। तब यहूदाका मानिसहरूले अश्रूको विरुद्धमा सुरक्षा पाउन मिस्र देशमाथि गरेको तिनीहरूको भरोसा मूर्खता हो रहेछ भन्ने कुरा देखेथिए र जान्नेथिए। (कति टिप्पणी-कारहरू छन्, जसले सुभाउ दिन्छन् कि पाँच र छ पदको सन्दर्भ पलिस्तीहरू हुन्, अथवा यहूदा र पलिस्तीहरू दुवै हुन् अर्थात् प्यालेस्टाइनको सम्पूर्ण देश हो ²⁹)।

ऐ) यशैया २१:१-१०: बेबिलोनमाथि आइपर्ने न्याय

यशैया २१:१-४: एक्काइस अध्यायमा तीनवटा 'बोभा'रूपी भविष्यवाणीहरू छन्; यी भविष्यवाणीहरू बेबिलोन, एदोम र अरबको निम्ति अशुभ खबरहरू हुन्।

समुद्रको उजाडस्थानचाहिँ बेबिलोन हो, अथवा हुन सक्छ, पर्सियन गल्फको छेउमा रहेको बेबिलोनको भूभाग होला। मरुभूमिबाट हुत्तिएर आएका भूमिरीक्षकहरूले विनाश त्यसको विरोधमा गर्जनेछ। किनभने बेबिलोनले अर्भे लुटपाट गर्छ, अँ, अर्भे तोडफोड गर्छ; यसकारण त्यो राज्य फारस (एलाम) र मादीद्वारा तल खसालिनेछ। अबदेखि उसो बेबिलोनचाहिँ अरूको निम्ति विलाप हुने कारण हुनेछैन, निर्वासित यहूदीहरूको निम्ति पनि हुनेछैन। यो दर्शन यति भयानक थियो, कि त्यसले यशैयालाई साह्रै आकुलव्याकुल पार्‍यो।

यशैया २१:५: शासकहरूले छली सुरक्षाको आडमा भोजका मोज र पानोत्सव गर्दैथिए, तब अचानक 'उठ, ढालमा तेल लगाओ' भन्ने वाणी सुनियो अर्थात् 'हातहतियार उठाओ' भन्ने आदेश आयो। यसको सन्दर्भ, पक्कै पनि, बेल-शज्जरको भोज थियो (दानियल ५)।

यशैया २१:६-१०: परमप्रभुले यशैयालाई 'पहरेदार नियुक्त गर' भन्ने आदेश दिनुहुन्छ,

जसले आक्रमणकारी दलहरूलाई, विशेष गरी असङ्ख्य घोडचढीहरूका टोलीहरूलाई वर्णन गरेको। रातोदिनहरू बितेपछि त्यसले विभिन्न घोडचढीहरूका जोडा-जोडा देख्यो। यी घोडचढीहरूको अर्थ मादी र फारस हुन सक्छ। त्यसपछि त्यसले सिंहको जस्तो ठूलो गर्जनको साथ चर्को स्वरले खबर सुनाउँछ: 'बेबिलोन ढल्यो, ढल्यो! अँ, त्यसका मूर्तिहरू टुक्र-टुक्रा भए।' यो खबर इस्राएली जातिको निम्ति सान्त्वनाको सन्देश थियो; किनकि त्यो जाति बेबिलोनको खला बनेको थियो र बेबिलोनद्वारा दाईं गरिएको थियो। यस सम्बन्धमा यो भविष्यवाणी बेबिलोनको पतन हुनुभन्दा लगभग दुई सय वर्षअघि गरिएको हो भन्ने कुरा सम्झनु असल हो।

हामी पनि परमेश्वरको राज्यको निम्ति पहरेदारको काम गर्न सक्छौं:

'पहरेदार त्यो मानिस हो, जो परमेश्वरका सल्लाहहरूसित सुपरिचित हुन्छ; उसले के आउन लागेको छ, सो जान्दछ र यस घटनाको बाटो हेर्छ। यसर्थ जुन मानिसले सम्पूर्ण भइसकेको धर्मशास्त्र पवित्र बाइबलबाट परमेश्वरले भविष्यवाणी गर्नुभएको कुरा सिक्छ, त्यो मानिस अरूलाई चेताउनी र शिक्षा दिन सक्षम हुन्छ; किनकि उसले काल्पनिक व्याख्याद्वारा होइन, तर बाइबलका पदहरू अरू बाइबलका पद-हरूसँग तुलना गरेर र त्यसमा स्पष्टसँग लेखिएका कुराहरू ग्रहण गरेर उहाँका दिव्य उद्देश्यहरू बुझ्नेको हुन्छ। यस्तो मानिस परमेश्वरसित सङ्गति गरेर पहराको घरहरूमाथि उभिरहेको हुन्छ।' ³⁰

ओ) यशैया २१:११-१२: दूमा अर्थात् एदोममाथि आइपर्ने न्याय

यशैया २१:११-१२: दूमाचाहिँ इडुमेअ वा एदोम हो। यहाँ एकजना चिन्तित एदोमीले पहरेदारलाई सोध्छ: 'रात कति बितिसकेको छ?' अर्थात् 'के अश्रूबाट आएको अग्नि परीक्षा लगभग समाप्त भएको हो कि?' यस प्रश्नको सठीक जवाफ यस प्रकारको छ:

‘हो, तिमीो वर्तमान अशान्तिको रत समाप्त हुँदैछ, अनि एउटा नयाँ दिन शुरु हुनेछ; तर चाँडै अर्को रत फेरि आइहाल्नेछ । तिमी आफ्ना चिन्तित जिज्ञासा-हरूको निम्ति एउटा सन्तोषजनक जवाफ पाउन खोज्छौ भने, तिमी पहिले फर्कनुपर्छ; अनि फर्कनु भनेको ‘तिमीले पश्चात्ताप गर्नुपर्छ ।’ त्यसपछि मात्र यस प्रश्नको जवाफ तिमीले आशा गरेको जस्तो हुनेछ; किनकि तब तिमीो कष्टको रत समाप्त हुनेछ र तिमीमाथि छुटकाराको नयाँ बिहानीको उज्यालो कस्नेछ ।’³¹⁾

औ) यशैया २१:१३-१७: अरबमाथि आइपर्ने न्याय

यशैया २१:१३-१७: अरबको सामुन्ने पनि समस्या छँदैथियो: यात्री दलहरू अशशूरी सेनाबाट वनमा वास बसेर लुक्नेछन्; अनि यस कत्लेआमबाट भागेकाहरूलाई ज्यादा भोक र ज्यादा तिर्खा हुनेछ । परमप्रभुले राजाज्ञा गर्नुभयो, कि अरबको महिमा एकै वर्षमा मेटिनेछ, र त्यसका केही प्रसिद्ध योद्धाहरू मात्र बाँच्नेछन् । ‘ज्यालादार नोकरको वर्षअनुसार’ भन्नाले ठ्याक्कै एक वर्ष हो; एक वर्षभन्दा एक दिन पनि बढी समय लाग्नेछैन ।

औ) यशैया २२: यरूशलेममाथि आइपर्ने न्याय

यशैया २२:१-५: दर्शनको बेसीको सन्दर्भ यरूशलेम नै हो (यशैया २२:९-११ पदहरू हेर्नुहोस्) । अनि यरूशलेम शहर घेराबन्दीमा हालिएको छ । मूलढोकाहरूमा भेला भएका शत्रुहरूलाई हेर्न मानिसहरू घरहरूका कौसी-हरूमा यता-उता घुमफिर गरिरहे । अनि एक समयमा बढी हर्षित भएको शहरका सडक-हरूमा जताततै महामारीले मारिएकाहरूका लासहरू छरिएका छन् । अनि भाग्न खोजेका शासकहरू र मानिसहरू संघर्षविना कब्जा गरिएका छन् । यरूशलेममाथि परमेश्वरको

डरलाग्दो न्याय आइपरेको देखेर यशैया आफैँ पूरा शोकाकुल भए ।

यशैया २२:६-११: एलाम र कीरचाहिँ बेबिलोनको सेनाका दक्षिण र उत्तरका विभागहरू हुन् । यिनीहरूका रथहरू र घोडचढीहरूले शहरको वरिपरिका बेसीहरू भरिभराउ हुनेछन् । अनि यहूदीहरूले यस घेराबन्दीको सामना गर्न विस्तृत योजनाहरू बनाउँछन् । तिनीहरूले शस्त्रागार अर्थात् वनको भवन तोडफोड गर्छन्; अनि शहरको पर्खाल मर्मत गर्न तिनीहरूले ढुङ्गाहरू निकाल्न घरहरू भत्काउँछन्; अनि तिनीहरू अस्थायी पानीको बन्दोबस्त गर्न खोज्छन् । तिनीहरूले सबै कुरा त गर्छन्, तर आफ्ना सृष्टिकर्ताकहाँ हेर्दैनन्, जसले तिनीहरूमाथि यो विपत्ति ल्याउनुभयो; उहाँले धेरै अघि यसको योजना तयार गर्नु-भएको थियो ।

यशैया २२:१२-१४: परमप्रभुले तिनी-हरूलाई पश्चात्ताप गर्ने आह्वान गर्नुभएको बेलामा तिनीहरूले रमभ्रम पो गरेका र तिनीहरू कठोर भएका छन् । यसको पाप तिनीहरूलाई क्षमा गरिनेछैन ।

यशैया २२:१५-१९: राजा हिजकियाहको राजदरबारका प्रशासक शेन्नाले आफ्नो निम्ति एउटा सुसज्जित चिहान तयार गर्दैथिए । तर परमेश्वरले यशैयाद्वारा भन्नुहुन्छ: उनका यी प्रयासहरू व्यर्थ छन् । परमप्रभुले उनलाई एउटा गोलीभैं निर्वासनमा घुइँकाइदिनुहुन्छ, अनि उनी विदेशमा मर्नेछन्, यस हेतुले कि उनको सम्भ्रना लामो समयसम्म जारी रहोस् । हुन सक्छ, शेन्नाले मिश्र देशसँग गठबन्धनको वकालत गर्ने पार्टीको नेतृत्व गरे होलान्; यो सम्भव देखिन्छ ।

यशैया २२:२०-२४: शेन्नालाई पदच्युत गरिसकेपछि एल्याकिमले उनको स्थान लिनेछन्; (एल्याकिमको अर्थ ‘परमेश्वरले स्थापित गर्नुहुनेछ’ हो) । एल्याकिमचाहिँ प्रभु येशूको एक प्रतीक थिए; तिनी पूर्ण

अधिकारप्राप्त जिम्मेवार र दयालु शासक हुनेछन् । तिनलाई दाऊदको घरानाको चाबी^{३२} दिइनेछ; यसर्थ शयनकक्षदेखि लिएर बैठक-कोठासम्म दरबारका सबै कोठाहरू तिनको नियन्त्रणमा रहनेथिए, र तिनले राजपरिवारका सेवकहरूलाई छात्रे गर्नेथिए । (प्रकाश ३:७ पदमा लेखिएको छ, कि दाऊदको घरानाको चाबी अब प्रभु येशूको हातमा छ) । एल्याकिम आफ्नो राजकीय पदमा दृढतापूर्वक स्थापित हुनेछन् र तिनले आफ्नो सेवाको क्षेत्रमा पूरा अधिकार जमाउनेछन् ।

यशैया २२:२५: एल्याकिम सुरक्षित ठाउँमा गाडिएको खुटी हुन् (पद २३^क) । अनि तिनलाई हटाइएको र तिनको पतन भएको सन्दर्भ यहूदाको घरानाको निर्वासन हुन सक्छ; किनकि तिनी यसको प्रतिनिधि थिए ।

अः) यशैया २३: टायरमाथि आइपर्ने न्याय

यशैया २३:१-५: टार्शिशबाट फर्किदै गरेका टायरका नाविकहरूले साइप्रसमा आइ-पुग्दा टायर शहरको पतन भएको खबर सुने; (टार्शिश यहाँ स्पेनको अर्थ लिन्छ होला) । तिनीहरूका घरहरू ध्वस्त भए र तिनीहरूको निम्ति फर्कन सक्ने कुनै बन्दरगाह थिएन; यसैले तिनीहरू आफ्नो व्याकुलतामा कङ्कलासुर गर्छन् । अनि सिडोनका व्यापारीहरू अवाक भएर चुपचाप बस्छन्; किनकि उनीहरू के सम्झन्छन् भने, माथिल्लो नील नदीमा अवस्थित भएको शिहोरबाट अत्र ल्याउन उनीहरूका टायरबासी छिमेकीहरूले समुद्र पार गर्ने गर्थे; तिनीहरूले देश-देशहरूसित व्यापार गर्थे; धेरैको निम्ति टायर व्यापार-केन्द्र थियो । अनि सिडोनचाहिँ ? सिडोन टायरको आमा-शहर थियो; टायरका भग्नावशेष-हरूमाथि समुद्रका छालहरूले हान्दै गर्दा टायर शहरले विलाप गरेको प्रतिध्वनि निरन्तर गुँजिएको जस्तै आभास हुन्थ्यो । यसकारण सिडोन टायरको निम्ति लज्जित किन नहुने

र ? के टायरलाई कुनै सन्तान भएन ? तब त्यसका रैथानेहरू कहाँ गए त ? अँ, मिस्र देश पनि आफ्नो उत्कृष्ट ग्राहक गुमाएको खबरले पीडित भएको रहेछ ।

यशैया २३:६-९: टायरका बासिन्दा-हरूलाई स्पेनसम्म शरण लिन खोज्ने आह्वान दिइन्छ; (टार्शिशचाहिँ स्पेन होला त नि) । एक समयमा यी मानिसहरू प्राचीन प्रसिद्ध टायर शहरका बासिन्दाहरू थिए; तर अब तिनीहरूका खुट्टाहरूले तिनीहरूलाई टाढा-टाढा परदेशमा लैजान्छन् । अनि कसले यस शक्तिशाली, धनी र महिमित टायरमाथि यस प्रकारको संत्रास ल्यायो ? यो संत्रास ल्याउनेचाहिँ सेनाहरूका परमप्रभु नै हुनुहुन्थ्यो, जसले मानिसको सारा गौरवमाथि गरिएको घमण्ड तल भुईँमा फार्न र शर्ममा पार्न निर्धारित गर्नुभयो ।

यशैया २३:१०-१७: बेबिलोनका राजा नबूकदनेस्सरले टायरमाथि आक्रमण गर्न लागेको कुरा ध्यानमा राख्दै मानिसहरूलाई अन्य देशहरूतिर भाग्ने सल्लाह दिइन्छ; किनकि यो व्यापार-शहर नष्ट पार्न परमेश्वरले बेबिलोनलाई उभाड्नुभयो, जुन बेबिलोनचाहिँ बाढ्नुजस्तै फैलिएर यता कनान देशसम्म उर्लेर आउँछ । अनि शरणार्थीहरू साइप्रसमा भागेर गए पनि तिनीहरूले त्यहाँ कुनै आराम पाउनेछैनन् । आहा, अशशूरद्वारा स्थापित भएको बेबिलोनको शुरुआत कति तुच्छ र कति क्षुद्र थियो ! अनि त्यस बेबिलोनले टायर शहर ध्वस्त पार्ने हो र ? यसमा भविष्यवक्ता आफैँ तीनछक परे । अनि कल्दीहरूको सत्तरी वर्षको राज्यकालमा टायर बिर्सिनेछ । तर त्यस अवधिको अन्तमा त्यसले खुशीसाथ संसारका सबै राज्यहरूसँग आफ्नो व्यापार-वेश्याकर्म फेरि शुरु गर्नेछ ।

यशैया २३:१८: टायरको व्यापारको नाफा र त्यसको कमाइको विषयमा के हो त ? यसको सन्दर्भ खीष्ट येशूको दोस्रो आगमन हो, जब टायरकी छोरी एउटा सौगात लिएर

आउनेछ (भजन ४५:१२) । त्यस बेलामा त्यसका धनराशीहरू परमप्रभुको निम्ति पवित्र भेटी ठहरिनेछन् ।

ऋ) यशैया २४: सारा पृथ्वीमाथि आइपर्ने न्याय

यशैया २४:१-३: परमेश्वरका न्यायहरू इस्राएल देशबाट शुरु भएका देखिन्छन्, तर त्यसपछि उहाँका न्यायहरू सारा पृथ्वीमाथि, अँ, स्वर्गका दुष्ट प्राणीहरूमाथि पनि आइपर्ने रहेछन् । 'पृथ्वी' भन्ने शब्द 'देश' भनेर पनि अनुवाद गर्न सकिन्छ र दुई पदमा उल्लेख गरिएका पूजाहारी भन्ने शब्दबाट के सुझाउ आउँछ र के बुझिन्छ भने यशैया २४:१-३ पदको खण्डको सन्दर्भचाहिँ इस्राएल देश पो हो । यस खण्डमा तपाईंले देश र मानिसहरूको बीचमा पालोपिलो गरेको कुरा ख्याल गर्नुहोला । अनि यसको विनाश सङ्कष्टपूर्ण हुनेछ र सबै वर्गका मानिसहरूलाई यसको असर पर्नेछ ।

यशैया २४:४-१३: अनि चार पदमा 'संसार' भन्ने कुरा लेखिएको छ; यसबाट के बुझिन्छ भने, सारा संसार नै यो दिव्य न्यायस्थल हुने रहेछ । संसारको अशुद्धता व्यापक छ; किनकि मानिसहरूले अनन्त वाचा तोडेका छन् । कोही मानिसहरू छन्, जसले नूहको करारचाहिँ यस अनन्त वाचाको सन्दर्भ भएको भन्छन् (उत्पत्ति ९:१६) । तर यो त शर्तविनाको करार पो थियो, जसको आज्ञा-पालनचाहिँ पूरापूर परमेश्वरमाथि निर्भर गर्थ्यो । अरू मानिसहरू पनि छन्, जसको विचारमा अनन्त वाचाको सन्दर्भ मोशाको व्यवस्था हो अर्रे; तर त्यो करारचाहिँ केवल इस्राएली जातिसित बाँधिएको थियो, र यो करार कहिल्यै 'अनन्त वाचा' भनिएको छैन । अनि बाइबल नोलेइच कमेन्टरीले के भन्छ भने, 'यो त सबै मानिसहरूसँग परमेश्वरको वचन पालन गर्नुपर्ने अन्तर्निहित कर्तव्य

हो ।' ३३) अनि 'उजाड़ शहर'को अर्थ यरूशलेम शहर हुन सक्छ, नत्र यसको फराकिलो अर्थमा यसमा संसारका सबै शहरहरू पनि समावेश गर्न सकिन्छ ।

यशैया २४:१४-२०: के तपाईंले सुन्दै हुनुहुन्छ ? यहाँ बाँकी रहेको भागरूपी बचेका मानिसहरूले परमप्रभुको प्रशंसाको गीत गाएको सुनिन्छ; किनकि उहाँले तिनीहरूलाई आफ्नो अनुग्रहमा बचाइराख्नुभयो ।

त्यसपछि भविष्यवक्ता यशैयाले महा-सङ्कष्टका डरलाग्दा-डरलाग्दा हलचल मच्चाउने विपत्तिहरूको निम्ति शोक गर्दैछन् । त्यस बेलामा विश्वासघात गर्ने समय हुनेछ । अनि भाग्न असम्भव हुनेछ । पृथ्वी मातेको मान्छेभैँ धरमरिनेछ, महाभूकम्पले हल्लाइएको जस्तै । कहिल्यै नउठ्ने गरी पृथ्वीको पतन हुनेछ ।

यशैया २४:२१-२३: अनि स्वर्गीय स्थान-हरूमा भएका दुष्ट सेनाहरूको पनि न्याय गरिनेछ । यो कुरा प्रकाश १९:१९-२० र २०:१-३ पदका खण्डहरूसँग मेल खान्छ । किनकि ख्रीष्ट येशूको दोस्रो आगमनमा यी स्वर्गीय सेनाहरूका कठपुतलीको रूपमा शासन गर्ने पृथ्वीका राजाहरू यिनीहरूको न्यायमा सहभागी हुनेछन् । परमप्रभुको अतुलनीय महिमाले सूर्य र चन्द्रमालाई शर्ममा पार्नेछ ।

ड) यशैया २५-२७: गीतहरूको पुस्तक

अ) यशैया २५: इस्राएली जातिले राज्यका आशिषहरूको निम्ति धन्यवाद चढाएको प्रशंसाको गीत

यशैया २५:१-५: पच्चीस अध्यायदेखि सत्ताइस अध्यायसम्मको खण्डको नाम 'गीतहरूको पुस्तक' भनिएको छ । किनकि यहाँ, यस खण्डमा बाँकी रहेको भागरूपी पुनर्स्थापित यहूदीहरूले महासङ्कष्टबाट छुटकारा पाएको निम्ति परमप्रभुको प्रशंसा

गर्छन्। यस खण्डमा उल्लेख गरिएको शहर कुनै विशेष शहर नहोला, तर दुश्मन शहरहरू होलान्, जुन शहरहरूचाहिँ चूरचूर पारिएका छन्; यसकारण अन्यजातिहरूले परमप्रभुको शक्ति मानिनिन्छन्। परमेश्वर आफ्ना जनहरूको निम्ति सब थोक हुनुभयो, किल्ला, शरणस्थान र छाया।

यशैया २५:६-९: सियोन पर्वतमा परमप्रभु उत्कृष्ट आत्मिक स्वादिष्ट खानेकुराहरूले युक्त एउटा भोज लगाउनुहुन्छ। उहाँले अज्ञानताको घुम्टो, त्यो शैतानी अन्धोपनको पर्दा हटाइदिनुहुन्छ, जुन घुम्टोले, जुन पर्दाले सबै जातिहरूको मन ढाकिरहेको छ। उहाँले मृत्युलाई जित्नुहुन्छ; किनकि उहाँ सङ्कष्टकालमा मरेका पवित्र जनहरूलाई बौराएर उठाउनुहुन्छ। उहाँले शोक मेटाइदिनुहुन्छ; उहाँले यहूदीहरूबाट कलङ्क हटाइदिनुहुन्छ। अनि बाँकी रहेका यहूदीहरूले यसो भन्नेछन्: 'उहाँ नै हाम्रा परमेश्वर हुनुहुन्छ; हामीले उहाँको बाटो हेर्दैथियौं; हामी आनन्दित हुनेछौं र उहाँको मुक्तिमा रमाउनेछौं।'

यशैया २५:१०-१२: इस्राएली जातिका शत्रुहरू उहाँको खुट्टामा कुल्चीमिल्ची पारिनेछन्, कत्रो लाज! अनि हुन सक्छ, मोआब यहाँ तिनीहरूको प्रतिनिधि होला। अनि एघार पदमा परमेश्वरको तुलना एउटा पौडिखेल्ने मानिससँग गरिएको छ; उहाँ न्यायमा मोआबीहरूको बीचमा आफ्ना हातहरू फैलाउनुहुन्छ।

आ) यशैया २६: यहूदाले सनातन चट्टानको निम्ति गाएको गीत

यशैया २६:१-४: आफ्नो स्वदेशमा फर्केर आएपछि बाँकी रहेको भागरूपी पुनर्स्थापित यहूदीहरूले विश्वास र भरोसाले पूर्ण जीवनको नाममा उत्सव मनाउँछन्। यशैया २४:१० पदमा मानिसको शहर थियो भने, यहाँ

परमेश्वरको शहर छ। उद्धारप्राप्त इस्राएली जातिले, त्यस धर्म जातिले शान्ति नै शान्तिको अनुभव गर्छ; किनकि तिनीहरू दृढतासाथ परमप्रभुमाथि अडेसिएर बसेका छन्। तीन पदको सम्बन्धमा प्रख्यात अमेरिकी ब्याप्टिष्ट भजनलेखक श्री फिलिप पी. ब्लिसले यसो भन्ने गर्थे: 'पवित्र बाइबलका अन्य पदभन्दा मलाई यो पद बढी मन पर्छ: "जसको मन तपाईंमाथि अडेसिएर बसेको हुन्छ, उसलाई तपाईंले शान्ति नै शान्तिमा जोगाइराख्नुहुनेछ; किनकि उसले तपाईंमाथि भरोसा राख्छ।"' (३४)

अनि श्री डी. एल. मूड्रीले तीन पद चार पदसँग जोडेर यी शब्दहरूमा निम्न अर्थ लगाएका छन्: 'शान्तिको वृक्षले आफ्ना जराहरू सनातन चट्टानका दशरहरूमा हालेको हुन्छ।' ^(३५) अन्तमा तिनीहरू यो महसुस गर्छन् कि प्रभु यहोवामा अनन्त बल हुन्छ, अथवा एन.के.जे.वी.को पार्श्वअनुसार 'प्रभु यहोवा सनातन चट्टान हुनुहुन्छ।' (हिब्रूमा याहचाहिँ यहोवाको छोटो रूप हो)। अनि 'सनातन चट्टान' भन्ने यस शब्दबाट श्री अगस्टस टोप्लेडीले अङ्ग्रेजी भाषामा 'रक अँफ एचस' भन्ने सबैभन्दा महान् भजन लेख्ने प्रेरणा पाए। किनभने प्रचण्ड आँधीबेही चलेको बेलामा तिनले पहराको पाखामा एउटा ओडारमा शरण लिन सके। तिनले यस भजनमा निम्न शब्दहरू लेखे:

हे सनातनका पहलु खीष्ट! पाऊँ शरण तपाईंमा,
क्रूसमा सात-पानी जो कोखबाट बेहथ्यो,
शुद्ध पासेस् नीच मलाई, पापको दोष र वश हटाई।

मेरो रहुजेल आयु, जब आउँछ नि मृत्यु,
अनि स्वर्गमा हेर्दा, तपाईंलाई सिंहासनमा
हे सनातनका पहलु खीष्ट! पाऊँ शरण तपाईंमा।

यशैया २६:५-६: मानिसको घमण्डी सभ्यता, त्यो उच्च शहररूपी सामाजिक विकास तल भारिएको छ, यहाँसम्म कि

गरिबहरूका पाउँहरूले र दरिद्रहरूका पाइला-हरूले त्यो उच्च शहर कुल्चन सके।

यशैया २६:७-१५: यस आउँदो खण्डको विषयमा मलाई के लाग्छ भने, बाँकी रहेका यहूदीहरू सङ्कष्टकालबाट भएर जाँदाखेरि तिनीहरूले कुनचाहि प्रार्थना चढाउँछन्, यो तिनीहरूको प्रार्थना यहाँ, यशैया २६:७-१९ पदको खण्डमा प्रस्तुत गरिएको छ। किनकि परमप्रभुले तिनीहरूको निम्ति बाटो सुगम तुल्याइदिनुभयो; अनि तिनीहरूले यस हेतुले उत्सुकतासाथ उहाँको बाटो हेर्दैथिए कि उहाँले आफूलाई तिनीहरूकहाँ प्रकट गरिदिऊन्। जब परमेश्वर न्यायको काम गर्नुहुन्छ, तब मात्र दुष्ट मानिसहरूले धार्मिकता के हो, सो सिकनेछन्। यसकारण न्यायको निम्ति परमेश्वरको हात पूरा तयारीको साथ उठाइएको छ; तर जब यो हात क्रोधको साथ ती मानिसहरूमाथि भर्छ, तब तिनीहरू लज्जित हुनेछन्, र तब बल्ल इस्त्राएली जातिलाई शान्ति मिल्नेछ। किनकि धेरै अन्यजाति मालिकहरूले बाँकी रहेका यहूदीहरूलाई शासन र अधिकार गरे, तर खास गरी परमेश्वर तिनीहरूको साँचो र एकमात्र प्रभु र स्वामी हुनुहुन्छ। इस्त्राएली जातिलाई सताउने राष्ट्रहरू फेरि परमेश्वरका जनहरूलाई समस्या दिन उठ्नेछैनन्। यस चौध पदले दुष्ट मानिसहरूको शारीरिक पुनरुत्थान इन्कार गर्दैन; यस पदले केवल अन्यजाति राज-सत्ताहरू कहिल्यै पुनर्स्थापित हुनेछैनन् भन्ने प्रतिज्ञा पो गरेको छ।

यशैया २६:१६-१९: तर इस्त्राएली जातिले सुत्केरीको व्यथातुल्य कष्ट भोगेपछि, जुन कष्ट-भोगाइले खास केही पनि पूरा नगरेको देखिन्छ, यस जातिको पुनरुत्थान हुनेछ; यो कति आनन्दको कुरा हो! परमप्रभुले आफ्ना जनहरूको प्रार्थनाको उत्तर दिनुभयो, कसरी? उहाँले तिनीहरूलाई एउटा सुनिश्चित प्रतिज्ञा दिनुभयो: तिनीहरू देशको रूपमा फेरि स्थापित

हुने नै छन्। कहिले? जब पवित्र आत्मारूपी भारपातको ताजा शीत भूमिमाथि भर्छ।

यशैया २६:२०-२१: परमप्रभुले आफ्ना जनहरूबाट विश्वासयोग्य भई बाँकी रहेका-हरूलाई त्यस बेलासम्म गुप्त कोठाहरूमा लुक्ने सल्लाह दिनुहुन्छ; किनकि उहाँ अब धर्मत्यागी संसारमाथि आफ्नो क्रोध खन्याउँदै हुनुहुन्थ्यो।

इ) यशैया २७: परमेश्वरले छुटकारा पाएको इस्त्राएली जातिको निम्ति गाउनुभएको गीत

यशैया २७:१: परमप्रभुको भावी दिनमा उहाँले अश्वशूर, त्यस भागदै गरेको सर्प लिव्यातानलाई दण्ड दिनुहुनेछ; उहाँले बेबिलोन, त्यस टेढो सर्पलाई दण्ड दिनुहुनेछ; अनि उहाँले मिस्र देश, त्यस समुद्रमा भएको अजिङ्गरलाई मार्नुहुनेछ। यस विषयमा केही टिप्पणीकारहरू छन्, जसले यी तीनवटा जलजन्तुहरूमा बेबिलोनको एउटै सङ्केत देख्छन्। अनि अरू मानिसहरू पनि छन्, जसले यी तीनै जलजन्तुहरूमा शैतानको चित्र देख्छन्, जसले विश्व राजसत्ताहरू सक्रिय तुल्याइदिन्छ। शैतानलाई साँप र अजिङ्गर भनिएको छ (उत्पत्ति ३:१; प्रकाश १२:३ र ९, १३:२, १६:१३ र २०:२)।

यशैया २७:२-३: त्यस दिनमा गीत गाएर परमेश्वर आफ्नो उद्धारप्राप्त इस्त्राएली जाति, यस रातो अङ्गुर भएको दाखबारीको विषयमा रमाउनुहुनेछ। उहाँले रातोदिन यसको रखवाली गर्नुहुनेछ। अबचाहिँ आफ्ना जनहरूप्रति उहाँको तातो रिस छैन। अनि कतै दुश्मन राज्यहरू बाँकी रहेका यहूदीहरूको विरुद्धमा खडा भएमा उहाँले तिनीहरूलाई काँडा र काँडेभयाङ-हरू ठानेर जलाइदिनुहुनेछ। यसकारण यस्ता राज्यहरूको निम्ति सुरक्षा र शान्ति पाउन परमप्रभुकहाँ फर्कनु बढिया हुनेथियो। ख्रीष्ट येशूको हजार वर्षको राज्यमा इस्त्राएली जाति

फुलेछ र कोपिला हाल्नेछ, र तिनीहरूले संसारको सतह फलले भरिदिनेछन्।

यशैया २७:७-९: परमेश्वरले इस्राएली जातिसँग यसका अन्यजाति शासकहरूसित गर्नुभएअनुसार व्यवहार गर्नुभएकै छैन। होइन, उहाँले इस्राएली जातिलाई केही हदसम्म र सीमित रूपले ताड्ना दिनुभयो। किनकि उहाँले तिनीहरूलाई मूर्तिपूजाको पापबाट खारेज शुद्ध पार्न निर्वासनमा पठाउनुभयो। इस्राएली जातिले मूर्तिहरूको अन्तिम अवशेष समेत पूरा रूपले नष्ट गरिसकेपछि उहाँको यो उद्देश्य पूरा हुनेछ।

यशैया २७:१०-११: त्यस बेलासम्म यरूशलेम खण्डहर भएको छ; किनकि त्यहाँ गाईका बाछाहरू घाँसका भुफ्फाहरूमाथि चढ्नेछन्, अनि स्त्रीहरूले दाउराको निम्ति हाँगाबिँगाहरू बटुल्नेछन्। यी मानिसहरूसँग आत्मिक विवेचना नभएको हुनाले यो सबै तिनीहरूमाथि आएको हो।

यशैया २७:१२-१३: कुनै भावी दिनमा परमप्रभुले इस्राएल देशअन्तर्गत साँचो र भूटोलाई भाँटेर निफान्नुहुनेछ। त्यसपछि उहाँले अश्शूर र मिस्र देशजस्ता अन्यजाति राष्ट्रहरूको बीचमा छरिएका यहूदीहरूलाई फेरि भेला गर्नुहुनेछ। आफ्नो स्वदेशमा फर्केपछि तिनीहरू परमप्रभुको आराधना गर्न यरूशलेममा आउनेछन्।

च) **यशैया २८-३५:** इस्राएल र यरूशलेमको पतन र पुनरुत्थान

अ) **यशैया २८:** एप्रेम अर्थात् इस्राएललाई धिक्कार !

यशैया २८:१-४: सामरियाचाहिँ त्यो घमण्डको मुकुट थियो, र इस्राएलका मतवालाहरू त्यसको ओइलिँदै गरेको फूल थिए। (एप्रेमचाहिँ इस्राएल राज्यको अर्को नाम हो)। पहाडको टाकुरामाथि बसालिएको

यो शहरचाहिँ फलवन्त बेंसीहरूमाथि उठेको एउटा मुकुट थियो, जुन बेंसीहरूमा मद्य, सुखचैन, भौतिकता र मैथुनले लट्ट भएका मानिसहरू बस्थे। तर यता अश्शूरी सेनाहरू यो शहर कब्जा गर्न तयार थिए; यिनीहरूले यो शहर एउटा पाकेको नेभाराजस्तै ख्वाप्प निल्न लागेका थिए।

यशैया २८:५-६: तर जब सेनाहरूका परमप्रभु आफ्नो राज्य स्थापित गर्न फर्कि-आउनुहुनेछ, तब उहाँ बाँकी रहेका विश्वासी जनहरूको निम्ति कहिल्यै नओइलाउने महिमाको मुकुट बन्नुहुनेछ। उहाँले अगुवा-जनहरूलाई न्याय गर्न र शत्रुलाई त्यसकै मूलढोकामा फर्काउन सक्षम तुल्याउनुहुनेछ।

यशैया २८:७-८: अबचाहिँ भविष्य-वक्ता यशैयाको दृष्टि यहूदाकहाँ फर्कन्छ। इस्राएलको राज्यजस्तै, तिनीहरू पनि मातेका छन् र आफ्नै बान्तामा लडीबुडी गरिरहेका छन्, र तिनीहरूका टेबलहरू फोहोरले भरिएका छन्। तिनीहरूका पूजाहारी र अगमवक्ता पनि विलासी भएका छन्।

यशैया २८:९-१०: धार्मिक अगुवा-जनहरूले परमेश्वरको गिल्ला गर्छन्; तिनीहरूको गुनासो छ: तिनीहरूसँग कुरा गर्दा उहाँले बालबोलीले कुरा गर्नुहुन्छ अरे। परमप्रभुलाई के लागेको छ? के उहाँले केटा-केटीहरूसँग व्यवहार गर्दै हुनुहुन्छ? के उहाँले एकाक्षरी शब्दहरू बोलेर तिनीहरूलाई सिकाउन खोज्नुभएको है? ३६)

यशैया २८:११-१३: यसकारण परमेश्वर भन्नुहुन्छ: 'ठीक छ, तिमीहरू मेरो सरल, बुभन सजिलो भएको भाषा सुन्न चाहँदैनौ; यसैले म अश्शूर, एउटा विदेशी आक्रामणकारीलाई तिमीहरूको बीचमा पठाउनेछु।' मानिसहरूको निम्ति अश्शूरीहरूको विदेशी बोली एउटा न्यायको चिन्ह थियो; किनकि तिनीहरूले परमेश्वरलाई इन्कार गरे, जसले तिनीहरूलाई विश्राम उपलब्ध गराउनुभयो, तर यो व्यर्थ

भयो । उहाँले तिनीहरूलाई अरूलाई विश्राममा ल्याइपुस्वाउने क्षमता दिनुभयो, तर यो पनि व्यर्थ भयो । अब परमप्रभुले के गर्दै हुनुहुन्छ ? श्री एफ. सी. जेन्निङ्सले भनेअनुसार,

‘उहाँ सरल, सुस्पष्ट शब्दहरू लिएर निरन्तर तिनीहरूसँग बोल्नुहुने नै छ । किन ? किनकि तिनीहरूको अस्वीकारको निम्ति को जवाफदेही हुनुपर्छ ? यसको दोष परमेश्वरको सन्देशमा थिएन र हुनु पनि हुँदैन, किनभने त्यो अस्पष्ट थिएन, तर यसको एकमात्र दोष सरासर यो सन्देश इन्कार गर्नेहरूको पो थियो ।’ (३७)

यशैया २८:१४-१५: यहूदाका शासकहरूले साह्रै घमण्ड गरे: तिनीहरूले मिस्र देशसँग एउटा सन्धि गरेको हुनाले तिनीहरू अशशूरको आक्रमणबाट मुक्त हुनेछन् भन्थान्थे । तर तिनीहरूको गठबन्धनले तिनीहरूको निम्ति मृत्यु र अधोलोकको अर्थ लिनेछ । किनकि तिनीहरूले भूट र भूटोपनमा आइभरोसा गरेका छन् । (तर मृत्युसँग बाँधिएको तिनीहरूको वाचा र अधोलोकसँग गरिएको तिनीहरूको सम्झौता पक्कै पनि कुनै अक्षरशः सन्धि थिएन । तब यो कुरा हामी कुन अर्थमा लिने ? यहूदालाई मृत्यु र अधोलोकसँग असल सम्बन्धमा रहेको किन लागेको थियो ? किनकि तिनीहरूले मिस्र देशसँग गठबन्धन गरे; यसकारण तिनीहरू डराउनुपर्दैनथियो । तर केही टिप्पणीकारहरू पनि छन्, जसले यस सन्धिमा इस्त्राएल र त्यस पशुको बीचको भावी गठबन्धन गरेको चित्रण देख्न खोज्छन् (दानियल ९:२७) ।)

यशैया २८:१६-१७: परमेश्वरले मसीह येशूलाई हाम्रो विश्वास र भरोसाको एकमात्र योग्य व्यक्तिको रूपमा ठहराउनुभएको हो; उहाँ त्यो सुनिश्चित जग हुनुहुन्छ । अनि उहाँमाथि भरोसा गर्नेहरू कहिल्यै डराउनुपर्दैन, डरले आत्तिएर दगुर्नु पनि पर्दैन । उहाँको शासनकालमा सबै कुराहरू जाँच्ने कसीचाहिँ न्याय र धार्मिकता हुनेछ; अनि न्यायले हाम्रो

विश्वासको लायक नभएको हरेक मिथ्या वस्तु उठाएर लैजानेछ ।

यशैया २८:१८-२२: आक्रमणकारीले आक्रमण गर्दा यहूदा अन्य राष्ट्रहरूसित गरेको यसको राजनीति र कूटनीति आफूलाई रक्षा गर्न असफल हुनेछ; अनि शत्रुको हरेक हमला सफल हुनेछ । तर परमेश्वरले भन्नुभएको कुराको यथार्थता के हो, सो मानिसहरूले दिलो बुझ्नेछन् । ओछ्यान छोटे छ, ओढ्ने सिरक सानो छ; यसर्थ त्यस वाचाले न आशा गरेको विश्राम, न ता खोजेको सुरक्षा प्रदान गर्न सक्नेछ । परमप्रभु परमेश्वर न्याय गर्न आफ्ना जनहरूको विरुद्धमा उठ्नुहुनेछ, जसरी उहाँ पहिले तिनीहरूका शत्रुहरूको विरुद्धमा उठ्नुभएको थियो । यस प्रकारको न्याय उहाँको निम्ति पूरा बिराना थियो । अनि तिनीहरूले गिल्ला गर्छन् भने, तिनीहरूको बन्धन भन्नु कसिलो, भन्नु कडा हुनेछ ।

यशैया २८:२३-२९: श्री हर्बर्ट भान्डर-लुगटले बयान गरेअनुसार

‘परमेश्वर आफ्ना छोरछोरीहरूसँग कुन प्रकारले व्यवहार गर्नुहुन्छ ? यस सम्बन्धमा भविष्यवक्ता यशैयाले यहाँ कृषि-जगतको तीनवटा कामहरूको उदाहरण दिएका छन् । (क) पहिले कुगः हलो जोलेले लगातार जमिन जोल्दैन, तर जमिन बीउ छर्न तयार भएपछि हलो जोले काम रोकिन्छ (पद २४) । ठीक त्यस्तै परमेश्वरका उद्देश्यहरू हाम्रो जीवनमा पूरा हुनेबित्तिकै हाम्रा परीक्षाहरू समाप्त हुन्छन् ।

(ख) त्यसपछि भविष्यवक्ता यशैयाले के भनेका छन् भने, किसानले सुभ्रुभ्रुको साथ आफ्नो बीउ छर्छ; उसले जीरा छर्छ, तर गहुँचाहिँ लहर-लहरमा लगाइदिन्छ (पद २५-२६) । यसबाट हामीलाई के आश्वासन आउँछ भने, परमप्रभुले हाम्रो आवश्यकता-अनुसार होशियारसाथ हाम्रो निम्ति उपयोग्य अनुशासन छत्रुहुन्छ । (अनि ग) अन्तमा, यशैयाले आफ्नो अन्न भाँट्ने खेतालाको उदाहरण दिएका छन् । उसले एकदम होशियारपूर्वक हल्का प्रकारले एउटा सानो लौरेले सुँप पिट्छ भने, उसले जिरा त्योभन्दा अलिक

ठूलो लौरोले भाँट्छ । अनि गुह्रुको निम्ति उसले गाडाको ठिक्कको चक्का प्रयोग गर्छ, र यसरी अनाज टुक्रिएर पीठो हुनदेखि जोगिन्छ (पद २७-२८) । यस प्रकारले सर्वशक्तिमान् परमेश्वरले केवल हाम्रो अवस्था अनुकूल कोमल साधनहरू प्रयोग गर्नुहुन्छ; किनकि उहाँ हामीले सहन सक्ने कष्टभन्दा ठूलो कष्ट हामीमाथि कहिल्यै आइपर्न दिनुहुन्न^{३८)}

आ) यशैया २९: अरिएल अर्थात् यरूशलेमलाई धिक्कार !

यशैया २९:१-४: अरिएलचाहिँ विशेष-अधिकारप्राप्त शहर यरूशलेम हो, जहाँ राजा दाऊदको प्रधान कार्यालय थियो । यसका मानिसहरूले वर्षैपिच्छे आफ्ना धार्मिक विधिविधानहरू पालन गर्ने गर्लान्, तर जबसम्म यो शहर आफ्नो नामअनुसार 'अरिएल' बन्दैन, तबसम्म परमेश्वरले यस शहरमाथि सङ्कष्ट-माथि सङ्कष्ट ल्याउनुहुनेछ । 'अरिएल' शब्दका दुईवटा अर्थहरू छन्: एक, 'परमेश्वरको सिंह' र दुई, 'वेदी' (इजकिएल ४३:१५-१६ पदमा हेर्नुहोस्, जहाँ अरिएल भन्ने शब्द 'वेदी' भनेर अनुवाद गरिएको छ) । एक समयमा यरूशलेम शहर परमेश्वरको निम्ति एउटा शूरवीर सिंह थियो, तर अहिले एउटा ज्वलन्त वेदी पो भएको रहेछ, र यसका मानिसहरू नै बलिहरू भएका रहेछन् ।

यशैया २९:५-८: तर परमेश्वरले अचानक बीचमा आएर हस्तक्षेप गर्नुहुनेछ, र यसका शत्रुहरू धूलो र भुसजस्तै धपाइनेछन्, उडाएर लगिनेछन् । किनकि जुन बेलामा शत्रुहरूले यरूशलेम पूर्ण रूपले निलेका ठान्नेछन्, त्यस बेलामा सपनाबाट बिउँभैँँ तिनीहरू विसफल हुनेछन् ।

यशैया २९:९-१२: मानिसहरूले जानी-जानी आफूलाई अन्धा तुल्याए; यसैले तिनीहरू अन्धा भए । यो तिनीहरूको निम्ति न्यायरूपी अन्धापन ठहरियो । तिनीहरू मातेका जस्तै धरमरिहेका छन् । परमेश्वरको

वचन तिनीहरूको निम्ति अगम्य, अस्पष्ट भयो । कसैको निम्ति यो एउटा छाप लगाइएको पुस्तक थियो भने, अरू कसैको निम्ति यो अपठनीय थियो । हरेक मानिससँग कुनै न कुनै बहाना छँदैथियो ।

यशैया २९:१३-१४: तिनीहरूको धर्म पूरा रूपले देखावटी थियो, अनि तिनीहरूको परमेश्वरप्रतिको भयचाहिँ विश्वासका सारहरू रटुनुमा सीमित थियो; यसकारण परमेश्वरले तिनीहरूको बीचमा एउटा अलौकिक न्यायको काम गर्नुहुनेछ र बुद्धिजीवीहरूबाट बुद्धि र विवेचना हटाइदिनुहुनेछ । अनि चौध पदमा उल्लेख गरिएको 'अद्भुत काम'को सन्दर्भचाहिँ अशशूरका राजा सनहेरिबको आक्रमण थियो । यस सिलसिलामा श्री डब्ल्यू. ई. भाइनले यसो लेखेका छन्:

'यहूदाका शासकहरूले सहयोग पाउन मिस्र देश-माथि भर पर्न खोजे । अनि शारीरिक दृष्टिकोणले हेर्नु हो भने, योचाहिँ बुद्धिमान् राजनीति थियो होला, तर परमेश्वरको दृष्टिकोणमा यो विद्रोह थियो; यसकारण परमेश्वरले तिनीहरूको यो नीति विफल पार्नुभयो र यहूदालाई असहाय परिस्थितिमा ल्याइपुर्खाउनुभयो, यहाँसम्म कि तिनीहरू अन्तमा केवल परमेश्वरमाथि भर पर्न सके ।'^{३९)}

अनि वर्तमान समयमा परमेश्वरले सुसमाचारद्वारा एउटा 'अद्भुत काम' पूरा गर्दै हुनुहुन्छ (१ कोरिन्थी १:१८-२५ पदको खण्डमा हेर्नुहोस्) ।

यशैया २९:१५-१६: ती छली शासकहरूलाई धिक्कार छ, जसले मिस्र देशसँग आफ्ना धूर्त युक्तिहरू रचिरहेका थिए, परमेश्वरले तिनीहरूलाई देख्नुभएको छैन जस्तै गरेर । तिनीहरूले सबै कुरा माथि-तल गरेका छन्, र माटोले कुमालेको ठाउँ ओगटेको छ; यसरी तिनीहरूले परमेश्वरको शक्ति र ज्ञान सरासर इन्कार गरेका छन् ।

यशैया २९:१७-२१: तर छुटकाराको दिन आइरहेको छ, जुन दिनमा परमेश्वरले सबै कुरा

उल्टाउनुहुनेछ। त्यस दिनमा लेबनोनजस्तै घनघोर जङ्गल एउटा फलवान् खेतबारी हुनेछ र फलवान् खेतबारीचाहिँ एउटा घना, बाक्लो जङ्गल ठहरिनेछ। त्यस दिनमा बहिराहरूले सुन्नेछन्, अन्धाहरूले देख्नेछन्, अनि नम्र हुनेहरूले परमप्रभुमा आफ्नो आनन्द बढाउनेछन्। अबदेखि उसो न थिचोमिचो गर्ने, न गिल्ला गर्ने रहनेछ; अँ, धर्मी जनलाई फसाउन खोज्नेहरू पनि रहनेछैनन्। परमेश्वरलाई धन्यवाद होस् !

यशैया २९:२२-२४: यस अध्यायका अन्तिम पदहरूमा 'याकूब' भन्ने नाम दिइएको बाँकी रहेको भागरूपी विश्वास गर्ने यहूदीहरूलाई वर्णन गरिन्छ। शर्म र निन्दा विगत कुरा हुनेछ। याकूबका सन्तानहरूले परमेश्वरले तिनीहरूको निम्ति हस्तक्षेप गर्नुभएको कुरा महसुस गर्नेछन् र यसको निम्ति उहाँलाई श्रेय दिनेछन्। जुन मानिसहरूको धारणा गलत थियो र जसले सधैं गनगन गर्थे, ती मानिसहरू ज्ञानी र शिक्षणीय हुनेछन्।

इ) यशैया ३०-३१: मिस्र देशसँगको गठबन्धनलाई धिक्कार !

यशैया ३०:१-७: विद्रोही छोरछिरीहरूचाहिँ यहूदाका राजनेताहरू हुन्, जसले मिस्र देशसँग अशशूरको विरुद्धमा एउटा सम्झौता गरेका छन्। अनि यस्तो गठबन्धन पूरा भएको विषयमा कहीं कुनै पनि अभिलेख नभएको हुनाले यो कुरा अब भविष्यमा हुन आउनेछ भन्ने कुरा सोच्नु उचित देखिन्छ। मिस्र देश भरोसाको योग्य छैन रहेछ भन्ने पाठ यहूदाले सिक्नेछ। नेगेव अर्थात् दक्षिणको खतरनाक भूभागहरू हुँदै यहूदाबाट मिस्र देशमा कर बोकेका लस्करहरू देखिन्छन्। तर यहूदाका राजदूतहरू सो अन र हानेससम्म पुगे ता पनि यो तिनीहरूको सम्पूर्ण परियोजना विफल हुनेछ। परमेश्वरले मिस्र देशलाई

'रहब-हेम-शेबेट' भन्ने नाम दिनुभयो, जसको अर्थ हो: 'त्यो निश्चल बस्ने जलजन्तु।'।

यशैया ३०:८-१४: मिस्र देशसँग स्थापित गरिएको यो सन्धि (र यस प्रकारको जुनै पनि गलत आडभरोसा) परमप्रभुको व्यवस्थाको सुस्पष्ट तिरस्कार हो भन्ने कुरा उहाँका भविष्यवक्ताहरूले एउटा पाटीमा लेख्नु, र त्यो लेख आउँदो पुस्ताको निम्ति साक्षी बसोस्। मिस्र देशचाहिँ सुरक्षाको निम्ति एउटा कमजोर पर्खाल हो भन्ने कुरा यहूदाले देखेछ, जान्नेछ, अनुभव गर्नेछ। वास्तवमा, त्यस अग्लो पर्खालबाट भुँडी निस्केर आउनेछ र त्यो अचानक भत्किनेछ। त्यो पूरा रूपले चकनाचूर हुनेछ, एउटा कुमालेको भाँडा फुटाइएको जस्तै, यहाँसम्म कि त्यसका खपेटाहरू कुनै सानोतिनो कामको प्रयोगमा धरि आउनेछैनन्।

यशैया ३०:१५-१७: परमेश्वरले यहूदालाई भन्नुभयो: 'मकहाँ फर्केर आएको र ममाथि आड लिएकोमा तिमीहरूको उद्धार भर पर्छ। पागलसरह मिस्र देशतिर भागनुभन्दा ममाथि शान्त भरोसा राख्नुमा तिमीहरूको शक्तिबल हुनेछ।' तर यहूदाले भन्यो: 'अहँ, हामी घोडा चढेर शत्रुमाथि आइलागेछौं।' तिनीहरूको जवाफको प्रतिउत्तरमा परमेश्वर भन्नुहुन्छ: 'ठिक्कै छ, तिमीहरू घोडा चढ्ने नै छौं, तर शत्रुमाथि जाइलाग्न होइन, तर शत्रुदेखि पछि हट्नु र भयभीत भएर भाग्नको निम्ति ! तिमीहरू पहाडको चुचुरामाथि एउटा सिङ्गै दुब्लो-पातलो घोचाजस्तो नहोउन्जेल एउटा सानो विरोधी सेनाले तिमीहरूलाई खेदनेछ।'।

यशैया ३०:१८-२५: र पनि परमप्रभु तिनीहरूप्रति कृपालु हुन पर्खनुहुनेछ। यसको विषयमा एकजना भाइको कुरा सुनौं, जसले यसो भनेका छन्: 'परमेश्वर तबसम्म पर्खनुहुन्छ, जबसम्म हाम्रो रोजाइअनुसार हामीमाथि आइपरेको विपत्तिले हामीलाई हाम्रो रोजाइमा कति मूर्खता थियो भन्ने पाठ सिकाउँदैन।' तर जब यहूदा परमप्रभुकाहाँ फर्कन्छ, तब उहाँ

तिनीहरूको शिक्षक र तिनीहरूको मार्गदर्शक हुनुहुनेछ; उहाँले वर्षा, प्रजनन र समृद्धि दिनुहुनेछ। उहाँ तिनीहरूको निको पार्ने चङ्गाइकर्ता, चट्टान र रक्षक हुनुहुनेछ। अनि उहाँका जनहरूले आफ्ना मूर्तिहरू अशुद्ध थोकहरू सम्भेर्भै फ्याँकिदिनेछन् र 'शुभ बिदा !' भन्ने अभिवादन चढाउनेछन्।

यशैया ३०:२६-३३: यस छबीस पदमा व्यक्त गरिएको तीव्र प्रकाश हामीले साङ्केतिक अर्थमा बुझ्नुपर्छ: यो प्रकाश महिमा र धार्मिकताको प्रकाश हो। भक्तिहीन राष्ट्रहरू विनाशको चाल्नीमा हालिएर चालिनेछन्। परमप्रभुले अश्वरूलाई टुक्राटुक्रा पार्नुहुनेछ, र दण्डको हरेक प्रहारको साथ यहूदाको हर्षको सङ्गीत सुनिनेछ। अनि नरकरूपी तोपेटका जलिरहेका आगोहरू त्यस दुष्ट राजालाई स्वागत गर्न तयार छन्।

यशैया ३१:१-३: परमेश्वर तिनीहरूको विरोधमा हुनुहुन्छ, जो सहायता पाउन मिस्र देशमा जान्छन्, र जसले विजय पाउन घोडा-हरूमाथि, रथहरूमाथि र घोडचढीहरूमाथि भरोसा गर्छन्। उहाँ यहूदारूपी कुकर्माहरूको घरानाको विरोधमा र यहूदारूपी अधर्म गर्नेहरूलाई सहायता गर्ने मिस्र देशको विरुद्धमा उठ्नुहुनेछ। सहयोगी मिस्र देशले ठेस खानेछ, र सहायता पाएको यहूदा लड्नेछ।

यशैया ३१:४-९: परमेश्वर त्यो सिंह हुनुहुन्छ, जसलाई गोठालाहरूको भीड अर्थात् अश्वरूले डर देखाएर भगाउन खोज्छन्। अथवा अर्को भाषाचित्रमा भन्नु हो भने, परमेश्वर यरूशलेममाथि पखेटा फैलाउने भुष्प चराहरूजस्तै हुनुहुन्छ; उहाँ यस शहरको रक्षा गर्न र छुटकारा गर्न तयार हुनुहुन्छ। अनि जब इस्त्राएल परमप्रभुका फर्कन्छ, तब यस जातिले आफ्ना मूर्तिहरू फ्याँकिदिनेछ। अश्वरूरीहरू परमप्रभुको सुस्पष्ट हस्तक्षेप र कारबाईद्वारा नष्ट हुनेछन्। यी पदहरूको अर्थ अश्वरूका राजा सनहेरिबको विनाशमा सीमित

हुँदैन; यसकारण यस भविष्यवाणीमा भविष्यमा पूरा हुने भाग पनि छ, जुन भाग सङ्कष्टकालमा पूरा हुनेछ।

ई) यशैया ३२: धर्मी राजाको शासन

यशैया ३२:१-८: पहिला पाँच पदहरूमा ख्रीष्ट येशूको हजार वर्षको राज्य वर्णन गरिएको छ। उहाँ धार्मिकतापूर्वक राज्य गर्नुहुने राजा हुनुहुन्छ; अनि हुन सक्छ, यी उल्लेख गरिएका शासकहरू बाह्र प्रेरितहरू होलान् (मत्ती १९:२८ पदमा हेर्नुहोस्)। अनि मानिस हावाबतासबाट लुक्ने ठाउँजस्तै हुनेछ। यो मानिस प्रभु येशू हुनुहुन्छ, जसले आश्रय र सुरक्षा, ताजापन र छायाको प्रबन्ध गर्नुहुन्छ। अब मानिसहरू न्यायिक अन्धापनले ग्रस्त हुनेछैनन्, अनि तिनीहरूका कानहरू बन्द हुनेछैनन्, तर ध्यान दिएर सुन्नेछन्। आफ्ना निर्णयहरूको बारेमा हडबड गर्नेहरू विवेकशील हुनेछन्, र आफ्नो बोलीमा भकभक गर्नेहरूले आनेकाने नगरी स्पष्ट बोलीले आफ्नो कुरा व्यक्त गर्नेछन्। अनि नैतिक भिन्नताहरूको सीमा धमिलो पारिनेछैन। विवेकहीन मानिसको सम्मान हुनेछैन। ख्रीष्ट येशूको आगमनमा मानिसहरूको पर्दाफास हुनेछ। मूर्ख र धूर्त मानिस मूर्ख र धूर्त ठहरिनेछ र त्यसको दुष्ट कामअनुसार सजाय दिइनेछ। उदारचित्तको मानिस को हुनेछ, सो पनि प्रकट गरिनेछ, र मनकारी मानिसले आशिष पाउनेछ। यशैया ३२:६-८ पदहरूले यशैयाको पालोमा भइ-रहेको जनजीवन वर्णन गरेका छन्।

यशैया ३२:९-१५: तर परमेश्वरको राज्य अबै पनि आएन; तर यहूदाका स्त्रीहरू अबै पनि विलासी, निष्क्रिय र आत्मतुष्ट भएर जिइरहेका थिए। तर अब चाँडै न्यायको प्रहार पर्न लागेको थियो: तिनीहरूको फसल नष्ट हुनेथियो, तिनीहरूको जनसङ्ख्या घट्नेथियो र तिनीहरूको देश उजाड हुनेथियो। यहूदाका

दुःखकष्टहरू ख्रीष्ट येशूको दोस्रो आगमनसम्म निरन्तर भइरहनेथिए, त्यसपछि माथिबाट आत्मा तिनीहरूमाथि खनिनुहुनेथियो। त्यस-पछि मरुभूमि फलवन्त खेतबारीमा परिणत हुनेथियो र फलवान् खेतबारी बाक्लो वन-जङ्गल बनिनेथियो।

यशैया ३२:१६-२०: तब न्याय र धार्मिकताले जनजीवनको हरेक क्षेत्रमा राज्य गर्नेछ, र यसको परिणाम शान्ति, चैन, सुरक्षा र निर्धक्कता हुनेछ। परमेश्वरको न्यायमा शत्रुरूपी वनमाथि असिना परेर त्यसलाई भुइँ-सम्म मिलाउनेछ, अनि त्यसको राजधानीरूपी शहर फेदसम्म होच्याइनेछ। यो कति खुशीको समय हुनेछ! किनभने मानिसहरूले सुरक्षा-साथ सबै पानीहरूका छेउ-छेउमा बीउ छर्न सक्नेछन्, अनि कुनै खतराविना गोरु र गधाहरू मैदानमा चढ्न सक्नेछन्।

उ) यशैया ३३: नाश गर्ने अशशूरलाई धिक्कार!

यशैया ३३:१-६: अशशूरमा भएको विनाशकारिता र विश्वासघात त्यसमाथि फर्केर आउँछ (पद १-२)। त्यसपछि परमेश्वरका जनहरूले सङ्कष्टको समयमा छुटकारा पाऔं भनेर परमप्रभुसँग प्रार्थना गर्छन्। अनि जब परमेश्वर काम गर्न थाल्नुहुन्छ, तब एउटा खेलाबैलाको आवाजले राष्ट्रहरूलाई हात-खुट्टाले टेकेर सुइँकुच्चा ठोक्ने तुल्याउँछ। अब यहूदीहरूको पालो आयो: तिनीहरू भाग्यै गरेको शत्रुको लुटको मालमाथि झम्कनेछन् र तिनीहरूले यसको पूरा छानबिन गर्नेछन्। किनकि ख्रीष्ट येशूले सिंहासन आरूढ गर्नुभएको छ। उहाँले सियोनलाई न्याय र धार्मिकताले भरिनुभएको छ; यसबाट समय-हरूको स्थिरता आउँछ; अनि उहाँले आफ्ना जनहरूलाई आत्मिक धनले धनवान् तुल्याउनुभएको छ।

यशैया ३३:७-९: यी पदहरू त्यस समयमा फर्किजान्छन्, जुन समयमा राजा हिजकियाहले अशशूरका राजा सनहेरिबकहाँ शान्तिका दूतहरू पठाए, र तिनलाई 'तीन सय किक्कर चाँदी र तीस किक्कर सुनको जरिवाना तिर' भनिएको थियो (२ राजा १८:१३-१६)। तर यस ठूलो रकमले पनि तिनी-हरूलाई अशशूरको हातबाट छुटाउन सकेन। अशशूरका राजा सनहेरिबले यहूदामाथि हमला गरिहाले, यसो गर्दा यिनले आफ्नो पछाडि सर्वनाश र आपद्विपद्को छाप छोडे।

यहूदाका राजदूतहरू आफ्नो काममा असफल भएको देखेर धुरधुर रोइरहेका थिए। अशशूरले यहूदामाथि आक्रमण गरेर आफ्नो वाचा तोड्नेको थियो। सुन्दरभन्दा सुन्दर ठाउँहरू उजाड पारिएका थिए र विनाशका उराठलाग्दा दृश्यस्थलहरू बनेका थिए।

यशैया ३३:१०-१२: अन्तिम क्षणमा परमप्रभु शत्रुसँग व्यवहार गर्न उठ्नुभएको छ। कटु व्यङ्ग्यमा उहाँ अशशूरलाई भुसको गर्भाधारण गर्ने र पराल जन्माउने स्त्रीको रूपमा वर्णन गर्नुहुन्छ। अर्को शब्दमा भन्नु हो भने, त्यसका युक्तिहरू सबका सब व्यर्थ भए। बितेको समयमा अशशूरले अरूमाथि यस प्रकारको क्रोध खन्यायो, तर यो दुष्ट व्यवहार त्यसमाथि फर्केर आउँछ, र त्यसको क्रोधले त्यसलाई पूरा रूपले निल्नेछ। जलिरहेको चुना र आगोमा फ्याँकिएका काँडाहरूको परिभाषाले त्यसको न्याय सम्पूर्ण भएको बताउँछ।

यशैया ३३:१३-१६: एउटा दिव्य वाणी 'हे टाढा-टाढामा हुनेहरू' भनेर भक्तिहीन अन्यजातिहरूकहाँ र 'हे नजिकमा हुनेहरू' भनेर सियोनमा भएका धर्मत्यागी यहूदीहरू-कहाँ निस्क्यो। परमेश्वरको न्यायको आगो-बाट, उहाँको क्रोधको आगोबाट को उम्कन सक्छ? उहाँको न्यायबाट उम्कनेहरू केवल ती व्यक्तिहरू हुन्, जो धार्मिकताको साथ हिँड्छन्

र जसले आफूलाई हरेक किसिमको खराबीबाट अलग राख्छन् ।

यशैया ३३:१७: त्यसपछि पूरा सुरक्षित र पूरा तृप्त भई बाँकी रहेको भागरूपी विश्वास गर्ने यहूदीहरूले खीष्ट राजालाई उहाँको सुन्दरतामा देखेछन्, र आफ्नो देश निहारिन्छन्, जसका सिमानाहरू धेरै बढाइएका छन् ।

श्री ए. जे. गोर्डनले आफ्ना भजनहरूमध्ये एउटा रचनाको निम्ति निम्न प्रकारले यस पदको रूपान्तरण गरे:

म खीष्ट राजालाई उहाँको सुन्दरतामा देखेछु,
त्यस टाढाको देशमा,
जब अन्तमा सबै छायाहरू हट्नेछन्
र गतको अन्धकार दिनमा परिणत हुनेछ ।

म उहाँलाई महिमामा देखेछु –
यो मारिनुभएको थुमालाई;
ओहो, छुटकारा पाएकाहरूको भीडको साथ
म क्रूसको कथा सुनाउनेछु !

मारिनुभएको थुमालाई हल्लेलूयाह, हल्लेलूयाह !
हल्लेलूयाह, हल्लेलूयाह ! हल्लेलूयाह, आमेन !

यशैया ३३:१८-१९: आतङ्कका ती क्षणहरू केवल एउटा हानिरहित सम्भना मात्र हुनेछन्, जुन बेलामा अशशूरीहरूले यहूदा करदाताबाट करको रूपमा उठाएको सुनको मोल तोलेका थिए, र जुन बेलामा अशशूरका जासुसहरूले यरूशलेम शहरका धरहराहरू गन्ती गरेर आक्रमण गर्ने तयार गर्दैथिए, अनि जुन बेलामा यहूदीहरूले अशशूरीहरूको बिरानो भाषा आफ्नो बीचमा सुनेका थिए ।

यशैया ३३:२०-२२: अनि खीष्ट येशूको हजार वर्षको राज्यको सियोन शहरमा तोकिएका चाडहरू फेरि मनाइनेछन् । अनि यरूशलेम शहर एउटा सुरक्षित र स्थायी रूपले टाँगिएको पालजस्तो हुनेछ । कुनै शहरको निम्ति एउटा नदी जे हुन्छ, परमप्रभु सियोनको निम्ति त्यही हुनुहुनेछ: सुरक्षा, ताजापन र सुन्दरता । अनि कुनै शत्रुको विशाल जलयान

वा भव्य जहाजहरू त्यहाँबाट भएर जानेछैनन्; किनभने परमप्रभु त्यहाँ उपस्थित हुनुहुन्छ ।

यशैया ३३:२३-२४: टिप्पणीकारहरू तेइस पदको विषयमा एकमत छैनन् । के यस पदको सन्दर्भ यरूशलेम हो ? अथवा के यसको सन्दर्भ यसका शत्रुहरू हुन् ? यसको सन्दर्भ सियोनका शत्रुहरू हुन् भने, त यस पदको अर्थ यस प्रकारको छ: यरूशलेम शहर आक्रमण गर्न आँट गर्ने जुनसुकै पानीजहाजको हालत यस पदले भनेको जस्तै हुनेछ । तर यस पदको सन्दर्भ यरूशलेम शहर हो भने, यस पदमा निम्न अर्थ लाग्छ:

‘मानिसहरूको कमजोरता र असमर्थता यसको सन्दर्भ हो भने, त यस पदमा तिनीहरू राज्यरूपी पानीजहाज चलाउन असक्षम भएको चित्रण छ; अथवा अझ बढी सम्भव के देखिन्छ भने, तिनीहरू आफ्नो वासस्थानको व्यवस्था गर्न अर्थात् आफ्नो पाल समेत टाँग्न असमर्थ थिए, यसको निम्ति लाग्ने डोरीहरू, पालका खाँबा र कपडाहरूको कुरा नगरे हुन्छ ।’ (40)

परमेश्वरको राज्यमा लङ्गडाले पनि लुटको माल लिन सक्ने रहेछ । किनकि रोगहरू समाप्त हुनेछन् र मानिसहरूको अधर्म क्षमा हुनेछ ।

ऊ) यशैया ३४: सबै राष्ट्रहरूलाई धिक्कार !

यशैया ३४:१-४: चौतीस अध्यायमा हामी परमेश्वरको क्रोधको विषयमा पढ्छौं: उहाँको क्रोध सबै राष्ट्रहरूको विरुद्धमा र विशेष गरी एदोमको विरुद्धमा दन्किएको छ । अनि हुन सक्छ, एदोमचाहिँ अरू सबै राष्ट्रहरूको प्रतिनिधि भएको सम्भव देखिन्छ । अनि जब परमप्रभुले अन्यजातिहरूको न्याय गर्नुहुन्छ, तब कुहिएका लासहरू डुङ्गडुङ्गती गनाउँछन्, र तिनीहरूको रगतको धाराले पहाडहरू पग्लनेछन् । आकाशको सारा तारागण समेत माड्मुड हुनेछ ।

यशैया ३४:५-७: रगतले मातिएको परमप्रभुको तरवार रोषको साथ एदोममाथि पर्नेछ, अँ, भेडाका पाठा, बोका र थुमारूपी साधारण जनतामाथि, साथै जङ्गली साँढे, जवान बहर र साँढेरूपी भारदारहरू वा अगुवाहरूमाथि बराबर पर्नेछ ।

यशैया ३४:८: यो त परमप्रभुको बदला लिने दिन हो ।

“प्रतिशोध” भन्ने शब्दमा ठूलो महत्त्व छ । किनकि यसको खास अर्थ ‘जस्तैको त्यस्तै’ भन्ने हाम्रो प्रयोगअनुसार लाग्दैन । किनकि जब परमेश्वर बदला लिनुहुन्छ, तब उहाँले न्यायकर्ताको रूपमा जुन न्यायको फैसला गर्नुभयो, त्यही न्यायसंगत फैसला-अनुसार उहाँ कसैलाई दण्ड दिनुहुन्छ ।

स्क्रिप्चर युनियनको दैनिक पाठबाट उद्धृत

यशैया ३४:९-१७: यस खण्डमा एदोमको अन्त वर्णन गरिन्छ: त्यसको अन्त एउटा ननिभ्ने आगो हुनेछ, एउटा निर्जन उजाड़ता हुनेछ, जुन उजाड़ता अनौठा चराहरू र जङ्गली जनावरहरूले कब्जा गर्छन् । एदोम आकारविनाको र शून्य नभएसम्म ⁴¹⁾ परमेश्वर छोड्नुहुन्न । एदोम कुनै राज्य हुनेछैन, त्यसका राजा हुनेछैनन्, त्यसका ‘शासक’ भन्ने नामको योग्य शासकहरू हुनेछैनन् । यसका भग्न-आवशेषहरू काँडाहरूले भरिएका हुनेछन्, र यो अनौठा पशु-प्राणीहरूको निम्ति शरणस्थान हुनेछ; (यी पशुप्राणीहरूका नामहरू कुनै हालतमा निश्चित गर्न सकिँदैनन्) । हरेक लोकोत्तर प्राणीको जोड़ी हुनेछ, र तिनीहरूका बच्चाहरू हुनेछन्; किनकि परमेश्वरले तिनीहरूलाई एदोमका भगनावशेषहरू पुस्तौं-पुस्तासम्म अधिकारको भागको रूपमा दिनुभयो । यस अध्यायको १० र १७ पदमा ‘सदा’ भन्ने शब्दको अर्थ पुस्ता-पुस्तासम्म हो ।

ए) यशैया ३५: भावी राज्यको महिमा

यशैया ३५:१-७: विद्रोही राष्ट्रहरू नष्ट भइसकेपछि यहाँ, यस ठाउँमा हाम्रा प्रभु र

मुक्तिदाता येशू ख्रीष्टको महिमित राज्यको परिचय दिइन्छ । त्यस सुनौलो युगका विशेषताहरूमा भूमिको उब्जाउ प्रशस्त हुनेछ, अनि प्रभु व्यक्तिगत रूपले उपस्थित हुनुहुनेछ, अँ, आफ्नो महिमा र सर्वश्रेष्ठताको साथमा उपस्थित हुनुहुनेछ । अनि पवित्र जनहरूको बीचमा ‘बलिया होओ, नडराओ’ भन्ने आत्मीय हौसलाहरू बाँड्नुहुँद गरिनेछन् । हरेक किसिमको अपाङ्गता हटाइनेछ; अनि मरुभूमि-चाहिँ प्रशस्त सिँचाई भएको खेतमा परिणत भएकोमा ठूलो रमाहट हुनेछ ।

यशैया ३५:८-१०: बेबिलोनको निर्वासनबाट यरूशलेममा फर्कन मरुभूमि-बाट भएर जाने सयौं माइलको बाटोचाहिँ पवित्रताको राजमार्ग बनेछ, जुन राजमार्गचाहिँ केवल परमेश्वरका उद्धारप्राप्त जनहरूको निम्ति हुनेछ । संसारभरि तितरबितर र छरपुस्त भएको हालतबाट इस्त्राएली जाति आफ्नो स्वदेशमा फर्केको हर्षित घटनाले त्यस आनन्द र हर्षको घटनाको पूर्वचित्रण गर्छ, जुन बेलामा प्रभु येशू फर्केर आउनुहुनेछ र ख्रीष्ट-विश्वासीहरू पिताको घरमा उठाएर लगिनेछन् ।

प्रायः बाइबल-संस्करणहरूमा यशैयाका अनुच्छेदहरूका शुरु-शुरुमा संक्षिप्त शीर्षकहरू हालिएका हुन्छन्, जहाँ यस्तो लेखिएको पाइन्छ: ‘मण्डलीमाथि आउने आशिषहरू’ र ‘इस्त्राएलमाथि आउने श्रापहरू’ । तर यस सम्बन्धमा हामीले याद गर्नुपर्छ: वास्तवमा, प्रायः यी सबै भविष्यवाणीहरूको प्रत्यक्ष सन्दर्भ इस्त्राएली जाति नै हो, चाहे यी भविष्य-वाणीहरूमा व्यक्त गरिएका कुराहरू आशिषहरू, चाहे श्रापहरू होऊन् । तर ख्रीष्टको मण्डली-चाहिँ केवल पछि प्रकट भएको हो, अथवा यी भविष्यवाणीहरूको प्रयोग कतै मण्डलीसित सम्बन्ध राख्ला । यस सिलसिलामा श्री एफ. सी. जेन्निङ्सलाई धेरै इसाईहरूद्वारा इस्त्राएली जातिलाई अन्याय भएको लाग्छ; यसकारण

उनले यसो भनेर तिनीहरूलाई निम्न दोष लगाएका छन्:

‘पुरानो नियमका सबै प्रतिज्ञाहरू आफ्नो निम्ति दाबी गर्नेहरूमा हामीले सीधा दोष भेटाइहालेका छौं, किनकि तिनीहरूले असल कुगहरू सबै आफ्नो निम्ति लिन्छन् र केवल नकारात्मक कुगहरू विचार गृहदी-हरूको निम्ति छिडिदिन्छन्। तिनीहरूले यस व्यवहारमा ठूलो भूल गरेका छन्। हुन त तिनीहरूको यस तर्कमा केही हदसम्म सत्य त छ; किनकि परमेश्वरका जति प्रतिज्ञाहरू छन्, ती सबै प्रतिज्ञाहरू ख्रीष्ट येशूमा ‘हो’ हुन्छन् र ‘आमेन’ पनि हुन्छन् (२ कोरिन्थी १:२०)। तब तिनीहरूको गल्ती केमा छ त ? तिनीहरूको निम्न भनाइमा तिनीहरूको गल्ती छ: परमेश्वर इस्त्राएली जातिसित कुनै कारवाही गर्नुहुन्न; यसकारण यी सान्त्वनादायक भविष्यवाणीहरू इस्त्राएली जातिसँग कुनै सरोकार राख्दैनन्, तर सरसर इसाईहरूमाथि मात्र लागू हुन्छन् अरे। परमेश्वरलाई धन्यवाद होस् ! यी भविष्यवाणीहरूको आत्मिक अर्थ यसरी लागू गरिन्छ नै; तर अनुग्रहको नयाँ वाचाको आधारमा इस्त्राएली जाति यी भौतिक आशिषहरूमा सहभागी हुने नै छ; अनि यही अनुग्रहद्वारा यी आशिषहरू आत्मिक अर्थमा हाम्रा भए; यो सब ठिककै हो, तर यी प्रतिज्ञाहरू आत्मिक अर्थमा मात्र पूरा कहाँ हुन्छन् र ! किनकि यी प्रतिज्ञाहरू सरसर इस्त्राएली जातिलाई र ख्रीष्ट येशूसँगको सम्बन्धमा यसैलाई दिइएका छन्। यसकारण याद रहोस्, कि यी प्रतिज्ञाहरू परमेश्वरको मण्डली प्रकट हुनुभन्दा धेरै अघि नै इस्त्राएली जातिलाई दिइएका हुन्।⁽⁴²⁾

खण्ड २

यशैया ३६-३९:

ऐतिहासिक अन्तराल:

हिजकियाहको पुस्तक

छतीस अध्यायदेखि उनन्चालीस अध्यायको खण्ड कतिजनाले ‘हिजकियाहको पुस्तक’ भन्ने नाम दिएका छन्। अनि यो खण्डचाहिँ यशैयाको पुस्तकको ऐतिहासिक भाग हो। यशैया ३८:९-२० पदहरू छोडेर यो ऐतिहासिक भाग २ राजा १८:१३, १७-२०:१९ पदहरूको खण्डसँग दुरुस्त मिल्छ।

क) यशैया ३६-३७: अशशूरबाट राजा हिजकियाहले पाएको छुटकारा

अ) यशैया ३६: अशशूरले परमेश्वरलाई हाँकडाँक गरेको

यशैया ३६:१-३: छतीस अध्यायमा अशशूरका राजाका रब्-शाके नाम गरेका उच्च अधिकारीको कुरा आयो। ‘रब्-शाके’ नामको अक्षरशः अर्थ ‘मद्य टक्राउने हाकिम’ हो। तर तिनले यहाँ, यस ठाउँमा राज्यपाल वा सेनापतिको भूमिका खेलेका हुनुपर्छ। जे होस्, यी रब्-शाकेले राजा हिजकियाहका तीन-जना प्रतिनिधिहरूलाई धोबीको जमिनको मूलबाटोमा, माथिल्लो तलाउको कुलाको छेउमा भेटे। अनि ठीक यही ठाउँमा राजा आहाज केही वर्षभन्दा अघि उभिएका थिए (यशैया ७:३), जसले अराम र एप्रैमको संयुक्त गठबन्धनबाट बाँच्न परमप्रभुमाथि

होइन, तर यसको बदलीमा बरु अशशूरमाथि भरोसा राख्दथिए ।

यशैया ३६:४-१०: अनि रब्-शाकेले तिनीहरूलाई चेताउनी दिएर के भने भने, मिस्र देशले गरेका प्रतिज्ञाहरूमाथि भरोसा गर्नु मूर्खता हो; किनभने त्यस नीच राज्यमाथि अडेस लागेर जसले भरोसा गर्छ, त्यसको चोट अवश्य लागिहाल्नेथियो । तिनीहरूले परमप्रभुमाथि भरोसा गर्ने दाबी गरे भने राजा हिजकियाहले परमप्रभुका उच्च स्थानहरू र वेदीहरू भत्काएको, हटाएको विषयमा केकसो भयो त ? यो त यिनीहरूको अज्ञानताको फल हुनुपरेको थियो, कि त जानीबुझी सरासर यिनीहरूको भूल हुनुपरेको थियो । किनकि खास गरी हिजकियाहले मूर्तिहरूका उच्च स्थानहरू पो हटाएका थिए र यरूशलेमको मन्दिरमा परमप्रभुको आराधना मजबुत पारेका थिए । रब्-शाकेले गिल्ला गरिरहे र तिनीहरूलाई चुनौती दिएर भने: 'सनहेरिबले दुई हजार घोडाहरू दान गरेमा यहूदाका राजाले पर्याप्त घोडचढीहरू उपलब्ध गराउन सक्ने-थिएनन्' अरे । यहूदाको जनसङ्ख्या यति थोरै भएको हुनाले तिनीहरूले अशशूरीहरूलाई जित्ने आशा कसरी गर्न सके त ? अँ, तिनीहरूले मिस्र देशको सहायताले पनि उनीहरूलाई जित्नै सक्दैनथिए । अन्तमा तिनले बिनसिति के दाबी गरे भने, परमप्रभुले अशशूरीहरूलाई 'यहूदालाई नाश गर' भन्ने आज्ञा दिनुभयो रे ।

यशैया ३६:११-२०: हिजकियाहका प्रतिनिधिहरूलाई के डर लागेको थियो भने, रब्-शाकेको अपमानजनक हाँक र डीडले अनि हिब्रू भाषामा गरेका तिनका धम्कीहरूले अवश्य यहूदाका मानिसहरूको मनोबल नराम्रो असर गर्लान् । यसकारण तिनीहरूले तिनलाई 'आरामी भाषामा बोल्नुहोस्' भन्ने आग्रह गरे । तर तिनले यसो गर्न सरासर इन्कार गरे; यति मात्र होइन, तर तिनले ठूलो सोरमा आफ्नो निन्दा भाषण अगाडि बढाए र 'हिजकियाहले

तिमीहरूलाई धोका दिन्छन् र भूटो सुरक्षामाथि आशा राख्न लाउँछन्' भन्ने आरोप लगाइहाले । तिनले यहूदाका मानिसहरूलाई भने: 'तिमीहरूले मकहाँ आत्मसमर्पण गर्छौ भने म तिमीहरूलाई प्रशस्त खानेकुरा दिन्छु र पछि योजस्तै धेरै उब्जनी दिने देशमा लानेछु ।' त्यसपछि तिनले कब्जा गरेका शहरहरूको सूचि दिए; अनि सामरिया पनि तीमध्ये एउटा थियो । यी देशहरूका देवताहरूले यिनीहरूलाई अशशूरी सेनाको हातबाट बचाउन सकेनन्, तब यरूशलेमको निम्ति उम्कने सम्भावना के पो थियो ? यसकारण यी अहङ्कारी रब्-शाकेको विचारमा परमेश्वरका जनहरूको निम्ति केवल एउटा उपाय थियो: तिनीहरूले ढीलो नगरी आत्मसमर्पण गर्नुपरेको थियो ।

यशैया ३६:२१-२२: हिजकियाहका मानिसहरूले तिनलाई जवाफै दिएनन्; किनकि तिनीहरूको निम्ति राजा हिजकियाहको आज्ञा यही थियो । तर तिनीहरू गए र तिनीहरूले राजा हिजकियाहलाई रब्-शाकेले तिनीहरूलाई भनेका वचनहरू सुनाए ।

आ) यशैया ३७: परमेश्वरले अशशूरलाई नाश गर्नुभएको

यशैया ३७:१-४: जब राजा हिजकियाहले रब्-शाकेले भनेका कुराहरू सुने, तब उनी उदास भए । पहिले उनी मन्दिरमा गए; त्यसपछि उनले 'छोराछोरीहरू जन्मन लागेका छन्, तर जन्माउने शक्ति नै छैन' भनेर यशैयाकहाँ प्रतिनिधिहरूको टोली पठाए । यस उक्त वाक्यको विषयमा श्री जे. ए. अलेक्जण्डरले हामीलाई के याद दिलाए भने,

'यो वाक्य एउटा रूपक हो, जसले ज्यादा पीडा, निकट खतरा, गम्भीर आपद्काल, प्रशस्त कमजोरी, र अरूहरूको सहायतामाथि पूरा निर्भर भएको भावना व्यक्त गर्छ ।' (४३)

हिजकियाहको विश्वासभन्दा उनको डर ठूलो भएको रहेछ; किनभने उनले

परमप्रभुलाई विन्ती गर्न सकेनन्, तर उहाँलाई एउटा कमजोर सुभाउ पो दिए: रब्-शाकेले बोलेका गिल्लाका वचनहरू परमप्रभुले सुन्नु-भएको होला, अनि उहाँले तिनलाई यसको निम्ति हप्काउनुहोला ।

यशैया ३७:५-७: तब परमप्रभुले यशैयाद्वारा राजा हिजकियाहलाई आश्वासन दिनुभयो: उनी अशशूरका राजासँग डराउनुपर्ने कुनै खास कारण थिएन । किनकि परमप्रभुले सनहेरिबकहाँ एउटा आत्मा वा डरको आभास पठाइदिनुहुनेथियो; यसले गर्दा एउटा अफवाह सुनेर तिनी आफ्नो देशमा फर्कनेथिए र त्यहाँ मारिनेथिए ।

यशैया ३७:८-१३: तब रब्-शाकेले यरूशलेम छोडे, र यिनी सनहेरिबकहाँ गए; अनि यिनले थाहा पाए, कि सनहेरिबले आफ्नो लडाइँको क्रम बदली गरे र तिनी लाकीशबाट उत्तरपश्चिम, दस माइल टाढामा अवस्थित भएको लिब्नामा पो पुगेथिए । तर सेनाको अर्को विभागले निस्सन्देह यरूशलेमलाई घेरा हालिरहेको हुनुपर्छ । त्यसपछि सनहेरिबले मिस्त्र देशका एथियोपियाली शासक तिर्हाकाचाहिँ तिनलाई आक्रमण गर्न निस्केको हल्ला सुने, तब निराश भएका सनहेरिबले हिजकियाहकहाँ सन्देशवाहकहरू र एउटा निन्दात्मक चिट्ठी पठाए, जुन चिट्ठीमा रब्-शाकेले मुखले बोलेका भर्त्सनाजस्तै उस्तै शब्दहरू लेखिएका थिए । किनकि सनहेरिबले परमप्रभुमाथि राखिएको भरोसा मूर्खता सम्भरे, र अशशूरका राजाहरूले निकट इतिहासमा कुन-कुन विजय हासिल गरेका थिए, ती विजयहरू बयान गरे ।

यशैया ३७:१४-२०: हिजकियाहले यो चिट्ठी मन्दिरमा लगे र परमप्रभुको सामु फैलाए । यसमा उनको व्यावहारिक बुद्धि थियो । त्यसपछि उनले एउटा छोटो, तर हृदयस्पर्शी प्रार्थना चढाए; यसमा राजाको ठूलो विश्वास देखिन्छ । किनकि उनले परमेश्वरलाई विन्ती गरे, कि उहाँले यहूदालाई अशशूरका

राजाबाट यस हेतुले बचाऊन्, कि उहाँ मात्र परमप्रभु हुनुहुन्छ भन्ने कुरा पृथ्वीका सबै राज्यहरूले जानून् ।

यशैया ३७:२१-२९: परमप्रभुले यशैया-द्वारा हिजकियाहलाई एउटा कविताको रूपमा जवाफ दिनुभयो । यस कवितामा सनहेरिबले हार खाएका हुनाले यरूशलेमले तिनको गिल्ला गरेको पहिलो चित्रण छ । यरूशलेमले यहाँ एउटी कन्याको रूप लिएको छ । त्यसपछि परमप्रभुले अशशूरका राजालाई आलोचना गर्नुभयो; किनकि तिनले उहाँलाई गिल्ला गरेका थिए; अनि तिनले यहूदा र मिस्त्र देश जितिसकेको जितिकै घमण्ड गरेका थिए । परमेश्वरले सनहेरिबलाई के भन्नुभयो भने, तिनी त परमप्रभुको हातमा एउटा यन्त्र मात्र हुन्, तिनले केवल त्यही काम पूरा गरे, जुन काम उहाँले धेरै अघि योजना गर्नुभएको थियो । परमप्रभुले ती दुष्ट राजाको विषयमा सबै कुराहरू जान्नुहुन्थ्यो; अनि तिनको नाकमा एउटा अङ्कुसे लगाईकन उहाँले तिनलाई एउटा पशुभैँ अशशूरमा पुर्‍याउनुहुनेथियो ।

यशैया ३७:३०-३२: त्यसपछि हिजकियाहपट्टि फर्केर परमप्रभुले उनलाई आश्वासन दिनुभयो: अशशूरको आक्रमणले गर्दा यो वर्ष र आउँदो वर्ष खानेकुरा ठिक्क, पुग-नपुग हुनेथियो; तर तेस्रो वर्षमा अन्न-बालीको उपज पहिले जस्तै हुनेथियो । घेरा-बन्दीको डरले यरूशलेममा शरण लिएका मानिसहरू निस्कनेथिए र फेरि एउटा सामान्य जीवन जिउनेथिए । आफ्ना जनहरूप्रति परमप्रभुको जोश यसको सुनिश्चित बैना बस्नेथियो ।

यशैया ३७:३३-३५: अनि परमप्रभुले हिजकियाहलाई निश्चयता दिलाउनुभयो, कि अशशूरका राजाले यरूशलेममा प्रवेश गर्नेथिएनन्, अनि आक्रमण गर्न तिनी यसको नजिक धरि आउनेथिएनन् । परमेश्वरले यस शहरको रक्षा गरिदिनुहुनेथियो; अनि जुन

बाटोबाट भएर ती आक्रमणकारी राजा आएका थिए, त्यही बाटोबाट भएर उहाँले तिनलाई फर्काइदिनुहुनेथियो ।

यशैया ३७:३६: अनि ठीक यस्तै हुन आयो: परमप्रभुका दूतले राति एक लाख पचासी हजार अशशूरी सिपाहीहरूलाई मारे ।

यशैया ३७:३७-३८: तब अशशूरका राजा सनहेरिब नीनवेमा फर्के; अनि नभन्दै तिनका छोराहरू अद्रम-मेलेक र शरेसेरले मूर्तिको मन्दिरमा तिनको हत्या गरे ।

ख) यशैया ३८: हिजकियाह बिरामी भएको र चङ्गाइ पाएको

यशैया ३८:१-८: कालक्रमअनुसार अठतीस अध्याय सैंतीस अध्यायको पछि आउँदै न रहेछ; किनभने यसको छ पदमा हिजकियाहलाई अशशूरको हातबाट छुटकारा दिने प्रतिज्ञा गरिएको छ; तर अघिल्लो अध्यायको अन्तमा त्यो खतरा समाप्त भइसक्यो ।

जब हिजकियाह सिकिस्त बिरामी भए, तब उनले 'मेरो आयु बढाउनुहोस्' भनेर आग्रह-पूर्वक प्रार्थना गरे, र उनका पिता दाऊदका परमेश्वरले उनको उमेरमा पन्ध्र वर्ष थप्नुभयो । अनि उनी निको हुनेछन्, र सनहेरिब यरूशलेमबाट हट्नेछन्, यसको सम्बन्धमा परमेश्वरले उनलाई चिन्हको रूपमा 'आहाजको धूपघडीमा छाया दस डिग्री पछाडि सारिदिन्छु' भन्ने प्रतिज्ञा गर्नुभयो । आठ पदको अनुवाद गाह्रो छ, किनकि हिब्रमा यो पद अस्पष्ट छ; तर के सम्भव देखिन्छ भने, आहाजले खाँबारूपी समय बताउने यन्त्र बनाएका थिए; त्यो धूपघडी पाइलाहरूसहित बनेको थियो; अनि हिजकियाहले हेर्दा-हेर्दै परमेश्वरले एउटा अचम्मको काम गर्नुभयो र त्यस धूपघडीको छाया दस डिग्री फर्काइ-दिनुभयो ।

यशैया ३८:९-१५: हिजकियाहले आफ्नो स्वास्थ्यलाभको उत्सव मनाउन एउटा कविता वा भजन लेखे । अनि यो भजनचाहिँ यस ऐतिहासिक खण्डको अद्वितीय भाग हो । राजाहरूको दोस्रो पुस्तकमा यसको अनुरूप-लेख छैन । यो लेख यसरी शुरु भयो: जब उनलाई 'तिमी आफ्नो जवानीमा नै मर्नेछौ' भन्ने खबर सुनाइयो, तब उनी धेरै उदास भए । किनकि अबदेखि उसो उनले याहलाई अर्थात् परमप्रभुलाई फेरि देख्नेथिएनन्; यसर्थ उनले परमप्रभुको भलाई अनुभव गर्नेथिएनन्, र उनी अरू बाँकी मानिसहरूको सङ्गतबाट वञ्चित हुनेथिए । उनको जीवनको अन्त केकस्तो हुनेथियो ? एउटा गोठालाको पाल खोलखाल गरिएभैं अथवा तयार भएको कपडा तानबाट काटिएभैं समाप्त हुनेथियो । उनले आफ्नो लेखमा आफ्नो उजाडिएको अवस्था, आफ्नो तीतोपना, आफ्नो आग्रह र आफ्नो सहाराहीन अवस्था व्यक्त गरे, किनकि परमेश्वरको प्रहार उनीमाथि परेको थियो ।

यशैया ३८:१६-२०: तर सोह्र पदमा आएर उनको लेखमा एउटा सुस्पष्ट परिवर्तन र मोड आएको देखिन्छ । किनकि हिजकियाहले यहाँ स्वीकार गरे: मानिसहरू यी कष्टहरूद्वारा पो बाँच्दा रहेछन्; अनि यी कष्टहरूले मानिसको चरित्रमाथि लाभदायक प्रभाव पार्दा रहेछन् । अब परमेश्वरले उनलाई मृत्युदेखि बचाउनुभयो । अनि योचाहिँ राजा हिजकियाहको निम्ति परमप्रभुले उनका पापहरू क्षमा गर्नुभएको सुस्पष्ट सङ्केत थियो । अनि अठार पदमा अधोलोकमा परेका मृतकहरूको विषयमा पुरानो नियमको समयमा जिएका पवित्र जनहरूको सर्वमान्य धारणा व्यक्त गरिएको छ, जुन धारणा धमिलो थियो । अब उनी बाँचिरहे; यसैले उनले परमप्रभुलाई धन्यवाद चढाउन सके र आफ्ना छोराछोरी-हरूलाई परमेश्वरको विश्वासयोग्यताको

विषयमा बताउन सके। अनि उनले आफ्नो बाँकी जीवनभरि परमप्रभुको प्रशंसा गर्ने अठोट गरे।

यशैया ३८:२१-२२: यी दुईवटा पदहरू कालक्रमानुसार छ र सात पदको बीचमा हाले कुरा खूब मिल्छ। यी पदहरू त्यहाँ राख्नुपर्छ भन्ने विषयमा श्री विलियम केलीले आफ्नो विचार व्यक्त गरेर यसरी लेखेका छन्:

‘परमेश्वरका जनहरूको कमजोरी जस्तोसुकै किन नहोस्, उहाँले तिनीहरूमा चासो लिइराख्नुहुन्छ नै, र निको पार्नको निम्ति आफूले प्रयोग गर्नुभएको साधन के हो र यो चिन्ह किन दिइयो, सो स्पष्टसँग बताउनुहुन्छ।’ (४५)

अनि श्री म्याथ्यू हेनरीले यस खण्डबाट निको पार्ने सम्बन्धमा दुईवटा असल पाठहरू सिकेका छन्:

‘क) परमेश्वरका प्रतिज्ञाहरू निको हुनको निम्ति प्रयोग गर्नुपर्ने साधनहरूको ठाउँ लिंदैनन्, तर यी साधन प्रयोग गर्ने प्रेरणा र प्रोत्साहन पो दिँदा रहेछन्। हिजकियाह निको हुने कुरामा सुनिश्चित थियो, तैपनि उनले नेभाराको एउटा बेड़ा लिएर त्यो पिलोमाथि मलहमको रूपमा लगाउनुपरेको थियो (पद २१)। यसकारण बुभुहोस्: हामी परमेश्वरलाई उहाँबाट सहायता पाऔं भन्ने हेतुले पुकार्छौं, तर हाम्रा प्रार्थनाहरूको साथमा निको हुन कुनै कोशिश गर्दैनौं भने, हामीले परमेश्वरमाथि भरोसा गरेका हुँदैनौं, तर बरु उहाँको परीक्षा पो गरेका हुन्छौं।’ ख) जीवन-दान र स्वास्थ्य पाउने हाम्रो चाहनामा हामीले एउटा मुख्य उद्देश्य राख्नुपर्छ: हामीले यसमा परमेश्वरको महिमा गर्ने, सुकर्म गर्ने, ज्ञान र अनुग्रहमा बढ्ने र स्वर्गको निम्ति बढी योग्य हुने लक्ष्य राख्नुपर्छ।’ (४६)

ग) यशैया ३९: हिजकियाहको पाप

यशैया ३९:१-७: उनन्चालीस अध्यायमा हिजकियाहले गरेको उनको ठूलो भूल बयान गरिएको छ; किनभने उनले बेबिलोनका राजाबाट आएको प्रतिनिधि मण्डललाई आफ्नो सारा सम्पत्ति देखाइदिए, जुन प्रतिनिधि मण्डल

प्रतीत रूपले उनलाई निको भएको खण्डमा उहाँलाई बधाई दिन आयो। हुन सक्छ, अशशूरबाट आइरहेको खतराको सम्बन्धमा बेबिलोनीहरूले यहूदालाई सहायता गर्लान् भन्ने आशा हिजकियाहले गरे होलान्। तर जब यशैयाले राजदरबारमा के भइरहेको थियो, सो कुरा सुने, तब तिनले परमेश्वरको भावी न्यायको घोषणा गरे: बेबिलोनीहरूले यहूदालाई कैद गरेर निर्वासनमा लैजानेथिए। अनि राजाका छोराहरू बेबिलोनको दरबारमा नपुंसक हुनेथिए। यो भविष्यवाणी यी भावी घटनाहरू हुन आउनुभन्दा सत्तरी वर्षअघि गरिएको थियो – एउटा समयमा, जब यहूदाको निम्ति बेबिलोनबाट होइन, तर अशशूरबाट पो ठूलो खतरा आइरहेको थियो।

यशैया ३९:८: ‘तपाईंले भन्नभएको परमेश्वरको वचन अलस हो!’ यो हिजकियाहको प्रतिक्रिया थियो। यस प्रतिक्रियाबाट उनको समर्पण देखिन्थ्यो; अनि यस दिव्य जानकारीबाट उनलाई मिलेको राहत ठूलो थियो; किनकि उनी व्यक्तिगत रूपमा यस विपत्तिमा पर्नेथिएनन्; उनी यति लामो समय-सम्म बाँच्नेथिएनन्।

खण्ड ३

यशैया ४०-६६:

**भावी निर्वासनको दृष्टिकोणबाट
हेरेर पाएको सान्त्वनाका
भविष्यवाणीहरू**

यशैयाको पुस्तकका अधिल्ला उन्चालीस अध्यायहरू पुरानो नियमका पुस्तकहरूसँग

दाँजेर समतुल्य गर्न सकिन्छन् भने, निश्चय आउँदा सताइस अध्यायहरू नयाँ नियमका पुस्तकहरूसँग दाँज्न सकिन्छन्; किनकि यी अध्यायहरू येशू मसीहका चित्रहरूले भरिएका हुन्छन्।

यशैयाको पुस्तकको यस दोस्रो खण्डमा अर्थात् यशैया ४०-६६ अध्यायहरूमा भविष्यवक्ता यशैयाले आफ्नो दृष्टि यहुदा बेबिलोनको निर्वासनबाट फर्केर आउने समयमाथि, साथै ख्रीष्ट येशूको दोस्रो आगमनमा सम्पूर्ण राष्ट्रको भावी पुनर्स्थापना हुने समयमाथि लगाइरहेका हुन्छन्।

क) यशैया ४०-४८: इस्राएलको भावी छुटकाराबाट आउने सान्त्वना

अ) यशैया ४०:१-११: परमेश्वरले दिनुभएको पाप-क्षमा र शान्तिबाट आउने सान्त्वना

यशैया ४०:१-२: यस अध्यायको शुरुमा कैदबाट फर्केर आएका यहुदीहरूको निम्ति सान्त्वनाको सन्देश पेश गरिएको छ। किनभने यरूशलेमका समस्याहरू समाप्त भएका छन्, त्यसको अधर्म क्षमा भएको छ; 'किनकि त्यसले आफ्ना सबै पापहरूको निम्ति परमप्रभुबाट दोबर पाएको छ।' दोबर पाउनु भनेको पूरा र उपयुक्त नापले पाउनु हो। अनि ख्रीष्ट येशूको दोस्रो आगमनमा त्यसको सान्त्वना चरमसीमामा पुग्नेछ, र पूर्ण हुनेछ। तर अन्तराल समयमा यस वृद्ध पृथ्वीलाई र ख्रीष्टको मण्डलीलाई पनि सान्त्वनाको खाँचो पर्छ। अनि परमेश्वरका जनहरूलाई सान्त्वना दिन हामीमध्ये हरेकले आ-आफ्नो भाग पूरा गर्न सक्छ।

‘मलाई सान्त्वना दिने दक्षता र क्षमता दिनुहोस्’ भनेर परमेश्वरलाई विन्ती गर ! किन ? किनकि तिमी सहानुभूतिको जीवनको निम्ति पवित्र पारिएका र अलग पारिएका हुनुपर्छ।

किनभने हरेक हृदय भारी बिरामीले थिचिरहेको छ, अनि ख्रीष्ट येशूले जस्तै सान्त्वना दिन सक्ने सक्षम शान्तिदाताहरूको धेरै आवश्यकता पर्छ।

श्री ए. ई. ह्यामिल्टन

यशैया ४०:३-५: अनि ‘परमप्रभुको मार्ग तयार पार’ भन्ने आह्वान सुनिन्छ। ख्रीष्ट येशूको पहिलो आगमनमा बप्तिस्मा दिने यूहन्नाले अग्रदूतको भूमिका निभाए (मत्ती ३:३); अनि उहाँको दोस्रो आगमनमा एलियाले यही भूमिका पूरा गर्नेछन् (मलाकी ४:५-६)। उहाँको आगमनको निम्ति हाम्रो तयारी नैतिक र आत्मिक हुनुपर्छ; यो कुरा कुनै स्थानको भौगोलिक स्थितिसित सम्बन्धित होइन। यस सिलसिलामा श्री जी. क्याम्पबेल मोगर्नले निम्न कुरा लेखेका छन्:

‘मानिसहरूको बीचमा यी व्यक्तिहरू विश्वासयोग्य ठहरिन्छन्, जसले उहाँको मार्ग तयार गर्छन् र उहाँको राजमार्ग सीधा पार्छन्। कसरी ? तिनीहरूले उहाँप्रति आफ्नो पूर्ण स्वामीभक्तिदेखाउँछन्, र तिनीहरू केवल उहाँमाथि भर पर्छन्।’ (४७)

‘हेरक पहाड र डाँडा होच्याइनेछ।’ पहाड र डाँडाहरूले मानिसहरूको बीचमा तिनीहरूलाई सङ्केत गर्छन्, जो घमण्डी र अहङ्कारी हुन्छन्। अनि घाटीहरूले तल्लो स्तरका मानिसहरूलाई चित्रण गर्छन्। अनि हाम्रो चरित्रमा सबै टेढामेढा र खाल्टाखुल्टी भएका कुराहरू सीधा र समतल पार्नुपर्छ। तब ‘परमप्रभुको महिमा प्रकट हुनेछ र सबै प्राणीहरूले त्यो एकसाथ देखेछन्।’ परमप्रभुको महिमा देखा पर्नु भनेको उहाँ स्वयम् देखा पर्नु हो (प्रकाश १:७ हेर्नुहोस्)।

यशैया ४०:६-८: परमप्रभुले भविष्य-वक्तालाई ‘कराएर भन्’ भन्ने आदेश दिनुभयो। तिनले मानिसहरूलाई कराएर के भन्न थियो ? मानिसहरू कति क्षणिक छन्, तर उहाँको वचन कति चिरस्थायी हुन्छ ! तिनीहरूले यो जान्नु

थियो । यी पदहरूको सन्दर्भ सबै मानिसहरूको क्षणिकता हो; तर हुन सक्छ, यी पदहरूको विशेष सन्दर्भचाहिँ इस्राएली जातिमाथि अधिकार जमाउनेहरू थिए होलान् ।

‘तर हाम्रा परमेश्वरको वचन सदा-सर्वदा रहिरहन्छ ।’ कति इसाई विद्यापीठहरू छन्, जसले यो वाक्य आफ्नो आदर्श वाक्य तुल्याएका छन्, जसले यो वाक्य लेटिन भाषामा प्रयोग गर्छन्, जस्तै: *Verbum Dei manet in aeternam* । यस विषयमा श्री विलियम केलीले यसरी लेखेका छन्:

‘अन्तका दिनहरू नजिक, भन् नजिक आउँदा हामीलाई परमेश्वरको वचनमाथि आश्रय राख्न सक्नु ठूलो सरलचित्ता चाहिन्छ । अनि हामीजस्तै मानिसहरूको निम्ति यसो गर्न विभिन्न समस्याहरू होलान्, किनकि अनन्तताको सम्बन्धमा परमेश्वरको वचन एउटा निक्कै कमजोर कुरा देखिन्छ; तब यसमाथि हामी विश्वास कसरी गरौं ? तरवास्तवमा परमेश्वरको वचन स्वर्ग र पृथ्वीभन्दा बढी दृढ र स्थिर हुन्छ।’⁴⁸

यशैया ४०:९-११: ‘हे शुभ समाचार ल्याउने सियोन, अग्लो पहाडमाथि चढ् !’ मसीहको आगमनको शुभ समाचार ल्याउने सन्देशवाहक कि त सियोन आफै हो, कि त कुनै महिला प्रचारिकाले सियोनलाई शुभ समाचार सुनाउँछे; किनकि हिब्रूमा यस ठाउँमा ‘चढ्’ भन्ने आज्ञार्थक क्रियापद स्त्रीलिङ्गमा छ । अनि दस र एघार पदहरूमा परमेश्वरको कठोरता र उहाँको कृपा देखिन्छ । यता उहाँलाई स्वीकार गर्न नचाहने मानिसहरूप्रति उहाँ कठोर व्यवहार गर्नुहुन्छ; तर उता उहाँ आफ्नो बगाल र आफ्ना पाठाहरूप्रति कोमल र कृपावान् हुनुहुन्छ, जुन बगाल र जुन पाठाहरू अन्यजातिहरूको बीचमा तितरबितर भएका थिए । यी पदहरूमा उहाँको आगमनको सुन्दर चित्रण पाइन्छ; किनकि उहाँ ठूलो शक्ति र ठूलो महिमाको साथ आउनुहुनेछ ।

आ) यशैया ४०:१२-३१: परमेश्वरका सद्गुणहरूबाट आउने सान्त्वना

यशैया ४०:१२: यस पददेखि त्यो सुपरिचित खण्ड शुरु हुन्छ, जसमा परमेश्वरको महानता मूर्तिहरूको पूरापूर व्यर्थतासित तुलना गरिएको छ । किनकि परमप्रभुले आफ्नो हातको हत्केलामा समुद्रको पानी तौलनुभएको छ र आकाशको लमाइ-चौड़ाइ बिताले नाप्नुभएको छ । एक बिता भन्नाले बूढी औंलाको टुप्पादेखि कान्छी औंलाको टुप्पा-सम्मको नाप हो । उहाँले पृथ्वीको धूला एउटा पाथीमा हाल्नुभएको छ; (यसको निम्ति उहाँ एउटा लगभग आठ सेर अटाउने भाँडा प्रयोग गर्नुहुन्छ) ।

यशैया ४०:१३-१४: कसैले पनि कहिल्यै परमप्रभुको आत्मालाई निर्देशन दिएको छैन । सारा सृष्टिको उत्पत्ति र उहाँको सञ्चालनमा कुरा यस्तो छ: उहाँले आफ्ना सबै कामहरू सधैं कसैको सहायताविना पूरा गर्नुभयो, पूरा गर्नुहुन्छ र पूरा गर्नुहुनेछ ।

यशैया ४०:१५-१७: उहाँको दृष्टिमा जातिहरू बाल्टीको पानीको एक थोपाजितिकै हुन्छन् । अनि उहाँको निम्ति लेबानोनका वन-जङ्गलहरू पर्याप्त डाउरा पनि हुँदैनन्, न ता त्यसका सबै पशुहरू होमबलिको निम्ति पर्याप्त हुन्छन् ।

यशैया ४०:१८-२६: यसकारण मानिसले बनाउन सक्ने कुनचाहिँ मूर्ति होला, जसले यति महान् परमेश्वरको तादृश चित्रण गर्न सक्ला ? धनी मानिसले सुनचाँदीजस्तै बहुमूल्य धातु लिएर आफ्नो मूर्ति रन्छ भन्ने, गरिब मानिसले काठ लिएर आफ्नो मूर्ति बनाउँछ । तर यो कति हाँसउद्दो कुरा हो ! के ती मानिसहरूले परमप्रभु र उहाँको शक्तिको महानताको विषयमा केही पनि जानेका छैनन् ? अथवा के तिनीहरूले उहाँको विषयमा सुनेका

छैनन्, कि के हो ? ताराहरू सृजना गर्नुहुने सृष्टिकर्ता परमेश्वरको महानता कुन प्रतिरूपले उचित प्रकारले प्रकट गर्न सक्ला ? किनकि जब उहाँ राति ताराहरूलाई 'देखा पर' भन्ने आदेश दिनुहुन्छ, तब एउटै पनि हाजिर नभई छोडिंदैन ।

यशैया ४०:२७-३१: यहूदाका मानिस-हरूमध्ये निरुत्साहित कोही होलान्, जसले 'के परमेश्वर अबै पनि हाम्रो ख्याल राख्नुहुन्छ कि' भन्ने कुराको विषयमा शङ्का गर्छन् । यस्ताहरूले बुझ्नु कि परमप्रभुको बाटो हेर्नेहरू नयाँ बल पाउँदै जानेछन्; यो सुनिश्चित छ । उहाँ जसको हातमा ताराहरूको विशुद्ध, भूलरहित नियन्त्रण रहिरहेको छ, के उहाँले आफ्ना जनहरूको वास्ता ती ताराहरूको भन्दा कम गर्नुहोला त ? यो असम्भव नै छ । यस्तो गलत विचार बिलकुल असङ्गत छ ।

इ) यशैया ४१: इस्त्राएलका पवित्र जनबाट आउने सान्त्वना

यशैया ४१:१: परमेश्वरले राष्ट्रहरूलाई उहाँसँग बहस गर्न बोलाउनुहुन्छ । तिनीहरूले हिम्मत बाँधेर नयाँ बल धारण गर्नु, अँ, तिनीहरूले आफ्ना सबैभन्दा बलिया तर्कहरू पेश गर्नु ।

यशैया ४१:२-४: परमप्रभु आफूले पहिले कोरेसलाई कसरी बोलाउनुभएको हो, सो बयान गर्नुहुन्छ; यिनी पूर्वबाट आउने ती धर्मी जन हुन् । यी पदहरूका क्रियापदहरू भूतकालमा छन्; भावी दिनहरूमा पूरा हुने कुरा सुनिश्चित छ; यसको अर्थ यही हो । यहाँ हामीलाई भन्न कर लाग्छ, कि कति टिप्पणीकारहरू छन्, जसले दुई र तीन पदको सन्दर्भ अब्राहामको बोलावट हो भन्ने धारणा अपनाएका छन् । तर यहाँ यी पदहरूमा जुन मानिसका सैन्य विजयहरू वर्णन गरिएका छन्, ती विजयहरूले अवश्य अब्राहामले हासिल गरेका उपलब्धिहरू ओभेलमा पार्छन् ।

यसकारण यी मानिस कोरेस फारसका राजा हुन् । किनकि इतिहासको वृत्तान्त यिनका अटुट विजयहरूको निम्ति साक्षी बस्छ । यिनको सैन्य बलको सामु जुनै पनि प्रतिरोध धूलो र नालका ठुटाहरूजस्तै कमजोर भयो । यिनी हतार-हतार आफ्नो निम्ति नौला भएका ठाउँहरूतिर अघि बढ्छन् । कसले कोरेसलाई उठाउनु-भयो ? अँ, कसले एक पुस्तापछि अर्को पुस्तालाई बोलाउनुहुन्छ ? उहाँ परमप्रभु हुनुहुन्छ, जो प्रथम हुनुहुन्छ र जो पछिल्ला-हरूसित अर्थात् अन्तिम पुस्तासँग पनि हुनुहुन्छ । उहाँ अबै पनि उही हुनुहुन्छ ।

यशैया ४१:५-७: राष्ट्रहरू डराइरहेका छन्; किनभने तिनीहरूले विजेता नजिक-नजिक आइरहेका सुनेका छन् । मानिसहरूले 'डराउनुपर्ने कुनै कारण छैन' भनेर एक-अर्कालाई प्रोत्साहन दिने प्रयास गर्छन् । त्यसपछि तिनीहरूले हतारसँग एउटा मूर्ति बनाउँछन्; त्यसले तिनीहरूलाई विनाशबाट बचाओस् भनेर; तर बिचरा, त्यो मूर्ति नडगमगाओस् भन्ने हेतुले कीलाहरू ठोकेर त्यसलाई आफ्नो जग्गामा स्थिर पार्नुपर्दा रहेछ !

यशैया ४१:८-१०: आठ पददेखि बीस पदसम्मको खण्डमा आफ्ना जनहरूको निम्ति परमेश्वरको प्रेम र वास्ता कतिको छ, सो वर्णन गरिएको छ । यहाँबाट निम्न निहित प्रश्न उठेको छ: 'मूर्तिहरूले कहाँ र कहिले यति कोमलतापूर्वक तिम्रो वास्ता गरेका छन् ?' परमेश्वरले तिनीहरू अब्राहामको वंशलाई कल्दीहरूको ऊरबाट उहाँको सेवक हुन बोलाउनुभयो । यशैयाको पुस्तकको निम्न पदमा, जुनचाहिँ यसका सबैभन्दा सुन्दर र प्रिय पदहरूमध्ये एक हो, उहाँको उपस्थिति तिनीहरूको हुने भयो, अनि उहाँसँग तिनी-हरूको सम्बन्ध रहेको छ, अनि तिनीहरूको निम्ति उहाँको सहायता र उहाँको सम्हाल्ने शक्ति सुनिश्चित छ ।

‘नडराऊ, किनकि म तिप्रो साथमा छु;
जिल्ल नपर, किनकि म तिप्रो परमेश्वर हुँ;
म तिमीलाई बलियो पार्नेछु, अँ, म
तिमीलाई सहायता गर्नेछु; अँ, म आफ्नो
धार्मिकताको दाहिने हातले तिमीलाई
सम्हाल्नेछु।’

यशैया ४१:११-१६: तर तिनीहरूका
शत्रुहरू नाश हुनेछन् र लुप्त हुनेछन्। परमेश्वर
तिनीहरूको सहायक र उद्धारक हुनुहुन्छ। अनि
परमप्रभुले इस्राएली जातिलाई जातिहरूको
विरुद्धमा आफ्नो भाँट्ने हतियारको रूपमा
प्रयोग गर्नुहुनेछ, अनि इस्राएली जाति केवल
परमप्रभुमा रमाउनेछ।

यशैया ४१:१७-२०: अनि परमप्रभुले
गरिब र दरिद्रहरूलाई हेरचाह गर्नुहुनेछ। खीष्ट
येशूको हजार वर्षको राज्यको समयमा पृथ्वीमा
प्रशस्त पानी हुनेछ, अनि उजाड़स्थानमा
विभिन्न किसिमका रूखहरू फस्टाउनेछन्।
यसबाट सबैले निम्न पाठ सिक्नेछन्:
परमप्रभुले साँच्चै आफ्ना जनहरूको वास्ता
गर्नुहुंदो रहेछ।

यशैया ४१:२१-२४: अनि एकाइस पदमा
परमेश्वर राष्ट्रहरूसँगको आफ्नो विवादमा
फर्कनुहुन्छ (पद १)। उहाँले तिनीहरूलाई
यसो भन्दै चुनौती दिनुहुन्छ: ‘तिमीहरू यस्ता
मूर्तिहरू उत्पादन गर, जसले आउन लागेका
कुराहरूको विषयमा भविष्यवाणी गर्न सक्छन्
अथवा नभए जसले कम्तीमा भइरहेका कुरा-
हरूको अर्थ बताइदिन सक्छन्।’ तिनीहरूले
भविष्यवाणी गर्छन्, अथवा तिनीहरूले कि त
कुनै असल काम, कि त कुनै खराब काम
गर्छन्! तिनीहरूले केही न केही काम गर्न
सक्छन् भन्ने कुरा देखाइदिऊन्। तर तिनीहरूले
केही पनि गर्न सक्दैनन्! तिनीहरू शून्य पनि
होइन, तर शून्यभन्दा पनि कम हुन्।^{४९)}

यशैया ४१:२५-२८: यस पच्चीस पदमा
कोरेस फेरि देखा परेका छन्। यसपालि यिनी

उत्तरबाट आएका रहेछन्। यिनी खास गरी
पूर्वबाट अर्थात् फारसबाट आएका हुन् (पद
२); त्यसपछि यिनले उत्तरमा मादी देशलाई
जिते, र त्यहाँबाट यिनी आफ्ना विजयहरूमा
अघि बढे। वचनले भन्छ, कि कोरेसले
परमेश्वरको नाम पुकारे। तर यिनले कुन
हिसाबले उहाँको नाम पुकारे? यिनले
परमेश्वरलाई यिनलाई डोस्छाउनुहुने र यिनलाई
शक्ति दिनुहुनेको रूपमा स्वीकार गरे (एज्रा
१:२)। कुनै मूर्तिले पनि कहिल्यै कोरेसको
आगमनको विषयमा भविष्यवाणी गरेन; तर
परमेश्वरले आफ्ना जनहरूलाई यो अधिबाट
बताइदिनुभयो। उहाँले मूर्तिहरूको बीचमा
अख्तियारको साथ बोल्न सक्ने एउटा मूर्ति
पनि भेट्टाउन सक्नुभएन। किनकि तिनीहरू
सबै छल र भूट हुन्; तिनीहरू हाम्रो विश्वासका
लायक हुँदैनन्।

यशैया ४१:२९: यस अध्यायको अन्तिम
पदमा सुस्पष्ट देखिन्छ: परमेश्वर र ढालिएका
व्यर्थ मूर्तिहरूको बीचमा भिन्नता विशाल छ,
आकाश-पातालको फरक छ। श्री डब्ल्यू. ई.
भाइनले यो पद मूलभाषाको जस्तैको त्यस्तै
रूप दिएर निम्न प्रकारले अनुवाद गरेका छन्:

‘ती सबैलाई हेर त, ती कति व्यर्थ हुन्! तिनी-
हरूबाट उत्पादन भएका कामहरू केही पनि होइनन्;
तिनीहरूका ढालिएका मूर्तिहरू केवल हावा र
उजाड़ता हुन्।’^{५०)}

**ई) यशैया ४२: परमप्रभुका सेवकबाट
अउने सान्त्वना**

यशैया ४२:१-४: याद रहोस्: यशैयाले
‘दास’ भन्ने नाम मसीहको निम्ति, सम्पूर्ण
इस्राएली जातिको निम्ति, मानिसहरूबाट बाँकी
रहेका भक्तजनहरूको निम्ति (४३:१०) र
कोरेसको निम्ति प्रयोग गरेका छन्। अनि
प्रायः सन्दर्भले यस शब्दको अर्थ के हो, सो
स्पष्ट पार्छ। अनि यशैया ४२:१-४ पदको
खण्डमा स्पष्ट छ, कि परमेश्वरको दासको

सन्दर्भ प्रभु येशू हुनुहुन्छ । किनकि परमेश्वरले उहाँलाई सम्हाल्नुभएको र चुन्नुभएको अनि पवित्र आत्माले युक्त गर्नुभएको हो । अनि उहाँले अन्यजातिहरूकाहाँ न्याय ल्याउनुहुनेछ; उहाँ कुनै उपद्रव मच्चाउने उग्रवादी हुनुहुनेछैन; उहाँले साँचो पश्चात्ताप गर्नेलाई कुल्चनुहुनेछैन र कसैको विश्वासको भित्को निभाउनुहुनेछैन; आफ्नो धार्मिक राज्य स्थापित नगरुन्जेल उहाँ कमजोर र निराश हुनुहुनेछैन ।

यशैया ४२:५-९: शक्तिशाली सृष्टिकर्ता परमेश्वरले अब मसीहलाई सम्बोधन गर्नुहुन्छ र आफूले धार्मिकतामा बोलाउनुभएको यी पवित्र जनद्वारा के-के पूरा गर्न चाहनुहुन्छ, सो बताउनुहुन्छ । परमेश्वरले आफ्नो महिमा अरू कसैसँग बाँट्नुहुनेछैन, अँ, उहाँले खोपिएका मूर्तिहरूसँग आफ्नो महिमा भन् बाँट्नुहुनेछैन । उहाँका विगत भविष्यवाणीहरू पूरा भए; अनि अहिले उहाँ भविष्य फेरि एकपल्ट प्रकट गर्नुहुन्छ ।

यशैया ४२:१०-१३: मसीह एक पराक्रमी शूरवीरभैं आफ्ना शत्रुहरूमाथि आइलाग्नु-भएको र तिनीहरूबाट बदला लिनुभएको बेलामा इस्राएली जातिले पृथ्वीका दुर्गम राष्ट्रहरूलाई मसीहको प्रशंसामा सामेल हुन आह्वान गर्छ । यस सिलसिलामा केदार र सेलाका नामहरू पनि लिइएका छन्; यसर्थ यस नयाँ गीतमा अरबीहरूका स्वरहरू पनि सुनिनेछन् ।

यशैया ४२:१४-१७: यस खण्डमा परमप्रभु बोल्दै हुनुहुन्छ । आफूलाई रोक-राखेको उहाँको समय बितिसकेको छ; अब उहाँले आफ्ना शत्रुहरूमाथि आफ्नो क्रोधको आगो पूरा रूपले छोड्नुहुनेछ; तर उहाँले इस्राएली जातिबाट बाँकी रहेका विश्वासी जनहरूसित कृपालु व्यवहार गर्नुहुनेछ; तर उहाँले सबै मूर्तिपूजकहरूलाई साह्रै लज्जित तुल्याउनुहुनेछ ।

यशैया ४२:१८-२२: उन्नाइस पदमा भएको दास मसीह होइन । यो दासचाहिँ इस्राएली जाति हो, जसका कानहरू परमप्रभुका वचनहरू नसुन्ने गरी बहिरा थिए र जसका आँखाहरू उहाँका कामहरू नदेखे गरी अन्धा थिए । ‘जो सिद्ध छ, ऊजस्तो अन्धा को छ?’ भन्ने वाक्यको अर्थ निम्न प्रकारको हुन सक्छ: सिद्ध भएको मतलबले कि त विशेषाधिकारले युक्त भएको अर्थ लिन सक्छ, कि त जे.एन.डी.अनुसार ‘मैले भरोसा गरेको मानिसजस्तो अन्धो को छ?’ यसको अनुवाद हुन सक्छ, कि त एन.ए.एस.बी.अनुसार ‘मसँग शान्तिमा रहेको मानिसजस्तो अन्धो को छ?’ यसको अनुवाद गर्न सकिन्छ । किनकि इस्राएली जाति एउटा दिव्य करारद्वारा परमप्रभुसँगको सम्बन्धमा ल्याइयो, तर यस उच्च बोलावटको योग्य चालमा ऊ हिँड्न सकेन । परमप्रभुले व्यवस्था उच्च पार्नुभयो । यो उहाँको निम्ति आदरको योग्य थियो । तर इस्राएली जातिले व्यवस्था तुच्छ ठानेर यसको हेला गर्‍यो र यसको उल्लङ्घन गर्‍यो; यसकारण यसको प्रतिफल डकैती, लुटपाट र जेल थियो, जसको वशमा तिनीहरू सुम्पिए ।

यशैया ४२:२३-२५: भविष्यवक्ता यशैयाले सोच्छन्: ‘तिमीहरूमध्ये कसले यस कुरामा कान लगाउला? कसले याकूबलाई लुटको माल हुन दिनुभयो र इस्राएललाई डाँकूहरूको हातमा सुम्पिदिनुभयो? के परमप्रभुले नै होइन र, जसको विरुद्धमा हामीले पाप गरेका छौं?’ परमेश्वरले इस्राएली जाति-माथि आफ्नो क्रोधको प्रकोप र लडाइँको आगो खन्याउनुभयो, तर कसैले पनि उहाँको ताडनाको व्यवहारमा यसको मतबल र महत्त्व बुझेन; अँ, कसैले यो आफ्नो हृदयमा राखेन ।

उ) यशैया ४३-४४: इस्राएलको पुनर-स्थापनाबाट आउने सात्त्वना

यशैया ४३:१-७: कोमल प्रेमको भावनामा परमप्रभुले आफ्ना जनहरूलाई

निश्चयता दिलाउनुहुन्छ: तिनीहरू डराउनु-पर्दैन; किनकि उहाँ जसले तिनीहरूलाई सृष्टि गर्नुभयो, जसले तिनीहरूलाई रन्जुभयो, जसले तिनीहरूलाई दाम तिरेर छुटाउनुभयो र जसले तिनीहरूलाई नाम काढेर बोलाउनुभयो, उहाँ नै पानीको बाढ र आगोमा तिनीहरूको साथमा हुनुहुनेछ। इस्राएलका पवित्र जनले तिनीहरूको छुटकाराको दामको रूपमा मिस्र देश दिइहाल्नुहुन्छ। यहूदीहरू बेबिलोनको निर्वासनबाट फर्केर आएपछि यो प्रतिज्ञा पूरा भयो। यस सिलसिलामा श्री डब्ल्यू. ई. भाइनले यसो लेखेका छन्:

‘परमप्रभुले फारसका राजा कोरेसलाई इनाम दिनुभयो, किनकि यिनले यहूदीहरूलाई छुटकारा दिए। उहाँले यिनलाई र यिनका छोरा क्याम्बिसेसलाई मिस्र देश र त्यसका छिमेकी राज्यहरू अधिकार गर्ने अनुमति दिनुभयो। अब सेबाको कुरा आयो: सेबा-चाहिँ कूश देशसँग जोडिएको, सेतो नील र नीलो नील नदीहरूको बीचमा अवस्थित भएको ठूलो जिल्ला थियो। अनि यी देशहरूको अधिकार यिनलाई उपहारको रूपमा दिइएन; किनकि यो त छुटकाराको दाम पो थियो, जुनचाहिँ हिब्रूमा ‘कोफेर’ भनिन्छ, जसको अर्थ आवरण वा प्रायश्चित्त हो। जुन मानिसहरूको निम्ति यो छुटकाराको दाम दिइयो, ती मानिसहरूको निम्ति यो दाम तिनीहरूलाई र तिनीहरूको पाप ढाकिदिने आवरण भयो।⁵¹⁾

परमेश्वरको दृष्टिमा इस्राएली जाति बहुमूल्य र आदरको योग्य थियो; उहाँले यस जातिलाई प्रेम गर्नुहुन्थ्यो; यसैले उहाँले यसको सट्टामा मानिसहरूलाई दिइहाल्नुहुनेछ; यसकारण उहाँले चारैतिरबाट न्याय अन्य-जातिहरूमाथि आइपर्न दिनुहुनेछ। फलस्वरूप उहाँका छोराहरू र उहाँका छोरीहरू तिनीहरूको स्वदेशमा फिर्ता ल्याइनेछन्। अनि यशैया ४३:५-७ पदहरूले त्यस पुनर्स्थापनाको कार्य वर्णन गर्छन्।

यशैया ४३:८-१३: परमप्रभुले अब इस्राएली जाति र अरू सबै राष्ट्रहरूलाई उहाँको

अदालतमा परीक्षा गर्न बोलाउनुहुन्छ। तिनीहरूले आफ्ना साक्षीहरू ल्याऊन्, जसले भविष्यका घटनाहरू भविष्यवाणी गर्न सक्छन्। यस सम्बन्धमा तिनीहरूका मूर्तिहरूले आफ्नो क्षमता देखाइदिऊन्, नत्र ता तिनीहरूले परमेश्वरलाई एकमात्र सत्य हुनुहुनेको रूपमा स्वीकार गरून्। अनि परमप्रभुले इस्राएली जातिलाई आफ्नो साक्षीको रूपमा राख्नुहुन्छ।⁵²⁾ उनीहरूले गवाही दिऊन्, कि उहाँ एकमात्र साँचो परमेश्वर हुनुहुन्छ; उहाँ अनन्त परमेश्वर हुनुहुन्छ; उहाँबाहेक अरू कुनै मुक्तिदाता, अरू कुनै उद्धारक छैन; अनि कसैले पनि उहाँका आदेशहरू र उहाँका कार्यहरू कहिल्यै विफल पार्न सक्दैन।

यशैया ४३:१४-२१: परमप्रभुले इस्राएली जातिको खातिर बेबिलोनलाई चकनाचूर पार्न निर्धारण गर्नुभयो। यस कामले के प्रमाणित गर्नेथियो? उहाँ नै परमप्रभु हुनुहुन्छ; उहाँ आफ्ना जनहरूका पवित्र जन हुनुहुन्थ्यो; उहाँ तिनीहरूका सृष्टिकर्ता र राजा हुनुहुन्थ्यो। उहाँले नै तिनीहरूलाई लाल समुद्रबाट भएर ल्याउनुभएको थियो; त्यसै बेलामा उहाँले मिस्रीहरूलाई नाश गरिदिनुभएको थियो, जो तिनीहरूलाई खेददै तिनीहरूको पछि आइरहेका थिए। तर उहाँले अब जे गर्न लाग्नुभएको थियो, यस कामको तुलनामा मिस्र देशबाट निस्केर आएको प्रस्थान नगण्य हुनेथियो। उहाँका जनहरू बेबिलोनको निर्वासनबाट फर्केर आएको बेलामा उहाँले तिनीहरूको निम्ति मरुभूमिमा एउटा बाटो तयार गर्नुहुनेथियो। अनि नयाँ तुल्याइएको पृथ्वीमा मरुभूमिहरूमा प्रशस्त पानी हुनेछ; यसले गर्दा उजाडस्थानका पशुप्राणीहरू कृतज्ञ हुनेछन्। अनि परमेश्वरका जनहरू पनि कृतज्ञ हुनेछन्, र तिनीहरूले उहाँको नामको प्रशंसा गर्नेछन्।

यशैया ४३:२२-२४: यी पदहरू इस्राएली जातिको पूर्वनिर्वासनका दिनहरूमा फर्केका छन्। त्यति बेला यी मानिसहरू प्रार्थनाविहीन

जीवन जिएका थिए र परमेश्वरदेखि थाकेका थिए । तिनीहरूले उहाँकहाँ देखावटी बलि-दानहरू ल्याउँथे; तर तिनीहरूका हृदय भने परमेश्वरदेखि टाढा थियो; यसकारण यो त तिनीहरूले बलिदानहरू नचढाएको बराबर व्यवहार भएको थियो । तिनीहरूले उहाँलाई अधिक दान र भेटीहरू चढाएर थाकाएका थिएनन्, तर आफ्ना अधर्महरूद्वारा उहाँलाई कष्ट दिएका थिए ।

यशैया ४३:२५-२८: यसो भए पनि आफ्नो अनुग्रहमा उहाँ तिनीहरूका अपराधहरू मेटाइदिनुहुन्छ र तिनीहरूका पापहरू क्षमा गरेर बिर्सनुहुन्छ । उहाँले यसो किन गर्नुपर्छ ? के तिनीहरू आफैमा कुनै योग्यता, कुनै पुण्यफल दाबी गर्न सक्छन् ? अहं, सक्दैनन् । आदमको समयदेखि यता तिनीहरूको सम्पूर्ण इतिहास-चाहिँ तिनीहरूको पाप र असफलताको एउटा अटुट अभिलेख हो । यही कारणले उहाँको न्याय तिनीहरूमाथि आइपरेको थियो ।

यशैया ४४:१-५: यी पदहरूमा हामी आफ्ना जनहरूको निम्ति परमप्रभुको मुटुको धड्कन सुन्छौं, उहाँको हृदयको धुकधुकी छाम्न सक्छौं । तिनीहरूका सबै पापहरूले उहाँको प्रेम निभाउन सकेनन्, अहं, मार्न सकेनन् । उहाँले तिनीहरूलाई 'याकूब' (ठगेर अर्कोको ठाउँ ओगट्ने), इस्राएल (परमेश्वरको शासक), र यशूरून (सीधा चालको) भन्ने नामहरू दिनुभयो । उहाँ जसले तिनीहरूलाई बनाउनुभयो, उहाँ जसले तिनीहरूलाई रच्नुभयो, उहाँ जसले तिनीहरूलाई चुन्रभयो, उहाँले नै तिनीहरूलाई सहायता गर्नुहुनेछ । 'म तिमी वंशमाथि मेरो आत्मा र तिम्रा सन्तानहरूमाथि मेरो आशिष खन्याउनेछु ।' पेन्टेकोस्टको दिनमा 'मेरो आत्मा दिन्छु' भन्ने प्रतिज्ञा आंशिक रूपले पूरा भयो; तर प्रभु येशूको दोस्रो आगमनमा यस प्रतिज्ञाको अन्तिम र पूर्ण पूर्ति हुनेछ । तब अक्षरशः अर्थमा र लाक्षणिक अर्थमा तिर्खाएको मानिसमाथि पानी खन्याइनेछ र

सुख्खा जमिनमाथि बाढीहरू चल्नेछन् । इस्राएलका वंशहरू फस्टाउनेछन् । मानिसहरू 'मेरो नाम याकूब हो', 'मेरो नाम इस्राएल हो' भनेर भन्नदेखि लजाउनेछैनन्, अँ, तिनीहरूले 'म परमप्रभुको जन हुँ' भन्न हिचकिचाउने-छैनन् । (अथवा पाँच पदको अर्थ यो हो कि अन्यजातिहरूले आफूलाई परमप्रभु र उहाँका जनहरूसँग एक तुल्याउनेछन्, भजन ८७:४-५ पदहरू हेर्नुहोस् ।)

यशैया ४४:६-८: परमप्रभु, इस्राएलका राजा अद्वितीय हुनुहुन्छ: उहाँ एकमात्र साँचो परमेश्वर हुनुहुन्छ । अनि उहाँले जुनै पनि तथाकथित ईश्वरलाई चुनौती दिनुहुन्छ: उसले उहाँले जस्तै भविष्यको बारेमा भविष्यवाणी गरोस्, विशेष गरी प्रचीन इस्राएली जातिको सन्दर्भमा भविष्यवाणी गरोस् । उहाँका जनहरू उहाँको सर्वोच्चता हाँक गर्ने जुनसुकै चुनौतीसँग डराउनुपर्दैन । उहाँले भविष्यको बारेमा भविष्यवाणी गर्नुभएकोमा तिनीहरू उहाँका साक्षीहरू हुन्, साथै उहाँ मात्र परमेश्वर हुनुहुन्छ भन्ने गवाही दिनेहरू तिनीहरू नै हुन् । आफूबाहेक अरू कुनै वास्तविक चट्टानको विषयमा उहाँलाई थाहा छैन भने, इस्राएली जातिले अरू कुनै चट्टानको विषयमा कसरी जात्र सक्छ त ?

यशैया ४४:९-११: मूर्ति बनाउने रचना-कारहरू लज्जित हुनेछन् र शर्ममा पर्नेछन्; यो तिनीहरूको अन्त हुनेछ । किनकि मूर्तिहरू व्यर्थ छन्, अँ, शक्तिहीन छन् ।

यशैया ४४:१२-१७: यस खण्डमा एउटा लोहारले धनी मानिसको लागि एउटा मूर्ति बनाइरहेको छ । उसले त्यो मूर्ति इच्छा गरेको आकृति दिन पूरा मेहनत गर्छ । तर तब उसले आफ्नो काम रोक्नुपर्छ; किनकि उसलाई खाना खान, पानी पिउन र आराम गर्न आवश्यक छ । मूर्ति बनाउने रचिताको शक्ति यति छिट्टै सक्छ भने, उसले बनाएको निर्जीव मूर्तिको विषयमा कुरा कस्तो छ त ?

नभए यहाँ एउटा सिकर्माको कुरा छ, जसले गरिब मानिसको लागि एउटा काठको मूर्ति बनाउँदैछ। मानिसको आकृति नदेखुन्जेल उसले एउटा काठको टुकामाथि आफ्नो कुँदने हतियार चलाउँछ। हुन सक्छ, उसले त्यो रूख आफैले रोपेको थियो होला। अनि त्यस रूखको केही भाग उसको निम्ति डाउरा भयो; उसले आगो तापेर आफूलाई न्यानो बनाउँछ; त्यस रूखको अर्को भाग लिएर उसले खाना पकाउँछ; अनि अन्तमा उसले त्यसको केही भाग एउटा देवता बनाउन प्रयोग गर्छ। त्यसपछि ऊ यस खोपिएको मूर्तिको सामु पसारिन्छ, र आफूले रचेको देवताको पूजा गर्छ।

यशैया ४४:१८-२०: मूर्ति पुजेहरूले देख्न इन्कार गरेका हुनाले परमेश्वरले तिनीहरूका आँखाहरू अन्धा तुल्याइदिनुभयो। किनभने तिनीहरू एकै क्षण विचारै गर्दैनन्: जुन रूख तिनीहरूका मालिक हो, त्यही रूख तिनीहरूको सेवक पनि भयो! किनकि त्यस रूखको केही अंश तिनीहरूले पूजा गरेका छन्, तर त्यसको अर्को अंश तिनीहरूले घरको काममा प्रयोग गरेका छन्। तिनीहरू खरानी-माथि पो चरेका छन्, कति व्यर्थ! तिनीहरू छलमा फसेछन्, यसद्वारा ठगिएका र भड्किएका रहेछन्; तिनीहरूले आफूलाई आफ्नो बन्धनबाट छुटाउन सक्दैनन्, अनि तिनीहरूले आफ्नो हातमा भएको देवता भूट हो भन्ने तथ्य कहिल्यै ग्रहण गर्दैनन्।

यशैया ४४:२१-२३: 'हे इस्राएली जातिहो, सम्झना गर: परमेश्वर तिम्रा सृष्टिकर्ता हुनुहुन्छ, जसले तिमीलाई कहिल्यै बिसर्नुहुन्न।' अनि तिनीहरू? तिनीहरू उहाँका दास हुन्। उहाँले तिनीहरूका बाक्लो बादल-रूपी अपराधहरू मेटाइदिनुभयो, जुन अपराध-हरूको बादलले तिनीहरूबाट उहाँको मुख लुकाएको थियो। उहाँले दाम तिरेर तिनीहरूलाई दासत्वबाट छुटाउनुभयो र तिनी-

हरूलाई उहाँकहाँ फर्कने निम्तो दिनुहुन्छ। सारा सृष्टिलाई गीत गाउने र हर्षले चिच्छ्याउने निम्तो दिइएको छ; किनकि परमप्रभुले याकूबलाई दाम तिरेर छुटाउनुभयो।

यशैया ४४:२४-२७: परमेश्वरले उहाँप्रति निष्ठावान् रहेकाहरू अर्थात् बाँकी रहेको भागलाई आफ्नो परिचय दिनुहुन्छ: उहाँ तिनीहरूका उद्धारक हुनुहुन्छ; उहाँ तिनीहरूका परमप्रभु हुनुहुन्छ; उहाँ तिनीहरूका सृष्टिकर्ता हुनुहुन्छ; उहाँ तिनीहरूका रक्षक र पुनर्स्थापक हुनुहुन्छ। उहाँले कल्दीहरूका भूट फलाक्नेहरू र जोखाना हेर्नेहरूका अगमवाणीहरू विफल पार्नुहुन्छ र बुद्धिमानहरूको बुद्धि मूर्खता तुल्याइदिनुहुन्छ। तर उहाँले आफ्नै भविष्य-वक्तृहरूले गरेका भविष्यवाणीहरू पुष्टि गरि-दिनुहुन्छ: यरूशलेम र यहूदा पुनर्स्थापित हुनेछ, अनि कोरेसको आदेशअनुसार उहाँका जनहरू निर्वासनबाट फर्कने नै छन्।

यशैया ४४:२८: कोरेसको विषयमा गरिएको यो भविष्यवाणी उल्लेखनीय छ; किनभने यसमा कोरेसको जन्म हुनुभन्दा १५०-२०० वर्ष अघि यिनको नाम लिइयो। अनि परमेश्वरले यिनलाई 'मेरो गोठाला' भन्नुभएको कुरा पनि अचम्म छ।

अनि कोरेसको नाम कुन सम्बन्धमा लिइएको छ? परमेश्वरले यिनलाई प्रयोग गरेर आफ्ना जनहरूलाई बेबिलोनबाट छुटकारा दिनुहुनेछ, र यिनले मन्दिरको पुनर्निर्माण गर्ने उर्दा दिनेछन्। यस सम्बन्धमा यहूदी इतिहासकार श्री फ्लावियस योसेफसले यसरी लेखेका छन्:

'कोरेसले यरूशलेमको मन्दिरको पुनर्निर्माण गर्ने विषयमा आफ्ना भविष्यवाणीहरू यस पुस्तकमा पढेर थाहा पाए, जुन पुस्तक यशैयाले २१० वर्षअघि लेखेर छोडेका थिए। ... यी कुराहरू यशैयाले मन्दिर ध्वस्त हुनुभन्दा १४० वर्षअघि भविष्यवाणी गरेका थिए। यसकारण जब कोरेसले ती भविष्यवाणीहरू पढे र तिनको दिव्य गुण प्रशंसा गरे, तब यशैयाको पुस्तकमा

लेखेअनुसार गर्ने प्रेरणा र प्रोत्साहनले यिनलाई पक्रिगर्ख्यो ।' 53)

ऊ) यशैया ४५: परमेश्वरको अभिषिक्त जन कोरेसबाट आउने सान्त्वना

यशैया ४५:१-६: परमप्रभुले यहाँ कोरेसलाई आफ्नो 'अभिषिक्त जन' भन्नुहुन्छ; (हिब्रूमा 'मसीह'को निम्ति त्यही शब्द प्रयोग गरिएको छ), किनभने फारसका यी राजा मसीहको आदिरूप थिए, जुन मसीहले अन्तिम आएर परमेश्वरका जनहरूलाई छुटकारा दिनुहुनेछ । परमप्रभुले यिनलाई जाति-जातिहरूमाथि, विशेष गरी बेबिलोनमाथि विजय दिने प्रतिज्ञा दिनुभयो, साथै यिनलाई यी विजयहरू प्राप्त गर्नको विरोधमा उठेका सबै बाधाहरू हटाउनेछु र गुप्त स्थानहरूमा लुकाइराखेको धेरैभन्दा धेरै धनसम्पत्ति दिनेछु भन्ने प्रतिज्ञा गर्नुभयो । अझै पनि कोरेसको विषयमा कुरा गरेर परमप्रभुले आफ्नो विषयमा के भन्दै हुनुहुन्छ ? उहाँ एकमात्र साँचो परमेश्वर हुनुहुन्छ, जसले कोरेसको नाम काढेर यिनलाई बोलाउनुहुन्छ, जसले यिनलाई 'अभिषिक्त जन' र 'गोठाला' भन्ने उपनाम दिनुहुन्छ (यशैया ४४:२८) र जसले यिनलाई आफ्नो कार्य-भार र कर्तव्यको निम्ति सक्षम तुल्याउनुहुन्छ । परमेश्वरले यो किन गर्नुहुन्छ ? किनभने उहाँ यो सबै काम आफ्ना जनहरूको खातिर गर्नुहुन्छ, साथै सारा संसारले केवल उहाँ नै परमप्रभु हुनुहुन्छ भन्ने कुरा जान्न सकोस् भन्ने हेतुले उहाँ यसो गर्नुहुन्छ ।

यशैया ४५:७: 'ज्योति रच्ने र अन्धकार सृजना गर्ने म नै हुँ; शान्ति दिने र विपत्ति सृष्टि गर्ने म नै हुँ'; यस पदको अर्थ यो होइन कि परमेश्वर कुनै नैतिक खराबी सृष्टि गर्नुहुन्छ, जस्तो के.जे.वी. बाइबल-संस्करण र अन्य शुरुका बाइबल-अनुवादहरूमाथि आधारित केही मानिसहरूले दाबी गरेका छन् । 54)

श्री फ्रान्ज डेलित्वले हाम्रो ध्यानमा राखेर के भनेका छन् भने, शुरुको इसाई भूटो शिक्षक मार्सियनले, साथै भूटो शिक्षक भालेन्टिनका अनुयायीहरू र प्रज्ञानवादका अन्य सम्प्रदायहरूले यस पदको दुरुपयोग गर्ने गर्थे; किनकि तिनीहरूले यसबाट पुरानो नियमका परमेश्वर-चाहिँ नयाँ नियमका परमेश्वरभन्दा फरक हुनुहुन्छ भन्ने कुरा सिकाए । 55)

यहाँ प्रयोग गरिएको 'खराबी' भन्ने शब्दसितको समस्या उठाएर श्री फ्रान्ज डेलित्वले अरू के भनेका छन्: 'निस्सन्देह परमेश्वरले कुनै खराबी गर्न सक्नुहुन्न नै; तर हरेक खराब काम बिलकुलै स्वतन्त्र इच्छाले सुसम्पन्न भएको प्राणीको सहजको काम पो हो ।' 56)

हाम्रो सामु भएको पदको सन्दर्भचाहिँ ज्योति र ज्योतिको विपरीत कुरा अर्थात् अन्धकारको बीचको भिन्नता, अँ, शान्ति र शान्तिको विपरीत कुरा अर्थात् विपत्तिको बीचको भिन्नता हो । अनि जुन कुराको निम्ति परमेश्वर अनुमति दिनुहुन्छ, त्यो कुरा उहाँले गर्नुभएको भनिन्छ । कसै-कसैको विचारमा, ज्योति र अन्धकारचाहिँ चीनको धर्मको यिन र याङजस्तै दुईवटा शुभ-अशुभ शक्तिहरू हुन्, जुनचाहिँ फारसीहरूले देवताको रूपमा मानिन्थे अरे, जुन दुईवटा देवताहरूले आपसमा निरन्तर संघर्ष गरिरहेका थिए । (अरू पनि छन्, जसले के भन्छन् भने, कोरेसले यस प्रकारको धर्म मानेको कुनै पनि प्रमाण छैन ।) जे होस्, कोरेस आफ्नो अभियानमा अघि बढ्दै जाँदा यसको मतलबचाहिँ ईसाएली जातिको निम्ति शान्ति हुनेथियो, तर ईसाएली जातिका शत्रुहरूको निम्ति विपत्ति हुनेथियो; किनकि यो सम्पूर्ण कार्य परमेश्वरको नियन्त्रणमा रहनेथियो ।

यशैया ४५:८: यहाँ वर्णन गरिएको प्रशस्त धार्मिकता (वा न्याय) र उद्धार (वा छुटकारा) भएको आदर्श अवस्था अल्प रूपमा

कोरेसले इस्राएली जातिको पक्षमा गरेका यिनको हस्तक्षेपको प्रतिफल हुनेथियो। तर यस आदर्श अवस्थाको भरपूरी खीष्टको हजार वर्षको राज्यमा पूरा हुनेछ, जसको प्रतिफल प्रशस्त धार्मिकता र प्रशस्त उद्धार हुनेछ।

यशैया ४५:९-११: परमप्रभुसँग यहूदालाई छुटकारा दिलाउन कुनै विदेशी राजालाई प्रयोग गर्नको निम्ति के पो अधिकार छ भन्ने प्रश्न गर्ने जोसुकैलाई धिक्कार छ! के माटोले कुमालेलाई आफ्नो मुखभरिको जवाफ दिनु हुन्छ, र 'तपाईंका हातहरू छैनन्' भनेर उसलाई शक्तिहीन भएको आरोप लगाउनु हुन्छ? उक्त कुरा ठीक योजस्तो ठहरिन्छ। अनि एघार पदको विषयमा निम्न अनुवाद सठीक होला: 'के तिमीहरूले मलाई मेरा छोराछोरीहरूको विषयमा हुन आउने कुराहरू सोध्नु र मेरो हातको कामको विषयमा मलाई आज्ञा गर्नु हुन्छ?' अर्को शब्दमा भन्नु हो भने, 'मलाई प्रश्न गर्न तिमीहरूसँग केको अधिकार छ?'

यशैया ४५:१२-१३: उहाँ जसले मानिसलाई सृष्टि गर्नुभयो अनि जसले आकाश र पृथ्वी फैलाउनुभयो, उहाँले नै कोरेसलाई उठाउनुहुन्छ, जसले उहाँका कैदीहरूलाई मुक्त गर्नेथिए र उहाँको शहर यरूशलेम निर्माण गर्नेथिए। हुन त वास्तवमा यरूशलेम शहरको पुनर्निर्माण पछि भएको हो, र नहेम्याह २:८ पदअनुसार राजा अर्तकजर्जेसको आदेशअनुसार सुसम्पन्न भयो। तर यसको तयारीमा कोरेस अग्रसर थिए, जसले यहूदीहरूलाई बेबिलोन-बाट यहूदामा फर्कने अनुमति दिए।

यशैया ४५:१४-१७: इस्राएलका भूतपूर्व शत्रुहरू एकदिन उपहार र कर लिएर यस जातिकहाँ आउनेछन्, र तिनीहरूले 'यहूदी-हरूका परमेश्वर साँचो परमेश्वर हुनुहुन्छ र उहाँबाहेक अरू कोही छैन' भन्ने कुरा स्वीकार गर्नेछन्। यस प्रतिज्ञाबाट, साथै परमेश्वरको सबै व्यवहारबाट उद्धारप्राप्त बाँकी रहेका यहूदीहरूले परमेश्वरलाई उहाँका अथाह

न्यायका कामहरू र उहाँका अगम्य मार्गहरूको निम्ति प्रशंसा गर्ने प्रेरणा पाउनेछन्। मूर्ति बनाउनेहरू र मूर्ति पूजा गर्नेहरू लज्जित हुनेछन्। तर मसीह येशूको दोस्रो आगमनपछि परमप्रभुको उद्धारले उद्धारप्राप्त इस्राएली जाति कहिल्यै फेरि शर्ममा पर्नेछैन।

यशैया ४५:१८-१९: जब परमप्रभुले पृथ्वी सृष्टि गर्नुभयो, तब त्यो आकारविनाको थिएन, न व्यर्थमा रचियो (उत्पत्ति १:२ पदमा यही 'तोहु' भन्ने हिब्रू शब्द प्रयोग गरिएको छ)। उहाँले यो पृथ्वी मानिसहरूको आबादको रूपमा बनाउनुभयो; अनि उहाँले स्पष्ट, बुझ्ने भाषामा आफूलाई मानिसहरूका प्रकट गर्नुभयो। उहाँको सृष्टिको काममा कुनै गड़बड़ी थिएन, न ता उहाँले बोल्नुभएको कुरामा कुनै गोलमाल थियो। होइन, होइन! उहाँले सत्य र धार्मिकतामा आफूलाई प्रकट गर्नुभयो: उहाँ सर्वेसर्वा, सर्वोच्च परमेश्वर हुनुहुन्छ।

यशैया ४५:२०-२१: उहाँले आफ्ना मूर्तिहरू बोक्दै गरेका र यी शक्तिहीन देवी-देवताहरूलाई पुकार गर्दै गरेका अन्यजाति-हरूलाई आह्वान गर्नुभयो: तिनीहरूले प्रमाण दिऊन्, कि तिनीहरूका मूर्तिहरूले पनि उहाँले गर्नुभएअनुसार भविष्यको विषयमा भविष्यवाणी गर्न सक्छन्। किनकि उहाँ मात्र यसो गर्न सक्नुहुन्छ; उहाँ एकमात्र धर्मी परमेश्वर हुनुहुन्छ; उहाँ एकमात्र उद्धारक हुनुहुन्छ।

यशैया ४५:२२-२५: 'हे पृथ्वीका छेउ-छेउका मानिसहरूहो, मतिर हेर र उद्धार पाओ!' यसरी उहाँले अन्यजातिहरूलाई मुक्ति पाउन उहाँकहाँ आउने आमन्त्रणा दिनुभयो; त्यसपछि उहाँ उर्दी गर्नुहुन्छ: उहाँको सामु हरेक घुँडा टेक्नुपर्छ र हरेक जिब्रोले उहाँलाई स्वीकार गर्नुपर्छ (रोमी १४:११; फिलिप्पी २:९-११ हेर्नुहोस्)। अनि यो कुरा खीष्टको हजार वर्षको राज्यमा पूरा हुनेछ। त्यस बेलामा

मानिसहरूले प्रभु येशूलाई आफ्नो धार्मिकता र आफ्नो शक्तिको एकमात्र स्रोतको रूपमा स्वीकार गर्नेछन्। अनि उहाँका सबै शत्रुहरू पूरा चूर्ण भई उहाँका आउनेछन्; अनि इस्त्राएली जाति धर्मी ठहरिनेछ, र यसले उहाँमा गर्व गर्नेछ, मूर्तिहरूको विषयमा होइन।

ए) यशैया ४६: बेबिलोनका मूर्तिहरूको विनाशबाट आउने सान्त्वना

यशैया ४६:१-२: बेल र नेबोचाहिँ बेबिलोनका मूर्तिहरू हुन्; फारसीहरूले यी मूर्तिहरू गाडामा हालेर लगिएका छन्। अनि यी मूर्ति बोक्ने पशुहरू थाकेर ठेस खान्छन्, तब यी मूर्तिहरू घोटिन्छन् र भुइँमा लड्छन्। ती देवताहरू जसको प्रतिरूप यी मूर्तिहरू हुन्, हो, ती देवताहरूले यी मूर्तिहरूरूपी भारी जोगाउन सकेनन्। यसकारण बेल र नेबो कैदमा लगिन्छन्।

यशैया ४६:३-४: यता मानिसहरूले बोक्नुपर्ने मूर्तिहरू छन् भने, उता साँचो परमेश्वर हुनुहुन्छ, जसले आफ्ना जनहरूलाई तिनीहरूको बूढेसकालसम्म बोक्दै हुनुहुन्छ। श्री जेम्स स्टूर्वर्टले यस प्रकारले सङ्क्षिप्त सारांश दिएका छन्:

‘यशैयाको समयदेखि यता मानिसहरूलाई थाहा भएको कुरा हो: साँचो धर्म र भूटो धर्मको बीचको एउटा महत्त्वपूर्ण भिन्नता के हो भने, भूटो धर्म मानिसको निम्ति एउटा बोक्नुपर्ने बोझ हुन्छ, तर साँचो धर्म एउटा जीवित शक्ति हो, जसले मानिसलाई सम्हालिदिन्छ।’ 57)

यशैया ४६:५-७: हामी एकमात्र सर्वेसर्वा परमेश्वरलाई कुनचाहिँ रूप दिऔं? के यस्तो कुनै प्रतिरूप छ? तर के गर्ने? आफ्नो अन्धविश्वासमा मानिसहरूले अझै पनि सुनारलाई त्यसले तिनीहरूको निम्ति एउटा देवता बनाउने उद्देश्यले ठूलो रकम तिर्छन्। तिनीहरू त्यस मूर्तिको सामु लम्पसार पर्छन् र दण्डवत् गरेर त्यसको पूजाआजा गर्छन्।

तिनीहरूले त्यो बोक्छन्, र त्यो त्यसको ठाउँमा राख्छन्। अनि जहाँ त्यो राखिएको छ, त्यहाँ त्यो रहन्छ। त्यो यताउता सँदैन। त्यसले न हाम्रो प्रार्थना सुन्न सक्छ, न ता हामीलाई बचाउन सक्छ।

यशैया ४६:८-११: मूर्तिपूजातर्फ भुकाउ भएका मानिसहरू र जातिहरू एक क्षण यो कुरा सम्भनुपर्छ: केवल एकमात्र साँचो परमेश्वरले केही घटनाहरू हुन आउनुभन्दा अघि यी घटनाहरू प्रकट गर्नुहुन्छ। अनि उहाँले आफूले प्रकट गर्नुभएका आफ्ना सबै योजनाहरू दृढ संकल्पको साथ पूरा गर्नुहुन्छ। उहाँले आफ्ना जनहरूलाई कल्दीहरूको हातबाट छुटाउन कोरेसलाई, त्यो पूर्वबाट आउने हिंसक चरा बोलाउनुहुनेछ।

यशैया ४६:१२-१३: हठी भई प्रमाण-स्वरूप यथार्थ कुराहरू मात्र इन्कार गर्ने-हरूले परमेश्वरको सुदृढ योजनाको विषयमा सुन्नेछन्: ‘परमेश्वर सियोनमा उद्धार राख्नुहुनेछ।’

ऐ) यशैया ४७: बेबिलोनको विनाशबाट आउने सान्त्वना

यशैया ४७:१-४: यहाँ बेबिलोन शहरलाई एक सुन्दरी कन्या रानीको रूपमा चित्रण गरिएको छ, जसलाई आफ्नो सिंहासन छोडेर नोकर्नीको स्थान लिन बाध्य पारिएको छ। त्यसले सामान्य हातको काम गर्नुपर्छ, र नदीहरूबाट पार गरेर त्यो कैदमा जान्छ। त्यसलाई नाङ्गोभुतुङ्गो पारेर त्यसको सार्वजनिक प्रदर्शन गरिनेछ; कत्रो लाज! परमेश्वरले त्यसबाट बदला लिनुहुनेछ र कसैलाई पनि छोड्नुहुनेछैन; किनकि इस्त्राएलीको पवित्र जन भएर उहाँले इस्त्राएलीहरूका उद्धारकको रूपमा काम गर्नुहुनेछ।

यशैया ४७:५-१५: बेबिलोनलाई त्यसका चारवटा पापहरूको निम्ति दण्ड दिइनेछ।

क) परमेश्वरले आफ्ना जनहरूलाई कैदमा लिएर जाने हेतु त्यसलाई नियुक्त गर्नुभएको हो; तापनि उहाँले त्यसलाई निर्दयी र क्रूर हुने आदेश दिनुभएन। त्यसले चाहिएको भन्दा अति गर्‍यो। अनि त्यसले भन्यो: 'म सधैंभरि एउटी मालिकनी भइरहनेछु'; तर परमेश्वर भन्नुहुन्छ: 'तँ फेरि कहिल्यै राज्य-राज्यकी मालिकनी भनिनेछैनस्!'

ख) त्यो कति घमण्डी र अहङ्कारी थियो; किनभने कुनै पनि कुराले कहिल्यै त्यसको समृद्धि नष्ट गर्न सक्दैन भन्ने त्यसले ठान्थ्यो। तर एकै दिनमा त्यो एउटी सन्तानविहीन विधवा हुनेछ; अनि त्यसको कुनै पनि जादुले यो निर्धारित विपत्ति हटाउन सक्नेछैन।

ग) त्यसले आफूलाई कुनै कारकेरको पर्दाफासदेखि बाहिर र सजायमुक्त ठान्थ्यो। तर त्यसको आत्मतुष्टि र घमण्डपूर्वक गरिएको त्यसको आत्मनिर्भरताको प्रतिफल एउटा विपत्ति हुनेछ।

घ) त्यसले जादुगरहरू र ज्योतिषीहरूमाथि भरोसा गर्थ्यो। यस सिलसिलामा श्री एफ. सी. जेन्निङ्सले निम्न कुरा लेखेका छन्:

'परमप्रभुले त्यसलाई यी सबै शक्तिहरू आफ्नो सहायताको निम्ति बोलाउने सल्लाह दिनुहुन्छ; किनकि त्यसलाई तिनीहरूको भारी आवश्यकता पर्नेछ।' (58)

किनकि परमेश्वरको दण्ड नरकीय आगोजत्तिकै हुनेछ, कुनै आगो ताप्ने न्यानो आगोजस्तो होइन। अनि बेबिलोनसँग व्यापार गर्नेहरू आ-आफ्नो बाटो लाग्नेछन्; तिनीहरूले त्यसलाई बचाउन सक्नेछैनन्।

ओ) यशैया ४८: ताड़ना पाएपछि इस्राएली जाति फर्केर आएको कुराबाट आउने सान्त्वना

यशैया ४८:१-२: परमेश्वरले यहाँ बेबिलोनमा भएका निर्वासित यहूदीहरूलाई सम्बोधन गर्नुहुन्छ। तिनीहरूमध्ये बढी मात्रा

मानिसहरू धर्मत्यागी थिए होलान्; थोरै मानिसहरू मात्र परमप्रभुप्रति निष्ठावान् रहे होलान्। तिनीहरूले आफूलाई इस्राएली भन्थे, तर तिनीहरू यस उच्च नामअनुसार थिएनन्। उहाँको गुनासो यसैमा छ। तिनीहरू यहूदाबाट आएको वंश थिए, तर तिनीहरूले उहाँको प्रशंसा गर्दैनथिए। (यहूदा नामको अर्थ प्रशंसा हो)। तिनीहरूले मुखले इस्राएलका परमेश्वरलाई स्वीकार गरे, तर तिनीहरूले आफ्ना पापहरू पटककै मानिलिँदैनथिए। तिनीहरूले 'हामी पवित्र शहरका हौं' भन्थे, तर तिनीहरू पवित्र थिएनन्। तिनीहरू इस्राएलका परमेश्वरमाथि अड्डेस लिए, आडभरोसा गरे, तर तिनीहरू उहाँका भक्तजन थिएनन्।

यशैया ४८:३-५: परमप्रभुले तिनीहरूको इतिहासको बारेमा पहिल्यै भविष्यवाणी गरि-सक्नुभएको थियो, र यी भविष्यवाणी-हरूअनुसार गर्नुभयो। तिनीहरूको हठीपन र हृदयको कठोरता जान्नुभएको हुनाले परमेश्वरले आफूले के-के गर्न लाग्नुभयो, सो कुरा पहिले नै घोषणा गर्नुभयो, यस हेतुले कि जब यो पूरा हुन आउँछ, तब तिनीहरूले आफ्ना मूर्तिहरूलाई यसको श्रेय नदिऊन्।

यशैया ४८:६-८: अनि अहिले उहाँ केही नयाँ कुराको विषयमा भविष्यवाणी गर्दै हुनुहुन्थ्यो: कोरेसको शासन अधीनस्त तिनीहरू बेबिलोनको निर्वासनबाट फर्केर स्वदेशमा पुनर्स्थापित हुनेथिए। अनि उहाँ तिनीहरूसित किन यस्तो व्यवहार गर्नुहुन्छ? तिनीहरूले 'निश्चय हामीलाई यो सब थाहा थियो' भनेर भन्न नपाऊन् भन्ने हेतुले उहाँ यसो गर्नुहुन्छ।

यशैया ४८:९-११: तिनीहरूको योग्य-ताको कारणले होइन, तर उहाँले आफ्नै खातिर यहूदाको निर्वासन अन्त्याउनुहुनेथियो। चाँदी आगोमा खारेजस्तै होइन, तर उहाँले बेबिलोनको कैदरूपी कष्टको भट्टीमा तिनीहरूलाई खार्नुभयो। अनि अब उहाँले तिनीहरूलाई आफ्नो नामको खातिर

पुनर्स्थापित गर्नुहुनेथियो, जुन पवित्र नाम तिनीहरूले गर्दा अपवित्र पारिन्थ्यो। उहाँले यस पुनर्स्थापनाको विषयमा त्यसको श्रेय तिनीहरूका मूर्तिहरूसँग बाँड्नुहुनेथिएन।

यशैया ४८:१२-१६: परमेश्वरको परिचय यस प्रकारको छ: 'प्रथम म नै हुँ; अन्तिम पनि म नै हुँ'; यसर्थ उहाँ अनन्त, सर्वसर्वा परमेश्वर हुनुहुन्छ। ब्रह्माण्डका सृष्टिकर्ता उहाँ हुनुहुन्छ; सृष्टिका सञ्चालक पनि उहाँ हुनुहुन्छ। उहाँ इतिहासको व्यवस्थापक र भविष्यवाणीका परमेश्वर हुनुहुन्छ। उहाँले बेबिलोनीहरूलाई परास्त गर्न र इस्राएलीहरूलाई छुटकारा दिलाउन कोरेसलाई उठाउनुहुनेछ, जसलाई उहाँले प्रेम गर्नुभएको। सोह्र पदमा त्रिएक परमेश्वरका तीनजना व्यक्तिहरू हुनुभएको कुरामाथि ध्यान दिनुहोस्: प्रभु यहीवा, उहाँको आत्मा र 'म' अर्थात् ख्रीष्ट येशू। यहाँ नभन्दै विषयचाहिँ कोरेसबाट यिनको मूलरूप प्रभु येशूकहाँ जाँदो रहेछ; उहाँले आफ्नो दोस्रो आगमनमा यस इस्राएली जातिलाई तिनीहरू संसारभरि तितरबितर भएको अवस्थाबाट छुटकारा दिनुहुनेछ।

यशैया ४८:१७-१९: परमप्रभु आफूलाई इस्राएलीहरूकहाँ तिनीहरूका उद्धारक, तिनीहरूका परमेश्वर, तिनीहरूका शिक्षक र मार्गदर्शकको रूपमा फेरि पनि पेश गर्नुहुन्छ। ओहो, तिनीहरूले केवल उहाँको आज्ञापालन गरेका भए ता! तब तिनीहरूले शान्ति, धार्मिकता, जनसङ्ख्याको वृद्धि र लगातार उहाँसँगको मीठो सङ्गति उपभोग गर्नेथिए।

यशैया ४८:२०-२२: उहाँ बाँकी रहेका भक्तजनहरूलाई आह्वान गर्नुहुन्छ: 'बेबिलोनबाट निस्केर आओ, कल्दीहरूको बीचबाट भागिहाल, र हर्षको साथ परमप्रभुलाई आफ्ना उद्धारक हुनुभएको घोषणा गर!' (प्रकाश १८:४)। एक्काइस पदचाहिँ मिस्र देशबाट निस्किएका प्रस्थानमा पूरा भएको थियो।

परमप्रभुले यस्तो काम एक पल्ट गर्नुभयो भने, उहाँले फेरि पनि यसो गर्न सक्नुहुन्छ नि। दुष्ट इस्राएलीहरू ती हुन्, जसले परमप्रभुको आज्ञापालन गर्दैनथिए र आफूलाई बेबिलोन र त्यससित सम्बन्ध राख्ने सबै कुरा-हरूबाट अलग राख्दैनथिए। यस्ताहरूले कहिल्यै शान्ति के हो, सो जान्न पाउनेथिएनन्।

ख) यशैया ४९-५७: मसीह र इस्राएली जातिले उहाँलाई इन्कार गरेका

अ) यशैया ४९: मसीहले दासको रूपमा लिनुभएको

उनन्चास अध्यायदेखि त्रिपत्र अध्यायसम्म परमेश्वरले आफ्ना जनहरूसँग व्यवहार गर्नुहुन्छ, किनकि तिनीहरूले मसीहलाई अस्वीकार गरे। यो खण्ड परमप्रभुको दुःख भोग्ने सेवकको पुस्तक हो।

यशैया ४९:१-६: उनन्चास अध्यायको एक पददेखि तीन पदसम्म इस्राएली जातिचाहिँ परमप्रभुको सेवक भएको देखिन्छ; तर यस खण्डमा बयान गरिएका सबै कुराहरू केवल प्रभु येशूसँग पूरा मिल्छन्। तीन पदमा इस्राएलको नाम लिइएको छ, तर यो इस्राएलको सन्दर्भचाहिँ इस्राएली जाति होइन, तर ख्रीष्ट हुनुपर्छ, जो परमेश्वरका साँचो शासक हुनुहुन्छ। अनि पाँच र छ पदमा उल्लेख गरिएको दासचाहिँ इस्राएली जातिबाट अलग भएको व्यक्ति हो। इस्राएली जातिका विभिन्न पुनर्स्थापनाहरू यी पदहरूमा एक भएका छन्, पहिले पुनर्स्थापना कोरेसको शासनअन्तर्गत थियो, जुन बेलामा तिनीहरूले आफ्नो देशमा फिर्ता जान पाए। त्यसपछि दोस्रो पुनर्स्थापना भविष्यमा हुनेछ, जब मसीह येशूले आफ्नो राज्य स्थापित गर्नुहुनेछ।

यी दासले संसारका मानिसहरूलाई के आह्वान गर्नुभयो भने, जब उहाँले तिनीहरूलाई आफ्नो जन्म, आफ्नो जन्म हुनुभन्दा

अघि उहाँलाई दिइएको नाम (मत्ती १:२१), आफ्नो घत लाग्ने अधिकारप्राप्त सन्देश र परमेश्वरद्वारा दासको रूपमा पाएको आफ्नो नियुक्तिको सम्झना दिलाउनुहुन्छ, तब तिनीहरूले उहाँको कुरा ध्यानसित सुनुन्; किनकि उहाँ इस्राएल, परमेश्वरको साँचो शासक हुनुहुन्थ्यो, जसमा परमप्रभु महिमित हुनुहुनेछ। अनि इस्राएली जातिले उहाँलाई तिरस्कार गरेको हुनाले उहाँ आफ्नो मनमा अनुभव गर्नुभएको व्याकुलताको विषयमा यहाँ थप जानकारी दिनुहुन्छ (मत्ती ११:१६-२४ हेर्नुहोस्), तर त्यसपछि परमेश्वरले उहाँलाई इनाम दिनुहुने कुरामा उहाँ आफ्नो सन्तुष्टि प्रकट गर्नुहुन्छ (चार पद मत्ती ११:२५-२६ पदहरूसँग तुलना गर्नुहोस्)।

परमेश्वरले उहाँलाई इस्राएली जातिको आत्मिक पुनर्जन्म ल्याउनको निम्ति मात्र होइन, तर अन्यजातिहरूकाहाँ मुक्ति पुर्‍याइदिनको निम्ति पनि बोलाउनुभयो। यस छ पदको ख) खण्ड प्रेरित १३:४७ पदमा ख्रीष्ट येशूको सन्दर्भमा उद्धृत गरिएको हो।

यशैया ४९:७: आफ्नो पहिलो आगमनमा परमप्रभुले इस्राएली जातिबाट ठूलो तिरस्कार र घृणा पाउनुभयो। उहाँले तिनीहरूबाट अन्यजाति राजाहरूभन्दा कम आदर पाउनुभयो। तर उहाँको दोस्रो आगमनमा पृथ्वीका राजाहरूले उहाँलाई दण्डवत् गर्नेछन्। 'शासकहरूको दास' भन्ने उपाधिचाहिँ यूसुफ, मोर्दैकै, एज्रा, नहेम्याह र दानियलको सम्बन्धमा इस्राएली जातिलाई पनि सुहाउँछ।

यशैया ४९:८-१३: परमेश्वरले ख्रीष्ट येशूको प्रार्थनाको जवाफ दिनुभयो; किनकि यसको फलस्वरूपले उहाँले प्रभु येशूलाई मरेकाहरूको बीचबाट बौराएर उठाउनुभयो; त्यसपछि उहाँले ख्रीष्ट येशूलाई इस्राएली जाति तिनीहरूको स्वदेशमा फिर्ता ल्याउने जिम्मा दिनुभयो। यसकारण परमप्रभुका दासले यी मानिसहरूलाई 'आफ्नो स्वदेशमा फर्क' भन्ने

आह्वान दिनुहुनेछ र सारा बाटोभरि तिनीहरूको यात्राको निम्ति उपयुक्त अवस्थाहरू प्रबन्ध गर्नुहुनेछ। तिनीहरू संसारको चारैतिरबाट आउनेछन्, अँ, सिनिम देशजत्तिकै टाढाबाट समेत आउनेछन्। किनकि सिनिम देशचाहिँ चीन देश होला। जुन बेलामा इस्राएली जातिले यस प्रकारले उहाँको सान्त्वना र दया अनुभव गर्नेछ, त्यस बेलामा संसारको लागि यो एउटा खुशीको दिन हुनेछ।

यशैया ४९:१४-१६: तर त्यस बेलासम्म सियोन शहरको हालत केकस्तो होला त? यसले आफूलाई आफ्ना प्रभुबाट बिर्सिएको ठान्छ। तर परमप्रभुले यसलाई दिनुभएको जवाफ सुन्नुहोस्: एउटी आमाले आफ्नो दूधे बालकलाई बिर्सन सक्छे, तर उहाँले आफ्नो शहर कहिल्यै बिर्सन सक्नुहुनेछैन। सियोन उहाँका हातका हत्केलाहरूमा खोपिएको छ, अनि यसका पर्खालहरू उहाँको मन र उहाँको सम्झनाबाट कहिल्यै हट्दैनन्। परमप्रभुका हातका हत्केलाहरूको सन्दर्भ हामी सहजै ख्रीष्ट येशूले प्रेमले हाम्रा निम्ति सहनुभएका चोट-हरूसित जोड्छौं। एकजना महान् अङ्ग्रेजी इसाई कविले यो कुरा अति सुन्दर ढङ्गले यसरी व्यक्त गरेका छन्:

'मेरो नाम उहाँका हातका हत्केलाहरूबाट कहिल्यै, अँ, कहिल्यै अनन्तसम्म मेटिनेछैन;
किनभने उहाँको हृदयमा यो अङ्कित छ, र अनुग्रहका अमिट चिन्हहरूको रूपमा यो त्यहाँ रहि नै रहनेछ।'
श्री अगस्टस टोप्लेडी

यशैया ४९:१७-१८: जब ध्वस्त पार्ने टोलीले यरूशलेम शहर छोड्छ, तब इस्राएलीहरू हतार-हतार सियोनकाहाँ फर्कि-रहेका हुन्छन्। अनि यस शहरमा भेला भएका भीडैभीड मानिसहरू केजस्तै देखिन्छन्? तिनीहरू त दुलहीका गहनाहरूजस्ता छन्।

यशैया ४९:१९-२१: इस्राएल देशका ध्वस्त पारिएका र उजाड पारिएका ठाउँहरूमा जनसङ्ख्याको विस्फोट वृद्धि हुनेछ। यति धेरै

यहूदीहरू कहाँबाट आए? सियोन यसमा आश्चर्यचकित हुनेछ; किनभने यो शहर विधवा भएको यति लामो समयसम्म भइसकेको थियो।

यशैया ४९:२२-२३: प्रभु यहीवाले एउटा सङ्केत दिनुहुन्छ, अनि यस सङ्केतमा देशहरूले देशनिकालामा रहेका यहूदीहरूलाई तिनीहरूको स्वदेशमा फर्काएर लैजानको निम्ति एउटा ठूलो बिमान-सेवा स्थापित गर्नेछन्। अन्यजाति राजाहरूले परमेश्वरका जनहरूको सेवा गर्नेछन्, र इस्राएली जातिले त्यस बेलामा महसुस गर्नेछ: अन्तिम आएर तिनीहरूले परमप्रभुको बाटो हेरेकाचाहिँ असल प्रतिफल दिंदो रहेछ!

यशैया ४९:२४-२६: यत्रो शक्तिशाली तानाशाहबाट छुटकारा पाउने सम्भावनाको बारेमा बेबिलोनमा भएका कैदीहरूलाई शङ्काहरू लाग्ला। तर तिनीहरूलाई थाहा होस् कि परमप्रभुले तिनीहरूका शत्रुहरूसँग लड्नुहुनेछ र तिनीहरूका छोराछोरीहरूलाई बचाउनुहुनेछ। अनि जब अत्याचारीहरूले आफूले छरेका कुराहरूको कटनी गर्नेछन्, तब संसारका मानिसहरूले परमप्रभु इस्राएलका उद्धारक र तिनीहरूका छुटाउनेवाला हुनुहुन्छ, उहाँ याकूबका शक्तिशाली जन हुनुहुन्छ भन्ने कुरा थाहा पाउनेछन्।

आ) यशैया ५०: मसीह साँचो चेला हुनुभएको

यशैया ५०:१-३: परमप्रभुले इस्राएली जातिसँग मनको कुरा गरेर तिनीहरूलाई सम्भना गराइदिनुभयो कि उहाँले कुनै तुच्छ, मामुली कारणले गर्दा तिनीहरूसँगको सम्बन्ध विच्छेद गर्नुभएन; (यद्यपि यर्मिया ३:८ पद-अनुसार उहाँले तिनीहरूसँग सम्बन्ध विच्छेद गर्नुभएको हो रहेछ); अनि उहाँलाई यस अन्यजाति राष्ट्रको ऋण लागेको कारणले उहाँले तिनीहरूलाई कल्दीहरूको हातमा

सुम्पिदिनुभएको पनि हिइन। होइन, तर यसको एकमात्र कारणचाहिँ तिनीहरूका अधर्म र तिनीहरूका अपराधहरू पो थिए। किनकि यस इस्राएली जातिमा कसैले पनि उहाँलाई उहाँ आउनुहुँदा स्वागत गरेन, र उहाँले बोलाउनुहुँदा कसैले पनि जवाफ दिएन। के तिनीहरूको विचारमा उहाँ तिनीहरूलाई छुटकारा दिन नसक्ने गरी शक्तिहीन हुनुहुन्थ्यो, कि के हो? के उहाँले लाल समुद्र र यर्दन नदी सुकाउनु-भएको थिएन र? के उहाँले आकाश शोकको कालो वस्त्र लगाइदिनुभएको थिएन र?

यशैया ५१:४-९: अब मसीहको निम्ति बोल्ने पालो आयो। पुरानो नियमको समयमा यहूदी जातिले परमप्रभुलाई तिरस्कार गरेको थियो भने, यही जातिले नयाँ नियमको समयमा प्रभु येशूलाई पनि तिरस्कार गर्‍यो। उहाँ साँचो चेला भएर आउनुभयो; परमेश्वरले उहाँलाई उपयुक्त वचन बोल्न सिकाउनुहुन्थ्यो। हरेक बिहान उहाँको कान आफ्नो पिताबाट निर्देशनहरू पाउन खुला हुन्थ्यो; हरेक दिन उहाँले आदेशहरू पाउनुहुन्थ्यो। परमेश्वरको इच्छा पालन गर्नमा उहाँको आनन्द हुन्थ्यो, यसको मतलब क्रसमा जानु किन नहोस्। उहाँ कहिल्यै पछि हट्नुभएन, तर राजी-खुशीले उहाँले आफैलाई कष्ट र शर्ममा सुम्पिदिनुभयो। उहाँले यरूशलेम जान आफ्नो अनुहार चकमकको ढुङ्गाभैं सुदृढ़ पार्नुभयो; किनकि परमेश्वरले उहाँलाई निर्दोष ठहराउनुहुने कुरामा उहाँ पूरा विश्वस्त हुनुहुन्थ्यो। अनि उहाँ पुनरुत्थानमा धर्मी ठहरिनुभयो। अब उहाँले शत्रु शैतानलाई उहाँलाई दोषी ठहराउने चुनौती दिनुहुन्छ। (अब हामी पनि त्यही चुनौती शैतानको विरोधमा प्रयोग गर्न सक्छौं, रोमी ८:३१-३९)। किनकि उहाँका सबै शत्रुहरू माउ-कीराले खाएको लुगाभैं थोत्रा हुँदै जानेछन्।

यशैया ५०:१०: अनि यस अध्यायका अन्तिम दुईवटा पदहरूले दुई प्रकारका

मानिसहरूलाई प्रस्तुत गर्छन् । पहिला मानिस-हरू यी हुन्, जो परमप्रभुमाथि निर्भर भएर हिँड्छन् । उनीहरू मार्गदर्शन र अगुवाई पाउने आफ्नो आवश्यकता मानिलिन्छन् । अनि उनीहरूको निम्ति परमेश्वरको सरसल्लाह यस प्रकारको छः उनीहरूले परमप्रभुको नाम-माथि भरोसा राख्नु, अनि उनीहरू आफ्नो परमेश्वरमाथि भर पर्नु । तब उनीहरूको जीवन प्रकाशले उज्यालो-उज्यालै हुनेछ ।

यशैया ५०:११: दोस्रो प्रकारका मानिसहरू ती हुन्, जसलाई ईश्वरीय मार्गदर्शन र अगुवाईको खाँचो नभएको लाग्छ; यसकारण तिनीहरूले आफ्नो मार्गदर्शन जुनै हालतमा पनि आफैले गर्ने कोशिश गर्छन् । हो, यस्ताहरू आफ्ना फिल्लाहरूको उज्यालोमा हिँड्न सक्छन्, तर परमप्रभुले निश्चित गर्नुभयो, कि तिनीहरू पीडामा पडिरहनेछन् ।

इ) यशैया ५१:१-५२:१२: मसीह धर्मि शासक हुनुभएको

यशैया ५१:१-३: इस्राएली जातिमा जस-जसले छुटकारा खोज्दैथिए, तिनीहरू सबैले यो सम्झना गर्नुपर्छः परमप्रभुले तिनीहरूलाई मेसोपोटामियारूपी चट्टानको खानीबाट खोपेर निकाल्नुभयो । परमेश्वरले अब्राहाम र सारासँग अनुग्रही व्यवहार गर्नुभएको र उनीहरूलाई असङ्ख्य सन्तान दिनुभएको कुरा सम्भेर तिनीहरूले उत्साह लिनुपरेको थियो । अनि सियोनलाई सान्त्वना दिने उहाँको प्रतिज्ञा छँदैथियो; यसकारण तिनीहरू दुक्कै र निर्धक्क हुनु थियो । याद गर्नुहोस्, यस खण्डमा यशैया ५१:१, ५ र ७ पदमा ध्यानसित सुन्ने आह्वान तीन पल्ट दिइएको छ भने, जाग्ने आह्वान पनि तीनै पल्ट गरिएको हो (५१:९, १७ र ५२:१) ।

यशैया ५१:४-६: मसीह येशूले हजार वर्षको राज्यमा जाति-जातिका मानिसहरू र इस्राएली जातिमाथि शासन गर्नुहुनेछ । अनि

उहाँको राज्यको अन्तमा आकाश र पृथ्वी नष्ट हुनेछन्, र विश्वास नगर्ने सबै मानिसहरू नाश हुनेछन्, तर परमेश्वरका जनहरू अनन्त-अनन्तसम्म सुरक्षित रहनेछन् ।

यशैया ५१:७-८: परमेश्वरले बाँकी रहेका भागरूपी आफ्ना जनहरूलाई सङ्कष्ट-कालका अँध्यारा दिनहरूमा मानिसहरूको निन्दा, गिल्ला र क्रोधदेखि नडराउने आग्रह गर्नुहुन्छ; किनकि दुष्ट मानिसहरूको विनाश तय गरिएको छ, र उहाँका जनहरूको छुटकारा सुनिश्चित छ ।

यशैया ५१:९-११: यसबाट बाँकी रहेका यहूदीहरूले परमप्रभुलाई निम्न विन्ती गर्ने आँट पाएः उहाँले आफ्ना जनहरूलाई छुटकारा दिऊन्, जसरी उहाँले तिनीहरूलाई मिस्र देश-बाट र फराओको हातबाट छुटकारा दिनुभएको थियो । ('रहब' शब्दले मिस्र देशलाई सङ्केत गर्छ; अनि अजिङ्गरले फाराओलाई चित्रण गर्छ) । किनकि दाम तिरेर छुटाइएकाहरूले पार गर्न सक्नु भन्ने हेतुले उहाँले लाल समुद्रको पानी सुकाइदिनुभएको थियो । विगत समयमा परमेश्वरले यसरी नै तिनीहरूको पक्षमा हस्तक्षेप गर्नुभएको थियो; यसको आलो सम्झनाले तिनीहरूलाई छुटकारा पाएकाहरू कैदबाट सियोनमा फर्कने पूर्वानुमान गर्न सक्षम तुल्यायो । श्री एफ. सी. जेन्निङ्सले त्यो भावी घटना सुन्दर ढङ्गले वर्णन गरेका छन्ः

‘जुन हर्ष र जुन आनन्द तिनीहरूले बितेको समयमा व्यर्थमा हासिल गर्न खोजिरहेका थिए, त्यस हर्ष र आनन्दको श्रीपेच अब तिनीहरूका टाउकाहरूमाथि लगाइनेछ; परमेश्वरलाई धन्यवाद होस्, अन्तमा त्यो हर्ष र त्यो आनन्द तिनीहरूको हुने भयो । अनि जुन आँधीबेह्रीबाट भएर तिनीहरू पार गए, त्यो आँधीबेह्री तिनीहरूका सबै सुस्केरा र आँसुहरू लिएर एउटा कालो बादलभँ उडिजानेछ ।’ (59)

यशैया ५१:१२-१३: चाहे त्यो तानाशाह त्यस समयका नबूकदनेस्सर होऊन्, चाहे भावी समयमा पापको पुरुष किन नहोस्, त्यसको

आतङ्कदेखि डराउनेहरूको निम्ति परमप्रभुको सान्त्वनाको सन्देश छः तिनीहरूले परमप्रभुको भय मान्नु, जसले आकाश फैलाउनुभयो र पृथ्वीका जगहरू बसाल्नुभयो । तब मरिजाने दुर्बल मानिसको डर तिनीहरूबाट हट्नेथियो ।

‘कैदमा लगिएको कैदीले, त्यो खाडलभित्र मर्नुनपरोस् र त्यसलाई त्यसको रोटीको घटी-कमी नहोस् भन्ने हेतुले मुक्त हुन हतार गर्छ’ (यशैया ५१:१४) । यी कैदीहरूचाहिँ त्यस समयमा फारसका राजा कोरेसद्वारा छुटाइएकाहरू थिए भने, यिनीहरू मसीह येशूको महिमित आगमनमा उहाँद्वारा मुक्त हुनेहरू पनि हुन् । परमप्रभुले यो हुन आउन दिनुहुनेछ । उहाँ जो असीम उच्च हुनुहुन्छ, उहाँ अति नजिक पनि हुनुहुन्छ, र आफ्नो हातको छायाले आफ्ना जनहरूलाई ढाक्नुहुन्छ । उहाँले आफ्ना वचनहरू यस उद्देश्यले तिनीहरूको मुखमा हालिदिनुहुन्छ, कि तिनीहरू यस संसारमा उहाँका मिसनेरीहरू हुन सकून् । सोह्र पदको अर्थ प्रभु येशूमाथि पनि लागू गर्न सकिन्छ । परमेश्वर पिताले आफ्ना वचनहरू मसीह येशूको मुखमा हालिदिनुभयो, उहाँको रक्षा गर्नुभयो र उहाँलाई यस हेतुले सक्षम तुल्याइदिनुभयो, कि उहाँले हजार वर्ष राज्यको अवधिमा नयाँ आकाश र नयाँ पृथ्वी स्थापित गर्न सकून् र सियोनलाई भनून्ः ‘तँ मेरो प्रजा होस् ।’

यशैया ५१:१७-२०ः येरूशलेमले सहेका दुःखकष्टहरूको कालो रात बितेपछि परमप्रभुले ‘हे येरूशलेम, जाग, जाग !’ भनेर येरूशलेमलाई विन्ती गर्नुहुन्छ । किनकि त्यस कालो रातमा यसका छोराहरूमध्ये कसैले पनि यसलाई डोस्नआउन सक्दैनथियो, अनि अनिकाल र तरवारले यो शहर ध्वस्त पास्‍यो, र यसका पुरुषहरू असहाय भएर जालमा परेको चित्तलभैँ सडकहरूको सिरानमा पडिरहेका थिए ।

यशैया ५१:२१-२३ः उहाँले येरूशलेमबाट धरमराइदिने आफ्नो क्रोधको कचौरा लिनुहुनेछ र त्यो कचौरा यसका शत्रुहरूलाई दिनुहुनेछ, जो अति निर्दयी र क्रूर थिए र जो परमेश्वरले तिनीहरूको निम्ति निर्धारित गर्नुभएका सीमा-हरू नाघेर गए ।

यशैया ५२:१-२ः आफ्नो निर्वासनको निद्राबाट उठ्न सियोनलाई फेरि पनि ‘जाग, जाग’ भन्ने आह्वान गरिएको छ, र ‘आफ्ना सुन्दर वस्त्रहरू पहिरी’ भन्ने आज्ञा दिइएको छ । अन्यजातिहरूले यसलाई फेरि कहिल्यै फेरि आक्रमण गर्नेछैनन् । हो, यो कुरा एक दिन सत्य ठहरीनेछ; किनकि यस वचनले परमेश्वरको राज्यको शुरु ताकेको छ ।

यशैया ५२:३-५ः इस्राएली जातिलाई बेचिँदा कसैलाई कुनै आर्थिक लाभ भएन; अनि विनापैसा यसलाई दाम तिरेर छुटाइनेछ । शुर्मा इस्राएलीहरू मिस्र देशमा परदेशी पाहुनाको रूपमा गएका थिए; तर समय बित्दै जाँदा त्यहाँ तिनीहरूको दुर्व्यवहार गरियो । त्यसपछि अशशूरीहरूले तिनीहरूलाई विना-कारण थिचोमिचो गरे, यसैमा यिनीहरूको आर्थिक लाभ थिएन । अनि अहिले फेरि पनि अत्याचारीहरूले परमेश्वरका जनहरूलाई थिचोमिचो गरिरहेका थिए, जुन अत्याचारी-हरूले परमप्रभुलाई यसको निम्ति कुनै दाम दिएनन् । तिनीहरूलाई दमन गर्ने बाहिरका शासकहरू हर्षित थिए, र परमेश्वरको नामको निन्दा भइरहेको थियो । तर उहाँले आफ्ना जनहरूको पक्षमा आफूलाई शक्तिशाली देखाउनुहुनेछ, र तिनीहरूले जात्रेछन्ः उहाँ एक होनहार मात्र होइन, तर बिलकुल त्यही हुनुहुन्छ, जो उहाँले हुन्छु भनेर भन्नुभएको थियो ।

यशैया ५२:७-१०ः आउंदा पदहरूमा संसारभरि तितरबितर भएका यहूदीहरू आफ्नो स्वदेशमा फर्केर आएको कार्य बयान गरिएको छ । निर्वासनबाट फर्किआउने मानिसहरू पहाडहरूहुँदो यात्रा गरेर सियोनतिर आइरहेको

बेला मा तिनीहरूभन्दा अघि त्यहाँ समाचार-वाहकहरू आउनेछन्, जसले मसीहको राज्य आएको सुसमाचारको घोषणा गर्छन्। यरूशलेमका पर्खालहरूमाथि पहेरदारहरूले खुशीले गीत गाउनेछन्; किनकि यिनीहरूले परमप्रभुलाई भीडैभीड मानिसहरूको सिरानमा फर्कदै गर्नुभएको देखेछन्। 'हे यरूशलेमहो, परमप्रभुको शक्तिशाली छुटकारा मना' भनेर यसलाई हाजिर हुने आदेश दिइन्छ।

यशैया ५२:११-१२: 'हे मन्दिरका भाँडाहरू बोक्नेहरूहो, शुद्ध होओ।' यसरी नै निर्वासनको देशका सबै अशुद्धताहरू आफ्नो पछाडि छोडि-राख्ने आग्रह गरिएको छ; किनभने तिनीहरूले यी भाँडाकुँडाहरू यरूशलेममा लाँदैथिए। आतङ्क वा डरले भयभीत भई तिनीहरूले कैदको देश छोड्नेछैनन्; किनकि इस्राएलका परमेश्वर तिनीहरूको अगाडि र पछाडि तिनीहरूका रक्षक हुनुहुनेछ।

ई) यशैया ५२:१३-५३:१२: मसीह पाप उठाइलैजाने बलिदान हुनुभएको

यस अध्यायका अन्तिम पदहरू वास्तवमा त्रिपन्न अध्यायमा गाभिनुपर्छ। किनकि यी पदहरूमा परमप्रभुका दासको इतिहास बयान गरिएको छ: उहाँ पृथ्वीमा जिउनुभएको उहाँको जीवनदेखि कुरा उहाँको क्रूसको मृत्युसम्म अघि बढ्छ र त्यसपछि उहाँको महिमित आगमनमा पुग्छ। श्री अडोल्फ सफिरचाहिँ एक हिब्रू इसाई हुन्; पूरा उत्तेजित भई तिनले ख्रीष्ट येशूको क्रूसको मृत्युको विषयमा दिइका भविष्यवाणीहरूमध्ये यस सबैभन्दा ठूलो भविष्यवाणीको विषयमा निम्न कुरा लेखेका छन्:

'तँ अनमोल अध्याय, तँ धन्य होस्! किनकि तँले परमेश्वरको करारबद्ध प्राचीन जातिका धेरै मानिसहरूलाई ख्रीष्टको क्रूसको फेदमा पुर्‍याउन सकिस् - त्यस क्रूसकहाँ, जसमाथि 'येशू ख्रीष्ट, यहूदी-हरूका राजा !' भनेर लेखिएको थियो। अनि ओहो, पछिल्ला दिनहरूमा तेरो विषयमा अरू बढी के-के

महिमित कुरा भनिनेछ, जब पश्चात्ताप गर्ने र विश्वास गर्ने इस्राएली जातिले उहाँलाई हेर्नेछ, जसलाई तिनीहरूले छेडेका थिए; किनकि तिनीहरूले ठूलो सोरले यसरी उद्घोषणा गर्नेछन्: "निश्चय उहाँले हाम्रा दुःखहरू उठाउनुभएको र हाम्रा शोकहरू बोक्नु-भएको हो; तर पनि हामीले उहाँलाई परमेश्वरद्वारा हिकोइनभएको, पिटिनुभएको र कष्टमा पारिनुभएको ठान्छौं।" ' 60)

यशैया ५२:१३: 'हेर, मेरो दासले बुद्धिमानिसँग काम गर्नेछ।' परमप्रभुका दासले यस पृथ्वीमा सेवा गर्नुभएको पूरा अवधि-भरि विवेकशील व्यवहार गर्नुहुन्थ्यो। अनि उहाँ पुनरुत्थानमा उच्च पारिनुभयो; उहाँ स्वर्ग-आरोहणमा माथि उचालिनुभयो र परमेश्वरको दाहिने हातपट्टि उहाँ महिमामा अति उच्च हुनुभयो।

यशैया ५२:१४: उहाँको पहिलो आगमनमा, उहाँले सहनुपरेको उहाँको गहिरो पीडामा धेरैजना अवाक् भए। किनकि उहाँको अनुहार र उहाँको शरीर चित्र नसकिने गरी ज्यादा बिग्रिएको थियो, मानिस हो कि होइन भैं गरी।

यशैया ५२:१५: तर जब उहाँ फेरि आउनुहुनेछ, तब उहाँको महिमाको गौरव देखेर एन.के.जे.वी. र अन्य बाइबलहरूको पार्श्व-अनुसार ⁶¹⁾ मानिसहरू आश्चर्यचकित हुनेछन्। अन्यजाति राजाहरू उहाँको महिमा देखेर निःशब्द हुनेछन्। तब यिनीहरूले गलगथाको विनम्र मानिसचाहिँ राजाहरूका राजा र प्रभुहरूका प्रभु हुनुहुंदो रहेछ भन्ने कुरा बुझ्नेछन्।

के तपाईंको परमेश्वरले तपाईंलाई त्याग्नभएको ?

के तपाईंको ठूलो आवश्यकताबाट उहाँले आफ्नो अनुहार लुकाउनुभएको ?

तर अघि एक समयमा बिग्रिएको र पिटिएको तपाईंको अनुहारमा हामी अहिले उहाँको साग महिमा देख्दैछौं।

यशैया ५३:१: इस्राएली जातिबाट बाँकी रहेकाहरूले, जसले पश्चात्ताप गरे, याद गरेका छन्: हो, जुन बेलामा मसीह येशूको पहिलो आगमनको विषयमा समाचार प्रचारियो, त्यस बेलामा धेरै मानिसहरूले त्यस शुभ सन्देशमा विश्वास गरेनन्। अनि यही कारणले परमप्रभुको बचाउने शक्ति धेरैकहाँ प्रकट भएन।

यशैया ५३:२: प्रभु येशू यस पापी संसारमा एउटा अजिब, कलिलो विरुवाजस्तै परमप्रभुको आनन्दित नजरको सामु बढ्नुभयो, र हुर्कनुभयो। उहाँ सुख्खा जमिनबाट निस्केको जराजस्तै हुनुहुन्थ्यो। इस्राएली जाति त्यो सुख्खा जमिन थियो, त्यो सबैभन्दा नालायक माटो थियो। इस्राएली जातिले उहाँमा कुनै सुन्दरता देख्न सकेन; उहाँको रूपमा तिनीहरूलाई आकर्षण गर्ने केही पनि थिएन। श्री एफ. बी. मेयरले उहाँको विनम्रतामा भल्कि-रहेको रहस्य यसरी वर्णन गरेका छन्:

‘उहाँलाई हेर्नुहोस्, त्यो कलिलोविरुवा, जसको मुनाले दुःखको साथ कड़ा जमिनको परतबाट भएर धकेल्दै आफ्नो बाटो खोजेको ! तब उहाँमा प्राकृतिक आकर्षण किन नभएको ? अनि यस शब्दचित्रले नयाँ नियममा आफ्नो पूरा अर्थ पाएको छ: ख्रीष्ट येशू देहातको छोरा हुनुहुन्थ्यो, जसको प्रथम ओच्छ्यान एउटा ढुङ्ग पो थियो, र जसको हुर्काइ-बढाइ निक्कै नम्र, निक्कै साधारण थियो। माछा मार्नेहरू उहाँले छान्नुभएका चेलाहरू थिए; दैनिक गरिबी उहाँको भाग थियो; साधारण मानिसहरू उहाँका निष्ठावान् प्रशंसकहरू थिए; उहाँको क्रूसका दुवैपट्टि चोर र कुकर्माहरू थिए; अनि उहाँको मण्डलीका सदस्य-सदस्याहरू तुच्छ र गरिब थिए। यो साँच्चै विनम्रता भनिन्छ। तर उहाँ मानिस हुनुभएको भागमा यस्ता-यस्ता असुहाउँदा कुराहरू त थिए, तर यी विनम्र कुराहरू र उहाँ कस्ता-कस्ता उचाइहरूबाट आउनु-भयो, सो कुराको बीचमा छुट्याउन गाह्रो छ।’⁶²⁾

यशैया ५३:३: तुच्छ ठानिनुभएको र त्यागिनुभएको उहाँ ! शोकहरूको मानिस उहाँ !

दुःखकष्टहरूसँग सुपरिचित हुनुभएको उहाँ ! मानिसहरूको निम्ति उहाँ घृणित हुनुहुन्थ्यो; इस्राएली जातिले पनि उहाँको कदर गर्दैन-थियो।

‘शोकहरूको मानिस’ - परमेश्वरको पुत्रको निम्ति यो कुन प्रकारको नाम ?

उहाँको निम्ति, जो नाश हुन लागेका पापी मानिस-हरूलाई बचाउन आउनुभएको, हल्लेलूयाह, उहाँ कति अद्भुत मुक्तिदाता हुनुहुन्छ !

उहाँले कत्रो शर्म भोग्नुभएको, छिः, कत्रो निन्दा सहनुभएको,

मेरो स्थान लिएर उहाँ नै दोषी हुनुभएको, आफ्नो पवित्र रगत बगाईकन उहाँले मेरो पापको क्षमा सुनिश्चित गर्नुभएको

हल्लेलूयाह, उहाँ कति महान् मुक्तिदाता हुनुहुन्छ !

श्री फिलिप पी. ब्लीस

यशैया ५३:४-६: बाँकी रहेका यहूदी-हरूले अब त उहाँको विषयमा सत्य के हो, सो जान्दथिए र मुखले स्वीकार गर्दथिए। तिनीहरूले मानिलिए: ‘हो, उहाँले हाम्रै दुःखहरू उठाउनुभएको र हाम्रा शोकहरू बोक्नुभएको हो ! हामीले उहाँलाई क्रूसमा भुन्डिनुभएको देखेको बेलामा के सोचेका थियौं भने, उहाँले त आफ्ना पापहरूको खातिर परमेश्वरबाट दण्ड पाउनुभएको। तर यसो कहाँ थियो र ! यो सब त हाम्रा अपराधहरूको निम्ति, हाम्रै अधर्महरूको निम्ति र हाम्रो शान्तिको निम्ति पो भएको थियो, हामी निको हुन सकौं भनेर। साँचो र सत्य कुरा के हो भने, हामीले पो बाटो बिराएका थियौं, र हामी पो आफ्नै इच्छा-अनुसार चलेका थियौं, तर परमप्रभुले हामी सबैको अधर्म उहाँमाथि राखिदिनुभयो – उहाँमाथि, जो पापरहित हुनुहुन्थ्यो, जो हाम्रो ठाउँ लिने स्थानापन्न पापबलि हुनुहुन्थ्यो।’

त्यो समय आउला, जब बाँकी रहेका यहूदीहरूले उहाँलाई यसरी स्वीकार गर्लान्;

त्यस बेलासम्म हामी इसाईहरूले निम्न कुरा स्वीकार गर्न सक्छौं:

उहाँ हाम्रा अपराधहरूको निम्ति घायल हुनुभएको,
उहाँले आफ्नो शरीरमा हाम्रा पापहरू बोकेर क्रूसमाथि
लानुभएको;
हाम्रो दोषको सट्टामा उहाँले हामीलाई शान्ति
दिनुभएको,
हाम्रो बन्धनबाट उहाँले हामीलाई छुटकारा दिनुभएको,
अनि उहाँका कोर्राका चोटहरूले, अँ, उहाँका
कोर्राका चोटहरूले, हो, उहाँका कोर्राका चोटहरूले
हाम्रो मन र आत्मा निको भएको ।

उहाँ अपराधीहरूसँग गनिनुभएको,
हामीले उहाँलाई परमेश्वरबाट त्यागिनुभएको ठानेका;
हाम्रो पापबलिको रूपमा उहाँ मर्नुभएको,
किनकि व्यवस्थाको माग पूरा हुनु थियो,
अनि हाम्रा सबै पापहरू, अँ, हाम्रा सबै पापहरू,
हो, हाम्रा सबै पापहरू उहाँमाथि लादिएका ।

हामी सबै बगलिपर, हो, हामी सबै बगलिपर,
भेडाहरूको गोठालाको गोठबाट टाढा पुगेका,
तर खुला, नाङ्गा पहाडहरूहुँदा जताततै उहाँले
हामीलाई खोज्नुभएको र हामीलाई घरमा ल्याउनु-
भएको, अँ, उहाँले हामीलाई घर ल्याउनुभएको, हो,
उहाँले हामीलाई सुरक्षाको साथ परमेश्वरको घरमा
ल्याउनुभएको हो ।

श्री थोमस ओ. चिसोम

हाम्रा प्रभु येशूले पाँच किसिमका चोटहरू,
अँ, चिकित्सा विज्ञानले जानेजस्तिका चोटहरू
सहनुभयो, जस्तै: क) नीला डामहरू:
डन्डीले प्रहार गर्दा लाग्ने चोट; ख) छिया-
छिया पार्ने चोटहरू अर्थात् कोर्राको चोट;
ग) गहिरा चोटहरू अर्थात् काँडाहरूको मुकुट-
बाट आएका चोटहरू; घ) तीखोसँग घोज्ने वा
छेड्ने चोटहरू, कीलाहरूबाट आएका चोटहरू;
ङ) भालाबाट लागेको, मासु गहिरासँगले
काटिएको ठूलो चोट ।

यशैया ५३:७-८: एउटा भेडा जस्तै छ,
ठीक त्यस्तै अर्थात् आफ्ना ऊन कत्रनेहरूको

सामु चुप लागेभैं प्रभु येशूले गुनासो नगरीकन
क्रूसको दुःख सहनुभयो । उहाँलाई न्यायसँगत
न्यायजाँच नदिई उहाँ हतार-हतार भयाल-
खानाबाट लगिनुभयो (अथवा अर्को अनुवाद-
अनुसार 'थिचोमिचो र अन्यायद्वारा उहाँलाई
लगिएको') । अनि उहाँको निम्ति कुनै भावी
वंश हुनु असम्भव देखिन्थ्यो; किनभने उहाँलाई
जवानिमा हटाइएको थियो, अँ, मानिसहरूका
पापहरूको खातिर उहाँलाई मारिएको थियो ।

यशैया ५३:९: दुष्ट मानिसहरूले उहाँलाई
अपराधीहरूसँगसँगै गाड्ने युक्ति रचे, तर
परमेश्वरले यसो हुन दिनुभएन । होइन, उहाँ
आफ्नो मृत्युमा धनीसँग पो हुनुभयो; किनकि
उहाँ अरिमथियाका यूसुफको एउटा नयाँ
चिहानमा गाडिनुभयो । मानिसहरूले उहाँको
निम्ति एउटा लाजमर्दो दफन योजना गरे; तर
उहाँले कुनै पनि खराबी गर्नुभएको थिएन, न
ता कुनै किसिमको छल वा भूट बोल्नुभएको
थियो ।

यशैया ५३:१०-११^क: यसो भए पनि
उहाँलाई चोटैचोट पार्नु र उहाँलाई कष्टमा
सुम्पनु परमप्रभुलाई सठीक लाग्यो । प्रभु
येशूको प्राण एउटा पापबलि भयो; यसकारण
उहाँले आफ्नो वंश देख्नुहुनेछ; उहाँको वंश
भन्नाले उहाँमाथि विश्वास गर्नेहरूलाई
बुझिन्छ । उहाँले आफ्ना दिनहरू बढाउनुहुनेछ;
यसर्थ अविनाशी जीवनको शक्तिअनुसार उहाँ
अनन्त-अनन्तसम्म जिउनुहुनेछ । अनि उहाँद्वारा
नै परमेश्वरका सबै उद्देश्यहरू पूरा हुने नै छन् ।
आफ्नो रगतद्वारा छुटकारा पाएकाहरूको भीड
देखेर उहाँ पूरा सन्तुष्ट हुनुहुनेछ ।

यशैया ५३:११^क: 'मेरो धर्मा दासले आफ्नो
ज्ञानद्वारा धेरैलाई धर्मा ठहराउनेछ ।' क) यस
वाक्यको अर्थ यो हुन सक्छ: परमेश्वर
पिताको इच्छा जानेर उहाँ क्रूसमा जानुभयो;
अनि अब उहाँले आफ्नो मृत्यु र पुनरुत्थानको
शक्तिमा विश्वासीहरूलाई धर्मा ठहराउन
सक्नुहुन्छ । अथवा ख) यसको अर्थ यो हुन

सक्छः उहाँलाई चित्रे मानिसहरू धर्मी ठहरिन्छन् (यूहन्ना १७:३)। जेजस्तो होस्, उहाँले मानिसहरूका अधर्महरू बोक्नुभएको कारणले धेरै मानिसहरू धर्मी ठहरिन सम्भव भयो।

यशैया ५३:४-६ पदको खण्डमा प्रस्तुत गरिएको श्री थोमस ओ. चिसोमको उक्त गीतको अन्तिम श्लोकको जयजयकार सुन्नुहोस्:

उहाँको वंश कसले गन्न सक्ला ?

उहाँको क्रूसका सबै विजयहरू कसले बयान गर्ला ?

लाखौंलाख मेरका मानिसहरू फेरि बाँचेछन्

असङ्ख्य मानिसहरूले उहाँलाई पछ्याउनेछन्।

विजयी हुनुभएको प्रभु येशू, अँ, विजयी हुनुभएको

प्रभु येशू, हो, विजयी हुनुभएको प्रभु येशूचाहिँ

आउनुहुने राजा हुनुहुन्छ !

यशैया ५३:१२: प्रभु येशूले पूरा गर्नु-भएको त्राणको कामको अर्को परिणामचाहिँ यो हो: परमप्रभुले उहाँलाई महान् व्यक्ति-हरूसँग आफ्नो भाग दिनुहुनेछ। महान् व्यक्तिहरू भन्नाले पवित्र जनहरू बुभुपर्ला, जसको एकमात्र महानता उहाँसँगको सम्बन्धमा छ। अनि उहाँले शक्तिशालीहरूसँग लुटको माल बाँड्नुहुनेछ। शक्तिशालीहरू भन्नाले यहाँ फेरि ख्रीष्ट-विश्वासीहरू बुभुपर्ला, जो आफूमा कमजोर छन्, तर प्रभुमा बलिया छन्।

उहाँका महिमापूर्ण विजयको निम्ति चारवटा कारणहरू दिइएका छन्, जस्तै: क) उहाँले आफ्नो प्राण मृत्युमा पोखिदिनुभयो। ख) उहाँ अपराधीहरूसँग, ती दुईजना चोरहरूसँग गनिनुभयो। ग) उहाँले धेरै मानिसहरूका पापहरू बोक्नुभयो। घ) उहाँले अपराधी-हरूको निम्ति अन्तर्विन्ती गर्नुभयो। श्री डेभिड ब्यारोनले यस प्रकारको टिप्पणी गरेका छन्:

“उहाँले अन्तर्विन्ती गर्नुभयो” भन्ने वाक्यमा हिब्रू भाषामा ‘यफगिअ’ भन्ने क्रियापद छ, जसको

कालचाहिँ अपूर्ण भूतकाल हो अथवा टुङ्गा नहुने भविष्यकाल हो; यस क्रियापदको विशेष कालको अर्थ यस प्रकारको छ: अन्तर्विन्तीको काम शुरु भएको हो, तर यो कार्य अभै पनि पूरा भएको छैन। अनि श्री फ्रान्ज डेलित्चले अवलोकन गरेअनुसार यो भविष्यवाणी सबैभन्दा उल्लेखनीय रीतिले पूरा भयो, जब क्रूसमा टाँगिनुभएको मुक्तिदाताले यसो भन्दै प्रार्थना गर्नुभयो: ‘हे पिता, तिनीहरूलाई क्षमा गर्नुहोस्, किनकि तिनीहरूले के गरिरहेका छन्, सो जान्दैनन्’। तर प्रभु येशूले क्रूसमा शुरु गर्नुभएको अन्तर्विन्तीको सेवकाई उहाँले अभै पनि परमेश्वरको दाहिने हातमा जारी राख्नुभएको छ, जहाँ इस्राएली जातिलाई पश्चात्ताप र पापहरूको क्षमा दिन उहाँ अहिले शासक र मुक्तिदाताको रूपमा विराजमान हुनुभएको छ’⁶³⁾

समग्र रूपमा यस महान् खण्डको विरोध-आभासहरूको बारेमा श्री डी. एल. मुडीले यसरी टिप्पणी गरेका छन्:

‘तुच्छ ठानिनुभएको, र पनि ग्रहण गरिनुभएको र दण्डवत् गरिनुभएको, कसरी ? गरिब हुनुभएको, र पनि धनी हुनुभएको, कसरी ? मर्नुभएको, र पनि जीवित हुनुभएको, कसरी ? यसकारणले रब्बीहरूले भन्ने गर्थे: यस अध्यायमा प्रस्तुत गरिनुभएको मसीहको निम्ति कम्तीमा दुईजनालाई चाहिन्छ’⁶⁴⁾

उ) यशैया ५४: मसीहले छुटकारा दिनु-भएको र उहाँ पुनर्स्थापक हुनुभएको

यशैया ५४:१-३: यो अध्याय ‘गीत गा’ भन्ने शब्दबाट शुरु भएको कुनै संयोगको फल होइन। किनकि ख्रीष्ट येशूको मृत्यु, उहाँको दफन, उहाँको पुनरुत्थान र उहाँको स्वर्गारोहण प्रस्तुत गर्ने त्रिपत्र अध्यायपछि लगायत यो-जस्तै उपयोगी अरू कुनै शब्द हुन सक्दैन।

पहिलो पदले पहिले इस्राएली जातिको कैदी अवस्था देखाउँछ: इस्राएली जाति एउटी बाँभी र त्यागिएको स्त्री रहेछ। त्यसपछि यस पदले यस जातिको ठीक उल्टो अवस्था अर्थात् पुनर्स्थापित र छुटकारा पाएको जातिको रूपमा प्रस्तुत गर्छ, जसका सन्तानहरू धेरै छन् र जो

आनन्दित छ। प्रेरित पावलले गलाती ४:२१-३१ पदको खण्डमा स्वर्गीय यरूशलेमको विरुद्धमा पृथ्वीमा भएको यरूशलेम शहरको सन्दर्भमा यो पद प्रयोग गरेका छन्। जन-सङ्ख्याको विस्फोट वृद्धिले गर्दा इस्राएल देशका सिमानाहरू निक्कै बढाइनेछन्; इस्राएलचाहिँ जातिहरूको अगुवा हुनेछ, अनि परमेश्वरका जनहरूले त्यागिएका शहरहरूमा बसोबास गर्नेछन्।

यशैया ५४:४-८: तिनीहरूको युवा अवस्थारूपी मिश्र देशको दासत्वसित जुन शर्म र तिनीहरूको विधवापनरूपी बेबिलोनको कैदको अवस्थसँग जुन लाज सम्बन्धित थियो, त्यो सबको सब शर्म र लाज बिर्सिनेछ; किनभने परमप्रभुले इस्राएली जातिसित फेरि आफ्नो सङ्गति स्थापित गर्नुहुनेछ। अनि बेबिलोनको निर्वासनले चाहिँ परमेश्वरको क्रोधको क्षणिक भन्ने चित्रण गर्छ भने, तिनीहरूको पुनर्स्थापनाचाहिँ उहाँको ठूलो कृपा र अनन्त दयाको प्रमाण हो।

यशैया ५४:९-१०: जसरी परमेश्वरले नूहसँग एउटा वाचा गर्नुभयो, त्यसरी नै इस्राएली जातिले एक हजार वर्षको राज्यमा प्रवेश गरेपछि यसले फेरि कहिल्यै उहाँको हप्की वा उहाँको क्रोध अनुभव गर्नेछैन भनेर उहाँले यहाँ प्रतिज्ञा गर्नुभयो।

यशैया ५४:११-१२: आँधीबेहीले यरूशलेमलाई कष्ट दिएको र हुत्याइदिए तापनि परमेश्वरले यसलाई पुनर्स्थापना गर्नुहुनेछ र यसको शोभा बढाउनुहुनेछ। यसका ढुङ्गाहरू र डबिरङ रत्नहरू हुनेछन् र यसका जगहरू नीलमणिहरू हुनेछन्। यसका गजुरहरू, यसका मूलढोकाहरू र यसका पर्खालहरू बहुमूल्य पत्थरहरू हुनेछन्। यो यसको परम सुन्दरता व्यक्त गर्ने लाक्षणिक भाषा हो। श्री डीन अल्फोर्डले अङ्ग्रेजी भाषाको श्लोकमा यरूशलेमको उज्ज्वल भविष्य यस प्रकारले व्यक्त गरेका छन्:

क्षितिजभन्दा टाढा आफ्ना आँखाहरू उठाऊ,
तब तिमिले स्वर्गीय यरूशलेमका उठिरहेका धरहरा-
हरू देखेछौ, जहाँ हाम्रा परमेश्वर वास गर्नुहुन्छ;
अनि याद गर, त्यो सुन्दर घर हाम्रो हुनेछ।

यसका सडकहरू सूर्यकान्त मणिको चमकले भल्ल टल्किरहेका छन्, अनि यसका सुनका मूलढोकाहरू चम्किरहेका छन्। अनि त्यहाँ एउटा सुखको नदी बग्दैछ, जसका आनन्दहरू अनगिन्ती छन्।

यशैया ५४:१३-१५: त्यस समयमा सबैजनाले परमेश्वरको शिक्षा प्राप्त गर्नेछन्, अनि प्रशस्त समृद्धि हुनेछ। धार्मिकताले राज्य गर्नेछ। अबदेखि उसो कसैले आक्रमण गर्ला भन्ने डर, कसैले निर्वासनमा लाग्ला भन्ने डर अथवा कसैले थिचोमिचो गर्ला भन्ने डर हुनेछैन। किनकि जोकसैले इस्राएली जातिलाई कष्ट देला, त्यसको न्यायजाँच हुनेछ, र त्यसले सजाय पाउनेछ।

यशैया ५४:१६-१७: हतियार बनाउने लोहारलाई र नाश गर्ने आक्रमणकारीलाई सृष्टि गर्नुहुने परमेश्वर आफूले सृष्टि गर्नुभएका प्राणीहरूलाई आफ्नो नियन्त्रणमा राख्न सक्षम हुनुहुन्छ। परमप्रभुले आदेश दिनुभयो: इस्राएली जातिको विरुद्धमा रचिएको कुनै पनि हतियार सफल हुनेछैन; अनि इस्राएली जातिले यसको विरोधमा आरोप लगाउने हरेकलाई दोषी ठहराउनेछ। दोषमुक्त हुनु र सुनिश्चित विजय पाउनुचाहिँ परमप्रभुका दासहरूको अधिकारको भाग हो। यसरी परमेश्वरले तिनीहरूलाई यस शान्ति र समृद्धिको सुनौलो भावी युगमा धर्मा वा निर्दोष ठहराउनुहुनेछ।

ऊ) यशैया ५५:१-५६:८: मसीह संसार-भरि सुसमाचार प्रचार गर्ने प्रचारक हुनुभएको

यशैया ५५:१: यहाँ परमेश्वरका आत्माको 'मकहाँ फर्केर आओ' भनेर इस्राएली जातिकहाँ सुसमाचारीय निमन्त्रणा पठाउनुभएको हो, यसको साथसाथै एकै समयमा उहाँले संसारका

सबै मानिसहरूलाई सुसमाचारको भोजमा आउने निम्तो दिनुहुन्छ। यस भोजमा भाग लिने एकमात्र आवश्यकता तिर्खा हो, अर्थात् आफ्नो आत्मिक खाँचो बुझेको चेतना हो। पवित्र आत्मारूपी पानीबाट आउने आशिषहरू दाखमद्यरूपी आनन्द र परमेश्वरको उत्तम वचनरूपी दूध हुन्। यी आशिषहरू अनुग्रहका निःशुल्क दानहरू हुन्; यिनको निम्ति हामीले कुनै दाम र कुनै रकम दिनुपर्दैन।

यशैया ५५:२-५: परमेश्वरदेखि विरक्त भएको इस्राएली जातिले आफ्नो बल र आफ्ना स्रोतहरू बर्बाद गरिरहेको थियो। किनकि साँचो सन्तुष्टि र चिरस्थायी आनन्द परमप्रभुमा मात्र पाइन्छ। अनि इस्राएली जाति परमप्रभुकहाँ फर्क्यो भने, तिनीहरूले अनन्त वाचाअन्तर्गत दाऊदलाई प्रतिज्ञा गरिएका सबै अटल कृपाहरू प्राप्त गर्नेछन् (हेर्नुहोस् भजन ८९:३, ४, २८ र २९)। यी आशिषहरू प्रभु येशूमा पूरा भए र उहाँको महिमित राज्यमा पूरा हुनेछन्। अन्यजाति राष्ट्रहरू पनि परमेश्वरको राज्यका लाभहरूमा सहभागी हुनेछन्; अनि इस्राएल र अन्य राष्ट्रहरूको बीचमा मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध स्थापित हुनेछ।

यशैया ५५:६-७: आशिषको राजमार्ग-चाहिँ परमप्रभुको खोजी गर्न र पापलाई त्याग्नमा छ। यस प्रकारले परमप्रभुकहाँ फर्कनेहरूले उहाँलाई बढो कृपावान् र अति क्षमाशील भेटाउनेछन्।

यशैया ५५:८-९: मानिसहरूले आफ्नै विचारहरूले र आफ्नै तरिकाहरूले परमप्रभुको जाँचपडताल गर्नुहुँदैन। किनकि उहाँको विचार र उहाँको काम मानिसको कल्पनाको निम्ति अपार र अगम्य हुन्छन्। यो कुरा सुसमाचारमा प्रस्तुत गरिएको मुक्तिको योजनाको विषयमा पनि सत्य ठहरिन्छ, जुन मुक्तिको सारा प्रबन्ध सरासर परमेश्वरको अनुग्रहको बन्दोबस्त हो, जसमा कुनै मानिसको निम्ति आफ्ना कर्महरूको बारेमा गर्व गर्ने ठाउँ छैन। श्री विलियम

काउपरले 'सत्यता' नामक आफ्नो अङ्ग्रेजी कवितामा सुन्दर ढङ्गले यसरी व्यक्त गरेका छन्:

‘ओहो, मानिसका जटिल धर्मकर्महरूभन्दा कति फरक छ, यो स्वर्गको सजिलो, सरल, बोभरहित सुसमाचारको योजना !

आफूप्रति आकर्षण गर्ने कुनै कुरा छैन यहाँ, शुभ्रो सजिसजाउ वा आभूषण पनि छैन यहाँ;

डीङ, स्वाङ र धाकरहित, कुनै प्रकारको कमजोरी छैन यहाँ,

प्रतापी, निर्मल नीलो आकाश सम्झिनुहोस् !

यसको प्रवेशद्वारमा टाढाबाट देखिने, ताराको उज्यालो जस्तो छलङ्क देखिने,

हाम्रो आत्मालाई जाग्ने र फूर्ति दिने निम्न शब्दहरू लेखिएका छन्:

‘विश्वास गर र बाँच् !’

यशैया ५५:१०-११: परमेश्वरको वचन पनि परेको पानीभरी र भरेको हिउँजस्तै प्रतिरोध गर्न नसकिने र प्रभावकारी हुन्छ। सारा संसारका सबै सेनाहरूले पानीभरी पर्न-देखि रोक्न सक्दैनन्; त्यसले आफ्नो उद्देश्य पूरा गर्छ-गर्छ। यसो हो भने, परमेश्वरको वचन आफ्ना उद्देश्यहरू प्राप्त गर्न कहिल्यै विफल हुँदैन। ‘मेरो मुखबाट निस्कने मेरो वचन पनि त्यस्तै हुनेछ; त्यो मकहाँ रित्तो फर्किनेछैन, तर म जे चाहन्छु, त्यसले यो पूरा गर्नेछ, अनि जुन कुराको निम्ति मैले त्यो पठाएको छु, यसमा त्यो सफल हुनेछ’ (यशैया ५५:११)।

यशैया ५५:१२-१३: परमप्रभुको खोजी गर्नेहरूले आनन्दसाथ कैदको देश छोडिजान्नेछन् र शान्तिको साथ आफ्नो घरतिर यात्रा गर्नेछन्। सारा सृष्टि तिनीहरूको छुटकारामा रमाउनेछ। अनि जमिन श्रापबाट स्वतन्त्र हुनेछ, र प्रशस्त उब्जनी हुनेछ। किनकि काँडा र काँडेभ्याङ्गको सट्टामा अब सल्ला र मेहदीका रूखहरू उम्रनेछन्। हजार वर्षको राज्यका उक्त आशिषहरूले परमप्रभुमाथि

ख्याति ल्याउनेछन्, र यी आशिषहरू अनन्त चिन्ह ठहरिनेछन् अर्थात् उहाँको अनुग्रह र भलाइको अनन्त स्मृति-चिन्ह हुनेछन्।

यशैया ५६:१-८: परमेश्वरको छुटकाराको बाटो हेर्दै गरेका निर्वासितहरूलाई के आग्रह गरिन्छ भने, तिनीहरूले न्याय र धार्मिकता कायम राख्नुपर्छ र विश्राम-दिन पवित्र मान्नुपर्छ। अनि न विदेशीले, न नपुंसकले 'ओहो, म त ख्रीष्ट येशूको राज्यका लाभहरूबाट वञ्चित हुन्छु होला' भनेर डराउनुपर्छ। होइन, परमप्रभुको वचन पालन गर्नेहरूलाई उच्च पदहरू पो दिइनेछन्। अनि त्यस बेलाको मन्दिरचाहिँ इस्राएली जातिको निम्ति मात्र होइन, तर सबै जातिहरूको निम्ति पनि प्रार्थनाको भवन हुनेछ। परमेश्वरले इस्राएलको घरानाका मानिसहरूलाई बाहेक अन्यजातिहरूलाई पनि आफ्नो बगालमा र आफ्नो गोठमा भेला गर्नुहुनेछ।

ए) यशैया ५६:९-५७:२१: मसीह दुष्टहरूको न्याय गर्नुहुने न्यायकर्ता हुनुहुन्छ

यशैया ५६:९-१२: नौ पदचाहिँ इस्राएली जातिका ती दिनहरूमा फर्कन्छ, जुन दिनहरूमा यसले परमप्रभुको विरोधमा विद्रोह गर्दैथियो। पशुरुपी राष्ट्रहरूलाई बोलाइन्छन्; किन? एउटा जातिलाई ताड्ना दिनको निम्ति, जसका पहेरदारहरू अन्धा छन्, जसले त्यो आउन लागेको खतरा देख्दैनन्। यिनीहरू गुँगा कुकुरहरूजस्तै छन्, जो भुक्दैनन् र जसले मानिसहरूलाई चेताउनी दिँदैनन्। यिनीहरू निद्रा-प्रेमी सपना-दर्शी हुन्। यिनीहरू त पैसाका लोभी, स्वार्थी, आफ्नै लाभ खोजिरहने गोठालाहरू हुँदा रहेछन्। यिनीहरूले आफ्ना साथिहरूलाई पिउन र मस्ती गर्न डाक्दछन् र भन्छन्: 'भोलि पनि आजको दिनजस्तै होस्, भन् मज्जाको दिन होस्।'।

यशैया ५७:१-२: यस अध्यायका पहिला दुईवटा पदहरू अधिको खण्ड अर्थात् यशैया ५६:९-१२ पदहरूसँग जोड्नु उचित छ। किनकि यत्रो पाप र अत्याचारको वातावरणको बीचबाट धर्मा जनहरू सतावटद्वारा उठाएर लिएका छन्। मानवीय दृष्टिकोणबाट हेर्नु हो भने, कसैले पनि यसको वास्ता गर्दैनथियो। तर परमेश्वरले यसको ख्याल गर्नुभएको हो। उहाँले भक्त जनहरूलाई विपत्तिबाट छुटकारा दिनुहुन्छ र उनीहरूलाई शान्ति र विश्राममा प्रवेश गराउनुहुन्छ।

यशैया ५७:३-६: देशनिकाला भएको अवस्थामा पनि कोही-कोही मानिसहरू छन्, जसले मूर्तिपूजा कायम राखेका रहेछन्। यही अर्थमा तिनीहरू चरित्रहीन बुबाआमाको वंश, अँ, एउटा व्यभिचारी पुरुष र एउटी वेश्याको बीचको सम्बन्धका सन्तानहरू हुन्। तिनीहरू परमप्रभुको ठट्टा गर्नेहरू हुन्; तिनीहरू अपराध र भूटका सन्तान हुन्। तिनीहरू बरपीपल-हरूको पूजा गर्न कामातुर हुन्छन्। तिनीहरूले आफ्ना छोराछोरीहरूलाई बेंसीहरूमा बाल देवता र मोलेकको निम्ति बालबलि गर्छन्।

यशैया ५७:७-१०: तिनीहरूले यी पहाडी थानहरूमा के गरिरहेका छन्? तिनीहरूले अरु केही होइन, तर सिर्फ मूर्तिहरूसँग व्यभिचार गर्दैथिए। अनि व्यवस्था ६:९ र ११:२० पदअनुसार आफ्ना घरका ढोकाहरूमा परमेश्वरको व्यवस्थाका केही खण्ड लेख्नको साटोमा तिनीहरूले ढोकाहरूको पछिल्लिर मूर्तिका चित्रहरू पो फुन्ड्याएका छन्, र सम्भोगमा संलग्न भएका छन्। तिनीहरूले मोलेकलाई उपहारहरू र भेटीहरू चढाएका छन्, (मोलेकको अर्थ 'राजा' हो); अनि तिनीहरूले आफ्ना दूतहरू अधोलोकसम्म पठाएका छन्; किन होला? यो त त्यहाँबाट अभ्र नयाँ घृणित कामहरू खोजिनिकाल्नलाई पो हो। जब तिनीहरू अचाक्लीपनले वाक्क-व्याक्क हुन्छन्, तब तिनीहरू पछि हट्दैनन्,

तर तिनीहरू कहींबाट नयाँ बल पाएर नयाँ-नयाँ दुष्ट कामहरूतिर लम्कन्छन् ।

यशैया ५७:११-१३: तिनीहरूमा परमप्रभुको डर नभएको हुनाले तिनीहरू सजिलोसँग भूट बोल्छन्, र उहाँको सम्भना तिनीहरूको सोचाइमा आउँदै आउँदैन । अनि उहाँ चुप लाग्नुभएको कुरामा तिनीहरूले के अर्थ लगाउँछन् ? ओहो, उहाँप्रति तिनीहरूको आदर भन् बढी हराउँछ ! तर उहाँले तिनीहरूको स्व-धार्मिकता र पाप पर्दाफास गरि-दिनुहुनेछ, र त्यस बेलामा तिनीहरूका मूर्तिहरूले तिनीहरूलाई कुनै सहायता गर्नेछैनन् । हो, तिनीहरूका देवीदेवताहरू तिनीहरूलाई सहायता गर्न पूरा चुकिजानेछन् । तर जस-जसले परमप्रभुमाथि भरोसा राख्छन्, तिनीहरूले उहाँको आशिष अधिकार गर्नेछन् ।

यशैया ५७:१४-१९: परमेश्वरले निर्वासनमा रहेका विश्वासी जनहरूलाई प्रतिज्ञा गर्नुहुन्छ: तिनीहरूको वापसीको निम्ति एउटा राजमार्ग निर्माण गरिनेछ, र हरेक अवरोध हटाइनेछ । किनकि उच्च र पवित्र स्थानमा वास गर्नुहुने परमेश्वर नम्र र चूर्ण हृदयमा पनि वास गर्नुहुन्छ । उहाँ आफूले सृष्टि गर्नुभएका प्राणीहरूसँग सदा बहस गरिरहनुहुनेछैन, नत्रता तिनीहरू उहाँको क्रोधमा नष्ट हुनेथिए । हो, परमेश्वरले आफ्ना लोभी, पछि हटिरहेका मानिसहरूको विरुद्धमा आफ्नो क्रोध पठाउनु-भएको हो, तर उहाँको क्रोधमा एउटा सीमा छ । जो-जो मूर्तिपूजाबाट उहाँकहाँ फर्कनेछन्, तिनीहरूलाई उहाँले पुनर्स्थापित गर्नुहुनेछ, र तिनीहरूले उहाँकहाँ आफ्ना ओठको फल ल्याउनेछन् ।

यशैया ५७:२०-२१: यशैयाले दुष्टहरूलाई छाल उठेको समुद्रसँग अद्भुत तुलना गरेका छन्, जसको सुन्दर अङ्ग्रेजी भाव-अनुवाद निम्न प्रकारले गरिएको छ:

‘तर दुष्टहरूचाहिँ – तिनीहरू छाल उठेको समुद्र-जस्ता हुन्छन्, र शान्त रहन सक्दैनन्,

तर त्यसको पानी सधैं उर्लिरहेको हुन्छ, र सधैं हिलो र माटो उर्लाउँछ !’ (65)

धर्मा जनहरूलाई शान्ति हुनेछ, तर दुष्ट-हरूलाई अहं, शान्ति कहिल्यै हुनेछैन ।

ग) यशैया ५८-६६: इस्राएली जातिको पाप, यसको न्याय, यसको पश्चात्ताप र यसको पुनर्स्थापना

यशैयाको पुस्तकका अन्तिम नौ अध्याय-हरूले विश्वासयोग्य हुनेहरूको र धर्मत्यागी-हरूको भाग्य के हो, सो बयान गर्छन् । श्री अल्फ्रेड मार्टिनले यस खण्डको संक्षिप्त सार यसरी दिएका छन्:

‘परमेश्वरले इस्राएली जातिको निम्ति के-के सँचेर राख्नुभएको छ, सो महिमित समाप्ति यस पुस्तकको अन्तिम खण्डले वर्णन गर्छ; किनकि इस्राएली जाति परमप्रभुको दासका जनहरू हुन् र संसारकहाँ आशिष पुर्खाउने परमेश्वरको प्रणाली र माध्यम हो । यस खण्डभरि विद्रोह गर्नेहरू र विश्वासयोग्य हुनेहरूको बीचमा ठूलो भिन्नता छ; अनि यस प्रकारको भिन्नता परमेश्वरको वचनको जुनै पनि विस्तृत खण्डमा धेरथोरै पाइन्छ ।’ (66)

अ) यशैया ५८: साँचो आत्मिकताबाट आउने आनन्दहरू

यशैया ५८:१-५: भविष्यवक्ता यशैयाले ठूलो स्वरमा यहूदाको अपराध सुनाउनुपर्छ । किनभने के देखिन्छ भने, आज्ञाकारी भएको जातिको नोकल गरेर यी मानिसहरूले साँच्चै धर्मका दैनिक रीतिहरू पूरा गर्नमा आनन्द लिन्थे । वास्तवमा तिनीहरूले परमेश्वरलाई तिनीहरूले उपवास गरेका र पछुतो मानेका तिनीहरूका कार्यहरूप्रति चासो नराख्नुभएको आरोप लगाएका छन् । तर परमेश्वरले तिनीहरूलाई उपवास गर्दा मोज गरेका तिनीहरूका मजदुरहरूबाट फाइदा उठाएका र भगडामा मुक्काको हानाहान गरेका आरोप लगाउनुहुन्छ । यस किसिमको उपवास

परमेश्वरले चाहनुभएको उपवासै होइन। साँचो उपवास शिर भुकाएको वा भाङ्ग्राको लुगा लगाएको कुरा होइन। यसमा हाम्रो शरीरको मुद्राको के मतलब ? यसमा बाहिरी शोकको प्रदर्शनको निम्ति के काम ? (६७)

यशैया ५८:६-८: परमेश्वरले चाहनु- भएको उपवासचाहिँ दुष्टताका साङ्गलाहरू चुँडाल्नु हो, अत्याचारको जुवा फुकाउनु हो, भोकाहरूलाई खुवाउनु हो, गरिबहरूलाई आश्रय दिनु हो, नाङ्गोलाई लुगा लगाइदिनु हो र खाँचोमा परेको छिमेकीलाई सहयोग गर्नु हो। यस प्रकारको सामाजिक न्याय कायम राख्नेहरूलाई मार्गदर्शन, स्वास्थ्य र पहरदारे अनुरक्षण पाउने निश्चयता दिइएको छ। आठ पदमा 'तिम्रो धार्मिकता' भनेको उक्त कल्याण-कार्यहरू हुन सक्छन्, कि त यसको अर्थ परमेश्वरको धार्मिकता हुन सक्छ, जुन धार्मिकता उहाँ विश्वास गर्नेहरूको खातामा लगाइदिनुहुन्छ। यशैया ५८:५-८ पदहरूचाहिँ 'स्कटिश साल्टर' नामक भावअनुवादबाट उद्धृत गर्न लायक छन्:

तिम्रो कोमल दया शोषणको बोभले लादिएका-
हरूसँग बाँड्नुहुँद !

अनि असहाय, घरबारविहीन गरिबहरूमाथि तिम्रो
विशेष वास्ता भइरहोस् ।

जाऊ, र भोकाएका टुहुगलाई बोलाऊ; त्यो तिम्रो
भरपूरीमा सहभागी भई आश्रित भएको होस् ।

पथभ्रष्ट हुनेलाई तिम्रो घरको ढोकाबाट भित्र पस्ने
निम्तो देऊ र त्यसको निम्ति आरामको बिछ्याउना
तयार गर !

जसलाई चिसोले कक्रक्क पारेको छ, त्यसलाई
न्यानो लुगा लगाएर आफूसँग न्यानेमा राख !

शोकमा डुबेकोलाई आनन्दित तुल्याउने आशिषमय
काम तिम्रो होस् ।

तबचाहिँ तिम्रा दिनहरू शान्ति र आनन्दमा
बिहानीको उदयजस्तै उज्याला हुनेछन्,

अनि तिम्रा सबै मार्गहरूमाथि परमप्रभुको स्वर्गीय
महिमा चम्किनेछ ।

यशैया ५८:९-१२: भक्त जन यस कुरामा सुनिश्चित हुन सक्छ: जब उसले परमप्रभुलाई पुकार्छ, तब उहाँले उसलाई 'म यहाँ छु' भनेर जवाफ दिनुहुन्छ। उसले थिचोमिचोको जुवा हटाओस्; उसले अरूलाई दोष लगाउन छोडोस्, उसले आरोप लगाउन वा गिल्ला गर्नको निम्ति औंला उठाउन छोडोस्; उसले बदनामी र निन्दा गर्ने काम छोडोस्; उसले मानिसहरूको आत्मिक र भौतिक खाँचो कम गरिदिओस् ! तब उसको रात मध्यदिनमा परिणत हुनेछ; यो उसको निम्ति परमेश्वरको प्रतिज्ञा हो। उसले मार्गदर्शन, उत्तम खानेकुरा-हरूको प्रशस्त प्रबन्ध, स्वास्थ्य र बल, एउटा सुन्दर, फलवन्त जीवन पाउनेछ र राष्ट्रिय पुनर्स्थापनाबाट आनन्द उठाउनेछ। 'तिमी-हरूका छोराहरूले तिमीहरूका शहरहरूका लामो समयसम्म उजाड रहेका भग्नावशेषहरू पुनर्निर्माण गर्नेछन्, र "आफ्ना पर्खाल र शहरहरू पुनर्निर्माण गर्ने मानिसहरू" भनेर तिमीहरूको सुनाम चल्नेछ' (बाह्र पद एल. बि.को अनुवादअनुसार) ।

यशैया ५८:१३-१४: परमेश्वरका जन-हरूले विश्राम-दिन^{६८} पवित्र मान्नुपरेको थियो; यसर्थ तिनीहरूले आफ्नो कामकाज, व्यवसाय र मोजमज्जाबाट अलग बस्नुपरेको थियो। तिनीहरूले परमेश्वरको पवित्र दिन आदरयोग्य सम्भन्नुचाहिँ आफ्नो हर्षको कारण ठानेका भए तिनीहरू यो दिन तिनीहरूलाई दिनुहुने परमप्रभुमा मग्न हुनेथिए, र उहाँले तिनी-हरूलाई यस पृथ्वीमा एउटा अगुवाको स्थान ओगट्न दिनुहुनेथियो र तिनीहरूलाई त्यो अधिकारको भाग दिनुहुनेथियो, जुन अधिकारको भाग परमेश्वरले याकूबलाई प्रतिज्ञा गर्नुभएको थियो। परमप्रभुले आफ्नो मुखले यसो भन्नुभएको हुनाले कुनै पनि कुराले यसमा बाधा दिन सक्दैनथियो ।

आ) यशैया ५९: इस्त्राएली जातिका
अधर्महरू

यशैया ५९:१-८: इस्त्राएली जातिको
पापले परमेश्वरलाई तिनीहरूलाई छुटकारा
दिनुबाट रोकिराखेको छ; परमप्रभुलाई यसमा
कुनै प्रकारको दोष थिएन । किनकि तिनीहरूका
हातहरू, तिनीहरूका आँलाहरू, तिनीहरूका
ओठ र जिब्राहरू सबका सब हत्या गर्न र भूट
बोल्नमा सक्रिय हुन्थे । चारैतिर न्याय बिग्रेको
थियो र तिनीहरूको बीचमा बेइमानी व्यापक
थियो । मानिसहरूले दुष्टता गर्भधारण गर्थे
र अपराध जन्माउँथे । तिनीहरूका क्रिया-
कलापहरू साँपका अण्डाहरूजस्तै खतरनाक
थिए र माकुराको जालोजस्तै व्यर्थ थिए ।
पापले तिनीहरूको जीवनको हरेक क्षेत्र
नियन्त्रण गर्थ्यो, तिनीहरूले गरेका सबै
कामहरू, तिनीहरू हिँडेको हरेक पाइला,
तिनीहरूले सोचेका सबै विचारहरू राज्य
गर्थ्यो । तिनीहरूले कुकृत्य र कुकर्म
प्राथमिकता दिएर शान्ति र न्यायको कुनै वास्ता
गर्दैनथिए । अनि जुन कुरा इस्त्राएली जातिको
विषयमा सत्य थियो, त्यो कुरा सारा मानव
जातिको निम्ति पनि सत्य छ (रोमी ३:१५-
१७) ।

यशैया ५९:९-१५^क: बाँकी रहेको भागरूपी
विश्वासयोग्य यहूदीहरूको पक्षमा बोलेर
यशैयाले यहाँ तिनीहरूको पाप आफ्नै पाप
तुल्याएर मानिलिएका छन् । उनले तिनीहरूको
अन्याय, तिनीहरूको अधर्म, तिनीहरूको
अन्धोपन र तिनीहरूको मेरेको अवस्था स्वीकार
गरेका छन् । तिनीहरू अधीर भई भालुहरूभैँ
गर्जन्थे र निराश भई ढुकुरहरूभैँ आलाप-
विलाप गर्थे । अनि न्याय छँदैथिएन, र
छुटकाराको कुरा नगरे हुन्छ । परमेश्वरको
दृष्टिमा तिनीहरूका अपराधहरू धेरै बढेका
थिए, र तिनीहरूका पापहरूले तिनीहरूको
विरुद्धमा गवाही दिएका थिए । तिनीहरूले

परमप्रभुलाई इन्कार गरे, र बरालिएर तिनीहरू
उहाँबाट टाढा गए । तिनीहरूका शब्दहरूमा
सधैं दमन, विद्रोह र भूटको कुरा हुन्थ्यो ।
यसकारण न्याय पछि हटेछ, धार्मिकता टाढामा
उभिएको रहेछ र सडकमा सत्यता शिकार पो
भएछ । इमानदारीलाई प्रवेश निषेध गरिएको
रहेछ, र सत्यता कहीं थिएन, अनि भक्त
जनको हमला भइरहन्थ्यो ।

यशैया ५९:१५^ख-२१: अनि जब
परमप्रभुले स्वर्गबाट तल हेर्नुभयो, तब न्याय
नभएको देखेर उहाँ दुःखी हुनुभयो । नाजुक
आत्मिक परिस्थिति सम्हाल्न सक्ने कोही छैन
रहेछ, अँ, अन्तर्विन्ती गर्ने मध्यस्थ छैन रहेछ;
यसमा उहाँ छक्क पर्नुभयो । यसकारण उहाँ
रणभूमिमा उत्रनुभयो, र यो काम आफैले
गर्नुभयो । उहाँको शक्तिशाली पाखुराले
उहाँलाई विजय ल्याउँछ र उहाँको धार्मिकताले
उहाँलाई सम्हालिराख्छ । उहाँ हतियारहरू
धारण गर्नुहुन्छ र धार्मिकता, उद्धार, बदला,
जोश र क्रोधको साथ आफ्ना शत्रुहरूको
विरुद्धमा निस्कनुहुन्छ । अनि उहाँले अन्य-
जातिहरूलाई तिनीहरूका कामहरूअनुसार
प्रतिफल दिनुहुन्छ, यस हेतुले कि अन्तमा,
पूर्वदेखि पश्चिमसम्म सबै मानिसहरू 'उहाँ नै
परमप्रभु हुनुहुन्छ' भन्ने कुरा स्वीकार गर्न बाध्य
हुनेछन्; किनकि परमप्रभुको आत्माको
सञ्चालनमा उहाँ मसीह बाइजस्तै तिनी-
हरूमाथि आइपर्नुहुन्छ । सियोनमा बाँकी रहेका
भक्त जनहरूको निम्ति उहाँ उद्धारकको रूपमा
आउनुहुनेछ । त्यस बेलामा परमेश्वरले
इस्त्राएलको घरानासँग एउटा नयाँ करार
बाँध्नुहुनेछ, जसरी हामी यर्मिया ३१:३१-३४;
हिब्र ८:१०-१२ र १०:१६-१७ पदहरूमा
पढ्छौं ।

इ) यशैया ६०: सियोनको भावी महिमा

यशैया ६०:१-३: सियोनको निम्ति उठ्ने
र चम्कने समय आएको छ; किनकि यसमाथि

परमप्रभुको महिमा उदाएको अर्थात् मसीह आफैँ यसकहाँ देखा पर्नुभएको हो। यहाँ बयान गरिएको खास अवधि उहाँको दोस्रो आगमनको समय हो। अनि त्यस बेलामा संसार अर्भै पनि आत्मिक अन्धकारमा र सङ्कष्टकालको अन्धकारमा बसिरहेको हुन्छ; तर परमप्रभु इस्राएली जातिमाथि र इस्राएली जातिमार्फत बाँकी संसारमाथि चम्कनुहुन्छ। तब पुनर्जन्म भएको इस्राएली जातिलाई सम्मान दिन राजाहरू लगायत अन्यजातिहरूका प्रतिनिधिहरू यरूशलेममा भेला हुनेछन्।

यशैया ६०:४-७: अनि जब यरूशलेमले आफ्ना आँखाहरू उठाउँछ, तब यसले आफ्ना छोराहरू र आफ्ना छोरीहरूलाई स्वदेशमा फर्किरहेका देख्छ। अनि खुट्टा भुइँमा नरहने प्रचुर आनन्दले यसको हृदय प्रफुल्ल हुनेछ, किनकि यसले अन्यजातिहरूलाई यिनीहरूका उपहार र करहरू ल्याएका देखेछ। टाढा-टाढाबाट ऊँटहरूका लस्करहरू सुन र धूप बोकेर परमप्रभुको नामको प्रशंसा गर्न आउनेछन्। भेडाका ठूला-ठूला बगालहरू यरूशलेममा आइपुग्छन्, यी बलिपशुहरू बलिहरूको निम्ति मन्दिरमा प्रयोग गरिनेछन्, यी बलिदानहरूद्वारा गलगथामा मसीह येशूले पूरा गर्नुभएको त्राणको कामको सम्भना गरिनेछ। याद गर्नुहोस्: छ पदमा सुन र धूप छ, तर मूर् छैन। किनकि मूर्को आत्मिक अर्थ दुःखकष्ट हो। परमेश्वरलाई धन्यवाद होस्, ख्रीष्ट येशूको क्रूसका दुःखहरू र उहाँको प्रायश्चित्तको काम एकै पल्टमा सधैंको निम्ति समाप्त भए! यसकारण उहाँको दोस्रो आगमनमा केवल सुन र धूप मात्र हुनेछ। सुनको अर्थ महिमा हो र धूपको अर्थ सुगन्धरूपी आराधना हो।

यशैया ६०:८-९: हलैहल चराहरूभैं विमानैविमान इस्राएलीहरू र निर्वासितहरू इस्राएल देशमा फर्कनेछन्। अनि ठूला-ठूला

पानीजहाजहरूले तिनीहरूको साथमा तिनीहरूको अर्जित धनसम्पत्ति ल्याउनेछन्।

यशैया ६०:१०: परदेशीहरूका मिस्त्री दलहरूले निर्माणका काम गर्नेछन् र राजाहरू परमेश्वरका जनहरूका नोकरचाकरहरू हुनेछन्। परिस्थितिको हेरफेर भएको रहेछ; किनकि जुन परमेश्वरले यस जातिका मानिसहरूलाई सजाय दिनुभएको थियो, ती परमेश्वरले अब यस जातिलाई दया देखाउँदै हुनुहुनेछ।

यशैया ६०:११-१४: अनि यरूशलेम शहरका मूलढोकाहरू बन्द गर्न वा तिनमा चाबी लगाउन आवश्यक छैन; किनभने कहाँबाट कुनै खतरा आउनेछैन। तर मूलढोकाहरू खुला राख्नु जरुरी हुनेछ; किनकि दिनरात अन्यजाति राजाहरू र लस्कर-लस्करभरि उनीहरूको धनसम्पत्ति आइरहनेछन्। त्यस समयमा इस्राएली जातिको सेवा नगर्ने जुनसुकै देश नष्ट हुनेछ। अनि लेबानोनले यरूशलेमको मन्दिरको परिसर सुन्दर बनाउन आफ्ना उत्कृष्ट रूखहरू पठाउनेछ। अनि पहिले इस्राएली जातिलाई सताइरहेका अन्यजातिहरूका सन्तानहरूले अब यरूशलेमलाई 'परमप्रभुको शहर, इस्राएलका पवित्र जनको सियोन' भनेर स्वीकार गर्नेछन्।

यशैया ६०:१५-१६: पहिले घृणा गरिएको र त्यागिएको सियोनचाहिँ अब सर्वश्रेष्ठ शहर बनिनेछ, जसको पालनपोषण र पुष्टि बाँकी संसारले गर्नेछ। तब परमप्रभुको प्राचीन प्रजाले जात्रेछ: उहाँ तिनीहरूका उद्धारकर्ता र छुटाउनेवाला हुनुहुँदो रहेछ, हो, उहाँ याकूबका पराक्रमी जन हुनुहुँदो रहेछ।

यशैया ६०:१७-२२: यरूशलेम शहरको निर्माणमा सबैभन्दा महँगा-महँगा सामग्रीहरू, जस्तै: सुन, चाँदी, पित्तल र फलाम प्रयोग गरिनेछन्। शान्तिचाहिँ यसका अधिकारीहरू र धार्मिकताचाहिँ यसको प्रहरी-बल हुनेछन्। हिंसा र विनाशको सट्टामा उद्धार र प्रशंसा

हुनेछ। अबदेखि उसो यरूशलेममा सूर्य र चन्द्रमाको ज्योति आवश्यक हुनेछैन; किनकि परमप्रभुको महिमाले आवश्यक प्रकाश दिनेछ। अन्धकार लोप हुनेछ, र इस्त्राएली जातिका विलापका दिनहरू समाप्त हुनेछन्। धर्मी जनहरूचाहिँ यस देशको हकदार हुनेछन्, जुन धर्मी जनहरूलाई परमेश्वरले आफ्नो महिमाको निम्ति यसमा रोप्नुहुन्छ। मानिसहरूमध्ये सबैभन्दा क्षुद्र हुनेहरू आशिषित हुनेछन्, धेरै वंशाका हुनेछन्; किनभने परमप्रभुले यसको निम्ति आज्ञा गर्नुभएको हो र हतारसँग यो कुरा पूरा गर्नुहुनेछ।

ई) यशैया ६१: मसीहका विभिन्न सेवकाईहरू

यशैया ६१:१-४: प्रभु येशू यहाँ, यस ठाउँमा बोल्ने वक्ता हुनुहुन्छ भन्ने कुरा हामी जान्दछौं; किनभने उहाँले नासरतको सभाघरमा यशैया ६१:१-२^क पदहरू लूका ४:१६-२१ पदको खण्डमा उद्धृत गर्नुभयो र त्यसपछि भन्नुभयो: 'आज पवित्र धर्मशास्त्रको यो वचन तिमीहरूका कानमा पूरा भएको हो' (पद २१)। पानीको बप्तिस्मा लिनुहुँदा पवित्र आत्माद्वारा उहाँको अभिषेक भयो, अनि यस पृथ्वीमा उहाँले पूरा गर्नुभएको सेवकाईचाहिँ गरिबहरूलाई मुक्तिको सुसमाचार सुनाउनु थियो, मन टुटेकाहरूलाई मलहमपट्टी गर्नु थियो, पापका बन्धनमा परेकाहरूलाई छुटकाराको घोषणा गर्नु थियो र बन्दीहरूलाई भ्यालखाना खोलिएको शुभ सन्देश सुनाउनु थियो। अनि उहाँले 'परमप्रभुको ग्रहणयोग्य वर्षको प्रचार गर्नको निम्ति' भनेर उक्त उद्धृत गरेको खण्ड समाप्त गर्नुभयो, र 'हाम्रो परमेश्वरको बदला लिने दिनको घोषणा' छोडियो; किनकि त्यो कुरा उहाँको दोस्रो आगमनमा मात्र पूरा हुनेछ। किनभने उहाँले आफ्नो महिमित देखापराइमा परमेश्वरको न्यायको दिनको घोषणा गर्नुहुनेछ। त्यसपछि उहाँले सियोनमा विलाप गर्नेहरूलाई सान्त्वना

दिनुहुनेछ; उहाँले उनीहरूलाई उनीहरूका टाउकामा भएको खरानीको सट्टामा शिरपोस पहिराउनुहुनेछ, विलापको सट्टामा आनन्दको तेल लगाउनुहुनेछ, खिन्न मनको सट्टामा प्रशंसाको आत्मा दिनुहुनेछ। तब उहाँका चुनिएका मानिसहरू परमप्रभुले रोप्नुभएका 'धार्मिकताका वृक्षहरू' कहलाइनेछन्, किनकि उनीहरूले उहाँलाई महिमा दिनेछन्। अनि उनीहरूले प्रतिज्ञा गरिएको देशका भग्नावशेष-रूपी शहरहरू पुनर्निर्माण गर्नेछन्।

यशैया ६१:५-९: परदेशीहरूले इस्त्राएली-हरूलाई खेतालाहरूको रूपमा सेवा गर्नेछन्, र तिनीहरूलाई 'परमप्रभुका पूजाहारी' र 'हाम्रा परमेश्वरका सेवक' भनेर सम्मान गर्नेछन्। अन्यजातिहरूको धनसम्पत्ति यहूदीहरूकहाँ आउनेछ, र शताब्दीहरूदेखि तिनीहरूलाई लागेको निन्दा अन्त हुनेछ, अनि परमप्रभुका जनहरूले आदरको दोबर भाग पाएर आनन्द गर्नेछन्। (याद रहोस्: सात पदमा 'तिमीहरू' र 'उनीहरू' भन्ने सर्वनामहरूले उही यहूदी-हरूलाई नै सङ्केत गरेका हुन्)। आफ्ना चुनिएका जनहरूले भोगेका अन्याय, लुटपाट र खराबीको सम्झना गरेर परमप्रभुले तिनी-हरूलाई इनाम दिनुहुनेछ र तिनीहरूसँग एउटा अनन्त वाचा बाँध्नुहुनेछ, यस हेतुले कि अन्यजातिहरूले तिनीहरूलाई 'परमप्रभुको आशिषित वंश' भनेर स्वीकार गर्नु। प्रायः सबैको विचारमा, यो अनन्त वाचाचाहिँ नयाँ नियमको करार भएको बुझिन्छ (यर्मिया ३१:३१-३४; हिल् ८:८-१२)।

यशैया ६१:१०-११: मसीह येशूले बाँकी रहेको भागरूपी आफ्ना उद्धारप्राप्त जनहरूलाई प्रशंसा गर्नमा अगुवाइ गर्नुहुनेछ। परमेश्वरले तिनीहरूलाई लगाइदिनुभएका उद्धारको सुन्दर वस्त्र र धार्मिकताको महिमित पोशाकको गुणकथन गर्नुहुनेछ, साथै हजार वर्षको राज्यमा जातिहरूको सामु इस्त्राएल देशमा व्यावहारिक धार्मिकता र प्रशंसा उम्नेको कुरा

गुण गर्नुहुनेछ। (दस र एघार पदमा बोल्ने वक्ता विभिन्न धारणाहरूअनुसार कि त यशैया हुन्, कि त सियोन हो, कि त मसीह हुनुहुन्छ। तर हाम्रो निम्ति चाहिँ यी पदहरूमा बोल्ने वक्ता मसीह येशू हुनुहुन्छ, जसरी यशैया ६१:१-३ पदहरूमा पनि)।

उ) यशैया ६२: यरूशलेमका भावी आनन्दहरू

यशैया ६२:१-५: जबसम्म यरूशलेमलाई प्रतिज्ञा गरिएका आशिषहरू यसका हुँदैनन्, तबसम्म परमप्रभु चुप रहनुहुनेछैन, र विश्राम लिनुहुनेछैन। तब अन्यजातिहरूले सियोनलाई निर्दोष ठहरिएको अवस्थामा देखेछन्; अनि परमप्रभुले यस शहरलाई एउटा नयाँ नाम दिनुहुनेछ। राजाले आफ्नो मुकुटसित गरेभैं उहाँले सियोनसित आदरपूर्वक व्यवहार गर्नुहुनेछ। अघि 'त्यागिएको' नाम गरेको शहरको नाम अबदेखि उसो 'हेप्सिबाह' हुनेछ, जसको अर्थ 'यससँग म प्रसन्न छु' हो। अनि अघि 'उजाड' नाम गरेको देशको नाम 'ब्यूलाह' हुनेछ, जसको अर्थ 'विवाहिता' हो। यी नामहरूबाट यस शहर र यस देशको निम्ति परमेश्वरको कोमल स्नेह र दाम्पत्य आनन्द कतिको छ, सो स्पष्ट बुझिन्छ। यरूशलेमका नागरिकहरूले यस शहरसँग विवाहको सम्बन्ध राखेछन्, र परमप्रभुचाहिँ सियोनको खातिर दुलहाजस्तै रमाउनुहुनेछ।

यशैया ६२:६-९: यसको बीचको समयमा परमप्रभुले यरूशलेमका पर्खालहरूमा पहेरदारहरू राख्नुभएको छ र तिनीहरूलाई 'तिमीहरूले अन्तर्विन्ती गर्न नछोड्नु र यरूशलेम संसारको रानी शहर नभएसम्म मलाई विश्राम नदिनु' भन्ने आज्ञा गर्नुभएको छ। शत्रुहरूले फेरि कहिल्यै इस्राएल देशका उत्पादनहरू लैजानेछैनन्, तर यी अनाजहरूको निम्ति परिश्रम गर्नेहरूले त्यो खानेछन्।

यशैया ६२:१०-१२: अब निर्वासित-हरूलाई 'बेबिलोनका मूलढोकाहरूबाट भएर बाहिर निस्केर जाओ र गर्वको साथ भण्डा फरफराएर पक्कापक्की राजमार्गबाट भएर इस्राएल देशमा फर्क' भन्ने आज्ञा गरिएको छ। यसको घोषणा संसारको छेउसम्म पुगेको छ: मसीह येशूमा इस्राएली जातिको उद्धारक आउनुभएको छ; अनि उहाँले आफ्ना जन-हरूलाई इनाम दिनुहुनेछ। अनि तिनीहरूको सम्मानित नाम 'पवित्र जाति' हुनेछ। अनि यरूशलेमको नाम 'खोजिएको र नत्यागिएको शहर' हुनेछ। यस अनुच्छेदको दृष्टि बेबिलोनबाट फर्केर आउने प्रस्थानभन्दा पर हेर्छ, र ख्रीष्ट येशूको दोस्रो आगमन ताकेको छ, जुन समयमा इस्राएली जातिको अन्तिम पुनर्स्थापना हुनेछ।

ऊ) यशैया ६३:१-६: बदला लिने दिन

जुन समयमा प्रभु येशू आफ्नो राज्य स्थापित गर्न फर्कनुहुनेछ, त्यस समयमा उहाँले पहिले आफ्ना शत्रुहरूलाई नाश गर्नुपर्नेछ। त्यो विनाश विभिन्न समयमा र विभिन्न स्थानहरूमा हुनेछ। यसको एक चरण हारमागेड्डोनको उपत्यकामा हुनेछ (प्रकाश १६:१६); अनि यसको अर्को चरणचाहिँ यहोशापातको बेंसीमा हुनेछ (योएल ३:१२); अनि यस विनाशको तेस्रो चरणचाहिँ एदोममा हुनेछ। अनि यसको तेस्रो चरण यशैया ६३ अध्यायको सन्दर्भ हो। मसीह एदोमको राजधानी बोझाबाट सैनिक चालमा हिँड्दै आउनुहुनेछ, र उहाँका वस्त्रहरू इस्राएली जातिका शत्रुहरूको रगतले राता भए। 'तपाईंको वस्त्र किन रातो छ?' भनेर सोध्दाखेरि उहाँले आफ्ना शत्रुहरूलाई कुल्चिनुभएको घटना बयान गर्न दाखको कुण्ड कुल्चेको दृष्टान्त लिनुभयो। किनकि तिनी-हरूबाट बदला लिन र आफ्ना जनहरूलाई छुटकारा दिन उहाँको समय आएको थियो।

कुनै मानवीय उद्धारकर्ता नभएको कारणले उहाँ रणभूमिमा उत्रनुभयो, र उहाँले विजय प्राप्त गर्नुभयो ।

ए) यशैया ६३:७-६४:१२: बाँकी रहेका यहुदीहरूको प्रार्थना

यशैया ६३:७-१०: त्यसपछि भविष्य-वक्ता यशैयाले निर्वासनमा बाँकी रहेका यहुदी-हरूको पक्षमा बोल्छन्, जसले आफ्नो दयनीय स्थितिबाट छुटकारा पाउन खोज्दथिए । पहिले उनले यस जातिसँग परमेश्वरको विगत व्यवहार बयान गर्छन् । परमप्रभुले तिनी-हरूप्रति केवल उपकार, प्रशस्त भलाइ र कोमल कृपाहरू देखाउनुभएको थियो । अनि परमेश्वरले तिनीहरूलाई आफ्नो प्रजा भन्नुभएको थियो । तिनीहरूले आउँदा दिन-हरूमा के-के गर्नेछन्, सो उहाँलाई अघिबाट थाहा थियो । तर यहाँ उहाँलाई कुन प्रकारले प्रस्तुत गरिएको छ ? मानौं तिनीहरूले कतै उहाँलाई अरू देवताहरूको निम्ति त्याग्ने कुरा उहाँले कल्पना धरि गर्न सक्नुभएन भैं उहाँ यहाँ देखा पर्नुभयो । यसैले उहाँ तिनीहरूका उद्धारकर्ता हुनुभयो । उहाँ तिनीहरूका सबै परीक्षाहरूमा सहभागी हुनुभयो, विशेष गरी मिस्र देशमा तिनीहरूले सहेको तिनीहरूको सारा कष्टमा साभेदार हुनुभयो । उहाँको उपस्थितिमा रहने दूत वा सन्देशवाहक, जो मसीह हुनुहुन्थ्यो, उहाँले नै तिनीहरूलाई बचाउनुभयो । आफ्नो प्रेम र दयामा उहाँले तिनीहरूलाई मिस्र देशबाट दाम तिरेर छुटाउनुभयो, र उजाडस्थानको सारा यात्रा-भरि तिनीहरूलाई बोकेर तिनीहरूको वास्ता गर्नुभयो । तर तिनीहरूले उहाँको प्रेमको सट्टामा उहाँसित विद्रोह गरे, र यसरी उहाँ तिनीहरूका शत्रु हुनुभयो ।

यशैया ६३:११-१३: तर मोशा र तिनको पुस्ताको जमाना, ती पुराना दिनहरूको सम्भना गर्दा निम्न प्रश्नहरू उठ्छन्: उहाँ कहाँ

हुनुहुन्थ्यो, जसले मोशा, हारून र इस्राएली-हरूका अन्य गोठालाहरूको हातमा इस्राएली जातिलाई लाल समुद्रबाट पार ल्याउनुभयो ? उहाँ कहाँ हुनुहुन्थ्यो, जसले मोशाभित्र आफ्नो पवित्र आत्मा हालिदिनुभयो र जसले मोशाले इस्राएलीहरूलाई समुद्र पार लान सकून् भन्ने हेतुले समुद्र दुई भाग पार्नुभयो र यसरी आफ्नो नाममाथि अनन्त सम्मान ल्याउनुभयो ? परमप्रभु कहाँ हुनुहुन्थ्यो, जसले समुद्र हुँदै गएको बाटो समतल मरुभूमिजस्तै सम्म, कुनै घोडाले ठेस नखाने गरी सुगम बनाउनुभयो र तिनीहरूलाई यही बाटोबाट भएर सजिलोसँग समुद्र पार ल्याउनुभयो ?

यशैया ६३:१४: जसरी एउटा पशु आराम पाउन र फेरि ताजा हुन बेसीमा ओर्ल्न्छ, त्यसरी नै परमेश्वरले आफ्ना जनहरूलाई डोस्न्याएर विश्रामको देशमा ल्याइपुर्‍याउनुभयो र यसरी आफ्नो निम्ति एउटा महिमित नाम कमाउनुभयो । यहाँ, यस खण्डमा त्रिएक परमेश्वरका तीन व्यक्तित्वहरूमाथि ध्यान दिनुहोस्: सात पदमा परमप्रभु हुनुहुन्छ, नौ पदमा परमप्रभुको दूत हुनुहुन्छ, अनि दस, एघार र चौध पदमा परमप्रभुको पवित्र आत्मा हुनुहुन्छ ।

यशैया ६३:१५-१६: परमप्रभुका विगत कृपाहरू बयान गर्दा-गर्दै भविष्यवक्ता यशैया बेबिलोनको भावी निर्वासनमा पुगेछन्, र उनले निर्वासितहरूको निम्ति अन्तर्विन्ती गर्न थाल्छन् । उनको लागि कस्तो देखिन्थ्यो भने, परमेश्वरको जोश, शक्ति र कृपाहरू बाँकी रहेकाहरूबाट खोसिएका रहेछन् । अब्राहाम र इस्राएलले इस्राएलीहरूलाई अस्वीकार गरे तापनि, यशैयाको विचारमा, परमेश्वर अबै पनि तिनीहरूका पिता हुनुहुन्थ्यो ।

यशैया ६३:१७-१९: अनि सत्र पद-अनुसार बाँकी रहेकाहरूले आफ्नो पछि-हटाइको निम्ति परमप्रभुलाई दोष लगाएका जस्तै छ । तर यसको विषयमा यथार्थ कुरा के

थियो भने, परमेश्वरले केवल यी मानिसहरूको हृदय कठोर पार्नुहुन्छ, जुन मानिसहरूले पहिले आफ्नो हृदय कठोर पारेका छन्। अनि हुन सक्छ, बाँकी रहेका यहूदीहरूले भन्न खोजेको कुरा यस प्रकारको छ: 'तपाईंले हामीलाई किन तपाईंका मार्गहरूबाट भड्किहिँड्न दिनुभयो?' धेरै पल्ट यस्तो छ, परमेश्वरले जुन कुरा हुन दिनुभयो, त्यो कुरा उहाँले गर्नुभएको भनिन्छ। जे भए पनि, बेबिलोनको कैदमा भएका यहूदीहरूले परमप्रभुलाई यसो भन्दै पुकार्छन्: 'हे प्रभु, आफ्नो अनुग्रहमा हामीकहाँ फर्कनुहोस्!' इस्राएली जातिले केवल थोरै समयको निम्ति शान्तिको साथ देश अधिकार गरेको थियो। अनि अबचाहिँ — उहाँको पवित्रस्थान भत्किएको छ, र इस्राएलीहरू अर्थात् परमेश्वरका जनहरूको स्थिति अरू कुनै जातिको भन्दा असल थिएन, जसको परमप्रभुसँगको सम्बन्ध कहिल्यै भएको थिएन, अँ, कुनै करारद्वारा स्थापित भएको थिएन।

यशैया ६४:१-५: यशैया ६३:१५ पदमा शुरु भएको प्रार्थनाले यहाँ, यस खण्डमा निरन्तरता पाएको छ र यहाँ, पाँच पदमा तिनीहरूको पाप मानिलिएको स्वीकार पो भएछ। बाँकी रहेकाहरूले परमेश्वरलाई के अनुरोध गर्छन् भने, 'आकाश च्यातेर तल ओर्लेर आउनुहोस् र क्रोधको आगोमा आफ्ना विरोधीहरूमाथि जाइलागनुहोस्!' तिनीहरूले परमेश्वरका अधिल्ला हस्तक्षेपरूपी कामहरू सम्भेका छन्, जुन कामहरू एकमात्र साँचो परमेश्वरका अकाट्य, अद्वितीय प्रमाणहरू थिए; किनकि उहाँले उहाँको बाटो हेर्नेहरूको पक्षमा काम गर्नुहुन्थ्यो। तिनीहरूले याद गरेका छन्, कि व्यावहारिक धार्मिकतामा प्रसन्न हुनेहरूलाई परमेश्वरले सधैं अनुग्रह देखाउनुहुन्थ्यो। तर तिनीहरूले लामो समयदेखि निरन्तर गरिरहेका आफ्ना पापहरूद्वारा उहाँको क्रोध उठाएका थिए र उहाँको क्रोध आफूमाथि

निम्त्याएका थिए; तब के, के तिनीहरूजस्ता मानिसहरूको निम्ति बाँच्ने आशा थियो? तिनीहरू दोधारमा थिए।

यशैया ६४:६-७: तिनीहरूले आफ्नो व्यक्तिगत अशुद्धता मानिलिए, अनि तिनीहरूले स्वीकार गरे: हो, तिनीहरूका सबैभन्दा असल कामहरू, तिनीहरूका धर्मकर्महरू मैला थाडनाहरू^{६९} जस्तै थिए। तब तिनीहरू ओइलिएका पातहरू किन नहुने, जो आफ्ना अधर्महरूरूपी हुरीबतासद्वारा उडाएर लिएर? इस्राएली जातिमा आत्मिक मृत्यु आएको थियो। अनि यसको निम्ति अन्तर्विन्ती गर्नेहरू कहीं थिएनन्; किनकि परमप्रभुले तिनीहरूलाई तिनीहरूका पापहरूको खातिर त्यागिदिनुभयो र तिनीहरूलाई तिनीहरूका पापका नतिजाहरूमा छोड्नुभयो।

यशैया ६४:८-९: तरै पनि परमप्रभु अबै तिनीहरूका पिता हुनुहुन्थ्यो; अनि कुमालेले तिनीहरूरूपी माटोको डल्लोबाट केही न केही रत्न सक्छ भन्ने आशा जारी थियो। अनि यही कारणले तिनीहरूले उहाँलाई आग्रह गरेका छन्: 'हे प्रभु, आफ्नो क्रोध शान्त गर्नुहोस्, हामीलाई क्षमा गर्नुहोस्, हाम्रा पापहरू बिसर्नुहोस् र हामीलाई तपाईंको प्रजाको रूपमा अब पनि स्वीकार गर्नुहोस्!'

यशैया ६४:१०-१२: देशको विनाशकारी अवस्था अनि विशेष गरी यरूशेलम र यसको मन्दिरको नाजुक अवस्थाचाहिँ परमेश्वरको निम्ति आफ्नो क्रोध छोडिदिने बलिया कारणहरू हुनुपर्नेथिए; यसकारण उहाँले दुःख-कष्टमा परेका आफ्ना जनहरूको पक्षमा कुनै न कुनै निर्णायक कार्य गर्नुपर्नेथियो।

ऐ) यशैया ६५: परमप्रभुले बाँकी रहेका यहूदीहरूको प्रार्थनाको उत्तर दिनुभएको

यशैया ६५:१: यस पदबाट परमप्रभुले तिनीहरूलाई उक्त प्रार्थनाको उत्तर दिनुभएको

कुरा शुरु हुन्छ, जुन प्रार्थना यशैया ६३:१५-६४:१२ पदहरूको खण्डमा प्रस्तुत गरियो।

यस पहिलो पदको सन्दर्भ परमेश्वरको खोजी गर्न असफल भएको इस्राएली जाति हो, जसले उहाँले बोलाउनुभएको बेलामा उहाँलाई उत्तर दिँदैनथियो। तर प्रेरित पावलले रोमी १०:२० पदमा यस पदको सन्दर्भ अन्य-जातिहरू र तिनीहरूको बोलावटमा लागू गरेका छन्, जब उनले यसो लेखे: 'जसले मलाई खोजेनन्, तिनीहरूद्वारा म भेटाइएँ; जसले मेरो विषयमा खोजीनिधि गरेनन्, तिनीहरूकहाँ म प्रकट भएँ।'

यशैया ६५:२-७: तर यस खण्डका पदहरूको सुस्पष्ट सन्दर्भ इस्राएली जाति नै हो। किनकि मूर्तिपूजा र अन्यजातिहरूका धर्महरूसँग सम्बन्ध राख्ने घृणित कामकुराहरूमा तल्लीन भएको यस जातिका मानिसहरूलाई परमेश्वरले निरन्तर आह्वान गर्दै हुनुहुन्थ्यो। गुप्त समाजका सदस्य-सदस्याहरू भएका हुनाले तिनीहरूले आफूलाई आफ्ना छिमेकीहरूभन्दा पवित्र ठान्थे। तर सर्वोच्च परमेश्वरको निम्ति तिनीहरू लगातार पिरोल्ने कारण हुन्थे; यसकारण उहाँले तिनीहरूलाई तिनीहरूको मूर्तिपूजा र तिनीहरूका सबै अन्य पापहरूको बदला दिनुहुनेथियो।

यशैया ६५:८-१२: जसरी अङ्गुरको कुनै भुष्पामा केही असल रस बाँकी रहन्छ, ठीक त्यस्तै परमप्रभुले आफ्नो प्रतिज्ञानुसार यस जातिरूपी खराब दाखबारी नष्ट गर्दा विश्वासयोग्य हुनेहरूको बाँकी भाग जोगाउनुहुनेथियो। अनि यो जोगाइएको बाँकी भाग देशमा बस्नेथियो। भेडाका बगालहरू पश्चिममा शारोनको मैदानमा र पूर्वमा आकोरको बेंसीमा चर्नेथिए; यो सबको सब पवित्र जनहरूको फाइदाको निम्ति हुनेथियो। तर धर्मत्यागी आम जनताको निम्ति हालत अर्को हुनेथियो। तिनीहरूले यरूशलेमको मन्दिरको सेवा त्यागेका थिए, अनि 'गाद'

नामक भाग्य-देवता र 'मनी' नामक भावी-देवता पूजा गर्थे। यसकारण परमेश्वरले तिनीहरूलाई तरवारको निम्ति ठहराउनुहुनेथियो। तिनीहरूले परमप्रभुका विन्तीहरूप्रति सकारात्मक प्रतिक्रिया देखाउनुको सट्टामा परमप्रभुलाई दुष्ट लाग्ने घृणित कुराहरू रोजे।

यशैया ६५:१३-१६: साँचो विश्वासीहरूको भाग्य र विश्वास नगर्नेहरूको भाग्यको बीचमा भएको भिन्नता यहाँ, यी पदहरूमा प्रस्तुत गरिएको छ: यता उनीहरूसँग प्रशस्त खानेकुरा हुन्छ, तर उता तिनीहरू भोकै बस्नेछन्; यता उनीहरूसँग प्रशस्त पिउने कुरा हुन्छ, तर उता तिनीहरूलाई तिर्खा लाग्नेछ; यता उनीहरू रमाउनेछन्, तर उता तिनीहरू शर्ममा पर्नेछन्; यता उनीहरूले गीत गाउनेछन्, तर उता तिनीहरूले विलाप गर्नेछन्; उता तिनीहरूमाथि व्यभिचार गरेकी स्त्रीमाथि पर्ने श्राप पर्नेछ (गन्ती ५:२१-२४), तर यता उनीहरू धन्यका हुनेछन्। त्यस दिनमा, जब पृथ्वीका गल्तीहरू सच्याइनेछन्, मानिसहरूले आफूलाई धन्यका भन्दा वा शपथ खाँदा 'सत्यताको परमेश्वर'को नाम प्रयोग गर्नेछन्। अर्को शब्दमा भन्नु हो भने, परमेश्वरले आफूले पाउनुपर्ने मान पाउनुहुनेछ; मानिसहरूले मानिलिनेछन्: उहाँ यी परमेश्वर हुनुहुन्छ, जसले आफ्ना अभिप्रायहरू पूरा गर्दै हुनुहुन्छ; अनि उहाँ जे गर्छु भन्नुहुन्छ, उहाँले त्यो पूरा गरेर छोड्नुहुन्छ।

यशैया ६५:१७: यस अध्यायका अन्तिम पदहरूले हजार वर्षको राज्यका अवस्थाहरू बयान गर्छन्। यहाँ, यस ठाउँमा नयाँ आकाश र नयाँ पृथ्वीको सन्दर्भचाहिँ यस पृथ्वीमा स्थापित हुन लागेको खीष्टको राज्य हो। तर प्रकाश २१ अध्यायमा नयाँ आकाश र नयाँ पृथ्वीको सन्दर्भ अनन्तकाल हो। किनकि यशैयाको पुस्तकमा प्रस्तुत गरिएका नयाँ आकाश र नयाँ पृथ्वीमा अझै पनि पाप र मृत्यु

हुने रहेछ; तर प्रकाश २१ अध्यायमा पाप र मृत्यु बितिसकेका कुराहरू हुनेछन् ।

यशैया ६५:१८-२३: अनि जब परमेश्वरको राज्य आउनेछ, तब परमप्रभु यरूशलेममा र इस्राएली जातिका मानिसहरूमा रमाउनुहुनेछ । अनि अबदेखि उसो दुःख र पीडाको आवाज कहिल्यै फेरि सुनिनेछैन । शिशुहरूको मृत्यु र अकालको मृत्यु उन्मूलन गरिनेछ । सय वर्षको उमेरमा मृत्यु हुने मानिसलाई केटो वा टिटो पो मानिनेछ । सय वर्षको उमेर भएको मानिस जसले देखिने गरी पाप गर्नेछ, मृत्यु-दण्ड दिईकन समाजबाट हटाइनेछ । मानिसहरू आफ्नो परिश्रमको फलबाट आनन्द उठाउन बाँचेछन्; किनभने खीष्टको हजार वर्षको राज्यमा विश्वासयोग्य हुनेहरूको उमेर बढाइनेछ । कुनै व्यर्थको परिश्रम हुनेछैन; अनि युवाहरू न लडाइँद्वारा, न विपत्तिद्वारा नामेट हुनेछन् । बुबाआमाहरू र तिनीहरूका छोराछोरीहरूले परमप्रभुको आशिष उपभोग गर्नेछन् ।

यशैया ६५:२४-२५: अबदेखि उसो प्रार्थनाको उत्तर पाउन कुनै बाधा हुनेछैन । अनि जङ्गली जनावरहरू पाल्तू पशु बन्नेछन्, अनि विषालु सर्पहरूको आहारचाहिँ अपमानको धूलो हुनेछ । परमेश्वरको पवित्र पर्वत सियोनमा अब फेरि कहिल्यै कुनै हानि, कुनै खतरा हुनेछैन ।

ओ) यशैया ६६: अन्तमा नदीजस्तै बगि-रहने शान्ति हुनेछ

यशैया ६६:१-२: यशैयाको पुस्तकको अन्तिम अध्यायका शुरुका शब्दहरू पश्चात्ताप नगर्ने इस्राएली जातिका मानिसहरूको निम्ति लेखिएका हुन् । तिनीहरूले यस अवस्थामा परमेश्वरको निम्ति एउटा मन्दिर बनाएर उहाँलाई प्रसन्न तुल्याउन के सक्थे र? यस प्रकारको सोच परै जाओस् ! उहाँ त ब्रह्माण्डको सृष्टिकर्ता र त्यसका मालिक हुनुहुन्छ; स्वर्ग

उहाँको सिंहासन हो, अनि पृथ्वी उहाँको पाउदान हो । अनि जो दीन र चूर्ण आत्माको हुन्छ, जसले उहाँको वचनमा थरथर काम्छ, उहाँले यस्तो व्यक्तिको हृदय आफ्नो वास-स्थानको निम्ति चाहना गर्नुहुन्छ ।

यशैया ६६:३-४: तर जस-जसले पश्चात्ताप गर्दैनन्, तिनीहरूले आफ्ना धर्मका रीतिहरूद्वारा परमेश्वरको अपमान गर्छन् । व्यावहारिक पवित्रताबाट अलग तिनीहरूका बलिदान र भेटीहरूचाहिँ अपराध हुन्, घृणित काम पो हुन्छन् । हो, तिनीहरूले आफ्ना कपटपूर्ण चालहरू छात्र त सक्छन्, तर तिनीहरूले यसका परिणामहरू छात्र सक्दैनन् । परमेश्वरले यसको नतिका के हो, सो निर्धारित गर्नुहुनेछ । जस-जसले पश्चात्ताप गर्ने उहाँको यो आह्वान अस्वीकार गर्छन् र जो-जो उहाँले घृणा गर्नुभएका चालहरूमा अघि बढ्छन्, तिनीहरूले उहाँको क्रोधको स्वाद चाखेछन् ।

यशैया ६६:५-६: तर उहाँको वचनमा थरथर काम्ने, उहाँको भय मात्रै विश्वासयोग्य यहूदीहरूको निम्ति तिनीहरूका दाजुभाइहरूबाट सतावट आउनेछ । यी दुष्ट सताउनेहरूले यसरी परमेश्वरको सेवा गरेका ठान्नेछन् । 'परमप्रभुको महिमा होस्, र हामी तिमीहरूको आनन्द हेरौं' भन्ने यिनीहरूको तानाबाट यो स्पष्ट हुन्छ । 'तिमीहरूको आनन्द हेरौं' भन्ने अर्थ 'अद्भुत पाराले छुटकारा पाएको तिमीहरूको आनन्द हेर्न पाऔं' हो । तर परमप्रभुले तिनीहरूका शत्रुहरूलाई शर्ममा पार्न तिनीहरूको पक्षमा काम गर्न हस्तक्षेप गर्नुहुनेछ । अनि यरूशलेमको मन्दिरबाट न्यायको काम शुरु हुनेछ; परमप्रभुको आवाज सुनिनेछ, र यसैबाट उहाँको बदला लिने समय आएको छ भन्ने बुझिनेछ ।

यशैया ६६:७-९: अनि सात पदमा इस्राएली जातिले आफ्नो प्रसूति-वेदना लाग्ने समयभन्दा अघि एउटा नर बालक जन्माउँछ, अर्थात् तिनीहरू महासङ्कष्टमा पर्नुभन्दा अघि

मसीह आउनुहुने रहेछ । अनि आठ पदमा यस जातिले प्रसूति-वेदना लागेपछि छोराछोरीहरू जन्माउँछ । यसको पहिलो जन्माउने क्रिया, मसीहको जन्माचाहिँ दुई हजार वर्ष पहिले बेतलेहेममा भएको हो । तर दोस्रो जन्माउने कार्य इस्राएली जातिको आत्मिक पुनर्जन्म हो, जुनचाहिँ सङ्कष्टकालपछि हुनेछ । परमेश्वरलाई आफ्नो यो उद्देश्य पूरा गर्नदेखि कुनै पनि कुराले बाधा दिनेछैन नै ।

यशैया ६६:१०-१७: इस्राएली जातिको पुनर्स्थापनाको सुदिनचाहिँ यरूशलेममा ठूलो रमाहटको समय हुनेछ । यस शहरलाई प्रेम गर्नेहरू र यसको साथमा रोएकाहरू सबै त्यस शुभ अवसरको हर्षउल्लास र रमाहटमा सहभागी हुनेछन् । अन्यजातिहरूको गौरवद्वारा धनी भई यसले यसकहाँ आउनेहरू सबैलाई समृद्धि, पोषण, सान्त्वना र नयाँ शक्ति प्रदान गर्नेछ । तब सबैको निम्ति सुस्पष्ट हुनेछ: परमप्रभु आफ्ना जनहरूको कल्याण गर्न र आफ्ना शत्रुहरूलाई दण्ड दिन प्रतिबद्ध हुनुहुँदो रहेछ । प्रभु येशूको दोस्रो आगमनमा सबै मूर्तिपूजा गर्नेहरू र उहाँका सबै विद्रोहीहरूमाथि उहाँको दन्किने क्रोध खन्याइनेछ । किनकि यिनीहरूले आफूलाई धार्मिक हिसाबले शुद्ध पार्न किसिम-किसिमका रीतिहरू पूरा गर्न त गर्छन्, तर केको निम्ति ? यिनीहरूले त सबै-भन्दा घिनलाग्दा पूजाआजामा संलग्न हुन पो यसो गर्दा रहेछन् । यो उहाँको नजरबाट लुक्न सक्दैन ।

यशैया ६६:१८-२१: उहाँ तिनीहरूका कामहरू र तिनीहरूका विचारहरू जान्नुहुन्छ । अनि जब उहाँले तिनीहरूमाथि आफ्नो न्याय-रूपी सजाय बर्साउनुहुनेछ, तब तिनीहरूले उहाँको महिमा देखेछन् । उहाँले तिनीहरूलाई एउटा अलौकिक चिन्ह दिनुहुनेछ, जुन चिन्ह के हो, सो हामी निश्चित रूपले तोकेर भन्न सक्दैनौं । अनि तिनीहरूबाट उम्केकाहरू

परमप्रभुको शक्ति र कीर्तिको खबर लिएर पृथ्वीका छेउहरूसम्म जानेछन् । तब अन्य-जातिहरूले यताउता छरपष्ट भएका इस्राएली-हरूलाई भेटीको रूपमा परमप्रभुकहाँ चढाउने प्रकारले तिनीहरूको निम्ति तिनीहरूको स्वदेशमा फिर्ता लाने यातायातका प्रबन्धहरू मिलाउनेछन् । अनि हजार वर्षको राज्यको समयमा परमेश्वरले मन्दिरमा पूजाहारीगिरी र लेवीहरूको सेवा-व्यवस्था फेरि स्थापित गर्नुहुनेछ ।

यशैया ६६:२२-२३: परमेश्वरसित इस्राएली जातिको ठहर नयाँ आकाश र नयाँ पृथ्वीजतिवै चिरस्थायी र सुरक्षित हुनेछ । सबै देशहरूबाट तीर्थयात्रीहरू तोकिएका समयहरूमा आराधना गर्न भनी यरूशलेममा आउनेछन् ।

यशैया ६६:२४: त्यहाँ रहेको बेलामा तिनीहरू शहर-बाहिर निस्केर हित्रोमको बेसीमा जानेछन्, र शहरको मैला फ्याँक्ने जग्गामा नित्य बलिरहेको आगोमा विद्रोहीहरूको शवदाह गरिरहेको देखेछन् ।

यहाँ हाम्रो ध्यानको योग्य कुरा के छ भने, हाम्रा प्रभु येशूले पापमा जिउनेहरूलाई, साथै तिनीहरूलाई, जसले उहाँमाथि विश्वास गर्ने-हरूमध्ये सानाभन्दा सानाहरूलाई ठेस खुवाउँछन्, चेताउनी दिँदै यशैयाको पुस्तकको अन्तिम पदबाट उद्धृत गर्नुभयो । मर्कूसको सुसमाचारको नौ अध्यायमा प्रभु येशूले यशैयाका यी निम्न गम्भीर शब्दहरू तीन पल्ट⁷⁰ प्रयोग गर्नुभयो: 'जहाँ तिनीहरूको कीरा मर्दैन र आगो निभ्दैन' (मर्कूस ९:४४, ४६ र ४८) ।

तर सुसमाचार यो हो: नरकको त्यस कहिल्यै ननिभ्ने अनन्त आगोबाट उम्कन सकिन्छ ! जुन मानिसले प्रभु र मुक्तिदाता येशू ख्रीष्टमाथि विश्वास राख्छ, त्यो मानिस नरकको आगोबाट बच्नेछ; यो सुनिश्चित छ । किनकि प्रभु येशू परमप्रभुका सेवक हुनुहुन्छ,

जसलाई यशैयाले आफ्ना भविष्यवाणीहरूमध्ये धेरैमा अति सुन्दर ढङ्गले प्रस्तुत गर्दै आए ।

हाम्रो अनुमानमा, हाम्रा धेरैजसो पाठकहरूले प्रभु येशूलाई आफ्ना प्रभु र मुक्तिदाताको रूपमा ग्रहण गर्नुभएको हुनुपर्ला । के तपाईंले पनि प्रभु येशूलाई आफ्नो प्रभु र मुक्तिदाताको रूपमा ग्रहण गर्नुभएको छ ? तपाईंले उहाँलाई ग्रहण गर्नुभएको छैन भने, हामी तपाईंलाई ढिलो नगरी उहाँलाई भेट्नै ग्रहण गर्नुहुन आग्रह गर्छौं । तब तपाईंको निम्ति र अरू पाठकहरूको निम्ति निश्चय यशैयाको पुस्तक एउटा महान् भविष्यवाणीको पुस्तक र एउटा महान् कविताको पुस्तक ठहरिनेछ; योजस्तै उत्कृष्ट पुस्तक पुरानो नियमभरि छैन । तर के कुरा यतिमा सीमित छ ? यो त हाम्रो निम्ति शर्मको कुरा हुनेथियो । हामीले यस पुस्तकको प्रयोग आफ्नो दैनिक जीवनमा लागू गर्नुपर्छ, र हाम्रो जीवनमा परमेश्वरको असल अभिप्राय र उहाँको सिद्ध इच्छा पूरा हुनुपर्छ ।

हामी धर्मनिष्ठ अङ्ग्रेजी बाइबल-विद्वान् श्री डब्ल्यु. ई. भाइनले दिएको व्यावहारिक

अर्ती प्रस्तुत गरेर हाम्रो अध्ययन यहाँ अन्त गर्छौं:

‘यो सबैबाट स्पष्ट हुन्छ, कि आफ्नै चालमा हिँड्नु मूर्खता हो; आफ्नै इच्छा र आफ्नै मनसाय पूरा गर्नु व्यर्थ हो अनि परमेश्वरलाई मन नपरेका कुराको पछि लाग्नु पाप हुँदो रहेछ ! होइन, हामी उहाँको बाटो हेरेर जिउनुपर्छ; हामीले उहाँको सोर ध्यानसित सुन्नपर्छ; हामीले उहाँको इच्छा पूरा गरेकोमा आनन्द लिन सक्नुपर्छ । किनकि हामी परमेश्वरको साथ-साथ हिँड्छौं भने, उहाँले आफ्नो वचनमा दिनुभएका सबै प्रतिज्ञाहरू हामीमा र हामीद्वारा पूरा गर्नुहुन्छ र पूरा गर्नुहुनेछ । यसकारण उहाँमाथि लगाउनुभएको भरोसामा मग्न हुनुहोस्, तब उहाँको प्रतिक्रिया के हुने हो, सो तपाईंले देख्नुहुनेछ: उहाँले हामीलाई निश्चयता दिनुको साथै त्यसमाथि अबै पनि आफ्नैतथास्तु भन्ने सुगन्ध थपिदिनुहुनेछ । ओहो, उहाँप्रति आज्ञाकारी हृदय र उहाँमाथि भरोसा गर्ने मनलाई कत्रो शान्ति मिल्नेछ ! उहाँको घमाइलो अनुहार तपाईंमाथि चम्केको आनन्दित अनुभव गर्नुहोस् र उहाँसँग पवित्र सङ्गति उपभोग गर्नुहोस् ! ⁷¹⁾

ENDNOTES

- 1) **Introduction:** It was a benefit performance “for the relief of Prisoners in the several Gaol’s, and for the support of Mercer’s Hospital in Stephen Street, and of the Charitable Infirmary on the Inn’s Quay.” In light of Isaiah’s stress of freeing the prisoners, and binding up the wounds of the sick, he no doubt would have been pleased with these charities, which were often associated with early performances of ‘Messiah.’
- 2) **Introduction:** After the Overture, the very beginning of the second part of Isaiah is sung in a tenor solo: “Comfort ye My people” (40:1). Who can read Isaiah 7:14 without hearing the contralto solo of “Behold, a virgin shall conceive,” or Isaiah 9:6 without hearing the chorus sing “Unto us a Child a born, unto us a Son is given”. “Surely He hath borne our griefs, and carried our sorrows” is another lesser-known setting with words by Isaiah (53:4). Also with words by Isaiah are: “O thou that tellest good tidings to Zion” (40:9); “Then shall the eyes of the blind be open’d and the ears of the deaf unstopped” (35:5); “He shall feed His flock like a shepherd” (40:11); and the moving “He was despised and rejected of men” (53:3).
Comparatively little of the text of the oratorio is from the NT, which is unusual, especially when we consider that the subject matter is all about the Messiah.
- 3) **Introduction:** See the Believers Bible Commentary in the Introductions to the books mentioned for a defense of the traditional and orthodox positions on the authorship.
- 4) **Introduction:** Flavius Josephus, Antiquities XI:1.f.
- 5) **1:7–9:** So sure are the prophecies that they are often expressed in the Hebrew perfect tense, suggesting a completed action.
- 6) **1:10–15:** W. E. Vine, Isaiah: Prophecies, Promises, Warnings, p. 14.
- 7) **2:4:** This verse—minus the opening words about God—are inscribed on the United Nations Building in New York City.
- 8) **2:12–18:** A sloop is a kind of ship that generally has one mast.
- 9) **4:2–6:** Matthew Henry, “Isaiah,” Matthew Henry’s Commentary on the Whole Bible, IV:27.
- 10) **6:1:** This would be 740 b.c. Moody writes: “Uzziah’s reign was a kind of Victorian era in Jewish history. It was when this passed away into shame and disgrace that Isaiah saw the Eternal King on his throne.” Notes from My Bible, p. 85.
- 11) **6:1:** F. C. Jennings, Studies in Isaiah, p. 61.
- 12) **6:2–5:** The word seraphim is from the Hebrew verb sauraph, “burn,” stressing the burning holiness of God, as in “Our God is a consuming fire” (Heb. 12:29, cf. Deut. 4:24).
- 13) **6:9–10:** W. E. Vine, Isaiah, p. 32.
- 14) **7:3:** His son’s name means ‘a remnant shall return’.
- 15) **7:10–13:** W. E. Vine, Isaiah, p. 35.

- 16) 7:14: The Hebrew word translated virgin (*aplmaph*) in verse 14 may also mean “young woman.” The prophecy may have had an early, partial fulfillment when Isaiah’s wife gave birth to Maher-Shalal-Hash-Baz (8:1–4). But the ultimate, complete fulfillment was in the birth of Christ. When Matthew quotes verse 14, he uses the Greek word *parthenos*, which can only mean virgin (Matt. 1:23).
- 17) 7:14: W. E. Vine, *Isaiah*, p. 35.
- 18) 7:18–22: F. C. Jennings, *Isaiah*, p. 90.
- 19) 8:19: W. E. Vine, *Isaiah*, p. 41.
- 20) 9:6: *Ibid.*, p. 43.
- 21) 11:1: The beautiful old German carol, “Lo, How a Rose E’er Blooming,” captured Isaiah’s thought here so well. Poetically the author chose a rose as the plant which will grow from Jesse’s roots.
- 22) 11:2: W. E. Vine, *Isaiah*, p. 49.
- 23) 11:6–9a: The self-taught American Quaker artist Edward Hicks loved this passage so much that he painted several very literal canvases called “The Peaceable Kingdom.” His charming style far outweighed his knowledge of animal anatomy.
- 24) 13:14–22: Ryrie writes, “The decline of Babylon occurred in stages. By 20 b.c. Strabo described it as ‘a vast desolation.’ Even the desert wanderer (the Arabian) shunned the site because it became an omen of ill fortune.” (Ryrie Study Bible, New King James Version, p. 1053).
- 25) 14:12–17: “Lucifer” is the Latin form of ‘Day-Star,’ meaning ‘light-bearer’.
- 26) 14:12–17: Ryrie, Study Bible, p. 1054.
- 27) 14:24–27: Ryrie writes that “the fulfillment of this prediction of the destruction of Assyria is recorded in 37:21–38,” *ibid.*, p. 1055.
- 28) 18:1–7: The word is the usual one for woe, but here “it differs from ch. xvii. 12 and is an expression of compassion (cf. Isa. 55: 1, Zech. 2: 10) rather than of anger,” Franz Delitzsch, “Isaiah,” in *Biblical Commentary on the Old Testament*, XVII:348.
- 29) 20:1–6: The name “Palestine” is derived from the word Philistine.
- 30) 21:6–10: W. E. Vine, *Isaiah*, p. 62.
- 31) 21:11–12: Victor Buksbazen, *The Prophet Isaiah*, p. 224.
- 32) 22:20–24: D. L. Moody writes, “The Spanish Jews have a silver key of David, bearing the inscription ‘God shall open, the King shall enter’.” (Notes, p. 85).
- 33) 24:4–13: John A. Martin, “Isaiah,” *The Bible Knowledge Commentary, Old Testament*, p. 1072.
- 34) 26:1–4: Quoted by Moody in *Notes from My Bible*, p. 86.
- 35) 26:1–4: *Ibid.*
- 36) 28:9–10: These verses are often quoted out of context as the proper way to teach (going from the known to the unknown, a little at a time, for example). While this is no doubt good advice, it is certainly not the meaning of the text within the context.

- 37) 28:11–13: F. C. Jennings, *Isaiah*, p. 333.
- 38) 28:23–29: H. Vander Lugt, *Our Daily Bread*, Radio Bible Class, further documentation unavailable.
- 39) 29:12–14: W. E. Vine, *First Corinthians*, p. 23.
- 40) 33:23–24: W. E. Vine, *Isaiah*, p. 83.
- 41) 34:9–17: The Hebrew for “confusion and emptiness” in v. 11 is the same as those words translated “without form and void” in Gen. 1:2.
- 42) 35:8–10: F. C. Jennings, *Isaiah*, p. 417.
- 43) 37:1–4: J. A. Alexander, *The Prophecies of Isaiah*, p. 289.
- 44) 37:36: See *The Literature of England, An Anthology and a History*, p. 726.
- 45) 38:21–22: W. Kelly, *Isaiah*, p. 289.
- 46) 38:21–22: Matthew Henry, “Isaiah,” VI:209.
- 47) 40:3–5: G. Campbell Morgan, *Searchlights from the Word*, p. 229.
- 48) 40:6–8: Quoted by F. C. Jennings, *Isaiah*, p. 467.
- 49) 41:21–24: F. C. Jennings, *Isaiah*, p. 486, f.n.
- 50) 41:25–29: W. E. Vine, *Isaiah*, p. 105.
- 51) 43:1–7: *Ibid.*, p. 115.
- 52) 43:8–13: One of the anti-Trinitarian cults uses this passage “You are My witnesses, says Jehovah,” as the origin of their name. Since they witness against so much of the Lord’s truth, one fears that they must be called false witnesses. The context is far removed from their use of the passage.
- 53) 44:28: Flavius Josephus, *Antiquities*, xi.2.
- 54) 45:7: English has a much larger vocabulary than Hebrew. The Hebrew word here translated “evil” in the KJV and “calamity” in the NKJV can mean either of those two things—and several more (‘disaster’, ‘badness’ etc.). It is unfortunate that the English word that suggests moral wrong (evil) should have been chosen here in 1611. The rendering calamity is much better in context.
- 55) 45:7: Franz Delitzsch, “Isaiah” in *Biblical Commentary on the Old Testament*, XVIII:220, 21.
- 56) 45:7: *Ibid.*, p. 221.
- 57) 46:3–4: James S. Stewart, further documentation unavailable.
- 58) 47:5–15: F. C. Jennings, *Isaiah*, p. 556.
- 59) 51:9–11: *Ibid.*, p. 593.
- 60) 52:11–12: Quoted by David Baron in *The Servant of Jehovah*, pp. 46, 47.
- 61) 52:15: The parallel expression “shut their mouths” favors the reading “startle.” However, the traditional reading “sprinkle” recalls the sprinkling of sacrificial blood of Leviticus and the global outreach of the message of redemption. Noting the similarity between “astonish” and “startle,” Vine writes: “In the degradation and disfigurement which man inflicted on Him many were astonished; in the coming manifestation of His glory He will astonish (cause to

leap and tremble in astonishment) many nations; 'startle' is the meaning here, not 'sprinkle' (as the grammatical phraseology makes clear)." Isaiah, p. 166.

62) 53:2: F. B. Meyer, Christ in Isaiah, p. 126.

63) 53:12: David Baron, The Servant of Jehovah, p. 140.

64) 53:12: D. L. Moody, Notes, p. 87.

65) 57:20-21: F. C. Jennings, Isaiah, p. 668.

66) Chapter 58 Introduction: Alfred Martin, Isaiah, p. 107.

67) 58:1-5: Literal fasting can also be a good tool for spiritual discipline. While the NT does not command fasting, our Lord did say, "When you fast ...", not "If you fast".

68) 58:13-14: For a discussion of the Sabbath and how it relates to the Christian, see the NT volume of The Believers Bible Commentary, p. 64.

69) 64:6-7: Literally, menstrual cloths.

70) 66:24: Some Greek manuscripts lack two of these verses; see the NT volume of the BBC under Endnotes to Mark 9 for details.

71) 66:24: W. E. Vine, Isaiah, pp. 214, 215.

BIBLIOGRAPHY

- Alexander, Joseph A. *The Prophecies of Isaiah*. Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1974.
- Archer, Gleason L. "Isaiah." In *The Wycliffe Bible Commentary*, Chicago: Moody Press, 1962.
- Baron, David. *The Servant of Jehovah: The Sufferings of the Messiah and the Glory that Should Follow*. Reprint. Minneapolis: James Family Publishing, 1978.
- Buksbazen, Victor. *The Prophet Isaiah*. West Collingswood, N.J.: The Spearhead Press, 1971.
- Delitzsch, Franz. "Isaiah." In *Biblical Commentary on the Old Testament*. Vols. 17, 18. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1971.
- Jennings, F. C. *Studies in Isaiah*. New York: Loizeaux Bros., 1935.
- Henry, Matthew. "Isaiah." In *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible*, Vol. IV.
- Kelly, William. *Exposition of Isaiah*. London: Robert L. Allen, 1916.
- Martin, Alfred. *Isaiah: The Salvation of Jehovah*. Chicago: Moody Press, 1967.
- Meyer, F. B. *Christ in Isaiah*. Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1952.
- Vine, W. E. *Isaiah—Prophecies, Promises, Warnings*. London: Oliphants, Ltd., 1947.
- Young, Edward. *Who Wrote Isaiah?* Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1958.

यर्मियाको पुस्तकको टिप्पणी

यर्मियाको पुस्तकको भूमिका

‘त्यस बेलाका मानिसहरूले आफ्नो विचारमा कसरी येशू ख्रीष्टको सम्बन्ध भविष्यवक्ता यर्मियासित जोडे, यो बडो घतलाग्दो कुरा हो। किनकि मत्ती १६:१३-१४ पदहरूमा एक समयमा ख्रीष्ट येशूले अपना चेलाहरूबाट आफ्नो विषयमा सार्वजनिक लोक-विचार के थियो, सो बुझ्न चाहनुभयो। त्यस बेलामा उहाँले तिनीहरूको उत्तरबाट थाहा पाउनुभयो, कि मानिसहरूमध्ये कतिजनाले उहाँलाई यर्मिया ठान्थे, जो ख्रीष्टपूर्व सातौं शताब्दीमा जिएका महान् भविष्यवक्ता थिए। यसरी शोकहरूका मानिसलाई हृदय टुटेका यी भविष्यवक्ता ठानेको कुरा हामीलाई अचम्म लाग्दैन; किनभने यर्मिया र ख्रीष्ट येशू दुवैजनाले आफ्ना पुस्ताका मानिसहरूको निम्ति बिलौना गर्दैथिए, र रोए (यर्मिया ९:१ र लूका १९:४१)।’

श्री आर. के. ह्यारिसन

क) ग्रन्थ-सूचिमा यस पुस्तकको विशिष्ट स्थान

यर्मियालाई प्रायः ‘रुने भविष्यवक्ता’को नामले चिनिन्छ। अनि यो चाहिँ उनका लेख-हरूको अर्थ खोल्ने कुञ्जी पनि हो; किनकि उनी रुने भविष्यवक्ता भएका र उनी रोएको खास कारण के थियो, सो कुरा याद गर्नुपर्ने भन्ने, हामी उनको सन्देश बुझ्न सक्नेछौं।

यी भविष्यवक्ता यर्मिया अद्वितीय छन्; किनभने उनले आफ्नो हृदय र आफ्नो व्यक्तित्व पुरानो नियमका अन्य सबै भविष्य-वक्ताहरूले^{१)} भन्दा बढी प्रकट गरे। स्वभाव-अनुसार उनी भावुक थिए, र लजालु, अँ, अन्तर्मुखी पनि थिए; तर आफ्नो जमानामा धर्मत्यागको पाप कडा दोषारोपण गर्न उनको ईश्वरीय बोलावट भयो। यस संसारमा कसले सर्वोच्च स्थान ओगट्ने हो, यस होडबाजीमा बेबिलोन, मिस्र देश र अश्शूरको बीचमा अन्तर्राष्ट्रिय तनाव भइरहेको थियो; अनि राजा योशियाहको शासनकालमा यहूदाको अन्तिम जागृति भएपछि इस्राएली जातिमा ठूलो

आत्मिक अधोगति आयो, साथै जुन मानिसहरू परमेश्वरको वचन र साँचो धर्मको शिक्षामा हुर्किँदै गएका थिए, ती मानिसहरू अब अन्यजाति धर्म र मतहरूतिर पो फर्के। यो सबले हामीलाई वर्तमान समयको पश्चिमी इसाई धर्म-जगत्को आलो सम्झना गराउँछ।

ख) यस पुस्तकको लेखक को हुन् ?

यर्मियाले यस भविष्यवाणीको पुस्तक लेखे। यर्मिया नामको अर्थ निश्चित छैन; कि त यस नामको अर्थ ‘परमप्रभु स्थापित गर्नुहुन्छ’ हो, कि त ‘परमप्रभुद्वारा उच्च पारिएको’ हुन सक्छ। यी भविष्यवक्ता हिल्कियाहका छोरा थिए, जुन हिल्कियाहचाहिँ अनातोतमा बसोबास गर्ने पूजाहारी थिए; अनातोत यरूशलेमबाट लगभग तीन माइल टाढाको गाउँ थियो, र यो ठाउँ बिन्यामिनको इलाकामा पर्दथ्यो।

यर्मियाचाहिँ परमेश्वरप्रति निष्ठावान् भएका सबै प्रचारकहरूजस्तै थिए, जोचाहिँ मानिसहरूले सुन्न नचाहेको सन्देश प्रचार गर्दा आफ्नो पद र आफ्नो आर्थिक आय-स्रोत

खतरामा हाल्न तयार थिए। यसकारण यर्मियाका शत्रुहरूले उनको निन्दा गर्थे र उनलाई गलत सम्झन्थे, अनि उनको बदनाम गर्थे। तर यर्मियाले कुनै समयमा पूजाहारीको सेवा गरेको अनुमानको निम्ति परमेश्वरको वचनमा खास कुनै प्रमाण छैन।

ग) यस पुस्तकको लेख्ने मिति के हो ?

यर्मियाले आफ्नो पुस्तकभरि यता-उता धेरै कालक्रमबद्ध टिप्पणीहरू छोडिदिए। यसबाट स्पष्ट बुझिन्छ, कि उनले आफ्नो सेवकाई लगभग ख्रीष्टपूर्व ६२७ सालमा अर्थात् योशियाहको तेह्रौं वर्षमा शुरु गरे (यर्मिया १:२)। यर्मियाको सेवकाईको अवधि निक्कै लामो थियो, अँ, राजा सिद्कियाहको एघारौं वर्षसम्म रहेको थियो। उनले यहूदाको अन्तिम चालीस वर्षभरि भविष्यवाणी गरिरहेका थिए, त्यस दिनसम्म, जब यरूशलेम नाश भयो र यहूदीहरू बेबिलोनको कैदमा लगिए (ख्रीष्टपूर्व ५८६)^{२)}। यरूशलेमको विनाश भएपछि यर्मिया राज्यपाल गदल्याहको रक्षामा थिए। तर जब कट्टरपन्थीहरूले गदल्याहलाई मारे, तब यी भविष्यवक्ता केही रहल यहूदी-हरूसँग मिस्र देश गए। अनि उनले आफ्नो बाँकी जीवन त्यहाँ बिताए। यर्मिया ४०-४४ अध्यायहरूबाट स्पष्ट छ, कि उनले ख्रीष्टपूर्व ५८२ सालसम्म अझै पनि भविष्यवक्ताको सेवकाई गर्दैथिए।

यर्मियाको पुस्तक अध्ययन गर्दाखेरि हामीले एउटा कुरा याद गर्नुपर्छ: यी भविष्य-वाणीहरू कालक्रमअनुसार राखिएका छैनन्।

घ) यस पुस्तकको सन्दर्भ र यसको विषयवस्तु के-के हुन् ?

ख्रीष्टपूर्व ७२२ सालमा इस्राएल नामक उत्तरीय राज्य अशशूरको हातमा परेपछि यर्मियाले यहूदाका मानिसहरूमाथि केन्द्रित

आफ्नो सेवकाई शुरु गरे; तर यहूदाको राज्यको अन्त हुन धेरै वर्षहरू बाँकी थिएनन्। अनि उनका भविष्यवाणीका दिनहरूमा अशशूर, मिस्र देश र बेबिलोन – यी तीनवटा राज्यहरूको बीचमा संघर्ष चलिरहेको थियो। यहूदा बेबिलोनको कैदमा जानेछ भनेर परमेश्वरले यर्मियालाई पूर्वजानकारीको रूपमा चेताउनी दिनुभएको थियो; यसकारण यर्मिया ‘यहूदाले मिस्र देशसँग कुनै गठबन्धन गर्नुहुँदैन’ भन्ने पक्षमा बोले; किनकि मिस्र देश आफू हार्ने रहेछ। अनि अशशूरले यहूदालाई कर तिर्न लगाएको थियो, तर यसको बीस वर्षभित्र त्यसको राजधानी नीनवे भयानक घेराबन्दी-भित्र परेर त्यसको पतन भयो (ख्रीष्टपूर्व ६१२)। अनि ख्रीष्टपूर्व ६०९ सालमा मिस्र देशका फाराओ-नेको आफ्नो सेना लिएर कनान देश हुँदै उत्तरतिर हारानमा पुगे र बाटोमा तिनले राजा योशियाहलाई मारे। तिनी र बाँकी रहेका अशशूरीहरू नबूकदनेस्सरसँग जुधे, जसले कर्कमिशको प्रसिद्ध लडाइँमा तिनका सेनाहरू पराजित गरे (ख्रीष्टपूर्व ६०५)। यसरी यहूदा आफैआफू बेबिलोनको हातमा पर्न गयो। अघि फाराओ-नेकोले योशियाहका उत्तराधिकारी यहोआहाजलाई पदच्युत गरेका थिए र यहोयाकिमचाहिँ मिस्र देशको निम्ति बढी अनुकूल हुने आशामा यहोआहाजको बदलीमा यहोयाकिमलाई नियुक्त गरेका थिए। अनि केही समयको निम्ति राजा नबूकदनेस्सरले यहूदालाई बेवास्ता गरे; यसरी यिनले यहोयाकिमलाई यहूदा फेरि स्वतन्त्र तुल्याउने प्रयासमा मिस्र देशबाट सहायता पाउने मौका दिए। तर ख्रीष्टपूर्व ५९८ सालमा राजा नबूकदनेस्सरले यरूशलेममाथि आक्रमण गरे, विद्रोही राजाका छोरा यहोयाकिन तिनका उत्तराधिकारीलाई पक्रे र केही मानिसहरूलाई कैदी बनाए। यिनले सिद्कियाहलाई सिंहासन-माथि बसाले।

अनि हुन सक्छ, सायद फाराओ-नेकोका उत्तराधिकारी साम्तिक द्वितीयचाहिँ ती व्यक्ति थिए, जसले बेबिलोनको विरुद्धमा एउटा गठबन्धन खडा गर्न खोजे। तर यर्मियाले त्यसको घोर विरोधी थिए; यहूदाले त्यसमा कुनै भाग लिनहुँदैनथियो (यर्मिया २८)। यर्मियाले यस प्रकारको गठबन्धन प्रस्ताव गर्नेहरूलाई सीधा आएर भूटा अगमवक्ताहरू ठहराए।

मिस्र देशको त्यस युक्तिले गर्दा राजा सिद्कियाह फसे र तिनले बेबिलोनसँगको सम्बन्ध तोडे; अनि यही कारणले राजा नबूकदनेस्सरले यरूशलेम घेरामा हाले। योचाहिँ ख्रीष्टपूर्व ५८८ सालमा भएको कुरा थियो; अनि मिस्र देशले आफ्ना सेनाहरू लिएर यो घेराबन्दी उठायो। तर चाँडै यरूशलेमको घेराबन्दी फेरि शुरु भयो; अनि यर्मियाले मिस्र देशको विषयमा भनेको कुरा सत्य ठहरियो: हो, मिस्र देश त्यसमाथि भर पर्नेको निम्ति 'भाँचिएको निगालो' हुँदो रहेछ (यशैया ३६:६)। यर्मियाले यरूशलेमको विनाश र यहूदाको निर्वासनको विषयमा बोलेका आफ्ना भविष्यवाणीहरू पूरा भएका देखे; यस कुराले उनलाई निक्कै पिरोल्थ्यो।

परमेश्वरले भविष्यवक्ता यर्मियालाई स्पष्टसँग बताउनुभयो: यहूदाका पापहरूको

नतिजा के थियो भने, यो जाति बेबिलनको कैदमा लगिनेथियो र सत्तरी वर्षसम्म निर्वासनमा रहनेथियो। अनि यर्मियाको मन नपरेको कर्तव्य यो कुरा आफ्ना सँगी-नागरिकहरूलाई सुनाउनु र तिनीहरूलाई बेबिलोनको अधीनतामा सुम्पने सल्लाह दिनु थियो। तर तिनीहरूले उनलाई देशद्रोहीको आरोप लगाए र उनको जीवन हमला गरे।

अन्तमा यरूशलेम विदेशी आक्रमणकारीहरूको हातमा पर्‍यो; त्यस बेलामा यस जातिका मानिसहरूको ठूलो हिस्सा कैदमा लगियो, तर यर्मिया ती मानिसहरूमध्ये एक थिए, जसलाई मातृभूमिमा बस्न अनुमति दिइयो। अनि उनले अब बाँकी रहेका यहूदीहरूलाई शरण लिन मिस्र देशमा भागेर नजाने सल्लाह दिए; तर तिनीहरूले उनको सल्लाह बेवास्ता गरे र उनलाई साथमा लिएर गए। अनि मिस्र देशमा यर्मियाको मृत्यु भयो।

बेबिलोनको निर्वासनको विषयमा भविष्यवाणी गर्नुको साथमा यर्मियाले यहूदीहरू कैदी रहेको सत्तरी वर्षको अन्तमा बेबिलोनको साम्राज्यको विनाश हुने र यहूदीहरू आफ्नो स्वदेशमा फर्कने कुरा पनि अधिबाट देख्न सके।

रूपरेखा:

खण्ड १) यर्मिया १: परिचय: भविष्यवक्ता यर्मियाको नियुक्ति र उनलाई सुम्पिएको कार्यभार

खण्ड २) यर्मिया २-१०: यर्मियाको सार्वजनिक सेवकाई

क) यर्मिया २:१-३:५: हठी भएको यहूदाले गरेको विश्वासघातको विरुद्धमा बोलिएको उपदेश

ख) यर्मिया ३:६-६:३०: यहूदाको भविष्य तिनीहरूको पश्चात्तापमाथि निर्भर गर्छ

अ) यर्मिया ३:६-१८: विगत पाप र भविष्यको महिमा

आ) यर्मिया ३:१९-४:४: पश्चात्तापको आवश्यकता

इ) यर्मिया ४:५-३१: उत्तरबाट न्यायका विपत्तिहरू आउनेछन्

ई) यर्मिया ५: यहूदाका पापहरूको न्याय गरिनेछ

उ) यर्मिया ६: यरूशलेमको विनाशको विषयमा गरिएको भविष्यवाणी

ग) यर्मिया ७-१०: मन्दिरको मूलढोकामा यर्मियाको सेवकाई

अ) यर्मिया ७: यहूदाको कपटले पूर्ण धर्म

आ) यर्मिया ८: पापप्रति यहूदाको विवेकहीनता

इ) यर्मिया ९: रुने भविष्यवक्ताको विलाप

ई) यर्मिया १०:१-१८: मूर्तिपूजाको विषयमा बोलिएको व्यङ्ग्य

उ) यर्मिया १०:१९-२५: रुने भविष्यवक्ताको प्रार्थना

खण्ड ३) यर्मिया ११-१९: यर्मियाका व्यक्तिगत अनुभवहरू

क) यर्मिया ११-१२: यर्मिया र अनातोतका मानिसहरू

ख) यर्मिया १३: यर्मिया र बिग्रेको कम्मर-पेटी

ग) यर्मिया १४-१५: खडेरीको विषयमा यर्मियाले गरेको अन्तर्विन्ती

घ) यर्मिया १६:१-१८: यर्मियाले एकान्तमा गरेको उनको सेवकाई

ङ) यर्मिया १६:१९-१७:१८: यर्मियाको सुदृढ़ हृदय

च) यर्मिया १७:१९-२७: यर्मियाको विश्राम-दिनको उपदेश

छ) यर्मिया १८: यर्मिया कुमालेको घरमा गएका

ज) यर्मिया १९: यर्मिया र माटोको सुराहीको दृष्टान्त

खण्ड ४) यर्मिया २०-२३: यहूदाका अधिकारीहरू र धर्मेताहरूको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

क) यर्मिया २०:१-६: पशहूरको विरुद्धमा गरिएको भविष्यवाणी

ख) यर्मिया २०:७-१८: परमेश्वरसँग यर्मियाको गनगन

ग) यर्मिया २१:१-२२:९: राजा सिद्कियाहको विरुद्धमा गरिएको भविष्यवाणी

- घ) यर्मिया २२:१०-१२: राजा शल्लूमको विरुद्धमा गरिएको भविष्यवाणी
- ङ) यर्मिया २२:१३-२३: राजा यहोयाकिमको विरुद्धमा गरिएको भविष्यवाणी
- च) यर्मिया २२:२४-३०: राजा यहोयाकिनको विरुद्धमा गरिएको भविष्यवाणी
- छ) यर्मिया २३:१-८: धर्मी राजाको विषयमा गरिएको भविष्यवाणी
- ज) यर्मिया २३:९-४०: यहूदाका भूटा अगमवक्ताहरूको विरुद्धमा गरिएको भविष्यवाणी

खण्ड ५) यर्मिया २४-२९: यरूशलेमको विनाश र बेबिलोनमा भएको निर्वासनको विषयमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

- क) यर्मिया २४: नेभाराहरूको चिन्ह
- ख) यर्मिया २५:१-११: बेबिलोनमा सत्तरी वर्षको निर्वासनको विषयमा गरिएको भविष्यवाणी
- ग) यर्मिया २५:१२-३८: बेबिलोनको कैदमा लानेहरूलाई न्याय गरिनेछ
- घ) यर्मिया २६: मानिसहरूको निम्ति यर्मियाको चेताउनी
- ङ) यर्मिया २७: जुवाको चिन्ह
- च) यर्मिया २८: हनन्याहको भूटो अगमवाणी र तिनको मृत्यु
- छ) यर्मिया २९: बेबिलोनका यहूदी निवासितहरूको निम्ति यर्मियाको सन्देश

खण्ड ६) यर्मिया ३०-३३: पुनर्स्थापनाको सम्बन्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

- क) यर्मिया ३०: निर्वासितहरूलाई आफ्नो देशमा फर्काएर ल्याइनेछ
- ख) यर्मिया ३१:१-३०: देशको पुनर्स्थापना हुनेछ
- ग) यर्मिया ३१:३१-४०: नयाँ करार प्रकट भएको
- घ) यर्मिया ३२: यरूशलेम शहरको पुनर्निर्माण हुनेछ
- ङ) यर्मिया ३३: नयाँ करारले मान्यता प्राप्त गर्नेछ

खण्ड ७) यर्मिया ३४-४५: ऐतिहासिक खण्ड

- क) यर्मिया ३४-३९: यहूदा र यरूशलेमको विनाश
 - अ) यर्मिया ३४: राजा सिद्कियाहलाई कैदमा लगिने विषयमा गरिएको भविष्यवाणी
 - आ) यर्मिया ३५: रेकाबीहरूलाई उनीहरूको आज्ञाकारिताको निम्ति इनाम दिइएको
 - इ) यर्मिया ३६: राजा यहोयाकिमले यर्मियाको बेरुवा पुस्तक जलाएका
 - ई) यर्मिया ३७-३८: यर्मियालाई भ्यालखानामा हालिएको र राजा सिद्कियाहद्वारा अन्तर्वार्ता लिइएको
- उ) यर्मिया ३९: यरूशलेमको विनाश
- ख) यर्मिया ४०-४२: यरूशलेमको विनाशपछि यहूदामा घटेका घटनाहरू
 - अ) यर्मिया ४०: यर्मिया राज्यपाल गदल्याहसँग बसेका
 - आ) यर्मिया ४१: राज्यपाल गदल्याहको हत्या
 - इ) यर्मिया ४२: परमेश्वरले मिस्र देशमा भागेर जानु निषेध गर्नुभएको

१५७६ □ यर्मियाको पुस्तकको टिप्पणी

ग) यर्मिया ४३-४४: यर्मिया र बाँकी रहेका यहूदीहरू मिस्र देशमा

घ) यर्मिया ४५: बारूकको निम्ति परमप्रभुको सन्देश

खण्ड ८) यर्मिया ४६-५१: अन्यजाति राष्ट्रहरूको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

क) यर्मिया ४६: मिस्र देशको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

ख) यर्मिया ४७: पलिस्ती देशको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

ग) यर्मिया ४८: मोआब देशको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

घ) यर्मिया ४९:१-६: अम्मोनको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

ङ) यर्मिया ४९:७-२२: एदोमको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

च) यर्मिया ४९:२३-२७: दमस्कसको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

छ) यर्मिया ४९:२८-३३: केदार र हासोरको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

ज) यर्मिया ४९:३४-३९: एलामको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

झ) यर्मिया ५०-५१: बेबिलोनको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

खण्ड ९) यर्मिया ५२: निष्कर्ष: यरूशलेमको विनाश

यर्मियाको पुस्तकको टिप्पणी

खण्ड १

यर्मिया १:

**परिचय: भविष्यवक्ता यर्मियाको
नियुक्ति र उनलाई सुम्पिएको
कार्यभार**

यर्मिया १:१-१०: यस भविष्यवाणीको पुस्तकको पहिलो अध्यायमा यर्मियाको परिचय दिइन्छ: उनी हिल्कियाहका छोरा थिए; अनि भविष्यवक्ता हुन उनको बोलावट भयो; अनि यसको निम्ति उनलाई दिव्य आदेशहरू पनि दिइए। अनि उनका बुबाचाहिँ बिन्यामिनको अनातोतमा बसोबास गरेका पूजाहारीहरूमध्ये एक थिए। यर्मियाचाहिँ आफ्नो जन्म हुनुभन्दा पहिले नै भविष्यवक्ताको रूपमा नियुक्त गरिएका थिए (पद ५), स्वभावैले यस बोलावटको निम्ति उनी इच्छुक थिएनन् (पद ६), तर यसको निम्ति उनले ईश्वरीय शक्ति पाए (पद ८-९), त्यसपछि उनलाई यरूशलेमको विनाश र यहूदीहरूको

पुनर्स्थापनाको विषयमा भविष्यवाणी गर्ने कार्यभार सुम्पियो (पद १०)। श्री विलियम केलीले यी भविष्यवक्तालाई र उनको कामको संक्षेप सार यस प्रकारले सुन्दर ढङ्गमा प्रस्तुत गरेका छन्:

‘हरेक ध्यानसित पढ्ने पाठकलाई यशैयाको पुस्तकको तुलनामा यर्मियाको पुस्तकको वृत्ति र शैली फरक भएको थाहा लाग्छ। किनकि यर्मियाको पुस्तकमा परमेश्वरका उद्देश्यहरूका महान्-महान् प्रकटीकरणहरू छैनन्, जुन उद्देश्यहरू उहाँले पृथ्वीको निम्ति, जसको केन्द्र इस्राएल देश थियो, निर्धारित गर्नुभयो; तर यहाँ एउटा भविष्यवाणीको वचन छ, जुन वचनले परमेश्वरका जनहरूका आत्मा-हरूसँग नैतिक व्यवहार गर्छ। हो, यस पुस्तकमा पक्का पनि अन्यजातिहरूमाथि आइपर्ने न्यायहरू घोषणा गरिन्छन् नै; तर यसमा पनि प्रमुख उद्देश्य यहूदीहरूको विवेक जगाउनु थियो; अनि यो उद्देश्य पूरा गर्न परमेश्वरका आत्मा ले यर्मियाको अनुभव कति धेरै मात्रामा प्रयोग गर्नुभएको हामी देख्छौं। सबै भविष्यवक्ताहरूमध्ये यर्मियाजस्तै अरु कुनै छैनन्, जसले आफ्ना भावनाहरू, आफ्ना विचारहरू, आफ्ना चालहरू र आफ्नो मनमुद्रा उनले गरेजस्तै यति धेरै छानबिन गरेका छन्।’^३

यर्मिया १:११-१९: त्यसपछि परमप्रभुले हाडेबदामको रूख र उम्लिरहेको भाँडाजस्तै दृश्य सामग्रीहरू प्रयोग गरेर आफ्नो भविष्यवक्तालाई सिकाउनुभयो। हाडेबदामको रूखचाहिँ बसन्त ऋतु आइपुगेको पहिलो लक्षण थियो; त्यसले परमेश्वरको वचन पूरा हुने समय नजिक आएको छ भन्ने सङ्केत गर्छ

(पद ११-१२) । अनि त्यो उम्लिरहेको भाँडा, जसको मुख उत्तरबाट यता फर्केको थियो, त्यो भाँडाचाहिँ बेबिलोन थियो; किनकि बेबिलोन उम्लेर यहूदामाथि पोखिन लागेको थियो; किनभने यहूदाका मानिसहरूले मूर्तिपूजा गर्न परमेश्वरलाई त्यागेका थिए (यर्मिया १:१३-१६) । यर्मियाले यहूदाका राजाहरूको विरोधमा, यसका शासकहरूको विरोधमा, यसका पूजाहारीहरूको विरोधमा र यसको जनताको विरोधमा यो लोकप्रिय नभएको सन्देश भविष्यवाणी गर्नु थियो; तर उनले त्यसको निम्ति ईश्वरीय सहायता पाउनेथिए । तिनीहरू उनको विरुद्धमा लड्नेथिए, तर उनलाई छुटकारा दिन परमेश्वर उनको साथमा हुनुहुनेथियो (यर्मिया १:१७-१९) ।

खण्ड २

यर्मिया २-१०:

यर्मियाको सार्वजनिक सेवकाई

क) यर्मिया २:१-३:५: हठी भएको यहूदाले गरेको विश्वासघातको विरुद्धमा बोलिएको उपदेश

यर्मिया २:१-३: दुई अध्यायदेखि उन्नाइस अध्यायसम्मको खण्डमा यहूदाको दोषारोपण गरिन्छ । एक समयमा यहूदाले परमप्रभुलाई धेरै प्रेम गर्थ्यो । यो जाति उहाँको निम्ति पवित्र थियो; अनि हरेक जसले यसलाई छोएर दुःख दिएको थियो, त्यसमाथि विपत्ति आइपरेको थियो । तर अबचाहिँ श्री काइल एम. येट्सले यसको अवस्था निम्न प्रकारले बयान गरेका छन्:

‘सुहाग रात सिद्धियो । अनि परमेश्वरले विद्रोही इस्राएली जातिलाई शुस्का दिनहरूमा यसको प्रेमको धारामा कत्रो जोश, कति न्यानोपन र कति शुद्धता भएको थियो, सो सम्झना गरउनुभयो । यसले आफ्ना प्रेमीलाई असाध्यै प्रेम गर्थ्यो; अनि यस कोमल प्रेमले यसको जीवन सङ्गीत, हर्ष र आशाले भरिएको थियो । यो शुद्ध, मिर्मल र पवित्र थियो । न कुनै अविश्वासयोग्यताले, न कुनै अशुद्ध विचारले यसको भक्तिको शोभा बिगारेको थियो । तर अबचाहिँ यसको हालत हृदयविदारक थियो । परमेश्वरको हृदय शोक र निरशाले छियाछिया भएको थियो । किनकि इस्राएली जाति अहिले खुला रूपले पापमा जिइरहेको थियो । यो जाति कगरका भाकलहरूप्रति अविश्वासयोग्य थियो । अनि अन्य देवीदेवताहरूले यसको स्नेह चोरिदिए । यसकारण यसले परमप्रभुलाई प्रेम गर्न छोड्यो, र यसको चाल अत्यन्तै लाजमर्दो र शर्मलाग्दो भयो’ (१)

यर्मिया २:४-१९: यसकारण अब परमप्रभुले याकूबको घरानालाई सोध्नुभयो: ‘तिमी किन बदलियौ?’ के जनताका मानिसहरू, के पूजाहारीहरू, के शासकहरू र के अगमवक्ताहरू – तिनीहरू सबैले परमेश्वरले तिनीहरूको निम्ति गर्नुभएका सबै कामहरू बिर्सि, कसरी? कित्तिम र केदारजस्ता अन्यजाति देशहरू थिए, जसका मानिसहरू आफ्ना देवताहरूप्रति निष्ठावान् रहन्थे; तर यहूदाले व्यर्थ मूर्तिहरूको खातिर परमप्रभु आफ्ना परमेश्वरलाई त्याग्यो । किन तिनीहरूले परमप्रभुलाई त्यागे होलान् ? र यसरी अशशूर र मिस्र देशसँग गठबन्धन गरेर तिनीहरूले आफ्नो स्वतन्त्रता गुमाइपठाए र दासत्वसित साटफेर गरे ?

यर्मिया २:२०-२५: बीस पदमा यसो लेखिएको छ: ‘किनकि धेरै समय अघि मैले तेरो जुवा भाँचिदिएँ, तेरा बन्धनहरू चुँडाइ-दिएँ ।’ यसको मतलब यो हो: परमेश्वरले तिनीहरूलाई मिस्र देशको दासत्वबाट छुटकारा दिनुभएको थियो । अथवा यस पदको अनुवाद यस प्रकारले गर्न सकिन्छ: ‘धेरै समयसम्म

तिमीले आफ्नो जुवा भाँचिदियो र आफ्ना बन्धनहरू फालिदियो; अनि तिमीले भन्यौ: “म सेवा गर्नेछैनँ ।” (आर.एस.वी.अनुसार) । यस अनुवादअनुसार निम्न अर्थ निस्कन्छ: व्यवस्थाले यहूदामाथि लगाम लगाएका ईश्वरीय प्रतिबन्धहरू यहूदाले फ्याँकिदियो । जे भए पनि, यस खण्डमा मानिसहरू आफ्नो मूर्तिपूजामा कसरी पतित भए र कहाँसम्म भ्रष्ट भए, सो वर्णन गरिन्छ । परमेश्वरले तिनीहरूलाई उत्तम जातको दाखको बोटको रूपमा रोप्नुभएको थियो, तर तिनीहरू पराई जातको बिप्रेको दाखको बोटका हाँगाहरू पो बनेका थिए; तिनीहरूको अधर्म साबुनले मेटाउन नसकिने भएको थियो । तिनीहरू सम्भोगको तृष्णाले जलिरहेका थिए, फुर्तिलो ऊँटनीजस्तै; तिनीहरू पराईहरूसित मोहित भइसकेका थिए, जङ्गली गधैनीजस्तै ।

यर्मिया २:२६-३७: जब इस्राएलको घरानाको पापले यसलाई फेला पार्छ, तब यस जातिले दुहाई गर्नेथियो; त्यस बेलामा यसका असङ्ख्य देवीदेवताहरू यसलाई बचाउन असहाय र असमर्थ हुनेथिए । बीचमा परमप्रभु यसको विरोध गर्नुहुन्छ, यसको प्रतिवाद गर्नुहुन्छ । यस जातिले उहाँको अनुशासनप्रति कुनै सकारात्मक प्रतिक्रिया जनाएन, तर ईश्वरीय लगामबाट मुक्त हुन खोज्यो । यसले परमेश्वरलाई बिर्स्यो; यसले पाप गर्दा वेश्याको भन्दा ठूलो सीप देखायो; यसले निर्दोष गरिबहरूलाई मात्थ्यो; यो सब भएर पनि यसले सधैं आफ्नो निर्दोषता दाबी गर्थ्यो । उहाँले तिरस्कार गर्नुभएका देशहरूमाथि राखेको तिनीहरूको भरोसाको निम्ति परमेश्वरले तिनीहरूलाई सजाय दिनुहुनेथियो र निर्वासनमा पठाउनुहुनेथियो ।

यर्मिया ३:१-४: व्यवस्था २४:१-४ पदहरूअनुसार कुनै पुरुषले आफ्नी सम्बन्ध विच्छेद भएकी पत्नीसँग पुनः विवाह गर्न सक्दैनथियो, जुन पत्नीले बीचमा अर्को

पुरुषसँग विवाह गरी । यहूदाका प्रेमीहरू धेरै भइसके; तैपनि परमप्रभुले अझै पनि यसलाई फर्कने निम्तो दिँदै हुनुहुन्थ्यो । आफ्नो भोग-विलासले गर्दा यसले देशमाथि आत्मिक प्रदूषण र खडेरी ल्याएको थियो; तर पनि यो वेश्या-जत्तिकै निर्लज्ज थियो । यसले पश्चात्ताप गरेको नकल गरेर परमेश्वरसँग कुरा गर्‍यो, तर उहाँलाई यसका खराब शब्दहरू र यसका खराब कामहरूको विषयमा राम्ररी थाहा थियो ।

ख) यर्मिया ३:६-६:३०: यहूदाको भविष्य तिनीहरूको पश्चात्तापमाथि निर्भर गर्छ

अ) यर्मिया ३:६-१८: विगत पाप र भविष्यको महिमा

यर्मिया ३:६-१४: इस्राएल त्यो उत्तरीय राज्य थियो, जसले घोर व्यभिचार गरेको थियो र परमप्रभुकहाँ फर्कन इन्कार गरेको थियो । अनि यहूदाले अशशूरीहरूलाई इस्राएल कैद गरेर लगेको देख्यो, तर पनि यो आफ्नो पापमा अडिग रहिरह्यो, र यसले परमप्रभुकहाँ फर्कन इन्कार गर्‍यो । यस हिसाबले पछि हट्ने इस्राएलका दसवटा कुलहरू विश्वासघाती यहूदाभन्दा धर्मी थिए; यसकारण परमेश्वरले ती कुलहरूलाई पश्चात्ताप गरेर र आफ्ना पापहरू स्वीकार गरेर यस हेतुले उहाँकहाँ फर्कने निम्तो दिनुहुन्छ, कि उहाँले तिनीहरूलाई सियोनमा फर्केर ल्याउन सकून् ।

आठ पदमा ध्यान दिनुहोस्; किनकि परमेश्वरले इस्राएली जातिसँग सम्बन्ध विच्छेद गर्नुभयो, र यसको खास कारण यसको व्यभिचार नै थियो । अनि मत्ती १९:९ पदमा हाम्रा मुक्तिदाता प्रभुका शब्दहरूले योसँग मेल खान्छन् । प्रभु येशूको उक्त शिक्षाअनुसार पति होस् वा पत्नी होस्, उसलाई व्यभिचारको पापको विषयमा दोषी भएको साबित भयो

भने निर्दोष जीवन-साथीको निम्ति सम्बन्ध-विच्छेद गर्न मुनासिब छ। अनि जब हामी मलाकी २:१६ पदमा परमेश्वर सम्बन्ध-विच्छेदलाई घृणा गर्नुहुन्छ भन्ने कुरा पढ्छौं, तब उहाँले सबै किसिमको सम्बन्ध-विच्छेदलाई घृणा गर्नुभएको यसको मतलब होइन, तर उहाँ अबाइबलीय सम्बन्ध-विच्छेदलाई घृणा गर्नुहुन्छ भनेको पो हो।

यर्मिया ३:१५-१८: यी पदहरूको दृष्टि खीष्टको हजार वर्षको राज्यमाथि लगाइएको छ। परमेश्वरले तिनीहरूलाई आफ्नो हृदय-अनुसारका गोठालाहरू दिनुहुनेछ, जसले तिनीहरूलाई ज्ञान र समझको साथ चराउनेछन्। त्यस बेलामा वाचाको सन्तुको आवश्यकता पर्नेछैन; किनभने मसीह येशू स्वयम् त्यहाँ उपस्थित हुनुहुनेछ। अनि यरूशलेमचाहिँ संसारको राजधानी हुनेछ र त्यसको नाम 'परमप्रभुको सिंहासन' राखिनेछ। त्यस बेलामा संसारभरि तितरबितर भएको इस्त्राएल र यहूदाचाहिँ आफ्नो देशमा फर्केर आउनेछन् र आपसमा तिनीहरूको पुनर्मिलन हुनेछ।

आ) यर्मिया ३:१९-४:४: पश्चात्तापको आवश्यकता

यहाँ, यस खण्डमा परमप्रभु र उहाँका जनहरूको बीचमा भएको भावी बातचित प्रस्तुत गरिएको छ। उहाँ तिनीहरूको निम्ति सबैभन्दा उत्तम कुरा चाहना गर्नुहुन्छ, तर तिनीहरूका पापहरूले गर्दा तिनीहरू उहाँको आशिषबाट वञ्चित भएका छन्। तिनीहरू चूर्ण भएका भए, तिनीहरू रोएका भए; तिनीहरूको सठीक प्रतिक्रिया यही हुनु थियो। फेरि एकपल्ट उहाँले तिनीहरूलाई फर्कने आह्वान दिनुहुन्छ। तिनीहरूले स्वीकार गर्नुपरेको थियो: तिनीहरूका मूर्तिहरू छलको

काम हुन्, परमप्रभु तिनीहरूका परमेश्वरमा मात्र उद्धार छ, तिनीहरूले आफ्नो धर्मत्यागको निम्ति ठूलो मूल्य चुकाएका छन्, र अब शर्म र निन्दाले तिनीहरूलाई ढाकेको थियो।

इ) यर्मिया ४:५-३१: उत्तरबाट न्यायका विपत्तिहरू आउनेछन्

यर्मिया ४:५-१३: परमप्रभुतिर फर्कने-हरूकहाँ मसीह आउनुहुनेछ; अनि उहाँमा जाति-जातिका मानिसहरूले आफूलाई धन्यका भन्नेछन् (यर्मिया ४:२)। परमप्रभुले अब यहूदाका मानिसहरूलाई र यरूशलेमका बासिन्दाहरूलाई आग्रह गर्नुहुन्छ: 'चूर्ण होओ, र हृदयबाट आफ्ना मूर्तिहरू हटाओ!' नत्र भने परमेश्वरले तिनीहरूकहाँ आक्रमणकारी बेबिलोनलाई पठाउनुहुनेथियो, जो एउटा सिंहजस्तै, एउटा प्रचण्ड हुरीबतासजस्तै, बादलहरूजस्तै, एउटा भुमरीजस्तै र चील-हरूजस्तै तिनीहरूमाथि आइलाग्नेछ। दस पदमा आएर यर्मियाले आफू कति असक्षम र असमर्थ भएका मानिलिए; किनकि परमेश्वरले न्यायको विषयमा दिनुभएका वर्तमान धम्कीहरू उनले अघि दिइएका उहाँका शान्ति दिन्छु भन्ने प्रतिज्ञाहरूसँग मिलाउन सकेनन्। परमेश्वर विश्वासयोग्य हुनुहुन्छ भन्ने कुरा भविष्यवक्तालाई थाहा थियो, तर उनले ज्योतिमा हुँदा जे जानेका र बुझेका थिए, त्यस कुराको विषयमा अन्धकारमा हुँदा शङ्का गरेर गल्ती गरे। दुःखकष्टमा परेका र निराशा भएका समयहरूमा हामी निश्चित भएका कुराहरूको विषयमा शङ्का गर्ने हाम्रो भुकाउ हुन्छ। तर हे खीष्ट-विश्वासी भाइबहिनीहो, यस सम्बन्धमा हाम्रो निम्ति एउटा उत्तम नीति छ: हामीले विश्वास गरेका कुराहरू दृढतासाथ विश्वास गर्नुपर्छ र आफ्ना शङ्काहरूको विषयमा शङ्का गर्नुपर्छ; तर हामीले विश्वास गरेका कुराहरूको विषयमा शङ्का गर्नुहुँदैन र आफ्ना शङ्काहरू विश्वास गर्नुहुँदैन।

यर्मिया ४:१४-१८: उत्तरमा, दानबाट र एप्रैमको पहाडी देशबाट विपत्तिको विषयमा विभिन्न चेताउनीहरू आइरहेका थिए; यसकारण यहूदा आफ्नो दुष्टताबाट भट्टै फर्कनुपरेको थियो। यहूदाको तित्त पाप र विद्रोहको खातिर यरूशलेममाथि यो शहर घेराबन्दीमा हाल्नेहरू आइलाग्न तयार थिए।

यर्मिया ४:१९-२२: आफ्ना मानिसहरूप्रति भविष्यवक्ताको स्नेह यर्मिया ४:१९-२१ पदहरूमा उनले यसरी व्यक्त गरेका छन्: 'मेरो अन्तस्करण, मेरो अन्तस्करण! मेरो मुटुमा नै पीडा छ; मभित्र मेरो हृदय बेचैन छ।' अनि 'मेरो अन्तस्करण, मेरो अन्तस्करण' भन्नाले 'मेरो पीडा, मेरो पीडा' भन्न खोजेको बुझिन्छ। किनकि लडाइँ र विनाशमाथि विनाश नजिक-नजिक आउँदै गरेको विषयमा सोच्दाखेरि उनी व्याकुल भए। एक्काइस पदमा निम्न प्रश्न सोधिएको छ: 'कहिलेसम्म म भण्डा देखिरहूँ, र तुरहीको आवाज सुनिरहूँ?' बाइस पदमा परमप्रभुले यसको जवाफ दिनुभयो। 'जबसम्म मानिसहरू आफ्नो मूर्खता र आफ्नो पापबाट फर्केर आउँदैनन्, तबसम्म' भनेर उहाँले आफ्नो जवाफ दिँदा भन्न खोज्नुभएको हो।

यर्मिया ४:२३-३१: यस खण्डमा यर्मियाले यहूदामाथि आउन लागेको, कसैलाई नछोडिदिने प्रकोपको विषयमा देखेको दर्शन वर्णन गरेका छन्। परमप्रभुले यस सख्त विनाशको विषयमा चेताउनी दिनुभयो; तर यो विनाश तिनीहरूको सम्पूर्ण विनाश अर्थात् तिनीहरूको सत्यानाश हुनेथिएन। परमेश्वरको ताडना दिने उद्देश्य सुदृढ र सुनिश्चित छ; न यरूशलेमको प्रसाधनले युक्त सुन्दरताले उहाँको यस उद्देश्यमा कुनै हेरफेर ल्याउँछ, न पहिलो बालक जन्माउने व्यथामा परेकी स्त्रीको चीत्कारले यो चिच्छायाो भने, उहाँ प्रभावित हुनुहुन्छ।

ई) यर्मिया ५: यहूदाका पापहरूको न्याय गरिनेछ

यर्मिया ५:१-९: यरूशलेम शहरमा कुनै धर्मी मानिसलाई भेट्टाउन सकिएको भए परमप्रभुले यसलाई उसको खातिर क्षमा गर्नुहुनेथियो। गरिब र मूर्ख मानिसहरूको बीचमा कुनै धर्मी जनलाई भेट्टाउन नसकेका हुनाले यर्मिया ठूलाठाला मानिसहरूतिर फर्के, तर उनी आफ्नो खोजमा उत्तिकै असफल भए। यसकारण न्याय अपरिहार्य रूपले तिनीहरूमाथि आइपर्नेथियो, हिंस्रक सिंहजस्तै, मरुभूमिको ब्याँसोजस्तै र चितुवाजस्तै। परमप्रभुले यी मानिसहरूलाई कसरी क्षमा गर्न सक्नुहुनेथियो, जसले अघि उहाँसँग एउटा करार बाँधेका थिए, तर अहिले अन्य देवताहरूको नाममा शपथ खान्थे र तल्लीन भई आफूलाई व्यभिचारमा पूरा दिइहाल्थे?

यर्मिया ५:१०-१३: शत्रुलाई देशमाथि चढाइ गर्ने र नष्ट गर्ने आदेश दिइएको छ, (तर पूरा रीतिले सर्वनाश गर्नको निम्ति चाहिँ होइन); किनभने मानिसहरूले परमप्रभुलाई अस्वीकार गरे र खतरा नजिकै आइपुगेको कुरा सरासर इन्कार गरे; अनि तिनीहरूका अगमवक्ताहरूले भूट बोल्दैथिए।

यर्मिया ५:१४-१९: तर यर्मियाका वचनहरू एउटा भस्म पार्ने आगो हुन्थे, जुन आगोले मानिसहरूरूपी काठ जलाउँथ्यो। बेबिलोनीहरू देशलाई निल्व र ध्वस्त पार्ने आउँदैथिए, तर पूरा सत्यानाश गर्न होइन। यहूदाका मानिसहरूले आफ्नो देशमा पराई देवताहरूको पूजाआजा गर्थे; यसकारण तिनीहरू परदेशमा पराईहरूको सेवा गर्नु-पर्नेथियो; यो यस पापको प्रतिफल हुनेथियो।

यर्मिया ५:२०-३१: परमेश्वर आफ्ना मूर्ख जनहरूको मन्दबुद्धि देखेर छक्क पर्नुभयो। समुद्रले उहाँको आज्ञा पालन गथ्र्यो, तर

तिनीहरूले उहाँको आज्ञापालन गर्दैनथिए। तिनीहरू उहाँको भय मात्र तयार थिएनन्, जसले पानीभरी दिनुहुन्थ्यो; अहँ, उहाँले पानी रोकिराख्दाखेरि पनि तिनीहरूले उहाँको डर मान्दैनथिए। यति हठी, यति विद्रोही, यति पापमा डुबेको जातिलाई परमेश्वरले कसरी सजाय नदिई छोड्न सक्नुहुनेथियो? यस सम्बन्धमा श्री विलियम केलीले निम्न टिप्पणी गरेका छन्:

‘अनि यस जातिको दुष्टता चरमसीमामा पुगेको बेलामा कुनै भाग मानिसहरू मात्र दोषी थिएनन्, तर उनका शब्दहरूअनुसार “यस देशमा अवाक् पार्ने र भयानक कुरा भइरहेको छ; अगमवक्ताहरूले भूटा अगमवाणी गर्छन्, र पूजाहारीहरूले तिनीहरूको सहाय लिएर शासन गर्छन्। अनि मेरा जनहरूले यस्तै भएको मन पराउँछन्; अनि यसको अन्तमा तिमीहरूले के गर्नेछौ त?’ (पद ३०-३१)।

यसरी तिनीहरूको नैतिकता र सच्चाइका सबै मुहान-हरू भ्रष्ट भए; फलस्वरूप न्याय छोडेर परमप्रभुबाट अरु केही पनि आउन सक्दैनथियोभन्ने कुरा सुस्पष्ट भयो।^५

उ) यर्मिया ६: यरूशलेमको विनाशको विषयमा गरिएको भविष्यवाणी

यर्मिया ६:१-८: चेताउनी दिने तुरही र चिन्हरूपी आगोले बिन्यामिनीहरूलाई यरूशलेमबाट भाग्ने सङ्केत दिए; किनभने बेबिलोनका गोठालाहरू आफ्ना बगालहरूको साथमा यरूशलेममाथि आक्रमण गर्न लागेका थिए। (गोठालाहरू भन्नाले सेनाका कप्तानहरू बुझिन्छ भने, तिनीहरूका बगालहरू भनेको तिनीहरूका सिपाहीहरू बुझिन्छ)। अनि यी पदहरूमा कल्दीहरूलाई आफ्नो रणनीतिको विषयमा छलफल गरेका सुनिन्छ। परमेश्वरले यहूदियाको निम्ति कैदमा जाने कुरा निर्धारित गर्नुभयो; किनकि मानिसहरूले थिचोमिचो, अत्याचार र लुटपिट गरिरहेका थिए।

तिनीहरूको निम्ति ढिलो भइसकेको यस घडीमा पनि उहाँले आफ्ना जनहरूलाई अझै पनि यसो नगर्ने, यसो गर्न छोड्ने चेताउनी दिँदै हुनुहुन्थ्यो।

यर्मिया ६:९-१५: सेनाहरूका परमप्रभुले के चेताउनी दिनुभयो भने, अङ्गुर टिप्नेले दाखको बोटबाट सबै अङ्गुरहरू पूरा टिपेभैं बेबिलोनीहरूले देशलाई नाङ्गो र उजाड बनाइदिनेथिए। यर्मिया निराश थिए, किनकि उनले वचनमा ध्यान नदिने मानिसहरूसित कुरा गर्नुपरेको थियो; तर उनले नबोली सक्दै सक्दैनथिए। किनकि परमप्रभुले उनलाई आज्ञा गर्नुभयो: ‘तिनीहरूको लोभले गर्दा, अगम-वक्ताहरू र पूजाहारीहरूको छल र तिनीहरूको निर्लज्ज व्यवहारले गर्दा यो विनाश आउन लागेको हो भन्ने सन्देश सुनाइदेऊ!’ अनि याद गर्नुहोस्: आत्मिक अधोगति भएको समयमा समृद्धि हुनेछ भन्ने प्रतिज्ञा गर्नु भूटा अगम-वक्ताहरूको लक्षण हो।

यर्मिया ६:१६-२१: तर यी मानिसहरूले परमेश्वरको आह्वान अस्वीकार गरे। तिनीहरू धार्मिकताका पुराना बाटाहरूमा हिँड्नु कहाँ हो र! तिनीहरूले उहाँको चेताउनी ग्रहण गर्नु कहाँ हो र! यसकारण तिनीहरूमाथि यो विपत्ति आउने नै थियो; तिनीहरूले चढाएका बलिदानहरू र तिनको मीठो सुगन्ध जतिसुकै किन नहोऊन्! मानिसहरू ठेस खाएर लड्ने-थिए र नाश हुनेथिए।

यर्मिया ६:२२-२६: उत्तरको देशबाट शत्रुको हमलाले गर्दा मानिसहरूको बीचमा ठूलो डर, शोक र तीतो विलाप हुनेथियो।

यर्मिया ६:२७-३०: परमप्रभुले यर्मियालाई धातुहरूको पारखी र परीक्षकको रूपमा नियुक्त गर्नुभयो। यहूदाका मानिसहरू धातुहरू थिए, तिनीहरू पित्तल र फलामजस्तै हठी विद्रोही थिए; तिनीहरू यस्तो सिसाजस्तै थिए, जुन सिसाबाट धातुको मैला हटाउन सकिँदैनथियो; तिनीहरू रद्द चाँदी थिए।

आउनुहोस्, हामी यस विषयमा श्री काइल येट्सको निम्न टिप्पणी पढौं:

‘हुन सक्छ, सायद यस्तोदिन आउला, जब हामीले पापी मानिसहरू पवित्र परमेश्वरको दृष्टिमा कति भद्दा, कति घिनलाग्दा, कति निकम्मा छन्, सो स्पष्ट रूपले देख्न सकौंला। हामीले आफूलाई निष्पक्ष र वस्तुगत हेराइले नियालेर हेर्न आवश्यक छ, नत्र ता हामीले आफ्नो अधमी, अभागी रित्तोपन देख्न सक्दैनौं, जुन रित्तोपन परमेश्वर छरलङ्क देख्नुहुन्छ। रद्द चाँदी राख्नुमा कुनै अर्थ हुँदैन। के यो सम्भव छ कि परमेश्वरले धेरैलाई, जसले आफूलाई बडो कामलाग्दा ठान्छन्, अधिबाट मूल्यहीन ठानेर रद्द गर्नुभयो?’^६

ग) यर्मिया ७-१०: मन्दिरको मूलढोकाका यर्मियाको सेवकाई

अ) यर्मिया ७: यहूदाको कपटले पूर्ण धर्म

यर्मिया ७:१-४: सात अध्यायको नाम ‘मन्दिरको उपदेश’ राखिएको छ। यहूदाका मानिसहरूले आफूलाई पूरा सुरक्षित ठानेका थिए; किनभने तिनीहरूको विचारमा, परमेश्वरले मन्दिरलाई कहिल्यै नष्ट हुन दिनुहुन्नथियो। तर तिनीहरूको यो सोच गलत थियो। तिनीहरूले यस भवनमाथि गलत प्रकारको भरोसा राख्दैथिए; तर यस भवन-भिन्न वास गर्नुहुने परमेश्वरमाथि तिनीहरूको भरोसा खोइ, कहाँ थियो?

यर्मिया ७:५-१५: तिनीहरूको खास सुरक्षा केमा थियो? तिनीहरू पूर्ण रूपले पापबाट फर्केर एउटा धार्मिक जीवन जिउनु-परेको थियो। तर तिनीहरूको विचारमा, तिनीहरू मन्दिरमा आई ‘हामीलाई छुटकारा मिलेको छ’ भनेर भने भने बस् पुगियो; तब तिनीहरूले आफ्ना पापहरूको निम्ति छुट पाउनेथिए अरे।

देखावती धर्मको विषयमा हाम्रा प्रभु येशूको धारणा यर्मियाको जस्तो थियो; किनकि जब

उहाँले आफ्ना पिताको घर शुद्ध पार्नुभयो, तब उहाँले मन्दिरको विषयमा ‘डाँकूहरूको ओझार’ भन्ने भविष्यवक्ता यर्मियाका यी शब्दहरू प्रयोग गर्नुभयो, जुन शब्दहरू यर्मियाले यहाँ, एघार पदमा प्रयोग गरे (मत्ती २१:१३; मार्कुस ११:१७; लुका १९:४६)। यहूदाका मानिस-हरूले मन्दिर अपवित्र र अशुद्ध पारेका हुनाले यो मन्दिर शीलोको पवित्रस्थानजस्तै नष्ट हुनेथियो। (शीलोको पवित्रस्थानको विनाश न्यायकर्ताहरूको समयमा अथवा नभए १ शमूएलको पुस्तकको समयमा भएको अनुमान गरिन्छ।)^७

यर्मिया ७:१६-२६: यर्मियाले यहूदाका मानिसहरूको निम्ति प्रार्थना गर्नुहुँदैनथियो; किनकि तिनीहरूले सडकहरूहुँदा स्वर्गकी रानीलाई^८ र अन्य देवताहरूको पूजा गरिरहेका थिए। मानिसहरूले आफ्ना बलिका पशुहरूको मासु आफूले खाऊन्। परमेश्वरले चाहनु-भएको कुरा आज्ञापालन हो, रीतिहरू होइनन्। बाइस पद हामीले तेइस पदको सन्दर्भमा पढ्नुपर्छ: भक्ति र समर्पणविनाको बलिदान मूल्यहीन हुन्छ।

यर्मिया ७:२७-३४: यहूदाले सुधार ग्रहण गर्न निरन्तर इन्कार गरेको हुनाले, यर्मियाले दिव्य आदेशअनुसार विलाप गर्नुपरेको थियो। तिनीहरूले मन्दिर अपवित्र तुल्याएका थिए र आफ्ना छोराछोरीहरूलाई बलि गरेका थिए; यसकारण फलस्वरूप तिनीहरूको डरलाग्दो काटमार हुनेथियो र देश उजाड हुनेथियो।

आ) यर्मिया ८: पापप्रति यहूदाको विवेकहीनता

यर्मिया ८:१-७: बेबिलोनीहरूले आकाशका ताराहरूको पूजा गर्नेहरूका हड्डीहरू खनेर निकाल्नेथिए र आकाशको सामु सोतरभैं फिँजाउनेथिए; अनि बाँचेका मानिसहरूले मर्न चाहनेथिए। जो लड्छ, त्यो उठ्छ; अनि

जसले पाप गर्छ, उसले पश्चात्ताप गर्छ; तर यहूदा, अहँ, त्यस्तै छँदैथिएन; यसले परमप्रभुकहाँ फर्कन मान्दै मान्दैनथियो। व्यवस्थाको सम्बन्धमा यी मानिसहरूलाई कुन कुरासित तुलना गरे ठीक थियो? तिनीहरू सारस, ढुकुर, कच्चाडकुरुड र गौंथलीजस्तै पनि थिएनन्, जसले सहजैले आफ्नो फर्केर आउने गमनको समय कायम राख्थे।

यर्मिया ८:८-१२: यी मानिसहरूले परमप्रभुको व्यवस्थाको सम्बन्धमा आफूलाई बुद्धिमान् ठान्थे; तर शास्त्री, अगमवक्ता र पूजाहारीले व्यवस्थामा गलत अर्थ लगाए र रद्द गरे। तिनीहरू लोभी थिए, छली थिए, र तिनीहरूले समस्याहरू हल्का प्रकारले, बाहिरी तवरले मात्र समाधान गर्ने गर्थे। तिनीहरूले दण्डको समयमा आफ्नो निर्लज्जताको निम्ति उचित प्रतिफल पाउनेथिए।

यर्मिया ८:१३-१७: दाखको बोटमा अङ्कुरहरू र नेभाराको रूखमा नेभाराहरू एउटा फल नरहने गरी पूरा टिपेभैं परमेश्वरले तिनीहरूलाई उठाएर लैजानुहुनेथियो। यी मानिसहरू यरूशलेम शहरभित्र नाश हुन ठहराइएका थिए; किनकि बेबिलोनी सेनाहरू मोहनी नलाग्ने सर्पहरूभैं अधि बढिरहेका थिए।

यर्मिया ८:१८-२२: टुटेको हृदय भएका भविष्यवक्ताले के सुन्दैथिए? मानौं कैदमा लिएका यहूदीहरूले 'परमेश्वर कहाँ हुनुहुन्छ?' भन्ने प्रश्न गरे; उनले यो पो सुनेका रहेछन्। तर यस प्रश्नको उत्तर परमेश्वरले कसरी दिनुभयो? उहाँले तिनीहरूलाई पनि एउटा प्रश्न सोध्नुभयो: तिनीहरूले उहाँलाई खोपेका मूर्तिहरू र पराई देवताहरूको निम्ति किन त्यागे हुँ? यी मानिसहरूको बिलौना सुन्नुहोस्! तिनीहरूले आशा गरेको छुटकारा आउँदै आएन। यसकारण यी मानिसहरूको आशाहीन अवस्था देखेर यर्मिया धुरधुर रूँदैथिए। बाइस पदचाहिँ 'गिल्यादमा मलहम

छ' नामक प्रसिद्ध आत्मिक गीतको स्रोत भएको हो:

चाइते भएकोलाई निको पार्न गिल्यादमा मलहम छ;
पापको रेगले ग्रस्त भएको आत्मा निको पार्न गिल्यादमा मलहम छ।

इ) यर्मिया ९: रुने भविष्यवक्ताको विलाप

यर्मिया ९:१-११: पहिला दुईवटा पदहरूमा बोल्ने वक्ता यर्मिया हुन्। एक पदमा उनलाई 'रुने भविष्यवक्ता' भन्ने नाम किन दिइयो, सो कुरा सुन्दर ढङ्गले व्यक्त गरिएको छ:

'मेरो टाउको पानी नै पानी भएको भए र मेरा आँखाहरूचाहिँ आँसुको एउटा मुहान भएका भए, म मेरो प्रजाको छोरीका मारिएकाहरूको निम्ति दिनरात स्नेथिएँ!'

दुई पदमा यर्मियाले आफ्नो जुन मनको भाव व्यक्त गरे, उनको यो मनको भाव धेरै प्रचारकहरू र मिसनेरीहरूले राम्रोसँग बुझ्न सक्छन्। यस विषयमा श्री काइल येट्सले यसो लेखेका छन्:

'तपाईंले एकजना थकित, हैरान र निरुत्साहित भएका भविष्यवक्तालाई देख्न चाहनुभयो भने यसको दुई पद पढ्नुहोस्; किनकि यस पदले हामीलाई यर्मिया सबैभन्दा तल्लो अवस्थामा पुगेको क्षणको फलक दिन्छ। हामी यस प्रकारको अनुभवलाई के नाम दिऔं? यो अनुभव 'एक महात्माको मनमा लागेको अँध्यारो छाया' भन्न सकिन्छ। आफ्नो यस कष्टको घडीमा उनले के कल्पना गरे भने, उनको कुरा नखाने मानिसहरूबाट उनले बिदा लिन चाहें। उनको निम्ति आफ्नो सारा जिम्मेवारी र आफ्ना सबै चिन्ताहरूबाट मुक्त हुने कल्पना कति मीठो थियो! किनकि मानिसहरूको बीचमा धर्मको बदलीमा केवल एउटा खोक्रो, भक्तिहीन औपचारिकता देखेर उनी साँच्चै बिरामी परेका थिए। आफ्नो सारा समयमा उनले प्रार्थना गरेरै, प्रेम गरेरै, प्रचार गरेरै र चेताउनी दिएरै बिताएका थिए; अनि यसको प्रतिक्रिया के भयो? यी मानिसहरूले उनको सन्देशमा कुनै पनि चासो

लिंदैनथिए; तिनीहरूबाट उनको मन पिरोले तटस्थ प्रतिक्रिया भएको थियो । ९)

उनले यी मानिसहरूको पापले पूर्ण अवस्था र यस प्रकारको खराब अवस्थाले निम्त्याएको दण्डको खातिर विलाप गर्दैथिए । त्यसपछि उनले परमप्रभुको मुखका शब्दहरू दोहोर्याए, जसले यस खण्डमा तिनीहरूका पापहरू के-के थिए, सो बेलीबिस्तार गर्नुभयो र यस प्रकारको व्यवहारको निम्ति अपरिहार्य न्यायको माग के थियो, सो पेश गर्नुभयो । अनि परमेश्वरले यरूशलेम स्यालहरूको ओडार तुल्याउन लाग्नुभएको र यहूदाका शहरहरू उजाड पार्न लाग्नुभएको खण्डमा उनी रोइरहेका थिए ।

यर्मिया ९:१२-२२: त्यो आउन लागेको विपत्ति सीधै यहूदाको मूर्तिपूजासँग सम्बन्धित थियो, र मूर्तिपूजा गरेको तिनीहरूको यही पापको खातिर तिनीहरू कैदमा जानेथिए । परमप्रभुको आदेशअनुसार विलाप गर्न निपुण स्त्रीहरू आऊन्; (यी स्त्रीहरूले व्यवसायिक रूपले शोक गर्ने गर्थे); यिनीहरूले भयानक काटमार र विनाशको निम्ति विलाप गर्नु । मानिसहरूले आफ्नो बुद्धि, आफ्नो शक्ति र आफ्नो धनमा घमण्ड गर्न के काम ? किनकि परमप्रभुलाई चित्र नै मुख्य र महत्त्वपूर्ण कुरा हो ।

यर्मिया ९:२३-२४: 'परमप्रभु यसो भन्नुहुन्छ: बुद्धिमान् मानिसले आफ्नो बुद्धिमा गर्व नगरोस्, न शक्तिमान् मानिसले आफ्नो शक्तिमा गर्व गरोस्, न धनवान् मानिसले आफ्नो धनमा गर्व गरोस्; तर जसले गर्व गर्छ, उसले मलाई 'परमप्रभु म नै हुँ; मचाहिँ पृथ्वीमा करुणा, न्याय र धार्मिकताको काम गर्छु' भनेर बुझेको र चिनेकोमा गर्व गरोस्; किनकि यी कुराहरूमा म प्रसन्न हुन्छु, परमप्रभु भन्नुहुन्छ ।' यर्मियाको पुस्तकमा यी दुईवटा पदहरू अति प्रसिद्ध पदहरू हुन् । श्री जी. हर्बर्ट लिभिङ्गस्टनले यिनको विषयमा निम्न टिप्पणी गरेका छन्:

'यी दुईवटा पदहरू कण्ठस्थ गर्न योग्य छन् । किनकि मानिसहरूले बुद्धि, शक्ति र धन प्राप्त गर्न प्रयास गर्छन्; तर परमेश्वर दयामा, न्यायमा र धार्मिकतामा प्रसन्न हुनुहुन्छ । धन्य हो त्यो मानिस, जसले परमप्रभुलाई यहाँसम्म चिन्छ, कि ऊ त्यही कुरामा प्रसन्न हुन्छ, जुन कुरामा उहाँ प्रसन्न हुनुहुन्छ ।' १०)

यर्मिया ९:२५-२६: यहूदाको कचौरामा अब्ध तीतो कुरा के थियो भने, तिनीहरूको सजाय अन्यजाति देशहरूसँग हुनेथियो; किनभने यहूदाका मानिसहरू हृदयको खतना नभएका मानिसहरू थिए । केशका कुना काट्नु गैर-यहूदीहरूको चलन थियो, जुन चलनचाहिँ यहूदीहरूको निम्ति निषेध गरिएको थियो (लेवी १९:२७) । छबीस पदमा 'केशको कुना काट्नु'चाहिँ आर.वी. र एन.ए.एस.बी.को अनुवाद हो । ११)

ई) यर्मिया १०:१-१८: मूर्तिपूजाको विषयमा बोलिएको व्यङ्ग्य

यर्मिया १०:१-५: यस अध्यायमा पालोपिलो हुने गरी मूर्तिहरूको व्यर्थता र परमेश्वरको महानताको बीचमा तुलना गरिन्छ । 'अन्यजातिहरूको चाल नसिक !' परमेश्वरका जनहरूले न अन्यजातिहरूको चाल न यिनीहरूका निर्जीव मूर्तिहरूको डर राख्न सिक्नु हुन्छ ।

मूर्तिहरूको विषयमा रचिएको यस व्यङ्ग्यको विषयमा श्री काइल येट्सले यस प्रकारको टिप्पणी गरेका छन्:

'यर्मियाले यी घटिया, असहाय मूर्तिहरूसित क्रूर व्यवहार गर्छन्, जुन मूर्तिहरू मानिसहरूले परमेश्वरको सट्टामा पूजा गरेका छन् । यी मूर्तिहरूबाट कुनै प्रतिक्रिया आउँदैन; यिनीहरू काठका टुटाहरूसित बराबर हुन्, निर्जीव छन्; मानिसहरूले यी मूर्तिहरू सजाउनुपर्छ, सिँगार्नुपर्छ, नत्र यिनीहरू केवल एउटा काठको टुटा हुन् भन्ने कुरा स्पष्ट देखिन्छ; यिनीहरूले हामीलाई कहाँ बोक्छन् र ? मानिसहरूले

तिनीहरूलाई पो बोक्नुपर्छ। मानिसहरूले मूर्तिहरूलाई रचुपर्छ र यिनीहरूलाई आ-आफ्नो रूप दिनुपर्छ; तर परमेश्वर सृजनहार हुनुहुन्छ। यिनीहरूमा न बोली, न शक्ति, न सास, न बुद्धि, न मूल्य, न प्रभाव, न कुनै स्थायित्व छ; यिनीहरूलाई कुनै कुराको निम्ति श्रेय दिन सकिँदैन। तर परमप्रभु कति फरक हुनुहुन्छ! उहाँ अनन्त, जीवित, क्रियाशील र शक्तिशाली हुनुहुन्छ।¹²⁾

यर्मिया १०:६-९: परमेश्वर महान् हुनुहुन्छ, जातिहरूका महाराजा हुनुहुन्छ; उहाँ भययोग्य हुनुहुन्छ। अनि जस-जसले मूर्तिपूजा गर्छन्, तिनीहरू मन्दबुद्धिका र मूर्ख हुन्छन्; किनकि तिनीहरू मानिसहरूका हातका कामको सामु झुक्छन् र त्यसलाई पो दण्डवत् गर्छन्।

यर्मिया १०:१०-१६: परमप्रभु एकमात्र सत्य र जीवित परमेश्वर हुनुहुन्छ। रचिएका सबै देवताहरू नष्ट हुनेछन्। तर परमप्रभु सृष्टिकर्ता परमेश्वर हुनुहुन्छ; उहाँ सबै कुराहरूको प्रबन्ध गर्नुहुने र सबै कुराहरू सञ्चालन गर्नुहुने परमेश्वर हुनुहुन्छ। मूर्ति बनाउने कारिगरहरू मन्दबुद्धिका हुन्छन्, र तिनीहरूले रचेका मूर्तिहरू भूट हुन्, अँ, व्यर्थका हुन्छन्। तर याकूबको भाग तीजस्ता हुनुहुन्छ; उहाँ सबै कुराहरूको रचनाकार हुनुहुन्छ; उहाँ सेनाहरूका परमप्रभु हुनुहुन्छ।

यर्मिया १०:१७-१८: अब यस देशका बासिन्दाहरूलाई के भनिन्छ भने, तिनीहरूले बोक्न सक्ने सरसामान पोको पार्नुपर्छ; किनभने परमप्रभुले तिनीहरूलाई निर्वासनमा पठाउँदै हुनुहुन्थ्यो।

उ) यर्मिया १०:१९-२५: रुने भविष्य-वक्ताको प्रार्थना

आफ्नो जातिको पक्षमा बोल्दै यर्मियाले घेराबन्दी र निर्वासनका ठूला डरहरूको विषयमा विलाप गर्छन्; हो, मानिस कति अनजान थियो, यो उनले मानिलिन्थे;

परमेश्वरले आफ्ना जनहरूलाई ताडना दिऊन्, तर आफ्नो बल्दो रिस तिनीहरूका शत्रुहरूमाथि खन्याइदिऊन्; यो उनको अनुरोध थियो। किनभने यिनीहरूले उहाँका जनहरूलाई निले।

खण्ड ३

यर्मिया ११-१९:

यर्मियाका व्यक्तिगत अनुभवहरू

क) यर्मिया ११-१२: यर्मिया र अनातोतका मानिसहरू

यर्मिया ११:१-१०: परमप्रभुले यर्मियालाई यसो भन्ने आज्ञा गर्नुभयो: जुन वाचा अर्थात् जुन व्यवस्था उहाँले यी मानिसहरूसित बाँध्नुभएको थियो, त्यो व्यवस्थारूपी वाचा उनले तिनीहरूलाई सम्झाऊन्, विशेष गरी उनले तिनीहरूलाई अनाज्ञाकारीहरूमाथि आउने श्राप र आज्ञापालन गर्नेहरूमाथि आउने आशिषहरूको विषयमा सम्झना गराऊन्! विगत समयदेखि परमेश्वर तिनीहरूलाई लगातार चेताउनी दिँदै आउनुभयो; तर तिनीहरूको तर्फबाट निरन्तर नकारात्मक प्रतिक्रिया, अँ, इन्कारमाथि इन्कार आएको थियो। अनि अब यहूदाका मानिसहरूको बीचमा एउटा षड्यन्त्र मच्चिरहेको थियो: तिनीहरूले अन्य देवताहरूको पूजा गर्न परमेश्वरलाई त्यागेर त्यो करार भङ्ग गर्न लागेका रहेछन्।

यर्मिया ११:११-१३: तर जब तिनीहरूमाथि परमेश्वरको न्याय आइपर्छ, तब उहाँले तिनीहरूको प्रार्थना सुन्नुहुनेथिएन;

अनि यहूदाका असङ्ख्य देवताहरूसँग तिनीहरूलाई बचाउने शक्ति हुँदैनथियो ।

यर्मिया ११:१४-१७: 'यी मानिसहरूको निम्ति प्रार्थना नगर' भनेर तीन पल्ट यी भविष्यवक्तालाई आदेश दिइयो (यर्मिया ७:१६, ११:१४ र १४:११) । यी मानिसहरूलाई आफ्ना बलिहरू लिएर उहाँको मन्दिरमा आउने अधिकार छँदैथिएन; किनकि यसरी न तिनीहरूको दोष लुक्नेथियो, न तिनीहरूको विनाश रोकिनेथियो । जुन यहूदाले एक समयमा परमप्रभुबाट 'सुन्दर र मनोहर फलले युक्त, हरियो जैतुनको रूख' भन्ने नाम पाएको थियो, त्यही यहूदाको भाग्य यसको मूर्तिपूजाले गर्दा आगोमा जल्नु थियो ।

यर्मिया ११:१८-२३: यस खण्डमा अनातोतका मानिसहरूले यर्मियालाई मार्ने युक्तिहरू रचेको जानकारी परमप्रभुले यिनीहरूको यस दुष्ट युक्तिको विषयमा कुनै पनि शङ्का नगरेका यी विनीत भविष्यवक्तालाई दिनुभयो । अनि जब उनले यसको विषयमा प्रार्थना गरे, तब उनलाई यसको खातिर उनका विरोधीहरूले सजाय भोग्नेछन् भन्ने निश्चयता दिइयो ।

यर्मिया १२:१-६: यर्मियासित एउटा बुभन नसकिने कुरा थियो; यसकारण उनले परमप्रभुलाई सोधे: उहाँ त धर्मी हुनुहुन्थ्यो; तब अनातोतका मानिसहरूजस्तै दुष्ट मानिसहरूले आफ्नो चालमा किन उन्नति गर्छन्, र उनीजस्तै धर्मी मानिसले कुन कष्ट भोग्नुपर्छ ? यसको विषयमा उनले उहाँबाट जवाफ पाउन चाहे । अनि परमेश्वरले उनलाई के जवाफ दिनुभयो भने, यर्मियाले योभन्दा अझ पनि कडा विरोध सामना गर्नुपर्नेथियो, यहाँसम्म कि उनका दाजुभाइहरूले उनीसित विश्वासघात गर्नेथिए । अनि उनलाई पैदल-सिपाहीहरूको चालसित तुलना गर्न सक्ने यी केही हृदयसम्म शान्तिमय अवस्थाहरू सामना गर्न गाह्रो भयो भने त, उनले उनीमाथि आउन लागेका,

घोडाहरूसँग होड गर्ने घोर परीक्षाहरूमा केकसो गर्नेथिए त ?

यर्मिया १२:७-१४: धेरै मायालु शब्दहरू प्रयोग गरेर परमेश्वरले यहाँ, यस खण्डमा यहूदाको दयनीय अवस्था वर्णन गर्नुभयो र यसको विनाशको विषयमा आफ्नो अफसोस प्रकट गर्नुभयो, जुन विनाश यसले आफूमाथि ल्यायो । जुन चराको रङ्गरूप अरू चराहरूको भन्दा फरक छ, त्यस चरालाई प्रायः अरूले आक्रमण गरिहाल्छन् । ठीक त्यस्तै यहूदाचाहिँ परमप्रभुको दृष्टिमा छिरिबिरे रङ्गको शिकारी चरा थियो । यसकारण परमेश्वरले यहूदालाई आक्रमण गर्ने अन्यजाति देशहरूलाई दण्ड दिनुहुनेथियो, तर यहूदालाई यसको स्वदेशमा पुनर्स्थापित गर्नुहुनेथियो ।

यर्मिया १२:१५-१७: अनि त्यसपछि अन्यजातिहरू आ-आफ्ना देशहरूमा पुनर्स्थापित हुनेथिए; अनि तिनीहरू मूर्तिहरूबाट परमेश्वरकहाँ फर्के भने, तिनीहरू उहाँका जनहरूको बीचमा उहाँका आशिषहरूमा सहभागी हुनेथिए । नभए तिनीहरू नामेट हुनेथिए ।

ख) यर्मिया १३: यर्मिया र बिग्रेको कम्मर-पेटी

यर्मिया १३:१-११: यहूदाको तुलना एउटा कम्मर-पेटिसित गरिन्छ । यर्मियालाई त्यो कम्मर-पेटी यूफ्रेटिस नदीमा लगेर चट्टानको दुलोमा गाड्ने आदेश दिइयो । एक समयमा परमप्रभुसँग नजिकको घनिष्ठता यहूदाको हिस्सा थियो; तर अहिले त्यो कम्मर-पेटिजस्तै यो जाति लगिनेथियो र 'लुकाइनेथियो' । आफ्नो पापले गर्दा यहूदालाई दुई सय पचास माइल टाढा लगिनेथियो र निर्वासनभरि बेबिलोनको यूफ्रेटिस नदीको नजिकै 'लुकाइनेथियो' । अनि जब यर्मियाले त्यो कम्मर-पेटी फेरि निकाले, तब त्यो कम्मर-पेटी बिग्रेको थियो र काम नलाग्ने भयो । यर्मिया

यूफ्रेटिस नदीमा गए कि गएनन् भन्ने विषयमा श्री सी. आई. स्कोफिल्डले आफूले प्रकाशन गरेका बाइबलमा एउटा उपयोगी टिप्पणी हालेका छन्:

‘कोही-कोही मानिसहरू छन्, जसले बेबिलोनसम्मको ठूलो दूरी र यहूदामा चलि रहेको लडाइँको अवस्था ध्यानमा राखेर यर्मियाले आफ्नो कम्मर-पेटो वा त्यो पटुका यूफ्रेटिस नदीको किनारमा गाडेको सम्भावनाको विषयमा प्रश्न उठाएका छन् । तर यर्मियाको सेवा-कालमा यस्ता समयहरू पनि थिए, जुन समयहरूमा यस सम्पूर्ण भूभागमा शान्तिको वातावरण थियो । यसकारण यर्मियाले वास्तवमा बेबिलोनको भ्रमण गरेको बढी सम्भव भएको देखिन्छ । यसो हो भने, उनले बेबिलोनमा पुगेपछि त्यो कम्मर-पेटो त्यहाँ गाडे होलान् र त्यहाँबाट फर्केको बेलामा उनले खनेर त्यो कम्मर-पेटो निकाले होलान्; त्यस समयमा यो घटना सजिलोसँग घटेको हुन सक्छ ।

तर यहाँ, यस ठाउँमा प्रयोग गरिएको ‘फरात’ शब्दको अर्थ यूफ्रेटिस नदी नभई यरूशलेमदेखि केही माईल उत्तरमा रहेको ‘वादी फरा’ भन्ने नदी पनि हुन सम्भव भएको देखिन्छ । कुरा यस्तो हो भने, बेबिलोनको अन्तिम आक्रमण हुनुभन्दा अघि उनले जुनै पनि समयमा त्यो कम्मर-पेटो त्यहाँ गाड्न सके । यसकारण हामीलाई के लाग्छ भने, यहाँ, यस खण्डमा केवल एउटा दर्शन अथवा कुनै काल्पनिक कथा प्रस्तुत गरिएको होइन, तर एउटा वास्तविक घटना वर्णन गरिएको हुनुपर्छ । अनि यर्मियाको बिग्रिएको कम्मर-पेटोले इस्राएली जातिको अयोग्य चाल र सेवकाई सङ्केत गरेको छ ।¹³⁾

यर्मिया १३:१२-१४: जसरी हरेक मशक दाखमछले भरिन्छ, ठीक त्यसरी सबै मानिसहरू मतवालीपनले भरिनेथिए । यस वाणीको विषयमा तिनीहरूको बुझाइ गलत थियो; किनकि तिनीहरू दाखमछले होइन, तर सर्वशक्तिमान् परमेश्वरको क्रोधले भरिनेथिए, र सिसीबोतलहरूभैँ तिनीहरू टुक्रा-टुक्रा हुनेथिए । श्री आर. के. ह्यारिसनले निम्न टिप्पणी गरेका छन्:

‘यर्मियाले यहाँ कुन कुरामाथि जोड दिए त ? जसरी रक्सीले हाम्रो खुट्टाउने शक्ति नगम्रो असर गर्छ र हाम्रो गतिशीलतामा क्षति पुऱ्याउँछ, त्यसरी नै यस आउन लागेको सङ्कष्टमा मानिसहरूले रक्सीले मातेको जस्तै व्यवहार गर्नेथिए; किनकि तिनीहरूले त्यस बेलामा शत्रु र मित्रको बीचमा छुट्ट्याउन सक्नेथिएनन्, न ता आफ्नो रक्षा आफैले गर्न सक्नेथिए’ ।¹⁴⁾

यर्मिया १३:१५-२३: यहाँ मानिसहरूलाई पश्चात्ताप गर्ने आग्रह गरिएको छ, नत्रभने तिनीहरूको निम्ति निर्वासनचाहिँ अपरिहार्य हुनेथियो । मानिसहरूले परमेश्वरलाई महिमा दिएनन् भने, अन्धकार र मृत्युको छाया तिनीहरूको भाग हुनेथियो । राजा र राजाकी आमाबाट सिंहासन खोसिनेथियो, अनि दक्षिणका शहरहरू घेरामा हालिनेथिए । बेबिलोनीहरूले देश उजाड पार्नेथिए; किन ? यहूदाको अधर्मको खातिर; किनकि यहूदा र यसका पापहरू एक-अर्काबाट अलग गर्न सकिँदैनथियो ।

यर्मिया १३:२४-२७: यहूदाको धर्मत्याग वर्णन गर्दा यहाँ प्रयोग गरिएका शब्दहरू सुनुहोस्: व्यभिचार, हिनहिनाइ, कामुकता र वेश्या-वृत्ति । यी सबै पापहरूमा नैतिक भ्रष्टता र अशुद्धता छ ।

श्री आर. के. ह्यारिसनले यसको स्पष्टीकरण गरेका छन्:

‘सबै युगका नामधारी विश्वासीहरूको विषयमा जुन कुरा सत्य छ, त्यो कुरा यी मानिसहरूको विषयमा पनि सत्य ठहरियो: यस्ता-यस्ता विपत्तिहरू तिनीहरूमाथि आइपर्लाँन् भन्ने कुरा तिनीहरूले पत्याउन सकेनन् । तर यर्मियाले स्पष्टसँग यसको निम्ति सारा दोष तिनीहरूको थाप्नोमाथि लगाइदिए र तिनीहरूलाई ‘तिमीहरूले वेश्याहरूलाई सुहाउँदो शर्मलाग्दो सार्वजनिक अपमान भोग्नेछौँ भन्ने प्रतिज्ञा गरे । ... । यसमा तिनीहरूलाई हान्ने छेडपेच के थियो भने, यहूदाले बितेको समयमा जुन मानिसहरूसँग प्रेमको सम्बन्ध राख्यो, ती मानिसहरूद्वारा यसलाई त्यो दण्ड दिइनेथियो । यहूदा अन्धकारका निष्फल कामहरूमा

पूरा संलग्न भएको हुनाले यसलाई पुरुषलम्पट भ्रष्ट स्त्रीको रूपमा सार्वजनिक पर्दाफास गरिनेथियो — उहाँद्वारा, जसले शुरूमा यसको मगनी गरेर यससित विवाहको करार बाँध्नुभयो ।¹⁵⁾

ग) यर्मिया १४-१५: खडेरीको विषयमा यर्मियाले गरेको अन्तर्विन्ती

यर्मिया १४:१-६: चौध अध्यायदेखि उनन्चालीस अध्यायसम्मको भागमा समावेश गरिएका वाणीहरू यरूशलेमको विनाश हुनुभन्दा अघि दिइएका थिए । त्यस समयमा यहूदामाथि डरलाग्दा खडेरीहरू र अनिकाल आइपरे ।

‘त्यस बेलामा लागेको खडेरीमा ठूलो महत्त्व थियो । किनकि प्रतिज्ञाको देशसित सम्बन्धित करार-अन्तर्गत भविष्यवाणी गरिएका चिन्हहरूमध्ये यो खडेरीचाहिँ एउटा थियो (व्यवस्था २८:२३-२४), र अघि राजा अहबको शासनकालमा आंशिक रूपले पूरा भइसकेको थियो (१ राजा १७) । अनि उत्तरीय राज्यको सम्बन्धमा कुरा गर्नु हो भने, उक्त खडेरीको पछि, लामो अन्तराल समयपछि, अशशूरी निर्वासन आयो । यसकारण यहूदाले बुभुपर्नेथियो: यो चिन्ह तिनीहरूको निम्ति एउटा अति गम्भीर चेतावनी थियो ।¹⁶⁾

यर्मिया १४:७-१६: भविष्यवक्ता यर्मियाले मानिसहरूको पक्ष लिएर पाप-स्वीकार गरेर राहत मागे; तर परमप्रभुले ‘तिमीहरूको निम्ति कुनै राहत हुनेछैन’ भन्नुभयो, तर तरवार, अनिकाल र महामारी-द्वारा मानिसहरू नष्ट हुनेथिए । भूटा अगमवक्ताहरूले मानिसहरूलाई शान्ति र सुरक्षा प्रतिज्ञा गरे, तर यिनीहरू भूट बोलेका थिए; र यिनीहरू ती मानिसहरूसँगसँगै नाश हुनेथिए, जसको निम्ति यिनीहरूले अगमवाणी गरे । चाहे यरूशलेम शहरमा होस्, चाहे देशमा होस्, यहूदामाथि आउन लागेको भयानक विनाशको निम्ति यर्मियालाई विलाप गर्ने आज्ञा दिइयो ।

यर्मिया १४:१७-२२: उनले मानिसहरूको निम्ति परमेश्वरसँग अन्तर्विन्ती गरिरहे; उनले हामीलाई अब्राहामको अन्तर्विन्तीको प्रार्थना (उत्पत्ति १८:२३-३३), मोशाको अन्तर्विन्तीको प्रार्थना (प्रस्थान ३२:११-१३) र शमूएलको अन्तर्विन्तीको प्रार्थनाको सम्झना दिलाए (१ शमूएल ७:५-९) । उनले आफ्नो अन्तर्विन्तीको प्रार्थनामा तिनीहरूको दुष्टता र अधर्म स्वीकार गरे, र ‘हामी पानी र भर्री पठाउनुहुने एकमात्र परमेश्वरको बाटो गर्नेछौं’ भन्ने प्रतिज्ञा गरे ।

यर्मिया १५:१-४: तर उनले यी मानिस-हरूको निम्ति गरेको अन्तर्विन्ती व्यर्थ थियो; किनकि तिनीहरू मृत्यु, तरवार, अनिकाल र कैदको निम्ति ठहराइएका थिए । अँ, मोशा र शमूएलजस्ता प्रमुख मध्यस्थहरूले पनि प्रार्थना गरेर त्यो न्याय रोक्न सक्नेथिएनन् । राजा मनस्से यसको खास कारण थिए; किनकि तिनले यरूशलेममा साह्रै दुष्ट, घिनलाग्दा मूर्तिपूजा बढाएका थिए, अँ, मोलेकको पूजा पनि गरे (हेर्नुहोस् २ राजा २१:१-१६) ।

यर्मिया १५:५-९: यरूशलेमको दयनीय अवस्थाचाहिँ तिनीहरूले परमप्रभुको ताड़ना-प्रति सकारात्मक प्रतिक्रिया नदेखाएको फल थियो । छोरैछोराहरू जन्माएका स्त्रीहरूले आफ्ना सन्तानहरूबाट आनन्द लिन पाउने-थिएनन् ।

यर्मिया १५:१०-१८: आफ्नै मानिसहरूले विनाकारण यर्मियालाई घृणा गरे; तर उनको निम्ति परमेश्वरको प्रतिज्ञा थियो: ‘विपत्ति र सङ्कष्टको समयमा म तिम्ना शत्रुहरूलाई तिमीसित दुहाई गर्ने तुल्याउनेछु’; अनि त्यस बेलामा उनी निर्दोष ठहरिनेथिए । यहूदाले उत्तरबाट आइरहेको फलाम अर्थात् कल्दी-हरूलाई तोड्न सक्नेथिएन । होइन नि ! तर कल्दीहरूले पो यहूदाका भण्डारहरू लैजाने-थिए । भविष्यवक्ता यर्मिया आफूले सहनुपरेको सतावट, निन्दा र कष्टको विषयमा अन्योलमा

परे; किनकि उनी परमप्रभुप्रति विश्वासयोग्य थिए। तर उनले परमेश्वरको वचनमा सहारा पाए; उहाँको वचन उनको हर्ष र उनको हृदयको आनन्द भयो।

यर्मिया १५:१९-२१: परमेश्वरको जवाफ यी भविष्यवक्ताकहाँ आयो: उनले उहाँको विषयमा गलत धारनाहरू अपनाएका थिए; अनि बेला-बेलामा उनले आफ्ना यी तुच्छ विचारहरू व्यक्त गरेका पनि थिए। उनका यी विचारहरू खारेज तिनमा सुधार आउनु थियो, जसरी बहुमूल्य धातुबाट निकम्मा धातुको मैला निकालिन्छ। उनका शत्रुहरू उनीकहाँ फर्कून्, तर उनी तिनीहरूकहाँ फर्कनुहुँदैनथियो। यस सिलसिलामा श्री जी. क्याम्पबेल मोर्गनले यसरी टिप्पणी गरेका छन्:

‘यर्मियाले आफ्नो हृदयबाट यस प्रकारको धातुको मैला निकालिदिऊन् र आफूलाई यस बहुमूल्य सुनमा अर्थात् परमेश्वरको सत्यतामा पूर दिइहालून्। तब, अँ, तब मात्र उनी परमेश्वरको मुखपात्रको योग्य हुनेथिए, जसले उहाँका वाणीहरू बोल्न सक्नेथिए।’ (१७)

परमेश्वरले यी भविष्यवक्तालाई एउटा पित्तलको बलियो पर्खाल बनाउनुहुनेथियो, जसमाथि उनका अत्याचार गर्नेहरू प्रबल हुनेथिएनन्। किनकि उहाँले आफ्ना दासलाई छुटकारा दिनुहुनेथियो र उनलाई दाम तिरेर छुटाउनुहुनेथियो।

घ) यर्मिया १६:१-१८: यर्मियाले एकात्मता गरेको उनको सेवकाई

यर्मिया १६:१-९: यस आउन लागेको विनाशको कारणले यर्मियालाई विवाह नगर्ने आज्ञा दिइयो। पवित्र बाइबलभरि उनी ती एकमात्र पुरुष हुन्, जसलाई विवाह गर्न निषेध गरियो। उनलाई विलाप गर्न र भोजको घरमा जान पनि निषेध गरियो; किनभने मृत्यु व्यापक थियो, र यो विपत्ति परमप्रभुबाट आएको थियो।

अब सात पदको कुरा आयो: मराउ भएको घरमा आफन्त र साथीहरू भेला हुने, अनि रोटी खाँदा र एक कचौरा दाखमद्य पिउँदा मृतकको गुणगान गर्ने चलन थियो। यस प्रकारले तिनीहरूले शोकित परिवारलाई सान्त्वना दिने गर्थे। अनि हाम्रा प्रभु येशूले यो प्राचीन यहूदी परम्परा कसरी परिवर्तन गर्नुभयो, सो कुरा श्री विलियम केलीले निम्न टिप्पणीमा देखाएका छन्:

‘कसैको मराउ भएको सम्बन्धमा रोटी भाँच्ने चलन आएको रहेछ; अनि मलाई के लाग्छ भने, प्रभु येशूले यो चलन लिएर यसलाई आफ्नो मृत्युको सम्झनाको निम्ति स्थापित गर्नुभएको प्रभुभोजको निम्ति पवित्र पार्नुभयो। “न ता मानिसहरूले मरेकाहरूको निम्ति तिनीहरूलाई सान्त्वना दिने हेतुले शोकको समयमा तिनीहरूको निम्ति रोटी नै भाँच्नेछन्; न ता मानिसहरूले ... तिनीहरूलाई सान्त्वनाको कचौरा पिउन दिनेछन्” के तपाईंले देख्नुभयो, प्रभुभोजका दुईवटा सामग्रीहरू? यहूदीहरूको बीचमा यो एउटा चिरपरिचित चलन थियो, तर प्रभु येशूले यस चलनमा एउटा अद्वितीय महत्त्व लगाइदिनुभयो र यसमा नयाँ सत्यताको छाप लगाइदिनुभयो। निस्तार चाडसँग प्रभुभोजको नजिकको सम्बन्ध रहेको छ; किनकि हामी जान्दछौं, त्यस बेलामा यस पवित्र विधिको शुरुवात भएको हो। अनि त्यस बेलामै प्रभुभोजको स्थापना अनिवार्य थियो; अरू कुनै बेलामा यसको स्थापना असम्भव हुनेथियो; किनभने इस्राएली जातिको निम्ति निस्तार चाडजस्तै मौलिक र मुख्य भएको चाडमा एउटा प्रभावशाली परिवर्तन आएको कुरा देखाउनु थियो। किनकि भ्रुभोजमा इसाईहरूको निम्ति एउटा नयाँ र फरक चाड शुरु भयो।’ (१८)

यर्मिया १६:१०-१८: परमेश्वरले पूर्व-जानकारी गर्नुभएको यति ठूलो विपत्तिको निम्ति खास कारण के थियो, सो कसैले सोध्यो भने, यर्मियाले तिनीहरूलाई यसको उत्तरमा सम्झना दिलाउनु थियो, कि तिनीहरूका पितापुर्खाहरूले गरेका र तिनीहरू आफूले गरेका अनाज्ञाकारिता र मूर्तिपूजाको खातिर यो

सब भएको हो । भावी कुनै दिनमा परमेश्वरले यी मानिसहरूलाई निर्वासनबाट फर्काएर ल्याउनुहुनेथियो; तर पहिले बेबिलोनिरूपी मछुवाहरू र शिकारीहरूले तिनीहरूको खोजी गर्नेथिए र तिनीहरूलाई कैदमा लैजानेथिए; त्यहाँ परमेश्वरले तिनीहरूलाई तिनीहरूको अधर्म र तिनीहरूको पापको निम्ति दण्ड दिनुहुनेथियो ।

ङ) यर्मिया १६:१९-१७:१८: यर्मियाको सुदृढ़ हृदय

यर्मिया १६:१९-२१: भविष्यवक्ताले त्यो भावी दिन देखे, जुन दिनमा अन्यजातिहरू मूर्तिहरूबाट सत्य परमेश्वरकहाँ फर्कनेछन् । अनि एक्काइस पदमा परमप्रभुले आफ्नो दृढ़ संकल्प व्यक्त गर्नुभयो: उहाँले आफ्नो ताड़नाद्वारा यहूदालाई आफ्नो शक्ति चिनाउनुहुनेथियो ।

यर्मिया १७:१-११: यहूदा निर्वासनमा जानुचाहिँ यसले गरेको मूर्तिपूजाको फल हुने रहेछ, जुन मूर्तिपूजाको पाप फलामको कलमले तिनीहरूको हृदयको पाटीमाथि लेखिएको थियो । अनि परमेश्वरको पर्वत यरूशलेम थियो । अनि मानिसमाथि गरेको भरोसाले श्राप ल्याउँछ; तर परमप्रभुमाथि गरेको भरोसाले आशिष ल्याउँछ । परमेश्वर मानिसको छली हृदय जान्नुहुन्छ र अन्याय गरेर धन कमाउने मानिसलाई दण्ड दिनुहुनेछ; त्यस्तो मानिस ओश्रा बस्ने, तर चल्ला नकाढ्ने तिन्ना^{१९} जस्तै हुन्छ, जसले पछि आफ्नै आँखाले चल्लारूपी आफ्नो धनसम्पत्ति छोडेर गएको देख्छ ।

नौ पदमा फर्केर आउनुहोस्, जहाँ यसो लेखिएको छ: 'हृदय त सबै कुराहरूभन्दा बढी छली हुन्छ, र त्यो असाध्य दुष्ट हुन्छ; कसले त्यो जान्न सक्छ र?' मानिसको हृदयको विषयमा यो एउटा लोकप्रिय नभएको, तर धेरै सत्य भएको मूल्याङ्कन हो । के.जे.वी. को

अनुवादमा 'असाध्य दुष्ट' र अरूले 'सिकिस्त बिरामी' भनेर अनुवाद गरेको शब्दको बारेमा श्री आर. के. ह्यारिसनले निम्न टिप्पणी गरेका छन्:

‘नयाँ जन्म नपाएको मानिसको स्वभावको अवस्था परमेश्वरको अनुग्रहविना साह्रै नाजुक छ; 'सिकिस्त बिरामी' भनेर यसको बयान नौ पदमा गरिएको छ, जुन शब्द आर.एस.वी.ले 'असाध्यै भ्रष्ट' र एन.ई.बी.-बाइबलमा 'असाध्यै बिरामी' भनेर अनुवाद गरिएको छ । अनि हामीले यसको अनुवाद यर्मिया १५:१८ र ३०:१२ पदसँग तुलना गर्दा भने, यस शब्दको खास अर्थ 'निको नहुने किसिमको' भएको छ । यसर्थ बुभुहोस्: हरेक पुस्ताका मानिसहरूलाई परमेश्वरको आत्मा र उहाँको अनुग्रहद्वारा नयाँ जन्मको खाँचो पर्छ (यूहन्ना ३:५-६ र तीतस ३:५) ।'^{२०}

हाम्रो बीचमा कति मानिसहरू होलान्, जसलाई तिनीहरूको हृदयमाथि लगाइएको अभियोग अति भएको लाग्ला । यी मानिसहरूको निम्ति श्री माथ्यु हेनरीको टिप्पणीबाट विस्तृत रूपले उद्धृत गर्न आवश्यक छ, जहाँ यसो लेखिएको छ:

‘हाम्रो हृदयमा त्यो दुष्टता छ, जसको विषयमा हामी अनजान छौं र त्यो दुष्टता त्यहाँ छ भन्ने संकल्प धरि गर्दैनौं । आदमका सन्तानहरूको बीचमा एउटा सामान्य भूल गरिन्छ: मानिसहरूले आफ्नो अवस्था वा आफ्नो हृदयको अवस्था चाहिएको भन्दा बढी असल भएको ठान्छन् । तर भ्रष्ट र पतित मानिसको हृदय, त्यसको विवेक सबै कुराहरूभन्दा छली नै हुन्छ । त्यो छट्टु छ, त्यो भूटा हो; त्यसले ठगछ, ठगनामा त्यो अति सिपालु हुन्छ; किनकि घोखाबाजी यस शब्दको मूलार्थ हो; अनि यस शब्दबाट याकूबले आफ्नो नाम पाए । मानिसको हृदयले असललाई खराब र खराबलाई असल भन्छ; त्यसले कुराहरूमा आफ्नो अर्थ लगाइदिन्छ, र शान्तिको योग्य नहुनेहरूलाई शान्तिको प्रोत्साहन दिन्छ । जब 'परमेश्वर हुनुहुन्न', 'उहाँ देख्न सक्नुहुन्न', 'उहाँ हाम्रा कामहरूको लेखा लिनुहुन्न' वा 'अधि बढ, पापको मार्गमा शान्ति छ'

भनेर मानिसहरूले आफ्नो हृदयमा भने भने, अथवा तिनीहरूले आफ्नो हृदयलाई यस्ता प्रकारका सुभाउहरू तिनीहरूका कानमा फुक्न दिए भने, त कुरा स्पष्ट छः तिनीहरूको हृदय छली हुन्छ-हुन्छ । अनि छली हृदयका धूर्त सुभाउहरू हजारौं छन् । त्यसले मानिसहरूलाई ठग्न र तिनीहरूलाई विनाशमा पुर्‍याउँछ, यहाँसम्म कि मानिसहरूले आफूलाई धोका दिन्छन् र आफ्नो विनाश आफैले आफूमाथि ल्याउँछन् । अनि यही कुरामा मानिसको हृदय असाध्यै दुष्ट हुन्छ; त्यो घातक हुन्छ; त्यो निको नहुने किसिमको हुन्छ । यदि जुन विवेकले मानिसका अन्य ज्ञानेन्द्रियहरूले गरेका त्रुटिहरू सुधार गर्नुपर्नेथियो, त्यो विवेक आफै भूटको स्रोत र भ्रमको प्रमुख अगुवा हो भने, त मानिसको हालत साँच्चै खराब छ, अँ, शोचनीय छ, सुधार गर्न नसकिने हुन्छ । मानिसको हालत के होला त नि, यदि परमप्रभुको बत्तीको काम गर्नुपर्ने विवेकले भूटा प्रकाश दियो भने, अनि मानिसको आत्मामा वास गरेको परमेश्वरको यस सहयोगीले, जसलाई उससँग सरोकार राख्ने कुराहरूको जिम्मा सुम्पिएको छ, मानिसलाई यी कुराहरूको सम्बन्धमा धोका दियो भने ? हाम्रो हृदय साँच्चै यति छली छ भने, हामीले स्वीकार गर्नुपर्छः कसले त्यो जान्न सक्छ र ? मानिसको हृदय यति खराब छ भने, कसले यसको बेलीबिस्तार गर्न सक्छ ? ²¹⁾

यर्मिया १७:१२-१८: यहूदाको शरणस्थान परमेश्वरको महिमित उच्च सिंहासन भएकोमा यर्मिया रमाए । त्यसपछि उनले परमप्रभुमाथि बाहेक अरु कसैमाथि राखेको भरोसामा भएको मूर्खताको विषयमा कुरा गरे र इस्राएली जातिको आशा हुनुहुनेलाई मानिसहरूको निम्ति विन्ती गरे; उहाँले तिनीहरूलाई निको पारिदिऊन् र तिनीहरूलाई छुटकारा दिऊन् । तर 'परमेश्वरले भन्नुभएको न्याय खोइ, कहाँ छ' भनेर मानिसहरूले उनलाई सोधे । अनि यर्मियाले चाहिँ के गरे ? उनले परमप्रभुलाई सम्झाए, कि उनी परमेश्वरको गोठालो हुनदेखि हटेनन्, न ता उनले यरूशलेमको विनाशको भयानक कुदिनको चाहना गरे; उनले त सिर्फ परमेश्वरको वचन विश्वास-

योग्यतासाथ बोले, बस् यति । यसकारण उनले परमेश्वरलाई अनुरोध गरेः उहाँले परमेश्वरको वचनको खिल्ली उडाउनेहरूलाई दण्ड दिएर यर्मियालाई निर्दोष ठहराऊन् ।

च) यर्मिया १७:१९-२७: यर्मियाको विश्राम-दिनको उपदेश

यहाँ, यस खण्डमा यहूदाका राजाहरू, सारा यहूदा र यरूशलेमका सबै बासिन्दाहरूलाई विश्राम-दिन पवित्र मान्ने आदेश दिइयो । तिनीहरूले आज्ञापालन गरेमा परमेश्वरले आफ्नो प्रतिज्ञाअनुसार तिनीहरूलाई भावी दिन-हरूमा दाऊदको राजवंशबाट शासकहरू दिनुहुनेथियो, र 'तिमीहरू परमप्रभुको भवनमा निरन्तर सेवा गरिरहन पाउँछौ' भन्ने प्रतिज्ञा गर्नुभयो; तर तिनीहरूले आज्ञापालन नगरेकोमा उहाँले तिनीहरूलाई सजाय दिनेछु भन्ने चेतावनी दिनुभयो । यरूशलेमको विनाश उहाँको यस सजायको फल हुनेथियो ।

इस्राएली जातिको निम्ति विश्रामदिन मान्ने कुरा किन यति महत्त्वपूर्ण थियो, सो कुराको बारेमा श्री इर्विङ जेन्सनले निम्न स्पष्टीकरण दिएका छन्:

'परमेश्वरसँग हाम्रो हृदयको सम्बन्ध केकस्तो छ, सो यथार्थ जाँचरूपी कसीचाहिँ उहाँको वचनप्रति हाम्रो आज्ञाकारिता हो । अनि इस्राएली जातिको निम्ति दिइएका आज्ञाहरूमध्ये एउटाचाहिँ विश्रामदिन पवित्र मान्नु थियो; अनि कुनै पनि काम वा परिश्रम नगरीकन विश्रामदिन पवित्र मानिन्थ्यो (यर्मिया १७:२१-२२) । परमेश्वरका जनहरू लगायत सबै मानिसहरूको जीवनमाथि भौतिक कुराहरूको निरन्तर चापाचापले यस्तो आज्ञा पालन गर्न गाह्रो बनाइदिएको थियो; अनि यही कारणले गर्दा दस आज्ञाहरूमध्ये यो एउटा आज्ञाचाहिँ त्यो साँचो कसी थियो, जसले लौकिक, क्षणिक कुराहरू वा अनन्त कुराहरूलाई प्राथमिकता दिएको सम्बन्धमा तिनीहरूको हृदयको जाँच गर्‍यो । तब के, के यहूदाको निम्ति विश्रामदिनको आज्ञापालन यति महत्त्वपूर्ण थियो र ? तब माटोको सुगन्ध लिएर

फुटाएको, यर्मियाको लाक्षणिक कार्यबाट र उनलाई बोल्न आज्ञा गरिएका सुस्पष्ट वचनहरूबाट बुझिन्छः हो, तिनीहरूको निम्ति विश्रामदिनको आज्ञापालन महत्त्वपूर्ण भएको रहेछ । २२)

इसाईहरूको निम्ति प्रभुको दिनको विषयमा उस्तै नियमहरू लागू हुन्छन् । किनकि प्रभुको दिन पनि हाम्रो आत्मिक ताजापन र शारीरिक बलको निम्ति दिइएको हो; यस दिनमा हामी हाम्रा मुक्तिदाता र हाम्रो मुक्तिको सम्भना गर्छौं; यस दिनमा हामी प्रभुको आराधना गर्छौं र हाम्रा प्रभु येशूको पुरुस्थानरूपी विजय सम्भना गर्छौं, किनकि उहाँ हप्ताको पहिलो दिनमा बैरिउठ्नुभयो ।

छ) यर्मिया १८ : यर्मिया कुमालेको घरमा गएका

यर्मिया १८ : १-१२ : परमप्रभु त्यो कुमाले हुनुहुन्छ, अनि यहूदाचाहिँ, (जो यहाँ इस्राएलको घराना भनिएको छ), त्यो भाँडा हो; अनि बनाउँदा-बनाउँदै त्यो भाँडा बिग्रियो; तर यसको दोष परमेश्वरको थिएन, तर पूरापूर इस्राएली जातिको दोष पो थियो । चिम्ते माटो परमेश्वरको हातमा छ, अनि उहाँ त्यससित जे गर्न चाहनुहुन्छ, त्यही गर्नुहुन्छः एउटा न्यायको भाँडा वा एउटा आशिषको भाँडा । मानिसहरूले पश्चात्ताप गरेनन् भने, परमेश्वरले तिनीहरूमाथि विपत्ति ल्याउनेछु भन्ने धम्की दिनुभयो । तब तिनीहरूको जवाफ सुन्नुहोस्ः ‘हामी आफ्नै युक्तिहरूअनुसार हिँड्नेछौं; हामी आफ्नो हृदयको कल्पनाअनुसार गर्नेछौं ।’

यर्मिया १८ : १३-१७ : ‘तिनीहरूको यस व्यवहारको विषयमा परमेश्वरको राय सुन्नुहोस्ः यो त अद्वितीय र असुहाउँदो थियो । तिनीहरूले आफ्नो मूर्तिपूजाद्वारा आफूमाथि विनाश निम्त्याए – यस्तो एउटा भयानक विनाश, जसले देश उजाड पारिदिनेथियो, यहाँसम्म कि देशको यो हालत देखेहरू कति आश्चर्यचकित हुनेथिए, कति ! अनि हुन सक्छ, आर.एस.वी.ले चौध पदको ठीक अर्थ दिन्छ कि,

जहाँ यस पदको अनुवाद यस प्रकारले गरिएको छः ‘के लेबानोनको हिँडले सिरिओनका चट्टानहरू छोड्दछ र ? के त्यो हिमालको पानी, त्यो निरन्तर बगिरहने चिसो पानी सुक्छ त ?’ प्रकृतिमा यी थोकहरूमाथि पूरा निर्भर गर्न सकिन्छ्यो, तर परमेश्वरले आफ्ना जनहरूमाथि निर्भर गर्न सक्नुभएन ! ‘हो, हिउँले लेबानोनलाई कहिल्यै छोड्दैनथियो, तर इस्राएली जातिले परमप्रभुलाई, त्यस जिउँदो पानीको मुहानलाई बिर्सको थियो, जसबाट जीवनको पानी तिनीहरूकहाँ लगातार बगिरहन्छ्यो । २३)

यर्मिया १८ : १८ : यर्मियाको मुखबाट यो सुनेर यरूशलेमका मानिसहरूले एक, उनको विरुद्धमा युक्तिहरू बनाए, दुई, आफ्ना पूजाहारीहरू र अगमवक्ताहरूमाथि निरन्तर विश्वास गर्नेछौं भन्ने दृढ संकल्प व्यक्त गरे, र तीन, उनको निन्दा गरीकन उनलाई आक्रमण गर्ने षड्यन्त्र रचे ।

यर्मिया १८ : १९-२३ : ‘तिनीहरूलाई बचाउनुहोस्’ भनेर यर्मियाले परमेश्वरलाई अधि आग्रह गरेको कुरा अहिले एउटा भूल सम्भेर उनले यसको विषयमा पछुतो गरे । तर वर्तमान समयको अनुग्रहको युगमा जिउने विश्वासीहरूको निम्ति यस प्रकारको प्रार्थना चढाउनु अलिकति पनि सुहाउँदैन ।

ज) यर्मिया १९ : यर्मिया र माटोको सुराहीको दृष्टान्त

यर्मिया १९ : १-९ : यर्मियालाई ‘एउटा माटोको सुराही लिएर बाहिर शहरको घुरानमा निस्केर जाऊ’ भन्ने आदेश दिइयो, र त्यहाँ उनले यहूदाका राजाहरू र यरूशलेमका बासिन्दाहरूलाई ‘परमेश्वरले यहूदालाई यसको मूर्तिपूजा र यसका मानव बलिहरूको खातिर नष्ट गर्नुहुनेछ’ भन्ने सन्देश सुनाउनु थियो । अनि यस दिव्य सन्देशअनुसार हिन्नामको छेराको बेंसीचाहिँ काटमारको बेंसी बन्नेथियो । अनि यरूशलेम घेराबन्दीमा परेको समयमा साह्रै अपादमा परेर मानिसहरूको मासुको सेवन गरिनेथियो ।

यर्मिया १९:१०-१५: अनि त्यो माटोको सुराही फुटाउँदा भविष्यवक्ताले बेबिलोनी-हरूद्वारा गरिन लागेको विनाश र विध्वंस चित्रण गरे। त्यति बेला लास गाड्ने ठाउँहरू नपुग्ने रहेछन्, र जुन घरहरूमा मूर्तिपूजा गरिन्थ्यो, ती घरहरू अशुद्ध पारिनेथिए। त्यसपछि यर्मिया परमप्रभुको भवनको चोकमा फर्केर आए, र उनले त्यहाँ 'मानिसहरूले परमेश्वरको वचन सुन्न र पश्चात्ताप गर्न नमानेका हुनाले यो न्याय आउन लागेको हो' भन्ने सन्देश दोहोर्‍याए।

खण्ड ४

यर्मिया २०-२३:

यहूदाका अधिकारीहरू र

धर्मनेताहरूको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

क) यर्मिया २०:१-६: पश्हूरको विरुद्धमा गरिएको भविष्यवाणी

परमप्रभुको भवनका मुख्य अधिकारी पश्हूरले यर्मियालाई पिट्न लगाए र उनलाई ठिँगुराहरूमा हालिदिए। तर भोलिपल्ट भविष्यवक्ता यर्मियालाई ती ठिँगुराहरूबाट निकालियो; त्यस बेलामा उनले पश्हूरलाई तिनको विनाश, तिनको परिवारको विनाश अनि सारा यरूशलेम र यहूदाको विनाश हुनेछ भन्ने घोषणा गरे। बेबिलोनका राजाले तिनीहरूलाई कैद गरेर निर्वासनमा लानेथिए।

पश्हूरको नाम बदली भयो र 'मागोर-मिस्साबिब' राखियो, जसको अर्थ 'चारैतिरबाट डरैडर' हो; अनि यो नै तिनको नमीठो अनुभव हुनेथियो।

ख) यर्मिया २०:७-१८: परमेश्वरसँग यर्मियाको गनगन

सात पददेखि अठार पदसम्मको यस खण्डमा यर्मियाले आफ्नो लोकप्रिय नभएको सेवकाईको विषयमा गुनासो गरे र आफ्नो अफसोस प्रकट गरे। परमप्रभु उनलाई फकाएर यसमा हाल्न सफल हुनुभयो। अनि अब उनले बेबिलोनको कैदको विषयमा लोकप्रिय नभएको यो सन्देश सुनाउने काम बन्द गर्न चाहे, तर उनले सकेनन्; किनकि परमप्रभुको वचन उनीभित्र आगोजस्तै बलि-रहन्थ्यो। उनका साथीहरूले उनको विरुद्धमा रचिरहेको षड्यन्त्रको विषयमा उनले कतै सुने, तर उनले आफ्नो समस्या परमप्रभुकाहाँ सुम्पि-दिए। कुनै बेलामा उनी विश्वासमा ढुक्क हुन्थे, र उनले परमप्रभुको प्रशंसा गर्थे; तर अरू बेलामा उनी निराश हुन्थे, र आफू कहिल्यै नजन्मेको इच्छा गर्थे।

ग) यर्मिया २१:१-२२:९: राजा सिद्कियाहको विरुद्धमा गरिएको भविष्यवाणी

यर्मिया २१:१-७: जब राजा सिद्कियाहले पश्हूर (बीस अध्यायको पश्हूर होइन) र सपन्याहलाई, जो भविष्यवक्ता सपन्याह थिएनन्, नजिक-नजिक आइरहेका बेबिलोनी-हरूको बारेमा परमप्रभुबाट सोधखोज गर्न यर्मियाकाहाँ पठाए, तब यर्मियाले निम्न सन्देश फिर्ता पठाए, कि परमप्रभुले यहूदाको विरोधमा आइरहेका आक्रमणकारीहरूलाई सहायता गर्नुहुनेथियो। अनि राजा र उम्केका मानिसहरूलाई कैदमा लगिनेथिए। राजा सिद्कियाहको विरुद्धमा गरिएको यस

कार्बाहीको सन्दर्भमा श्री विलियम केलीले निम्न टिप्पणी गरेका छन्:

‘इस्त्राएली जातिको इतिहासमा हेर्नु हो भने के बुझिन्छ भने, राजपरिवारचाहिँ सधैं आशिषको अन्तिम जङ्ग र अड्डा हुन्थ्यो । प्रजा र अगमवक्ताहरू जति गलत किन नहोऊन्, राजाको अवस्था सठीक हुनुपरेको थियो, बस् ! तब परमेश्वरले इस्त्राएली जातिकहाँ अभि पनि आशिष पठाउनुहुनेथियो । यस सम्बन्धमा सब कुरा राजामा अर्थात् दाऊदको वंशमा निर्भर गर्थ्यो । परमेश्वरले अगमवक्ताहरू, पूजाहारीहरू र प्रजालाई ताड्ना दिनुभएको भए पनि आफ्ना सेवक दाऊदको खातिर उहाँ इस्त्राएलीहरूप्रति विश्वासयोग्य रहनुहुन्थ्यो । तर जब राजाले बाटो बिगए भने, यति मात्र होइन, तर तिनी अभि दुष्ट काम गर्न अग्रसर हुने अगुवा भएदेखि तिनीप्रति विश्वासयोग्य रहन परमेश्वरको निम्ति असम्भव थियो; अनि यो ईश्वरीय फैसला राजा सिदकियाहलाई सुनाउनु यर्मियाको दुःखदायी काम थियो ।’²⁴⁾

यर्मिया २१:८-१४: अनि बेबिलोनीहरूलाई विरोध गर्नेहरू नाश हुनेथिए; तर जस-जसले यी कल्दीहरूकाहाँ आत्मसमर्पण गर्लान्, ती सबै बाँच्नेथिए । अनि राजपरिवारको निम्ति ईश्वरीय चेताउनी आयो: यसले अन्याय र दमन गर्न छोड्नुपरेको थियो । अनि यरूशलेमका बासिन्दाहरूलाई अर्थात् बेसीका निवासीहरूलाई तिनीहरूको विनाशको विषयमा पूर्वचेताउनी दिइयो । हुन सक्छ, सायद ‘बेसी र समतल भूमिबाट उठेको चट्टानको बासिन्दा’ भन्ने वाक्यांशचाहिँ अपमान वा उपहासका शब्द होलान्; किनकि यी शब्दहरूले यरूशलेमको अक्षरशः वर्णन गरेको हामीलाई लाग्दैन ।

यर्मिया २२:१-९: बाइस अध्यायको सन्दर्भ यहूदाका अन्तिम चारजना राजाहरू हुन्, यद्यपि यिनीहरूको कुरा कालक्रमअनुसार राखिएन । किनकि ऐतिहासिक क्रम यस प्रकारको थियो: यहोआहाज, यहोयाकिम, यहोयाकिन र सिदकियाह । यसो हो भने,

अन्तिम राजा क्रममा पहिले आउँछन्, अनि बाँकी तीनजनाचाहिँ क्रमशः राखिएका हुन् ।

चारजनामा पहिला राजा सिदकियाहकाहाँ दिव्य चेताउनी आयो: यिनले न्याय र धार्मिकता कायम राख्नुपरेको थियो; नत्र भने यहूदाचाहिँ गिलाद र लेबानोनजत्तिकै भव्य होस्, तर यो राज्य उजाड र मानिसरहित पारिनेथियो । यस चेताउनीमा तीनजना भूतपूर्व राजाहरूको इतिहासले बल थप्यो; किनकि यी तीनैजनाको अन्त साह्रै नाजुक भयो ।

घ) यर्मिया २२:१०-१२: राजा शल्लूमको विरुद्धमा गरिएको भविष्यवाणी

चारजनामा दोस्रा राजा शल्लूमको अर्को नाम यहोआहाज पनि थियो; उनी योशियाहका छोरा थिए । उनलाई कैद गरेर मिस्र देशमा लगिएको थियो, र आफ्नो जन्मभूमि फेरि कहिल्यै देख्न नपाईकन त्यहाँ उनको मृत्यु भयो ।

ङ) यर्मिया २२:१३-२३: राजा यहोयाकिमको विरुद्धमा गरिएको भविष्यवाणी

यर्मिया २२:१३-१९: चारजनामा तेस्रा राजा यहोयाकिम थिए; तिनले मजदुरहरूलाई ज्याला नदिईकन आफ्नो दरबार निर्माण गरेका थिए । तिनी आफ्ना बुबा योशियाहको देखासिकी गर्नदेखि चुकेका थिए; यसकारण तिनको निम्ति विलाप नगरी तिनलाई त्यहाँ मर्न भनी घिसारिएर यरूशलेम-बाहिर फ्याँकिनेथियो ।

यर्मिया २२:२०-२३: मानिसहरूलाई लेबानोनमाथि चढ्ने र बाशानमा जाने आदेश दिइयो; त्यहाँ तिनीहरूले आफ्ना प्रेमीहरू र आफ्ना गोठालाहरूको पेलाइ र हारको निम्ति विलाप गर्नु थियो, जुन हार बेबिलोनका राजा नबूकदनेस्सरले उनीहरूलाई खुवाउनेथिए ।

तिनीहरूका प्रेमीहरू भन्नाले तिनीहरूसित गठबन्धन गरेका मित्र-राष्ट्रहरू बुझिन्छ भने, तिनीहरूका गोठालाहरू भनेको तिनीहरूका शासकहरू बुझिन्छ। तिनीहरू आफैले पनि कैदरूपी सुत्केरी व्यथाले पीडित भई सुत्केरा हाल्नेथिए।

च) यर्मिया २२:२४-३०: राजा यहोयाकिनको विरुद्धमा गरिएको भविष्यवाणी

चौथो राजा कोन्याहको नाम यकोन्याह र यहोयाकिन पनि थियो। बेबिलोनीहरूले यिनलाई कैदमा लानेथिए र बेबिलोनमै यिनको मृत्यु हुनेथियो। यिनका सन्तानहरूमध्ये कोही पनि दाऊदको सिंहासनमाथि बस्नेथिएनन्। अनि ठीक त्यस्तै हुन आयो: यकोन्याहको कुनै सन्तान पनि यिनका उत्तराधिकारी भएर सिंहासनमाथि बसेनन्। यिनको स्थानमा यहूदाका अन्तिम राजा भएका सिदकियाह यिनका काका थिए। यस विषयमा श्री चार्ल्स डायरले टिप्पणी गरेर निम्न कुरा भनेका छन्:

‘यस उक्त भविष्यवाणीले हामीलाई मती एक अध्याय र लूका तीन अध्यायमा पेश गरिएका ख्रीष्टका वंशावलीहरू बुझ्न साथ दिन्छ। किनकि मतीले येशूका धर्मबुबा यूसुफमार्फत कानुनी हिसाबले ख्रीष्टको वंश प्रस्तुत गरे। तर यूसुफको वंशावलीचाहिँ शाल्तिःएलमार्फत गएको थियो, जुन शाल्तिःएलचाहिँ यहोयाकिनका छोरा थिए; (मती १:१२ पदअनुसार उनी यकोन्याहका छोरा थिए; यो कुरा १ इतिहास ३:१७ पदसित तुलना गर्नुहोस्)। ख्रीष्ट येशू कन्या मरियमबाट नजन्मिनुभएको भए उहाँ यूसुफको हाडनाता हुनुहुनेथियो र इस्राएलका राजा हुन अयोग्य ठहरिनुहुनेथियो। तर लूकाले मरियममार्फत ख्रीष्ट येशूको हाडनाता प्रस्तुत गरे, जुन मरियमचाहिँ दाऊदको वंशकी थिइन्, तर तिनी उनका छोरा नातानबाट आएको वंशकी थिइन् (लूका ३:३१)। यसरी नै ख्रीष्ट येशूलाई यहोयाकिनको श्राप लागेन’²⁵⁾

छ) यर्मिया २३:१-८: धर्मी राजाको विषयमा गरिएको भविष्यवाणी

यी गोठालारूपी शासकहरू परमेश्वरका जनहरूको हेरचाह गर्नमा चुके; उनीहरूको दोष यही थियो। तर परमेश्वरले आफ्ना जनहरूको बाँकी रहेको भाग पुनर्स्थापित गर्नुहुनेथियो र तिनीहरूलाई विश्वासयोग्य गोठालाहरू दिनुहुनेथियो। उहाँले मसीहलाई तिनीहरूका राजा हुन खडा गर्नुहुनेथियो। यस खण्डको विषयमा श्री विलियम केलीले इसाईहरूलाई सावधानी हुने चेताउनी दिएका छन्। यस प्रकारको सावधानी सायद त्यति लोकप्रिय नहोला, तर धेरै आवश्यक पर्छ।

‘कुरा स्पष्ट छ: यस भविष्यवाणीको सन्दर्भ मसीह हुनुहुन्छ, अर्थात् प्रभु येशू हुनुहुन्छ। तर प्रभु येशूचाहिँ इस्राएली जातिको मसीह हुनुहुन्छ, हामी इसाईहरूसँग उहाँको सरोकारमाथि यहाँ जोड दिइएको छैन। यो कुरा याद गर्न महत्वपूर्ण छ। यसो गर्दा हाम्रो नेक्सानी छैन। धेरै मानिसहरू छन्, जसले यी भविष्यवाणीहरू इसाईहरूमाथि र प्रभु येशूको मण्डलीमाथि लागू गरिंदैनन् भने, हाम्रो हानि भएको ठान्छन्। तर यसमा इमानदार हुनु सबैभन्दा असल नीति हो। हामी आफ्नो छिमेकीबाट केही सामान चोरी गर्छौं भने हाम्रो छिमेकीले गुमाएको भन्दा हामीले पो धेरै गुमाउनुपर्छ। यसो हुँदा उसको हानि नभएको होइन, तर हाम्रो हानि-चाहिँ भयङ्कर ठूलो हुनेथियो। यो कुरा भौतिक कुराहरूमा सत्य ठहरिन्छ भने, त्यति नै यो कुरा आत्मिक कुराहरूमा पनि लागू हुन्छ। हामीले इस्राएली जातिदेखि तिनीहरूको ऋषिकारको भागबाट एउटा सानो अंश लुट्दा आफ्नो ठूलो हानि गर्छौं’²⁶⁾

पाँच पदमा मसीहलाई ‘दाऊदको हाँगा’ अर्थात् दाऊदका पुत्र भनिएको छ। अनि जकरिया ३:८ पदमा उहाँलाई ‘मेरो दास हाँगा’ भनिएको छ। अनि जकरिया ६:१२ पदमा ‘त्यो मानिस, जसको नाम हाँगा हो’ भनेर उहाँलाई प्रस्तुत गरिएको छ। अनि यशैया ४:२ पदमा उहाँलाई ‘परमप्रभुको हाँगा’

भनिएको छ। अनि यो कुरा सुसमाचारका पुस्तकहरूसँग मिल्छ, जहाँ ख्रीष्ट येशू राजा, सेवक, मानिसको पुत्र र परमेश्वरका पुत्रको रूपमा प्रस्तुत गरिनुभएको छ।

छ पदमा उहाँको नाम 'यहोवा जिदकेनु' अर्थात् 'परमप्रभु हाम्रो धार्मिकता' हो, जुन नामचाहिँ परमप्रभुका सातवटा समास नाम-हरूमध्ये एउटा हो^{२७)}। श्री रोबर्ट मुरी म्याक-शेइनले यस नामको शीर्षकमा एउटा उत्कृष्ट भजन रचेका छन्, जसमा तिनले परमप्रभुको गुणानुवाद गरेका छन्।

यहोवा जिदकेनु - परमप्रभु हाम्रो धार्मिकता

एक समयमा अनुग्रह मेरो निम्ति बिरानो, र म परमेश्वरको निम्ति बिरानो थिएँ,
म आफ्नो खतराको विषयमा अनजान थिएँ, र मेरो बोभले मलाई थिचेको मलाई थाहा भएन।
मेरा साथीहरूले क्रूसमा मर्नुभएको ख्रीष्टको विषयमा उत्साहको साथ मलाई सुनाउने गर्थे,
तर के गर्ने, मेरो निम्ति यहोवा जिदकेनु केही पनि हुनुहुन्नथियो।

मनको शान्तिको निम्ति र आफ्नो सोखको निम्ति मैले खुशीसाथ यशैयाको जोशले पूर्ण पुस्तक र यूहन्नाको शान्तिमय सुसमाचार पढ्ने गर्थे,
तर जब यी लेखकहरूले रक्ताम्मे क्रूसको दर्शन प्रस्तुत गरे, तब मेरो निम्ति यहोवा जिदकेनु केही पनि हुनुहुन्नथियो।

अनि जब मृत्युको कालो पानी उर्लेर उहाँको प्राणमाथि भएर गयो, तब मेरा आँखाहरूबाट सियोनका छोरीहरूले बहाएका आँसुहरूजतिवै आँसुको धारा बग्यो; तर मेरा पापहरूले प्रभु येशूलाई क्रूसमा लगिदिए, अहँ, त्यो मेरो दिमागमा आएन।
यहोवा जिदकेनु को हुनुहुन्छ? मेरो निम्ति उहाँ अभै पनि केही पनि हुनुहुन्नथियो।

जब माथिबाटको प्रकाश पाई सित्तैको अनुग्रहले मलाई जगायो, तब परमेश्वरको न्यायमा पर्छु भन्ने डरले

मलाई निक्कै हल्लायो, र म मेरो मृत्यु होला भँ गरी थरथर कामें;

अब मैले आफूमा न कुनै शरण पाउन, न कुनै सुरक्षा देख्न सकें; होइन, होइन, यहोवा जिदकेनु मेरा मुक्तिदाता हुनुपर्छ।

अनि त्यस मीठो नामको सामु मेरा सबै डरहरू गइगए;
'म दोषी छु, अँ, दोषी भन्ने डर हटिगयो,
मलाई सित्तैमा जीवन दिने मुहानबाट पानी पिउन म साहससित अधि बढें,
तब यहोवा जिदकेनु मेरा सब थोक हुनुभयो।

हे यहोवा जिदकेनु, तपाईं मेरो धन र गौरव हुनुहुन्छ;
हे यहोवा जिदकेनु, तपाईंलाई मुरीमुरी धन्यवाद;
किनकि म अब कहिल्यै, अँ, कहिल्यै नाश हुन सक्नेछैनँ नै;
यो लडाइँ जलमा चलोस् कि तलमा चलोस्, तपाईंमा म जुनै हालतमा पनि विजयी हुनेछु। किनकि तपाईं मेरो रक्षक, मेरो सहाय, मेरो कवच र मेरो ढाल हुनुहुन्छ।

अँ, मृत्युको छायाको अँध्यारो घाटीबाट भएर जानुपरे तापनि, 'प्रभु मेरो धार्मिकता हुनुहुन्छ' भन्ने नाराले मलाई अन्तिम साससम्म हिमन्त दिनेछ;
यो जानेर कि अबचाहिँ मेरा परमेश्वरले मलाई संसार र त्यसको पकडबाट मुक्त गर्दै हुनुहुन्छ;
तब मृत्युको घडिमा 'यहोवा जिदकेनु' नै मेरो अन्तिम गीतको बोल र शब्द हुनेछ।

श्री रोबर्ट मुरी म्याक-शेइन

याद रहोस्: त्यस भावी दिनमा परमेश्वरको पहिचान र परिचय 'इस्त्राएलीहरूलाई तिनी-हरूको स्वदेशमा फर्काएर ल्याउनुहुने परमेश्वर' हुनेछ।

ज) यर्मिया २३:९-४०: यहूदाका भूटा अगमवक्ताहरूको विरुद्धमा गरिएको भविष्यवाणी

यर्मिया २३:९-२२: यस अध्यायको बाँकी भागमा इस्त्राएलका भूटा अगमवक्ताहरू र यरूशलेमका भूटा अगमवक्ताहरूको घोर

दोषारोपण गरिएको हो । किनकि यरूशलेमका अगमवक्ताहरूले लगातार 'तिमीहरूलाई शान्ति हुनेछ' भन्ने प्रतिज्ञा गर्थे । तर यिनीहरूले परमेश्वरको वचनमाथि ध्यान दिएका भए, यिनीहरूले जात्रेथिए, कि उहाँको न्याय नभई नहुने अपरिहार्य कुरा थियो, अनि जबसम्म त्यस न्यायले परमेश्वरका उद्देश्यहरू पूरा गर्दैनथियो, तबसम्म ईश्वरीय न्याय निरन्तर भइरहनेथियो । तर के गर्ने ? यिनीहरूले परमेश्वरको आदेश नपाई बोल्दैथिए ।

यर्मिया २३:२३-२९: परमेश्वर सर्वव्यापी र सर्वज्ञानी हुनुहुन्छ; यसैले उहाँले यी अगमवक्ताहरूका सपनाहरूको खातिर यिनीहरूको पर्दाफास गर्नुभयो, किनकि यिनीहरूले मानिसहरूलाई भड्काएर मूर्ति-पूजामा फसाएका थिए । यिनीहरूका सपनाहरू परमेश्वरको वचनको तुलनामा भुस पो थिए; तर परमेश्वरको वचन पुष्टिकर गर्नु पो थियो, अँ, त्यो त आगो र घनजस्तै थियो ।

यर्मिया २३:३०-३२: परमप्रभु यी भूटा अगमवक्ताहरूको विरुद्धमा हुनुहुन्थ्यो । श्री काइल येट्सले यिनीहरूको वर्णन निम्न प्रकारले गरेका छन्:

'यी अगमवक्ताहरू व्यवसायी थिए; यिनीहरूले ईश्वरीय अधिकारको साथ बोलेको दाबी गरे, तर वास्तवमा यिनीहरूले भूट र छल बोल्ने गर्थे । यसकारण यर्मियाले यिनीहरूमाथि तीनवटा आरोपहरू लगाए: एक, यिनीहरू व्यभिचारी थिए; दुई, यिनीहरूले परमेश्वरलाई चिन्दैनथिए; अनि तीन, यिनीहरूसँग मानिसहरूलाई भ्रष्टार्ण कुनै दिव्य सन्देश नै थिएन । यिनीहरूले आफ्नो पवित्र जिम्मेवारीसित लापर्वाही गरे, र पापहरूमा भाग लिएर यिनीहरूले मानिसहरूको निम्ति नैतिक स्तर कमजोर तुल्याए । यिनीहरूमा भएको परमेश्वरको ज्ञान निम्न स्तरको थियो । यिनीहरू परमेश्वरको पवित्र स्वभावको विषयमा अनजान रहेका हुनाले 'उहाँले इस्राएली जातिलाई त्याग्न सक्नुहुन्न' भन्ने यिनीहरूको विचार थियो, र यही कुरा यिनीहरूले प्रचार पनि गरे' (२८)

हाम्रो साथमा यस्ता भूटा अगमवक्ताहरू अबै पनि धेरै छन् ।

यर्मिया २३:३३-४०: मानिसहरूले यर्मियालाई 'परमप्रभुको वाणी^{२९)} के हो ?' सोधेर गिल्ला गरिरहेका देखिन्छ । यी भविष्यवक्ताको जवाफ सुन्नुहोस्: तिनीहरू नै उहाँको निम्ति बोझ थिए; अनि उहाँले तिनीहरूलाई फाल्न लाग्नुभएको थियो । परमेश्वरले तिनीहरूलाई वाणीको निम्ति 'बोझ' भन्ने शब्द प्रयोग गर्न निषेध गर्नुभयो र यस शब्दसित ठट्टा गर्न मनाही गर्नुभयो । तिनीहरूले यो आज्ञा पालन गरेनन् भने, उहाँले तिनीहरूलाई कडा दण्ड दिनुहुनेथियो ।

खण्ड ५

यर्मिया २४-२९:

यरूशलेमको विनाश र बेबिलोनमा भएको निर्वासनको विषयमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

क) यर्मिया २४: नेभाराहरूको चिन्ह

यर्मिया २४:१-७: परमप्रभुले यर्मियालाई मन्दिरको सामु राखिएका नेभाराका दुईवटा टोकरीहरू देखाउनुभयो । एउटा टोकरीमा धेरै बढिया नेभाराहरू थिए, र अर्को टोकरीमा धेरै खराब नेभाराहरू थिए । असल नेभाराहरूले बेबिलोनको कैदमा लगिएका निर्वासितहरूलाई चित्रण गरे; तिनीहरूलाई तिनीहरूको स्वदेशमा फर्काएर ल्याइनेथियो; किनभने तिनीहरू आफ्नो सम्पूर्ण हृदयले परमेश्वरकहाँ फर्कनेथिए ।

यर्मियाह २४:८-१०: तर खराब नेभारा-हरूले यहूदाका राजा सिदकियाहलाई, तिनका शासकहरूलाई र यकोन्याहको शासनकालमा मानिसहरूको देशनिकाला भएपछि देशमा बाँकी रहेका मानिसहरूलाई चित्रण गरे। तिनीहरू तरवार, अनिकाल र महामारीले नष्ट हुनेथिए। कैदमा लगिएकाहरू मात्र देशमा फर्केर आउनेथिए।

ख) यर्मिया २५:१-११: बेबिलोनमा सत्तरी वर्षको निर्वासनको विषयमा गरिएको भविष्यवाणी

तेइस वर्षसम्म यर्मियाले यहूदाका सबै मानिसहरूलाई चेताउनी दिइरहेका थिए। अनि परमेश्वरका अरू दासहरूले पनि तिनीहरूलाई पश्चात्ताप गर्ने आह्वान दिइरहन छाड्दैनथिए। तर तिनीहरूले सुनेनन्; यसकारण तिनीहरू परमेश्वरको दास नबूकदनेस्सरको हातमा कैदी बन्नेथिए र सत्तरी वर्षसम्म यस बेबिलोनको निर्वासनमा रहनेथिए।

यो निर्वासन सत्तरी वर्षसम्म रहनेथियो; परमेश्वरले यहूदीहरूलाई यो निर्वासन कति समय लाग्नेथियो, सो अधिबाट बताउनुभयो; यसको खास कारण के थियो, सो २ इतिहास ३६:२०-२१ पदमा सङ्केत गरिएको छ:

‘अनि तरवारबाट उम्केकाहरूलाई तिनले कैद गरेर बेबिलोनमा लगे; अनि फारस राज्यको शासन स्थापित नहोउन्जेल उनीहरू त्यहाँ तिनका र तिनका छोरा-हरूका कमाण भएर रहे, यस हेतुले कि देशले आफ्ना विश्रामदिनहरू उपभोग गरेर नसकेसम्म यर्मियाको मुखबाट निस्केको परमेश्वरको वचन पूरा होस्; किनकि सत्तरी वर्ष पूरा होउन्जेल जति समय देश उजाड रहिरह्यो, त्यस समयमा देशले विश्रामदिन मान्यो।’

अनि लेवी २५:३-५ पदहरूले हामीलाई के सिकाउँछन् भने, हरेक सातौँ वर्षमा जमिन बाँभो रहनुपरेको थियो। अनि मानिसहरूले यो नियम पालन गर्दैनथिए।

ग) यर्मिया २५:१२-३८: बेबिलोनको कैदमा लानेहरूलाई न्याय गरिनेछ

यर्मिया २५:१२-२९: यही कारणले चाँडै यस कैदबाट फर्केर आउने आशा एउटा भूटो आशा थियो। किनकि सत्तरी वर्ष बितेपछि मात्र परमेश्वरले आफ्नो क्रोध कल्दीहरू अर्थात् बेबिलोनीहरूको विरुद्धमा लगाउनुहुनेथियो। उहाँको क्रोधले यहाँ दाखमद्यको कचौराको रूप लियो, जुन दाखमद्यको कचौरा लिएर यर्मियाले यहूदालाई, त्यसपछि अरू जाति-हरूलाई पिउन दिए, जुन-जुन जातिहरू राजा नबूकदनेस्सरद्वारा कुल्चिनेथिए। अन्तमा नबूकदनेस्सर आफैले अर्थात् शोशकका राजाले परमेश्वरको क्रोध चाख्नेथिए। आफ्ना भविष्यवाणीका वचनहरूद्वारा यर्मियाले यी जातिहरूलाई के भने भने, तिनीहरूले परमेश्वरको क्रोधको कचौरा अवश्य पिउनु-परेको थियो। परमेश्वरले यरूशलेम शहरलाई छोड्नुभएन भने र पहिले दण्ड दिनुभयो भने, त यी देशहरूले उम्कने आशा नगरे हुनेथियो।

यर्मिया २५:३०-३८: परमेश्वरको बल्दो रिस कसरी बयान गर्ने? यी पदहरूले उहाँको क्रोधको कचौराका भयानकताको परिभाषा गरेका छन्; किनभने यस खण्डमा गर्जन, चिच्याउने चर्को आवाज र कोलाहलजस्तै वर्णनात्मक र काव्यात्मक शब्दहरू प्रयोग गरिएका छन्। यहूदीहरूरूपी बगालका अगुवाहरूले रोइकराइ गर्नेथिए; किनभने परमप्रभुले तिनीहरूको खर्क नष्ट पार्नुभयो।

घ) यर्मिया २६: मानिसहरूको निम्ति यर्मियाको चेताउनी

यर्मिया २६:१-११: यर्मियालाई परमप्रभुको भवनको चोकमा उभिने र मानिसहरूलाई चेताउनी दिने आज्ञा दिइयो। मानिसहरूले पश्चात्ताप गर्नु थियो; नत्र ता परमप्रभुले यो मन्दिर शिलोजस्तै गरी

त्यागनुहुनेथियो। (तीन पदमा याद गर्नुहोस्: परमेश्वरका सर्तबद्ध प्रतिज्ञाहरूको विषयमा कुरा यस्तो छ: मानिसले यी सर्तहरू पूरा गर्दैन भने परमेश्वर पछताउनुहुन्छ र आफ्नो मन र विचार बदली गर्नुहुन्छ। तर परमेश्वर आफ्ना सर्तरहित प्रतिज्ञाहरूको विषयमा कहिल्यै पछुतो मात्र सक्नुहुन्न)। तर के गर्ने? पूजाहारीहरू, भूटा अगमवक्ताहरू र मानिसहरू रिसले चूर भए, र तिनीहरूले भविष्यवक्ता यर्मियालाई धम्की दिन थाले।

यर्मिया २६:१२-१९: तर निडर भएका यर्मियाले आफ्नो सन्देश दोहोस्त्राए। तब शासकहरू र सबै मानिसहरूले उनको रक्षा गरे; अनि बूढा प्रधानहरूले भीडलाई के सम्झाए भने, मीकाले यी असल राजा हिजकियाहको समयमा साहसपूर्वक भविष्यवाणी गरेका थिए, तर तिनलाई मृत्युदण्ड दिइदैनथियो।

यर्मिया २६:२०-२४: हामी यी पदहरू कसरी बुझे ठीक होला? यी पदहरू कि त विपक्षीहरूले प्रस्तुत गरेको एउटा तर्क हुन सक्छन्, कि त एउटा ऐतिहासिक अभिलेख हुन सक्छन्, जुन अभिलेखमा राजा यहोयाकिमले ऊरियाह नामक भविष्यवक्तालाई मार्ने आदेश दिएका कुरा पेश गरिएको छ, जुन ऊरियाहले उस्तै कुराहरू, यर्मियाले प्रचार गरेकै कुराहरू भविष्यवाणी गरेका थिए।

जे होस्, शापानका छोरा अहीकाम यर्मियालाई मृत्युबाट बचाउन सफल भए।

ड) यर्मिया २७: जुवाको चिन्ह

यर्मिया २७:१-११: एक पदअनुसार यो भविष्यवाणी राजा यहोयाकिमको समयमा परेको हो; तर यस अध्यायको बाँकी खण्ड-अनुसार यो चाहिँ राजा सिद्कियाहको शासन-कालमा भएको रहेछ। कतिजनाको विचारमा यो एउटा लिपिकारको त्रुटि हो रे। जेजस्तो होस्, पाँचवटा जातिका राजाहरूका राजदूतहरू

यरूशलेममा आएका रहेछन्; हुन सक्छ, बेबिलोनको विरुद्धमा एउटा गठबन्धन गर्न भनी उनीहरू आए होलान्। उनीहरूलाई बन्धन र जुवाहरूद्वारा एउटा वस्तुगत पाठ सिकाइयो: बेबिलोनको जुवा उनीहरूमाथि आउने नै थियो र उनीहरूमाथि त्यस समयसम्म रहने नै थियो, जुन समयमा मादी-फारसको संयुक्ति राज्यले बेबिलोनलाई जित्नेथियो। अनि उनीहरूले आफूलाई यस जुवामनि सुम्पेनथिए भने उनीहरू नष्ट हुनेथिए, यी देशहरूका दर्शीहरूले जेसुकै भनून्।

यर्मिया २७:१२-२२: श्री चार्ल्स सी. राइरीले यहूदीहरूको मन्दिरको सन्दर्भमा एउटा प्राचीन चलनको विषयमा निम्न टिप्पणी गरेका छन्, जुन टिप्पणीले यस खण्डको अर्थ स्पष्ट पारेको छ:

‘विजेताको चलन के थियो भने, त्यसले पण्डित भएका मानिसहरूका मूर्तिहरू लगेर आफ्ना देवताको मन्दिरमा राख्यो। तर यहूदी धर्मको कुनै मूर्ति नै थिएन; यसकारण त्यसको सट्टामा परमप्रभुको भवनका भाँडाकुँडाहरू लगिए।’^{३०)}

यर्मियाले राजा सिद्कियाहलाई ‘आफूलाई बेबिलोनीहरूको अधीनतामा सुम्पनुहोस् र परमप्रभुको मन्दिरका भाँडाकुँडाहरूको विषयमा भूटा अगमवक्ताहरूको कुरा विश्वास नगर्नुहोस्’ भन्ने आग्रह गरे, जसले ‘यी भाँडाकुँडाहरू अब चाँडै बेबिलोनबाट फर्काएर ल्याइनेछन्’ भन्ने कुरा भविष्यवाणी गरे। तर यर्मियाले यी अगमवक्ताहरूलाई यो सुभाउ दिए: यिनीहरूले आफ्नो अधिकार प्रमाणित गर्नुन्; यिनीहरूले यरूशलेममा छोडिएका भाँडाकुँडाहरू बेबिलोनमा नलगिऊन् भनेर परमप्रभुलाई विन्ती गर्नुन्। तर यो सब व्यर्थ हुनेथियो। किनकि यी भाँडाकुँडाहरू बेबिलोनमा लगिने नै थिए, अनि निर्वासन-कालको अन्तसम्म, अर्थात् सत्तरी वर्षसम्म त्यहाँ रहिरहनेथिए।

च) यर्मिया २८: हनन्याहको भूटो अगमवाणी र तिनको मृत्यु

यर्मिया २८:१-९: अगमवक्ता हनन्याह अजूरका छोरा थिए; तिनले 'बेबिलोनको निर्वासनको समय दुई वर्षभित्र समाप्त हुनेछ' भनेर भूटो अगमवाणी गरे। यर्मियाले तिनलाई जवाफ दिए: 'हो, यस्तै होस्! परमप्रभुले यस्तै गर्नु!' तर त्यसपछि उनले तिनको यो भविष्यवाणी पूरा हुनेछैन भन्ने सुस्पष्ट सङ्केत दिए। किनकि साँचो भविष्यवक्ताहरू सधैं भावी विपत्तिको विषयमा भविष्यवाणी गर्दै आए; तर भूटो अगमवक्ताहरूले चाहिँ शान्तिको विषयमा भविष्यवाणी गरे।

यर्मिया २८:१०-१७: तब हनन्याहले यर्मियाको गर्दनमा भएको काठको जुवा भाँचिदिए र फेरि अर्को भूटो अगमवाणी कहे। तब यर्मिया आफ्नो बाटो लागे (पद ११)। श्री विलियम केलीले भविष्यवक्ता यर्मियाको आत्मा-संयमको निम्ति उनलाई निम्न शब्दले प्रशंसा गरेका छन्:

'परमप्रभुको दासले भगड़ा गर्नुहुँदैन। जुन यर्मिया पित्तलको पर्खालजस्तिकै बलिया थिए, जसले दृढतासाथ राजाहरू, अगमवक्ताहरू र पूजाहारीहरूलाई प्रतिरोध गरेका थिए, ती यर्मियाले अब अगमवक्ता हनन्याहसँग भगड़ा गर्नअस्वीकार गरे।

अनि उनको यस आचरणको निम्ति कारण स्पष्ट थियो। जबसम्म पश्चात्तप गर्ने आज्ञा थियो, र धैर्यवान् परमेश्वरको अनुग्रहको माग यस्तो थियो भने, तबसम्म यर्मियाले विरोध गर्थे र चेताउनी दिने गर्थे। तर जहाँ मानिसको विवेकले काम गर्दैनथियो, अथवा जहाँ कसैले देखावटी गरेर परमप्रभुको नाम व्यर्थमा लियो, त्यहाँ उनी आफ्नो बाटो लागे। उनले भविष्यवक्ता-भविष्यवक्ताको बीचमा न्याय गर्ने काम परमेश्वरको हातमा छोडिदिए। किनकि यर्मिया सत्य थिए भने, हनन्याहकाहिँ भूटो हुनुपरेको थियो' (३१)

तर खास गरी परमेश्वरले यी देशहरूमाथि एउटा फलामको जुवा यस हेतुले लगाउनुहुने

रहेछ, कि यिनीहरूले बेबिलोनका राजा नबूकदनेस्सरको सेवा गर्नु। अनि हनन्याह-चाहिँ? तिनी भूटा अगमवक्ता ठहरिए, र तिनको विषयमा 'त्यही वर्षमा तिनको मृत्यु हुनेछ' भन्ने वाणी आयो। अनि ठीक यस्तै हुन आयो: दुई महिनापछि तिनको मृत्यु भयो (यर्मिया २८:१ पद यस अध्यायको सत्र पदसित तुलना गर्नुहोस्! एक पदअनुसार समयचाहिँ सिद्दिकियाहको शासनकालको चौथो वर्षको पाँचौँ महिना भएको थियो भने, सत्र पदमा त्यही वर्षको सातौँ महिना भएको थियो)।

छ) यर्मिया २९: बेबिलोनका यहूदी निवासितहरूको निम्ति यर्मियाको सन्देश

यर्मिया २९:१-९: यो त्यही पत्र हो, जुन पत्रचाहिँ यर्मियाले बेबिलोनमा भएका कैदीहरूकहाँ पठाए; यस पत्रमा उनले तिनीहरूलाई 'लामो समयसम्म बस्ने प्रबन्ध गर!' भन्ने सल्लाह दिए र 'भूटा अगमवक्ताहरू र जोखना हेर्नेहरूको कुरा नसुन!' भन्ने चेताउनी दिए।

यर्मिया २९:१०-१४: किनकि बेबिलोनको निर्वासनको समय सत्तरी वर्ष लाग्नेथियो, त्यसपछि त्यसको अन्त हुनेथियो, अनि मानिसहरू आफ्नो स्वदेशमा फर्कनेथिए; परमप्रभुको प्रतिज्ञा यही थियो।

'अनि तिमीहरूले मलाई खोज्नेछौ, र मलाई भेट्नुहुनेछौ, जब तिमीहरूले मलाई आफ्नो सम्पूर्ण हृदयले खोज्नेछौ।'

तेह पदचाहिँ ती सबै भाइबहिनीहरूको निम्ति उत्साहको कारण हो, जसले प्रभुको खोजी गरिरहेका त छन्, तर यसमा स्पष्ट सफलता पाएका छैनन्:

'यर्मियाको समयमा परमेश्वरका जनहरूको निम्ति उहाँको वचन जति पक्का र निश्चित थियो, वर्तमान समयमा ती मानिसहरूको निम्ति उहाँको वचन उत्तिकै

पक्का र सुनिश्चित छ, जुन मानिसहरूले पाप गरेर अनन्त परमेश्वरसितको सङ्गति गुमाएका छन्। कुनै पल्लवग्राही चासोले यो मूल्यवान् धन प्राप्त गर्नेछैन, जुन धनचाहिँ सुनभन्दा बहुमूल्य हुन्छ। हाप्पा परमेश्वर सधैंभरि उपलब्ध हुनुहुन्छ। सबै मानिसहरूले उहाँ-माथि आशा राख्नु र मुक्ति पाऊन्; यो उहाँको तीव्र चाहना हो। उहाँकहाँ फर्कने हरेक मानिसको निम्ति उहाँको न्यानो निमन्त्रणा जारी रहेको छ र उहाँका हातहरू अँगालोमा हाल्न उसकहाँ पसारेका छन्। तर यो कुन उचितै सत्य छ: यस मानिसले यलको साथ उहाँको खोजी गर्नुपर्छ। उसले आफ्नो आवश्यकता बुझेको हुनुपर्छ; परमेश्वरको अनुग्रहको दानले उसका सबै खाँचोहरू पूरा गर्न सक्छ भन्ने कुन उसले महसुस गर्नुपर्छ; अनि उहाँलाई भेटाउन उसले कदम चाल्नु-पर्छ; यस्तो मानिसको निम्ति सफलता सुनिश्चित छ, किनकि उसले आफ्नो सम्पूर्ण हृदयले उहाँको खोजी गरेकै छ। प्रेमिलो परमेश्वरको हातबाट पापको क्षमा, शुद्धीकरण, शान्ति, आनन्द र पापमाथिको विजय उसको हुनेछ; किनभने उहाँ आफ्नै छोराछोरीहरूलाई घरमा स्वागत गर्न प्रसन्न हुनुहुन्छ।³²⁾

यर्मिया २९:१४-३२: भूटा अगमवक्ता-हरूले बेबिलोनमा मानिसहरूलाई जेसुकै भनून्, तर तरवार, अनिकाल र महामारीले राजा सिद्कियाह र यरूशलेममा रहेका बाँकी मानिसहरूलाई सताउनेथियो; किनभने तिनी-हरूले परमेश्वरका वचनहरू मात्र इन्कार गरे। अनि दुईजना भूटा अगमवक्ताहरूमाथि, अर्थात् कोलायाहका छोरा अहाब र मासेयाहका छोरा सिद्कियाहमाथि परमेश्वरको सजाय आइ-पर्नेथियो; साथै नेहेलामी शेमायाहमाथि पनि, जसले यरूशलेमका पूजाहारी सपन्याहलाई चिट्ठीहरू लेखे, र यी चिट्ठीहरूमा यिनले तिनलाई तिनले आफ्नो जिम्मेवारी पूरा नगरेका हुनाले हप्काए; किनभने तिनले यर्मियालाई भ्यालखानामा हाल्दैनथिए। अनि पूजाहारी सपन्याहले यर्मियालाई यो पत्र पढेर सुनाए। त्यसपछि यर्मियाले यी शमायाहको परिवारको विषयमा भविष्यवाणी गरे: यिनको परिवार

नष्ट हुनेथियो, र यिनी निर्वासनको अन्त देख्न बाँच्नेथिएनन्।

खण्ड ६

यर्मिया ३०-३३:

पुनर्स्थापनाको सम्बन्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

यशैया ३०-३३ अध्यायको खण्डमा आशा र छुटकाराका सन्देशहरू समावेश गरिएका छन्, जुन सन्देशहरूचाहिँ यस न्यायमाथि जोर दिने पुस्तकको उज्यालो बिन्दु हुन्। श्री क्लाइड टी. फ्रान्जिस्कोले यी अध्यायहरूको रस निम्न प्रकारले बयान गरेका छन्:

‘भेरो विचारमा, यर्मियाको पुस्तकको यस खण्डका उत्तेजक अंशहरूभन्दा बढी उत्तेजित लेख अरू कसैले कहिल्यै लेखेन होला। उनका सन्देशहरू प्रायः न्याय र विनाशसित सम्बन्धित थिए; तर जब उनले इस्राएली जातिको सुनौलो भविष्यको विषयमा कल्पना गरे, तब उनले उनलाई मन लागेअनुसार खुला रूपले प्रचार गर्न सके। किनकि उनले आफ्नो सारा हृदय यी सन्देशहरूमा हाले।³³⁾

बेबिलोनको निर्वासनबाट यहूदीहरू फर्कन त फर्के, तर यसरी यो भविष्यवाणी आंशिक रूपले मात्र पूरा भयो। किनकि यी अध्याय-हरूले अन्तिम दिनहरू ताकेका छन् र अन्तिम पुनर्स्थापनाको बाटो हरेका छन्।

अनि यो खण्ड एउटा अति महत्त्वपूर्ण खण्ड हो; किनकि यस प्रसिद्ध खण्डमा नयाँ वाचा प्रस्तुत गरिएको छ; अनि यस नयाँ वाचा-अन्तर्गत इस्राएली जातिको पुनर्स्थापना

भविष्यवाणी गरिएको छ। तर यो पुनर्स्थापना-चाहिँ 'याकूबको सङ्कष्टको समय' अर्थात् महासङ्कष्टपछि मात्र हुन सक्छ, जसको विषयमा यर्मिया ३०:४-१७ पदहरूको खण्डमा लेखिएको छ। परमेश्वरले आफ्ना वाचाहरू कायम राख्नुहुन्छ; यसको विषयमा कति मानिसहरूको धारणा जेसुकै होस्। यस पुनर्स्थापनाको विषयमा निश्चितता दिलाउने हेतुले यर्मियालाई एउटा जमिन किन्ने आज्ञा दिइयो (यर्मिया ३२)।

क) यर्मिया ३०: निर्वासितहरूलाई आफ्नो देशमा फर्काएर ल्याइनेछ

यर्मिया ३०:१-११: इस्राएल र यहूदा दुवैलाई फर्काएर ल्याइनेछ। तर पहिला याकूबको सङ्कष्टको समय अर्थात् महासङ्कष्ट हुनेछ; त्यसपछि परमेश्वरले आफ्ना जनहरूमाथि परिरहेको अन्यजातिहरूको अधिकार तोड्नुहुनेछ। परमेश्वरले तिनीहरूको निम्ति राजा दाऊदलाई खडा गर्नुहुनेछ। सामान्य अर्थमा यहाँ प्रतिज्ञा गरिएका राजा दाऊदचाहिँ प्रभु येशू हुनुहुन्छ, जो दाऊदका पुत्र हुनुहुन्छ। तर अरू मानिसहरू पनि छन्, जसले यो प्रतिज्ञा अक्षरशः लिन्छन्, र यसको अर्थ मरेकाहरूबाट बौरिउठेका दाऊद हुनुपर्ला भन्छन्।

यर्मिया ३०:१२-१७: हालैमा यस जातिको चोट निको हुन नसकिने जस्तै देखिन्थ्यो; तर परमेश्वरले तिनीहरूलाई तिनीहरूका घाउहरूबाट निको पारिदिनुहुनेछ र तिनीहरूका विरोधीहरूको लुटमार गर्नुहुनेछ।

यर्मिया ३०:१८-२४: यी पदहरूले ख्रीष्टको हजार वर्षमा प्रचलित रमणीय अवस्थाहरू वर्णन गर्छन्। अनि यस अध्यायका अन्तिम दुईवटा पदहरूमा दुष्टहरूमाथि आइपर्ने परमेश्वरको न्याय बयान गरिन्छ; दुष्टहरूको न्याय पहिले हुनेछ, त्यसपछि इस्राएली जातिमाथि उहाँको आशिष आउनेछ, जुन

आशिषको बारेमा हामी आउँदो अध्यायमा पढ्छौं।

ख) यर्मिया ३१:१-३०: देशको पुनर्स्थापना हुनेछ

यर्मिया ३१:१-२०: ममताका शब्दहरू प्रयोग गरेर परमप्रभुले इस्राएललाई अर्थात् उत्तरीय दस कुलहरूलाई पुनर्स्थापना गर्नेछु भन्ने प्रतिज्ञा गर्नुभयो; अनि सारा संसार-भरिदेखि मानिसहरू इस्राएलमा फर्कनेछन्; अनि शोक गर्नुको सट्टामा तिनीहरूको मन र मुख गीतले भरिनेछ। राहेल रोइरहेको आवाजचाहिँ एउटा लाक्षणिक बोली थियो, जुन शब्दले कैदीहरूलाई निर्वासनमा गएका देख्दाखेरि शोक प्रकट गरियो। तर जब इस्राएली जातिले पश्चात्ताप गर्नेछ, र परमेश्वरले तिनीहरूलाई क्षमा गर्नुहुनेछ, तब यस शोकको बोलीको अन्त हुनेछ। तर राजा हेरोदले गरेका बालकहरूको आमहत्याको सम्बन्धमा मत्तीले यो पन्ध्र पद उद्धृत गरेका छन् (मत्ती २:१८)। श्री विलियम केलीले यस सम्बन्धमा निम्न टिप्पणी गरेका छन्:

‘पवित्र आत्माले बालकहरूको यस आमहत्यासित यस पदमा पेश गरिएको शोकको भाग मात्र प्रयोग गर्नुभएको कुरा देख्दा हामीलाई अति सुन्दर लाग्छ। उहाँले यस पदमा प्रस्तुत गरिएको आनन्दको भाग छोड्नुभयो; किन? किनभने उहाँले केवल पूरा भइसकेको खण्ड प्रस्तुत गर्न चाहनुभयो। त्यस बेलामा तिरु शोक थियो, यत्रो राजकीय वंशको जन्म-स्थलमा। जुन ठाउँमा सबैभन्दा ठूलो आनन्द हुनुपर्नेथियो, त्यस ठाउँमा भारी पीडा थियो। मसीह येशूको जन्मचाहिँ इस्राएल देशमा सार्वजनिक आनन्दको प्रेरणा दिने कारण हुनुपर्नेथियो। अनि तिनीहरूको बीचमा परमेश्वरमाथि र उहाँको प्रतिज्ञामाथि विश्वास भएको भए उहाँको जन्म तिनीहरूको निम्ति परम आनन्दको कारण हुनेथियो। तर तिनीहरूको अवस्था यस्तो थिएन। तर यी मानिसहरूको लाजलाग्दो हालत अविश्वास पो थियो; यसकारण

सिंहासनमाथि हेरोदमा एक एदोमी हडपकर्ता बस्दथिए । यसैकारण देशमा हिंसा र छलले राज्य गर्थ्यो; अनि यहलचाहिँ आफ्ना बालकहरूको निम्ति रोइरहेकी थिइन्, र यिनले शान्त हुन मानिनन्; किनभने ती बालकहरू थिएनन् । यसकारण बुभुनुहोस्: पवित्र आत्माले यस भविष्यवाणीको पहिलो भाग प्रयोग गर्नुभयो, त्यसपछि उहाँले कुरा त्यहाँ रोक्नुभयो ।³⁴⁾

यर्मिया ३१:२१-२२: पश्चात्ताप गर्ने इस्राएली जातिचाहिँ यसको निम्ति खडा गरिएका सडक-चिन्हहरू र चिन्ह-स्तम्भहरूले निर्धारित गरिएका मार्गहरूबाट भएर फर्केनेछ । यसको निम्ति अविश्वासी रहने दिनहरू समाप्त हुनेछन्; किनभने परमप्रभुले एउटा नयाँ काम पूरा गर्नुभयो: एउटी स्त्रीले एउटा पुरुषलाई घेर्नेछे अथवा अँगालोमा हाल्नेछे । यस वाक्यमा त्यस स्त्रीले इस्राएली जातिलाई सङ्केत गर्छे, अनि त्यस पुरुषले परमप्रभुलाई सङ्केत गर्छ । श्री जर्च विलियमसले यसको विषयमा के लेखेका छन् भने,

‘यस भविष्यवाणीको अर्थ यस प्रकारको छ: इस्राएली जातिरूपी कन्याले मूर्तिहरूको पछि यताउता भड्किहिँड्नु छोड्नेछिन् र इमानुएलको खोजी गर्नेछिन्, अनि उहाँसँग टाँसिनेछिन्’³⁵⁾

श्री विलियम केली शास्त्रसम्मत विद्वान् थिए, यसमा शङ्का छैन; तर तिनले बाइस पदको ख) खण्डको लोकप्रिय व्याख्या किन हुन सक्दैन, सो कुराको विषयमा निम्न स्पष्टीकरण दिएका छन्:

‘मण्डलीका पूर्वजहरू र इसाई धर्मका शास्त्री-हरूको बीचमा सामान्य प्रयोग के थियो भने, तिनीहरूले यो खण्ड कन्या मरियमबाट जन्मुनुभएको प्रभु येशूको जन्ममा लागू गरे । तर यस भविष्यवाणीमा उहाँको जन्मको विषयमा कुनै गन्ध धरि छैन । एउटी स्त्रीले एउटा पुरुषलाई घेर्दा एउटी कन्याले एउटा छोरालाई जन्माएकी वा अँगालेकी भन्ने अर्थ कुनै हालतमा पनि लाग्दैन । यसकारण बुभुनुहोस्: एउटी

स्त्रीले एउटा पुरुषलाई घेर्नेछे भन्ने वाक्यको सन्दर्भ कुनै बालकको जन्म हुँदै होइन’³⁶⁾

यर्मिया ३१:२३-३०: अनि यहूदाको पनि पुनर्स्थापना हुनेछ, र यसका शहरहरू पुनर्निर्माण गरिनेछन् । यस विन्दुमा यर्मिया एउटा मीठो निन्द्राबाट बिउँफेका रहेछन् । दिनहरू आउनेछन्, जब यहूदा र इस्राएलमा फेरि मानिसहरूले बसोबासो गर्नेछन् । अनि पाप गर्ने मानिसले आफ्नो बुबाको पापको निम्ति होइन, तर आफ्नै पापको निम्ति दण्ड भोग्नेछ ।

ग) यर्मिया ३१:३१-४०: नयाँ करार प्रकट भएको

‘हेर, दिनहरू आउँछन्, परमप्रभु भन्नुहुन्छ, जब म इस्राएलको घरानासित र यहूदाको घरानासित एउटा नयाँ वाचा बाँध्नेछु; त्यस वाचाअनुसार होइन, जुनचाहिँ मैले तिनीहरूका पितापुर्खाहरूसँग त्यस दिनमा बाँधेको थिएँ, जब मैले तिनीहरूलाई मिस्र देशबाट निकालेर ल्याउन तिनीहरूलाई हातमा समातेको थिएँ ।’ जुन करार परमेश्वरले इस्राएल र यहूदासित बाँध्नुहुनेछ, त्यो करार व्यवस्थाजस्तो होइन, तर यो त एउटा अनुग्रहको करार हो । यस नयाँ करारअन्तर्गत मानिसहरूलाई नैतिक तत्त्व भएको एउटा नयाँ स्वभाव दिइनेछ, र सबैले परमप्रभुलाई व्यक्तिगत रूपले चिन्नेछन् (हिब्रू ८:८-१३ र १०:१५-१७ पदहरू हेर्नुहोस्) ।

यो नयाँ करार परमेश्वरले खास इस्राएल र यहूदासँग बाँध्नुभयो (पद ३१) । यो करार विनासर्तको हो, जब मोशाको व्यवस्थाचाहिँ सर्तहरूमाथि स्थापित गरिएको एउटा करार थियो । अनि नयाँ करारको जोर केमा छ ? परमेश्वरले के-के गर्नुहुनेछ, यसको जोड यसैमा छ, मानिसले गर्नुपर्ने कर्तव्यमा होइन । यर्मिया ३१:३३-३४ पदहरूमा पटक-पटकमा ‘म हालिदिनेछु’, ‘म लेखिदिनेछु’, ‘म हुनेछु’, ‘म

क्षमा गर्नेछु' र 'म तिनीहरूको पाप सम्भनेछैन' लेखिएको कुरामाथि तपाईंले ध्यान दिनुहोला । प्रभु येशू यस नयाँ करारको मध्यस्थ हुनुहुन्छ (हिब्र ९:१५); किनभने यसका सबै आशिषहरू उहाँद्वारा नै प्राप्त हुन्छन् । यो नयाँ करार उहाँको रगतद्वारा पारित भएको हो (लूका २२:२०) । ख्रीष्ट येशूको दोस्रो आगमन नभएसम्म यो करार इस्राएली जातिको निम्ति प्रभावकारी हुनेछैन । तर अन्तराल समयमा त्यस दिनसम्म यहूदी र अन्यजाति विश्वासीहरूले व्यक्तिगत रूपले यस करारका केही उपकारहरू उपभोग गर्न पाउँछन्, जस्तै: तिनीहरूको आज्ञाकारिता व्यवस्थाको आज्ञाको फल होइन, तर उहाँको अनुग्रहबाट प्रेरित हुन्छ; परमेश्वर तिनीहरूका परमेश्वर हुनुहुन्छ र तिनीहरू उहाँका जनहरू हुन्; परमेश्वरले तिनीहरूका पाप र अधर्महरू फेरि कहिल्यै सम्भनुहुनेछैन । यर्मिया ३१:३४ क) खण्डमा भनिएको कुरा ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यमा पूरा हुनेछ; तब सबैले परमप्रभुलाई चिन्नेछन् ।

इस्राएली जातिलाई पृथ्वीको सतहबाट मेटाउन खोज्नेहरूको निम्ति पैँतीस र छतीस पदहरूमा लेखिएको कुरा सिक्नु कति असल हुनेथियो । किनकि सूर्य, चन्द्रमा, ताराहरू र समुद्रको निम्ति ठहराइएका नियमहरू टलेर जान सके भने इस्राएलीहरू पनि एउटा जाति हुन छोड्नेथिए । भावी दिनमा यरूशलेम शहरको पुनर्निर्माण हुनेछ, अनि जुन क्षेत्रहरू अहिले अशुद्ध छन्, ती क्षेत्रहरू परमप्रभुको निम्ति पवित्र हुनेछन् ।

घ) यर्मिया ३२: यरूशलेम शहरको पुनर्निर्माण हुनेछ

यर्मिया ३२:१-५: हामी इतिहासमा फर्कीं: त्यस समयमा बेबिलोनीहरूले यरूशलेम शहर घेरामा हालेका थिए । अनि राजा सिद्कियाहले यर्मियालाई भ्यालखानाको चोकमा थुनामा राखेका थिए; किनभने उनले बेबिलोनीहरूको

विजय भविष्यवाणी गरेका थिए । चार पदमा राजा सिद्कियाहको विषयमा एउटा भविष्यवाणी लेखिएको छ, जुन भविष्यवाणी तिनको विषयमा गरिएका तीनवटा भविष्यवाणीहरूमध्ये एक हो । यहाँ, यस पदमा के लेखिएको छ भने, तिनले आफ्ना आँखाहरूले बेबिलोनका राजालाई मुखामुख देखेछन् । अनि इजकिएल १२:१३ पदमा हामी के पढ्छौं भने, तिनले बेबिलोन देश देखेछैनन्, र तिनी बेबिलोनमा मर्नेछन् । तब यी विरोधाभासी भविष्यवाणीहरू कसरी पूरा भए ? हमात देशको रिब्लामा बेबिलोनका राजा नबूकदनेस्सरले राजा सिद्कियाहका आँखाहरू निकालिदिए (२ राजा १५:७) । त्यसपछि सिद्कियाहलाई बेबिलोनमा लगियो, तर तिनले बेबिलोन कहिल्यै देखेनन्; किनकि तिनका आँखाहरू निकालिएका थिए; अनि तिनी त्यहाँ मरे ।

यर्मिया ३२:६-२५: परमप्रभुको आदेश शिरोपर गरेर भविष्यवक्ता यर्मियाले आफ्ना काकाको छोरा हनमेलबाट अनातोतमा भएको यिनको जमिन सत्र शेकेल चाँदीमा किने । (हनमेल यो प्रस्ताव लिएर उनीकहाँ आएका थिए) । अनि योचाहिँ मानिसहरूको निम्ति 'परमेश्वरले तिनीहरूलाई बेबिलोनबाट फर्काएर ल्याउनुहुनेछ' भन्ने निश्चयता थियो । दुवै प्रमाण-पुर्जाहरू बारुकलाई जिम्मा दिइए, जसले यी पुर्जाहरू एउटा माटोको भाँडामा सुरक्षित राख्नुपर्‍यो । बेबिलोनीहरूले यरूशलेम शहर घेरामा हालेका देख्दा-देख्दै 'परमेश्वरले मलाई किन अनातोतको जमिन किन्न लगाउनुभयो होला' भन्ने कुरा जान्ने उनको जिज्ञासा थियो ।

यर्मिया ३२:२६-४४: जुन जवाफ परमप्रभुले यर्मियालाई दिनुभयो, त्यो जवाफ उत्कृष्ट थियो: 'हेर, परमप्रभु सबै प्राणीहरूको परमेश्वर म नै हुँ; के मेरो निम्ति कुनै कुरा असम्भव छ र ?'

मुक्तिदाता प्रभुले हरेक समस्या समाधान गर्न सक्नुहुन्छ, अँ, जीवनका भन्भट र भमेलाहरू उल्टाउन सक्नुहुन्छ। किनकि प्रभु येशूको निम्ति कुनै पनि कुरा असम्भव छैन; अहाँ, उहाँले गर्न नसक्ने केही पनि छैन। अज्ञात लेखकको रचना

परमेश्वरले मानिसहरूको मूर्तिपूजाको खातिर यरूशलेम नष्ट गर्नुहुनेथियो; रपनि उहाँले भावी दिनहरूमा आफ्ना जनहरूलाई फेरि भेला गराउनुहुनेथियो र तिनीहरूलाई धेरै आशिष दिनुहुनेथियो। त्यस बेलामा जमिनहरूको फेरि किनबेच हुनेथियो, र यसकारण आउँदो समयमा अनातोतको जमिनको प्रमाण-पुर्जाको मान्यता अबै पनि वैध हुनेथियो।

ङ) यर्मिया ३३: नयाँ करारले मान्यता प्राप्त गर्नेछ

यर्मिया ३३:१-१६: यर्मिया अबै पनि भ्यालखानाको चोकमा भएको बेलामा परमप्रभुले इस्राएल र यहूदाको पुनर्स्थापनाको विषयमा अब प्रज्वलित प्रतिज्ञाहरू दिनुभयो: देश आनन्दित मानिसहरूले भरिभराउ हुनेछ; पहाडहरूहुँदो प्रशस्त भेडाबाखाका बगालहरू हुनेछन्। अनि सबैभन्दा राम्रो कुरा के हुने हो भने, दाऊदको वंशबाट 'धार्मिकताको हाँगा'रूपी मसीह आउनुहुनेछ। अनि यरूशलेमको नाम 'परमप्रभु हाम्रो धार्मिकता' कहलाइनेछ। परमप्रभुले पुनर्स्थापित इस्राएली जातिलाई आफ्नो थर वा कुलनाम दिनुहुनेछ, जसरी एकजना पुरुषले आफ्नी दुलहीलाई आफ्नो थर र नाम प्रदान गर्छ, र जसरी ख्रीष्ट येशूले मण्डलीलाई आफ्नो नाम दिनुभयो (१ कोरिन्थी १२:१२)।

यर्मिया ३३:१७-२६: दाऊदको राजवंश र लेवीय पूजाहारीगिरीको स्थायित्वको विषयमा परमेश्वरको प्रतिज्ञा अटल, अँ, दिन र रातसित

स्थापित गरिएको परमेश्वरको अटल वाचा-जत्तिकै अटुट हुनेछ। त्यस बेलामा केही मानिसहरू थिए, जसले परमेश्वरलाई निम्न आरोप लगाए: उहाँले इस्राएल र यहूदालाई, आफूले छात्रुभएका यी दुईवटा घरानाहरूलाई त्यागनुभयो अरे। अनि यसरी यिनीहरूले यहूदीहरूलाई तुच्छ ठाने र तिनीहरूलाई रद्द गरिएको, अस्तित्वहीन जातिको नाम दिए। परमप्रभुले के जवाफ दिनुभयो भने, आकाश र पृथ्वीका नियमहरू जति स्थिर हुन्छन्, उहाँको करार उहाँका जनहरूसँग उत्तिकै अचल हुनेछ। दाऊदको वंशको सङ्ख्या आकाशको गण र समुद्रको बालुवाजत्तिकै अनगिन्ती हुनेछन्।

खण्ड ७

यर्मिया ३४-४५:

ऐतिहासिक खण्ड

क) यर्मिया ३४-३९: यहूदा र यरूशलेमको विनाश

अ) यर्मिया ३४: राजा सिद्कियाहलाई कैदमा लगिने विषयमा गरिएको भविष्यवाणी

यर्मिया ३४:१-७: जुन बेलामा बेबिलोनीहरूले यरूशलेम घेराबन्दी गरिरहेका थिए, त्यस बेलामा यर्मियालाई निम्न आज्ञा दिइयो: उनले राजा सिद्कियाहलाई 'तपाईंलाई कैद गरेर लगिनेछ, र तपाईं बेबिलोनमा मर्नुहुनेछ; तर तपाईं तरवारले मारिनुहुनेछैन' भन्ने दिव्य सन्देश सुनाउनुभयो।

यर्मिया ३४:८-२२: यहूदाको विरोधमा यो लड़ाई चलिरहेको बेलामा एक समयमा राजा सिद्कियाहले मानिसहरूलाई मनाउन सके, कि तिनीहरूले सबै यहूदी दासहरूलाई सायद यस उद्देश्यले स्वतन्त्र गरून्, कि यिनीहरूले शहरको रक्षा गर्न मद्दत पुर्याऊन् । तर पछि मिश्र देशको सेनाको डरले यी शत्रुहरू केही समय यरूशेलमबाट हटे (यर्मिया ३७:१-१०), त्यस बेलामा मानिसहरूले सबै दासदासीहरूलाई फेरि बन्धनमा राखे । यसरी तिनीहरूले परमेश्वरको उपस्थितिमा प्रण गरेको प्रतिज्ञा तोडेर उहाँको नाम अशुद्ध तुल्याए । यसकारण परमेश्वरले आज्ञा गर्नुभयो: तिनीहरू तरवार, महामारी र अनिकालको निम्ति छोडिनेथिए । जस-जसले परमप्रभुको भवनको परिसरमा एउटा बाछो बलि गरेर 'हामी आफ्ना दासदासीहरूलाई छोडिदिनेछौं' भन्ने वाचा बाँधेका थिए (पद १५), र त्यसपछि यो करार तोडेका थिए, तिनीहरू तिनीहरूका शत्रुहरूको हातमा सुम्पिइनेथिए, जसले तिनीहरूलाई मार्नेथिए । बेबिलोनीहरूले राजा सिद्कियाह र तिनका शासकहरूलाई बन्दी बनाएर लानेथिए । यिनीहरू अवश्य फर्केर आउनेथिए, र यिनीहरूले यरूशलेम शहर आगोले जलाउने-थिए ।

आ) यर्मिया ३५: रेकाबीहरूलाई उनीहरूको आज्ञाकारिताको निम्ति इनाम दिइएको

यर्मिया ३५:१-११: यर्मियाले परमप्रभुको आज्ञा पालन गरे, अनि रेकाबीहरूलाई परमप्रभुको भवनमा आउने निम्तो दिए र त्यहाँ उनीहरूको सामु दाखमद्य राखे । तर रेकाबीहरूले शिष्टतापूर्वक त्यो दाखमद्य इन्कार गरे; किनभने उनीहरूका पुर्खा योनादाबले उनीहरूलाई 'तिमीहरूले दाखमद्य नपिउन्, घर नबनाउन्, बीउ नछर्नु, दाखबारी नलगाउन्' भनेर निर्देशनहरू दिएका थिए । (तर कल्दीहरू आफ्नो चढाइमा अघि बढेका हुनाले उनीहरू

यरूशलेममा बस्न बाध्य भए ।) तर उनीहरूले सधैंभरि प्रवासीको जीवन कायम राखे – कति उदाहरणीय !

यर्मिया ३५:१२-१९: 'तर यहूदाका मानिसहरू रेकाबीहरूजस्तै थिएनन्, तर उनीहरू-भन्दा निकै फरक हुन्थे । तिनीहरू परमेश्वरप्रति अनाज्ञाकारी थिए, अनि यसले गर्दा तिनीहरूले दण्ड पाउनेथिए । तर रेकाबीहरूको इनाम के थियो भने, उनीहरूसँग सधैं परमेश्वरको सामु खड़ा हुने कुनै न कुनै मानिस हुनेथियो । रेकाबीहरूले आफ्नो नाम रेकाबबाट पाएका थिए, जसको छोर योनादाब थिए, जो ख्रीष्टपूर्व ८४१ सालमा उत्तरीय राज्यमा बाल देवताको पूजा खतम गर्न राजा येहूलाई सहायता गर्नमा सक्रिय भएका थिए । उनीहरू केनीका सन्तान थिए (१ इतिहास २:५५); उनीहरू एउटा घुमन्ते जाति थिए, जसले यहूदासँग सम्बन्ध जोडेको थियो र तिनीहरूसँग अर्भे पनि सम्बन्ध कायम राख्थ्यो; तर उनीहरूले कहिल्यै तिनीहरूको जीवन-शैली अपनाउँदैनथिए ।

स्क्रिप्चर युनियनका दैनिक टिप्पणीहरूबाट उद्धृत

कसै-कसैको विचारमा, रेकाबीहरू लेवी कुलमा मिसिए, र यसरी परमेश्वरले उनीहरूको विषयमा गर्नुभएको प्रतिज्ञा पूरा भयो अरे । वर्तमान समयमा रेकाबीहरू को हुन्, सो कुरा हाम्रो नजरबाट लुकेको छ । तर हाम्रो विचारमा, ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यमा उनीहरूलाई फेरि चिनिनेछ र उनीहरूको पहिचान फेरि सुस्पष्ट हुनेछ ।

इ) यर्मिया ३६: राजा यहोयाकिमले यर्मियाको बेरूवा पुस्तक जलाएका

यर्मिया ३६:१-१०: राजा यहोयाकिमको चौथो वर्षमा परमप्रभुले यर्मियालाई 'तिमीले शुरुदेखि बोलेका सबै भविष्यवाणीहरू एउटा पुस्तकमा लेख' भन्ने आज्ञा दिनुभयो । उनले यी भविष्यवाणीहरू बारूकलाई लेख्न लगाए; अनि एक वर्षपछि बारूकले यी भविष्य-वाणीहरू परमप्रभुको भवनमा मानिसहरूले सुने

गरी पढेर सुनाए। कुन कुराले यर्मियालाई त्यहाँ जानदेखि रोक्थ्यो, सो कारणको बारेमा वचनमा कुनै विशेष जानकारी बताइएको छैन। किनकि उनी त्यस बेलामा भ्यालखानामा हालिएका थिएनन्; तर निश्चय नै उनलाई पक्रन खोजिन्थ्यो।

यर्मिया ३६:११-१९: जब मीकायाहले बारूकको मुखबाट यी भविष्यवाणीका वचनहरू सुने, तब तिनले यो कुरा तुरुन्तै शासकहरूलाई खबर गरे। अनि तिनीहरूले बारूकलाई बोलाए र यिनलाई तिनीहरूको सामु यी भविष्यवाणीहरू पढेर सुनाउने आग्रह गरे। त्यसपछि तिनीहरूले बारूकलाई भने: 'तिमी र यर्मिया गएर आफूलाई लुकाओ! तिमीहरू कहाँ छौ, त्यो कुरा कसैले थाह नपाओस्!'

यर्मिया ३६:२०-२६: जब यी शासकहरूले चोकमा यो कुरा राजा यहोयाकिमलाई सुनाए, तब नभन्दै तिनले त्यो मुठा लिन पठाइहाले। अनि जब यहूदी नामक मानिसले त्यो पुस्तक तिनको सामु पढेर सुनाउँदैथिए, तब राजाले बेला-बेलामा त्यस मुठाबाट पढिसकेको परमेश्वरको वचनको खण्ड छुरीले काटेर आगोमा फालिदिए; अनि ठीक यही कुरा हिजोआज उदारवादी र तर्कवादी विद्वान्हरूले परमेश्वरको वचनसँग गर्दै आएका छन्, तिनीहरूको दुष्ट कामको निम्ति कति मिलेको चित्रण हो यो! अन्तमा यो सम्पूर्ण मुठा आगोमा भस्म भयो; यद्यपि तीनजना शासकहरूले यसको विरोध गरे। राजाले बारूक र यर्मियालाई पक्रन खोजे, तर परमप्रभुले उनीहरूलाई लुकाइदिनुभयो।

यर्मिया ३६:२७-३२: राजाले त्यो मुठा जलाइदिएपछि यर्मियाले यी भविष्यवाणीहरू फेरि अर्को पुस्तकमा लेखे; अनि उनले यस बेलामा राजा यहोयाकिमको डरलाग्दो अन्तको विषयमा एउटा उपयुक्त खण्ड हालिदिए। यहोयाकिनचाहिँ राजा यहोयाकिमका छोरा

थिए र तिनका उत्तराधिकारी पनि भए (२ राजा २४:६)। तर यस तथ्यले तीस पदको क) खण्डमा यहोयाकिमको विषयमा घोषणा गरिएको श्राप काट्दैन। किनकि यसको सामान्य व्याख्या यस प्रकारको छ: यहोयाकिनले केवल तीन महिना राज्य गरे; यिनको शासनकाल यति छोटो थियो, कि त्यो नगण्य हुन्छ; त्यसको कुनै महत्त्व भएन।

ई) यर्मिया ३७-३८: यर्मियालाई भ्यालखानामा हालिएको र राजा सिद्कियाहद्वारा अन्तर्वात् लिइएको

यर्मिया ३७:१-१०: राजा सिद्कियाहचाहिँ नबूकदनेस्सरको अधीनतामा रहेका एक कठपुतली शासक थिए, जसले यर्मियाका वाणीहरूमाथि ध्यान दिएनन्। तर तिनले भविष्यवाक्ता यर्मियालाई 'मेरो निम्ति र मेरो प्रजाको निम्ति प्रार्थना गरिदेऊ' भन्ने आग्रह गरे। जब मिश्र देशको सेना यहूदालाई सहयोग गर्न आयो, तब कल्दीहरू अर्थात् बेबिलोनीहरूले यरूशलेम छोडे, र यिनीहरू मिस्री सेना धपाउन गइहाले। तर यर्मियाले सिद्कियाह-कहाँ निम्न खबर पठाए: 'बेबिलोनीहरू यरूशलेम नाश गर्न फर्कर आउनेछन्। राजा सिद्कियाहले कल्दी सेनालाई घाइतेहरू मात्र बाँकी रहने गरी खतम पार्न सकेका भए पनि यिनीहरू यो शहर जलाउन सफल हुने नै छन्।'।

यर्मिया ३७:११-२१: यर्मिया आफ्नो व्यक्तिगत कामले यरूशलेम छोडेर गएको बेलामा उनको पक्रा पस्नो र शत्रुकहाँ भागेको आरोपमा उनलाई कालकोठरीमा हालियो। अनि धेरै दिन बितेपछि राजा सिद्कियाहले उनलाई बोलाए र उनको मुखबाट परमप्रभुको वाणी सुन्न चाहे। तब हिम्मत बाँधेर यर्मियाले तिनलाई परमप्रभुको वचन सुनाए: 'बेबिलोनीहरूले यो शहर र राजालाई समेत कब्जा

गर्नेछन्।' त्यसपछि उनले भ्यालखानाबाट रिहा पाउँ भन्ने आग्रह गरे, र उनको यो अनुरोध स्वीकार गरियो। फलस्वरूप उनलाई भ्यालखानाको चोकमा रहन दिइयो।

यर्मिया ३८:१-१३: यर्मियाले मानिस-हरूलाई 'शहर छोडेर आफूलाई बेबिलोनीहरूको हातमा सुम्पिदेओ' भन्ने सल्लाह दिएका हुनाले उनलाई हिलो भएको खाडलमा हालियो। यस सम्बन्धमा सिद्कियाहले खुला रूपले आफ्नो कमजोरी स्वीकार गरे: तिनले भविष्यवक्ताको रक्षा गर्न शासकहरूको इच्छा काट्न सकेनन् (पद ५)। तर एकजना कूशी नपुंसकचाहिँ डोरीहरू र फाटेका लुगाहरूले उनलाई यस खाडलबाट निकाल्न सफल भयो, र उनलाई फेरि भ्यालखानाको चोकमा फर्काइयो।

यर्मिया ३८:१४-२०: जब राजा सिद्कियाहले यर्मियाबाट सल्लाह लिन खोजे, तब तिनले यर्मियालाई छुट पाउने प्रतिज्ञा गरे; तब 'राजाले आफूलाई आक्रमणकारीहरूको हातमा आत्मसमर्पण गरून्; यहूदीहरूले हजुरलाई दुर्व्यवहार गर्नेछैनन्' भनेर तिनलाई आश्वास्त दिलाइयो।

यर्मिया ३८:२१-२३: तर सिद्कियाहले आक्रमणकारीहरूकहाँ जान इन्कार गरे भने, दरबारका स्त्रीहरूले तिनलाई आफ्ना बेबिलोनी अपहरणकारीहरूको उपस्थितिमा यसो भन्दै गिल्ला गर्नेथिए: 'अह, हजुरका मिल्ने साथीहरूले हजुरलाई धोका दिएर सुत्चाए, र त्यसपछि हजुरलाई त्यागिदिए।' अनि आक्रमणकारीहरूले राजाका पत्नीहरू, तिनका छोराछोरीहरू र राजा स्वयमलाई कैदी बनाउने-थिए र यरूशलेम जलाउनेथिए।

यर्मिया ३८:२४-२८: राजा सिद्कियाहले यर्मियालाई निम्न विन्ती गरे: 'हामीले यहाँ आपसमा जे छलफल गरेका, यसको बारेमा तिमीले कसैलाई नभन्न ल; तर तिमीले त्यस कालकोठरीमा फर्केर जानु नपरोस् भन्ने अनुरोध गरेका भन्नू!' नभन्दै

शासकहरू आए, र यिनीहरूले उनलाई सोधे पनि; अनि यर्मियाले राजा सिद्कियाहले उनलाई आदेश दिएअनुसार यिनीहरूलाई जवाफ दिए।

नैतिकताको हिसाबले यर्मियाले दिएको जवाफको विषयमा प्रश्न उठ्नु स्वाभाविक कुरा हो। के उनको जवाफ सत्य थियो, कि केवल अर्धसत्य थियो, कि पूर्ण रूपले भूट थियो? हुन सक्छ, उनले यस जवाफमा भनेको कुरा साँचो त थियो, तर यी शासक-हरूलाई सबै कुराहरू भन्न उनलाई दरकार लागेन।

यर्मिया यरूशलेमको विनाश नभएसम्म भ्यालखानाको चोकमा रहे।

उ) यर्मिया ३९: यरूशलेमको विनाश

यर्मिया ३९:१-१०: जब ख्रीष्टपूर्व ५८६ सालमा बेबिलोनीहरूले यरूशलेम कब्जा गरे, तब राजा सिद्कियाह, तिनका छोराहरू र तिनका योद्धाहरूले भाग्न खोजे, तर तिनीहरू पक्रा परे र रिब्लामा लगिए। त्यहाँ राजा सिद्कियाहका छोराहरू मारिए, तिनका आँखाहरू निकालिए र तिनलाई कैद गरेर लगियो। अनि यरूशलेम शहर ध्वस्त भयो र गरिब मानिसहरूलाई मात्र देशमा छोडियो।

यर्मिया ३९:११-१४: बेबिलोनका राजा नबूकदनेस्सरले अङ्गरक्षहरूका कप्तान नबूजर-अदानमार्फत यर्मियासँग असल व्यवहार गर्ने आदेश दिए। यसकारण यी भविष्यवक्तालाई भ्यालखानाको चोकबाट निकालियो र गदल्याहको हातमा सुम्पियो।

यर्मिया ३९:१५-१८: योभन्दा पहिले परमप्रभुले कूशी नपुंसक एबेद-मेलेकलाई^{३७)} सुरक्षा दिन्छु भन्ने प्रतिज्ञा गर्नुभयो। यसकारण यिनले त्यही समयमा छुटकारा पाए भन्ने अनुमान गरिन्छ। कालक्रमअनुसार यर्मिया ३९:१५-१८ पदको खण्ड यर्मिया ३८:१३ पदपछि आउँछ।

ख) यर्मिया ४०-४२: यरूशलेमको विनाशपछि यहूदामा घटेका घटनाहरू

अ) यर्मिया ४०: यर्मिया राज्यपाल गदल्याहसँग बसेका

यर्मिया ४०:१-६: जब कल्दी अङ्गरक्षक-हरूका कप्तान नबूजर-अदानले यर्मियालाई बेबिलोन जान वा गदल्याहको अधीनतामा सुम्पिएको देशमा बस्न छान्ने मौका दिए, तब उनी हिचकिचाए। उनी दुविधामा परेका देखेर यी कप्तानले उनलाई गदल्याहकहाँ फिर्ता पठाए र उनलाई यात्राको निम्ति खानेकुरा र एउटा उपहार पनि दिए। कप्तानले 'परमप्रभु तिम्रा परमेश्वर' भन्ने शब्द प्रयोग गरेको कारण कि त यिनी यहूदी शब्द-भण्डारसँग सुपरिचित भएका हुनुपर्छ, कि त यो चाहिँ परमेश्वरको लेखे आदेशको फल पो थियो, कि के हो ?

यर्मिया ४०:७-१०: अनि जब मैदानहुँदो भएका सेनाहरूका सबै कप्तानहरूले उम्केका मानिसहरूको जिम्मा गदल्याहलाई दिइएको सुने, तब तिनीहरू मिस्रामा यिनीकहाँ आए, जुन मिस्रपाचाहिँ अहिले बेबिलोनको राज्यअन्तर्गत यहूदाको प्रान्तको राजधानी भयो। यिनले मानिसहरूलाई कल्दीहरूको अधीनतामा बसेर सामान्य दैनिक कामकाजहरू फेरि शुरु गर्ने आग्रह गरे। अनि यिनी कल्दी-हरूको सामु तिनीहरूको प्रतिनिधि हुनेथिए।

यर्मिया ४०:११-१६: तब मोआब, अम्मोन, एदोम र अन्य देशहरूमा शरण लिएका अन्य यहूदीहरू फर्केर गदल्याहकहाँ आए, र आफ्ना दैनिक कामकाजहरू फेरि गर्न थाले। अनि योहानान र अरूहरूले गदल्याहलाई इश्माएलको विषयमा चेताउनी दिए, जुन इश्माएललाई अम्मोनीहरूका राजा बालीसले गदल्याहको हत्या गर्न अह्वाएका थिए। अनि तिनीहरूले इश्माएललाई सुटुकै मार्ने प्रस्ताव समेत गरे। तर दुर्भाग्यवश गदल्याहले

योहानानलाई आरोप लगाएर 'हत्, तिमीले यसरी इश्माएलको बदनाम नगर्नु' भने।

आ) यर्मिया ४१: राज्यपाल गदल्याहको हत्या

यर्मिया ४१:१-९: तर इश्माएल र तिनका दसजना मानिसहरूले गदल्याह र यिनको साथमा भएका मानिसहरूलाई तरवारले प्रहार गरेर मारे; हुन सक्छ, गदल्याहले बेबिलोनी-हरूसँग वार्ता गरेका तिनीहरूलाई मन नपरेको हुन सक्छ, कि त इश्माएल राजवंशको भएका हुनाले तिनले गदल्याहको सट्टामा शासन गर्न चाहे होलान्। अनि शकेमबाट अस्सीजना शोक गर्नेहरू त्यहाँ आइपुगेको बेलामा इश्माएलले शोक गर्ने नोकल गरे, र तिनीहरूमध्ये सत्तरी-जनालाई मारे, त्यसपछि तिनीहरूका लासहरू एउटा खाइलभित्र फाले, तर तिनले तीमध्ये दसजनालाई बचाए, जसले खाद्यान्न जोहो गरेका थिए र ती खानेकुरा आफ्ना जीवनहरूको छुटकाराको निम्ति मोलतोल गरे।

यर्मिया ४१:१०-१८: अनि जुन मानिस-हरूलाई इश्माएलले कैद गरे, ती मानिस-हरूलाई योहानान र तिनका योद्धाहरूले राजा सिद्कियाहका छोरीहरूलाई लगायत मुक्त गरे; तर कल्दीहरू पक्का पनि बदला लिन आउँछन् भनेर तिनीहरूलाई कल्दीहरूको डर लागेको थियो; यसकारण तिनीहरू त्यहाँबाट मिस्र देशमा भाग्न हेतुले बेतलेहेमतिर हिँडे। तर इश्माएल र तिनका आठजना मानिसहरू उम्केर अम्मोनीहरूकहाँ पुगे।

इ) यर्मिया ४२: परमेश्वरले मिस्र देशमा भागेर जानु निषेध गर्नुभएको

यर्मिया ४२:१-६: योहानान र तिनका डराइरहेका साथीहरूले यर्मियालाई 'हामीले के-कसो गरे ठीक होला, हाम्रो निम्ति परमप्रभुको इच्छा के रहेछ, सो उहाँबाट पत्ता लगाऊ' भन्ने

आग्रह गरे। अनि भविष्यवक्ता तिनीहरूको निम्ति यसो गर्न राजी भए; अनि तिनीहरूले उहाँको निर्देशन जेजस्तो भए तापनि हामी यसको आज्ञापालन गर्नेछौं भन्ने प्रतिज्ञा गरे।

यर्मिया २४:७-२२: दस दिनपछि परमप्रभुबाट जवाफ आयो: 'तिमीहरू मिस्र देशमा भागेर नजानू, तर देशमा बसिरहनु!' तिनीहरू देशमा रहे भने, परमेश्वरले तिनीहरूको वृद्धि गर्नुहुनेथियो। तर तिनीहरू मिस्र देशमा भागे भने, जुन खतराहरूदेखि तिनीहरू यहूदामा डराइरहे, ती सबै खतराहरूले तिनीहरूलाई मिस्र देशमा फेला पार्नेथिए। तर के देखिन्छ भने, ती मानिसहरू अघिदेखि नै मिस्र देशमा भागेर जान कटिबद्ध भइसकेका थिए। यसकारण यर्मियाले तिनीहरूलाई सीधा आएर भने: निश्चय नै त्यहाँ तिनीहरूमाथि विपत्ति आइपर्ने नै थियो।

कति वर्तमान इसाईहरू छन्, जसले ठीक यही काम गर्छन्: तिनीहरूले ईश्वरीय निर्देशन पाउन परमेश्वरको सोधखोज त गर्छन्, अनि बुबाआमा, सन्डेस्कूलका शिक्षक-शिक्षिकाहरू, एल्डरहरू, पाष्टरहरू र अन्य मानिसहरूबाट सल्लाह त माग्छन्, तर तिनीहरूले आफ्नो मनमा निर्णय गरिसकेका हुन्छन्: तिनीहरूले आफ्नै इच्छा पूरा गर्ने नै छन्। दुःखलाग्दो कुरा के हो भने, यस्तो सल्लाह लिने काम पूरापूर देखावटी हुँदो रहेछ।

ग) यर्मिया ४३-४४: यर्मिया र बाँकी रहेका यहूदीहरू मिस्र देशमा

यर्मिया ४३:१-७: योहानानले यर्मियालाई भूट बोलेको दोष लगाइहाले र उनी बारूकको लैलैमा फसेका भने; अनि तिनले आफ्ना सबै मानिसहरूलाई यर्मिया र बारूकलाई लगायत लिए, र तिनी उनीहरूसँग मिस्र देशमा गए।

यर्मिया ४३:८-१३: मिस्र देशको तहपन्हेसमा परमप्रभुले यर्मियालाई 'फाराओको

दरबारको प्रवेशद्वारनिर भएको इँटाको भट्टीमा ठूला ढुङ्गाहरू चिम्टे माटोमा लुकाऊ' भन्ने आज्ञा गर्नुभयो। त्यसपछि उनले निम्न भविष्यवाणी गरे: 'बाबेलका राजा नबूकदनेस्सरले मिस्र देशमाथि चढाइ गर्नेछन् र यी लुकाइराखिएका यी ढुङ्गाहरूमाथि आफ्नो सिंहासन खडा गर्नेछन्।' जुन मानिसहरूको मृत्यु अनिकाल, महामारी वा तरवारद्वारा हुँदैनथियो, ती मानिसहरूलाई कैद गरेर बेबिलोनमा लगिनेथियो। अनि मिस्र देशका देवताहरू आगोले नष्ट हुनेथिए।

यर्मिया ४४:१-१४: यस चवालीस अध्यायमा हामी यर्मियाको विषयमा अन्तिम पल्ट पढ्छौं। उनको मृत्यु त्यहीं भएको हुनुपर्ला भन्ने अनुमान गरिन्छ।

यर्मियाले अपना देशबन्धुहरूलाई सम्झाए, कि तिनीहरूमाथि आइपरेका सबै विपत्तिहरू तिनीहरूको मूर्तिपूजाको फल थियो। रपनि तिनीहरूले मिस्र देशमा अझै पनि भूटा देवी-देवताहरूको पूजा गरिरहेका थिए। फलस्वरूप तिनीहरूको सत्यानाश हुनेथियो। केही शरणार्थीहरू छोडेर तिनीहरूमध्ये कोही पनि यहूदामा फर्कनेथिएन।

यर्मिया ४४:१५-३०: तर यी मानिसहरूले यर्मियाको कुरा कहाँ माने र! किनकि तिनीहरूले स्वर्गकी रानीको पूजा गरेको समय-देखि आफ्नो फलिफाप भएको पो दाबी गरे। दुवै पुरुषहरू र स्त्रीहरू यस मूर्तिपूजामा संलग्न थिए। तब भविष्यवक्ता यर्मियाले तिनीहरूलाई फेरि यसो भने: 'मूर्तिपूजाचाहिँ तिमीहरूको समस्याको मूलकारण हो, र तिमीहरूको यस ठूलो पापको खातिर तिमीहरूले परमप्रभुको नाम लिने आफ्नो अधिकार गुमाएका छौ।' यो कत्रो भयानक न्याय थियो, विचार गर्नुहोस्! तिनीहरूमाथि आइपर्ने न्याय गम्भीर हुनेथियो; अनि मिस्र देशका राजा फाराओ-होप्रा, जसमाथि तिनीहरूले भरोसा गरे, पराजित हुनेथिए।

**घ) यर्मिया ४५: बारूकको निम्ति
परमप्रभुको सन्देश**

यो अध्याय यहोयाकिमको पालोमा लेखिएको हो; यसकारण कालक्रमअनुसार यो अध्याय चवालीस अध्यायभन्दा अघि भएको हो। हुन सक्छ, यर्मिया ३६:१-८ पदको खण्ड लगत्तै यो आउँछ होला। यो वाणीचाहिँ बारूकको निम्ति थियो, तिनको सान्त्वनाको सन्देश थियो; किनकि यहूदामाथि आइपर्न लागेका भयानक न्यायहरूको खातिर तिनी पक्का पनि निराश, अँ, व्याकुल भएका हुनुपर्ला। हुन सक्छ, तिनले उच्च पदको आशा गरे होलान्, र यसको असफलतामा तिनी हताश भए होलान्। तर यस सम्बन्धमा कुरा यस्तो थियो: निस्सन्देह, परमेश्वरसँग निर्माण गर्ने र भत्काउने अधिकार छँदैथियो। यसकारण बारूकले न आफ्नो निम्ति, न यहूदाको निम्ति ठूला कुराहरू खोज्नु थियो, तर तिनी आफ्नो जीवनसित उम्कन पाएकोमा सन्तुष्ट हुनुपर्नेथियो र तिनलाई अह्वाइएको काम जति सानो, नगण्य भए तापनि तिनले खुशीसाथ यो काम पूरा गर्नुपर्नेथियो। यस सिलसिलामा श्री विलियम केलीले निम्न टिप्पणी गरेका छन्:

‘बारूकले सिक्नुपरेको ठूलो पाठ के थियो भने, हामी चाहे साधारण विश्वासी हौं, चाहे परमेश्वरका सेवक किन नहोऔं, न्यायको दिनमा स्वार्थको अभाव हाम्रो निम्ति उचित मनको भावना हो। खीष्ट-विश्वासीहरूलाई जुनै समयमा पनि मनको नम्रता सुहाउँछ; तर कुदिनमा नम्रतामा हाम्रो एकमात्र सुरक्षा छ। नैतिक हिसाबले नम्रता सधैं सटीक हुन्छ। तर हामी न्यायबाट उम्कनु हो भने, हाम्रो निम्ति नम्रता अनिवार्य छ। मैले परमेश्वरको अन्तिम न्यायको सन्दर्भमा यसो भनेको होइनँ, तर यस संसारमा हामीमाथि आइपर्न सक्ने न्यायको सिलसिलामा बोल्दैछु। अब बारूकको कुरा आयो: मेरो विचारमा, तिनले यो पाठ अझ सिकेका थिएनन्; यसकारण

तिनले अब यो पाठ सिक्नुपरेको थियो। अनि योचाहिँ यहोयाकिमको चौथो वर्षमा तिनको निम्ति भविष्यवक्ता यर्मियाको वाणी थियो। (३८)

खण्ड ८

यर्मिया ४६-५१:

अन्यजाति राष्ट्रहरूको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

यस खण्डमा यर्मियाले विनाश र न्यायको विषयमा विभिन्न चेताउनीहरू दिएका छन्; यी चेताउनीहरू सुन्दर काव्य हुन्। उनले नौवटा देशहरूको विरोधमा भविष्यवाणी बोलेका छन्, जस्तै मिस्र देश, पलिस्ती देश, मोआब, अम्मोन, एदोम, दमस्कस, अरब (केदार र हासोर), एलाम र बाबेलको विरोधमा। यी देशहरू भौगोलिक हिसाबले पश्चिमदेखि पूर्वसम्म हुने गरी प्रस्तुत गरिएका छन्। सन्दर्भको हिसाबले यी भविष्यवाणीहरू यर्मिया २५:१३ पदपछि राख्न उचित छ। अनि यी भविष्यवाणीहरू यरूशलेमको विनाशपछि पूरा भए। बेबिलोन नष्ट हुनेथियो र सधैं उजाड हुनेथियो; तर इस्राएली जातिलाई दाम तिरेर छुटाइनेथियो। हुन सक्छ, उनले बेबिलोनको विषयमा बोलेको यो भविष्यवाणी पूरा भइसक्यो होला। तर कति विद्वानहरू छन्, जसले के भन्छन् भने, बेबिलोनको पुनर्निर्माण हुनेछ^{३९)} र फेरि नाश हुनेछ अरे। अनि मादीहरूको उत्थानचाहिँ यर्मिया ५१:१-२४ पदको खण्डको सन्दर्भ हो।

क) यर्मिया ४६: मिस्त्र देशको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

यर्मिया ४६:१-१२: यो अध्याय मिस्त्र देशको सन्दर्भमा रचिएको एउटा गीत हुँदो रहेछ; यहाँबाट अन्यजाति देशहरूको विषयमा गरिएका भविष्यवाणीहरूको माला शुरु हुन्छ। यहाँ एउटा सेनाले आफूलाई लडाइँको निम्ति तयार गरिरहेको र त्यसपछि त्यो हतारमा पछि हटेको देखिन्छ। अनि त्यो सेना मिस्त्र देशको सेना थियो, तर त्यो त प्रायः भाडामा लिइएका सिपाहीहरूको सेना पो थियो, जस्तै: कूशी, पूती र लूदीहरूका ज्यालादार सिपाहीहरू आदि। त्यस सेनाको हारचाहिँ ख्रीष्टपूर्व ६०५ सालमा कर्कमिशमा भएको हो।

यर्मिया ४६:१३-१९: त्यसपछि मिस्त्र देशका मानिसहरूलाई सतर्क गराइयो: तिनीहरू राजा नबूकदनेस्सरको आक्रमणको निम्ति र कैदमा जानको निम्ति तयार हुनुपरेको थियो। अनि जब बाबेलका राजा नबूकदनेस्सरले मिस्त्र देशमाथि हमला गर्नेथिए, तब भाडामा लिइएका यी शूरवीर सिपाहीहरू एक-अर्कामाथि लड्दै-पड्दै जानेथिए, त्यसपछि तिनीहरूले आ-आफ्नो देशमा फर्कने निर्णय गर्नेथिए। अनि फाराओको उपनाम 'हल्ला-खल्ला गर्ने आवाज' हुनेथियो; किनकि यिनले केवल धेरै हल्ला गर्ने रहेछन्। कल्दीहरूको उपस्थिति यति मजबुत हुनेथियो, ताबोर र कर्मेले पहाडहरूजत्तिकै बलियो हुनेथियो, यसर्थ मिस्रीहरू कैदमा जानुपर्नेथियो; यसमा केवल यो अर्थ लाग्नेथियो।

यर्मिया ४६:२०-२४: बेबिलोनचाहिँ त्यो डाँस थियो, जसले मिस्त्र देशरूपी यस अति सुन्दर कोरलीलाई डस्नेथियो; मिस्त्र देशका ज्यालादार सिपाहीहरू, ती मोटा र अनुशासनहीन गोरुहरू अस्तव्यस्त र गडबड भई पछि हट्नेथिए। 'शत्रुहरूदेखि भाग्नै गरेको मिस्त्र

देशको आवाजचाहिँ भागेको सर्पको सरसर आवाजजस्तै थियो' (एम्प्लिफाइड संस्करण-अनुसार)। यी आक्रमणकारीहरू बन्चराहरू लिएर आइरहेका रहेछन्। अनि तिनीहरूले मिस्रीहरूलाई घना जङ्गलजस्तै काटिदिनेथिए। तिनीहरूको सङ्ख्या हलैहल फट्छाइँएको भन्दा धेरै थिए। मिस्त्र देश साह्रै लज्जित हुनेथियो।

यर्मिया ४६:२५-२८: परमप्रभुले प्राचीन तेबेस अर्थात् नोको सूर्य देवता आमोनलाई, साथै फाराओ र मिस्त्र देशलाई तिनीहरूका देवताहरू र तिनीहरूका राजाहरूलाई समेत दण्ड दिनुहुनेथियो। तर पछि त्यस देशमा फेरि बसोबासो गरिनेछ। अँ, इस्राएल जाति पनि आफ्नो स्वदेशमा पुनर्स्थापित हुनेछ, अनि शान्त र ढुक्क भई बस्नेछ।

ख) यर्मिया ४७: पलिस्ती देशको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

उत्तरबाट पलिस्तीहरूमाथि बेबिलोनीहरूको आक्रमण आउनेथियो र त्यसले तिनीहरूलाई चकनाचूर पार्नेथियो। अनि पलिस्तीहरू टायर र सिडोनबाट नाश हुनेथिए, अनि तिनीहरूका ठूला-ठूला शहरहरू गाजा र अश्कलोनचाहिँ शोकमा ढुब्नेथिए; किनकि परमप्रभुको तरवारले यी शहरहरू प्रहार गर्नेथियो।

ग) यर्मिया ४८: मोआब देशको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

यर्मिया ४८:१-१०: मोआब देश पनि बेबिलोनको हमलाको निम्ति ठहराइएको रहेछ। त्यसका शहरहरू नष्ट हुनेथिए। अनि देशभरि विनाशको चिच्छ्याहट सुनिनेथियो। अनि मानिसहरूलाई लुटपिट गर्नेहरूबाट भाग्ने सल्लाह दिइन्छ। तिनीहरूले आफ्ना कामहरू र आफ्ना धन-सम्पत्तिहरूमाथि भरोसा गर्थे, कति व्यर्थ भयो! अब तिनीहरूको राष्ट्रिय देवता

कमोश तिनीहरूसँगै एकसाथ कैदमा जानेथियो। अब दस पदको कुरा आयो: 'श्रापित होस् त्यो, जसले परमप्रभुको काम छली प्रकारले गर्छ।' यो श्राप त्यस आक्रमणकारी मानिसको निम्ति हो, जसले आफ्नो काम अल्लो प्रकारले गर्छ, र जसको काम अधूरो रहन्छ। तर यो पद हाम्रो निम्ति एउटा चेतावनी पनि हुन सक्छ: हामीले परमेश्वरको काममा लापर्वाही गर्नुहुँदैन, अनि हामीले परमेश्वरको सारा मनसा लोकप्रिय भई-नभई प्रचार गर्नुपर्छ।

यर्मिया ४८:११-२७: मोआबको इतिहास हेर्नु हो भने, त्यहाँ कुनै अशान्ति, कुनै गडबडी थिएन; अनि यस कुराले त्यसमा एउटा बलियो चरित्र विकास गर्न साथ दिँदैनथियो। त्यो जाति केजस्तै थियो? त्यो त नयाँ दाखमद्य-जस्तै थियो, जुन दाखमद्य कहिल्यै एउटा भाँडाबाट अर्को भाँडामा हालिएको थिएन; किनकि त्यसका थैग्राहरू यसरी निकालिनु-पर्थ्यो; अनि यसकारण त्यसको स्वाद बिग्रियो र त्यो दाखमद्य स्वादिष्ट भएन। अब कल्दीहरूले मोआबको सारा भरोसा नष्ट गर्नेथिए। मोआब कमोश देवताको खातिर पूरा लज्जित हुनेथियो, जसरी इस्राएली जाति बेतेल र त्यसको सुनको बाछाको खातिर लज्जित भएको थियो। त्यसका व्यर्थ घमण्ड-गराइहरू विलापहरूमा परिणत हुनेथिए। त्यसका किल्लाहरू ध्वस्त भएका रहेछन्, मानिसहरू भागिरहेका रहेछन्, मोआब देशको स्थिति कति नाजुक भएको रहेछ! अनि टारका शहरहरू भग्नावशेष भएका रहेछन्। मोआब देशले इस्राएली जातिलाई गिल्ला गरेको हुनाले त्यो देश परमेश्वरको क्रोधको मटाले माल्नेथियो।

यर्मिया ४८:२८-२९: बितेको समयमा घमण्डी भएको यस जातिलाई के आग्रह गरिएको थियो भने, त्यो भागेर दुर्गम

ठाउँहरूहुँदो लुकोस्। तिनीहरू तिनीहरूका अहङ्कार र घमण्डको निम्ति सुपरिचित थिए, तर अब यहाँ आएर परमेश्वर इमानदारीको साथ तिनीहरूको निम्ति शोक गर्नुहुन्छ; किनकि तिनीहरूका फसलहरू नष्ट भए, अनि तिनी-हरूको आनन्द र हर्ष खतम भयो। मोआबबाट निराशाको रोइकराइको आवाज उठिरहेको थियो; किनकि परमेश्वरले यस मूर्तिपूजक राष्ट्रलाई 'म तँलाई अन्त गर्नेछु' भन्ने धम्की दिनुभयो। फेरि पनि परमप्रभु कीर-हरेशका मानिसहरूको निम्ति अलाप गर्नुहुन्छ; किनभने तिनीहरूले आफ्नो सारा धनसम्पत्ति गुमाएका रहेछन्। अनि मोआबका सबै मानिसहरूको बीचमा विलापैविलाप हुने रहेछ।

यर्मिया ४८:४०-४७: किनकि बेबिलोन चीलफैं वेगसित हानिएर मोआबमाथि आइ-लाग्नेथियो, अनि यसले त्यसमाथि आतङ्क र विनाश ल्याउनेथियो; तिनीहरूको निम्ति भाग्न असम्भव हुनेथियो। मोआबका मानिसहरू कैदमा लगिनेथिए; तरैपनि तिनीहरू पछिल्ला दिनहरूमा पुनर्स्थापित हुनेथिए।

घ) यर्मिया ४९:१-६: अम्मोनको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

रूबेन र गाद कुलहरू कैदमा लिएपछि अम्मोनीहरूले यी कुलहरूको इलाका कब्जा गरेर आफ्नो आधिकारमा लिए। तिनीहरूले आफ्नो घमण्ड र आफ्नो आत्मनिर्भरताको निम्ति दण्ड भोग्नेथिए; तर यस राष्ट्रको विनाश हुनेथिएन।

ङ) यर्मिया ४९:७-२२: एदोमको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

एदोमले आफ्नो बुद्धि र आफ्नो अजेय स्थिति अर्थात् चट्टानका दरारहरूमा घमण्ड गथ्र्यो (१६ पद); तर परमेश्वरले एदोम बासिन्दारहित हुनेछ भनेर ठहराउनुभयो।

यसको विषयमा श्री जर्च विलियम्सले यसरी टिप्पणी गरेका छन्:

‘बाह्र पदको क) खण्डको सन्दर्भ इसाएली जाति हो, तर यस पदको ख) खण्डको सन्दर्भ चाहिँ एदोम हो। यदि परमेश्वरका छोराछोरीहरूले आफ्ना पापहरूको निम्ति दण्ड भोग्नुपर्छ भने, उहाँका सन्तान नभएका मानिसहरूले भन्नु कति बढ्ता गरी सजाय भोग्नुपर्ला । 40)

एदोमको पुनर्स्थापनाको विषयमा कुनै प्रतिज्ञा गरिएको छैन।

च) यर्मिया ४९:२३-२७: दमस्कसको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

दमस्कस अर्थात् सिरिया विनाशको निम्ति ठहराइएको थियो; त्यसका जवान मानिसहरू त्यसका सड़कहरूहुँदो पडिरहनेथिए, त्यसका सबै योद्धाहरू नाश हुनेथिए, र दमस्कसचाहिँ आगोले भस्म हुनेथियो। पच्चीस पदको विषयमा कुरा यस्तो छ: ‘ओहो, यो प्रशंसनीय शहर, मेरो आनन्द-नगर कसरी छोडिएन !’ यो वाक्य परमप्रभुले बोल्नुभएको खण्डमा परेको कारणले एन.के.जे.वी.ले यो उहाँका शब्दहरू हुने अर्थ लगायो; तर यो अरू कसैका शब्दहरू पनि भएका सम्भव भएको देखिन्छ। 41)

छ) यर्मिया ४९:२८-३३: केदार र हासोरको विरुद्धमा गरिएका भविष्य-वाणीहरू

यर्मिया ४९:२८-२९: केदारचाहिँ घुमन्ते जातिका मानिसहरू अर्थात् अरबी मानिसहरू थिए। अनि बेबिलोनीहरूले तिनीहरूलाई जित्नेथिए।

यर्मिया ४९:३०-३३: हासोर शहर सुरक्षाहीन शहर थियो; यसकारण बाबेलका राजा नबूकदनेस्सरको निम्ति यो शहर हमला गर्न सजिलो हुनेथियो; यस शहरका धन-

सम्पत्तिहरू लुटिनेथिए, र यो शहर उजाड पारेर छोडिनेथियो।

ज) यर्मिया ४९:३४-३९: एलामको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

एलामीहरूचाहिँ फारसीहरू थिए; तिनीहरू पृथ्वीभरि तितरबितर हुनेथिए; तर पछिल्ला दिनहरूमा परमप्रभुले तिनीहरूलाई फर्काएर ल्याउनुहुनेथियो। ‘अनि म एलाममा आफ्नो सिंहासन बसाल्नेछु’ भन्ने वाक्यको अर्थ यस प्रकारको छ: परमप्रभुले एलाममा न्यायद्वारा शासन गर्नुहुनेथियो।

झ) यर्मिया ५०-५१: बेबिलोनको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

यर्मिया ५०:१-१६: यो अध्याय र यसपछिको अध्यायचाहिँ बेबिलोनको विरुद्धमा परमेश्वरको न्यायसित सम्बन्धित छन्। अनि यी भविष्यवाणीहरूमा मादीहरूले बेबिलोन कब्जा गरेको कुरा यिनको आंशिक सन्दर्भ हो। तर यी भविष्यवाणीहरू खास पूरा हुन बाँकी छन् र भविष्यमा पूरा हुनेछन्।

यर्मियाको पुस्तकमा ‘बेबिलोन’ भन्ने नाम एक सय चौसठ्ठी पल्ट प्रयोग गरिएको छ, अँ, पवित्र बाइबलका बाँकी पुस्तकहरूभरि भन्दा बढी प्रयोग गरिएको छ। अनि त्यस बेबिलोन देशलाई उत्तरबाट जितिनेथियो। अनि छ पल्ट जब भविष्यवक्ता यर्मियाले बेबिलोनको न्यायको विषयमा कुरा गरे, तब छ पल्ट उनले इस्राएल र यहूदाको निम्ति भावी आशिषको घोषणा गरे। यर्मिया ५०:४-७ पदको खण्ड-चाहिँ यी छ पल्टमा यिनको पहिलो चोटि हो। यस खण्डमा निर्वासनमा रहेका यहूदीहरूलाई के भनिएको छ भने, तिनीहरू कैदबाट फर्केर आउने मानिसहरूमा अग्रसर हुनुपरेको थियो; किनभने बेबिलोन लुटिनेथियो। बेबिलोनलाई जित्ने सेनामा जाति-जातिका मानिसहरू

हुनेथिए। एघार पदमा कल्दी सेनालाई सम्बोधन गरिएको छ। बाह्र पदमा 'तिमीहरूकी आमा' भन्नाले बेबिलोन देश बुझिन्छ। यशैया १३:१४-२२ पदहरूको खण्डमा बेबिलोनको विनाशको सम्बन्धमा उठेका केही समस्या-हरूको विषयमा छलफल गरिएको छ; यसकारण तपाईंले यशैयाको पुस्तकको उक्त खण्डको टिप्पणीमा हेर्नुहोला।

यर्मिया ५०:१७-३४: इस्राएली जाति, यी तितरबितर भएका भेडाहरू फलाइलो भूमिमा फर्काएर ल्याइनेथिए र तिनीहरूलाई क्षमा गरिनेथियो। यर्मिया ५०:२१-३२ पदको खण्डमा बेबिलोनको विरुद्धमा दत्तिएको परमेश्वरको क्रोध वर्णन गरिएको छ, र त्यसपछिका पदहरूमा उहाँले इस्राएल र यहूदालाई सम्भना गर्नुभएको कुरा बयान गरिएको छ।

यर्मिया ५०:३५-४६: बेबिलोनका मानिसहरूको निम्ति तरवारद्वारा नाश हुनु नै निर्धारित गरिएको थियो। आक्रमणकारी सेनाले यो शहर उजाड़ पारेर छोड्नेथियो, र यसको विनाशको खबर जातिहरूको बीचमा सुनिनेथियो। यर्मिया ५०:४१-४३ र ४४-४६ पदहरूको कुरा आयो: पहिले उक्त पदहरूमा लेखिएको कुराजस्तैका त्यस्तै कुरा पहिले यर्मिया ६:२२-२४ पदहरूमा यहूदाको विषयमा र यर्मिया ४९:१९-२१ पदहरूमा एदोमको विषयमा लेखिएको थियो, तर अहिले यहाँ बेबिलोनको विषयमा उल्लेख गरिएको छ।

यर्मिया ५१:१-१९: परमेश्वरले बेबिलोन-कहाँ एक विनाशक पठाउनुहुनेथियो, जसले तिनीहरूलाई छोड्नेथिएन; (हिब्रूमा 'लेब कर्माई' एउटा कुञ्जी शब्द हो, जसको अर्थ 'मेरो विरुद्धमा उठ्नेहरूको बीचमा' हो); यसरी उहाँले इस्राएल र यहूदालाई बिसन्तुभएन भन्ने कुरा प्रमाणित गर्नुहुनेथियो। सात पदअनुसार परमेश्वरले पहिले बेबिलोनलाई न्यायरूपी

सुनको कचौराको रूपमा जातिहरूलाई नशा चढ्ने गरी डगमगाउन प्रयोग गर्नुभएको थियो। तर अब त्यसले परमप्रभुको बदला अनुभव गर्नेथियो। बेबिलोनमा कैदी भएर बसेका यहूदीहरूले नौ र दस पदमा ती सबै देशहरूको पक्षमा बोलिरहेका छन्, जतिलाई बेबिलोनले जितेको थियो। अनि यहाँ परमेश्वरको महानता व्यर्थ मूर्तिहरूसँग तुलना गरिएको छ; अनि ती एकमात्र साँचो परमेश्वर-चाहिँ इस्राएल र यहूदाका परमेश्वर हुनुहुन्छ।

यर्मिया ५१:२०-३७: बीस पददेखि तेइस पदसम्म परमप्रभु मादीहरूसित बोल्दै हुनुहुन्छ। अनि हुन सक्छ, चौबीस पदको सन्दर्भ यहूदा होला। त्यसपछि पच्चीस पद फेरि बेबिलोन-कहाँ फर्किन्छ, र बेबिलोनलाई 'नाश गर्ने पर्वत' भनिएको छ। बेबिलोनचाहिँ सधैंको निम्ति बासिन्दाविनाको मैलाको थोक पो हुनेथियो, भग्नावशेष पो बन्नेथियो, जङ्गलका पशुहरूको अड्डा पो हुनेथियो। अनि चौतीस र पैंतीस पदमा यहूदा र यरूशलेमका बासिन्दाहरू बोलिरहेका छन्।

यर्मिया ५१:३८-४४: यी पदहरू ख्रीष्टपूर्व ५३९ सालमा आंशिक रूपले पूरा भए। राजा बेल-शज्जर र यिनको राजसभाका सदस्यहरूले भोज गरिरहेको र मतपान गरिरहेको बेलामा मादीहरूले बेबिलोनलाई कब्जा गरे (दानियल ५)। तर त्यस बेलामा त्यो शहर नाश गरिएन। 'समुद्र बाबेलमाथि चढेर आएको छ,' अब समुद्रको कुरा आयो: यस समुद्रले भावी आक्रमणकारीहरूलाई सङ्केत गर्छ।

यर्मिया ५१:४५-५१: कैदी भएर बसेका यहूदीहरूलाई अगावै चेताउनी दिएर 'बेबिलोनको आक्रमण हुनुभन्दा अघि त्यो शहर छोडेर जाओ, र सकभर छिटो यरूशलेममा फर्केर जाओ' भन्ने आदेश दिइयो।

यर्मिया ५१:५२-५८: किनकि त्यो घमण्ड चढेको शहर नाश हुनेथियो; त्यसका खोपिएका

मूर्तिहरू नष्ट हुनेथिए; त्यसका बढाइचढाइहरू मौन पारिनेथिए, त्यसका अगुवाहरू मारिनेथिए र त्यसका पर्खालहरू सम्म पारेर माटोसित मिलाइनेथिए ।

यर्मिया ५१:५९-६४: अब यर्मियाले सरायाहलाई के आज्ञा गरे भने, तिनी कैदमा लिएको बेलामा तिनले यी बेबिलोनको विरुद्धमा लेखिएका भविष्यवाणीहरू साथमा लानु थियो । बेबिलोनमा आएर तिनले यी भविष्यवाणीहरू पढेर सुनाउनु थियो, त्यसपछि तिनले त्यो लेख यूफ्रेटिस नदीमा फाल्नु थियो । यो कार्य बेबिलोनको विनाशको निम्ति उचित चित्र थियो । अनि कालक्रमअनुसार यी पदहरू उन्तीस अध्यायमा जोड्नु उचित छ ।

खण्ड ९

यर्मिया ५२:

निष्कर्ष: यरूशलेमको विनाश

यर्मियाको पुस्तकको अन्तिम अध्यायचाहिँ एउटा ऐतिहासिक अध्याय हो । यस अध्यायमा यरूशलेमको कब्जा र त्यसका बासिन्दाहरू कैदमा लिएको बयान छ ।

यर्मिया ५२:१-१६: एक पददेखि एघार पदसम्मको खण्डमा राजा सिद्कियाहको शासनकालको अन्तका दिनहरूको विवरण दोहोरिएको छ; अनि यरूशलेमको विनाश बाह्र पददेखि सोह्र पदसम्म दोहोरिएको छ (यर्मिया ३९:१-१०) ।

यर्मिया ५२:१७-२३: त्यसपछि बेबिलोनीहरूले परमप्रभुको भवनका कुन-कुन सरसामानहरू लगे, यी सरसामानहरूको विस्तृत सूचि दिइएको छ ।

यर्मिया ५२:२४-२७: अङ्गरक्षकहरूका कप्तान नबूजर-अदानले चौहत्तरजना मानिस-हरूलाई यरूशलेमबाट बेबिलोनका राजा नबूकदनेस्सरकहाँ लगे, जसले तिनीहरूलाई रिब्लामा मारे ।

यर्मिया ५२:२८-३४: अरू मानिस-हरूलाई तीन पल्टमा कैदमा लगियो । अनि राजा यहोयाकिनलाई कैदमा लिएको सैंतीसौं वर्षमा बेबिलोनका राजा एबील-मरोदकले तिनलाई भ्यालखानाबाट निकाले र तिनको मृत्युको दिनसम्म तिनीसित दयाको व्यवहार गरे ।

अनि यसरी न्याय र आँसुहरूले भरिएको भविष्यवाणीको पुस्तक दयालु टीकाटिप्पणीको साथ अन्त भएको छ ।

हामीले यर्मियाको पुस्तक केवल एउटा हिब्रू इतिहास ठान्नुहुँदैन, जुन इतिहासचाहिँ प्रायः भविष्यवाणीको रूपमा प्रस्तुत गरिएको छ । हो, पक्का पनि यो पुस्तक हिब्रू इतिहास नै हो । तर यर्मियाको पुस्तक परमेश्वरको वचनको अंश पनि हो; अनि परमेश्वरको वचन सधैं ताजा हुन्छ र सधैं हाम्रो जीवनसित सम्बन्धित हुन्छ-हुन्छ । लगभग तीन सय वर्षभन्दा अघि जिएका अंग्रेजी टिप्पणीकार श्री माथ्यू हेनरीले यर्मियाको पुस्तकमा हाम्रो निम्ति आत्मिक पाठहरू कुन-कुन हुन्, सो सम्बन्धमा निम्न सङ्क्षिप्त सार दिए:

‘अनि अबचाहिँ निष्कर्ष सुन्नुहोस्: यस पुस्तकको भविष्यवाणी र इतिहास एकसाथ तुलना गर्दा हामी निम्न कुनहरू सिक्छौं:

क) आत्मिक हिसाबले घटेर पतित हुनु वा भ्रष्ट हुनु न मण्डलीहरूको निम्ति, न सम्मानित व्यक्ति-हरूको निम्ति कुनै नौलो कुन हुन्छ ।

ख) जस-जसको मन अधर्मको अड्डा हुन्छ, त्यो अधर्म तिनीहरूको विनाशको कारण हुँदो रहेछ । यसकारण पश्चात्ताप गर्नुहोस् र समय छँदै आफ्नो पाप त्याग्नहोस्, नत्र ता निश्चित छः त्यस पापले तपाईंलाई फेला पारेर बर्बाद गर्नेछ ।

ग) हाम्रो खोक्रो मुखका स्वीकार र हाम्रा सौभाग्यहरू पापको निम्ति कुनै बहाना हुनुहुँदैनन्; यस्ता कुराहरूले हामीलाई विनाशबाट कुनै प्रकारले छुट दिँदैनन्; होइन, होइन ! तर हाम्रो नामधारिता र हाम्रा सौभाग्याहरूको बेप्रयोगले गर्दा हाम्रा पापहरू भन् बढ्दा रहेछन्, र हाम्रो विनाश पनि भन् बढ्ता गरी सुनिश्चित हुनेछ ।

घ) परमेश्वरको कुनै वचन निष्फल भई भुइँमा खस्नेछैन; तर हरेक घटना त्यसको भविष्यवाणी-अनुसार पूरा हुने रहेछ । अनि मानिसहरूको अविश्वासले न परमेश्वरका धम्कीहरू, न उहाँका प्रतिज्ञाहरू रद्द गर्न सक्छ । परमेश्वरको न्याय र सत्यता यहाँ, यस पुस्तकमा मसीले होइन, तर रगतले लेखिएको हो; यसकारण उहाँका धम्कीहरू ठट्टामा नउड़ाउनुहोस् ! आफ्ना पापहरूको विषयमा कायल हुनुहोस् ! भ्रममा नपर्नुहोस्; किनकि निश्चित छः “धोकामा नपर ! परमेश्वरलाई ठट्टामा उड़ाउनुहुँदैन; किनकि मानिसले जे छर्छ, त्यसको कटनी पनि गर्नेछ” (गलाती ६ : ७) ।’ 42)

ENDNOTES:

- 1) **Introduction:** See, e.g., 10:23, 24; 11:18—12:6; 15:10—21; 17:14—18; 18:18—23; 20:7—18.
- 2) **Introduction:** This means that he ministered during the reigns of five kings: Josiah, Jehoahaz, Jehoiakim, Jehoiachin (also called Jeconiah and Coniah), and the puppet king, Zedekiah.
- 3) **1:1–10:** William Kelly, *Jeremiah: The Tender-Hearted Prophet of the Nations*, p. 9.
- 4) **2:1–3:** Kyle M. Yates, *Preaching from the Prophets*, p. 139.
- 5) **5:20–31:** William Kelly, *Jeremiah*, p. 20.
- 6) **6:27–30:** Kyle M. Yates, *Preaching from the Prophets*, p. 141.
- 7) **7:5–15:** ‘Excavations reveal that Shiloh was destroyed about 1050 B.C. This would have been at the time when the Philistines captured the ark (1 Sam. 4:11).’ (The Wesley Bible, New King James Version, ed. by Albert F. Harper, et al., p. 1095). The Mosaic tabernacle survived Shiloh and was later located at Gibeon (2 Chron. 1:2-3).
- 8) **7:16–26:** After Christendom became the state religion of the Roman Empire, hordes of unconverted heathens flooded into the churches, bringing in their pagan ideas. The application of this pagan title ‘queen of heaven’ to the virgin mother of our Lord, while no doubt thought to be a great honor, would be totally rejected by the lowly ‘maidservant of the Lord’ (Luke 1:38).
- 9) **9:1–11:** Kyle M. Yates, *Preaching from the Prophets*, p. 143.
- 10) **9:23–24:** G. Herbert Livingston, ‘Jeremiah,’ *Wesley Bible*, p. 1100.
- 11) **9:25–26:** This is an alternative translation of the phrase ‘all who are in the farthest corners.’
- 12) **10:1–5:** Kyle M. Yates, *Preaching from the Prophets*, p. 144.
- 13) **13:1–11:** *New Scofield Reference Bible*, New King James Version, pp. 784, 785.
- 14) **13:12–14:** R. K. Harrison, *Jeremiah and Lamentations*, pp. 99, 100.
- 15) **13:24–27:** R. K. Harrison, *Jeremiah and Lamentations*, p. 101.
- 16) **14:1–6:** *New Scofield Reference Bible*, NKJV, p. 785.
- 17) **15:19–21:** G. Campbell Morgan, *Searchlights from the Word*, p. 243.
- 18) **16:1–9:** William Kelly, *Jeremiah*, pp. 43, 44.
- 19) **17:1–11:** ‘The reference to the partridge is to the popular belief that it would hatch the eggs of other birds’ (Harrison, *Jeremiah*, p. 107). However, in a footnote on the same page Harrison says that it ‘could refer to some variety of sand grouse.’
- 20) **17:1–11:** R. K. Harrison, *Jeremiah and Lamentations*, p. 106.
- 21) **17:1–11:** Matthew Henry, ‘Jeremiah,’ in *Matthew Henry’s Commentary on the Whole Bible*, IV:519, 520.

- 22) **17:19–27:** Irving L. Jensen, Jeremiah, Prophet of Judgment, p. 59.
- 23) **18:13–17:** C. F. Keil, 'Jeremiah,' in Biblical Commentary on the Old Testament, XIX:300.
- 24) **21:1–7:** William Kelly, Jeremiah, p. 47.
- 25) **22:24–30:** Charles H. Dyer, 'Jeremiah,' in Bible Knowledge Commentary, I:1158.
- 26) **23:1–8:** William Kelly, Jeremiah, p. 48, 49.
- 27) **23:1–8:** The other names are: 1) Jehovah-Jireh meaning 'The LORD will provide' (Gen. 22:13-14); 2) Jehovah-Ropheka, which means 'The LORD who heals you' (Exodus 15:26); 3) Jehovah-Nissi meaning 'The Lord is my Banner' (Exodus 17:8–15); 4) Jehovah-Shalom, which means 'The LORD is peace' (Judges 6:24); 5) Jehovah-Ro'i meaning 'The LORD is my Shepherd' (Psalm 23:1); and 6) Jehovah-Shammah which means 'The LORD is there' (Ezekiel 48:35).
- 28) **23:30–32:** Kyle M. Yates, Preaching, p. 146.
- 29) **23:33–40:** The same Hebrew word (massaḥ) can mean either 'burden' or 'oracle.' Ryrie calls it 'a customary word for a weighty, prophetic message' (cf. Nah. 1:1; Hab. 1:1) in the Ryrie Study Bible, New King James Version, p. 1182.
- 30) **27:12–22:** Charles C. Ryrie, ed., The Ryrie Study Bible, New King James Version, p. 1187.
- 31) **28:10–17:** William Kelly, Jeremiah, p. 67.
- 32) **29:10–14:** Kyle M. Yates, Preaching from the Prophets, pp. 146, 147.
- 33) **Chapters. 30–33: Introduction:** Clyde T. Francisco, Studies in Jeremiah, p. 107.
- 34) **31:1–20:** William Kelly, Jeremiah, pp. 75, 76.
- 35) **31:21–22:** George Williams, The Student's Commentary on the Holy Scriptures, p. 552.
- 36) **31:21–22:** William Kelly, Jeremiah, p. 77.
- 37) **39:15–18:** His name means 'servant of the king.'
- 38) **Chapter 45:** William Kelly, Jeremiah, p. 94.
- 39) **Chapters. 46–51: Introduction:** At the time of editing this commentary in 1990, Iraq, where ancient Babylon was located, had actually begun the rebuilding of Babylon under Saddam Hussein.
- 40) **49:7–22:** George Williams, Student's Commentary, p. 563.
- 41) **49:23–27:** Since Hebrew does not have capital and lower case letters, all capitalization in English versions must necessarily be decided upon by the translators.
- 42) **52:28–34:** Matthew Henry, 'Jeremiah,' IV:711.

BIBLIOGRAPHY

- Dyer, Charles A. 'Jeremiah' and 'Lamentations.' In *The Bible Knowledge Commentary: Old Testament*. Wheaton, IL: Victor Books, 1985.
- Feinberg, Charles L. *Jeremiah: A Commentary*. Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1982.
- Francisco, Clyde T. *Studies in Jeremiah*. Nashville: Convention Press, 1961.
- Harrison, R. K. *Jeremiah and Lamentations*. The Tyndale Old Testament Commentaries. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1973.
- Henry, Matthew. 'Jeremiah.' In *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible*. Vol. 4. McLean, VA: MacDonald Publishing Company, n.d.
- Jensen, Irving L. 'Jeremiah and Lamentations.' In *Everyman's Bible Commentary*. Chicago: Moody Press, 1974.
- Keil, C. F. 'Jeremiah—Lamentations.' In *Biblical Commentary on the Old Testament*. Vols. 19, 20. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1971.
- Kelly, William. *Jeremiah: The Tender-Hearted Prophet of the Nations*. Charlotte: Books for Christians, n.d.
- von Orelli, Hans Conrad. *The Prophecies of Jeremiah*. Reprint. Minneapolis: Klock & Klock Christian Publishers, 1977.

विलापको पुस्तकको टिप्पणी

विलापको पुस्तकको भूमिका

‘पापमा लोभ्याउने आकर्षण छ र पापमा कतै उत्तेजना र आनन्द पनि होला, तर पापसित दुःखकष्ट, शोकचिन्ता, आपद्विपाद, बाँझो फलहीनता र पीडारूपी ठूलो भारी साथमा आउँछ; अनि यो विलापको पुस्तक यसको मौन साक्षी हो । पापले “खाऊ, पिऊ र मोज गर” भनेर भन्छ, तर त्यसले आफ्नो विपरीत पक्ष लुकाउँछ । तर विलापको पुस्तकले यो नकारात्मक पक्ष अलिकति पनि लुकाउँदैन ।’

श्री चार्ल्स आर. स्वीन्डोल

क) ग्रन्थ-सूचिमा यस पुस्तकको विशिष्ट स्थान

यस सानो पुस्तकको नाम ग्रीक, ल्याटिन र अंग्रेजी बाइबल-संस्करणहरूमा ‘विलाप’ भन्ने नाम दिइएको छ । तर यहूदीहरूले यसको नाम ‘कसरी?’ राखे, जुन शब्द एक अध्याय, दुई अध्याय र चार अध्यायको पहिलो शब्द हो, जसको अर्थ कि त ‘कसरी’, कि त ‘हाय’ हो । यो पुस्तक पाँचवटा अलग-अलग कविताहरूले बनेको हो, जुन कविताहरूको एकै विषय-वस्तुचाहिँ यरूशलेमको विनाश हो । किनकि ख्रीष्टपूर्व ५८६ सालमा बेबिलोनका राजा नबूकदनेस्सरले यरूशलेम शहर नाश गरे ।

अनि यस पुस्तकका पहिला चारवटा अध्यायहरू अक्षरबद्ध कविता हुन्, जस-जसको हरेक पद हिब्रू वर्णमालाका क्रमसँगै राखिएका अक्षरबाट शुरु हुन्छ; यो कति अद्वितीय रचना हो ! हुन सक्छ, कण्ठस्थ गर्न सजिलो होस् भन्ने हेतुले यसो गरिएको होला । तीन अध्याय यसमा अलिक फरक छ, किनकि यस अध्यायमा तीन-तीनवटा पदहरू एकै अक्षरबाट शुरु हुन्छ । अनि पाँच अध्यायमा हिब्रू वर्णमालाका बाइस अक्षरअनुसार

बाइसवटा पदहरू त छन्, तर यी पदहरू अक्षरबद्ध प्रकारले राखिएका छैनन् ।

यस्तो साँघुरो भाषागत रूपरेखाभिन्न लेखन निक्कै कठिन थियो होला; तर यस पुस्तकमा यसका लेखक आवेगसित देशभक्त भावना र हृदयस्पर्शी पीडा व्यक्त गर्न सफल भए ।

ख) यस पुस्तकको लेखक को हुन् ?

विलापको पुस्तकबाट लेखकको नाम देखा परेन; तर यर्मियाले यो पुस्तक लेखेका हुन् भन्ने परम्परा पुरानो हो, र अठारौँ शताब्दीसम्म कसैले पनि यो कुरा खण्डन गरेन ।

सेप्टुवजिन्ट नामक ग्रीक अनुवादमा विलापको पुस्तकको भूमिका छ, जसको शैलीबाट यो प्रस्तावनाचाहिँ सीधा हिब्रू मूल-पाण्डुलिपिबाट लिइएको सङ्केत आउँछ, जहाँ यसो लेखिएको छ: ‘अनि यस्तो भयो – इस्राएली जातिलाई निर्वासनमा लगिएको पश्चात् यरूशलेम नाश भएपछि यर्मिया रोइरहे, र उनले यस विलापको पुस्तकमा उल्लेख गरिएको विलापका शब्दहरूले यरूशलेमको निम्ति विलाप गरे ... ।’ त्यसपछि सेप्टुवजिन्टमा विलापको पुस्तकको एक अध्याय शुरु हुन्छ ।

विलापको पुस्तकको शैलीले यसको लेखक रुने भविष्यवक्ता यर्मिया हुन् भन्ने सङ्केत गर्छ, अनि २ इतिहास ३५:२५ पदले पनि सीधा यर्मियाको सम्बन्ध शोकगीत वा विलाप-गीतको रचनासँग जोड्छ। यस पुस्तकका लेखक प्रत्यक्षदर्शी थिए; अनि अहिलेसम्म कुनै अन्य व्यक्ति लेखकको रूपमा प्रस्तुत गरिएको छैन। यसकारण परम्परागत यहूदी र इसाई धारणा सत्य ठहर्ला, जुन धारणाअनुसार यर्मियाले विलापको पुस्तक लेखे। यसको विरुद्धमा अरू कुनै तर्कयुक्त कुरा छैन।

ग) यस पुस्तकको लेख्ने मिति के हो ?

सियोनको विनाशको विषयमा दिइएका तत्कालीन विवरणहरू यति ज्वलन्त, यति प्रभावकारी र यति पत्यारलाग्दा छन्, कि यी विवरणहरू यो घटना घटेको थोरै समयपछि अर्थात् लगभग ख्रीष्टपूर्व ५८६-५८५ सालमा लेखिए होलान्, अँ, यर्मिया मिस्र देशमा गएको समयभन्दा अघि लेखिए होलान्।

घ) यस पुस्तकको सन्दर्भ र यसको विषयवस्तु के-के हुन् ?

यरूशलेमको विनाशचाहिँ एउटा अति कष्टदायक र ज्यादा पीडाजनक समय थियो। यस भयानक विपत्तिले विलापको पुस्तक जन्मायो; किनकि हाम्रो विचारमा, यस दुर्घटनाले भविष्यवक्ता यर्मियाको हृदय बेसरी थिचेर माड्मुड पाख्यो र उनीबाट विलापको पुस्तकका शब्दहरू निकाल्यो।

यस पुस्तकले यर्मियाको पुस्तकमा लेखिएका भविष्यवाणीहरूको विषयमा परिशिष्टको काम गर्छ। किनकि भविष्यवक्ता यर्मियाले यरूशलेमको र मन्दिरको विनाशको खातिर कसरी गहिरो शोक गरे, सो वर्णन यस पुस्तकमा प्रस्तुत गरिएको छ। आफ्ना भविष्यवाणीहरू पूरा भएकोमा हर्षले उल्लसित हुनुको सट्टामा उनी आफ्ना मानिसहरूका दुःखकष्टहरू देखेर धुरधुर रोए।

विलापको पुस्तक यर्मियाका शब्दहरू हुन्; यति मात्र होइन, तर यस पुस्तकको विषयमा अरू धारणाहरू पनि अपनाउन सकिन्छ:

क) यस पुस्तकमा बाँकी रहेका यहूदीहरूले गरेको शोक व्यक्त गरिएको छ, जसको पक्षमा बोल्ने प्रवक्ता यर्मिया थिए; किनकि तिनीहरूले बेबिलोनीहरूको हमला आफ्नै आँखाहरूले देखेका थिए।

ख) ख्रीष्ट येशू यस धरतीमा आउनुभयो र क्रूसमा मर्नुभयो, र उहाँले आफ्नो बहुमूल्य रगत बगाउनुभयो; त्यस बेलामा उहाँको पीडा केजस्तो थियो, यस पुस्तकमा व्यक्त गरिएको छ; यसको उदाहरणको लागि तपाईंले विलाप १:१२ पद हेर्नुहोला।

ग) बाँकी रहेका यहूदीहरूले भावी दिनमा शोक गर्लान्, जब तिनीहरू महासङ्कष्टबाट भएर जानुपर्नेछ, जसको नाम 'याकूबको कष्टको समय' पनि राखिएको छ (यर्मिया ३०:७)। अनि तिनीहरूको यो भावी शोक यहाँ, यस पुस्तकमा व्यक्त गरिएको छ।

रूपरेखा:

खण्ड १) विलाप १:१-११: यरूशलेमको भयानक उजाड़ता

खण्ड २) विलाप १:१२-२२: मानिसहरूको दुःखद रोदन, पापको स्वीकार र प्रार्थना

क) विलाप १:१२-१७: तिनीहरूको रोदन

ख) विलाप १:१८-१९: तिनीहरूको पापको स्वीकार

ग) विलाप १:२०-२२: तिनीहरूको प्रार्थना

खण्ड ३) विलाप २: परमप्रभुले यरूशलेमलाई दण्ड दिनुभएको हो

क) विलाप २:१-१३: परमेश्वरको क्रोधका नराम्रा असरहरू के-के थिए ?

ख) विलाप २:१४: परमेश्वरको क्रोधको कारण के हो ? भूटा अगमवक्ताहरू मानिसहरूलाई चेताउनी दिन असफल भए ।

ग) विलाप २:१५-१६: दर्शकहरूले गिल्ला गरेका

घ) विलाप २:१७: परमेश्वरले दिनुभएका धम्कीहरू पूरा भए

ङ) विलाप २:१८-१९: पश्चात्ताप गर्ने आह्वान दिइयो

च) विलाप २:२०-२२: 'हे परमेश्वर, हामी कृपा पाऔं' भन्ने प्रार्थना चढाइएको

खण्ड ४) विलाप ३: भविष्यवक्ता यर्मियाले बाँकी रहेका यहूदीहरूको शोक र पापको स्वीकार व्यक्त गरे

क) विलाप ३:१-१८: परमेश्वरका न्यायहरू कस्ता-कस्ता थिए ?

ख) विलाप ३:१९-३९: परमप्रभुका कृपाहरू कस्ता छन् ?

ग) विलाप ३:४०-४२: आत्मिक नवीकरणको निम्ति गरिएको आह्वान

घ) विलाप ३:४३-५१: यरूशलेमको विषयमा यर्मियाले गरेको शोक

ङ) विलाप ३:५२-६६: 'मेरा शत्रुहरूबाट छुटकारा पाऊँ' भन्ने भविष्यवक्ताको प्रार्थना

खण्ड ५) विलाप ४:१-२०: विगत यहूदा र वर्तमान यहूदामा भएको भिन्नता के हो ?

खण्ड ६) विलाप ४:२१-२२: भावी आशा: एदोम नष्ट हुनेछ र यहूदा पुनर्स्थापित हुनेछ ।

खण्ड ७) विलाप ५: बाँकी रहेका यहूदीहरूले कृपा पाऔं र पुनर्स्थापित हुन पाऔं भनेर परमेश्वरलाई अनुरोध गरेका

नवीकरणमा पुर्खाउने बाटोका चारवटा कदमहरू:

क) विलाप १:८: पाप गरिन्छ ⇨ दुःखकष्ट पाइन्छ

ख) विलाप १:२०: शोक गरिन्छ ⇨ पश्चात्ताप गरिन्छ

ग) विलाप ३:१९-२४: प्रार्थना गरिन्छ ⇨ आशा पाइन्छ

घ) विलाप ५:२१: विश्वास गरिन्छ ⇨ पुनर्स्थापना होइन्छ

विलापको पुस्तकको टिप्पणी

खण्ड २

विलाप १:१२-२२:

मानिसहरूको दुःखद रोदन, पापको
स्वीकार र प्रार्थना

क) विलाप १:१२-१७: तिनीहरूको रोदन

विलाप १:१२-१७: यस खण्डको सन्दर्भ-चाहिँ यरूशलेमको अद्वितीय पीडा हो। अनि बाह्र पदचाहिँ पीडा व्यक्त गर्ने सर्वमान्य नमुना^{१)} भएको छ, र यस पदले हामीलाई हाम्रा प्रभु येशूको सम्भना दिलाउँछ, जसले यरूशलेमका मानिसहरूको निम्ति विलाप गर्नुभयो, किनकि हठी भई तिनीहरूले उहाँलाई तिरस्कार गरे। अनि यहाँ प्रयोग गरिएको भाषाचाहिँ क्रसमा टँगिनुभएको ख्रीष्ट येशूको अवस्था राम्रोसँग बयान गर्छ; किनकि त्यहाँ निर्दय सिपाहीहरूले, साथै दिलरहित धर्म-नेताहरू र जनताका मानिसहरूले उहाँलाई पीडा सहनुभएको हेर्दैथिए, अनि उहाँ तिनीहरूको सार्वजनिक तमाशा हुनुभयो।

यहूदीहरूले मानिए: हो, परमप्रभुले यो विनाश ल्याउनुभएको हो (विलाप १:१५)। अनि सियोनले दयाको भीख माग्ने गरी आफ्ना

खण्ड १

विलाप १:१-११:

यरूशलेमको भयानक उजाड़ता

विलाप १:१-११: हामी यहाँ, यस खण्डमा यरूशलेम पूरा उजाड़ भएको दृश्य देख्छौं; अनि यसको बयान गर्न यहाँ दर्शकको शैली प्रयोग गरिएको छ। बितेको समयमा यो शहर धेरै मानिसहरूको बस्ने ठाउँ भएको थियो, तर अहिले यो एउटा सन्तानहीन विधवा पो भयो। यो राजकुमारी दासी पो बनेकी छे; किनकि यसका मूर्तिहरूले यसलाई त्यागिदिए, र यसका सहयोगी मित्र-राष्ट्रहरूले यसलाई विश्वासघात गरे (पद १-२)। अनि मानिसहरू आफ्ना पापले गर्दा कैदमा गए; अनि कुनै तीर्थ-यात्री सियोनमा आराधना गर्न आउँदैन-थियो (पद ३-९)। बेबिलोनीहरूले पवित्र-स्थानरूपी मन्दिरका बहुमूल्य भाँडाकुँडाहरू लगे (पद १०); अनि मानिसहरूले अनिकाल भोग्दैथिए (पद ११)।

हातहरू फैलाए ता पनि यसलाई सान्त्वना दिने कोही पनि भएन । यरूशलेम एउटी अशुद्ध स्त्री भएकी छे (पद १७) ।

ख) विलाप १:१८-१९: तिनीहरूको पापको स्वीकार

यहूदीहरूले आफ्नो पाप मानिलिए: हो, परमप्रभु धर्मी हुनुहुन्थ्यो, जसले तिनीहरूलाई कैदमा पठाउनुभयो; किनभने तिनीहरूले उहाँको आज्ञाको विरुद्धमा विद्रोह गरेका थिए; अनि यसका अन्य प्रेमीहरू अर्थात् यी अन्यजाति राष्ट्रहरूले यसलाई धोका दिए; यो तिनीहरूले स्वीकार गरे ।

ग) विलाप १:२०-२२: तिनीहरूको प्रार्थना

विलाप १:२०-२२: यहूदाले परमेश्वरलाई प्रार्थना गर्छ र सुस्केरा हाल्दा-हाल्दै आफ्ना अपराधहरू मानिलिन्छ । यसको अनुरोध थियो: उहाँले उसको दुःखमा रमाइरहेका उसका शत्रुहरूलाई तिनीहरूको दुष्टताको निम्ति बदला दिऊन् ।

खण्ड ३

विलाप २:

परमप्रभुले यरूशलेमलाई दण्ड दिनुभएको हो

क) विलाप २:१-१३: परमेश्वरको क्रोधका नरात्रा असरहरू के-के थिए ?

विलाप २:१-७: यी पदहरूमा परमेश्वरले यहूदालाई के-के गर्नुभयो, सो वर्णन गरिएको छ: क) उहाँले आफ्नो पाउदानरूपी मन्दिर

भत्काउनुभयो (१ पद); ख) उहाँले तिनी-हरूका शहरहरू निल्नुभयो (२ पद); ग) मानौं उहाँ स्वयम् यहूदाको शत्रु हुनुभएभैं गरी उहाँले तिनीहरूको शत्रुलाई रोकिराख्नुभएन (२:३-५); घ) उहाँ परमप्रभुको भवनसित एउटा बगैंचासित गरेजस्तै व्यवहार गर्नुभयो र सियोनमा बलिदान चढाउने व्यवस्था बन्द गरिदिनुभयो अनि राजा र पूजाहारी दुवैलाई हटाइदिनुभयो (२:६-७) ।

विलाप २:८-१३: उहाँले यरूशलेम शहर भग्नावशेष तुल्याउनुभयो; यसका शासकहरू कैदमा थिए; अनि तिनीहरूका भविष्य-वक्ताहरूले परमप्रभुबाट कुनै दिव्य वाणी पाउँदैनथिए । बूढा प्रधानहरूले शोक गर्दैथिए, अनि तिनीहरूका कन्याहरूले लाजले आफ्ना टाउका भुकाउँदैथिए (२:८-१०) । बाल-बच्चाहरू सडकहरूहुँदो भोकले मूर्च्छा पर्दैथिए; यिनीहरू लड्दैथिए र मर्दैथिए (२:११-१२) । मानिसहरूको विपत्ति अति भएको थियो; भविष्यवक्ताले तिनीहरूलाई कसरी सान्त्वना दिऊन् ? त्यो त उनको क्षमतादेखि बाहिरको कुरा थियो (१३ पद) । यी मानिसहरू सियोनकी कन्या छोरीको नामअनुसार हुनु-परेको थियो, तर वास्तवमा तिनीहरू यस्ता सद्गुणले युक्त हुँदैनथिए ।

ख) विलाप २:१४: परमेश्वरको क्रोधको कारण के हो ? भूटा अगमवक्ताहरू मानिसहरूलाई चेताउनी दिन असफल भए ।

विलाप २:१४: यहूदाका भविष्य-वक्ताहरूले भूटा र छली दर्शनहरू देखेका थिए । उनीहरूले मानिसहरूको अधर्म भन्डाफोर गर्नुपर्नेथियो; तर यसो गर्नुको सट्टामा उनीहरूले भूटा वाणीहरू र भ्रमका कुराहरू रचिरहेका थिए ।

ग) विलाप २:१५-१६: दर्शकहरूले गिल्ला गरेका

विलाप २:१५-१६: यहूदाका छिमेकी राष्ट्रहरू यरूशलेमको विनाशमा रमाइरहेका थिए । तिनीहरूले ताली बजाउँदैथिए, खिसी गर्दैथिए र परपीडक आनन्दले रमाएर भने: 'निश्चय हामीले बाटो हेरेको दिन यही हो ! हामीले फेला पार्छौं; लौ, हामीले देख्यौं-देख्यौं !'

घ) विलाप २:१७: परमेश्वरले दिनुभएका धम्कीहरू पूरा भए

परमप्रभुले आफ्नो वचन पूरा गर्नुभयो । उहाँले आफ्ना जनहरूलाई तल भर्नुभयो र यहूदाका विरोधीहरूको शक्ति उच्च पार्नुभयो । हिब्रू भाषामा सिङको सङ्केतात्मक अर्थ शक्ति हो ।

ङ) विलाप २:१८-१९: पश्चात्ताप गर्ने आह्वान दिइयो

बुबाआमाहरूले आँसुको साथ र कुनै विराम नगरी आफ्ना बालबच्चाहरूको निम्ति परमप्रभुलाई पुकार्ने आह्वान पाए; किनकि तिनीहरूका छोराछोरीहरू हरेक सङ्कको सिरानमा भोकले मूर्च्छा भए ।

च) विलाप २:२०-२२: 'हे परमेश्वर, हामी कृपा पाऔं' भन्ने प्रार्थना चढाइएको

धत्, घोर अनिकाल लागेको हुनाले स्त्री-हरूले आफ्नै गर्भको फल खाए, कसरी ? यरूशलेमका सङ्कहरू मारिएकाहरूले भरिए; किनभने परमेश्वरले बेबिलोनीहरूलाई एउटा समारोहमा आउने गरी निम्तो दिनुभयो ।

खण्ड ४

विलाप ३:

भविष्यवक्ता यर्मियाले बाँकी रहेका यहूदीहरूको शोक र पापको स्वीकार व्यक्त गरे

क) विलाप ३:१-१८: परमेश्वरका न्यायहरू कस्ता-कस्ता थिए ?

विलाप ३:१-१८: 'म' र 'हामी'को बीचमा पालोपिलो गरेर भविष्यवक्ताले आफ्ना अनुभवहरू र आफ्ना लोगहरूले गरेका अनुभवहरूको बीचमा ठूलो समानता देखे । परमेश्वरको क्रोध कसरी व्यक्त गर्ने, त्यसलाई कुन चित्रण दिने ? त्यो त घोर अन्धकारमा पर्नु हो; त्यो त उहाँको हातबाट निरन्तर पिटाइ खानु हो (३:१-३); त्यो त समयभन्दा अघि बढ्ने हुनु हो; त्यो त भाँचिएका हड्डीहरूको दुःखाइ बराबर हो; त्यो त तीतोपन र क्लेशरूपी जेलमा बस्नु हो; त्यो त जीवित हुँदा मर्ने अनुभव गर्नु हो (३:४-६); त्यो त अनिवार्य रूपले भयालखानामा बस्नु हो; त्यो त प्रार्थना गरेर उत्तर नपाउनु हो (३:७-९); त्यो त ढुकेर बस्ने जङ्गली पशुको हमलाजस्तै हो; त्यो त तारोमा हानेको आक्रमणजत्तिकै हो (३:१०-१२); त्यो त काँडले गरेका गहिरा चोटहरूजस्तै हो, हाँसोको पत्र हुनु हो र तीतेपातीको आहार सेवन गर्नु हो (३:१३-१५); त्यो त भाँचिएका दाँतहरूको दुःखाइ बराबर पीडा पाउनु हो, खरानीको लुगा लगाएको जस्तै हो (१६ पद); त्यो त

सम्भना-शक्ति हराउनु हो, शान्ति गुमाउनु हो र सारा धनसम्पत्तिको हानि उठाउनुजस्तै हो; किनकि परमेश्वरबाट सहायता पाउने सारा आशा नष्ट भयो (३:१७-१८) ।

ख) विलाप ३:१९-३९: परमप्रभुका कृपाहरू कस्ता छन् ?

विलाप ३:१९-३९: यर्मियाले परमेश्वरलाई पुकारेर 'मेरो तित्त दुर्दशा सम्भनुहोस्' भन्ने विन्ती चढाए; तर उनको कष्ट लामो समयसम्म उत्तिकै भइरह्यो; यसकारण उनको मन खिन्न र निराश भयो (३:१९-२०); तर यस समयमा भविष्य-वक्ताले आफ्ना आँखाहरू आफैबाट हटाएर परमप्रभुमाथि लगाइदिए। अनि जब उनले परमप्रभुका करुणाहरू र उहाँका कोमल कृपाहरू सम्भे, जुनचाहिँ हरेक बिहान नयाँ हुन्छन्, अनि जब उनले उहाँको विश्वास-योग्यता महान् भएको याद गरे ^{२)}, तब उनको आशा पुनर्जागृत भयो (३:२१-२४) ।

त्यसपछि उनले दुःखको समयमा सिकेका पाठहरू पेश गरे, जस्तै: **क)** चुपचापसित परमप्रभुको छुटकाराको बाटो हेर्नु असल हो, अनि **ख)** जवानीमा आफूलाई उहाँको जुवामनि सुम्पनु उत्तम हो (३:२५-२७); **ग)** एक शब्द नभनेर परमेश्वरबाट ताडना सहनु, अँ, मानिसहरूबाट थप्पड खानु अनि निन्दा र अपमान ग्रहण गर्नु असल हो (३:२८-३०); **घ)** परमेश्वरले सधैंको निम्ति त्यागनुहुन्न, न ता उहाँको त्याग उद्देश्यहीन हुन्छ; अनि **ङ)** यस प्रकारको त्यागपछि उहाँका करुणाहरू र उहाँको दया सुनिश्चित छन् (३:३१-३३); **च)** परमप्रभुले थिचोमिचो, अन्याय र अधिकारको हरण कहिल्यै स्वीकार गर्नुहुन्न (३:३४-३६); **छ)** उहाँ सर्वाधिकारी हुनुहुन्छ; **ज)** उहाँको वचन पूरा हुने नै छ; **झ)** सबै कुराहरू उहाँको इच्छाको अधीनतामा

छन्; अनि **ण)** उहाँले कुनै मानिसलाई पापको निम्ति दण्ड दिनुहुँदा जुन मानिसले यसको बारेमा गनगन गर्छ, त्यो मानिस मूर्ख हो (३:३७-३९) ।

ग) विलाप ३:४०-४२: आत्मिक नवीकरणको निम्ति गरिएको आह्वान

विलाप ३:४०-४२: यस खण्डबाट आशिशको राजमार्गका नियमहरू सिक्नुहोस्: आफ्नो जीवन जाँचुहोस् र प्रभुकहाँ फर्कनुहोस्! स्वीकार नगरिएको पाप मानि-लिनुहोस्; नत्र तपाईं पापको क्षमा पाउनुहुन्न ।

घ) विलाप ३:४३-५१: यरूशलेमको विषयमा यर्मियाले गरेको शोक

विलाप ३:४३-५१: अब विषय फेरि यर्मिया र उनका लोगहरूले सहेका कष्टमा फर्कन्छ। परमेश्वरले दया नगरी तिनीहरूलाई पिछा गर्नुभयो र तिनीहरूलाई मार्नुभयो; उहाँले आफैलाई तिनीहरूका प्रार्थनाहरूबाट लुकाउनुभयो र तिनीहरूलाई पृथ्वीको फोहोरमैला तुल्याउनुभयो (३:४३-४५) । उता परमेश्वरका जनहरूले डर, खतरा र विनाश अनुभव गर्दाखेरि तिनीहरूका सबै शत्रुहरूले तिनीहरूलाई गिल्ला गरे। तर यता आफ्ना लोगहरूको विनाश देखेर भविष्यवक्ता नरोकीकन डाँको छोडी रोइरहे (३:४६-५१) ।

ङ) विलाप ३:५२-६६: 'मेरा शत्रुहरूबाट छुटकारा पाऊँ' भन्ने भविष्यवक्ताको प्रार्थना

विलाप ३:५२-६६: उनका शत्रुहरूले उनलाई एउटा चरा मार्नेले चरालाई शिकार गरेभैं लखेटे, उनलाई खाइलमा हाले, उनलाई ढुङ्गाले हाने; उनी पानीमा डुल्न लागेका थिए; यस हालतमा भविष्यवक्ताले आफ्नो अन्त

आइसकेको ठाने (३:५२-५४) । यसकारण उनले सबैभन्दा गहिरो खाडलबाट आग्रहपूर्वक प्रार्थना गरे, र परमेश्वरले उनलाई जवाफ दिनुभयो । उहाँले उनलाई 'नडराऊ' भन्नुभयो (३:५५-५७) ।

अनि अब उनले परमप्रभुलाई अर्को विन्ती गरे: उनको घोर अन्याय भइरहेको थियो; उहाँले उनको विरुद्धमा तिनीहरूको बदला, तिनीहरूका युक्तिहरू, तिनीहरूको निन्दा, तिनीहरूका अपमान र उपहासका शब्दहरू र तिनीहरूको गिल्लामाथि ध्यान दिएका होऊन् र उनको मुद्दा लडेका होऊन् । धार्मिकताको माग के थियो भने, उहाँले उनका शत्रुहरूलाई दण्ड दिनुपर्छ, श्राप दिनुपर्छ, खेदनुपर्छ र नाश गर्नुपर्छ (३:५८-६६) ।

अनि पेंसट्टी पदमा घुम्तो हालिएको हृदयको कुरा लेखिएको छ । यस सिलसिलामा २ कोरिन्ती ३:१५ पदमा यसो लेखिएको छ: 'आजको दिनसम्म मोशाको पुस्तक पढ्दाखेरि तिनीहरूको हृदयमाथि घुम्तो हालिएको हुन्छ ।' अनि यस विषयमा श्री सी. एफ. काइलको कुरा पनि सुनीं, जसले यसो भनेका छन्:

'हुन सक्छ, सायद यहाँ लेखिएको कुराको सन्दर्भ हृदय कठोर पार्ने कुरा होइन, तर हृदय अन्धा भएको कुरा हो; यस प्रकारको अन्धोपनले विनाशमा पुर्‍याउँछ ।'^{३)}

खण्ड ५

विलाप ४:१-२०:

विगत यहूदा र वर्तमान यहूदामा भएको भिन्नता के हो ?

विलाप ४:१-२०: अनि यहाँ, यस ठाउँमा आएर भविष्यवक्ताले यरूशलेमको बितेको

समयको गौरव यसको वर्तमान दयनीय स्थितिसँग तुलना गर्दैथिए । किनकि मन्दिर ध्वस्त भएको थियो; आमाहरूले आफ्ना बालबच्चाहरूलाई त्यागे (४:३-४); मानिसहरू भोकले मर्दैथिए (५ पद); पापको दण्ड लम्मिँदैगयो (६ पद); सडकहरूहुँदो शासकहरू चिनिँदैनथिए (४:७-८); दयालु स्त्रीहरू समेत नरभक्षक भए (१० पद); अनि यो अजेय शहर शत्रुको हातमा परेको थियो (१२ पद) । यो सबै किन भएको थियो ? यो सब यसका भविष्यवक्ताहरूका पापहरू, यसका पूजाहारीहरू र मानिसहरूका अधर्म-हरूको खातिर भएको हो (४:१३-१६) । तिनीहरूले सहायता पाउनको निम्ति व्यर्थमा मिस्र देशतिर हेरिरहेका थिए (१७ पद) । किनकि अचानक बेबिलोनीहरूले तिनी-हरूलाई घेरिहाले (४:१८-१९), अनि राजा सिद्कियाह, परमप्रभुका अभिषिक्त जनलाई कब्जा गरियो (२० पद) ।

खण्ड ६

विलाप ४:२१-२२:

भावी आशा: एदोम नष्ट हुनेछ र यहूदा पुनर्स्थापित हुनेछ ।

विलाप ४:२१-२२: एदोमकी छोरी यरूशलेमको विनाशमा हर्षित भई; तर त्यसलाई कडाभन्दा कडा सजाय दिइनेछ र त्यसका पापहरू खुलस्त पारिनेछन् । अनि सियोनचाहिँ पुनर्स्थापित हुनेछ ।

खण्ड ७

विलाप ५ :

**बाँकी रहेका यहूदीहरूले कृपा
पाऔं र पुनर्स्थापित हुन पाऔं
भनेर परमेश्वरलाई अनुरोध गरेका**

विलाप ५:१-१४: यी पदहरूमा मानिस-हरूले आफूमाथि आइपरेका भयानक स्थिति-हरूको बारेमा आलाप-विलाप गरिरहेका थिए; किनकि दैनिक आवश्यकताहरू साह्रै महँगा भए (४ पद); तिनीहरू काममा जोतिन्थे (५ पद); तिनीहरूलाई थिचोमिचो गरिन्थ्यो (८ पद); अनि घोर अनिकाल लाग्दैथियो र चारैतिरबाट तिमीहरूमाथि खतरा आइरहेको थियो (५:९-१०); कन्याहरूलाई बलात्कार गरिन्थ्यो, शासकहरूसित क्रूर व्यवहार गरिन्थ्यो र बूढा प्रधानहरूको विरुद्धमा विभिन्न अत्याचार गरिन्थ्यो (५:११-१२); जवानहरू, केटा-केटीहरू र बूढा प्रधानहरूका कठिनाइहरू कति थिए कति ! (५:१३-१४) ।

विलाप ५:१५-१८: यी सबै भयङ्कर-भयङ्कर कुराहरूले गर्दा यहूदाको आनन्द बन्द भएको थियो, यसको नाच विलापमा परिणत भएको थियो, यसको शिरबाट मुकुट भुइँमा भरेको थियो, र सियोन पर्वत उजाड भएको थियो ।

यो सबैको मूलकारण यसरी स्वीकार गरियो: 'हामीलाई हाय, किनभने हामीले पाप गरेका छौं !' (१६ पद) ।

विलाप ५:१९-२२: अन्तमा यी मानिस-हरूले परमप्रभुलाई वित्ती गरे: 'हे परमप्रभु, हामीलाई आफूकहाँ फर्काउनुहोस्, र हामी फर्कनेछौं ।' उहाँसित तिनीहरूको सम्बन्ध पुनर्स्थापित होस् र उहाँसित तिनीहरूको सम्बन्धमा नवीकरण आएको होस् । चाखलाग्दो कुरा के हो भने, धेरै हिब्रू पाण्डुलिपीहरूमा बाइस पदपछि एक्काइस पद फेरि यस हेतुले दोहोरिएको छ, कि यो विलापको पुस्तक निराशपूर्ण अन्तको सट्टामा आशाको टीकाको साथ अन्त भएको होस् ।^{४)} वास्तवमा, श्री सी. एफ. काइलको टिप्पणीअनुसार बाइस पदको अर्थ ठीक प्रकारले बुझिन्छ भने, एक्काइस पद दोहोरिनु आवश्यक छैन । किनकि तिनले यसो लेखेका छन्:

‘जुन निष्कर्षमा हामी आइपुग्यौं, त्यो निष्कर्ष विलापको पुस्तकको गुण र रससँग पूरा मिल्छ, किनकि यस पुस्तकको निम्ति अन्तसम्म गुनासो र वित्ती पालोपिलो गरिरहने क्रिया-प्रक्रिया सुहाउँछ; तर याद रहोस्: यस पुस्तकमा आशाको किरण नभएको होइन है । तर त्यो आशाचाहिँ हर्षित विजयको उचाइमा उठ्न सक्दैन, तर त्यो आशा श्री कार्ल फ्रिड्रिक गेर्लाकले व्यक्त गरेअनुसार थियो, जसले यस आशाको विषयमा यसो भने: “त्यो आशा टाढाबाट मात्र भिलिक-भिलिक भल्किन्थ्यो, बादलहरूको बीचबाट चम्किरहेको बिहानको ताराजस्तै थियो; त्यसले रातको अन्धकार हटाउन सक्दैनथियो, तर त्यसले ‘सूर्यको उदय नजिकछ, र दिनकरले अवश्य विजय प्राप्त गर्नेछ’ भन्ने घोषणा गर्छ ।”^{५)}

ENDNOTES:

- 1) 1:12-17: R. K. Harrison, Jeremiah and Lamentations, p. 210.
- 2) 3:19-39: If the reader will pardon a personal recollection, verses 22 and 23 have a special meaning to the editor. My father was fond of quoting "Through the LORD's mercies we are not consumed" (v. 22), and my mother's favorite hymn, 'Great Is Thy Faithfulness,' is based on v. 23. Only after both had gone to be with the Lord did we realize that their sentiments - each characteristic of their personalities - were fittingly 'back to back' in Lamentations chapter 3.
- 3) 3:52-66: C. F. Keil, "Lamentations," in Biblical Commentary on the Old Testament, XX:455.
- 4) 5:19-22: A similar repetition for more suitable synagogue readings occurs at the end of Ecclesiastes, Isaiah, and Malachi.
- 5) 5:19-22: C. F. Keil, "Lamentations," in Biblical Commentary on the Old Testament, XX:455.

BIBLIOGRAPHY

For Bibliography see Jeremiah.

इजकिएलको पुस्तकको टिप्पणी

इजकिएलको पुस्तकको भूमिका

‘इजकिएलको पुस्तकको पहिलो अध्यायदेखि यसको अन्तिम अध्यायसम्म एउटा उल्लेखनीय विचारले यस पुस्तकमा राज्य गर्छ: परमप्रभु परमेश्वरसँग सर्वाधिकार र महिमा छ। मानिसहरूका हल्ला र घमण्डपूर्ण दाबीहरूले यो सत्यता डुबाउन, बगाउन खोजे ता पनि यो सत्यता सुदृढ़ रहन्छ: इस्राएली जातिमाथि उहाँको सर्वाधिकार छ, अनि संसारका सबै देशहरूको सम्बन्धमा पनि उहाँ सार्वभौम अधिकारी हुनुहुन्छ। अनि उहाँको सर्वाधिकारभित्र रहेको इच्छा यस प्रकारको छ: हामीले आफ्नो जीवनमा र पृथ्वीका छेउहरूसम्म हाम्रो साक्षीद्वारा उहाँको महिमा गर्नुपर्छ।’

श्री चार्ल्स एल. फाइनबेर्ग

क) ग्रन्थ-सूचिमा यस पुस्तकको विशिष्ट स्थान

अङ्ग्रेजी भाषामा ‘इजकिएलले त्यस चक्काको दर्शन देखे’ र ‘सुकेका हड्डीहरू’ जस्तै प्रसिद्ध आत्मिक गीतहरूले गर्दा इजकिएलचाहिँ लाखौँ मानिसहरूद्वारा बाइबलको एक व्यक्तिको रूपमा चिनिएका छन्। तर दुर्भाग्यवश यस अष्टचारो पुस्तकको विषयमा मानिसहरूको बीचमा बाइबलको ज्ञानको स्तर प्रायः त्योभन्दा गहिरो जाँदैन। अनि यो पनि भनी: पक्कै पनि भर्खरै प्रभुमा आएका विश्वासी भाइबहिनीहरूले पवित्र बाइबलमा पढ्नुपर्ने पहिलो पुस्तक इजकिएलको पुस्तक नै होइन। तर यो पनि भन्न उचित छ: साहित्यमा चासो राख्ने व्यक्तिहरू यी भविष्यवक्ताको उल्लेखनीय शैलीद्वारा मोहित भई पवित्र बाइबलप्रति आकर्षित भए र आकर्षित हुन सक्लान्।

इजकिएलको पुस्तकको विषयमा असामान्य कुरा के छ भने, जसरी यर्मियाको पुस्तकले न्यायमा जोर दिएजस्तै, अनि केही हदसम्म यशैयाको पुस्तक र प्रायः सबै साना

भविष्यवक्ताहरूले न्यायमा जोड गरेजस्तै, त्यस्तै यस पुस्तकको जोड न्यायमा होइन, तर परमेश्वरका जनहरूलाई सान्त्वना दिनुमा यसको जोड छ। कबार नदीमा, जुन ठाउँचाहिँ सायद बेबिलोन शहरको नजिकमा अवस्थित भएको एक प्रकारको प्राचीन कारा-शिविर भएको थियो, त्यस नदीको किनारमा इजकिएलले निर्वासित यहूदीहरूलाई प्रोत्साहन दिन आफ्ना भविष्यवाणीहरू लेखे।

ख) यस पुस्तकको लेखक को हुन् ?

इजकिएल, जसको नामको अर्थ ‘परमेश्वर बलियो पार्नुहुन्छ’ अथवा ‘परमेश्वरद्वारा बलियो पारिएको’ हो, ख्रीष्टपूर्व ५९७ सालमा, यरूशलेमको विनाश हुनुभन्दा एघार वर्षअघि, कैदीहरूको दोस्रो समूहको साथमा बेबिलोनमा लिए।

अनि इस्वी संवत् १९२० सालसम्म इजकिएलले गरेका भविष्यवाणीहरू तर्कवादी आलोचकहरूका छाँटकाँट गर्ने ‘कैंचीहरू’बाट धेरै हदसम्म उम्के। अनि यही कुरा केही उदारवादीहरूको निम्ति विलाप गर्ने कारण पो

भएछ; यसकारण तिनीहरूले तुरुन्तै इजकिएलको पुस्तकको एकताको विषयमा, साथै इजकिएल यस पुस्तकका लेखक भएको कुरा काट्न र यस पुस्तकको लेखे मितिको विषयमा परम्पराको धारणा अस्वीकार गर्न हामीलाई चक्कर लाग्ने सिद्धान्तहरू निकाल्न थालिहाले ।

वास्तवमा यस पुस्तकको विषयमा यहूदी र इसाईहरूको पुरानो, सर्वमान्य धारणा किल्ला-जितिकै बलियो र सुदृढ़ छः बूजीका छोरा पूजाहारी इजकिएल अर्थात् कविता लेख्ने प्रतिभा भएका यी भविष्यवक्ताले नै यो पुस्तक लेखेका हुन् । अनि यसको विषयमा उठेको आलोचनात्मक धारणा राम्रोसँग खण्डन गरिएको हो ।^{१)}

यस पुस्तकको एकताको विषयमा हामी यहाँ श्री जोह्न बी. टेलरका छवटा तर्कहरू पेश गर्छौं । यो पुस्तक एकजना लेखकको रचना हो; किनभने ...

१) यस पुस्तकमा लेख शुरुदेखि अन्तसम्म निरन्तर बगिरहन्छ र कहीं नरोकीकन अधि बढ्दै जान्छ, र त्यसले हामीलाई प्रभाव पारेर आफ्नो लेख्ने उद्देश्य पूरा गर्छ ।

२) यस पुस्तकमा एकै विषयवस्तु छः यरूशलेमको पतन र मन्दिरको विनाश ।

३) यसको लेख्ने शैली र प्रयोग गरिएको शब्द-भण्डारमा एकरूपता छ । यस पुस्तकभरि विशेष वाक्य र वाक्यांशहरू प्रयोग गरिएका र दोहोरिएका छन्, जस्तैः ‘मानिसको छोरा’, ‘परमप्रभुको वचन मकहाँ आयो’, ‘परमप्रभु म नै हुँ भनी तिनीहरूले जात्रेछन्’ र ‘परमप्रभुको महिमा’ ।

४) ठूला भविष्यवक्ताहरूका पुस्तक-हरूमध्ये केवल इजकिएलको पुस्तकचाहिँ कालक्रमबद्ध छ ।

५) यस पुस्तकभरि प्रथम पुरुषको शैली प्रयोग गरिएको छ; अनि यस विशेषताले इजकिएलको पुस्तकलाई आत्मकथाको रूपमा पेश गर्छ । अनि इजकिएल १:३ र २४:२४ पदमा इजकिएल नै यस पुस्तकका लेखक हुन् भन्ने जानकारी दिइएको छ ।

६) यस पुस्तकमा इजकिएलको व्यक्तित्व र चरित्रमा कुनै हेरफेर भएको छैन । उनको लगनशीलताबाट, प्रतीकहरू मन पराउने उनको आदतबाट, सानोतिनो कुराको निम्ति उनले देखाएको वास्ताबाट, अनि परमेश्वरको महिमा र सर्वश्रेष्ठताको विषयमा उनमा भएको भक्तिभयबाट यो कुरा देखिन्छ ।^{२)}

ग) यस पुस्तकको लेख्ने मिति के हो ?

इजकिएलले आफ्ना भविष्यवाणीहरूको निम्ति मिति ठीक-ठीकसँग दिएका छन् । पहिलो भविष्यवाणी राजा यहोयाकिन कैद गरेर निर्वासनमा लिएको पाँचौं वर्षमा अर्थात् ख्रीष्टपूर्व ५९३ सालमा उनीकहाँ आयो (इजकिएल १:२); अनि ख्रीष्टपूर्व ५७१ सालमा अन्तिम भविष्यवाणी उनीकहाँ आयो (इजकिएल २९:१७) । यसकारण उनको सेवकाई कम्तिमा बाइस वर्ष लागेको थियो । मानौं पूजाहारी भएको नाताले उनले तीस वर्षको उमेरमा आफ्नो सेवकाई शुरु गरे होलान्; यसकारण उनले आफ्नो भविष्यवाणी गर्ने सेवकाई पूरा गर्दा उनको उमेर पचास वर्षभन्दा बढी भएको अनुमान गरिन्छ ।

घ) यस पुस्तकको सन्दर्भ र यसको विषयवस्तु के-के हुन् ?

इजकिएलले निर्वासनका शुरुका वर्षहरूमा आफ्ना सँगै-निर्वासितहरूको सेवा गर्दैथिए, खास गरी तिनीहरूलाई कैदमा लिएको

समयदेखि लगभग बीस वर्षसम्म सेवा गर्दैथिए। निर्वासित यहूदीहरूले अब चाँडै यरूशलेममा फर्कने तथ्यहीन आशा गर्दैथिए; यसकारण उनले तिनीहरूलाई भन्नुपरेको थियो: 'यसभन्दा पहिले तिमीहरू परमप्रभुकहाँ फर्कनुपर्छ।'।

इजकिएलको भविष्यवाणी तीन भागमा विभाजन गर्न सकिन्छ। क) पहिलो खण्डमा उनले यहूदाका पापहरू पेश गरे र मानिसहरूलाई नजिक आउन लागेको परमेश्वरको न्यायको विषयमा चेतावनी दिए, जसको फलस्वरूप मानिसहरू कैदमा जानेथिए र तिनीहरूको राजधानी यरूशलेम नाश हुनेथियो। अनि असाधारण दर्शनहरू र प्रतीकात्मक क्रियाकलापहरूद्वारा सजीव ढङ्गले यो सबै जानकारी दिइयो; किनकि परमेश्वरको उपस्थितिरूपी उज्ज्वल र चम्किलो बादल मन्दिरमाथि अडिरहेको र त्यसपछि आनेकाने गरी त्यहाँबाट प्रस्थान गर्दै गरेको देखिन्छ। यसको मतलब के थियो भने, परमेश्वरले आफ्ना जनहरूको पापले गर्दा अबदेखि उसो तिनीहरूको बीचमा वास गर्न सक्नुहुन्नथियो, अनि उहाँको न्यायको प्रहार अब चाँडै यस अशुद्ध पारिएको मन्दिरमाथि पर्नेथियो। इजकिएलको पुस्तकमा परमप्रभुको महिमाचाहिँ यसका मुख्य विषयवस्तुहरूमध्ये एक थियो।

ख) अनि दोस्रो खण्डमा यहूदाका छिमेकी राष्ट्रहरूलाई यिनीहरूको मूर्तिपूजाको खातिर र परमेश्वरका जनहरूप्रति देखाइएको यिनीहरूको क्रूर व्यवहारको खातिर दोषारोपण लगाइन्छ। यी राष्ट्रहरूचाहिँ अम्मोनीहरू, मोआबीहरू, एदोमीहरू, पलिस्तीहरू, टायर र सिडोनका बासिन्दाहरू अनि मिस्त्रीहरू थिए।

ग) अन्तमा, तेस्रो खण्डमा इजकिएलले इस्राएलको सम्पूर्ण जातिको पुनर्स्थापना र पुनर्मिलनको विषयमा कुरा गरे: इस्राएल र यहूदाको पुनर्स्थापना र पुनर्मिलन हुनेछ। किनकि जब यी मानिसहरूले आफ्ना

पापहरूको विषयमा पश्चात्ताप गर्छन्, तब परमेश्वरले आफ्नो पवित्र आत्मा तिनीहरूभित्र हालिदिनुहुन्छ; तब मसीह आफ्ना जनहरूकहाँ आउनुहुनेछ, र उहाँले तिनीहरूका अन्तिम शत्रुहरूलाई नष्ट गर्नुहुनेछ; तब मन्दिरको पुनर्निर्माण हुनेछ, र परमप्रभुको महिमा त्यसमा फर्केर आउनेछ। यी भविष्यवाणीहरू अझै पूरा भएका छैनन्, तर यी भविष्यवाणीहरूले ख्रीष्ट येशूको हजार वर्षको राज्य ताकेका छन्, जुन राज्य उहाँले यस पृथ्वीमा स्थापित गर्नुहुनेछ।

जुन कुरा अरू भविष्यवाणीका पुस्तक-हरूको विषयमा भन्न सकिन्छ, त्यो कुरा इजकिएलको पुस्तकको विषयमा पनि केही हदसम्म सत्य ठहरिएको छ: यो सारा पुस्तक कालक्रमअनुसार राखिएको छैन; तर यसको कालक्रम यशैया र यर्मियाका पुस्तकहरूको भन्दा बढी मिल्छ। यस पुस्तकका धेरै अध्यायहरूको शुरुमा मितिहरू वा समय-अवधिहरू लेखिएका छन्, जसको ख्याल हामीले गर्नुपर्छ। अनि श्री अल्बर्ट बार्न्सले यी भविष्यवाणीहरू कालक्रमअनुसार निम्नानुसार राखेका छन्:

‘यस पुस्तकका विभिन्न अध्यायहरूसँग निश्चित गरिएका मितिहरू छन्, जुन मितिहरूअनुसार यी भविष्यवाणीहरू भाग-भाग गर्न सकिन्छन्; अनि जुन भविष्यवाणीहरूको विषयमा कुनै खास मिति दिइएको छैन, ती भविष्यवाणीहरूको विषयमा हामी अनुमान गरेर के भन्छौं भने, जुन ठाउँमा यस पुस्तकमा अन्तिम मिति दिइएको थियो, त्यस ठाउँमा ती भविष्यवाणीहरू हाल्नुपर्ला; किनकि ती भविष्य-वाणीहरू त्यस समयमा वा त्यस समयको छेउ-छेउमा दिइएको हुनुपर्ला।

१) राजा यहोयाकिनको निर्वासनको पाँचौँ वर्ष: इजकिएल १-७: भविष्यवाक्ता हुनको निम्ति इजकिएलको बोलावट भएको, र चाँडै यरूशलेममाथि आइपर्ने घेराबन्दीको विषयमा भविष्यवाणी गरिएको।

१६४२ □ इज्जिकिएलको पुस्तकको टिप्पणी

२) राजा यहोयाकिनको निर्वासनको छैटौं वर्षः
इज्जिकिएल ८-१९: मानिसहरूको सम्पूर्ण अवस्थाको
हिसाबकिताब गरिनुको साथै आगामी सजायको
विषयमा भविष्यवाणी गरिएको ।

३) राजा यहोयाकिनको निर्वासनको सातौं वर्षः
इज्जिकिएल २०-२३: नयाँ हप्कीहरू दिइएका र
आउन लागेको विनाशको विषयमा नयाँ भविष्य-
वाणीहरू गरिएका ।

४) राजा यहोयाकिनको निर्वासनको नवौं वर्षः
इज्जिकिएल २४: यरूशलेमको घेराबन्दी शुरु भएको
वर्ष; यरूशलेम शहर ध्वस्त हुनेछ भन्ने घोषणाहरू
गरिएका ।

५) राजा यहोयाकिनको निर्वासनको उही नवौं वर्षः
इज्जिकिएल २५: मोआब, अमोन र पलिस्तीहरूको
विरुद्धमा भविष्यवाणीहरू गरिएका ।

६) राजा यहोयाकिनको निर्वासनको एघारौं
वर्षः इज्जिकिएल २६-२८: टायरको विरुद्धमा
भविष्यवाणीहरू गरिएका । यस वर्षमा अठार
महिनाको घेराबन्दी भएपछि यरूशलेम कब्जा
गरिएको र यसको मन्दिर नाश भएको ।

७) राजा यहोयाकिनको निर्वासनको दसौं वर्षः
इज्जिकिएल २९:१-१६: मिस्र देशको विरुद्धमा
गरिएको भविष्यवाणी ।

८) राजा यहोयाकिनको निर्वासनको सताइसौं
वर्षः इज्जिकिएल २९:१७-३०:१९: मिस्र देशको
विरुद्धमा गरिएको भविष्यवाणी ।

९) राजा यहोयाकिनको निर्वासनको एघारौं
वर्षः इज्जिकिएल ३०:२०-३१:१८: मिस्र देशको
विरुद्धमा गरिएको भविष्यवाणी ।

१०) राजा यहोयाकिनको निर्वासनको बाह्रौं वर्षः
इज्जिकिएल ३२: मिस्र देशको विरुद्धमा गरिएको
भविष्यवाणी ।

११) राजा यहोयाकिनको निर्वासनको उही बाह्रौं
वर्षः इज्जिकिएल ३३-३४: विश्वासयोग्य नभएका
शासकहरूलाई गरिएको हप्की ।

१२) राजा यहोयाकिनको निर्वासनको उही बाह्रौं
वर्ष, अथवा बाह्रौं वर्ष र पच्चीसौं वर्षको बीचमा कुनै
एक वर्षः इज्जिकिएल ३५: सेईर पहाडको न्याय ।

१३) राजा यहोयाकिनको निर्वासनको उही बाह्रौं
वर्ष, अथवा बाह्रौं वर्ष र पच्चीसौं वर्षको बीचमा कुनै
एक वर्षः इज्जिकिएल ३६-३९: सान्त्वनाका
दर्शनहरू; गोग परास्त भएको ।

१४) राजा यहोयाकिनको निर्वासनको पच्चीसौं
वर्षः इज्जिकिएल ४०-४८: मन्दिरको विषयमा
दिइएको दर्शन ।^{३)}

इज्जिकिएलले कसरी परमेश्वरको वचन
बेबिलोन र यहूदाको बीचमा भएका धेरै
माइलहरूको दूरी पार प्रचार गर्न सके, उनको
यस क्षमताको विषयमा हामी स्क्रिप्चर
यूनियनका दैनिक पाठहरूबाट निम्न टिप्पणी
पेश गर्छौं:

‘यस पुस्तकको विषयमा उठेका समस्याहरूमध्ये
एउटा समस्याचाहिँ यो हो: बेबिलोनमा निर्वासित भएर
बसेका इज्जिकिएलले टाढा यरूशलेममा बसेका
मानिसहरूकहाँ कसरी सेवा पुर्याए होलान् ? यसको
विषयमा अनुमान गरिन्छ, कि कैदमा लगाएकाहरू
आफ्नो मातृभूमिका मानिसहरूसँग सञ्चार कायम
राख्न स्वतन्त्र थिए । अनि बेबिलोनले बीचका
इलाकाहरू आफ्नो राज्यमा गाभेको र चारैतिर शान्ति
भएको हुनाले अबचाहिँ खबरहरू ओहोर-दोहोर गर्न
अधिको समयमा भन्दा धेरै सहज भएको थियो ।
यसैले यरूशलेममा पठाउन लागेको सन्देशवाहकको
निम्ति इज्जिकिएलको प्रतीकात्मक क्रियाकलाप आफ्नै
शब्दहरूले वर्णन गर्न सजिलो थियो; उसले मौखिक
सन्देश बोकेर लानुपरेन, जुन सन्देश उसको
सम्भनाबाट हराउन सम्भव हुनेथियो; अनि उसले
लिखित सन्देश पनि बोक्नुपरेन, जुन सन्देशले
बेबिलोनका अधिकारीहरूको ध्यान आकर्षण गर्न
सक्नेथियो ।’

रूपरेखा:

खण्ड १) इजकिएल १:१-३:२१: इजकिएलको बोलावट र नियुक्ति

क) इजकिएल १:१-३: इजकिएलका परिस्थितिहरू

ख) इजकिएल १:४-२८^क: सिंहासनरूपी रथमा सवार हुनुभएको परमेश्वरको महिमाको विषयमा इजकिएलले पाएको दर्शन

ग) इजकिएल १:२८^ख-३:२१: इस्त्राएलीहरूलाई भविष्यवाणी गर्न इजकिएलको नियुक्ति

अ) इजकिएल १:२८^ख-२:७: मानिसहरूको चरित्र: तिनीहरू विद्रोही थिए

आ) इजकिएल २:८-३:३: सन्देशको मुख्य विषय: न्याय; पुस्तकको मुठामा लेखिएमुताबिक न्याय तिनीहरूमाथि आइपर्नेथियो

इ) इजकिएल ३:४-११: मानिसहरूको चरित्र: तिनीहरू निर्दयी र कठोर हृदय भएकाहरू थिए

ई) इजकिएल ३:१२-२१: पहरेदार हुनु भविष्यवक्ताको कर्तव्य थियो

खण्ड २) इजकिएल ३:२२-२४:२७: यहूदा र यरूशलेममाथि आइपर्ने न्याय चित्रण गरिएको

क) इजकिएल ३:२२-५:१७: आउन लागेको न्यायको विषयमा वस्तुगत पाठको रूपमा प्रयोग गरिएका सामग्रीहरू

अ) इजकिएल ३:२२-२७: परमेश्वरले इजकिएललाई उनले बोल्ने आदेश नपाएसम्म लाटो हुने बहाना गर्ने आज्ञा दिनुभयो

आ) इजकिएल ४: यरूशलेमको घेराबन्दी ईटाद्वारा चित्रण गरिएको

इ) इजकिएल ५: धारिलो छुरी र केश प्रयोग गरेर उनले मानिसहरूको भाग्य भविष्यवाणी गरेको

ख) इजकिएल ६: मूर्तिपूजाको विनाश हुनेथियो र बाँकी रहेका यहूदीहरूको संरक्षण हुनेथियो

ग) इजकिएल ७: बेबिलोनी सेनाको आक्रमण नजिक थियो र गम्भीर थियो

घ) इजकिएल ८: मन्दिरमा घोर मूर्तिपूजा गरिएको दर्शन

ङ) इजकिएल ९: परमेश्वरको उपस्थिति हटेको र फलस्वरूप मूर्तिपूजकहरूको विनाश भएको

च) इजकिएल १०: न्यायको साथ यरूशलेमलाई भेट्न आउनुहुने परमेश्वरको महिमाको दर्शन

छ) इजकिएल ११:१-१३: दुष्ट शासकहरूको सल्लाह खण्डन गरिएको

ज) इजकिएल ११:१४-२१: बाँकी रहेका यहूदीहरूलाई संरक्षण गर्नेछु भन्ने प्रतिज्ञा गरिएको

झ) इजकिएल ११:२२-२५: महिमाको बादल हटेर जैतुनको डाँडामा सरेको

ञ) इजकिएल १२: आउन लागेको निर्वासनको विषयमा इजकिएलले प्रयोग गरेका सङ्केतहरू

अ) इजकिएल १२:१-१६: उनका सरसामानहरू

आ) इजकिएल १२:१७-२८: उनी थरथर कामेको

- ट) इज्जिकिएल १३: भूटा अगमवक्ताहरू र भूटा अगमवादिनीहरूको विनाश
- ठ) इज्जिकिएल १४: मूर्तिपूजा गर्ने बूढा प्रधानहरूलाई परमेश्वरले दिनुभएको धम्की
- ड) इज्जिकिएल १५: फलरहित दाखको बोटको दृष्टान्त
- ढ) इज्जिकिएल १६: यरूशलेमको विवाह भएको दृष्टान्त
- ण) इज्जिकिएल १७: दुईवटा चीलहरूको दृष्टान्त
- त) इज्जिकिएल १८: अमिलो अङ्गुरको दृष्टान्त खण्डन गरिएको
- थ) इज्जिकिएल १९: यहूदाका अन्तिम राजाहरूको निम्ति गरिएको विलाप
- द) इज्जिकिएल २०:१-३२: इस्राएली जातिसँगको परमेश्वरको व्यवहार बिलकुल सही थियो भनेर पुष्टि गरिएको
- अ) इज्जिकिएल २०:१-९: मिस्र देशमा उहिले तिनीहरूले मूर्तिपूजा गरेका थिए
- आ) इज्जिकिएल २०:१०-१७: तिनीहरूले परमेश्वरका विश्रामदिनहरू अपवित्र तुल्याएका थिए
- इ) इज्जिकिएल २०:१८-२६: तिनीहरूले उजाडस्थानमा विद्रोह गरेका थिए
- ई) इज्जिकिएल २०:२७-३२: इस्राएलीहरूले घोर मूर्तिपूजा गरेका थिए
- न) इज्जिकिएल २०:३३-४४: अन्तमा तिनीहरूको पुनर्स्थापना हुनेछ भन्ने विषयमा परमेश्वरले प्रतिज्ञा गर्नुभएको
- प) इज्जिकिएल २०:४५-२१:३२: चाँडै आउन लागेको आक्रमणको निम्ति प्रयोग गरिएका चित्रहरू
- अ) इज्जिकिएल २०:४५-४९: परमप्रभुले दक्षिण वनमा लगाउनुभएको आगो यसको निम्ति एउटा सङ्केत-चिन्ह थियो
- आ) इज्जिकिएल २१:१-१७: परमप्रभुले तरवार थुत्नुभएको कुरा यसको निम्ति अर्को सङ्केत-चिन्ह थियो
- इ) इज्जिकिएल २१:१८-३२: दोबाटोमा लगाइएको सडक-चिन्हचाहिँ यसको निम्ति अर्को सङ्केत-चिन्ह थियो
- फ) इज्जिकिएल २२: यरूशलेमको अशुद्धताको विषयमा दिइएका तीनवटा दिव्य वाणीहरू
- ब) इज्जिकिएल २३: दुईजना दिदीबहिनीको दृष्टान्त, जो वेश्याहरू थिए
- अ) इज्जिकिएल २३:१-१०: दिदी ओहोला
- आ) इज्जिकिएल २३:११-२१: बहिनी ओहोलिबा
- इ) इज्जिकिएल २३:२२-३५: बेबिलोनीहरूको आक्रमण
- ई) इज्जिकिएल २३:३६-४९: ओहोला र ओहोलिबाको न्याय
- भ) इज्जिकिएल २४:१-१४: उम्लिरहेको कराहीको दृष्टान्त
- म) इज्जिकिएल २४:१५-२७: इज्जिकिएलकी पत्नीको मृत्यु एउटा चिन्ह भएको
- खण्ड ३) इज्जिकिएल २५-३२: सातवटा अन्यजाति राष्ट्रहरूको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू
- क) इज्जिकिएल २५:१-७: अम्मोनको विरुद्धमा गरिएको भविष्यवाणी

- ख) इजिकिएल २५:८-११: मोआबको विरुद्धमा गरिएको भविष्यवाणी
 ग) इजिकिएल २५:१२-१४: एदोमको विरुद्धमा गरिएको भविष्यवाणी
 घ) इजिकिएल २५:१५-१७: पलिस्ती देशको विरुद्धमा गरिएको भविष्यवाणी
 ङ) इजिकिएल २६:१-२८:२९: टायरको विरुद्धमा गरिएको भविष्यवाणी
 अ) इजिकिएल २६: टायरको विनाशको विषयमा गरिएको भविष्यवाणी
 आ) इजिकिएल २७: टायरको विषयमा गाइएको विलाप-गीत
 इ) इजिकिएल २८:१-१९: टायरका शासकको पतन
 च) इजिकिएल २८:२०-२६: सिडोनको विरुद्धमा गरिएको भविष्यवाणी
 छ) इजिकिएल २९-३२: मिस्र देशको विरुद्धमा गरिएको भविष्यवाणी
 अ) इजिकिएल २९: फाराओ र तिनको प्रजाको विरुद्धमा गरिएको आम-धम्की
 आ) इजिकिएल ३०:१-१९: मिस्र देशको विनाशको निम्ति गरिएको विलाप
 इ) इजिकिएल ३०:२०-३१:१८: फाराओको पतनको विषयमा गरिएको भविष्यवाणी
 ई) इजिकिएल ३२: फाराओ र मिस्र देशको निम्ति गरिएको विलाप

खण्ड ४) इजिकिएल ३३-३९: इस्राएली जातिको पुनर्स्थापना र यसका शत्रुहरूलाई दिइने दण्ड

- क) इजिकिएल ३३: पहेरेदारको रूपमा भविष्यवक्ता इजिकिएलको पुनर्नियुक्ति
 ख) इजिकिएल ३४: भूटा गोठालाहरू र असल गोठालो
 ग) इजिकिएल ३५: एदोमको विनाश
 घ) इजिकिएल ३६: इस्राएल देश र यसका मानिसहरूको पुनर्स्थापना
 ङ) इजिकिएल ३७:१-१४: सुकेका हड्डीहरूको बेसीको दर्शन
 च) इजिकिएल ३७:१५-२८: इस्राएल र यहूदाको पुनर्मिलन
 छ) इजिकिएल ३८-३९: इस्राएली जातिका भावी शत्रुहरूको विनाश

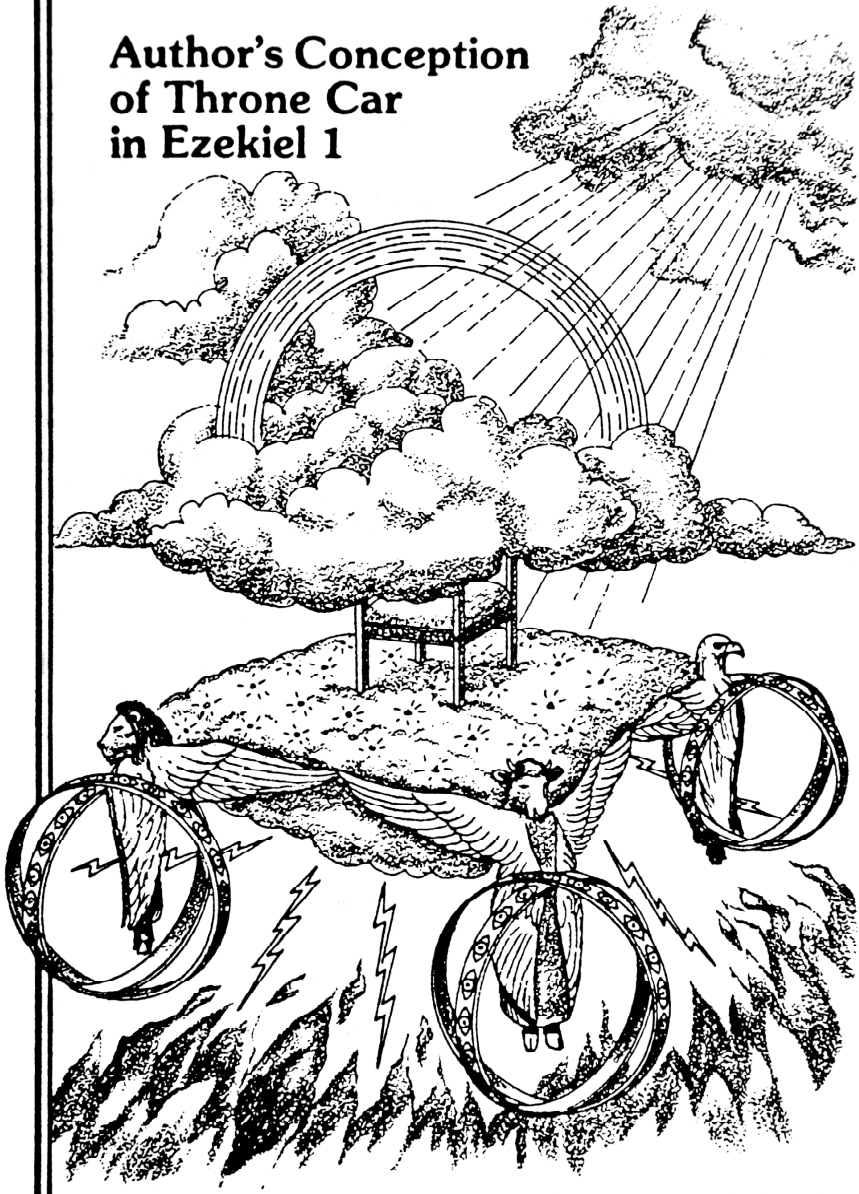
खण्ड ५) इजिकिएल ४०-४८: ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यका केही दृश्यहरू

- क) इजिकिएल ४०-४२: ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यमा यरूशलेमको मन्दिर
 अ) इजिकिएल ४०:१-४: हातमा नाजे टाँगो भएको मानिसको दर्शन
 आ) इजिकिएल ४०:५-१६: मन्दिरको बाहिरी चोकको पूर्वको मूलढोका
 इ) इजिकिएल ४०:१७-१९: मन्दिरको बाहिरी चोक
 ई) इजिकिएल ४०:२०-२७: मन्दिरको बाहिरी चोकमा अर्भै अरू दुईवटा मूलढोकाहरू भएका
 उ) इजिकिएल ४०:२८-३७: मन्दिरको भित्री चोकमा भएका तीनवटा मूलढोकाहरू
 ऊ) इजिकिएल ४०:३८-४३: बलिहरूको निम्ति चलाइएका सामग्रीहरू
 ए) इजिकिएल ४०:४४-४७: पूजाहारीहरूको निम्ति निर्धारित भएका कोठाहरू
 ऐ) इजिकिएल ४०:४८-४९: मन्दिरको दलान

१६४६ □ इज्जिकिएलको पुस्तकको टिप्पणी

- ओ) इज्जिकिएल ४१:१-४: मन्दिरका पवित्रस्थान र महापवित्रस्थान
औ) इज्जिकिएल ४१:५-११: मन्दिरमा भएका बगली-कोठाहरू
अ:) इज्जिकिएल ४१:१२: मन्दिरको पश्चिममा अवस्थित भएको एउटा भवन हुनेछ
अअ) इज्जिकिएल ४१:१३-१५^क: मन्दिरका नापहरू यी हुन्
आआ) इज्जिकिएल ४१:१५^ख-२६: मन्दिरभित्रका सजिसजावट र उपकारणहरू यी हुन्
उउ) इज्जिकिएल ४२:१-१४: पूजाहारीहरूका कोठाहरू यी हुन्
ऊऊ) इज्जिकिएल ४२:१५-२०: बाहिरी चोकका नापहरू यी हुन्
ख) इज्जिकिएल ४३-४४: ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यमा परमेश्वरको आराधना-सेवा यस्तै गरिनेछ
ग) इज्जिकिएल ४५-४६: ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यको प्रशासन यो हो
घ) इज्जिकिएल ४७-४८: ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यको क्षेत्रफल यही हो
अ) इज्जिकिएल ४७:१-१२: पानी निको हुनेछ
आ) इज्जिकिएल ४७:१३-२३: देशको सिमाना यही हो
इ) इज्जिकिएल ४८: देशको भागबन्डा गरिनेछ

Author's Conception of Throne Car in Ezekiel 1

इजकिएल एक अध्यायमा प्रस्तुत गरिएको दर्शनअनुसार लेखकले कल्पना गरेका
सिंहासनरूपी रथको नक्सा

इजकिएलको पुस्तकको टिप्पणी

खण्ड १

इजकिएल १:१-३:२१:

इजकिएलको बोलावट र नियुक्ति

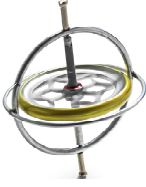
क) इजकिएल १:१-३: इजकिएलका परिस्थितिहरू

यस पुस्तकको शुरुमै थाहा लाग्छ, कि इजकिएल निर्वासनमा भइसकेका रहेछन्; किनकि उनलाई पहिलो निर्वासन-क्रममा बेबिलोनमा लगिएको थियो। तर यरूशलेमको विनाश हुनुभन्दा छ-सात वर्ष अगावै उनले यसको विषयमा भविष्यवाणी गरे। अनि हुन सक्छ, सायद इजकिएलको उमेर त्यस बेलामा तीस वर्ष भएको थियो होला, किनकि एक पदमा उनले 'तीसौं वर्ष'को कुरा गर्दैथिए। यस पुस्तकका पहिला चौबीसवटा अध्यायहरू यरूशलेमको पतन हुनुभन्दा अघि, तर पहिलो निर्वासन-क्रमपछि लेखिएका थिए।

ख) इजकिएल १:४-२८^क: सिंहासनरूपी रथमा सवार हुनुभएको परमेश्वरको महिमाको विषयमा इजकिएलले पाएको दर्शन

पहिलो अध्यायको सन्दर्भचाहिँ निर्वासित-हरूको बीचमा देखा परेको परमेश्वरको

महिमाको दर्शन हो। शुरुमा इजकिएलले उत्तरबाट आइरहेको भयङ्कर भुमरी देखे। त्यसपछि उनले चारवटा जीवित प्राणीहरू देखे, जसमा हरेकका चारवटा अनुहारहरू थिए, एउटा सिंहको, एउटा गोरुको, एउटा चीलको र एउटा मानिसको अनुहार थिए;^{४)} अनि तिनीहरू हरेकका चारवटा पखेटाहरू थिए; अनि तिनीहरूका पाउ सीधा थिए, अनि तिनीहरूका पखेटाहरूमनि हातहरू थिए। ती जीवित प्राणीहरूचाहिँ सृष्टिका थोकहरूमा देख्न सकिने परमेश्वरका सद्गुणहरूको निम्ति अर्थात् उहाँको महिमा, उहाँको शक्ति, उहाँको वेगवानता र उहाँको बुद्धिको निम्ति प्रतीकहरू हुन्। अनि धेरै जातिका मानिसहरू छन्, जसले यस भुमरीरूपी बादलमाथि सवार हुनुभएको परमेश्वरलाई बिर्सका छन्; तर उहाँचाहिँ यस सिंहासनमाथि विराजमान हुनुहुन्छ (इजकिएल १:२६-२८); किनभने तिनीहरूले सृष्टिकर्तालाई होइन, तर उहाँका सिर्जनात्मक सद्गुणहरूको पो पूजा गर्दैछन्। किनकि यस दिव्य दर्शनमा ती चारवटा प्राणीहरूका शिरदेखि मास्तिर एउटा आकाश थियो, र त्यस आकाशमाथि एउटा सिंहासन थियो; अनि महिमित परमप्रभु त्यस सिंहासनमाथि विराजमान हुनुहुन्थ्यो। अनि हरेक जीवित प्राणीको छेउमा एउटा चक्का थियो, अथवा एउटा चक्काको बीचमा अर्को चक्का भएकोजस्तै थियो; (हुन सक्छ, जाइरोस्कोपजस्तै, जहाँ एउटा चक्का अर्को

जाइरोस्कोप

चक्कासित त्यसको समकोणमा जडिएको हुन्छ। यसरी यस दर्शनले त्यो सिंहासनरूपी रथ प्रस्तुत गरेको छ, जसका चक्काहरू पृथ्वीमा गुडे; अनि चारवटा जीवित प्राणीहरूले एउटा मज्ज बोकिराखेका थिए, जसमाथि परमेश्वरको सिंहासन खडा थियो। परमेश्वरले इजकिएललाई भविष्यवक्ताको सेवकाईको निम्ति बोलाउनुभन्दा अगाडि परमेश्वरको महिमाको यो दर्शन उनीकहाँ आयो।

अनि यही खण्डले मेरो मनमा श्री फ्रेड्रिक विलियम फाबरले रचेको निम्न अति सुन्दर भजनको सम्भना दिलायो:

ओहो, मेरा परमेश्वर, तपाईं कति अचम्मको हुनुहुंदो रहेछ !

तपाईंको वैभव कति उज्ज्वल हुंदो रहेछ !

ओहो, यस दिव्य दर्शनको प्रकाशको उज्यालोमा हेर्दा तपाईंको कृपा-आसन कति सुन्दर हुंदो रहेछ !

हे अनन्त, अमर, अविनाशी प्रभु,

अनादिदेखि हजुरको भक्तिभय गरिएको छ;

दिनरात स्वर्गका यी प्राणीहरूले तपाईंको सामु

ढण्डवत् गरेका तपाईं !

अटुटसँग आराधना गरिनुभएको तपाईं !

हे येशूका पिता, तपाईंलाई प्रेम गरेको हाम्रो इनाम के हुने हो ?

तपाईंको सिंहासनको सामु ढण्डवत् गरेर

तपाईंलाई नियाल्नु, अँ, तपाईंलाई नै नियालिरहनु नै

हाम्रो परमानन्द हुनेछ।

श्री फ्रेड्रिक विलियम फाबर

इजकिएलले यहाँ जे देखे, त्यसको स्पष्टीकरण उनले इजकिएल ४३:३ पदमा गरे, जहाँ यस्तो लेखिएको छ: 'अनि यो चाहिँ

मैले देखेको त्यो दर्शनजस्तो थियो, अँ, त्यो दर्शनजस्तो, जुन चाहिँ मैले त्यो शहर नाश गर्न आउँदा मैले देखेको थिएँ।' अनि एन.के.-जे.वी.को पार्श्वको टिप्पणीअनुसार 'जुन दर्शन चाहिँ मैले उहाँ^{५)} त्यो शहर नाश गर्न आउनुहुँदा देखेको थिएँ।' यसो हो भने, अर्को शब्दमा भन्नु हो भने, यस दर्शनले परमेश्वरलाई, जो यरूशलेमको न्याय गर्न उत्तरबाट आउँदै हुनुहुन्थ्यो, उहाँको महिमामा प्रस्तुत गर्‍यो; अनि यसमा बेबिलोनीहरू चाहिँ उहाँको न्याय पूरा गर्ने माध्यम थिए।

ग) इजकिएल १:२८^६-३:२१: इस्राएली-हरूलाई भविष्यवाणी गर्न इजकिएलको नियुक्ति

अ) इजकिएल १:२८^६-२:७: मानिस-हरूको चरित्र: तिनीहरू विद्रोही थिए

यस खण्डमा परमप्रभुको आत्मा इजकिएलभित्र पस्नुभएको र उहाँले उनलाई उनका खुट्टाहरूमा उभ्याउनुभएको बयान छ; अनि उहाँले उनलाई यहूदा, एउटा विद्रोही जातिलाई भविष्यवाणी गर भन्ने आज्ञा गर्नुभयो; तिनीहरूले सुनून् वा नसुनून्, यसको कुनै पर्वाह थिएन। उनी निडर र आज्ञाकारी हुनु थियो।

परमप्रभुले इजकिएललाई उनको कार्यभार सुम्पिदिनुभयो; यसो हुँदा उहाँले उनलाई 'हे मानिसको छोरा'^{६)} भनेर सम्बोधन गर्नुभयो। अनि यो महत्त्वपूर्ण शब्द इजकिएलको पुस्तकमा नब्वे पल्ट उनको निम्ति प्रयोग गरिएको छ। श्री जोह्न बी. टेलरले यो शब्द किन प्रयोग गरिएको छ, सो स्पष्ट पारेका छन्:

'जुन दुईवटा शब्दहरू लिएर परमेश्वरले इजकिएललाई सम्बोधन गर्नुभयो, ती पहिला शब्दहरूले भविष्यवक्तालाई महामहिमको सामु, जसलाई उनले यस दर्शनमा देखे, उनको सटीक स्थानमा राख्छन्।' मानिसको छोरा' चाहिँ एउटा हिब्रू

मुहावरा हो; यस मुहावराले इजकिएलको महत्त्वहीनता वा मानवतामाथि जोड दिन्छ: उनी केवल एउटा मानिस थिए। 'छेरा' भन्ने शब्द यहाँ 'स्वभावमा सहभागी'को अर्थ लिन्छ। अनि 'आदम' वा 'मानिस'सँग छेरा वा स्वभाव भन्ने शब्द जोडिँदा यसको अर्थ 'मानिसको सन्तान' अथवा 'स्वभावअनुसार पूरूप मानव' निस्कन्छ। अनि यी शब्दहरू बहुवचनमा राखिँदा यिनको साधारण अर्थ 'मानव जाति' हुँदो रहेछ।' 7)

अनि दानियलको समयमा 'मानिसको पुत्र' भन्ने शब्द मसीहको निम्ति प्रयोग गरिन्थ्यो (दानियल ७:१३-१४); अनि इस्वी संवत्को पहिलो शताब्दीमा यो शब्द केवल मसीहको परिभाषा गर्नको निम्ति प्रयोग गरिने नाम भयो, जसरी श्री जोह्न बी. टेलरले टिप्पणी गरेका छन्:

‘हाम्रा प्रभु येशूले आफ्नो निम्ति यो नाम प्रयोग गर्नुहुन्थ्यो; यसो गर्दा उहाँले यस शब्दको सरल अर्थ र मसीहको निम्ति प्रयोग गरिएको पारिभाषिक अर्थको बीचमा भएको अस्पष्टताबाट फाइदा उठाउनुभएको जस्तै देखिन्छ। उहाँले किन यस्तो गर्नुभयो? एक प्रकारले उहाँले खुला रूपमा आफूलाई मसीह हुँ भन्ने दाबी गर्नुभएको दोष उहाँलाई नलागोस् भन्ने हेतुले उहाँले यसो गर्नुभयो होला; अनि अर्को प्रकारले उहाँले ती मानिसहरूलाई रोक्न चाहनुभएन, जसले उहाँको व्यक्तित्वमा भएको तात्पर्य के हो, यसको पूरा महत्त्व के हो, सो जान्दथिए अनि यो स्वीकार गर्न र मात्र खोज्दथिए; किनकि तिनीहरूसँग यसको निम्ति चाहिएको आत्मिक अन्तर्दृष्टि थियो।’ 8)

आ) इजकिएल २:८-३:३: सन्देशको मुख्य विषय: न्याय; पुस्तकको मुठामा लेखिएमुताबिक न्याय तिनीहरूमाथि आइपर्नेथियो

इजकिएल २:८-१०: त्यसपछि उनले एउटा पुस्तकको मुठा खाने आज्ञा पाए, जुन पुस्तकको मुठामा यस जातिमाथि आइपर्न लागेका दुःखदायी न्यायहरू लेखिएका थिए।

उनलाई उनको सेवकाई लोकप्रिय हुनेछैन भन्ने पूर्वजानकारी दिइएको थियो। अनि हामीलाई पनि अधिबाट चेताउनी दिइएको छ कि ख्रीष्टको सुसमाचारको प्रचार मुक्ति नपाएका मानिसहरूको निम्ति रोषकारी हुन्छ। अनि मुक्तिको सुसमाचारलाई 'क्रूसको ठक्कर' भनेर चिनिन्छ। अँ, कति मानिसहरूको निम्ति हामी मृत्युको दुर्गन्ध हुँदा रहेछौं।

इजकिएल ३:१-३: यस आज्ञाअनुसार इजकिएलले त्यो पुस्तकको मुठा खाए। पछि एक समयमा 'प्रकाशको पुस्तक लेखिदिने यूहन्ना' नामक भविष्यवक्ताले पनि यस्तै गर्नेथिए (प्रकाश १०:८-१०)। यसकारण बुभुनोस: हरेक भविष्यवक्ता र प्रचारकले आफूले प्रचार गर्नुपर्ने सन्देश आत्मसात गरेर आफ्नो जीवनको एक अभिन्न अङ्ग तुल्याउनु-पर्छ (यो कुरा इजकिएल ३:१० पदसित तुलना गर्नुहोस्)।

इ) इजकिएल ३:४-११: मानिसहरूको चरित्र: तिनीहरू निर्दयी र कठोर हृदय भएकाहरू थिए

तब परमेश्वरले दोहोर्याएर इजकिएललाई भन्नुभयो: उनलाई यस्ता मानिसहरूकहाँ पठाइनेथियो, जसले वचन सुन्दैनथिए; (याद रहोस्: यहाँ यस खण्डमा यहूदालाई इस्त्राएल भनिएको छ)। धेरै मिशनरीहरूले हामीलाई भनेअनुसार भाषाका अवरोधहरू पार गर्न सकिन्छ; तर विद्रोही हृदयरूपी अवरोध भने पार गर्न सकिँदैन। उनी निडर हुनु थियो; किनकि उनले इस्त्राएल देशमा रहेका यहूदी-हरूलाई र बेबिलोनको कैदमा रहेकाहरूलाई वचन सुनाउनुपरेको थियो।

यसर्थ ख्रीष्ट येशूका साँचो सेवकहरूको मन सुदृढ़ हुनुपर्छ, तर तिनीहरूको हृदय कठोर हुनुहुँदैन।

ई) इजकिएल ३:१२-२१: पहरेदार हुनु भविष्यवक्ताको कर्तव्य थियो

इजकिएल ३:१२-२५: तब परमप्रभुले इजकिएललाई उठाएर कबार नदीमा निर्वासित हुनेहरूकहाँ लैजानुभयो, अनि उनी तिनी-हरूसँग सात दिनसम्म चुपचाप बसे। श्री काइल एम. येट्सले इजकिएलको अवस्था यसरी वर्णन गरेका छन्:

‘आफ्नो आगमदायी घर छोडेर तेल-अबीबमा बस्ने कैदीहरूकहाँ गएर तिनीहरूलाई प्रचार गर्ने बोलावट-चाहिँ इजकिएललाई मन नपरेको क्रमभङ्ग गर्ने कुनै लागेको हुनुपर्ला। उनले आफूमाथि परमेश्वरको हात रहेको अनुभव गरे र विरोध गर्न नसकिने खालको ईश्वरीय बाध्यता महसुस गरे; तर उनी आत्माको तीतोपनमा एउटा मन नपरेको कामतिर हिँडे। धन, उनले तुरुन्तै प्रचार गर्न शुरू गरेनन्; यसमा उनी र मानिसहरू भाग्यमानी थिए। तर उनी एक हप्तासम्म विचलित मानिसहरूको बीचमा बसे। अनि त्यस अनुभवले उनलाई तिनीहरूका समस्याहरू, तिनीहरूका दुःखहरू र तिनीहरूका सख्त आवश्यकताहरूको विषयमा स्पष्ट सुबोध दिलायो। यसकारण बुभुधेसः आफ्ना मानिसहरूको दृष्टिकोणले तिनीहरूको अवस्था देख्न सक्ने प्रचारकचाहिँ तिनीहरूलाई सहायता गर्न सक्षम हुन्छन्, अनि तिनले तिनीहरूलाई अत्यावश्यक परेको नेतृत्व तिनीहरूलाई प्रदान गर्न सक्छन्।’^{९)}

इजकिएल ३:१६-२१: पहरेदार हुनु इजकिएलको नियुक्ति थियो; परमेश्वरको वचन बोल्न र मानिसहरूलाई गम्भीर चेताउनी दिन उनको जिम्मेवारी थियो। रगतको दोष अर्थात् हत्याको गम्भीर दोषको शिक्षा पुरानो नियममा मात्र सिकाइँदैनथियो (३:१८-२०), तर नयाँ नियममा पनि सिकाइएको छ (प्रेरित २०:२६)। हो, परमेश्वरको सन्देशवाहकको जिम्मेवारी अति ठूलो छ; तर ख्रीष्ट-विश्वासी भाइबहिनीहरूहो, तपाईंले यो शिक्षा हृददेखि बाहिर नलैजानुहुन अनुरोध गर्छु। किनकि

हामीले सुसमाचार जबरजस्ती गरेर हरेक मानिसको घिचोमा खाँदी-खाँदी घुसारुहुँदैन, अनि लिफ्टमा चढेको हरेक पल्ट मानिसहरूलाई आफ्नो गवाही दिनुपर्दैन। इजकिएलको जिम्मेवारी ठूलो थियो; तर परमेश्वरले उनलाई थुनामा राख्नुभयो, र उनी परमेश्वरले जुटाइदिनुभएका अवसरहरूको निम्ति पर्खनुपरेको थियो। हामीले पनि साक्षी दिने सिलसिलामा उहाँको अगुवाइप्रति विवेकशील हुनुपर्छ। किनकि कहिलेकाहीँ हामी चुप लाग्नुपर्छ। तर हाम्रो बीचमा प्रायः कुरा अर्कै छ; किनकि जब हामीले साक्षी दिनुपर्छ, तब हामीमध्ये धेरैजना भाइबहिनीहरू चुप रहेका रहेछन्।

खण्ड २

इजकिएल ३:२२-२४:२७:

यहूदा र यरूशलेममाथि आइपर्ने न्याय चित्रण गरिएको

क) इजकिएल ३:२२-५:१७: आउन लागेको न्यायको विषयमा वस्तुगत पाठको रूपमा प्रयोग गरिएका सामग्रीहरू प्रेरित पत्रसले के लेखे भने, परमेश्वरको घरबाट न्याय शुरू हुनुपर्छ (१ पत्रुस ४:१७)। अनि यसकारण परमेश्वर यरूशलेमको मन्दिरबाट अर्थात् दिव्य प्रकाशमाथि स्थापित भएको धर्मको केन्द्रबाट आफ्नो न्याय शुरू गर्नुहुन्छ।

अ) इजकिएल ३:२२-२७: परमेश्वरले इजकिएललाई उनले बोल्ने आदेश

नपाएसम्म लाटो हुने बहाना गर्ने आज्ञा दिनुभयो

पहिले इजकिएल निस्केर मैदानमा गए, जहाँ उनले परमप्रभुको महिमा देखे । त्यसपछि उनले आफ्नो घरमा जाने आज्ञा पाए, जहाँ उनलाई बाँधिनेथियो र उनले के भन्नुपर्नेथियो, सो कुरा परमेश्वरले उनलाई प्रकट नगरुन्जेल उनी त्यहाँ मौन रहनुपर्नेथियो ।

आ) इजकिएल ४: यरूशलेमको घेराबन्दी ईटाद्वारा चित्रण गरिएको

इजकिएल ४:१-८: यरूशलेमचाहिँ चट्टानको जगमाथि बसालिएको थियो र ढुङ्गाले निर्माण गरिएको शहर थियो । अनि माटोले बनेको ईटा वा टायलचाहिँ बेबिलोनको निम्ति एउटा प्रतीक थियो; (यो कुरा उत्पत्ति ११:३ र ९ पदसित तुलना गर्नुहोस्) । तर अब यरूशलेम आफ्नो नैतिकतामा र मूर्तिपूजा गरेकोमा बेबिलोनभन्दा पनि खराब र नीच भएको थियो (इजकिएल ५:७ पद हेर्नुहोस्) । यसकारण परमेश्वरले इजकिएललाई के आज्ञा गर्नुभयो भने, उनले एउटा ईटा र तावा लिएर यरूशलेमको घेराबन्दी चित्रण गर्नुपर्नेथियो; यसमा त्यस ईटाले यरूशलेम शहर सङ्केत गर्‍यो भने, फलामे तावाले चाहिँ त्यो फलामको पर्खाल चित्रण गर्‍यो, जुन पर्खालले यो शहर सबै सहायताबाट वञ्चित गर्नेथियो । यस दृष्टान्तरूपी पाठमा भविष्य-वक्ताचाहिँ परमेश्वरको भूमिका निभाउने उहाँको प्रतिनिधि थिए । यसर्थ परमप्रभु आफूले यरूशलेम घेरामा हाल्नुभएको रहेछ । इजकिएलले आफ्नो देब्रेपट्टि इस्राएलको निम्ति तीनसय नब्बे दिन र दाहिनेपट्टि यहूदाको निम्ति चालीस दिन कोल्टो परेर सुत्नुपरेको थियो ।

यस दृष्टान्तात्मक पाठमा कोल्टो परेर सुतेको हरेक दिनले एक वर्षको अर्थ लिन्छ; तर अहिलेसम्म यी दुईवटा अङ्कहरूको विषयमा

सन्तोषजनक स्पष्टीकरण भएको छैन । सेप्टुवाजित नामक अनुवादले तीन सय नब्बे भन्ने सङ्ख्या एक सय नब्बेमा परिवर्तन गरेर यो समस्या समाधान गर्न खोज्यो; तर के गर्ने ? यस प्रकारको परिवर्तन गर्न यो कुरा समर्थन गर्ने हिब्रू पाण्डुलिपिहरू छैनन् । हाम्रो अर्को प्रश्न रहेको छ, जसको उत्तर हामीले पाएका छैनौं: के इजकिएल वास्तवमा यी दुईवटा अवधिहरूभरि दिनरात आफ्नो देब्रे-दाहिने कोल्टो परेर सुते त ? किनकि धेरै टिप्पणीकारहरू छन्, जसले के सुभाउ दिन्छन् भने, यो एउटा वस्तुगत पाठ भएको हुनाले उनले यी तोकिएका दिनहरूको हरेक दिउँदोमा यसो गरे, जुन समयमा मानिसहरूले उनलाई यसो गरेका देख्न सके अरे ।

इजकिएल ४:९-१७: यी पदहरूमा घेराबन्दीको खातिर यरूशलेमका मानिसहरू-माथि आइपरेको अनिकालको कुरा गरिन्छ; अनि त्यस बेलामा खानेकुरा र पिउने पानी सीमित मात्रामा पाइन्थ्यो । अनि शुरुमा उनलाई खाना पकाउन मानिसको मल इन्धनको रूपमा प्रयोग गर्ने आदेश दिइयो, तर त्यसपछि उनको खाना पकाउने इन्धनचाहिँ चल्ती भएको गाईको गोबरमा बदली गर्न दिइयो । यस अध्यायको रङ्गरूप र चित्रभाषाचाहिँ घेराबन्दी, बेचैन, कष्ट र भोक, साथै अशुद्धताको चित्र थियो; यो सबको सब यहूदाका मानिसहरूको पाप र तिनीहरू परमेश्वरबाट पछि हटेको प्रतिफल थियो ।

इ) इजकिएल ५: धारिलो छुरी र केश प्रयोग गरेर उनले मानिसहरूको भाग्य भविष्य-वाणी गरेको

इजकिएल ५:१-९: अर्को वस्तुगत पाठमा इजकिएलले के देखाए भने, यस शहरको एक तिहाइ मानिसहरू आगोरूपी महामारी वा अनिकालले मर्नेथिए (२ पद), अनि अर्को एक तिहाइ मानिसहरू छुरीरूपी तरवारद्वारा

मारिनेथिए, अनि फेरि अर्को एक तिहाइ मानिसहरूचाहिँ अरू देशहरूमा तितरबितर हुनेथिए (यो कुरा ५:२ र १२ पदसित तुलना गर्नुहोस्) । अनि बाँकी रहेका यहूदीहरू जोगिन त जोगिनेथिए; तर ती मानिसहरूमध्ये पनि कोही-कोही नष्ट हुनेथिए (इजकिएल ५:३ र ४) । हुन सक्छ, यसको सन्दर्भ तिनीहरू थिए होलान्, जसलाई इस्माएलले गदल्याहको हत्या गर्दा मारे (यर्मिया ४१) । यी विपत्तिहरू यरूशलेममाथि आइपर्नेथिए; किनभने यहूदाका मानिसहरूका सौभाग्यहरू अन्यजातिका मानिसहरूका भन्दा ठूला थिए, तर तिनीहरूले आफ्नो वरिपरिका जातिहरूका भन्दा धेरै दुष्ट कामहरू गर्दथिए ।

अनि हामी खीष्ट-विश्वासीहरूको विषयमा कसो हो ? किनकि हामी इसाईहरूका सौभाग्यहरू यहूदीहरूका भन्दा अभि पनि महान् छन् । प्रभुले हामीलाई अनुग्रह दिऊन्, र हामीले ती सौभाग्यहरूको दुरुपयोग नगरेका हौं । नत्र ता हामीले यसरी यस नरलोकमा आफूमाथि परमेश्वरको न्याय निम्त्याउनेथियौं र परलोकमा अनन्त इनामहरू घुमाउनेथियौं ।

इजकिएल ५:१०-१७: त्यस बेलामा यरूशलेमका मानिसहरूको बीचमा नरभक्षण व्यापक हुनेथियो (१० पद) । यरूशलेमको मन्दिर अशुद्ध पारिएको हुनाले परमेश्वरले मानिसहरूलाई दया गर्नुहुनेथिएन (५:११-१३) । अनि यहूदीहरू अन्यजातिहरूको बीचमा घृणित हुनेथिए अनि हिंसा र विनाशको शिकार हुनेथिए (५:१४-१७) ।

ख) इजकिएल ६: मूर्तिपूजाको विनाश हुनेथियो र बाँकी रहेका यहूदीहरूको संरक्षण हुनेथियो

इजकिएल ६:१-७: यहाँ इस्राएलका पहाडहरूको सन्दर्भ मूर्तिपूजा हुनेथियो; किनकि प्रायः यी पहाडहरूमाथि तिनीहरूले मूर्तिहरूको निम्ति डाँडाका थानहरू बनाउने

गर्थे । यसकारण देशले यसको मूर्तिपूजाको खातिर दण्ड भोग्नेथियो ।

इजकिएल ६:८-१४: तर बाँकी रहेका यहूदीहरूलाई जोगिनेथियो; अनि यी मानिसहरूले आफ्नो कैदमा परेको अवस्थामा परमप्रभुलाई सम्झनेथिए र आफ्ना घृणित कामहरूको खातिर आफूलाई घृणा गर्नेथिए (६:८-१०) । किनकि मूर्तिपूजाले मानिसहरूमाथि तरवार, अनिकाल र महामारीको दण्ड निम्त्याउनेथियो (६:११-१४) ।

अनि हरेक युगमा परमेश्वरले आफ्नो निम्ति एउटा बाँकी रहेको भागरूपी साक्षी कायम राख्नुहुन्छ । अनि त्यो साक्षी कुनै नैतिक बहुमत हुने होइन, तर सधैं एउटा तुच्छ गनिएको अल्प सङ्ख्या पो हो ।

ग) इजकिएल ७: बेबिलोनी सेनाको आक्रमण नजिक थियो र गम्भीर थियो

इजकिएल ७:१-१८: यहूदीहरूमाथि परमेश्वरको न्याय आइपर्ने समय आइसकेको थियो; अनि त्यो न्याय प्रहार गर्ने व्यक्ति परमप्रभु स्वयम् हुनुहुन्थ्यो भन्ने कुराको विषयमा कुनै शङ्का छैन (७:१-१३) । लडाइँको निम्ति आह्वान दिइनेथियो, तर कसैले पनि जवाफ दिनेथिएन, अँ, कोही पनि लडाइँमा जानेथिएन; किनकि भयानक विनाशको खातिर मानिसहरूमा साहस र बल हुनेथिएन (७:१४-१८) ।

इजकिएल ७:१९-२२: यस हालतमा सुन र चाँदीजस्तै भौतिक धनको के काम ? (१९ पद) । किनकि यस शहरको गहनाको सुन्दरता, जुनचाहिँ यरूशलेमको मन्दिर थियो, मूर्तिहरूद्वारा अशुद्ध पारिएको थियो; यसकारण त्यो परदेशीहरूको हातमा अर्थात् बेबिलोनीहरूको हातमा सुम्पिइनेथियो । तिनीहरूले त्यसलाई लुट्नेथिए र त्यसलाई अशुद्ध पार्नेथिए (७:२०-२२) ।

इजकिएल ७:२३-२७: सबै वर्गका मानिसहरू यस विनाशबाट प्रभावित हुनेथिए, जस्तै: राजा, शासकहरू, भविष्यवक्ताहरू, पूजाहारीहरू, बूढा प्रधानहरू र देशका मानिसहरू। जनताका मानिसहरू परमेश्वरको निम्ति गवाही हुनुपरेको थियो; तर तिनीहरू यसो गर्न पूरा असफल भए। अब परमेश्वरलाई साक्षी दिन सक्ने एकमात्र कुरा चाहिँ न्याय थियो; कत्रो गम्भीर विचार! न्याय व्यापक र सर्व-समावेशी हुनेथियो; किनभने न्याय सबै वर्गका मानिसहरूमाथि र सारा देशमाथि आइपर्नेथियो। यसकारण बुभुधोस्: परमेश्वरको ज्ञान अस्वीकार गर्ने जुनै पनि जातिले आफ्नो नैतिक बल गुमाउँछ, र त्यसमाथि समस्या आइपर्दाखेरि त्यसलाई मद्दत गर्न त्यसको कुनै साधन हुँदैन, त्यसको कुनै उपाय छैन। अनि यो कुरा एक-एक व्यक्तिमा पनि सत्य ठहरिन्छ।

घ) इजकिएल ८: मन्दिरमा घोर मूर्तिपूजा गरिएको दर्शन

इजकिएल ८:१-६: जुन न्याय बूढा प्रधानहरूले रोकथाम गर्न सहायता दिनुपरेको थियो, तर उनीहरू यसो गर्नमा असफल भए, त्यस न्यायको निम्ति उनीहरू अब गवाही बस्नुपरेको थियो। अनि यस्तो कुरा वर्तमान समयमा पनि प्रायः हुँदो रहेछ।

अनि दर्शनहरूमा परमप्रभुले इजकिएललाई बेबिलोनबाट यरूशलेममा लैजानुभयो। अनि त्यहाँ उनले मानिसहरूको बीचमा घोर मूर्तिपूजा गरेका केही घिनलाग्दा उदाहरणहरू देखे। किनकि मन्दिरको मूलढोका, त्यसको पस्ने ठाउँमा परमप्रभुको मनमा डाहा र जलन पैदा गर्ने एउटा घृणित मूर्ति थियो।

इजकिएल ८:७-१५: अनि भविष्य-वक्ताले मन्दिरको चोकमा देखेको दोस्रो कुरा के थियो भने, यहूदाका बूढा प्रधानहरू त्यहाँ

भेला भएका थिए; तिनीहरूमध्ये हरेकको हातमा एक-एक धूपौरा थियो। अनि तिनीहरूले वरिपरिका भित्ताहरूमा घिनलाग्दा पशुहरूका नक्साहरू पूजा गरिरहेका थिए।

अनि तेस्रो दृष्टिस्थल उत्तरीय मूलढोका थियो; त्यहाँ स्त्रीहरू बेबिलोनी देवता तम्मूजको निम्ति रोइरहेका थिए, जसको मृत्युले गर्दा वनस्पति-जगत् सुकेको अन्धविश्वास गरिन्थ्यो।

इजकिएल ८:१६-१८: मूर्तिपूजा गरेको चौथो उदाहरण चाहिँ मन्दिरको भित्ती चोकमा पाइयो: त्यहाँ लगभग पच्चीसजना पुरुषहरू थिए; यिनीहरूले पूजाहारीहरूको भूमिका खेल्दैथिए; यिनीहरूले सूर्यको पूजा गर्दैथिए र त्यस मतका अश्लील क्रियाकलापहरू अनुसारण गर्दैथिए। अब सत्र पदको कुरा आयो: 'हेर, तिनीहरू त्यो हाँगा आफ्नै नाकमा राख्छन्;' यस वाक्यमा 'हाँगा' वा 'मुना'को सन्दर्भ के हुने हो, सो स्पष्ट छैन। तर नाकमा हाँगा राख्नाले परमेश्वरको अपमान वा तिरस्कार गरेको देखिन्छ। अनि हुन सक्छ, त्यो हाँगा पुरुषको लिङ्गको अश्लील प्रतीक थियो होला त नि।

अनि कुरा प्रायः यस्तै छ: मुक्ति नपाएका धार्मिक अगुवाजनहरू ती मानिसहरू हुन्, जो चाहिँ आफ्नो भक्तिहीन व्यवहारद्वारा र आफ्ना विधर्मका लाजमार्दा शिक्षाहरूद्वारा खबरकागज र अन्य मेडियाहरूमा मुख्य समाचारको विषयवस्तु बनेका छन्; तर परमेश्वर यो देख्नुहुन्छ, र अन्तिम फैसला उहाँको हुनेछ।

ङ) इजकिएल ९: परमेश्वरको उपस्थिति हटेको र फलस्वरूप मूर्तिपूजकहरूको विनाश भएको

इजकिएल ९:१-२: यस अध्यायमा छजना जल्लादहरू उत्तरबाट आउँदै गरेका देखिन्छ, जसले अधिल्लो अध्यायमा भएका

मूर्तिपूजकहरूलाई नष्ट गर्नुपरेको थियो; अनि उत्तरचाहिँ त्यो दिशा थियो, जहाँबाट बेबिलोनीहरू आउनेथिए। अनि मलमलको वस्त्र पहिरेको मानिसले परमेश्वरको अनुग्रह सङ्केत गर्ला।

इजकिएल ९:३: अनि जुन महिमाको बादलले परमेश्वरको उपस्थिति सङ्केत गर्छ, यस बादलले मन्दिरको महापवित्रस्थान छोड्दै-थियो, किनकि परमप्रभु मानिसहरूको मूर्तिपूजाले गर्दा शोकित हुनुहुन्थ्यो। अनि यो महिमाको बादल ठाउँ सँदै परमप्रभुको भवनको संधारमा आइपुग्यो, जहाँ यसको चमकले मन्दिरको चोक भर्यो।

इजकिएल ९:४: अनि जुन यहूदीहरू विश्वासयोग्य थिए, र जसले मूर्तिपूजाको घोर विरोध गर्दैथिए, तिनीहरूको निधारमा एउटा चिनो लगाइयो, यस हेतुले कि तिनीहरू नमारिऊन्। यस पदले हामीलाई चुनौती दिएको हुनुपर्छ। मानौं केही मानिसहरू छन्, जो प्रभु येशूको पछि लाग्दैनन्। यी मानिस-हरूप्रति हाम्रो प्रतिक्रिया केजस्तो हुन्छ होला? के हामी तिनीहरूसँग मिल्छौं? के तिनीहरूले हामीलाई प्रभाव पारेका छन्? के हामीले तिनीहरूलाई निर्दोष ठहराएका छौं? के हामी तिनीहरूको आत्मिक अवस्थासित केही पर्बाह राख्दैनौं? यी विश्वासयोग्य पुरुषहरू र स्त्री-हरूले सुरेकरा हाले, र रोए; उनीहरूको हृदयमा के-के थियो, सो कुरा यस प्रकारको प्रतिक्रियाले देखाइदियो र यसले उनीहरूलाई न्यायमा पर्नबाट जोगायो।

अनि उनीहरूको निधारमा लगाइएको चिन्ह वा चिनोचाहिँ हिब्रू वर्णमालाको 'ताउ' नामक अन्तिम अक्षर थियो; अनि रब्बीहरूको भनाइअनुसार 'ताउ' नामक अक्षरको अर्थ पूर्णता हो। अनि ताउचाहिँ 'तोरा'को पहिलो अक्षर पनि हो; तोरा मोशाको व्यवस्थाको निम्ति त्यसको हिब्रू नाम हो। श्री चार्ल्स ली फाइनबर्गले के भनेका छन् भने, 'यहाँको

खण्डमा जे लेखिएको छ र प्रकाश ७:१-३ पदको खण्डमा लेखिएको कुराको बीचमा उल्लेखनीय समानता छ।' ¹⁰ उक्त कुराको सम्बन्धमा तिनले निम्न कुरामा एउटा आकर्षित समानता देखेर थपेका छन्, जुन समानता तिनले धेरै पछिको समयको उदाहरणबाट लिएका छन्, जस्तै:

'कति इसाई अनुवादकहरूले यस 'ताउ' अक्षरमा कताकतै क्रूसको चिन्हरूपी भविष्यवाणीसूचक सङ्केत पो देख्न सके; किनकि पुराना लेखहरूमा हिब्रू वर्णमालाको 'ताउ' नामक अन्तिम अक्षरले क्रूसको रूप लिएको थियो। तर इजकिएलले पक्का पनि यहाँ यस इसाई प्रतीकको विषयमा सोचेका थिएनन्; अनि यो खण्ड सीधा ख्रीष्टको क्रूसको भविष्यवाणीको रूपमा लिनु पनि हुँदैन। तर यो एउटा उल्लेखनीय संयोग हो।' ¹¹

इजकिएल ९:५-७: अबचाहिँ यी छजना जल्लादहरूले बूढा प्राधानहरूबाट शुरु गरेर यी मूर्तिपूजकहरूलाई मार्न थाले। परमेश्वरले यिनीहरूलाई यसो भन्नुभयो: 'त्यो चिनो भएको कुनै पनि मानिसको नजिक नजाओ।' ती चिन्ह लगाइएका मानिसहरूलाई त्यस चिनोको विषयमा थाहा थियो कि थिएन, सो कुरा हामी जान्दैनौं, तर वर्तमान समयमा जिउने ख्रीष्ट-विश्वासीहरूको विषयमा कुरा अर्को छ: तिनीहरू न्यायबाट सुरक्षित छन् भन्ने कुरा परमेश्वरको वचनको आधारमा निश्चित रूपले जान्दछन्। तब विचार गर्नुहोस्: यस प्रकारको निश्चयता नभएकाहरूको हालत कति डर-लाग्दो हुनुपर्ला! यसकारण छातीमाथि हात राखेर भन्नुहोस्: के तपाईंसँग परमेश्वरको न्यायबाट उम्कने निश्चयता छ?

इजकिएल ९:८-११: अनि जब इजकिएलले मानिसहरूको निम्ति अन्तर्विन्ती गरे, तब परमप्रभुले 'म तिनीहरूलाई छोड्नेछैन, तिनीहरूमाथि टिठाउनेछैन' भनेर भन्नुभयो। यी मानिसहरूको भनाइ के थियो? तिनीहरूले यसो भन्दैथिए: 'परमप्रभु

परमेश्वरले हामीलाई त्यागनुभएको छ; तब उहाँ हाम्रो दुर्दशा कसरी देख्न सक्नुहुन्छ त?’ यसकारण तिनीहरू उहाँप्रति विश्वासयोग्य किन बनिरहनु? ओहो, ‘परमप्रभुले देख्नुहुन्न’ भन्ने वाक्य कति आधुनिक सुनिन्छ!

यस खण्डबाट र बाइबलका अन्य खण्ड-हरूबाट हामीलाई के लाग्छ भने, भक्तिहीन मानिसहरूमाथि न्याय खन्याउनुभन्दा अघि साँचो विश्वासीहरूलाई छुटकारा दिनु नै परमेश्वरको एउटा विशेषता हो रहेछ। यसको अर्को उदाहरण नूह पनि हुन् (उत्पत्ति ६)।

च) इजकिएल १०: न्यायको साथ यरूशलेमलाई भेट्न आउनुहुने परमेश्वरको महिमाको दर्शन

एक अध्यायसँग दस अध्यायको नजिक सम्बन्ध रहेको छ। अनि यहाँ हामी सिंहासनरूपी रथको विषयमा, यी चारवटा जीवित प्राणीहरूको विषयमा र परमप्रभुको महिमाको विषयमा थप जानकारी पाउँछौं। (यहाँचाहिँ यी जीवित प्राणीहरूलाई करुबहरू भनिएका छन्)। तर एक अध्यायमा निर्वासितहरूलाई सम्बोधन गरिएको थियो भने, यहाँको सन्दर्भ यरूशलेममा बसेका विद्रोहीहरू थिए।

इजकिएल १०:१-२: परमप्रभुले मलमलको वस्त्र पहिरेको मानिसलाई ‘आफ्ना हातहरूले करुबहरूको बीचबाट दन्किरेहेका भुङ्ग्राहरू निकालेर यरूशलेममाथि छरिदेऊ’ भन्ने आज्ञा दिनुभयो। यसको अर्थ यस प्रकारको थियो: परमेश्वरको न्याय यस शहरमाथि खनिन लागेको थियो।

इजकिएल १०:३-५: यी पदहरू कोष्ठक हुन्; किनभने यहाँ इजकिएल ९:३ पदमा वर्णन गरिएको कुरा अर्थात् महिमाको बादल सेरेको कुरा दोहोरिएको छ।

इजकिएल १०:६-१७: यी पदहरूमा यी करुबहरू र यस सिंहासनरूपी रथका

चक्काहरूको विस्तृत विवरण दिइएको छ; तर यी कुराहरू कल्पना गर्न गाह्रो छ। अनि चौध पदमा करुबको अनुहारको कुरा आयो: हुन सक्छ, करुबको अनुहारचाहिँ गोरुको अनुहार थियो होला (इजकिएल १:१०)।

इजकिएल १०:१८-१९: त्यसपछि महिमाको बादलचाहिँ सँघारबाट हटेर परमप्रभुको भवनको पूर्वपट्टिको मूलढोकामा सस्यो।

इजकिएल १०:२०-२२: त्यसपछि इजकिएलले जोड दिए: यी करुबहरूचाहिँ उनले एक अध्यायमा कबार नदीको किनारमा देखेका जीवित प्राणीहरू थिए।

यस दर्शनले हामीलाई के सिकाउँछ भने, हामीले आफ्ना परमेश्वरको भयानक अद्भुत शक्ति, उहाँको बुद्धि र उहाँको महिमाको सुबोध चेतना कहिल्यै पनि हराउनुहुँदैन।

छ) इजकिएल ११:१-१३: दुष्ट शासक-हरूको सल्लाह खण्डन गरिएको

इजकिएल ११:१-३: यहाँ पच्चीसजना मानिसहरू छन्, जो शासकहरू थिए; अनि उनीहरूले शहरका मानिसहरूलाई ‘तिमीहरू डराउनुपर्दैन’ भन्ने सल्लाह दिएका थिए। मानिसहरूले सधैं भैं आफ्ना निर्माण-कार्यहरू अघि बढाऊन्; किनकि तिनीहरू यस शहरमा फलामको कराहीमा भएको मासुजत्तिकै सुरक्षित थिए अरे। यसरी नै यी पच्चीसजना मानिसहरूले परमप्रभुको वचन सरासर काटि-हाले, जसले यसो भन्नभएको थियो: ‘यो निर्माण गर्ने समय नै होइन।’ किनकि परमेश्वरले यर्मियाद्वारा आदेश दिनुभएको थियो कि निर्वासितहरूले बेबिलोनमा नै घरहरू निर्माण गरून्, किनभने यरूशलेम कब्जा हुनेथियो, र नाश हुनेथियो (यर्मिया २९:४-११)। दुष्ट युक्ति रच्ने यी मानिसहरूले पत्रहरूद्वारा निर्वासितहरूको बीचमा मिथ्या आशाहरू जगाउने प्रयास गरे। परमेश्वरको

आगोरूपी न्याय भए पनि यरूशलेमका शासकहरूले आफूलाई यस शहरमा एकदमै सुरक्षित भएका ठान्थे ।

ठीक त्यस्तै गरी धेरै नामधारी इसाईहरू पनि छन्, जसले आफूलाई परमेश्वरको न्यायबाट सुरक्षित भएका ठान्छन्, तर तिनीहरूको जीवनमा पाप छँदैछ; यसकारण प्रभु येशूले तिनीहरूलाई भन्नुहुनेछ: 'मैले तिमीहरूलाई कहिल्यै चिनेको छैन' (मत्ती ७:२३) ।

इजकिएल ११:४-१२: 'तिमीले तिनीहरूको दृष्टान्तमा फरक अर्थ लगाइदिनु' भनेर इजकिएललाई आज्ञा गरियो । किनकि यरूशलेम शहरचाहिँ त्यो कराही थियो, र यसका मारिएका मानिसहरूचाहिँ यसमा भएको मासु भएका रहेछन् ! परमप्रभुले तिनीहरूलाई यस शहरको बीचबाट निकाल्नुहुनेथियो र इस्राएल देशको सिमानाभित्र तिनीहरूको न्याय गर्नुहुनेथियो (यस सिलसिलामा २ राजा १५:१८-२१ र यर्मिया ५:२४-१७ पदका खण्डहरू हेर्नुहोस्) ।

इजकिएल ११:१३: तब बनायाहको छोरा पलत्याह ठहरे भए; (हुन सक्छ, सायद तिनी यी पच्चीसजना मानिसहरूका अगुवा थिए होलान्); तिनले दुष्ट सल्लाह दिएका हुनाले त्यसको प्रतिफल-स्वरूप तिनी मरेका देखिन्छ । तिनको तत्कालीन मृत्युले गर्दा इजकिएलले आफ्ना मानिसहरूको निम्ति परमेश्वरसित अन्तर्विन्ती गरे ।

ज) इजकिएल ११:१४-२१: बाँकी रहेका यहूदीहरूलाई संरक्षण गर्नेछु भन्ने प्रतिज्ञा गरिएको

इजकिएल ११:१४-१५: तब परमप्रभुले उनलाई जवाफ दिनुभयो र उनलाई यरूशलेमका बासिन्दाहरूले भनेको कुरा सुनाउनुभयो: 'परमप्रभुबाट टाढा गएकाहरू चाहिँ यी निर्वासितहरू थिए; अनि देशचाहिँ

यहूदा र यरूशलेममा रहेका मानिसहरूको हुने रहेछ अरे ।'

इजकिएल ११:१६-२१: तर खास कुरा उल्टा थियो; किनकि परमप्रभुले प्रतिज्ञा गर्नुभयो: उहाँ निर्वासितहरूको निम्ति तिनीहरूलाई कैद गरेर लगिएका देशहरूमा एउटा सानो पवित्रस्थान बन्नुहुनेथियो, र उहाँले तिनीहरूलाई परमप्रभुको आज्ञापालन गर्ने हृदयको साथ इस्राएल देशमा फर्काएर ल्याउनुहुनेथियो – एउटा देशमा, जुन देश मूर्तिको कुनै गन्ध नभएसम्म मूर्तिपूजाबाट पूरा शुद्ध पारिनेथियो । यस विषयमा श्री काइल येट्सले निम्न टिप्पणी गरेका छन्:

'यर्मियापछि इजकिएलले पनि एउटा आत्मिक धर्ममा जोड दिए । किनकि परमेश्वरले हामीबाट हाम्रो हृदयको भक्ति पाउन चाहनुभएको छ । तर के गर्ने ? हाम्रो हृदय निको नहुने किसिमको हुन्छ । यसकारण हामीलाई एउटा नयाँ हृदय चाहिन्छ, जुनचाहिँ हामीलाई परमेश्वरबाट दिइन्छ । रीतिवाद आफ्नो पछाडि छोडेर हामी अघि बढ्नुपर्छ । किनकि आत्मिक कुराहरूमा गरिएको जोडले मानिसहरूलाई परमप्रभुको सङ्गत र सम्पर्कमा ल्याउने नै छ, जुन ईश्वरीय सम्पर्कले तिनीहरूको विचार, तिनीहरूको आराधना, तिनीहरूको व्यवहार र तिनीहरूको निष्ठा-वानतामा भिन्नता ल्याउनेछ, परिवर्तन ल्याउनेछ । यस्ताहरूको निम्ति एउटा नयाँ आत्मा परमेश्वरबाट उपहार हुनेछ (इजकिएल १८:३१ र ३६:२६-२७ पदहरूसित तुलना गर्नुहोस्) ।'¹²

निर्वासितहरूको साँचो आशा परमप्रभुको प्रतिज्ञामाथि आधारित थियो । 'म तिनीहरूलाई एउटै हृदय दिनेछु (जुनचाहिँ ढुङ्गाको होइन, तर मासुको हुनेथियो) र तिमीहरूभित्र एउटा नयाँ आत्मा हालिदिनेछु' भन्ने प्रतिज्ञा सर्त-विनाको थियो; तर यी कुराहरू नयाँ नियम-अन्तर्गत पूरा हुन बाँकी थिए ।

हे येशू हाम्रो प्रभु, हाम्रो जीवन, हाम्रो आशा, हाम्रो सर्वस्व र सर्वेसर्वा, तपाईंको सामु हामी दण्डवत् गर्छौं !

किनकि हाम्रो भागेर शरण पर्ने अरू कुनै ठाउँ छैन, हो, प्रभु, तपाईं बाहेक हाम्रो अरू कुनै शरणस्थानै छैन ।

श्री सामूएल मेड्ली

भ) इजकिएल ११:२२-२५: महिमाको बादल हटेर जैतुनको डाँडामा सरेको

यस अध्यायको अन्तमा यो महिमाको बादल यरूशलेम शहरबाट उठेर गयो र यसको पूर्वपट्टिको पहाडमाथि अर्थात् जैतुन डाँडामाथि खडा भयो । श्री जर्च विलियम्सले यसको विषयमा निम्न टिप्पणी गरेका छन्:

‘परमप्रभुको महिमाले इच्छा नभएको पारले बिदा लियो । यसको सिंहासनचाहिँ परमप्रभुको भवनको महापवित्रस्थान थियो (८:४); त्यसपछि यो परमप्रभुको भवनको सँधारकहाँ सरेर आयो (९:३); अनि त्यसपछि यस भवनको सँधारमाथि अडिएर बस्यो (१०:४); अनि त्यसपछि यो हटेर परमप्रभुको भवनको पूर्वपट्टिको मूलढोकातिर सर्यो (१०:१९); अनि अन्तमा यो गएर यरूशलेम शहरको पूर्वको पहाडमा पुग्यो (११:२३) । यस प्रकारले इस्राएलका परमेश्वरले आफ्नो प्रेमले गर्दा विलम्ब गरेर आफ्नो शहर र मन्दिर छोड्नुभयो, र ४३:२ पदमा वर्णन गरिएको समयसम्म उहाँ त्यहाँ फर्केर आउनुहुनेछैन (त्यो क्षण अझै पनि भविष्यमा पूरा हुन बाँकी नै छ) ।’ (13)

ज) इजकिएल १२: आउन लागेको निर्वासनको विषयमा इजकिएलले प्रयोग गरेका सङ्केतहरू

अ) इजकिएल १२:१-१६: उनका सर-सामानहरू

इजकिएल १२:१-१२: यहूदीहरूको निम्ति तिनीहरू निर्वासनमा जानै लागेका छन् भन्ने सङ्केत दिने हेतुले परमप्रभुबाट इजकिएललाई ‘आफ्नो घरका सरसामानहरू आफ्नो ठाउँबाट अर्को ठाउँमा सार’ भन्ने आदेश दिइयो । आफ्ना आँखाहरू छोपिएको अवस्थामा राति पर्खालमा एउटा दुलो खनेर उनले राजा सिद्कियाहको

विषयमा भविष्यवाणी गरे: तिनी, (जसलाई बाह्र पदमा ‘शासक’ भनिएको छ), साँभको भिसमिसे भएको बेलामा यस शहरबाट भाग्नेथिए, (जुन बेलामा तिनले जमिनको भुइँ समेत देख्न सक्नेथिएनन्) ।

इजकिएल १२:१३-१६: तर तिनी पक्राउ पर्नेथिए र बेबिलोनमा लगिनेथिए, तर तिनले त्यो देश कहिल्यै आफ्ना आँखाहरूले देख्न पाउनेथिएनन् (१३ पद) । अनि ठीक यस्तै हुन आयो । राजा सिद्कियाह यरूशलेमबाट भाग्दै गर्दा तिनी पक्राउ परे, अनि रिब्लामा तिनका दुईवटा आँखाहरू निकालिए, र त्यसपछि तिनलाई कल्दीहरूको देशको बाबेलमा लगियो (२ राजा २५:७) । अनि यहूदीहरू जातिहरूको बीचमा छरपष्ट हुनेथिए, र तिनीहरूमध्ये धेरैजना तरवार, अनिकाल र महामारीले गर्दा मर्नेथिए ।

आ) इजकिएल १२:१७-२८: उनी थरथर कामेको

इजकिएल १२:१७:२०: ‘हे मानिसको छोरा, तिमीले आफ्नो रोटी काम्दै खान्, अनि थरथराउँदै र चिन्तित हुँदै आफ्नो पानी पिउन् !’ जब इजकिएलले थरथराउँदै र काम्दै खाना खाए र पानी पिए, तब उनले कैदमा लगिनुभन्दा अधिको समयको निम्ति एउटा पूर्वचित्र दिए, जुन समयचाहिँ डर र चिन्ताले भरिएको समय हुनेथियो ।

इजकिएल १२:२१-२८: मानिसहरूको बीचमा एउटा चल्ती लोकोक्ति थियो: ‘परमेश्वरले विनाशको विषयमा बोल्नुभएका भविष्यवाणीहरू कहिल्यै पूरा हुनेछैनन् ।’ यसकारण परमेश्वरले तिनीहरूलाई अर्को आहान दिनुभयो: ‘दिनहरू नजिकै छन्, अनि हरेक दर्शन पूरा हुने नै छ ।’ किनकि उहाँको भविष्यवाणी पूरा हुने दिन नजिकै आइरहेको थियो; अनि उहाँको हरेक दर्शन पूरा हुने नै

थियो । यसो हो भने, परमेश्वरको वाणी पूरा हुने दिन अर्भै टाढो भविष्यमा हुनेछ भन्नेहरूले आफ्नै समयमा त्यो पूरा भएको देखेथिए ।

भविष्यवाणीहरूको विषयमा मानिसहरूको आदत अर्भै पनि यस्तै छः तिनीहरूले कि त भविष्यवाणीहरूमा अर्थ लगाउँदा-लगाउँदै परमेश्वरका दिव्य वाणीहरू नकार्छन्, कि त भावी पुस्ताहरूका मानिसहरूमाथि लागू गर्छन् । यस प्रकारको भुकाउ अर्भै पनि हाम्रो बीचमा पाइन्छ । परमेश्वर कुनै प्रवचन वा कुनै किताबमार्फत हामीसँग बोल्नुभयो भने, हामी तुरुन्तै त्यो कुरा हाम्रा भाइबहिनीहरूको जीवनमाथि कसरी लागू गर्नुपर्छ र तिनीहरूको जीवन कुन-कुन क्षेत्रमा बदली हुनुपर्छ, सो जानिहाल्छौं । तर परमेश्वरको वचन आफ्नो जीवनमा होइन, तर अरू मानिसहरूको जीवनमा लागू गराउनुचाहिँ एउटा दुष्ट र विनाशकारी भुकाउ हो ।

हामी बोल्न सजिलो हुने, कुरा ठिक पार्ने, छोटकाँट गरिएका पिष्टोक्तिहरू प्रयोग गर्नदेखि होशियार बस्नुपर्छ, विशेष गरी जब यी पिष्टोक्तिहरूले सीधा परमेश्वरको वचनको कुरा काट्छन्, कि त उहाँ बीचमा आएर काम गर्नुहुने उहाँको हस्तक्षेपको कार्य कहिल्यै हुँदै होइन पार्छन् वा पछि कुनै अनिश्चित भविष्य-सम्म स्थगित गर्छन् ।

ट) इजकिएल १३: भूटा अगमवक्ताहरू र भूटा अगमवादिनीहरूको विनाश

इजकिएल १३:१-३: यस अध्यायको सन्दर्भचाहिँ भूटा अगमवक्ताहरू हुन् (१३:१-१६) र भूटा अगमवादिनीहरू हुन् (१३:१७-२३) । यी भूटा अगमवक्ताहरूले आफ्नै मनमा विभिन्न भविष्यवाणीहरू रचेका थिए; तर हाय, मानिसहरूलाई यिनीहरूको बढी आवश्यकता पर्दा यिनीहरूमाथि भर पर्न सकिँदैनथियो र यिनीहरूबाट कुनै सहायता मिल्दैनथियो !

यिनीहरूले 'परमप्रभु भन्नुहुन्छ' भन्ने शब्द प्रयोग त गर्ने गर्थे, तर त्यो शब्द सरासर भूट थियो, त्यो त भूटो जोखना पो ठहरियो ।

वर्तमान समयमा हामीलाई यस्ता प्रचारक-हरूको खाँचो पर्छ, जसले हामीलाई आफ्ना सोचविचार र रायहरू सुनाउँदैनन्, तर जसले प्रार्थनाको कोठामा र परमेश्वरको वचनबाट आफ्नो सन्देश प्राप्त गर्ने गर्छन् ।

श्री डेनिस लेनले इजकिएलको पालोमा भएको प्रचारको विषयमा निम्न विशेषताहरू दिएका छन्:

‘यो प्रचारचाहिँ यी प्रचारकहरूको मनको कुरामा सीमित रहन्थ्यो र त्योभन्दा माथि कहिल्यै उठ्दैनथियो । यस प्रचारले परमेश्वरको वचन हुने भूटो दाबी गर्थ्यो । मानिसहरूको जीवन र व्यवहारमा यसको कुनै प्रभाव हुँदैनथियो, यसको कुनै उपयोग थिएन । यसले सस्तो, मूल्यहीन अनुग्रह र भूटो शान्ति प्रदान गर्थ्यो । यसले संसारको नौलो, ताजा दृष्टिकोण मात्र पेश गरेर यसको पुष्टि गर्ने गर्थ्यो ।’¹⁴⁾

इजकिएल १३:४-७: भूटा धर्मगुरु-हरूचाहिँ मरुभूमिका स्यालहरूजस्तै थिए; किनकि विनाशको वातावरणमा तिनीहरूले सधैं शिकार खोज्दैथिए र केवल आफ्नै आवश्यकता र इच्छाहरू पूरा गर्ने गर्थे । यस्तो परिस्थितिमा साँचो प्रचारकले के गर्नुपर्छ ? तिनी धाँदाहरूमा उभिरनुपर्छ, मानिसहरूको निम्ति अन्तर्विन्ती गर्नुपर्छ र भक्तिरहेको पर्खाल मर्मत गर्नुपर्छ । तिनले मानिसहरूलाई पश्चात्तापमा र पवित्र जीवनमा डोस्नुपर्छ । साँचो प्रचारकको कर्तव्य यही हो । अनि यो कर्तव्य परमेश्वरको वचन प्रचार गरेर पूरा गरिन्छ ।

इजकिएल १३:८-१६: शान्ति नभएको बेलामा यिनीहरूले शान्तिको प्रचार गर्थे; अनि यिनीहरूले भक्तिन लागेको पर्खालमा चुना लगाइदिए; यसकारण यिनीहरू नष्ट हुनेथिए । अनि यहाँ, यस ठाउँमा पर्खालचाहिँ परमेश्वरको न्याय रोक्न खोज्ने शासकहरूले गरेको प्रयासको अर्थ लिन्छ । श्री ए. बी.

डेभिडसनले यहाँ प्रयोग गरिएको भाषाचित्रको स्पष्टीकरण दिएर यसो भनेका छन्:

‘चुना लिएर पर्खाल लिजे यस चित्रले मानिसहरूका व्यर्थका योजनाहरू र अगमवक्ताहरूको कमजोर चापलुसी र अनुमोदन स्पष्टसँग चित्रण गर्छ। किनकि जब एउटा कमजोर मानिस आफैले कुनै कुग उत्पन्न गर्न सक्दैन, तब उसले अरूका योजनाहरू दृढ़ अनुमोदन गरेर यसको निम्ति कम्तिमा आफ्नै आँखामा केही श्रेय पाउला; किनभने उसले अनुमोदन दिएर यसो भन्ला: “सही हो, म पनि यो योजनाको निम्ति मेरो हृदयदेखिको अनुमोदन दिन्छु; वास्तवमा मैले पनि तपाईंलाई ठीक यही सुझाउ दिन खोजेको हुँ।” जुन पर्खाल मानिसहरूले निर्माण गरे, त्यस पर्खालमा चुना लगाउन कुन कुराले यी अगमवक्ताहरूलाई प्रेरणा दिलायो ? एक त, जुन ओहोदा यिनीहरूले ओगटेका थिए, यस ओहोदाको खातिर यिनीहरूले केही न केही गर्नुपर्छ भनी यिनीहरूलाई लाग्दथियो; यिनीहरू अगुवाजनहरू थिए; यसकारण यिनीहरूले जुनै हालतले पनि यस योजनाको खातिर श्रेय पाउने बाटो कायम राख्नुपरेको थियो। अनि दुई, हुन सक्छ, यिनीहरूको बुद्धि जनताको बुद्धिभन्दा श्रेष्ठ थिएन कि ? यसकारण होला, यिनीहरूले इमानदारीपूर्वक जनताको योजना अनुमोदन गरे होलान्। यिनीहरू त्यस जमानाको हावा लागेका मानिसहरू भएका हुनाले यिनीहरूले सजिलोसँग तिनीहरूका क्रियाकलापहरूमा आफ्नो सहमति दिए।’⁽¹⁵⁾

वर्तमान समयका धर्मत्यागी, पतित धर्म-गुरुहरू ठीक यस्तै छन्: तिनीहरू चुना लगाइएका पर्खाल हुन्।⁽¹⁶⁾

इजकिएल १३:१७-२३: अनि अगम-वादिनीहरूचाहिँ ? यिनीहरूले बोक्सी-विद्या प्रयोग गर्थे; यिनीहरूले मानिसहरूका कुहुनु-हरूको निम्ति बुटीहरू सिउँथे र तिनीहरूका टाउकाहरूको निम्ति घुम्टाहरू बनाउँथे। यिनीहरूले आफ्ना मन्त्रहरूद्वारा कति मानिस-हरूको प्राण लिए पनि र अरू कतिजनालाई जीवित राख्न सके पनि। तर परमेश्वरले आफ्ना जनहरूलाई यी भूटा अगमवादिनी-हरूको हातबाट छुटकारा दिनुहुनेथियो, तर

यिनीहरूलाई चाहिँ नष्ट गर्नुहुनेथियो। लिविङ्ग बाइबलले इजकिएल १३:१७-१९ पदहरू निम्नानुसार भावअनुवाद गरेको छ:

‘हे माटोले बनेको मानिसको सन्तानहो, यी अगमवादिनीहरूको विरुद्धमा आफ्नो सोर उठाऊ, जसले यिनीहरूलाई परमप्रभुले सन्देशहरू दिनुभएको बहाना गर्छन्। यिनीहरूलाई परमप्रभुको यो वाणी सुनाऊ: यी स्त्रीहरूलाई हय ! किनकि यिनीहरूले मेरा जनहरूमा कति आत्माहरू नाश गरे, कसरी ? जवान र वृद्ध मानिसहरूका कुहुनुहरूमा जादुका बुटीहरू बाँधेर, तिनीहरूलाई जादुका घुम्टाहरू लगाएर र तिनीहरूलाई क्षमा-पत्रहरू बेचेर नै। आफ्नो लाभ नभएसम्म यिनीहरूले कसैलाई कुनै सहायता गर्दैनथिए। तब के, के जाबो केही मुठी जौ वा एक गाँस रोटीको खातिर के तिमीहरूले मेरा जनहरूलाई मबाट फर्काउँछौ, र मबाट हट्न लाउँछौ ? अहो, तिमीहरूले मर्नु नहुने मानिसहरूलाई मृत्युमा सुम्प्यौ ! अँ, मेरा जनहरूसित भूट बोलेर तिमीहरूले मर्नुपर्ने मानिसहरूलाई जीवन पाउने प्रतिज्ञा गरेका छौ ! तब जनताले यो किन मन नपराउने त !

ठ) इजकिएल १४: मूर्तिपूजा गर्ने बूढा प्रधानहरूलाई परमेश्वरले दिनुभएको धम्की

इजकिएल १४:१-११: जब इस्राएलका केही बूढा प्रधानहरू परमप्रभुबाट सोधखोज गर्न इजकिएलकाहाँ आए, जुन बूढा प्रधानहरूका हृदयमा मूर्तिहरू थिए, तब परमप्रभुले घोषणा गर्नुभयो: ‘म यी मूर्तिपूजा गर्नेहरूलाई कुनै भविष्यवक्ताद्वारा होइन, तर म स्वयम्ले जवाफ दिनेछु। यसकारण जुन भविष्यवक्ताले यी मूर्तिपूजकहरूलाई जवाफ दिन्छन्, ती भविष्यवक्ता धोकामा परेको हुनुपर्छ र तिनीबाट सोधखोज गर्नेहरूसँग तिनले तिनीहरूको सजाय भोग्नेछन्।’

इजकिएल १४:१२-२०: नूह, दानियल र अय्यूबजस्ता तीनजना धर्मी मानिसहरू इस्राएल देशमा भए पनि, परमेश्वरले उनीहरूको कुरा

सन्नुहुनेथिएन, तर यस देशमाथि अनिकाल, जङ्गली जनावरहरू, तरवार र महामारी पठाउनुहुनेथियो। जुन बेलामा इजकिएलले यो कुरा लेखे, त्यस बेलामा दानियल नबूकदनेस्सरको दरबारमा सेवारत हुन्थे, रपनि तिनी प्राचीन समयमा जिएका परमेश्वरका धर्मा जनहरूको गन्तीमा आए। विगत समयहरूमा जस्तै आज पनि हाम्रा भाइबहिनीहरू विश्वासका शूरवीर योद्धाहरू किन हुन नसक्ने र? जसले 'यो हुन सक्दैन' भन्छ, उसले सत्य कुरा भनेको छैन है। तब के, मलाई भन्नुहोस्, के तपाईं विश्वासका शूरवीर योद्धाहरूमध्ये एकजना हुन चाहनुहुन्छ?

इजकिएल १४:२१-२३: परमप्रभुले यस देशको कड़ा न्याय गर्नुभयो भने, उहाँले आफ्नो मन्दिर भएको यरूशलेम कति बढ्ता गरेर न्याय गर्नुहुनेथियो। तर बाँकी रहेका केही यहूदीहरू यस हेतुले बचाइनेथिए, कि परमप्रभुको कारबाही बिलकुल सत्य थियो र त्यसको सम्बन्धमा उहाँ पूरा धर्मा हुनुहुन्थ्यो भन्ने गवाही तिनीहरूले दिन सक्नु।

नूह, दानियल र अव्यूबले अन्तर्विन्ती गरे पनि यहूदाको अपराध क्षमा हुनेथिएन, किनकि त्यो ज्यादा ठूलो भएको थियो। तब हाम्रो देश र समाजको विषयमा कसो हो, जहाँ अपराध, हिंसा, गर्भपात, व्यभिचार, मूर्तिपूजा, लागू पदार्थहरूको सेवन र ईश्वररहित मानवतावाद आदि अधर्महरू व्यापक छन्?

ड) इजकिएल १५: फलरहित दाखको बोटको दृष्टान्त

दाखको बोटचाहिँ केवल अङ्गुर फलाउन उपयोगी हुन्छ; यसबाट कुनै उपकरण, चल सामग्री वा फर्नीचर बनाइँदैन, अँ, एउटा सानो कीला समेत बनाइँदैन; किनकि यो त्यसको निम्ति उपयोगी हुँदैन। अनि आगोले डढेपछि यो भन् निकम्मा हुन्छ। एक अर्थमा, यस दाखको बोटले यरूशलेमका मानिसहरूलाई

सङ्केत गर्छ (१५:६)। किनकि परमेश्वरको निम्ति कुनै फल नफलाएको हुनाले तिनीहरू बेबिलोनी आक्रमणरूपी आगोले डढे। तर अर्को दृष्टिकोणले हेर्दा यस दाखको बोटले सम्पूर्ण इस्त्राएली जातिलाई सङ्केत गर्छ, अँ, इस्त्राएल र यहूदा दुवैलाई समेट्छ (१५:४)। किनकि यस दाखको बोटको हाँगाको उत्तरीय टुप्पा अशशूरीहरूले जलाए; अनि यस हाँगाको दक्षिणी टुप्पा मिस्रीहरूले जलाए। तर अब-चाहिँ बेबिलोनीहरूले यसको बीचको भाग अर्थात् यरूशलेम जलाउनेथिए (२ राजा २५:९ पद हेर्नुहोस्)। अनि सात पदमा दोस्रो आगोको कुरा छ: यस दोस्रो आगोले यरूशलेमबाट उम्केकाहरूको कैदको अवस्था चित्रण गर्छ। किनकि परमेश्वरले यो देश उजाड़ पार्ने निर्णय गर्नुभयो (१५:८)।

हामी ख्रीष्ट-विश्वासीहरूका महान्-महान् सौभाग्यहरू छन्; तर परमेश्वरको निम्ति फल फलाउने हाम्रो जिम्मेवारी पनि छ। हामीले आफ्नो जीवनद्वारा उहाँको महिमा गर्नुपर्छ; हामी यसो गर्दैनौं भने, हाम्रो अस्तित्व व्यर्थ र निकम्मा हुन्छ। यो त फलविनाको दाखको बोट हुनुजस्तै हो, र हाम्रो गवाही नष्ट हुनेछ (यूहन्ना १५:६)। ख्रीष्ट त्यो साँचो दाखको बोट हुनुहुन्छ, जसमा हामी हाँगाहरू हौं; यसकारण हाम्रो मुख्य काम परमेश्वरको निम्ति फल फलाउनु हो। आत्माको फलबाट देखिने इसाई-चरित्रको विकास गर्नुमा उक्त कुराको प्रमुख अर्थ लाग्छ।

ढ) इजकिएल १६: यरूशलेमको विवाह भएको दृष्टान्त

इजकिएल १६:१-७: परमप्रभु यहाँ, यस खण्डमा यरूशलेमको इतिहास पहिल्याउनुहुन्छ, मानौं यरूशलेमचाहिँ इस्त्राएली जाति थियो। यसको इतिहास एउटा त्यागिएको नव-बालिकाको रूपमा शुरू भएको थियो, जसको नुहाइधुवाइ गरिँदैनथियो र जसको चाहना

कसैले गर्दैनथियो। तर परमप्रभुले यसमाथि दया देखाउनुभयो र मायाले यसको हेरचाह गर्नुभयो; अनि यो बालिका बढी, ठूली भई र अत्यन्तै सुन्दरी भई।

इजकिएल १६:८-२२: अनि जब यो केटी तरुनी भई, तब परमप्रभुले यसलाई विवाह गरिदिनुभयो, तर विवाह हुनुभन्दा अघि उहाँले यसलाई विवाहको निम्ति शुद्ध गरिदिनुभयो, यसको भलाइ गरेर यसलाई किसिम-किसिमका वस्त्रहरू र जुता आदि आभूषण लगाइदिनुभयो र यसलाई सिंगारिदिनुभयो। तर यसले आफ्नै सुन्दरतामाथि भरोसा गरेकी हुनाले यो तरुनी उहाँबाट हटेर मूर्तिहरूतिर लागी र एउटी वेश्या पो बनी; त्यसबाट भएर जानेहरू सबैसँग यसले वेश्या-कर्महरू गरी।

इजकिएल १६:२३-३४: परमप्रभुमाथि भरोसा गर्नुको सट्टामा यसले अन्यजातिहरूसँग, जस्तै: मिस्रीहरू, अशशूरीहरू र कल्दी व्यापारीहरूसँग वेश्याकर्म गरी। यसको विषयमा एकजना भाइले यसो भनेका छन्: 'यो त अन्यजातिहरूभन्दा बढी अन्यजातीय पो भई।' यो तरुनी अरू वेश्याहरूजस्तै थिइन; किनकि यसले अरूलाई तिनीहरूले यससित पाप गर्ने हेतुले ज्याला पो दिन्थी! यस्तो कुरा अरू कसले गर्नेथियो, मलाई भन्नहोस्! के एउटी वेश्याले त्यससँग कुकर्म गर्ने पुरुषलाई पैसा दिनु सम्भव छ? के त्यसले यस कुकर्मको निम्ति आफ्ना बहुमूल्य सम्पत्तिहरू दिइहाल्नु हुन्छ? तर दुःखको कुरा के हो भने, यस्ताहरू धेरै छन्, जसले प्रभु येशूलाई पछ्याउँदैछु त भन्छन्, तर जसले आफ्ना बहुमूल्य इनामहरू र स्वर्गको हकको सम्पत्ति दिइहाल्छन् र जसले आफ्नो सम्पत्ति स्वर्गमा थुपार्नुको सट्टामा आफ्नो रुपियाँपैसा र आफ्नो समय सांसारिक सुखविलासहरूको निम्ति खर्च गर्छन्। तिनीहरूले संसारसँग सम्भौता गरेका छन् र यसरी नै अनन्त इनाम र

आशिष गुमाउँदा रहेछन्। अनि यो कुरा आत्मिक व्यभिचार वा परपुरुषगमन भनिन्छ। अनि यस प्रकारको कुकर्ममा संलग्न भएको जोसुकै किन नहोस्, उसले यसको निम्ति ठूलो मूल्य चुकाउनुपर्छ।

इजकिएल १६:३५-४३: यसको फोहोरी-पनको निम्ति यसको दण्ड के थियो भने, यसले आफ्ना प्रेमीहरूको रूपमा भाडामा लिएका यी अन्यजाति देशहरूद्वारा यो नष्ट हुनेथियो। हाय, यस अविश्वासयोग्य प्रेमिकाले गरेजस्तै कुव्यवहार गर्नेहरूलाई, जसले परमेश्वरबाट आफ्नो पिठ्याँ फर्काउँछन् र संसारसँग सम्भौताहरू गर्छन्; किनकि तिनीहरू त्यही संसारद्वारा नाश हुनेछन्, जससित तिनीहरूले मित्रता गाँसे। यो हाम्रो निम्ति कति गम्भीर चेतावनी हो! (यो कुरा याकूब ४:४-१० पदहरूसित तुलना गर्नुहोस्)।

इजकिएल १६:४४-५२: यहूदा वा यरूशलेमले पूरा गरेका घृणित कामहरू अघि कनान देशमा बस्ने यसका भूतपूर्व जातिहरूका कुकर्महरूभन्दा खराब थिए, जस्तै: हिंतीहरू, एमोरीहरू, सामरिया वा सदोमका कुकर्महरू। सदोमका पापहरूमध्ये यौन-विकृति केवल एउटा थियो। सदोमको अधर्ममा खानेकुराको भरपूरी र प्रशस्त अलछीपना पनि समावेश थियो। अरे, यो त वर्तमान इसाई-जगतको हालत बयान गरेको जस्तै सुनिन्छ! यस सिलसिलामा श्री चार्ल्स ली फाइनबर्गले टिप्पणी गरेर यसो भनेका छन्:

‘यद गर्नुहोस्: जब सदोमका घृणित कामहरूको स्त्रोत के थियो, सो कुरा अनुसन्धान गरियो, तब सदोमको घमण्ड नै यसको पापको मूलकारण भएको फेला पर्यो। परमेश्वरले सदोमलाई ग्रेटीको भरपूरी दिएर त्यस शहरलाई प्रशस्त आशिष दिनुभएको थियो (उत्पत्ति १३:१०); तर त्यसले यी आशिषहरू बढी मात्रामा आफ्ना सुखविलासहरूको निम्ति प्रयोग गर्‍यो अनि समृद्धि र ऐश-आराममा सेक्यो। आफ्ना

आवश्यकताहरूको निम्ति प्रबन्ध गर्दा-गर्दै त्यो अरूका आवश्यकताहरूप्रति असंवेदनशील र खल्लो भयो; त्यससँग सामाजिक चेतना छँदैथिएन। त्यसपछि त्यसले यी वृणित काम र महापापहरू गर्‍यो, जुन घोर पापहरू अब त्यसको नामसँग अभिन्न रूपले जोडिएका छन्। अनि जब परमेश्वरले यो हालत देख्नुभयो, तब उहाँले सदोमलाई एकै प्रहारले हटाइदिनुभयो (उत्पत्ति १८:२१)।' १७)

इजकिएल १६:५३-५८: परमेश्वरले आफ्नो अनुग्रहमा भावी कुनै दिनमा सदोम र सामरिया अनि यरूशलेमलाई पुनर्स्थापित गर्नुहुनेछ। त्रिपन्न पदमा यी शहरहरूको पुनर्स्थापनाको कुरा लेखिएको त छ, तर कुनै पनि हिसाबले अन्तमा यी मरेका दुष्ट मानिस-हरूले मुक्ति पाए भन्ने सुभाउ छैन यहाँ, अहँ, यसको गन्ध अलिकति पनि छैन।

इजकिएल १६:५९-६३: तर उहाँले आफ्ना जनहरूसँग एउटा अनन्त करार स्थापित गर्नुहुनेछ; अनि यहूदा आफ्नो विषयमा यी मूर्तिहरूको खातिर परमप्रभुलाई कसरी त्याग्न सक्‍यो, यस हेतुले लज्जित हुनेछ। अनि यो करार एउटा आशिषको करार, एउटा सर्तविनाको करार हो, जुन चाहिँ परमप्रभुले इस्राएली जातिका पूर्वजहरूसित स्थापित गर्नुभएको थियो, तर जुन करारचाहिँ उहाँले भविष्यमा पूरा गर्नुहुनेछ।

यस कुरामा श्री जोह्न न्यूटनको कुरा सठीक ठहरियो, जब तिनले निम्न भजनका शब्दहरू रचे:

‘परमेश्वरको अनुग्रहको उज्ज्वल गौरवको महिमापूर्ण प्रकाशले उहाँका अन्य अद्भुत कार्य-हरूमा भएको चमक धमिलो पारेको र धेरैभन्दा धेरै जितेको छ।

ण) इजकिएल १७: दुईवटा चीलहरूको दृष्टान्त

इजकिएल १७:१-६: परमप्रभुले इजकिएललाई इस्राएलको घरानालाई एउटा

अड्को राख्ने आदेश दिनुभयो। यस दृष्टान्तअनुसार एउटा ठूलो चील लेबानोनमा आयो, अनि त्यसले एउटा देवदार-रूखको टुप्पा चुँडायो र त्यो टुप्पा विदेशमा लग्यो। अनि त्यसले त्यस देशको बीउ लियो र त्यो फलाइलो माटोमा रोप्यो। अनि त्यहाँ त्यो बढ्यो र एउटा फैलिरहेको दाखको बोट भयो।

इजकिएल १७:७-१०: त्यसपछि त्यो दाखको बोटचाहिँ अर्को ठूलो चीलतिर बढ्न थाल्यो, तर फस्टाउन र सप्रन सकेन।

इजकिएल १७:११-२१: अनि परमप्रभु स्वयमले यस दृष्टान्तको अर्थ खोल्नुभयो। पहिलो चीलचाहिँ बेबिलोनका राजा नबूकदनेस्सर थिए (१७:१२)। तिनले देवदारको टुप्पारूपी यहूदाका राजा यहोयाकिनलाई लेबानोनरूपी यरूशलेमबाट व्यवसायी देशरूपी बेबिलोनमा लगे र व्यापारीहरूको बेबिलोन शहरमा बसाए। अनि तिनले राजकीय वंश सिद्कियाहलाई लिए र यिनलाई यहूदामा आफ्नो कठपुतली राजाको रूपमा स्थापित गरे (१७:१३)। केही समय-सम्म होचो, फैलिरहेको दाखको बोटरूपी सिद्कियाह आफ्नो स्वदेशमा फस्टाए र सप्रे; तर त्यसपछि यिनी अर्को ठूलो चीलरूपी मिस्त्र देशका राजापट्टि फर्के, यस हेतुले कि उनले यिनलाई बेबिलोनको हातबाट छुटकारा दिऊन्। तर जब राजा सिद्कियाहले नबूकदनेस्सरसित बाँधेको त्यो करार तोडे (२ इतिहास ३६:१३), तब यिनले खास गरी परमेश्वरसित बाँधेको करार पो तोडिपठाए (१७:१९)। फलस्वरूप राजा सिद्कियाहलाई बेबिलोनमा लगिनेथियो, र यिनी त्यहाँ मर्नेथिए; फाराओ-होप्राले यिनलाई कुनै मद्दत गर्न सक्नेथिएनन् (इजकिएल १७:१६-२१)।

इजकिएल १७:२२-२४: अनि यी पद-हरूमा एउटा कोमल मुनाको कुरा गरिएको छ, जुन चाहिँ मसीह हुनुहुन्छ; उहाँको आगमन यहाँ

प्रतिज्ञा गरिएको छ। उहाँ दाऊदको घरानाको वंश भएर आउनुहुनेथियो। उहाँ एउटा फलदायक रूख बन्नुहुनेथियो, जसको छायामनि मानिसहरूले सुरक्षा पाउनेथिए (१७:२३)। आशाका परमेश्वरले तिनीहरूलाई निराशामा छोड्नुभएन, तर तिनीहरूका आँखाहरू मसीहतर्फ फर्काउन र उहाँकहाँ उठाउन लगाउनुभयो। हामीले पनि हाम्रो उज्ज्वल भविष्यमाथि आफ्ना आँखाहरू लगाउनुपर्छ र यी सत्यहरूद्वारा एक-अर्कालाई सान्त्वना दिनुपर्छ। श्री कार्ल एफ. काइलले यसको अर्थ निम्न प्रकारले बढाएका छन्:

‘त्यो देवदार-रूखचाहिँ दाऊदको राजकीय घराना हो, जुन देवदार अरू सबै रूखहरूभन्दा अग्लो हुन्छ; अनि जुन कलिलो मुना परमप्रभुले चुँडाएर रोप्नुहुन्छ, त्यो मुनाचाहिँ मसीहको राज्य होइन, उहाँको शासन पनि होइन, तर त्यो कलिलो मुना मसीह आफैं हुनुहुन्छ। अनि त्यो उच्च पहाड, जुन पहाड तेइस पदमा इस्राएलको उचाइमा भएको पर्वत भनिएको छ, त्यो उच्च पहाड सियोन हो; किनभने सियोनचाहिँ परमेश्वरको राज्यको केन्द्र र सिंहासन मानिन्छ, जुन सियोनरूपी पहाड मसीहद्वारा पृथ्वीका सबै पहाडहरूभन्दा उच्च पारिन्छ (यशैया २:२ आदि)। अनि परमप्रभुले रोप्नुभएको कलिलो मुना बढेर त्यहाँ महिमापूर्ण देवदार बनेछ, जसको छत्रछायामा सबै चराहरूले वास लिनेछन्। यसर्थ त्यो मुना देवदारको रूख बनेभैं मसीह बढेर एउटा राज्य बन्नुहुनेछ, अँ, उहाँले स्थापित गर्नुभएको राज्य हुनेछ। देवदारको रूखरूपी उहाँको राज्यमा हर किसिमका पक्षीका सबै चरारूपी पृथ्वीका सबै बासिन्दाहरूले त्यस रूखका फलहरूरूपी खानेकुरा र त्यस रूखको छायामा सुरक्षा पाउनेछन्।’ (१८)

राजनीति जहिले पनि धोकाबाजी साबित भएको छ। यस पापले भरिएको संसारको निम्ति केवल ख्रीष्ट येशूको दोस्तो आगमनमा आशा छ।

त) इजकिएल १८: अमिलो अङ्गुरको दृष्टान्त खण्डन गरिएको

इजकिएल १८:१-४: यहूदाका मानिसहरूसँग एउटा उखान थियो, जुन उखानद्वारा तिनीहरूले आफ्ना पापहरू आफ्ना पितापुर्खाहरूको असफलताको फल थिए भनेर उनीहरूमा यसको दोष सारे। तिनीहरूको उखान यस प्रकारको थियो:

‘अमिला अङ्गुर खाए बाबुहरूले, दाँत कुँडिए छोराछोरीहरूका।’

तर परमेश्वरले यो उखान खण्डन गर्नुभयो र भन्नुभयो, कि मानिसहरू आफ्ना पापहरूको निम्ति आफैं जिम्मेवार हुन्छन्।

इजकिएल १८:५-२४: त्यसपछि उहाँले कुन-कुन नियमहरूअनुसार न्याय गर्नुहुन्छ, यसको विषयमा केही उदाहरणहरू दिनुभयो:

क) जुन मानिस पापबाट हटेर एउटा धार्मिक जीवन जिउँछ, त्यो मानिस अवश्य बाँचेछ (१८:५-९)।

ख) तर यस धर्मी मानिसको दुष्ट छोरा अवश्य मर्नेछ (१८:१०-१३)।

निर्वासनको समयमा जिएका यहूदीहरूले र प्रभु येशूको समयमा बाँचेका यहूदीहरूले पनि अब्राहाम तिनीहरूका पुर्खामा घमण्ड गर्थे (लूका ३:८; यूहन्ना ८:४९)। तर परमेश्वरले यसको विषयमा कुरा स्पष्ट पार्नुभयो: तिनीहरूको जीवन दुष्ट भयो भने, तिनीहरूका पिता धर्मी भएकोमा तिनीहरूलाई कुनै फाइदा हुँदैनथियो। अनि हामीमा पनि अरूको आत्मिकतामा भर पर्ने भुकाउ छ। तर हाम्रा पुर्खाहरू र भक्त अगुवाजनहरूको धर्मी र पवित्र जीवनले हामीमा वास्तविक रूप लिन सक्नुपर्छ।

ग) एउटा अधर्मी मानिसको धर्मी छोरा अवश्य बाँचेछ (१८:१४-१७),

घ) तर उसको अधर्मी बुबा आफ्नो अधर्मको निम्ति मर्नेछ (१८:१८) ।

ङ) पश्चात्ताप गर्ने र आफ्ना पाप-हरूबाट परमप्रभुकाहाँ फर्किने दुष्ट मानिस बाँचेछ (१८:२१-२३) ।

च) तर जुन धर्मी मानिसले आफ्नो धार्मिकताबाट हटेर अधर्म गर्छ, त्यो धर्मी मानिस मर्नेछ (१८:२४) ।

बीस पद र प्रस्थान २०:५ पदको बीचमा कुनै अमेल छैन । प्रस्थानको पुस्तकको शिक्षा-अनुसार प्रायः छोराछोरीहरू आफ्ना बुबाआमा-हरूका दुष्कर्महरूका नतिजाहरूले प्रभावित हुन्छन् भन्ने कुरा साँचो हो । यहाँ सिकाइएको कुरा पनि सत्य हो: हरेक मानिस आफ्ना कर्महरूको निम्ति व्यक्तिगत रूपले जिम्मेवार हुन्छ ।

बीस पदमा बयान गरिएको दण्ड ऐहिक हो, अनन्त होइन । यस पापको दण्ड लौकिक हो, शारीरिक मृत्यु यस पापको नतिजा हो । इजकिएल १८:५-२४ पदको खण्डमा उल्लेख गरिएका नियमहरू अनन्त जीवनसँग सम्बन्धित छैनन्; नत्र ता १८:५-९ पदअनुसार क) मुक्ति कामहरूको फल हुन्छ र ख) धर्मी जन अन्तमा हराउन सक्छ भन्ने निष्कर्षमा आइपुग्न अनिवार्य हुनेथियो । तर नयाँ नियममा हाम्रा प्रभु येशूले यी दुईवटा सिद्धान्तहरू सुस्पष्ट रूपले खण्डन गर्नुभयो (एफिसी २:८-९ र यूहन्ना १०:२८) ।

इजकिएल १८:२५-३२: यी मानिसहरूले परमेश्वरलाई निरन्तर आरोप लगाइरहे र उहाँको व्यवहार अधर्मी चाल भने । तर उहाँले स्पष्ट पार्नुभयो: जब कुनै दुष्ट मानिस आफ्ना पापहरूबाट परमप्रभुकाहाँ फर्कन्छ, तब त्यो दुष्ट मानिस धरि बाँच्न सक्छ; उहाँको यस प्रकारको व्यवहारमा कुनै अधर्म थिएन । अनि तिनीहरूले ठीक यही कुरा गरेका परमप्रभुले चाहनुभयो ।

जुन पाप परमेश्वर क्षमा गर्नुहुन्छ, त्यस पापको सम्भना उहाँ फेरि गर्नुहुन्न; तर उहाँ बिसर्नुहुन्छ (१८:२२) । उहाँको सम्भना-शक्ति कमजोर भएकोले होइन, तर ख्रीष्ट येशूको प्रायश्चित्तको कामद्वारा परमेश्वरको न्यायको माग पूर्ण रूपले पूरा भएकोले यस्तो हुन्छ; ख्रीष्ट येशूको मृत्युद्वारा सारा क्षतिको पूरा पूर्ति भयो । तब हे ख्रीष्ट-विश्वासी भाइबहिनीहरूहो, बुभुनुहोस्: हाम्रो मुद्दा छिनगयो है !

थ) इजकिएल १९: यहूदाका अन्तिम राजाहरूको निम्ति गरिएको विलाप

इजकिएल १९:१-९: यो यहूदाका अन्तिम राजाहरूको निम्ति गरिएको विलाप हो । सबै टिप्पणीकारहरू यी राजाहरूको पहिचानको विषयमा एकमत छैनन्; तर हुन सक्छ, सायद यिनीहरू यहोआहाज, यहोयाकिन र सिद्कियाह हुन सक्छन् । यहूदा त्यो सिंहनी हो । अरू देशहरू सिंहहरू हुन्, अनि यी देशहरूका शासकहरू जवान सिंहहरू हुन् (१९:२) । अनि जुन डमरु जवान सिंह बन्यो, त्योचाहिँ सायद राजा यहोआहाज होलान् (१९:३), जसलाई कैद गरेर मिस्र देशमा लगिएको थियो (१९:४) । अनि पाँच पदमा अर्को डमरु सायद राजा यहोयाकिन होलान् । यहूदा अरू सबै जातिहरूभन्दा फरक थिएन, किनकि सिंहहरूको बीचमा यो एउटी सिंहनी थियो । यी जातिहरूका अगुवाहरू क्रूर र स्वार्थी थिए, 'तर तिमीहरूको बीचमा चाहिँ त्यस्तो हुनेछैन' (मती २०:२६) । परमप्रभुले आफ्ना जनहरू फरक भएका आशा गर्नुहुन्छ । तिनीहरू अन्यजातिहरूभन्दा फरक भएनन् भने तिनीहरूले आफूमाथि उहाँको न्याय निम्त्याउनेथिए ।

इजकिएल १९:१०-१४: दस पदमा 'तेरी आमा' भन्नाले कि त यहूदा, कि त यरूशलेम

बुझिन्छ; रगतको नाताले तिनीहरू धेरै हाँगाहरू भएको फलदायक दाखको बोट थिए। किनकि बितेको समयमा त्यस दाखको बोटमा बलिया हाँगाहरू थिए, अर्थात् यहूदामा शक्तिशाली राजाहरू थिए; तर अबचाहिँ त्यो दाखको बोट पूर्वको हावाद्वारा नष्ट हुनेथियो; बेबिलोनचाहिँ त्यो पूर्वीय हावा थियो; अनि मानिसहरू कैदमा लगिनेथिए; ११ र १२ पदमा उजाडस्थानको अर्थ बेबिलोनको कैद थियो। अनि चौध पदमा उल्लेख गरिएको आगोले चाहिँ राजा सिद्कियाहलाई सङ्केत गर्ला, जसले यहूदाका अन्तिम राजाको रूपमा सिंहासन ओगटे र जो आफ्ना जनहरूको निम्ति तिनीहरूको विनाशको कारण भए।

इस्त्राएली जातिले अन्य जातिहरूको जस्तै आफ्नो निम्ति एकजना राजाको चाहना गरेको थियो। तर यहाँ इजकिएलले तिनीहरूको राजतन्त्रको टुङ्गा केजस्तो हुने हो, सो देखाए। परमेश्वरले आफ्ना जनहरू संसारबाट फरक भएका चाहनुहुन्छ; तिनीहरू उहाँको निम्ति पवित्र जनहरू हुनुपर्छ; तिनीहरूले उहाँलाई नै आफ्ना राजाको रूपमा स्वीकार गर्नुपर्छ।

द) इजकिएल २०:१-३२: इस्त्राएली जातिसंगको परमेश्वरको व्यवहार बिलकुल सही थियो भनेर पुष्टि गरिएको

अ) इजकिएल २०:१-९: मिस्र देशमा उहिले तिनीहरूले मूर्तिपूजा गरेका थिए

केही बूढा प्रधानहरू इजकिएलकहाँ परमप्रभुबाट उहाँको इच्छाको सोधखोज गर्न आए; तर परमप्रभुले उनीहरूको सोधखोज गर्ने प्रस्ताव इन्कार गर्नुभयो। तर कहाँ-कहाँ उहाँको विरोधमा विद्रोह गरेर उनीहरू चुकेका थिए, सो कुरा उहाँले उनीहरूलाई सुनाउनुभयो र देखाइदिनुभयो। यी बूढा प्रधानहरू निक्कै धर्मनिष्ठा र शास्त्रसम्मत व्यक्ति त थिए;

किनकि उनीहरूले परमप्रभुबाट सोधखोज गरे, तर उनीहरूका हृदयहरू भने उहाँबाट टाढा थिए। यसकारण बुभुनहोस: हाम्रा मूर्तिहरूले हामीलाई परमप्रभुबाट हाम्रा प्रश्नहरूको उत्तर पाउनदेखि रोक्दा रहेछन्। अनि जब परमेश्वरले हामीलाई हाम्रा पापहरू थाहा गराउनुहुन्छ र आफ्नो अनुग्रह देखाएर हामीलाई पश्चात्तापमा डोस्त्राउनुहुन्छ, तब हामीमध्ये धेरैजनालाई यो दिक्क लाग्छ। तब कतिले 'हामी यो धेरै पल्ट सुन्दै आएका हौं' भन्छन्, अरूले 'बाइबलमा आज्ञाहरू र निषेधहरू मात्र छन्' भन्छन्, फेरि अरूले 'बाइबलमा हामीलाई दोष्याउने कुराबाहेक अरु केही पनि छैन' भन्छन्। हामी परमेश्वरको वचनप्रति उचित प्रतिक्रिया जनाउनुपर्नेथियो, तर हाय, हामीलाई! किनकि यसको सट्टामा हामी मनतातो रहन्छौं। यो हाम्रो समस्या हो; यो कति खतरा हो!!

आउनुहोस्, हामी इस्त्राएलीहरूको कुरा गरौं: तिनीहरूले मिस्र देशमा मूर्तिपूजा गर्दैथिए (२०:४-८^क); तर परमेश्वरले तिनीहरूलाई तिनीहरूको मूर्तिपूजाको खातिर दण्ड दिनुभएन, यस हेतुले कि अन्यजातिहरूले उहाँको नामको निन्दा गर्न नपाऊन् (२०:८^ख-९)।

आ) इजकिएल २०:१०-१७: तिनीहरूले परमेश्वरका विश्रामदिनहरू अपवित्र तुल्याएका थिए

अनि इस्त्राएली जातिले उजाडस्थानमा परमेश्वरका विश्रामदिनहरू अपवित्र तुल्याएको थियो (२०:१०-१३^क)। तर परमप्रभुले फेरि पनि आफ्नो क्रोध नियन्त्रणमा राख्नुभयो र तिनीहरूलाई नाश गर्नदेखि जोगाईदिनुभयो, यस हेतुले कि अन्यजातिहरूले खिसी गर्न नपाऊन् (२०:१३^ख-१७)।

इ) इजकिएल २०:१८-२६: तिनीहरूले उजाड़स्थानमा विद्रोह गरेका थिए

यस खण्डमा तिनीहरूको पहिलो पुस्ताका मानिसहरूले उजाड़स्थानमा कसरी विद्रोह गर्दैथिए, त्यो कुरा उहाँको सम्झनामा आयो (२०:१८-२१^क); तर फेरि पनि परमेश्वरले तिनीहरूको विरुद्धमा आफ्नो क्रोध थाम्नुभयो (२०:२१^ख-२६) ।

ई) इजकिएल २०:२७-३२: इस्राएलीहरूले घोर मूर्तिपूजा गरेका थिए

ओहो, प्रतिज्ञाको देशमा आएर तिनीहरू के डरलाग्दो मूर्तिपूजामा लागिपरे, यहाँसम्म कि तिनीहरूले आफ्ना छोराहरूलाई होम गर्थे, अर्थात् यिनीहरूलाई नरबलिको रूपमा चढाउँथे !

न) इजकिएल २०:३३-४४: अन्तमा तिनीहरूको पुनर्स्थापना हुनेछ भनेर परमेश्वरले प्रतिज्ञा गर्नुभएको

इजकिएल २०:३३-३८: तर यी यहूदीहरूमा अन्यजातिहरूले जस्तै काठ र ढुङ्गाको पूजा गर्ने प्रयासहरू नित्य भइरहे ता पनि परमेश्वरले कहिल्यै तिनीहरूलाई सधैंको निम्ति अन्यजातिहरूजस्तै हुन दिनुभएन (२०:३२) । तिनीहरू निर्वासनमा परेका जातिहरूबाट उहाँले तिनीहरूलाई फेरि भेला गर्नुहुनेथियो; उहाँले तिनीहरूलाई तिनीहरूको न्याय गर्न आफ्नो सामु खडा गराउनुहुनेथियो; उहाँले धर्मी जनहरूलाई ग्रहण गर्नुहुनेथियो (२०:३७), तर तिनीहरूलाई शुद्ध पारेर तिनीहरूको बीचबाट विद्रोहीहरूलाई निकाल्नु-हुनेथियो (२०:३८) ।

इजकिएल २०:३९-४४: जब यो जाति इस्राएल देशमा फेरि स्थापित हुनेछ, तब तिनीहरूले अबदेखि उप्रान्त कहिल्यै मूर्तिहरूको

पूजा गर्नेछैनन्, तर तिनीहरूले पवित्रतामा परमप्रभुको आराधना र सेवा गर्नेछन् (२०:३९-४४) ।

प्रेरित यूहन्नाले दिएको निम्न सल्लाह अमर छ: *‘हे साना नानीहरूहो, आफूलाई मूर्तिहरूबाट जोगाइराख !’* (१ यूहन्ना ५:२१) ।

प) इजकिएल २०:४५-२१:३२: चाँडै आउन लागेको आक्रमणको निम्ति प्रयोग गरिएका चित्रहरू

अ) इजकिएल २०:४५-४९: परमप्रभुले दक्षिण वनमा लगाउनुभएको आगो यसको निम्ति एउटा सङ्केत-चिन्ह थियो
हिब्रू बाइबलमा पैतालिस पदचाहिँ एक्काइस अध्यायको शुरुको पद हो । अनि साँच्चै त्यहीँ बीस अध्याय र एक्काइस अध्यायको बीचमा छुट्टाउन उपयोगी देखिन्छ । इजकिएल २०:४५-४९ पदको खण्डमा दक्षिणको विरोधमा एउटा भविष्यवाणी छ; हिब्रूमा दक्षिणलाई ‘नेगेव’ भनिन्छ, अनि यो इलाका यहूदामा पर्थ्यो । यस भविष्यवाणीअनुसार यो भूभाग वनको डढेलोरूपी बेबिलोनी आक्रमणद्वारा नष्ट पारिनेथियो ।

आ) इजकिएल २१:१-१७: परमप्रभुले तरवार थुत्नुभएको कुरा यसको निम्ति अर्को सङ्केत-चिन्ह थियो

इजकिएल २१:१-७: परमेश्वरले म्यान-बाट थुतेको आफ्नो धारिलो तरवारको चित्रण प्रयोग गरेर यहूदा र यरूशलेम नष्ट गर्ने आफ्नो सुदृढ सङ्कल्प व्यक्त गर्नुभयो । अनि इजकिएलको सुस्केराको अर्थचाहिँ ? उनको सुस्केराले मानिसहरूलाई परमेश्वरको आउँदै गरेको न्यायको भयानकताको विषयमा चेताउनी दिनु थियो ।

इजकिएल २१:८-१७: बेबिलोनरूपी तरवार काटमार गर्नको निम्ति तयार थियो

(२१:८-१३), र त्यसले परमप्रभुको क्रोध शान्त पार्नेथियो (२१:१४-१७)। यस खण्डमा विशेष गरी दस पदको ग) खण्ड र तेह्र पदको अर्थ लगाउन गाह्रो छ। यहाँ व्यक्त गर्न खोजेको कुरा यस प्रकारको हुन सक्छ: पक्का पनि यो चाहिँ यहुदाको निम्ति मोजमज्जा गर्ने समय थिएन। अनि एन.के.जे.वी.अनुसार तिनीहरूमा पहिला प्रयोग गरिएका ताड़नाका साधनहरू तिनीहरूले काठका सम्भेर घृणा गर्थे। यसकारण अब तिनीहरूले फलामले बनेको तरवार चाख्नेथिए, अनि यहुदारूपी त्यो तुच्छ ठाउँ राजदण्ड अबदेखि उसो रहनेछैन भन्ने सम्भावना जारी नै थियो।

इ) इजकिएल २१:१८-३२: दोबाटोमा लगाइएको सड़क-चिन्हचाहिँ यसको निम्ति अर्को सङ्केत-चिन्ह थियो

इजकिएल २१:१८-२४: त्यसपछि बेबिलोनका राजा आफ्नो सेनाको साथमा इस्राएल देशतर्फ आइरहेका देखिन्छ। अनि तिनी एउटा दोबाटोमा आएका रहेछन्; एउटा सड़क-चिन्हमाथि यरूशलेमको नाम र अर्को सड़क-चिन्हमा अम्मोनको राजधानी रब्बाको नाम लेखिएको थियो। तब तिनको निम्ति प्रश्न उठ्यो: तिनले पहिले कुन शहर आक्रमण गर्ने? अनि तिनले तीनवटा तरिकाले जोखना हेरे: क) तिनले यरूशलेमको निम्ति एउटा काँडमाथि र रब्बाको निम्ति अर्को काँडमाथि एउटा चिन्ह लगाए; ख) तिनले आफ्ना घर-देवताहरूसँग सल्लाह लिए; ग) तिनले कुनै मारिएको जवानरको कलेजोमा हेरे। अनि निर्णय के भयो? पहिले यरूशलेम आक्रमण गर्ने भयो!

इजकिएल २१:२५-२७: पच्चीस पदमा ती इस्राएलका भक्तिहीन, दुष्ट शासकचाहिँ राजा सिद्कियाह थिए। यिनको हातबाट राजाको पद च्युत हुने भयो; यिनी मसीह नआएसम्म

परमेश्वरका जनहरूमाथि अत्तिम राजा थिए, किनकि ख्रीष्टसँग त्यो शासन गर्ने अधिकार थियो। यस सम्बन्धमा श्री म्यात्यु हेनरीले निम्न टिप्पणी गरेका छन्:

‘रजा सिद्कियाहपछि ख्रीष्ट नआएसम्म दाऊदको घरनामाथि कुनै राजा हुनेथिएनन्; किनकि राज्य गर्ने अधिकार ख्रीष्टको थियो; उहाँ ती दाऊदको वंश हुनुहुन्थ्यो, जसको विषयमा प्रतिज्ञा गरिएको थियो: “म त्यो उहाँलाई दिनेछु” उहाँमा त्यो प्रतिज्ञा सम्पूर्ण रूपले पूरा हुनेछ: “उहाँका पिता दाऊदको सिंहासन उहाँको हुनेछ” (लुका १:३२)। ...। अनि परमेश्वरको प्रतिज्ञाअनुसार उहाँसँग राज्यको अधिकार मात्र कहाँ हो र! तर “म यो उनलाई दिनेछु” भन्ने वचनअनुसार उचित समयमा राज्य उहाँको हुने नै छ। उहाँले आफ्नो यस अधिकारबाट केही छोड्नुभन्दा त बरु संसारका सबै कुराहरूको ढलपल र उथलपुथल हुनु सम्भव थियो; अनि यो सुनिश्चित छ, कि उहाँको बाटो चेक्न खडा हुने सबै अवरोधहरू हटाइनेछन्, र यी बाधाहरूले उहाँको निम्ति आफ्नो बाटो छोड्नुपर्नेछ (दानियल २:४५ र १ कोरिन्थी १५:२५)। यो कुरा यहाँ किन उल्लेख गरिएको छ? यो तिनीहरूको निम्ति लेखिएको छ, जो दाऊदको निम्ति गरिएको यो प्रतिज्ञा सदाको निम्ति विफल होला त नि भन्ने डरले ग्रस्त हुन्छन्, तिनीहरूलाई सान्त्वना मिलाओ भनेर। किनकि परमेश्वर के भन्नुहुन्छ? “होइन, होइन, यो प्रतिज्ञा पक्का र सुनिश्चित छ; किनकि मसीहको राज्य सदा-सर्वदा रहिरहनेछ”।’ 19)

इजकिएल २१:२८-३२: त्यसपछि अम्मोनीहरूमाथि बेबिलोनका राजाको हमला पर्नेथियो। अनि तिनीहरू पूर्ण रूपले नामेट हुनेथिए।

इतिहास र वर्तमान घटनाहरूका वृत्तान्त-हरूमा परमेश्वरले कसरी मानिसका सरकारहरू पल्टाउनुभएको, सो उदाहरणहरू प्रशस्त छन्; अनि यो ख्रीष्ट येशूको दोस्रो आगमन नभएसम्म हुँदै गर्नेछ।

फ) इजकिएल २२: यरूशलेमको अशुद्धताको विषयमा दिइएका तीनवटा दिव्य वाणीहरू

इजकिएल २२:१-१२: यहाँ यरूशलेमका पापहरूको सूचि प्रस्तुत गरिएको छ: रक्तपात गरिएको (३ र ९ पद), (हुन सक्छ, यसको सन्दर्भअनुसार यसमा नर-बलिहरूको अर्थ लाग्छ कि?), र मूर्तिपूजा गरिएको (३-४ पद); हत्या गरिएको (६ पद); बुबाआमा-हरूलाई अपमान गरिएको; परदेशीहरू, अनाथहरू र विधवाहरूको थिचोमिचो गरिएको (७ पद); मन्दिरलाई अशुद्ध पारिएको र विश्रामदिनहरू अपवित्र तुल्याइएका (८ पद); निन्दा, मूर्तिपूजा र कामुक कामहरू गरिएका (९ पद); व्यभिचार गरिएको (१० पद); परस्त्रीगमन र कौटुम्बिक व्यभिचार गरिएका (११ पद); घूसखोरी, सुदखोरी र बलमिचाइ गरिएका, साथै परमप्रभु तिनीहरूका परमेश्वरलाई बिर्सिएको (१२ पद)।

इजकिएल २२:१३-२२: तेहदेखि सोह्र पदहरूअनुसार नीच कमाइद्वारा गरिएको तिनीहरूले नाफा खाएका र रक्तपात गरेका तिनीहरूका यी पापहरूको खातिर यहूदीहरू जातिहरूको बीचमा तितरबितर हुनेथिए। अनि यरूशलेमले धातु खार्ने भाँडाको भूमिका खेल्नेथियो, जुन भाँडामा यसका मानिसहरू मूल्यहीन धातुको मैलाभैं पग्लिनेथिए (२२:१७-२२)।

इजकिएल २२:२३-२४: परमप्रभुले इजकिएललाई इस्त्राएल देशलाई भन्न लगाउनुभयो, कि यसको हालत उराठलाग्दो थियो। यस देशको निम्ति यसको अर्थ के थियो, यस सम्बन्धमा श्री जोह्न बी. टेलरले निम्न स्पष्टीकरण दिएका छन्:

‘यस दिव्य वाणीमा यस देशको अवस्था वर्षाका आशिषहरूदेखि वञ्चित भएको वर्णन गरिएको छ।

धेरैजसो टिप्पणीकारहरू चैब्रीस पदमा ‘सेप्टुवाजिन्ट’ नामक ग्रीक अनुवादको पछि लाग्न रुचाउँछन्, जहाँ यो पद यस प्रकारले अनुवाद गरिएको छ: “तँ त्यो देश होस्, जसमाथि क्रोधको दिनमा न पानी परेको छ, न भरी बर्सिएको छ;” जहाँ ‘शुद्ध पारिएको छैन’ भन्ने वाक्य ‘पानी परेको छैन’ भो भएछ।’ 20)

इजकिएल २२:२५-३१: यस समाजका सबै वर्गका मानिसहरू परमप्रभुको सामुने दोषी थिए: तिनीहरूका शासकहरू (२५ पद), (के.जे.वी.मा र एन.के.जे.वी.मा ‘भविष्य-वक्ताहरू’ भनेर अनुवाद गरिएको छ, तर ‘सेप्टुवाजिन्ट’मा ‘शासकहरू’ भनेर अनुवाद गरिएको छ) 21); तिनीहरूका पूजाहारीहरू (२६ पद); तिनीहरूका न्यायाधीशहरू (पद २७); तिनीहरूका भविष्यवक्ताहरू (२८ पद); यस देशका मानिसहरू (२९ पद)। तिनीहरूको बीचमा एकजना धर्मी मानिसलाई भेटाउन सकिँदैनथियो, अहँ, परमेश्वरको पक्षमा उभिने एकजना धर्मसुधारक वा मध्यस्थलाई भेटाउन सकिँदैनथियो (२२:३०-३१)।

परमेश्वर नयाँ-नयाँ तरिका, पद्धति वा कार्यक्रमहरू खोज्नुहुन्न; होइन, उहाँ त सधैं धाँदोमा उभिने मानिसलाई पो खोज्दै हुनुहुन्छ। ओहो, एकजना मानिसले कतिको भिन्नता ल्याउन सक्दो रहेछ !

ब) इजकिएल २३: दुईजना दिदीबहिनीको दृष्टान्त, जो वेश्या थिए

अ) इजकिएल २३:१-१०: दिदी ओहोला

इजकिएल २३:१-४: यो दुईजना दिदी-बहिनीको दृष्टान्त हो, जो वेश्या थिए: दिदीको नाम ओहोला थियो र त्यसकी बहिनीको नाम ओहोलिबा थियो। अनि यस दृष्टान्तमा दिदी ओहोलाचाहिँ सामरिया थिई भने, बहिनी ओहोलिबाचाहिँ यरूशलेम थिई।

इजकिएल २३:५-१०: ओहोला नामको अर्थ 'त्यसको आफ्नै पाल छ' हो। किनकि सामरियाको आफ्नै पूजा-केन्द्र थियो। तर परमेश्वरको मन्दिरचाहिँ यरूशलेममा अवस्थित थियो।^{२२)} ओहोलाले अशूरका सुन्दर-सुन्दर घोडचढीहरूसित वेश्याकर्म गरी। यसकारण परमेश्वरले त्यसलाई त्यसका प्रेमीहरूको हातमा छोडिदिनुभयो, र तिनीहरूले त्यसको नग्नता उघारिदिए र त्यसलाई तरवारले मारे।

आ) इजकिएल २३:११-२१: बहिनी ओहोलिबा

ओहोलिबा नामको अर्थ 'मेरो पाल यसैमा छ' हो; यसले आफ्नो मूर्तिपूजारूपी वेश्याकर्म र कामुकतामा ज्यादा गरी र त्यसमा आफ्नी दिदीलाई उछिनी। पहिले इस्राएलले गरेजस्तो यसले अशूरीहरूको चाहना गरी (२३:१२-१३)। त्यसपछि यो ओहोलिबा भित्तामा कोरिएका पुरुषहरू, सिन्दुरे रङ्गमा कोरिएका कल्दीहरूका नक्साहरूले मोहित भई। यसले तिनीहरूको चाह गरी र तिनीहरूका आफ्ना दूतहरू पठाई, जसले तिनीहरूलाई इस्राएल देशमा आउने निम्तो दिए (२ राजा १६:७)। यसले मिस्र देशमा आफ्नो युवा-अवस्थाका पापहरू सम्झी; यसकारण यसले आफ्नो वेश्यावृत्ति भन् बढाई र आफूलाई बेबिलोनी-हरूको इच्छामा सुम्पी, जसले यससित घोर भ्रष्टाचार गरे।

इ) इजकिएल २३:२२-३५: बेबिलोनी-हरूको आक्रमण

यस कुव्यवहारको फलस्वरूप परमेश्वरले ओहोलिबालाई यसका बेबिलोनी प्रेमीहरूको हातद्वारा नष्ट गर्नुहुनेथियो। अनि जुन मनमोहक र खाइलाग्दा युवाहरूलाई यसले लालसा गरी, ती युवाहरूले यससित घृणाको व्यवहार गर्नेथिए। यसले परमेश्वरमा होइन,

तर काम-वासनाको संसारमा तृप्ति पाउने कोशिश गरी। अब यसका पापहरूको न्याय हुनुपर्नेथियो, यसले ती पापहरूको निम्ति सजाय पाउनुपर्नेथियो। तेत्तीस र चौत्तीस पदमा मनको खिन्नता र निराशाका लक्षणहरू पेश गरिएका छन्, जुन लक्षणहरू आज हामी चारैतिर देखिरहेका छौं। यसकारण प्रिय भाइबहिनीहरूहो, बुझ्नुहोस्: हामीले खीष्ट येशूबाट परमेश्वरको जीवनको पानी पिउनु-पर्छ; तब हामीलाई कहिल्यै फेरि तिर्खा लाग्नेछैन नै।

ई) इजकिएल २३:३६-४९: ओहोला र ओहोलिबाको न्याय

दुवै दिदी र बहिनी एकै किसिमका पापहरूको विषयमा दोषी थिए: तिनीहरूले शारीरिक र आत्मिक व्यभिचार गरेका थिए; तिनीहरूले हत्या गरेका थिए; तिनीहरूले नर-बलिहरू चढाएका थिए (३७ पद); तिनीहरूले मन्दिर अशुद्ध पारेका थिए; तिनीहरूले विश्रामदिन अपवित्र तुल्याएका थिए (३८ पद); तिनीहरूले परमेश्वरको सेवामा मूर्तिपूजा मिसाएका थिए (३९ पद); तिनीहरूले देश-देशहरूसँग वेश्यावृत्ति गरेर आत्मिक व्यभिचार गरेका थिए (२३:४०-४४)। अनि धर्मी मानिसहरूले अर्थात् परमेश्वरले छान्नभएका जातिहरूले यी दिदी-बहिनीहरूबाट तिनीहरूका कामुकताको निम्ति बदला लिनेथिए र यिनीहरूलाई उचित दण्ड दिनेथिए (२३:४५-४९)।

यहूदाको धर्म एउटा मिश्रित धर्म थियो; किनकि परमप्रभुको सेवामा यसले मूर्तिपूजा र बहुदेववाद, सर्वात्मवाद आदि मिसाएको थियो। दुःखको कुरा के हो भने, वर्तमान इसाई धर्म-जगत् प्रायः पवित्र बाइबलका तत्त्वहरूको साथै यहूदी धर्म, बहुदेववाद, सर्वात्मवाद, हिन्दू धर्म, बुद्ध धर्म लगायत मानवतावाद र मनोविज्ञानको मिश्रण हुँदै रहेछ।

भ) इजकिएल २४:१-१४: उम्लिरहेको कराहीको दृष्टान्त

यता यरूशलेमको घेराबन्दी शुरु भएको दिनमा उता इजकिएलले पानी उम्लिरहेको कराहीको दृष्टान्त सुनाए। यस दृष्टान्तमा त्यो भाँडा यरूशलेम थियो; अनि त्यसमा हालिएका मासुका टुक्राहरू यसका मानिसहरू थिए। अनि त्यस भाँडाको पानी उम्लिनै लागेको थियो। त्यस कराहीमा कसर थियो, वा खिया लागेको थियो, जसको अर्थ मूर्तिपूजारूपी कामुकता थियो। अनि त्यो भाँडा रितो भएपछि त्यो फेरि आगोमा बसाउनु थियो, यस हेतुले कि त्यसको कसर त्यसबाट हटिजाओस्। यसरी नै परमप्रभुले आफ्ना जनहरूलाई मूर्तिपूजाबाट शुद्ध पार्न खोज्नुभयो।

म) इजकिएल २४:१५-२७: इजकिएलकी पत्नीको मृत्यु एउटा चिन्ह भएको

इजकिएल २४:१५-१८: 'हे मानिसको छोरा, हेर, एउटै प्रहारले म तिम्रा आँखाहरूको चाहना तिमीबाट उठाएर लैजानेछु' भनेर परमप्रभुले इजकिएललाई उनका आँखाहरूको चाहना अर्थात् उनकी पत्नीको मृत्युको विषयमा पूर्वजानकारी दिनुभयो। अनि त्यही दिनको साँझमा तिनी मरिन्, तर दिव्य आज्ञा-अनुसार उनलाई तिनको निम्ति शोक गर्न दिइएन। यो कति अस्वाभाविक कुरा थियो!

इजकिएल २४:१९-२४: अनि जब मानिसहरूले उनको यस अनौठो व्यवहारको अर्थ के हो, सो जान्न चाहे र उनलाई यसको विषयमा सोधे, तब उनले तिनीहरूलाई निम्न जवाफ दिए: जब तिनीहरूका आँखाको चाहना अर्थात् तिनीहरूको मन्दिर नष्ट गरिनेथियो, र तिनीहरूका छोराछोरीहरू मारिनेथिए, तब तिनीहरूले शोक गर्न पाउनेथिएनन्।

'प्रभु यहोवा म नै हुँ भनेर तिमीहरूले जान्नेछौ।' जब कुनै भविष्यवाणी पूरा भएको

हुन्छ, तब यसमा एउटा उद्देश्य यही हो: संसारका मानिसहरूले परमप्रभु परमेश्वर को हुनुहुँदो रहेछ, सो जान्नेछन् (२४ पद)।

इजकिएल २४:२५-२७: अबदेखि इजकिएलले यहूदाको निम्ति त्यस दिनसम्म कुनै भविष्यवाणी गर्न पाउँदैनथिए, जुन दिनमा एकजना उम्केको भगुवाले उनलाई तिनीहरूको शरणस्थान ढलेको खबर सुनाउनेथियो। अनि त्यो घटना इजकिएल ३३:२१-२२ पदहरूमा उल्लेख गरिएको छ। यसको बीचमा रहेका अध्यायहरू अर्थात् इजकिएल २५-३२ को खण्डचाहिँ यहूदाको विषयमा होइन, ती अन्यजाति राष्ट्रहरूको विषयमा गरिएका भविष्यवाणीहरू हुन्।

खण्ड ३

इजकिएल २५-३२:

सातवटा अन्यजाति राष्ट्रहरूको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

यी अध्यायहरूमा हामी सातवटा जाति-हरूमाथि आइपर्ने परमेश्वरको न्यायको बारेमा पढ्न पाउँछौं। यी राष्ट्रहरूको न्याय किन गरिन्छ? किनकि यिनीहरूले परमेश्वरको विरुद्धमा कुनै न कुनै तरिकाले विद्रोह गरेका थिए। यी जातिका मानिसहरू परमेश्वरका जनहरूको सम्पर्कमा रहेका थिए; यिनीहरूले उहाँको बारेमा धेरथोर जानेका थिए, तर यिनीहरूले उहाँकाहाँ फर्कन चाहँदैनथिए। आउनुहोस्, हामी यो खण्ड नजिकबाट

नियालेर हेरौं; किनकि परमेश्वरका चाल र व्यवहारहरूले सधैं, चाहे न्यायमा होस्, चाहे अनुग्रहमा होस्, उहाँका विचारहरू प्रकट गर्दा रहेछन् ।

क) इज्जिकिएल २५:१-७: अम्मोनको विरुद्धमा गरिएको भविष्यवाणी

पहिलो राष्ट्र अम्मोन थियो, जसको विषयमा परमेश्वरको न्यायको फैसला यहाँ सुनाइन्छ । अम्मोनीहरू परमेश्वरको पवित्र-स्थानको विनाशको विषयमा, इस्राएल र यहूदाको पतनको विषयमा र तिनीहरू बेबिलोनको कैदमा लगिएको विषयमा रमाएका थिए; यसकारण यिनीहरू बेबिलोनीहरूद्वारा, ती पूर्वका मानिसहरूद्वारा नष्ट हुनेथिए । अनि रब्बा ऊँटहरूको तबेला बन्नेथियो र अम्मोन देश भेडाबाखाहरूको विश्रामको थलो हुनेथियो ।

ख) इज्जिकिएल २५:८-११: मोआबको विरुद्धमा गरिएको भविष्यवाणी

परमेश्वरको न्यायको फैसला सुन्नपर्ने दोस्रो राष्ट्र मोआब थियो, जसले सेईरको साथमा यहूदाप्रति शत्रुभावले पूर्ण व्यवहार गरेको थियो । मोआब देश बेबिलोनीहरूको निम्ति खुला रहनेथियो, अनि त्यसको भाग्य अम्मोनीहरूको जस्तै हुनेथियो । त्यसका इलाकाहरू शहरहरूरहित पारिनेथिए; अनि मोआबले 'परमप्रभु नै परमेश्वर हुनुहुँदो रहेछ' भन्ने कुरा जान्नेथियो ।

ग) इज्जिकिएल २५:१२-१४: एदोमको विरुद्धमा गरिएको भविष्यवाणी

अनि तेस्रो राष्ट्र एदोम थियो । यस देशले यहूदाको घरानाबाट बदला लिएको थियो; यसकारण परमप्रभु परमेश्वरले भन्नुभयो: यसले उहाँको बदला के हो, सो चाख्नु-पर्नेथियो ।

घ) इज्जिकिएल २५:१५-१७: पलिस्ती देशको विरुद्धमा गरिएको भविष्यवाणी

पलिस्तीहरू चौथो जाति थिए । तिनीहरूले यहूदालाई नित्य घृणा गर्थे; यस घृणाले तिनीहरूमाथि परमप्रभुको बदला निम्त्याएको थियो ।

जसले परमेश्वरका जनहरूलाई छुन्छ, त्यसले परमेश्वरलाई छोएको छ भन्ने कुरा यी राष्ट्रहरूले सिकनेथिए; ठीक त्यस्तै आज इसाईहरूको छिद्रन्वेषण गर्ने काममा संलग्न हुनेहरूले पनि एक दिन 'ख्रीष्ट-विश्वासीहरू परमेश्वरका आँखाका नानीहरू हुन्' भन्ने कुरा सिकनेछन् । परमेश्वरका जनहरू पापमा फसे र यसको निम्ति उनीहरूले सजाय भोग्नुपरे पनि यो कुरा सत्य रहन्छ । हामी सबै किसिमको द्वेषपूर्ण आनन्द, अरूको दुःखमा रमाउने, प्रतिशोध गर्ने वा बदला लिने भावनाहरूबाट होशियार बस्नुपर्छ । तर इज्जिकिएलले गरेजस्तै हामीले बरु अरू विश्वासीहरूका पापहरूको विषयमा विलाप गर्नुपर्छ, तिनीहरूको निम्ति अन्तर्विन्ती गर्नुपर्छ, तिनीहरूका पापहरू आफ्नै जस्तै मानिलिनुपर्छ ।

ङ) इज्जिकिएल २६:१-२८:२९: टायरको विरुद्धमा गरिएको भविष्यवाणी

अ) इज्जिकिएल २६: टायरको विनाशको विषयमा गरिएको भविष्यवाणी

इज्जिकिएल २६:१-२: परमेश्वरको न्याय चाख्न पाउने पाँचौं पात्रचाहिँ टायर थियो, जुनचाहिँ भूमध्येसागरको तटमा अवस्थित भएको एउटा शहर थियो । टायरको सजायको घोषणाचाहिँ इज्जिकिएल २६:१-२८:१९ पदसम्म जान्छ । टायर शहर व्यापारको महाकेन्द्र थियो; यसकारण जब त्यसले आफ्नो प्रतिद्वन्द्वी शहर यरूशलेमको पतन भएको खबर सुन्यो, तब त्यो शहर खूबै रमायो; किनभने

त्यसको विचारमा, अबचाहिँ सबै व्यापार त्यसको हुने भयो। बितेको समयमा यरूशलेमले व्यापारका सबै तल-मार्गहरू नियन्त्रण गर्दैथियो, र यरूशलेमको पतनको मतलब के थियो भने, अबचाहिँ टायरले मिस्र देश र अन्य दक्षिणी देशहरूसँग बडो स्वतन्त्रताको साथ व्यापारधन्ध गर्न सक्ने-थियो।

इजकिएल २६:३-११: यस शहरीय राज्यलाई सजाय दिन परमेश्वरले धेरै भिन्न जातिहरूलाई प्रयोग गर्नुहुनेथियो। अनि २६:४-६ पदको खण्डमा व्यक्त गरिएको भविष्यवाणीहरू सबै अक्षरशः रूपले पूरा भए। पहिले बेबिलोनका राजा नबूकदनेस्सर, जो राजाहरूका राजा²³ थिए, उत्तरबाट टायरको विरुद्धमा आइरहे, र तिनले त्यसको आक्रमण गरे (२६:७-११)। त्यस शहरको घेराबन्दी धेरै लामो भयो र लगभग खीष्टपूर्व ५८७ सालदेखि ५७४ सालसम्म रहिरह्यो। त्यस प्रख्यात शहर टायरले कस्तो-कस्तो घेराबन्दी भोग्नुपस्छो, यसको विषयमा श्री चार्ल्स ली फाइनबेर्गले निम्न सजीव चित्र दिएका छन्:

‘घेराबन्दीका पर्खालहरू, ढिस्का र ढालचाहिँ सुपरिचित कुराहरू थिए। त्योढाल वा टस्टुडो हामी कुन प्रकारले बुझ्नु ठीक होला ? त्योचाहिँ एउटा ढालहरूको छत पो थियो, जुन ढालरूपी छत शहरका पर्खालहरूबाट हानिएका गोलाको बर्साइबाट जोगाउन प्रयोग गरिन्थ्यो। युद्धका यन्त्रहरूचाहिँ शहरका पर्खालहरू भत्काउने यन्त्रहरू थिए। अनि यहाँ जुन बन्चरहरूको कुरा गरियो, यी बन्चरहरू अक्षरशः अर्थमा तरवारहरू थिए, यी बन्चरहरूको लाक्षणिक अर्थअनुसार सबै किसिमका लडाइँका हातहतियारहरू हुन सक्नेथिए। अनि कोही-कोही छन्, जसले दस पदको क) खण्ड एउटा अतिशयोक्ति ठानेका छन्; तर “त्यसका घोडाहरू अति धेरै भएका हुनाले तँ तिनीहरूको धूलोले छोपिनेछस्” भन्ने कुरा किन अक्षरशः रूपले पूरा हुन सक्दैन र ? किनभने शत्रुका

घोडचढीहरूको भीडले गर्दा तिनीहरूले मूलढोका-हरूबाट त्यस शहरमा प्रवेश गर्दा त्यस शहरलाई धूलोले ढाक्नेथिए, साथै यी घोडचढीहरू र रथहरूको आवाजले पर्खालहरू हल्लिनेथिए। तिनीहरूले त्यसको हरेक सडक कब्जा गर्नुपरेको थियो; अनि मानिसहरू तरवारले मारिनु थियो। अनि यहाँ जुन खाँबाहरूको विषयमा लेखिएको छ, ती खाँबाहरू खास गरी शिला-स्तम्भहरू थिए, अनि हुन सक्छ, सायद यी खाँबाहरू ती शिला-स्तम्भहरू थिए, जुन शिला-स्तम्भहरूको विषयमा इतिहासकार हेरोडोटसले निम्न कुरा लेखे होलान्: ती शिला-स्तम्भहरू टायरमा हेराक्लेसको मन्दिरमा खडा थिए। एउटा शिला-स्तम्भचाहिँ सुनको थियो भने, अर्को शिला-स्तम्भचाहिँ हरितमणिको थियो, जसको चमक-दमक रति पनि देखिन्थ्यो; ती शिला-स्तम्भहरू टायरको मेल्कर्त देवताको निम्ति अर्पण गरिएका थिए (१ राजा ७:१५ पदसित तुलना गर्नुहोस्)। अनि यी प्रभावशाली स्तम्भहरू बेबिलोनी आक्रमणकारीद्वारा ध्वस्त हुनेथिए।⁽²⁴⁾

इजकिएल २६:१२-१४: तर टायरका बासिन्दाहरू आफ्नो धनसम्पत्ति लिएर तटको नजिक अवस्थित भएको एउटा टापुमा भागे, जसको नाम पनि टायर भयो। तिनीहरू त्यहाँ आउँदा २५० वर्ष सुरक्षित रहे। त्यसपछि अलेक्जेंडर-द-ग्रेट अर्थात् सिकन्दर महान्ले तलमा रहेको मूल शहरको भग्नावशेष, ढुङ्गा, माटो ठ्काकठुक सोहोरसाहर गरेर समुद्रमा फाले र त्यस टापुसम्म एउटा बाँध उठाए। खीष्टपूर्व ३२२ सालमा सिकन्दर महान्का सिपाहीहरूले गरेको यस कार्यको वर्णन यस अनुच्छेदमा गरिएको हो। अनि आजदेखि एक सय वर्षअघि एकजना पर्यटकले टायरको भग्नावशेषको विषयमा निम्न कुरा लेखे, जुन कुरा दुरुस्त यस भविष्यवाणीअनुसारको थियो:

‘यस टापुको लमाइचाहिँ एक माइलजति होला। अनि भूस्थितिदेखि दक्षिणमा परेको त्यसको भागको चौधौँ सायद एक माइलको चार भागको एक भाग

होला; त्यो भग्न चट्टानी छ र समथर छैन । त्यस टापुमा अहिले कोही बस्दैन, केही माछुवाहरू छोडेर, जसले यो जग्गा जालहरू फैलाउने ठाउँको रूपमा प्रयोग गर्छन् । २५)

इज्जिकिएल २६:१५-२१: टायरको पतनको खबरले अरू जातिहरूको बीचमा सन्त्रास र व्याकुलता उत्पन्न गर्नेथियो; किनकि तिनीहरूले तारिफ गरेको त्यसको सारा सुन्दरता नष्ट हुनेथियो । तर बीस पदमा यसरी लेखिएको छ: ‘अनि जीवितहरूको देशमा म महिमा स्थापित गर्नेछु ।’ यसर्थ परमेश्वरले जीवित-हरूको देशमा अनन्त महिमा स्थापित गर्नु-हुनेछ – त्यही राज्यमा, जुन राज्यका भागीदार ख्रीष्ट येशूमा हामी पनि भएका हौं । परमेश्वरलाई धन्यवाद होस् !

अहिलेसम्म टायरको पुनर्निर्माण फेरि कहिल्यै भएको छैन; यसरी एक्काइस पदको भविष्यवाणी पूरा भयो । श्री पिटर स्टोनरले ‘साइन्स स्पीक्स’ नामक आफ्नो पुस्तकमा के लेखेका छन् भने, टायरको विषयमा गरिएको यस सम्पूर्ण भविष्यवाणी र यसका सबै बेली-बिस्तारहरूको निम्ति सम्भाव्यताको नियम काममा लगाउनु हो भने, त यो भविष्यवाणी पूरा हुने सम्भावनाचाहिँ ०.०००००२५ प्रतिशत वा चालीस करोडमा एक थियो । २६)

आ) इज्जिकिएल २७: टायरको विषयमा गाइएको विलाप-गीत

इज्जिकिएल २७:१-९: टायरलाई यहाँ, यस खण्डमा एउटा सुन्दर पानीजहाजसँग तुलना गरिएको छ, जसको निर्माण भव्य थियो, जसका सामग्रीहरू सारा संसारभरिबाट आएका थिए । टायरचाहिँ संसारलाई जित्न सक्ने सैन्य शक्ति थिएन; होइन, टायरका बासिन्दाहरू व्यापारीहरू थिए । व्यक्तिगत लाभको निम्ति त्यहाँ सबै किसिमका व्यापारका मालहरू आउजाउ गरिन्थे र ज्ञान आदान-प्रदान

गरिन्थ्यो । त्यो त ठिक्कै छ, र त्यसको विरोधमा भन्नु हाम्रो केही पनि छैन; तर बुभुनुहोस्: प्रभु येशूमा बाहेक अरू सबै सुन्दरता र ज्ञान खोक्रो छ । तपाईंले सारा संसार हात पारेर आफ्नो आत्माचाहिँ गुमाउनुभयो भने, तपाईंलाई के फाइदा भयो? अनि तपाईंले आफ्नो आत्माको सट्टामा के दिनुहुन्छ त? (मत्ती १६:२६) ।

इज्जिकिएल २७:१०-३६: अब टायरको सेनाको कुरा आयो । दस र एघार पदअनुसार त्यसको सेनामा फारस, लूद र पूतका सैनिकहरू समेत भर्ती भएका रहेछन्; (फारस भन्नाले पर्सिया बुझिन्छ, लूद भनेको लिडियामा बस्ने जाति हो, अनि पूत भन्नाले लूबीहरू बुझिन्छ) । अनि सबै प्रकारका धन-सम्पत्तिहरूमा त्यसको व्यापारको विशालता कहाँसम्म थियो, सो कुरा इज्जिकिएल २७:१२-१७^क पदहरूको खण्डबाट देखिन्छ । तर के गर्ने? २७:२६^ख र २७ पदअनुसार यो शहर त एउटा पूर्वीय बतासले भताभुङ्ग पो पार्नेथियो (यो पूर्वीय बतासचाहिँ बेबिलोनीहरू हुनेथिए) । यस शहरको पतनले गर्दा अरू देशहरू डरले आत्तिनेथिए र हल न चल हुनेथिए (२७:२८-३६) ।

इ) इज्जिकिएल २८:१-१९: टायरका शासकको पतन

इज्जिकिएल २८:१-१०: एक पददेखि छ पदसम्म टायरका शासकको घमण्ड, बुद्धि र धनसम्पत्तिको वर्णन गरिएको छ, अनि त्यसपछि २८:७-१० पदको खण्डमा बेबिलोनीहरूद्वारा त्यसको विनाश बयान गरिएको छ । अनि पक्का पनि यी शासकले ख्रीष्ट-विरोधीलाई पूर्वचित्रण गरेका छन् ।

इज्जिकिएल २८:११-१९: तर एघार पदमा विषयवस्तु बदलिएको छ र टायरको शासकबाट टायरको राजातिर सरेको छ ।

टायरको राजा त्यही आत्मा हो, जसले टायरका शासकलाई प्रेरणा दियो र तिनलाई चलायो। अनि टायरका राजा आफ्नो सुन्दरताको निम्ति प्रसिद्ध थिए; तर तिनको घमण्डको खातिर तिनी नष्ट भए।

तिनी परिपूर्णताको छाप वा आदर्श भएका, बुद्धिले भरपूर र सुन्दरतामा सिद्ध भएका, परमेश्वरको बगैंचा अदनमा उपस्थित भएका, तिनको पहिरन सबै प्रकारका बहुमूल्य मणिहरूको भएको, तिनी अभिषिक्त करूब भएका र परमेश्वरको पवित्र पर्वतमाथि खडा भएका! ओहो, कुनचाहिँ महान् शासकको निम्ति यो सब एउटा सुहाउँदो, योग्य वर्णन ठहरिएला? ठिककै छ, मानौं यहाँ साहित्यिक अतिशयोक्ति प्रयोगमा आएको होला, ता पनि यो वर्णन अति भव्य छ; त्यस बयानले जुनै पनि शासकको वैभव नाघेको छ।

यही कारणले बाइबल अध्ययन गर्ने धेरै विद्यार्थीहरू छन्, जसले २८:११-१९ पदहरूको खण्डमा शैतानलाई र स्वर्गबाट त्यसको पतन विवरण गरिएको देख्छन्। यस सम्बन्धमा श्री चार्ल्स ली फाइनबर्गले निम्न स्पष्टीकरण दिएका छन्:

‘इजकिएलले यहाँ आफ्नो जमानाको अवस्था ध्यानमा राखेको देखिन्छ, र उनको मनन-चिन्तन टायरको शासकमाथि पुगेछ, जो मानिसहरूको अहम र भक्तिहीनताको मूर्त रूप थिए। तर जब उनले ती राजाका विचार र चालहरूमाथि नजर राखे, तब उनले तिनको पछाडि स्पष्ट रूपले एउटा प्रेरणादायक शक्ति र व्यक्ति भएको देख्न सके, जसले तिनलाई परमेश्वरको विरोधमा जान तिनको मनमा प्रेरणा गरिरहेको थियो। छोटकारीमा भन्नु हो भने, इजकिएलले शैतानको काम र त्यसका क्रियाकलापहरू देखे, जुन शैतानलाई टायरका राजाले धेरै प्रकारले अनुकरण गरिरहेका थिए। अनि तपाईंले मत्ती १६:२१-२३ पदहरूमा बयान गरिएको घटना सम्झनुभयो भने, त्यहाँ हाम्रा प्रभु येशूले पत्रुसलाई हप्काउनुभएको कुश उल्लेख गरिएको तपाईंलाई याद

हुनेथियो। खीष्ट येशूले यस धरतीमा आफ्नो सेवकाईभरि त्योभन्दा कडा शब्द कहिल्यै कसैसँग बोल्नुभएन। तर उहाँले बोल्नुभएको शब्दले पत्रुस शैतान बनेको अर्थ कहिल्यै लिएन। तर उहाँले भन्न खोज्नुभएको तात्पर्य के थियो भने, उहाँलाई गलगथा भनिने ठाउँमा जानदेखि रोक्न खोजेको पत्रुसको यस विरोध गर्ने कोशिशको पछाडि तिनलाई प्रेरणा दिलाउने दुष्ट आत्माहरूको शासक थियो। अनि यहाँ, यस ठाउँमा उस्तै किसिमको परिस्थिति भएको देखिन्छ। अनि कति उदारवादी टिप्पणीकारहरू छन्, जसले मानिलिएका छन्, कि यो खण्ड लेख्दाखेरि इजकिएलले आफ्नो मनमा टायरको कुनै महात्मा वा त्यस शहरको कुनै प्रतिभाशाली व्यक्तिको विषयमा सोचेको हुनुपर्ला, जुन व्यक्ति दानियलको पुस्तकमा प्रस्तुत गरिएका स्वर्गदूतहरूका प्रधान र शासकहरूजस्तै थियो, जसको जिम्मामा देशहरूका कामचुराहरू सुम्पिएका छन्। (२७)

शैतानको घमण्डले त्योजस्तै सबैभन्दा शक्तिशाली र बुद्धिमान् प्राणीलाई नष्ट गर्न यति घातक ठहरिएको थियो भने, हामी मरणशील मानिसहरू एकदम होशियार बस्नुपर्छ: हामी कुनै हालतमा पनि प्रभुबाट अलग, आत्मनिर्भर भई हिँड्नुहुँदैन।

च) इजकिएल २८:२०-२६: सिडोनको विरुद्धमा गरिएको भविष्यवाणी

इजकिएल २८:२०-२३: परमेश्वरको छैटौं न्यायको पात्र सिडोन थियो। यो शहरचाहिँ टायरको छेउमा, लगभग बीस माइलको दूरीमा अवस्थित भएको, भूमध्ये-सागरको तटमा स्थापित गरिएको एउटा शहर थियो। अनि परमेश्वरले यसको विषयमा चेताउनीको वचन बोल्नुभयो: उहाँले यो शहर महामारी र तरवारको वशमा सुम्पनुहुनेथियो। तर उहाँले ‘यो शहर सधैंको निम्ति नष्ट हुनेछ’ भन्ने वचन बोल्नुभएन। यसकारण आजको दिनमा सिडोन अझै पनि लेबानोन देशको

एउटा शहरको रूपमा रहेको छ; तर पवित्र बाइबलमा उल्लेख गरिएको टायर शहरको अस्तित्व पूरा भेटिएको छ (हेर्नुहोस् इजकिएल २६:२१) ।

इजकिएल २८:२४-२६: यी पदहरूमा इस्राएली जातिको पुनर्स्थापनाको विषयमा भविष्यवाणी गरिएको छ; अनि जब परमप्रभु परमेश्वरले यस पृथ्वीमा आफ्नो राज्य स्थापित गर्नुहुनेछ, तब तिनीहरूको पुनर्स्थापना हुनेछ ।

छ) इजकिएल २९-३२: मिस्त्र देशको विरुद्धमा गरिएको भविष्यवाणी

अनि विभिन्न जातिहरूका न्यायहरूको विषयमा दिइएको यस सूचिमा सातौं र अन्तिम राष्ट्र मिस्त्र देश थियो (इजकिएल २९-३२) । अनि मिस्त्र देशमाथि आइपर्ने न्यायहरू सबैभन्दा कडा, निर्मम न्यायहरू थिए । नील नदीविना मिस्त्र देश मुर्दा हुनेथियो; यसकारण नील नदीको वरिपरि बसेका मानिसहरूको आँखामा जीवन कति प्यारा भएको हुनुपर्ला भन्ने विचार गर्न स्वाभाविक हो; तर हामीले सोचेको जस्तो भएन । मिस्त्र देश त मृत्युको देश पो थियो । त्यसको सबैभन्दा प्रसिद्ध पुस्तक 'मृतकहरूको पुस्तक' हो । अनि त्यसका सबैभन्दा ठूला स्मारकहरू त्यसका पिरामिडहरू हुन्, जुन पिरामिडहरू विशाल चिहानहरू हुन् । त्यसका राजाहरूले ससाना दरबारहरू, तर ठूला-ठूला चिहानहरू बनाउँथे, अनि तिनीहरूका लासहरूमा, तिनीहरूले चिहानमा आफ्नो समय आनन्दमा बिताऊन् भन्ने हेतुले सुगन्धित द्रव्य लगाए ! आत्मविश्वासले भरिएर मिस्त्री मानिसको हृदय मृत्युबाट अप्रभावित हुन्थ्यो । यसकारण मिस्त्र देशमाथि परमेश्वरको न्याय आइपरेको थियो । अनि पवित्र बाइबलमा मिस्त्र देशले चाहिँ संसारलाई चित्रण गर्छ, विशेष गरी परमेश्वरविना जिउने संसारका मानिसहरूलाई चित्रण गर्छ ।

अ) इजकिएल २९: फाराओ र तिनको प्रजाको विरुद्धमा गरिएको आम-धम्की

इजकिएल २९:१-१२: यस अध्यायका शुरुका पाँचवटा पदहरूमा फाराओलाई नील महानदीको गोहीसँग तुलना गरिएको छ । यो गोही घमण्डी थियो, तर अदूरदर्शी थियो । यस दिव्य वाणीमा माछाहरूचाहिँ मिस्त्र देशका मानिसहरू हुन् । परमेश्वरले सबैलाई सजाय दिनुहुनेथियो । अनि इस्राएली जातिले मिस्त्र देशबाट सहायता पाउन त्यस देशमाथि भरोसा गर्‍यो, तर हाय यसलाई; किनकि यसले एउटा भाँचिएको निगालोमाथि पो भर परेको थियो (२९:६-९^क) । मिस्त्र देशले सबैभन्दा गम्भीर सजाय भोग्नेथियो; किनभने त्यो देश भरपर्दो थिएन, र हर प्रकारले अविश्वासयोग्य थियो । हे ख्रीष्ट-विश्वासी भाइबहिनीहरूहो, के हामीमा पनि यस्तो दोष र खोटपूर्ण चरित्र छ ? तब प्रभुको सहायता लिएर हामी बदलिनु आवश्यक छ । किनकि उहाँ चरित्र परिवर्तन गर्ने काममा निपुण हुनुहुन्छ ।

फाराओको घमण्डको खातिर मिस्त्र देश चालीस वर्षसम्म उजाड रहनेथियो (२९:९^ख-१२) ।

इजकिएल २९:१३-२१: त्यसपछि परमेश्वरले मिस्त्रीहरूलाई भेला पार्नुहुनेथियो, तर मिस्त्र देश फेरि कहिल्यै एउटा ठूलो राज्य हुनेथिएन, अनि इस्राएली जातिले फेरि कहिल्यै सहायताको निम्ति त्यसको बाटो हेर्नेथिएन (२९:१३-१६) । राजा नबूकदनेस्सरले टायर घेरामा हाल घोर परिश्रम गरेका थिए, तर यसको निम्ति तिनले कुनै ज्याला पाएका थिएनन्; (किनभने टायरका मानिसहरू आफ्नो धनसम्पत्ति लिएर टापुमा खडा भएको किल्लामा भागे) । यसकारण परमेश्वरले तिनलाई तिनको मिस्त्र देश ज्यालाको रूपमा दिनुहुनेथियो (२९:१७-२०) । अनि राजा

नबूकदनेस्सरले आफ्नो पारिश्रमिकको रूपमा मिश्र देश प्राप्त गरेको दिनमा परमेश्वरले इस्राएलको घरानाको निम्ति एउटा सिङ उमानुहुनेथियो; (सिङ उमानु भन्नाले सत्ताको जागृति गर्नु हो, जसको विषयमा हामीलाई अरू कुनै जानकारी भएको छैन); अनि त्यस दिनमा इजिकिएलको मुख खोलियो, र उनले मानिसहरूलाई परमेश्वरको सन्देश सुनाइदिए (२१ पद) ।

आ) इजिकिएल ३०:१-१९: मिश्र देशको विनाशको निम्ति गरिएको विलाप

इजिकिएल ३०:१-१२: मिश्र देश र त्यसका सबै सहयोगी राष्ट्रहरू कुश, पूत र लूद बेबिलोनीहरूको तरवारको धारले ढल्नेथिए; (कुश भन्नाले इथियोपिया बुझिन्छ, पूत भनेको लूबीहरू हुन्, अनि लूद भन्नाले लिडियावासी बुझिन्छ) (३०:१-९) । मिश्र देश नाश गर्ने सम्बन्धमा बेबिलोनका राजा नबूकदनेस्सरको नाम लिइएको छ, किनकि तिनले त्यो देश नाश गर्नेथिए (३०:१०-१२) ।

इजिकिएल ३०:१३-१९: अब मिश्र देशका प्रमुख शहरहरूको सूची दिइएको छ, जुन शहरहरू तिनीहरूका मूर्तिहरू र मूर्तिका नक्साहरूको साथ विनाशको निम्ति सुम्पिएका थिए, जस्तै: नोप, पत्रोस, सोअन, नो, सीन, आवेन, पी-बेसेत, तहपन्हेस^{२८)} । नोपको नाम मेम्फिस हो; पत्रोस शहरचाहिँ सायद मिश्र देशको माथिल्लो दक्षिणी भाग अवस्थित थियो; सोअनको अर्को नाम तानिस हो, र नोको नाम थेबेस हो, र सीनको नाम पेलुसियम हो, अँ, आवेनको अर्को नाम हेलियोपोलिस थियो; अनि हुन सक्छ, पी-बेसेतचाहिँ बुबास्टिस थियो; अनि तहपन्हेसचाहिँ ३०:१३-१९ पदहरूमा उल्लेख गरिएको प्राचीन डाफने शहर हुनुपर्ला । 'अनि मिश्र देशमा फेरि कहिल्यै कुनै

शासक हुनेछैन' भन्ने भविष्यवाणी अक्षरशः पूरा भएको हो (१३ पद) । त्यस बेलादेखि आजको दिनसम्म शाही परिवारका कुनै पनि सदस्यले मिश्र देशमाथि शासन गर्दैनथिए । अनि सन् १९३६-१९५२ सालमा राज्य गर्ने राजा फारुखको विषयमा कुरा यस्तो छ: यिनीचाहिँ अल्बानियाबाट आएको राजकीय परिवारका वंश थिए, जुन राजकीय परिवारले सन् १८०५ सालदेखि मिश्र देशमाथि राज्य गरेको थियो । अनि राजा फारुख यस राज-वंशको पहिलो सदस्य थिए, जसले अरबी भाषा निपुणतासाथ बोल्न सक्थे !

इ) इजिकिएल ३०:२०-३१:१८: फाराओको पतनको विषयमा गरिएको भविष्यवाणी

इजिकिएल ३०:२०-२६: यहाँ, यस खण्डमा मिश्र देशको पतन दुई चरणमा पूरा भएको देखिन्छ: फाराओका पाखुराहरू भाँचिनेथिए, लाक्षणिक भाषामा भन्नु हो भने । किनकि ख्रीष्टपूर्व ६०५ सालमा फाराओको एउटा पाखुरा कर्कमिशको लगाइँमा भाँचियो; किनकि यस लडाइँमा तिनको पराजित भयो । अनि जुन बेलामा बेबिलोनीहरूले मिश्र देश आक्रमण गरे र त्यसलाई जिते, त्यस बेलामा तिनको अर्को पाखुरा पनि भाँचियो (ख्रीष्टपूर्व ६०१) ।

इजिकिएल ३१:१-९: फाराओ आफ्नो महानतामा कोजस्तै थिए ? तिनी त अश्वशूरका राजाजस्तै एउटा अग्लो देवदारको रूख थिए, जुन अश्वशूरका राजा शक्तिशाली भए, यहाँसम्म कि यिनीजस्तो महान् अरू कोही पनि थिएन; यिनी साँच्चै एउटा विशाल रूख बने, जसको छायामा सबै ठूला जातिहरूले घर बनाएर बस्थे ।

इजिकिएल ३१:१०-१४: तर यिनको हृदय अहङ्कारले फुरुङ्ग फुलियो; यसैले परमेश्वरले

उनलाई बेबिलोनीहरूको हातमा सुम्पि-दिनुभयो ।

इज्जिकिएल ३१:१५-१८: अरू राष्ट्रहरूले हेर्दा-हेर्दै यी अशशूरका राजालाई अधोलोकमा फ्याँकियो (३१:१५-१७); (अधोलोक हिब्रूमा 'शेओल' भनिन्छ) । अनि जातिहरूले सान्त्वना पाए (पद १६); किनकि अशशूर होच्याइएको देखेर तिनीहरू सन्तुष्ट भए, किनभने यस राष्ट्रले पहिले तिनीहरूलाई अति तुच्छ ठानेको थियो । अनि यस सम्बन्धमा फाराओ अशशूरका राजाजस्तै थिए; हो, तिनी महान् भए, तर पनि तिनलाई पनि खाडलको तल्ला भागमा सुम्पिइनेथियो (१८ पद) ।

ई) इज्जिकिएल ३२: फाराओ र मिस्र देशको निम्ति गरिएको विलाप

इज्जिकिएल ३२:१-१६: फाराओले आफूलाई जवान सिंह ठान्थे; तर परमेश्वरको दृष्टिमा तिनी एउटा अजिङ्गर पो थिए, जसलाई उहाँले आफ्नो जालमा पक्रनुहुनेथियो र नाश गर्नुहुनेथियो । किनकि बेबिलोनका राजाले मिस्र देशको रवाफ खतम गर्नेथिए, र देश उजाड अवस्थामा छोडिनेथियो र शान्त रहनेथियो । अनि जाति-जातिका मानिसहरूले आँसु बगाउँदै विलाप गर्नेथिए । परमप्रभुले इज्जिकिएललाई मिस्र देश र त्यसको सारा भीडको निम्ति यो विलाप-गीत रच्ने आदेश दिनुभयो ।

अनि प्रभु येशूले पनि यरूशलेम शहरका मानिसहरूको निम्ति आँसु बगाउनुभयो — ती हत्याराहरूको शहरको निम्ति, जसले उहाँलाई ग्रहण गर्दैनथिए र जो शरण लिन उहाँका पखेटामनि आउँदैनथिए । यसकारण बुभु-होस: परमेश्वरले सृष्टि गर्नुभएका आफ्ना प्राणीहरूको निम्ति वास्ता गर्नुहुन्छ र तिनी-हरूलाई न्याय गर्न मन पराउनुहुन्न । हे प्रभु, हामीलाई हराएका मानिसहरूको निम्ति दयाका आँसु दिनुहोस् !

इज्जिकिएल ३२:१७-३२: अनि सत्र पद-देखि एकतीस पदसम्मको खण्डमा हामीलाई यस अधोलोक अर्थात् यस शेओलको दृश्य दिइएको छ, जुन खाडलमा मिस्र देशलाई पठाइनेथियो । अशशूर त्यहाँ थियो (३२:२२-२३) र एलाम (३२:२४-२५), मेशेक र तूबल (३२:२६-२७), एदोम (२९ पद) र सिडोनीहरू (३० पद) त्यहाँ थिए । यस संसारमा मिस्र देश महान् थियो; तर अधोलोकमा त्यो त अरू जातिहरूजस्तै लज्जित हुनेथियो (३२:२८, ३१ र ३२) । यसरी सातवटा जाति र शहरहरूको विरुद्धमा कहिएका इज्जिकिएलका वाणीहरू यहाँ समाप्त भए ।

खण्ड ४

इज्जिकिएल ३३-३९:

इस्त्राएली जातिको पुनर्स्थापना र यसका शत्रुहरूलाई दिइने दण्ड

तेतीस अध्यायदेखि यस पुस्तकको अन्तसम्म इज्जिकिएलको मुख्य विषयवस्तु इस्त्राएली जातिको पुनर्स्थापना र परमप्रभुको मन्दिरको पुनर्निर्माण हो ।

क) इज्जिकिएल ३३: पहेरेदारको रूपमा भविष्यवक्ता इज्जिकिएलको पुनर्नियुक्ति

इज्जिकिएल ३३:१-९: यस अध्यायमा इज्जिकिएललाई एउटा पहेरेदारसँग तुलना गरिएको छ । उनी मानिसहरूलाई चेताउनी दिनुमा जति विश्वासयोग्य भए पनि

तिनीहरूले सुनेनन् भने, तिनीहरू आफ्नो विनाशको निम्ति आफैँ जिम्मेवार हुनेथिए। तर मानिसहरूलाई चेताउनी दिनुमा उनी चुके भने, तिनीहरू नष्ट हुनेथिए, तर परमेश्वरले उनी पहेरदारको हातबाट तिनीहरूको रगतको लेखा लिनुहुनेथियो।

परमेश्वरले इजकिएललाई इस्राएलको घरानाको निम्ति पूरा जिम्मेवार भएको ठान्नुभयो। तब यो प्रश्न उठेको छः हे ख्रीष्ट-विश्वासीहो, परमेश्वरले तपाईंलाई र मलाई कसको निम्ति जिम्मेवार ठहराउनुभयो? हामी कसलाई साक्षी दिनुपर्ने? हामी कसलाई चेताउनी दिनुपर्ने? हाम्रा आफन्तहरू, हाम्रा सहकर्मीहरू, हाम्रा छिमेकीहरू, हाम्रा साथी-भाइहरूको विषयमा कुरा कसो हो? हाम्रो जिम्मेवारी एउटा गम्भीर जिम्मेवारी हो! अनि जसले आफ्नो यो कर्तव्य इमानदारीसाथ पूरा गर्दैन, उसले आफूमाथि, आफ्नो जीवनमाथि हानि ल्याउँछ-ल्याउँछ।

इजकिएल ३३:१०-२०: तब निराश भई मानिसहरूले सोधे: 'यसो हो भने, हामी कसरी बाँचौं?' आज कति मानिसहरू छन्, जसले आफ्नो आशा पूरा गुमाएका छन् र जो निराश र हतोत्साहित भएका छन्। तपाईंको हालत यस्तो हो भने, तपाईंको निम्ति परमप्रभुको जवाफ यस प्रकारको छ: 'पश्चात्ताप गर!' किनकि सबैभन्दा ठूलो पापी मानिसको निम्ति ख्रीष्ट येशूमा आशा छँदैछ। तर खास गरी कसको निम्ति आशा छ? उसको निम्ति, जो आफ्ना पापहरूबाट परमेश्वरकहाँ फर्कन्छ। तर आफ्नो पापी अवस्था बेवास्ता गर्ने मानिसलाई आशा छैन। तब मानिसहरूले गुनासो गरे: तिनीहरूसँग परमेश्वरको व्यवहार न्यायसंगत थिएन अरे। तर उहाँले यो गुनासो सरासर इन्कार गर्नुभयो। उहाँले तिनीहरूलाई सम्भाउनुभयो: हो, उहाँले त्यस दुष्ट मानिसलाई, जसले आफ्ना पापहरू स्वीकार गरेर छोड्छ, त्यसका पापहरू क्षमा

गर्नुहुनेथियो; तर उहाँले यस धर्मी जनलाई दण्ड दिनुहुनेथियो, जसले आफ्नो धार्मिकता-बाट हटेर अधर्म गर्छ।

इजकिएल ३३:२१-२२: जब यरूशलेम-बाट उम्केको एकजना मानिस आएर 'शहर कब्जा गरियो' भनेर घोषणा गर्‍यो, त्यस बेलामा इजकिएलको मुख खोलियो, र उनी फेरि गुंगा रहेनन् (हेर्नुहोस् २४:२७)।

इजकिएल ३३:२३-२९: यी पदहरूको सन्दर्भ यरूशलेमको पतन भएपछि इस्राएल देशमा बाँकी रहेका केही यहूदीहरू थिए, यो स्पष्ट छ। तिनीहरूको तर्क सुन्नुहोस्: 'अब्राहाम एकैजना थिए, र ती अब्राहामले यो देश अधिकार गरेका थिए भने, यस प्रकारको अधिकार भन् कति बढ्ता गरी हामीसँग हुनुपर्ने, किनकि हामी धेरै छौं।' तर तिनीहरूले र हामीले बुझ्नुपर्छ: परमेश्वरले परिमाणमा चासो लिनुभएको होइन, तर गुणमा पो चासो लिनुहुँदो रहेछ। किनकि तिनीहरूले अभैँ पनि विभिन्न किसिमले मूर्तिपूजा गरिरहेका थिए, अनि यो देश, जसले तिनीहरूको विरुद्धमा गवाही दिइरहेको थियो, त्यस्ता घिनलाग्दा कामहरूबाट शुद्ध पारिनुपरेको थियो। तिनीहरू आत्मिक हिसाबले अब्राहामका साँचो सन्तान थिएनन्। तिनीहरूको मुखको अङ्गीकार जेसुकै होस्, यस प्रकारको बाहिरी अङ्गीकारले तिनीहरूलाई न्यायबाट बचाउनेथिएन; किनभने परमेश्वर तिनीहरूको मुखका शब्द-हरूले प्रभावित हुने होइन; उहाँले तिनीहरूको जीवनमा चासो राख्नुभयो (यो कुरा याकूब २:१४ पदसित तुलना गर्नुहोस्)।

इजकिएल ३३:३०-३३: मानिसहरूले इजकिएलका वचनहरू सुन्न मन पराउँथे, तर उनका वचनहरू पालन गर्ने तिनीहरूको मनसाय थिएन। तर जब उनका भविष्य-वाणीहरू पूरा हुनेथिए, तब तिनीहरूको बीचमा एकजना भविष्यवक्ता रहेका थिए भन्ने कुरा तिनीहरूले जान्नेथिए।

आउनुहोस्, हामी उक्त कुराबाट निम्न पाठ सिकौं: हामीले परमेश्वरको वचनप्रति आज्ञाकारी हुने उद्देश्यले बाइबल पढ्नुपर्छ वा सुन्नुपर्छ; हामी निरन्तर आफ्नो हृदय जाँच्दै जानुपर्छ, नत्र ता हामी आफूले सुनेका कुराहरू व्यवहारमा ल्याउन विफल हुन्छौं। प्रवचन सुन्ने मानिसको सबैभन्दा असल प्रतिक्रिया के हो? 'ओहो, यो सन्देश कति राम्रो थियो' भन्ने प्रतिक्रिया होइन, तर 'परमेश्वर मसँग बोल्नुभएको छ; अब मैले त्यो सुनेको र बुझेको कुरा पालन गर्नु जरुरी छ' भन्ने प्रतिक्रिया असल ठहरिन्छ।

ख) इजकिएल ३४: भूटा गोठालाहरू र असल गोठालो

इजकिएल ३४:१-६: यी गोठालाहरू अर्थात् यी शासकहरूले भेडारूपी मानिसहरूको हित र कल्याणमा होइन, तर आफ्नो स्वार्थमा चासो राख्थे। तिनीहरूले कठोरताको साथ शासन गर्थे, यसैले भेडाहरू तितरबितर भए।

आजको दिनसम्म धेरै धर्मनेताहरूले भेडा-हरूको सेवा गर्ने पाठ अभै पनि सिकेका छैनन्। तिनीहरूले आफ्नो सेवकाई लाभको स्रोत पो सम्झन्छन्। आहा, तिनीहरू यसको विषयमा कति भ्रममा परेका छन्! तब हामी परमेश्वरलाई ती अगुवाजनहरूको निम्ति धन्यवाद दिनुपर्छ, जो बगालको निम्ति नमुना भएका छन् र जसले उत्सुकतासाथ सेवा गरेका छन्।

परमप्रभुले बगाललाई यस हेतुले पहिले तितरबितर हुन दिनुभयो, कि तिनीहरूको क्षति अभ ठूलो नभएको होस् (१० पद)। श्री काइल एम. येट्सले यो स्थिति असल ढङ्गले वर्णन गरेका छन्:

‘यहाँ, यस खण्डमा इजकिएलको जमानामा बाँचेका अविश्वासयोग्य प्रचारकहरूको हृदयविदारक चित्र कोरिएको छ। बगाल छरपस्ट भयो; भेडाहरू चराउन कोही पनि थिएन; ओहो, तिनीहरूलाई कति

भोक लागेको! किनकि स्वार्थी गोठालाहरूले आफ्नो पेटपालो गरे। उनीहरूको आलस्य, उनीहरूलाई आरामसँग लेटेका हेर्नुहोस्! उनीहरूको ऐसआराम हेर्नुहोस्! कर्तव्यनिष्ठा हुने कुरा छैन यहाँ। आफ्नै घाँस, वास र कपास उनीहरूको एकमात्र चिन्ताको कारण थियो; तर यी बिचराहरूले एक मिनेट पनि अरू कसैको फिक्री गर्दैनथिए।’^{२९)}

इजकिएल ३४:६-१०: यसकारण परमेश्वर आफ्ना भेडाहरू यी भूटा गोठाला-हरूबाट बचाउन कटिबद्ध हुनुभयो। तर सदैव उहाँको मनको एकमात्र विचार भेडाहरूलाई आशिष दिनु हो; यसैले उहाँले आफ्ना भेडाहरू जम्मा गर्नुहुनेथियो र तिनीहरूका आवश्यकता-हरूअनुसार तिनीहरूको हेरचाह गर्नुहुनेथियो। सबैभन्दा ठूलो आशिष के थियो भने, परमप्रभु र उहाँका भेडाहरूको बीचको सम्बन्ध हो; परमेश्वर र मानिसको बीचमा घनिष्ठ सङ्गति हुनेथियो।

इजकिएल ३४:११-१६: उहाँ तिनीहरूको गोठाला हुनुहुनेछ र तिनीहरूलाई तिनीहरूको देशमा भेला गर्नुहुनेछ र तिनीहरूमाथि शासन गर्नुहुनेछ, ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यको अवधिमा। प्रचारक श्री डी. एल. मुडीले उहाँका भेडाहरूको सम्बन्धमा परमेश्वरको सेवकाईको सुन्दर रूपरेखा दिएका छन्। यस खण्डमा आफ्ना भेडाहरूको निम्ति परमप्रभु परमेश्वरले के-के गर्नेछु भनेर भन्नुभयो, सो कुरामाथि तपाईंले ध्यान दिनुहोला।

गोठाला र उहाँका भेडाहरू:

३४:११: म मेरा भेडाहरूको सोधखोज गर्नेछु र तिनीहरूलाई खोज्निकालेछु।

३४:१२: म तिनीहरूलाई छुटान्नेछु।

३४:१३: म तिनीहरूलाई निकालेर ल्याउनेछु।

३४:१३: म तिनीहरूलाई भेला पार्नेछु।

३४:१३: म तिनीहरूलाई देशभित्र ल्याउनेछु।

३४:१४: म तिनीहरूलाई चराउनेछु।

३४:१५: म तिनीहरूलाई लेट्न लाउनेछु।

३४:१६: म हराएकोलाई खोज्नेछु।

३४:१६: म धपाइएकोलाई फर्काएर ल्याउनेछु ।

३४:१६: भाँचिएको-टुटेकोलाई म पट्टी बाँधि-
दिनेछु ।

३४:१६: म कमजोर भएकोलाई बलियो
तुल्याउनेछु ।

३४:१६: म मोटो र बलियोलाई नाश गर्नेछु ।

यसकारण बुभुहोस्: परमेश्वरको भेडाको गोठमा
धेरै दुब्ला-दुब्ला भेडाहरू छन्, तर उहाँको खर्कमा
कमजोर भएको भेडा एउटै पनि छैन ।³⁰⁾

केही मानिसहरू छन्, र एक प्रकारका
प्रचारकहरू पनि छन्, जसले पुरानो नियमको
परमेश्वरलाई एक कठोर र प्रेमरहित
परमेश्वरको रूप लिन खोजेका छन्, जसको
गुण र स्वभाव नयाँ नियमको परमेश्वरको
विपरीत थियो अरे ।³¹⁾ श्री जोह्न बी. टेलरले
हाम्रो निम्ति बाइबलका दुवै नियमहरूमा
परमेश्वरलाई गोठालाको रूपमा प्रस्तुत
गरिएको प्रकाश सुन्दर प्रकारले मिलाएर यसरी
पेश गरेका छन्:

‘इजकिएल ३४:१२ पदमा भेडाहरू खोजि-
निकाले गोठालाको चित्र पेश गरिएको छ, जुन चित्रले
नयाँ नियममा ‘हराएको भेडा’ नामक सुपरिचित
दृष्टान्तको उल्लेखनीय पूर्वाभास दिन्छ (लूका १५:४
पददेखि उता हेर्नुहोस्); अनि निश्चय नै हाम्रा प्रभु
येशूले इजकिएलको यस खण्डमाथि आधारित यो
दृष्टान्त भन्नुभएको हो । यसबाट सुस्पष्ट हुन्छ र
छरलङ्गे देखिन्छ, कि पुरानो नियमको परमेश्वरको
स्वभावचाहिँ कोमल दया र प्रेमको सदगुणले पूर्ण
स्वभाव भएको थियो । यस कुराले परमप्रभु
इसाएलका परमेश्वर र हाम्रा प्रभु येशू ख्रीष्टका
परमेश्वर पिताको बीचमा फाटो ल्याउन खोजेहरूको
तर्कमाथि मृत्युको प्रहार लगाइदिएको छ । अनि
परमप्रभु कोमल गोठाला हुनुहुन्छ भन्ने कुरा प्रकट गर्ने
एकमात्र खण्ड यो पनि होइन है (तुलना गर्नुहोस्,
भजन २३, भजन ७८:५२-५३; भजन ७९:१३ र
भजन ८०:१; यशैया ४०:११; यशैया ४९:९-१० र
यर्मिया ३१:१०) ।’³²⁾

इजकिएल ३४:१७-२४: अनि परमप्रभु
परमेश्वरले आफ्ना भेडाहरू भूटा गोठाला-
हरूको हातबाट बचाउनुहुनेछ, जो स्वार्थी र क्रूर
छन् । तेइस र चौबीस पदमा ‘मेरो दास
दाऊद’को सन्दर्भचाहिँ प्रभु येशू हुनुहुन्छ ।
उहाँ दाऊदको वंश भएर आउनुभएको हो ।
हिब्रू इसाई श्री डेभिड ब्यारोनले यसको
स्पष्टीकरण दिएर यसो भनेका छन्:

‘यहूदीहरूले समेत यस खण्डमा ‘दाऊद’ भन्ने
नामको अर्थ मसीहमाथि लागू गर्छन् । उहाँचाहिँ
दाऊदका महान् पुत्र हुनुहुन्छ; किनकि उहाँमा नै
दाऊदको घनालाई गरिएका सबै प्रतिज्ञाहरू केन्द्रित
रहन्छन् । यसकारण रब्बी श्री जोसेफ किम्बीले
इजकिएल ३४:२३ पदको विषयमा गरेको आफ्नो
टिप्पणीमा यसो भनेका छन्: “मेरो सेवक दाऊद –
ती मसीह, जो छुटकाराको समयमा दाऊदको वंश
भएर जन्मिनुहुनेछ;” अनि चौबीस पदमा तिनले निम्न
अवलोकन गरेका छन्: “रजा मसीहको विषयमा कुरा
यस्तो छ: उहाँको नाम ‘दाऊद’ भनिनेछ; किनभने
उहाँ दाऊदको वंशबाट आउनुहुनेछ” । अनि प्रायः सबै
यहूदी टिप्पणीकारहरू तिनको यस रायमा सहमत
हुन्छन् ।’³³⁾

इजकिएल ३४:२५-३१: अनि ख्रीष्टको
भावी शासनकालमा परमेश्वरको बगाल कति
सुरक्षित हुनेछ र कति समृद्धि गर्नेछ, सो कुरा
यस खण्डमा वर्णन गरिएको छ । पच्चीस पदः
यस शान्तिको वाचाअन्तर्गत त्यहाँ आशिषका
भरीहरू हुनेछन् (२६ पद) र एउटा यशवान्
बगान पनि हुनेछ (२९ पद) ।

यसकारण हामी यहाँ, यस ठाउँमा यो पनि
भनिहालौं: आदर्श सरकार भनेको कल्याण-
कारी, निरपेक्ष राजतन्त्र हो, जसको राजा
ख्रीष्ट येशू हुनुहुन्छ ।

ग) इजकिएल ३५: एदोमको विनाश

इजकिएल ३५:१-७: सेईर पहाडचाहिँ
एदोम हो । परमप्रभुले यस देशमा दोष
भेटाउनुभयो; किनकि यस देशले यहूदीहरूलाई

लगातार घृणा गर्दैथियो; यसले यरूशलेमको पतनमा आनन्द लियो; यसले त्यहाँबाट भागेर आएका शरणार्थीहरूसित क्रूर व्यवहार गर्‍यो र इस्राएल देश अधिकार गर्ने योजना बनायो। एदोमले आशिषको चाहना त गर्‍यो, तर तिनीहरूले परमप्रभुलाई चाहँदैनथिए। प्रभु येशूबाट अलग हामी आशिषित हुन सक्दैनौं, हामी आशिष पाउन सक्दैनौं; यो कुरा आज पनि सत्य छ। एदोमको भाग्य सदाको निम्ति नाश र बिलकुल उजाड़ हुनु थियो; यसबाट सबै आउजाउ, सबै व्यापार बन्द हुनेथियो (७ पद)।

इजिकिएल ३५:८-१५: एदोमीहरूले यहूदीहरूको निन्दा गर्दैथिए, र तिनीहरूलाई शत्रु ठानेर तिनीहरूसित शत्रुसँग भैं व्यवहार गर्थे। तर परमप्रभुले अर्भै पनि आफूलाई आफ्ना जनहरूसँग एक तुल्याउनुभयो। तिनीहरू उहाँको ताड़नाको पात्र भए, तर तिनीहरू त्यागिएका थिएनन्। एदोमले यी दुईवटा कुराहरूको बीचको भिन्नता बुझ्न सकेन।

जसरी एदोम जातिचाहिँ इस्राएली जातिको विनाशमा हर्षित भयो, त्यसरी नै सारा पृथ्वी एदोमको विनाशमा रामाउनेथियो।

हे ख्रीष्ट-विश्वासीहरूहो, तिमीहरूले विश्वासका शत्रुहरूको पतनमा आनन्द नगर, अँ, गोप्य रूपले पनि आनन्द नगर; किनकि त्यो कुरा परमेश्वर मन पराउनुहुन्न। यो एउटा प्रेमको सवाल हो। साँचो प्रेमले प्रेम गर्ने मानिस अरूको चोट र हानिमा आनन्द लिँदैन, मनमा कुनै सन्तुष्टि पाउँदैन, चाहे त्यो हानि मित्रमाथि आएको होस् वा शत्रुमाथि आएको किन नहोस्।

घ) इजिकिएल ३६: इस्राएल देश र यसका मानिसहरूको पुनर्स्थापना

इजिकिएल ३६ अध्यायले 'इजिकिएलको सुसमाचार' भन्ने उपनाम पाएको छ; यसको

मुख्य कारण पच्चीस पददेखि तीस पदसम्मको खण्डले गर्दा यसो भएको हो।

इजिकिएल ३६:१-७: जुन अन्यजाति-हरूले इस्राएल देश कब्जा गरे र परमेश्वरका जनहरूलाई निन्दा गरे, परमप्रभुले ती अन्य-जातिहरूलाई, र विशेष गरी एदोम जातिलाई दण्ड दिनुहुनेथियो।

इजिकिएल ३६:८-१५: इस्राएल देशका शहरहरू र यसको देहात बसोबास गरिनेथिए, अनि देशको जमिन पहिलेको भन्दा फलाइलो र बढी फलवान् हुनेथियो; अनि अन्यजातिहरूले अबदेखि उसो इस्राएली जातिको खिसी फेरि कहिल्यै गर्नेथिएनन्।

इजिकिएल ३६:१६-२१: देश तिनीहरूको हातमा फर्केर आउनेथियो; यति मात्र होइन, तर मानिसहरू देशमा पुनर्स्थापित हुनेथिए। तिनीहरू निर्वासनमा लिएको खास कारण तिनीहरूको रक्तपात र मूर्तिपूजा थियो; किनकि तिनीहरू जुन-जुन जातिहरूसँग गए, ती जातिहरूको बीचमा तिनीहरूले परमेश्वरको पवित्र नाम अपवित्र तुल्याउँथे।

इजिकिएल ३६:२२-२३: प्रेरित पावलले रोमी २:२४ पदमा यो बाइस पद उद्धृत गरे; किनकि तिनले यहूदीहरूमा गैर-यहूदीहरू र व्यवस्थाको सम्बन्धमा केही नमिल्ने असङ्गत कुराहरू भेट्टाएर तिनीहरूलाई अभियोग लगाए। इस्राएली जातिको खातिर होइन, तर आफ्नो पवित्र नामको खातिर परमेश्वरले यहूदी मानिसहरूलाई तिनीहरूको स्वदेशमा फर्काएर ल्याउनुहुनेथियो; किनभने उहाँले आफ्नो नाम सत्य ठहराउन चाहनुभयो।

इजिकिएल ३६:२४-२९^क: यस खण्डका २४-२९ पदहरूले इस्राएली जातिको आत्मिक पुनर्जन्मको कुरा गरेका छन्। परमेश्वरले तिनीहरूलाई शुद्ध पार्नुहुनेछ, तिनीहरूलाई नयाँ जन्ममा एउटा नयाँ हृदय र एउटा नयाँ आत्मा दिनुहुनेछ, र तिनीहरूलाई तिनीहरूको सारा अशुद्धताबाट बचाउनुहुनेछ। श्री कार्ल एफ.

काइलले यस महत्त्वपूर्ण खण्डको विषयमा टिप्पणी गर्दै निम्न कुरा लेखेका छन्:

‘जुन मानिस त्यसका पापहरूबाट शुद्ध पारिन्छ, त्यो मानिस धर्मा ठहरीएको हुन्छ; अनि यो शुद्ध हुने कार्यले धर्माकरणसित मेल खान्छ, तर यो कुरा पवित्रीकरण होइन; यसको भूल गर्नुहुँदैन; पवित्रीकरण अर्को कुरा हो । जे होस्, जुन मानिस शुद्ध पारिएको छ, त्यस मानिसको जीवनमा पवित्र आत्मा ले नवीनकरणद्वारा एउटा नयाँ काम गर्नुहुन्छ; उहाँले त्यस मानिसबाट त्यो पुरानो, दुङ्गाको हृदय निकाल्नुहुन्छ र उसभित्र एउटा नयाँ, मासुको हृदय हाल्नुहुन्छ; यसले गर्दा मानिसले परमेश्वरका आज्ञाहरू पालन गर्न सक्छ र जीवनको नयाँपनामा हिँड्न सक्छ।’³⁴⁾

निकोदेमस नयाँ जन्मको सम्बन्धमा अनजान थिए; अनि हाम्रा प्रभु येशू तिनको अज्ञानताको विषयमा छक्क पर्नुभयो; किनकि इस्राएलको गुरु भएको नाताले तिनले कम्तीमा इजकिएलको पुस्तकको यो खण्ड अवश्य पढेको र जानेको हुनुपरेको थियो । उहाँले तिनीबाट यति आशा गर्नुभयो (यूहन्ना ३:१०) ।

इजकिएल ३६:२९^ब-३०: अत्रका बालीहरू प्रशस्त हुनेथिए र फलफूलहरू भरपूर हुनेथिए; अनि तिनीहरूले फेरि कहिल्यै अनिकाल भोग्नुपर्नेथिएन । तिनीहरू योग्य भएका हुनाले परमप्रभुले यो सबै गर्नुहुनेछैन रहेछ; तर उहाँले आफ्नो नामको सम्मानको खातिर यसो गर्नुहुनेछ ।

इजकिएल ३६:३१-३८: अनि परमेश्वरले इस्राएल देश मानिसहरूले भर्नुभएको र यसमा फेरि बोटविरुवा लगाउनु-भएको हो भन्ने कुरा इस्राएलको वरिपरि बस्ने जातिहरूले ज्ञान्नेछन् । तब तोकिएका चाडका दिनहरूमा जसरी यरूशलेम शहर बलिपशुहरूले भरिन्थ्यो, त्यसरी नै देशमा मानिसहरूको जनसङ्ख्या प्रशस्त हुनेछ । जुन समयमा यहूदीहरू बेबिलोनबाट आफ्नो स्वदेशमा फर्के, त्यस समयमा यी भविष्यवाणीहरू आंशिक

रूपले पूरा भए, तर केवल ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यमा यी भविष्यवाणीहरू पूर्ण रूपले पूरा हुनेछन् । यी भविष्यवाणीहरू यस समयको निम्ति पर्यनुपर्छ ।

वर्तमान इस्राएल देशचाहिँ इसवी संवत् १९४८ सालमा देशको रूपमा फेरि स्थापित भएको हो । अनि हालैमा पनि यहूदीहरू अलि-अलि गर्दै आफ्नो देशमा फर्किरहेका छन्, तर हालैमा तिनीहरूको आत्मिक अवस्था अविश्वास नै हो । पक्का पनि प्रभु येशूको निम्ति आउने बेला भएको हुनुपर्छ ।

ङ) इजकिएल ३७:१-१४: सुकेका हड्डीहरूको बेंसीको दर्शन

इजकिएल ३७:१-८: एक र दुई पदमा जुन दर्शन प्रस्तुत गरिएको छ, त्यस दर्शनमा इजकिएलले एउटा बेंसीमा इस्राएल र यहूदाका सुकेका हड्डीहरू देखे । अनि उनले यी हड्डी-हरूको निम्ति, तिनीहरू फेरि जीवित होऊन् भन्ने हेतुले भविष्यवाणी गर्ने आदेश पाए । श्री काइल येत्सले यस दर्शनबाट जीवनको सासको निम्ति आज हाम्रो आवश्यकता कतिको छ, सो निम्न प्रकारले राखेका छन्:

‘भविष्यवक्ता इजकिएलले कति अनौठो, कति यथार्थ, तर कति घतलाग्दो पारले “इस्राएली जातिको निम्ति बाँचे आशा छ” भन्ने हामीलाई हाम्रो हृदय गद्गद् गराउने समाचार सुनाएका छन् । यसकारण बुझ्नुहोस्: जागृति सम्भव छ ! ओहो, सुक्खा हड्डीहरू, जसका नसा छैन, जसको मासु छैन र जसको रगत पनि छैन, यी हड्डीहरू बाँच्न सक्दा रहेछन् । परमेश्वरका आत्मालाई आउन दिऔं, र उहाँ आउनुहुँदा साथमा जीवन ल्याउनुहुन्छ । जताततै सुक्खा हड्डीहरू भएको संसारमा मानिसहरूलाई अभ्रै पनि उही उत्तेजित सत्य खबर सुन्न आवश्यक छ । हामीलाई के चाहिन्छ ? पवित्र आत्मा आफ्नो सजीव पार्ने शक्तिको साथ आउनुभएको हामीलाई खाँचो पर्छ; तब साँचो जागृति पृथ्वीभरि फैलेर जानेछ (यो कुरा उत्पत्ति २:७ र प्रकाश ११:११ पदसित तुलना गर्नुहोस्)।’³⁵⁾

अनि जब इजकिएलले पहिलो पल्ट यी हड्डीहरूसित परमेश्वरको वचन बोले, तब यी हड्डीहरूमा नसाहरू, मासु र छाला आए ।

इजकिएल ३७:९-१४: तर दोस्रो पल्ट उनले सासलाई भविष्यवाणी गरे, र सास यी शरीरहरूभित्र पस्यो । यस कुराले इस्राएली जातिको पुनर्स्थापना एउटा देशको रूपमा चित्रण गर्छ (३७:११-१४); पहिले आत्मिक रूपले मरेका मानिसहरू इस्राएल देशमा फर्केर आउनेछन्, त्यसपछि पवित्र आत्माको नवीकरणले तिनीहरूको नयाँ जन्म हुनेछ ।

याद गर्नुहोस्: हाम्रो नयाँ जन्म अर्थात् हाम्रो नवीकरणको विषयमा पनि कुरा उस्तै छ: पहिले हामीले सुसमाचारको रूपमा प्रभुको वचन सुन्नुपर्छ (४ पद), र सासरूपी परमेश्वरको आत्मा हामीभित्र पस्नुपर्छ (९ पद) ।

च) इजकिएल ३७:१५-२८: इस्राएल र यहूदाको पुनर्मिलन

इजकिएल ३७:१५-२३: त्यसपछि इजकिएलले दुईवटा लौराहरू लिने आदेश पाए — एउटा लौरो यहूदाको निम्ति र अर्को लौरो इस्राएलको निम्ति (१६ पदमा 'एप्रैमको लौरो यूसुफको निम्ति' भनेर लेखिएको छ) । यी लौराहरू एकको टुप्पा-अर्काको टुप्पासित जोडेर उनले यी दुईवटाबाट एउटै लौरा बनाए । यसको अर्थ यही हो: जुन राज्य राजा रहबामको समयमा टुक्रियो र दुईवटा राज्यहरू भए, ती राज्यहरू फेरि एक हुनेछन् । एकजना राजा अर्थात् मसीह राजाले तिनीहरू सबैमाथि राज्य गर्नुहुनेछ, अनि परमप्रभुले तिनीहरूलाई बचाउनुहुनेछ, तिनीहरूलाई शुद्ध पार्नुहुनेछ र आफूसित तिनीहरूको सम्बन्ध पुनर्स्थापित गर्नुहुनेछ ।

इजकिएल ३७:२४-२८: अनि दाऊद जो प्रभु येशू हुनुहुन्छ, उहाँ तिनीहरूका राजा

हुनुहुनेछ, र मानिसहरूले हिचकिच र आनेकाने नगरीकन उहाँको आज्ञापालन गरिहाल्नेछन् । परमेश्वरले तिनीहरूसँग शान्तिको वाचा बाँध्नुहुनेछ, जुन वाचाचाहिँ अनन्त हुनेछ । अनि तिनीहरूको बीचमा एउटा मन्दिर बसालिनेछ । यो कुरा अभै पनि भविष्यमा पूरा हुन बाँकी छ ।

छ) इजकिएल ३८-३९: इस्राएली जातिका भावी शत्रुहरूको विनाश

यस अध्यायमा र यसपछिको अध्यायमा इस्राएलका भावी शत्रुहरूको विनाशको विषयमा भविष्यवाणी गरिएको छ । अनि शासक गोगचाहिँ तिनीहरूका शत्रुहरूको अगुवा हुन्, र मागोगचाहिँ तिनको देश हो । तर बाइबलका विद्वार्थीहरू गोग को हुन्, यसको विषयमा एकमत छैनन् । तर यो कुरा स्पष्ट छ: यहाँ वर्णन गरिएका घटनाहरूचाहिँ त्यस समयमा घट्नेछन्, जुन समयमा इस्राएली जाति आफ्नो स्वदेशमा फर्किसक्छ, तर यी घटनाहरू ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यभन्दा अघि घट्नेछन् । अनि प्रकाश २०:८ पदमा उल्लेख गरिएका गोग र मागोगचाहिँ अर्को युगका मानिसहरू हुन्, अँ, यिनीहरू ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यपछिको समयका मानिसहरू हुन् ।

इजकिएल ३८:१-१६: परमेश्वरले गोग र तिनका साथीहरूलाई तिनीहरूका सेनाहरू भेला गर्न उक्साउनुहुनेछ (३८:१-६) । अनि वचनअनुसार गोगचाहिँ रोश^{३६)}, मेशेक र तूबलका शासक हुन् । अनि कोही मानिसहरू छन्, जसले रोशमा रूस, मेशेकमा मास्को र तूबलमा टोबोल्स्कका प्राचीन नामहरू देख्न खोज्छन् । यो कति आकर्षक सम्भावना हो ! तर के गर्ने, यो कुरा अहिलेसम्म प्रमाणित भएको छैन । तिनीहरू उत्तरबाट दक्षिणतर्फ इस्राएल देशको विरुद्धमा आइलाग्नेछन् । यहूदीहरू पूरा सुरक्षित भई पर्खालले नघेरिएका

ठाउँहरूमा बस्नेछन्। तिनीहरूको शत्रुका योजनाहरू परमेश्वरलाई हजारौं वर्ष अगाडि थाहा हुन्छ। अनि उहाँसँग आफ्ना जनहरूलाई बचाउने योजना छँदैछ; अनि यस कुराले हामी विश्वासीहरूलाई ठूलो सान्त्वना दिन्छ।

इजकिएल ३८:१७-२३: तब गोगका हलैहल सेनाहरू देशलाई ढाक्ने गरी आउनेछन्। तर तिनीहरूले परमेश्वरको क्रोध र जलनको आगो चाख्नेछन्। ठूलो भूकम्प चल्नेछ र सारा इस्राएल देश नराम्रो गरी हल्लिनेछ। अनि महामारी, रक्तपात, बाढ उर्लाउने भरी, असिनाहरू, आगो र गन्धकको प्रकोपले गोगका मानिसहरूलाई आतङ्कित तुल्याउनेछन् र अत्यासमा पार्नेछन् (३८:१७-२३)।

परमेश्वरका जनहरूका शत्रुहरूको विनाश यस्तो हुने रहेछ। यसले हामीलाई यशैया ५४:१७ पदको सम्झना दिलाउँछ, जहाँ हामीले परमप्रभुको निम्न प्रतिज्ञा पढ्छौं: 'तेरो विरोधमा रचिएको कुनै पनि हतियार सफल हुनेछैन। ... परमप्रभुका दासहरूको अधिकारको भाग यही हो।'।

इजकिएल ३९:१-६: गोगका हलैहल सेनाहरूको विनाश इस्राएल देशका पहाडहरूमा पूर्ण हुनेछ। तीन पदमा धनु र काँडहरूको कुरा लेखिएको छ। यसमा यी भावी सेनाहरू यस प्रकारका प्राचीन हतियारहरूको प्रयोगमा फर्किजानेछन् भन्ने अर्थ लाग्न सक्छ, तर अनिवार्य रूपले यो अर्थ लाग्नुपर्दैन। कुनचाहिँ देश फेरि पुराना हतियारहरूकहाँ फर्किजाला ? किन ? यस प्रश्नले एउटा तर्कसँगत उत्तर पाउनुपर्छ। यसको निम्ति निम्न स्पष्टीकरण सम्भव देखिन्छ: वर्षौंदेखि विभिन्न सैन्य बलहरूले हतियार बोक्ने मशीनहरू, जस्तै: ट्याङ्क, विमान इत्यादि पूरा असमर्थ तुल्याउने प्रणालीहरू आविष्कार गर्न खोजिरहेका छन्। अनि तिनीहरूले यी प्रणालीहरूको क्षमता बढाउन सके त लडाइँमा फेरि पनि आधुनिक

यन्त्रहरू होइन, तर घोडा, तरवार र काँडजस्तै अन्य साधारण हातहतियार प्रयोग गर्न आवश्यक पर्ला।

अर्को पट्टि श्री एस. म्याक्खेल कोडरको कुरा पनि छ, जसले के भनेका छन् भने, यहाँ, यस ठाउँमा प्रयोग गरिएका हिब्रू शब्दहरूमा फराकिलो अर्थ लाग्न सक्छ: यसर्थ हाल-सालमा विकाश गरिएका आधुनिक सैनिक उपकरणहरू पनि यी हतियारहरूमा समावेश गर्न सकिन्छन्। यसो हो भने, धनुको अर्थ बम हान्ने यन्त्र हुन सक्छ, अनि काँडहरूको अर्थ प्रक्षेपास्त्रहरू हुन सक्छन्। अनि इजकिएल ३८:४ पदमा 'घोडाहरू' भन्ने शब्दको शाब्दिक अर्थ 'उफ्रिनेहरू' हो; यसकारण यी घोडाहरूको अर्थ ट्याङ्क र हेलिकप्टरहरूजस्ता स्व-चालित आर्मी सवारी साधनहरू हुन सक्दा रहेछन्। अनि इजकिएल ३९:९-१० पदहरूमा सूचित गरिएका हातहतियारहरू काठले बनेका अनिवार्य होइन। धेरैजनाको विचारमा, यस शब्दको अर्थ सैनिक उपकरणहरू हुन सक्छन्, जस्तै: पेट्रोल, डिजेल आदि इन्धनका तेल र रकेट प्रोपेलन्टहरू।^{३७)}

इजकिएल ३९:७-८: त्यस दिनमा परमप्रभुले आफ्नो पवित्र नाम सत्य ठहराउनुहुनेछ।

इजकिएल ३९:९-१०: पहाडहरूहुँदो छरिएका गोगका यी हतियारहरू सात वर्षसम्म आगो बाल्ने इन्धन पो हुनेछन्। यस अवधिभरि आगो बाल्न कसैले मैदानबाट दाउरा बटुल्नुपर्नेछैन, न ता वनबाट दाउरा काट्नेछ। यसर्थ प्रचुर मात्रामा छोडिएका यी हतियारहरू साँच्चै काठका हुनेछन् होलान् भन्ने धारणा सठीक ठहरिएला त नि, कि कसो हो ?

इजकिएल ३९:११-१६: मृत सागरको पूर्वपट्टि हमोन गोगको बेंसीमा यी लासहरू गाडिनेछन्; 'हमोन गोग'को अर्थ गोगको भीड हो। यो लास गाड्ने कार्य सात महिना लाग्नेछ।

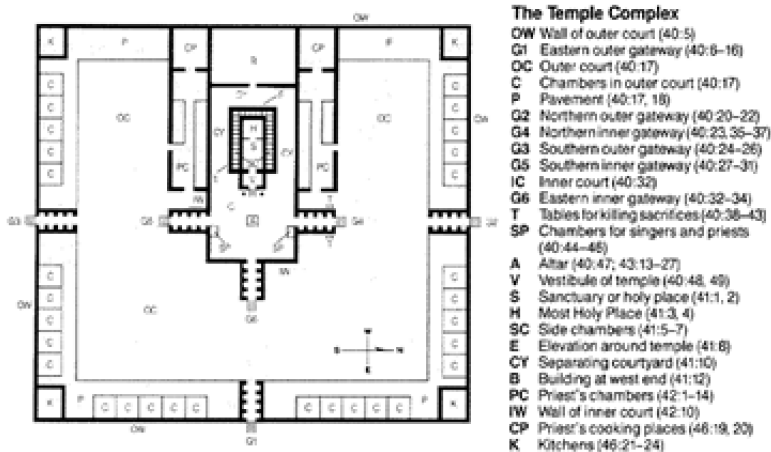
इजकिएल ३९:१७-२०: आह, यी घोडाहरू र घोडचढीहरूका लासहरूचाहिँ हिंस्रक चराहरू र जङ्गली पशुहरूको निम्ति कति ठूलो भोज हुने रहेछन् !

इजकिएल ३९:२१-२४: त्यस दिनमा अन्यजातिहरूले जात्रेछन्: इस्राएली जाति कैदमा गएको कारणचाहिँ तिनीहरूलाई कैदबाट बचाउन परमेश्वरको शक्तिको कमी भएको

होइन रहेछ, तर योचाहिँ इस्राएलीहरूको अशुद्धता र तिनीहरूका अपराधहरूको माग पो थियो ।

इजकिएल ३९:२५-२९: इस्राएली जातिको पुनर्स्थापना सम्पूर्ण हुनेछ । तिनीहरूले आफ्नो शर्म बिसर्नेछन् र परमप्रभुलाई स्वीकार गर्नेछन्, जसले इस्राएलको घरानामाथि आफ्नो आत्मा खन्याउनुहुनेछ ।

इजकिएलले दर्शनमा देखेको मन्दिरको नक्सा:

केही अर्थ निकाल्न सफल भए भने, त ईश्वरीय निर्देशनअनुसार बनाउने भावी निर्माणकर्ताहरूलाई यो भवन निर्माण गर्न अवश्य कुनै समस्या नहोला, होइन र ?” (३८)

खण्ड ५

इजकिएल ४०-४८ :

ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यका केही दृश्यहरू

क) इजकिएल ४०-४२: ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यमा यरूशलेमको मन्दिर

आउँदा तीनवटा अध्यायहरूमा मन्दिरका बेलीबिस्तारहरू दिइएका छन्, जुन मन्दिर यरूशलेममा बनाइनेछ। अनि यसका विवरणहरूमध्ये धेरै छन्, जसको अर्थ बुझ्न गाह्रो छ; यो कुरा हामी मात्र तयार छौं। तर यी विवरणहरूमा एउटा सामान्य रूपरेखा देख्न सकिन्छ। यस सम्बन्धमा श्री पावल ली टनले निम्न कुरा लेखेका छन्:

‘शाब्दिक अर्थ नलगाउने व्याख्याकारहरू छन्, जसले यस भविष्यवाणीमा प्रभु येशूको मण्डलीको प्रतीक देख्छन्। तर हामीले इजकिएलको पुस्तकको यो खण्ड एउटा प्रमुख भविष्यवाणीको रूपमा मान्नुपर्छ, जुन भविष्यवाणीमा ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यको मन्दिरको विषयमा विभिन्न बेलीबिस्तारहरू, विशेष वर्णनहरू र नापहरू समावेश गरिएका छन्। यी विवरणहरू यति विस्तृत रूपले दिइएका छन् कि कसैले चाहेमा त्यसको नक्सा बनाउन सक्छ, जसरी राजा सुलेमानको विगत मन्दिरको नक्सा पनि बनाउन सकिन्छ। अनि वास्तवमा श्री एफ. गार्डिनरचाहिँ “म सक्दिनँ” भन्दा-भन्दै एलिकोट नामक सम्पूर्ण बाइबलको टिप्पणीमा ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यमा स्थापित हुने त्यस मन्दिरको नक्सा कोर्न सफल भए, र तिनले त्यसको नक्सा बनाएर छोडे। अनि यस कुराले फेरि श्री अल्व जे. म्याकक्लइनलाई निम्न टिप्पणी लेख्ने प्रेरणा दिलायो: “अरे, आत्माको प्रेरणा नभएका टिप्पणीकार यस वास्तुकारिक विवरणबाट केही न

अ) इजकिएल ४०:१-४: हातमा नाघे टाँगो भएको मानिसको दर्शन

इजकिएल ४०:१-४: यी शुरुका पदहरूमा इजकिएलले यरूशलेम शहर र ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यको मन्दिरको विषयमा पाएको दर्शन प्रस्तुत गरे। यरूशलेम कब्जा गरिएको चौधौँ वर्षमा इजकिएल दिव्य दर्शनहरूमा लिएर एउटा धेरै अग्लो पहाडमा राखिए। अनि त्यहाँ एकजना मानिस थिए, जसको रूप पित्तलको जस्तो थियो, जसले उनलाई यरूशलेम शहर र हजार वर्षको मन्दिर देखाए। तिनले भविष्यवक्तालाई ‘तिमीले देखेका सबै कुराहरूमा मन लगाऊ र इस्त्राएलको घरानालाई सुनाऊ’ भन्ने आदेश दिए। अनि यो उनले आगामी अध्यायहरूमा गरिरहेका छन्।

आ) इजकिएल ४०:५-१६: मन्दिरको बाहिरी चोकको पूर्वको मूलढोका

इजकिएल ४०:५-१६: मन्दिरको अधिल्लिरको भाग पूर्वतिर फर्केर निर्माण गरिएको हुनाले प्रवेशद्वार पूर्वको मूलढोका हुनुचाहिँ स्वाभाविक कुरा हो; अनि यस पूर्वीय मूलढोकाबाट यो वास्तुकारिक वर्णन शुरू हुन्छ। पहिले चारैतिर मन्दिरको बाहिरी पर्खाल नापिन्छ (५ पद)। त्यसपछि यस बाहिरी चोकको पूर्वको मूलढोका वर्णन गरिएको छ (४०:६-१६)।

इ) इजकिएल ४०:१७-१९: मन्दिरको बाहिरी चोक

इजकिएल ४०:१७-१९: बाहिरी चोकको वरिपरि एउटा फुटपाथ वा फर्स थियो; हुन

सक्छ, त्यो फुटपाथ २ इतिहास ७:३ र एस्तर १:६ पदमा लेखिएअनुसार भएको थियो होला, अर्थात् ढुङ्गाहरू छपाएर मोजेइकको रूपमा बनेको थियो कि कसो हो? त्यहाँ तीसवटा कोठाहरू थिए, जसको सामु त्यो फुटपाथ वरपर जान्थ्यो।

ई) इजकिएल ४०:२०-२७: मन्दिरको बाहिरी चोकमा अर्धै अरू दुईवटा मूलढोकाहरू भएका

इजकिएल ४०:२०-२७: उत्तरतिर फर्केको मूलढोका पूर्वको मूलढोकाजस्तै थियो, जसका दलानहरू र जसका खजुरका रूखरूपी खाँबाहरू उस्तै थिए। अनि दक्षिणतिर फर्केको मूलढोकाको बनावट र त्यसका नापहरू उस्तै थिए। तर पश्चिमतिर फर्केको कुनै मूलढोका थिएन।

उ) इजकिएल ४०:२८-३७: मन्दिरको भित्री चोकमा भएका तीनवटा मूल-ढोकाहरू

इजकिएल ४०:२८-३७: अनि भित्री चोकमा पनि तीनवटा मूलढोकाहरू थिए: दक्षिणको मूलढोका (४०:२८-३१), पूर्वको मूलढोका (४०:३२-३४), र उत्तरको मूल-ढोका (४०:३५-३७)।

ऊ) इजकिएल ४०:३८-४३: बलिहरूको निम्ति चलाइएका सामग्रीहरू

इजकिएल ४०:३८-४३: अनि उत्तरको मूलढोकाको द्वारमण्डपको यता र उतापट्टि विभिन्न बलि पशुहरू मार्नको निम्ति आठवटा टेबलहरू राखिएका थिए। अनि होमबलिको निम्ति काटिएका ढुङ्गाले बनेका चारवटा टेबलहरू प्रयोग गरिनेछन्, जसमाथि चाहिँ बलिपशुहरू मार्न चाहिने हातहतियारहरू राखिनेछन् र यी टेबलहरूका बिचाको चारैतिर अड्कुसेहरू लगाइएका थिए।

ए) इजकिएल ४०:४४-४७: पूजाहारी-हरूको निम्ति निर्धारित भएका कोठाहरू

इजकिएल ४०:४४-४७: अनि गायक-हरूको निम्ति कोठाहरू थिए, जसमध्ये आधा कोठाहरू दक्षिणतिर फर्केका र आधा कोठाहरू उत्तरतिर फर्केका कोठाहरू छन्। अनि पहिलो कोठाचाहिँ मन्दिरका जिम्मा लिने पूजाहारी-हरूको निम्ति हुनेछ; अनि उत्तरतिर फर्केको पहिलो कोठा वेदीको जिम्मा लिने पूजाहारी-हरूको निम्ति अर्थात् सादोकका छोराहरूको निम्ति हुनेछ।

ऐ) इजकिएल ४०:४८-४९: मन्दिरको दलान

इजकिएल ४०:४८-४९: मलाई के लाग्छ भने, यस मन्दिरको बरन्डा वा दलानचाहिँ राजा सुलेमानको मन्दिरको दलानजस्तै हुनेछ। अनि यहाँ, यस ठाउँमा खडा गरिएका खाँबाहरूले हामीलाई सुलेमानको मन्दिरका याकीन र बोअज नामक खाँबाहरूको सम्झना दिलाउँछन् (१ राजा ७:२१)।

चालीस अध्यायको बयानचाहिँ प्रायः मन्दिरको वरिपरिको क्षेत्रसँग सम्बन्धित छ भने, एकचालीस अध्याय मन्दिरमा केन्द्रित रहन्छ।

इजकिएल ४०-४३ अध्यायको खण्डमा प्रस्तुत गरिएका विस्तृत नापहरूले हामीलाई के सिकाउँछन् भने, हाम्रो सम्पूर्ण सेवकाईको लमाइ-चौड़ाइ हामीले परमेश्वरका निर्देशन-हरूअनुसार गर्नुपर्छ (प्रस्थान २५:४० पद हेर्नुहोस्)। अनि यहाँ प्रस्तुत गरिएको मन्दिर कुनै वास्तविक भवन नै होइन भने, यी ठीक-ठीक नापहरूको निम्ति के काम? यो अर्थहीन ठहरिनेथियो। किनकि यो सबै कुनै रूपक वा दृष्टान्त मात्र हो भने, यस प्रकारको

वास्तुकारिक विशुद्धता चाहिँदैनथियो । अनि हामी यो तर्क पनि सुनौं: यदि यस भवनका विभिन्न भागहरूको अर्थ केवल प्रतीकात्मक हो भने यसको एक-एक भागको निम्ति कुनै न कुनै सन्तोषजनक स्पष्टीकरण हुनुपर्छ । तर अहिलेसम्म कसैले पनि यस प्रकारको स्पष्टीकरण दिन सकेको छैन ।

ओ) इजिकिएल ४१:१-४: मन्दिरका पवित्रस्थान र महापवित्रस्थान

इजिकिएल ४१:१-४: यस पवित्रस्थानका नापहरू राजा सुलेमोनको मन्दिरका नापहरू-अनुसार थिए, तर उजाड़स्थानमा भएको भेट हुने पालका नापहरूभन्दा दुई गुणा ठूला थिए । अनि ती मानिसले, जसको रूप पित्तलको जस्तो थियो, इजिकिएललाई यस पवित्रस्थानमा ल्याए, तर महापवित्रस्थानभित्र तिनी एकलै गए; यस कुराले पुरानो नियमको समयको मन्दिरमा र भेट हुने पालमा पनि प्रवेश गर्ने प्रतिबन्धहरू थिए भन्ने सम्झना गराउँछ (हिब्रू ९:८ र १२ अनि १०:१९ पद हेर्नुहोस्) । पुरानो नियमको समयको मन्दिरका पवित्रस्थान र महापवित्रस्थान थिए; ठीक त्यस्तै ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यको मन्दिरमा पनि उस्तै पवित्रस्थान र महापवित्रस्थान नामक दुईवटा छुट्टै-छुट्टै खण्डहरू हुनेछन् ।

औ) इजिकिएल ४१:५-११: मन्दिरमा भएका बगली-कोठाहरू

इजिकिएल ४१:५-११: यो मन्दिर धेरै दह्रो र फराकिलो हुनेछ; अनि यसमा हरेक तल्लामा तीस-तीसवटा बगली-कोठाहरू भएका तीन-वटा तल्लाहरू हुनेछन् । हुन सक्छ, पहिलो तल्लाका कोठाहरूभन्दा दोस्रो तल्लाका कोठाहरू ठूला हुनेछन् र तेस्रो तल्लाका कोठाहरू अझ ठूला हुनेछन्, सायद मुख्य

भवनको भित्तामा खुड्किलाहरूको पाराले काटिएका जस्तै (७ पद) ।

अ:) इजिकिएल ४१:१२: मन्दिरको पश्चिममा अवस्थित भएको एउटा भवन हुनेछ

इजिकिएल ४१:१२: मन्दिरको चोकको पश्चिमी छेउमा सत्तरी गुणा नब्बे हातको छुट्टै भवन हुनेछ । अनि यस भवनको उद्देश्य के हो, सो बताइएको छैन ।

अअ) इजिकिएल ४१:१३-१५^क: मन्दिरका नापहरू यी हुन्

इजिकिएल ४१:१३-१५^क: इजिकिएललाई यो मन्दिर देखाउने गाइडले यसको नाप लिए: यो एक सय हात लामो र एक सय हात चौडा थियो ।

आआ) इजिकिएल ४१:१५^ब-२६: मन्दिर-भित्रका सजिसजावट र उपकारणहरू यी हुन्

इजिकिएल ४१:१५^ब-२६: मन्दिरको भित्री भागमा दुवैपट्टि बरन्डाहरू हुनेछन्, ढोकाका खाँबाहरू हुनेछन्, र भ्यालका चौकोसहरू वा आँखीभ्यालहरू हुनेछन् ।

भवनको भित्ताको चारैतिरको सजावट एकान्तरमा करूबहरू र खजूरका रूखहरू हुनेछन् । (उत्पत्ति ३ हेर्नुहोस्, किनकि करूबहरूचाहिँ परमेश्वरको पवित्रताको विषयमा बोल्दछन्); यी करूबहरूका दुईवटा अनुहार हुनेछन्, अर्थात् एउटाचाहिँ मानिसको अनुहार र अर्कोचाहिँ जवान सिंहको अनुहार हुनेछ । यता एउटा खजूरको रूखपट्टि करूबले मानिसको अनुहार फर्कायो भने, उता यसको जवान सिंहको अनुहार अर्को खजूरको रूखतिर फर्केको थियो । पवित्र धर्मशास्त्र बाइबलमा खजूरका रूखहरू विजय र धार्मिकताको प्रतीक हुन् ।

अनि वेदीचाहिँ ? त्यो वेदी काठको थियो; अनि इजकिएलका गाइडले यसको नाम 'परमप्रभुको सामु भएको टेबल' भने (२२ पद) ।

मन्दिरका दुईवटा ढोकाहरू हुनेछन्, जसका दुई-दुई पल्लाहरू हुनेछन्; यी ढोकाहरूमा पनि करुबहरू र खजूरका रूखहरू कुँदिएका रहेछन् ।

अनि बाहिरी दलानचाहिँ काठको छतले ढाकिनेछ ।

अचम्म, यहाँ बीचको पर्दा, करारको सन्दुक अथवा महापूजाहारीको विषयमा केही पनि भनिएको छैन ! कसरी ? किनभने गलगथामा त्यो पर्दा दुई भाग हुने गरी च्यातियो । अनि जुन कुरा सन्दुकमा प्रतीकात्मक अर्थमा देखिन्थ्यो, त्यो कुरा ख्रीष्ट येशूमा पूरा भयो; उहाँ यसको खास रूप हुनुहुन्छ । अनि उहाँ ती महान् महापूजाहारी हुनुहुन्छ, जो हाम्रो निम्ति उपलब्ध हुनुहुन्छ ।

उउ) इजकिएल ४२:१-१४: पूजाहारी-हरूका कोठाहरू यी हुन्

इजकिएल ४२:१-१४: मन्दिरको उत्तर-पट्टि कोठाहरू हुनेछन् र यसको दक्षिणपट्टि पनि कोठाहरू हुनेछन्, जुन कोठाहरूचाहिँ पूजाहारीहरूको निम्ति हुनेछन् । यी कोठाहरूमा पूजाहारीहरूले परमपवित्र वस्तुहरू खानेछन्, र त्यहाँ उनीहरूले ती पवित्र वस्त्रहरू छोडि-राख्नेछन्, जुन वस्त्रहरू लगाएर उनीहरूले मन्दिरमा सेवा गर्छन् ।

ऊऊ) इजकिएल ४२:१५-२०: बाहिरी चोकका नापहरू यी हुन्

इजकिएल ४२:१५-२०: बाहिरी चोकका नापहरू यस प्रकारका हुनेछन्: यसका चारै दिशातिरको नाप पाँच सय टाँगो हुन् थियो । अनि बीस पदमा पवित्र र सर्वसाधारणको बीचमा भिन्नता राखिएको छ, यसको भिन्नता

पवित्र र मामुली कुराको बीचको भिन्नता भन्न सकिन्छ, जसरी परमेश्वरको आराधना गरेको वा दैनिक जीवनका सामान्य कामकुराहरू गरेको कुरा पनि फरक-फरक छन् ।

ख) इजकिएल ४३-४४: ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यमा परमेश्वरको आराधना-सेवा यस्तै गरिनेछ

इजकिएल ४३:१-५: इजकिएलको पुस्तकको अधिको भागमा, खास गरी ११:२३ पदमा, हामीले महिमाको बादलले इच्छा नलागे ता पनि यरूशलेमको मन्दिर छोड्नेको देख्यौं । तर इस्राएलका परमेश्वरको महिमा प्रभु येशूको रूपमा फर्कनेछ – त्यस बेलामा, जुन बेलामा उहाँ राज्य गर्न आउनुहुनेछ ।

इजकिएल ४३:६-९: अनि उहाँले आफ्ना जनहरूको बीचमा सदा-सर्वदाको निम्ति वास गर्नुहुनेछ; अबदेखि उसो तिनीहरूले मन्दिरको आसपासमा कहिल्यै फेरि मूर्तिपूजारूपी आत्मिक वेश्याकर्म गर्नेछैनन् र मूर्तिपूजासित सम्बन्धित घृणित कामहरू पनि कहिल्यै फेरि गर्नेछैनन् ।

इजकिएल ४३:१०-१२: जब इस्राएलको घराना तिनीहरूले गरेका सबै कामहरूको निम्ति लज्जित हुनेछ, तब तिनीहरूले नयाँ मन्दिरको आकार, यसको बनावट र यस व्यवस्थाहरू देख्नेछन् । तिनीहरूले पश्चात्ताप गर्नेबित्तिकै परमेश्वरले तिनीहरूलाई नयाँ आशा दिनुहुनेछ । (कसैले पश्चात्ताप गर्‍यो भने हामीले पनि उसप्रति यस प्रकारको प्रतिक्रिया देखाउनु-पर्छ) । 'यस पर्वतको टाकुरामा चारैतिर यसको सम्पूर्ण क्षेत्र परमपवित्र छ ।' यसर्थ जहाँ यो नयाँ मन्दिर निर्माण गरिनेछ, त्यस पहाडको वरिपरिको सम्पूर्ण क्षेत्र परमपवित्र हुनेछ भन्ने कुरा मानिसहरूलाई भन्नुपरेको थियो ।

परमप्रभुको महिमाको साँचो दृश्यले हामीलाई हाम्रा अधर्महरूको निम्ति लज्जित हुने तुल्याउँछ (पद १०):

केवल पुत्रलाई पगाल्न सक्ने यस हेरइले,
केवल स्तिफनसले देखेको यस अनुहारले,
अँ, केवल मरियमसँग गेएको यस हृदयले
हामीलाई खिचेर मूर्तिहरूदेखि छुटाउन
सक्दो रहेछ ।

अज्ञात लेखकको रचना

इजकिएल ४३:१३-१७: अनि यसो
बुभ्दाखेरि यो होमबलिको वेदी एउटा सिँढीदार
मञ्चजस्तै थियो, कि के हो, जसका नापहरू
अब यहाँ, यस खण्डमा दिइएका छन् । वेदीको
चुल्हाचाहिँ वेदीको सतहमा हुनेछ; यहाँ वेदीको
आगो बालिनेछ । अनि वेदीको चुल्हाका चार
कुनादेखि चारवटा सिङहरू उठ्नेछन् । अनि
यस वेदीको एउटा असामान्य विशेषता के हुने
हो भने, यसकहाँ पुग्ने खुड्किलाहरू हुनेछन्,
जुन कुरा विगत मन्दिरहरूमा प्रतिबन्ध गरिएको
थियो । तर यहाँको वेदी यति अग्लो हुनेछ, कि
यसकहाँ पुग्न एउटा सिँढी आवश्यक पर्नेछ ।

इजकिएल ४३:१८-२७: त्यसपछि त्यो
विधि वा अनुष्ठान पेश गरिएको छ, जुन
विधिअनुसार पापबलिको रगतद्वारा यस
वेदीलाई पवित्र पारिनु थियो । त्यो विधि पूरा
गर्न सात दिन लाग्नेछ; अनि इस्राएली जातिको
सार्वजनिक आराधनामा त्यस विधिको महत्त्व
कति थियो र फेरि कति हुनेछ, सो कुरा पुरानो
नियमका निम्न पदहरूमा देख्न सकिन्छ:
प्रस्थान २९:३७; लेवी ८:११, १५, १९ र
३३; १ राजा ८:६२-६५; २ इतिहास ७:४-
१० । यी सबै विधिहरू पूरा भएपछि आठौँ
दिनदेखि नियमित बलिहरू चढाउन शुरु हुनेछ ।

यस अध्यायको अन्तमा एउटा उत्साह-
जनक टिप्पणी पढिन्छ: परमेश्वरले मानिस-
हरूका बलिहरू मात्र ग्रहण गर्नुहुनेछैन, तर ‘म
तिमीहरूलाई ग्रहण गर्नेछु, प्रभु यहोवा
भन्नुहुन्छ ।’

याद गर्नुहोस्: त्यस दिनमा सेवारत हुने
पूजाहारीहरू सादोकका छोराहरू हुनेछन् (१९

पद) ! हुन सक्छ, यो सम्मानचाहिँ राजा दाऊद
र सुलेमानप्रति सादोकको अचूक विश्वास-
योग्यताको प्रतिफल पो थियो कि कसो हो ?

इजकिएल ४४:१-३: बाहिरी चोकको
पूर्वको मूलढोका सदाको निम्ति बन्द रहनुपर्नेछ;
किनभने एक दिन परमप्रभु मन्दिरमा फर्कनु-
हुनेछ, अनि त्यसपछि उहाँले त्यो फेरि कहिल्यै
छोड्नुहुनेछैन । तर एकजना भावी शासकले
मात्र यस मूलढोकाको दलानमा बस्न र त्यहाँ
आफ्नो बलिदान चढाएपछि भोजन गर्न
सक्नेछन् । कोही-कोही छन्, जसले प्रभु येशू
ती शासक हुनुभएको अनुमान गर्छन्; अरू पनि
छन्, जसले ‘तिनी त दाऊदको वंशको कुनै
सन्तान हुन्’ भन्छन्, जसले ख्रीष्ट राजाको
अधीनतामा बसेर उप-शासकको स्थानमा
सेवारत हुनेछन् । तर एफ. डब्ल्यू. ग्रान्टले ती
शासक मसीह हुन सक्दैनन् भन्ने कुरा स्पष्ट
पारेका छन्; किनभने शासकका छोराहरू
हुने रहेछन् (४६:१६), र तिनले आफ्नो
निम्ति एउटा पापबलि चढाउने रहेछन्
(४५:२२) ।^{३९)}

इजकिएल ४४:४-९: जब परमप्रभुले
इजकिएललाई मन्दिरको अगाडि ल्याउनुभयो,
तब यो भवन परमप्रभुको महिमाले भरिएको
देखेर यी भविष्यवक्ता भयविह्वल भए । तब
चार पदले हामीमा हाम्रा आराधना सभाहरूको
सम्बन्धमा कत्रो तीव्र चाहना सृजना गर्नुपर्छ
त ? यी सभाहरूमा परमप्रभुको महिमा यति
धेरै देखा परेको होस्, कि उपस्थित उपासक-
हरूले उहाँको सामु दण्डवत् गर्नेछन् ।

परमप्रभुले उनलाई ‘यस मन्दिरको
विषयमा, साथै यसका पस्ने ठाउँ र निस्कने
ठाउँहरूको विषयमा नयाँ विधिहरूमाथि ध्यान
देऊ’ भन्ने निर्देशन दिनुभयो (५ पद), र उनले
मानिसहरूलाई चेतावनी दिऊन्, कि तिनीहरूले
मन्दिरको सेवामा कुनै परदेशीलाई भाग लिने
आदत बन्द गर्नुपर्छ (४४:६-९) ।

इजकिएल ४४:१०-१६: अबदेखि उसो लेवीहरूले परिचारकको रूपले काम गरून्; किनकि उनीहरू अधिको समयमा मूर्तिपूजामा फसेका थिए। सादोकका छोराहरूले मात्र परमेश्वरको नजिक आउन र उहाँको सेवा गर्न पूजाहारी-पदमा सेवा गर्न पाउनेछन्। दाऊद सङ्कष्टमा परेको बेलामा सादोकका छोराहरू तिनको अधीनतामा बसेर तिनीप्रति विश्वास-योग्य रहेका थिए (२ शामूल १५:२४; १ राजा १:३२ आदि; २:२६, २७ र ३५)। तर लेवीहरूलाई पूजाहारी-पदबाट निकालिए; हुन सक्छ, एलीको परिवारमाथि परेको श्रापको कारणले, कि त राजाहरूको समयमा उनीहरू अविश्वासयोग्य भएको कारणले यसो भएको थियो। यस सबैबाट हामी के सिक्छौं भने, पापका नतिजाहरू प्रायः तीता हुँदा रहेछन्, र विश्वासयोग्यताको निम्ति निश्चित इनाम निर्धारित गरिएको हुन्छ।

इजकिएल ४४:१७-१९: पूजाहारीहरूले ऊनी वस्त्र होइन, तर सुती लुगाहरू पहिरनु-पर्छ। अनि ४४:१९^ब पदमा 'अनि तिनीहरूले मानिसहरूलाई आफ्ना वस्त्रहरूले पवित्र नपारून्' भनेर लेखिएको विषयमा कसो हो? यस भनाइको सन्दर्भ त्यो विधिवत् पवित्रता हो, जुन पवित्रताचाहिँ पवित्रस्थानको सेवासित सम्बन्धित थियो, तर पूजाहारीहरूका अन्य नियमित कर्तव्यहरूसित सम्बन्धित थिएन (प्रस्थान २९:३७ र ३०:२९; लेवी ६:१८ र २७; हागै २:१०-१२)।

इजकिएल ४४:२०-२२: अब पूजाहारी-हरूको निम्ति निम्न नियमहरू पेश गरिएका छन्: उनीहरूलाई कपाल काट्ने, सेवारत हुने समयमा दाखमद्य पिउन निषेध गरिएको र उपयुक्त विवाहको सम्बन्ध राख्ने नियमहरू दिइए।

इजकिएल ४४:२३-२४: अनि सादोकका छोराहरूले शिक्षक र न्यायकर्ताहरूको भूमिका पनि निभाउनेछन्; उनीहरूले परमेश्वरका

जनहरूलाई पवित्र र अपवित्रको बीचमा अनि शुद्ध र अशुद्धको बीचमा छुट्याउन सक्न सक्षम तुल्याउनुपर्नेछ।

इजकिएल ४४:२५-२७: कुनै मृतकको सम्पर्कमा आएमा उनीहरूले शुद्धीकरणको निम्ति केही निर्धारित विधिहरू पालन गर्नुपर्नेछ।

इजकिएल ४४:२८-३१: उनीहरूको पालनपोषणचाहिँ इस्राएलीहरूले परमप्रभुलाई समर्पण गरेका वस्तुहरूबाट हुनेछ। परमप्रभु उनीहरूको अधिकारको भाग हुन चाहनुहुन्छ, र उहाँबाहेक यस पृथ्वीमा उनीहरूसँग अरू केही पनि हुनेछैन। अनि यो कुरा आज पनि परमेश्वरका सेवकहरूको निम्ति सत्य ठहरिएको छ; हामीले उहाँमा पूरा सन्तुष्टि पाएका उहाँ चाहनुहुन्छ; र यसरी हामी सांसारिक बन्धनहरूबाट पूरा मुक्त भई उहाँको सेवा गर्न सक्नुपर्छ। प्रेरित पावलले जे सिके, त्यो हामी पनि सिक्नुपर्छ: हामीले हरेक अवस्थामा सन्तुष्ट रहन सिक्नुपर्छ (फिलिप्पी ४:११)। हामीले यो सिक्नुपर्छ; किनभने यो कुरा कसैको जीवनमा सहजै, आफै-आफ आउँदैन। किनकि केवल चूर्ण भएको मानिसले यसो भन्न सक्छ: 'अनि पृथ्वीमा तपाईंबाहेक मेरो अरू कोही चाहँदैन; ...। परमेश्वर सदाको निम्ति मेरो हृदयको बल र मेरो भाग हुनुहुन्छ' (भजन ७३:२५-२६)।

ग) इजकिएल ४५-४६: खीष्टको हजार वर्षको राज्यको प्रशासन यो हो

इजकिएल ४५:१: इस्राएल देशको केन्द्रमा परमप्रभुको निम्ति एक भाग एउटा पवित्र भूक्षेत्रको रूपमा छुट्याइनेछ। यसको क्षेत्र-फलचाहिँ पच्चीस हजार गुणा बीस हजार हात हुनेछ।

इजकिएल ४५:२-५: अनि यो जमिन लमाइमा वरपर दुईवटा भागमा विभाजन गरिनेछ। यस उत्तरपट्टिको आधा भागमा

पवित्रस्थान पर्नेछ, र यो पवित्र जमिन पूजाहारीहरूको निम्ति पनि हुनेछ। अनि दक्षिणपट्टिको भाग लेवीहरूको निम्ति हुनेछ।

इजकिएल ४५:६: यस वर्गाकार क्षेत्रको फेदमा पच्चीस हजार हात लामो र पाँच हजार हात चौडा भएको एउटा तेस्रो भाग, इस्राएलको सारा घरानाको साभा जमिन हुनेछ; त्यसमा यरूशलेम शहर पनि समावेश हुनेछ।

इजकिएल ४५:७-८: यस वर्गाकार क्षेत्रको पूर्व र पश्चिममा परेको जमिन, देशका सिमानाहरूसम्म, शासकको भाग हुनेछ।

इजकिएल ४५:९-१२: अनि इस्राएलका शासकहरूले आफ्ना सबै कामकुराहरूमा न्यायसंगत व्यवहार देखाउनुपर्छ; उनीहरूको तराजु सच्चा र उनीहरूका नापतौलहरू यथार्थ र विशुद्ध हुनुपर्छ (९ पद)।

इजकिएल ४५:१३-१७: अनि यी पदहरूअनुसार जनताका सबै मानिसहरूले आफ्ना अन्नबाली र बगालहरूबाट इस्राएलका शासकको निम्ति यस हेतुले एउटा निर्धारित भेटी चढाउनुपर्नेछ, कि तिनीसित तोकिएका

समयहरूमा नियमित अन्नबलि, होमबलि र मेलबलिहरूका चीजहरू भएका होऊन्।

इजकिएल ४५:१८-२०: पहिलो महिनाको पहिलो दिनमा तिनीहरूले पवित्रस्थान शुद्ध पार्नुपर्नेछ, अनि त्यही महिनाको सातौं दिनमा मानिसहरूले आफूलाई अनजानमा वा अज्ञानतामा गरेका पापहरूबाट शुद्ध पार्नुपर्नेछ।

इजकिएल ४५:२१-२५: अनि पहिलो महिनाको चौधौं दिनमा तिनीहरूले निस्तार चाड मनाउनुपर्नेछ र सातौं महिनाको पन्ध्रौं दिनमा तिनीहरूले भुपडीहरूको चाड मनाउनुपर्नेछ।

तर पेन्टेकोष्टको चाड अर्थात् हप्ताहरूको चाड, अनि तुरहीको चाड र प्रायश्चितको दिनको विषयमा यहाँ कुनै कुरा उल्लेख गरिएको छैन।

यी सबै धार्मिक विधिहरू र इस्राएलीहरूले मान्नुपर्ने पवित्र दिनहरू ध्यानमा राखेर हामी हाम्रो निम्ति एकैपल्टमा पूरा भएको ख्रीष्ट येशूको त्राणको कामको निम्ति कति कृतज्ञ हुनुपर्छ!

हजार वर्षको राज्यमा चढाइने बलिदानहरू

इजकिएल ४३:२० र २६ अनि ४५:१५ र १७ पदहरूमा कति बलिहरू उल्लेख गरिएका छन्, जुन बलिहरू हजार वर्षको राज्यको समयमा प्रायश्चित गर्न चढाइनेछन्। वचनले स्पष्टसँग यो कुरा भनेको छ। तब हिब्रू १०:१२ पदको विषयमा कसो हो, जहाँ यसो लेखिएको छ: 'तर यी व्यक्तिचाहिँ पापहरूको निम्ति एउटै बलिदान चढाएर सदाको निम्ति परमेश्वरको दाहिने हातपट्टि बस्नुभयो।' अथवा हामी यो कुरा हिब्रू १०:१८ पदसँग कसरी मिलाऔँ, जहाँ यसो लेखिएको छ: 'अब जहाँ यी कुराहरूको पापको क्षमा हुन्छ, त्यहाँ पापको निम्ति कुनै बलिदान बाँकी रहँदैन'?

पुरानो नियममा जुन प्रायश्चितको शब्द प्रयोग गरिएको छ, यस शब्दको अक्षरशः अर्थ 'पाप ढाक्नु' हो। यस शब्दले पापहरू हटाउने अर्थ कहिल्यै लिएन। किनकि हिब्रू १०:४ पदले हामीलाई याद दिलाउँछ, कि 'बहर र बोकाहरूको रगतले पापहरू हरण गर्नु असम्भव छ।' बरु यी बलिदानहरूद्वारा हरेक वर्षमा फेरि पापहरूको सम्भना पो गरिन्थ्यो (हिब्रू १०:३)। तब प्रायश्चितको खास अर्थ के थियो त? प्रायश्चितको मतलब के थियो भने, पुरानो नियमका यी बलिदानहरूद्वारा एउटा बाहिरी, विधिवत् शुद्धता प्राप्त गरिन्थ्यो। यी बलिदानहरूले विधिपूर्वक मानिसहरूको शुद्धीकरण गरे; यसरी तिनीहरू उपासकहरूको रूपमा परमेश्वरको नजिक आउन र उहाँसँग सङ्गति गर्न सक्षम र योग्य भए। यी बलिदानहरूले होमबलिको वेदीजस्ता निर्जीव

वस्तुहरूको निम्ति समेत प्रायश्चित गरे (प्रस्थान २९:३७), यस सिलसिलामा पापहरूको क्षमाको कुरा छँदैछैन। यस सम्बन्धमा प्रायश्चितको अर्थ के हो त? यी बलिदानहरूद्वारा यो वेदी विधिवत् हिसाबले शुद्ध पारियो र यसरी परमेश्वरको सेवाको निम्ति उपयोगी बनाइयो।

जब हामी प्रायश्चितको सम्बन्धमा अनजानमा गरेको पाप कसरी क्षमा गरिन्थ्यो, सो विषयमा लेवी ४:२० पदमा पढ्छौं, तब यस प्रायश्चितको बलिले विधिवत् अशुद्धता हटाएको यसको एकमात्र मतलब थियो। किनकि त्यसपछि त्यो सम्बन्धित व्यक्ति परमेश्वरको आराधना गर्न उहाँको नजिक आउन सक्थ्यो।

हाम्रो समयमा 'प्रायश्चित'को शब्दको अर्थ धेरै फराकिलो र गहिरो भएको हो। उदाहरणको निम्ति, यो शब्द ख्रीष्ट येशूको सम्पूर्ण पापबलिरूपी त्राणको काम वर्णन गर्न प्रयोग गरिन्छ, जुन कामद्वारा उहाँले हाम्रा सबै पापहरू हटाउनुभयो र हामीलाई परमेश्वरसँग मिलाप गराउनुभयो। तर प्रायश्चित भन्ने शब्द पवित्र बाइबलभरि कहिल्यै यस प्रकारको अर्थमा प्रयोग गरिएको छैन। अनि के.जे.वी.-बाइबलमा रोमी ५:११ पदमा जुन प्रायश्चितको शब्द हालिएको छ, त्यस शब्दको खास अर्थ 'मिलाप' हो, जसरी एन.के.जे.वी. र अन्य बाइबलहरूले सटीक अनुवाद गरेका छन्।⁴⁰⁾

इस्त्राएली जातिको इतिहासमा तिनीहरूले चढाएका बलिदानहरूले सधैं भावी दिनमा ख्रीष्ट येशूले पूरा गर्नुभएको सिद्ध र सम्पूर्ण बलिदानको बाटो हेर्दैथिए। अनि हजार वर्षको राज्यमा चढाउनुपर्ने बलिदानहरूले ख्रीष्ट येशूले गलगथामा पूरा गर्नुभएको त्राणको कामको सम्झना गर्नेछन्। हाम्रो निम्ति प्रभुभोज जे छ, ती बलिदानहरू इस्त्राएली जातिको निम्ति त्यही हुनेछन्: उहाँको मृत्युको सम्झना गर्ने थोकहरू हुनेछन्।

अनि हिब्रूको पुस्तकका उक्त पदहरूले भावी दिनमा बलि चढाउने रीतिविधिको निम्ति ठाउँ छोडिराखेका छन्। तर यी पदहरूको जोड यसैमा छ: भविष्यमा यस्ता बलिदानहरू हुनेछैनन्, जुन बलिदानहरूले हाम्रा पापहरूसित सटीक प्रकारले कार्यकारी व्यवहार गर्न सक्नेछन्, अनि विगत समयमा पनि यी बलिदानहरूको सम्बन्धमा कुरा यस्तै थियो।

इज्जकिएल ४६:१-८: यस खण्डमा यी भावी शासक विश्रामदिन र औंसीको दिनमा कसरी भित्री चोकको पूर्वको मूलढोकाको सामु खडा हुनुपर्छ, र तिनले आफ्ना होमबलि र मेलबलिहरू कसरी ल्याउनुपर्छ र परमप्रभुको सामु कसरी दण्डवत् गर्नुपर्छ, सो बताइएको छ। तिनले भित्री चोकमा प्रवेश गर्न पाउनेछैनन्। अनि प्रजा यी शासकको पछाडि खडा हुनुपर्छ, र पूजाहारीहरूले यी बलिहरू चढाउँदा मानिसहरूले दण्डवत् गर्नुपर्छ। तर भित्री चोकमा न शासकले, न मानिसहरूले प्रवेश गर्न पाउनेछन्।

हजार वर्षको राज्य भएको बेलामा इस्त्राएली जातिले यी बलिहरूमा ख्रीष्ट

येशूलाई देखेछ, जुन कुरा यस जातिले विगत समयमा कहिल्यै देख्न सक्दैनथियो।

इज्जकिएल ४६:९-१०: अनि मानिसहरूले जुन मूलढोकामा प्रवेश गर्नेछन्, त्यस मूलढोकाबाट निस्केर जान पाउनेछैनन्, तर तिनीहरू यसको ठीक विपरीत मूलढोकाबाट बाहिरी चोकमा निस्कनुपर्नेछ। तिनीहरूले शासकको भित्र पस्ने र बाहिर आउने चालसित आफ्नो चाल मिलाउनुपर्नेछ।

इज्जकिएल ४६:११-१८: अनि एघार र बाह्र पदहरूमा यी शासकका स्वेच्छा बलिहरू के-के हुनेछन्, सो वर्णन गरिएको छ; अनि ४६:१३-१५ पदहरूमा दैनिक बलिहरू वर्णन गरिएका छन्। अनि ४६:१६-१८ पदहरूमा

शासकको पैतृक सम्पत्तिको सम्बन्धमा केही नियमहरू पेश गरिएका छन्, जुन नियमहरूले तिनलाई यो सम्पत्ति स्थायी रूपमा गुमाउनदेखि अथवा अन्याय गरेर यस अधिकारको भागमा थप्नदेखि रोक्छन् ।

इजकिएल ४६:१९-२४: अनि पूजाहारी-हरू र मानिसहरूको निम्ति चुलाचौकीको बन्दोबस्त पनि गरिएको छ ।

घ) इजकिएल ४७-४८: ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यको क्षेत्रफल यही हो

अ) इजकिएल ४७:१-१२: पानी निको हुनेछ

इजकिएल ४७:१-१२: इजकिएलले एउटा दर्शन देखे; हेर, त्यस दर्शनमा परमप्रभुको भवनको ढोकाबाट एउटा खोला बगिरहेको रहेछ ! यस खोलाको पानी वेदीको छेउबाट भएर पूर्वको मूलढोकाको दाहिने-पट्टिको पर्खालबाट निस्केर मृत सागरसम्म बगिरहेको थियो; अनि यो पानी त्यहाँ पुग्नेबित्तिकै त्यस मृत सागरको पानी निको हुनेछ; र त्यसमा माछाहरू प्रशस्त हुनेछन् । यस सिलसिलामा श्री काइल एम. येट्सले यसो लेखेका छन्:

‘जीवनको पानी पुग्नो नियमको प्रमुख चित्रण हो ।

मरुभूमिमा परेका इलाकाहरूलाई पानी चाहिन्छ, तब मात्र त्यहाँ जीवन सम्भव हुन्छ । अनि इजकिएलले यहाँ एउटा खोला देखे, जसको पानी मन्दिरबाट निस्केको र अरुबाको सुखमा इलाकाहरूतिर बगिरहेको थियो । अनि बग्दै गरेको खोलाको पानी गहिरो र भन्नु गहिरो हुँदै गयो, र त्यो पानी जहाँ पुग्यो, त्यहाँ यसले जीवन र स्वास्थ्य ल्यायो र प्रशस्त फलहरू पैदा गर्यो । निको हुनलाई एकमात्र उपाय वा दवाई यही हुँदो रहेछ । अनि प्रभु येशूले याकूबको इनामा त्यस सामरी स्त्रीसँग भेट हुनुभएको बेलामा त्यसलाई अर्ती-उपदेश दिँदा यो चित्रण प्रयोगगर्नुभयो (यो कुरा भजन १:३ र ४६:४; योएल ३:१८; जकरिया १४:८;

यूहन्ना ४:७-१५ र ७:३८; प्रकाश २२:१-२ पदहरूसित पनि तुलना गर्नुहोस्)।^{४१)}

यो खोला वा यो नदीचाहिँ ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यको आशिषको निम्ति एउटा कति प्रभावकारी चित्र हो, किनकि त्यो आशिष धेरै ठाउँहरूमा पुग्नेछ, तर सबै ठाउँहरूतिर पुग्नेछैन (११ पद) । त्यस बेलामा परमेश्वरले आफ्नो मन्दिरमा वास गर्नुहुनेछ, र यसकारण आशिषको नदी निरन्तर बढ्दै जानेछ र अन्य ठाउँहरूतिर फैलिएर जानेछ । अनि वर्तमान समयमा परमेश्वर हाम्रो शरीरमा वास गर्नु-भएको छ (१ कोरिन्थी ६:१९), र यही कारणले आशिषको धारा हामीबाट हाम्रो वरिपरिका मानिसहरूकहाँ बग्न सक्छ र बग्नुपर्छ (यूहन्ना ७:३७-३८) । जब कुनै मानिस पवित्र आत्माले भरिएको हुन्छ, तब उसको जीवन अरू मानिसहरूका जीवनको निम्ति प्रभावकारी बन्छ; तिनीहरूको जीवनमा उसको एउटै स्पर्शले परमेश्वरको निम्ति केही न केही काम हुन्छ-हुन्छ । तर आशिष उत्पन्न गर्ने परिस्थितिहरू सृजना गर्न हाम्रो निम्ति कति ठूलो चुनौती हो !

यो नदी जहाँ-जहाँ बग्नेछ, त्यहाँ-त्यहाँ यसले जीवन ल्याउनेछ; योचाहिँ पवित्र आत्माको जीवन दिने सेवाकाईको निम्ति कति सजीव चित्र हो !

आ) इजकिएल ४७:१३-२३: देशको सिमाना यही हो

इजकिएल ४७:१३-२०: अबचाहिँ देशका भावी सिमानाहरू र देश कसरी भाग-भाग गरिनेछ, सो बयान दिइएको छ । देशका चारै दिशाका सिमानाहरू यहाँ पेश गरिएका छन् ।

इजकिएलले अठार पदमा यर्दन नदी देशको सिमानाको रूपमा पेश गरे; अनि यस कुरामा कुनै गल्ती हुन सक्दैन । किनकि उनलाई पक्कै पनि थाहा हुनुपरेको थियो, कि देशको पूर्वको

सिमाना यूफ्रेटिस नदीसम्म फैलिनेछ (उत्पत्ति १५:१८)। यसकारण हुन सक्छ, उनले यहाँ कनान देशको प्रारम्भिक कब्जा गरिएको कुरा सङ्केत गरे होलान्। अथवा हुन सक्छ, उनले यर्दनचाहिँ देशको पूर्वको सिमानाको एक भाग मात्र हो भने होलान्, जसको बाँकी सिमाना-चाहिँ उत्तर/उत्तर-पूर्व यूफ्रेटिस नदीसम्म पुग्नेछ। यो दोस्रो स्पष्टीकरण कम लोकप्रिय छ; तर इजकिएलले दिएको विवरण यति विस्तृत छ, तर उनले यूफ्रेटिस नदीको विषयमा केही पनि भनेनन्। यसकारण यो पनि विचार गर्न लायकको कुरा हो।

इजकिएल ४७:२१-२३: इस्राएलका कुलहरूअनुसार एक-एक कुलको अधिकारको भागमा पर्ने जमिन चिट्टा हालेर बाँडिनेछ, तर तिनीहरूको बीचमा जिउने परदेशीहरूलाई अधिकारको भाग पाउनदेखि वञ्चित गरिनेछैन।

इ) इजकिएल ४८: देशको भागबन्डा गरिनेछ

इजकिएल ४८:१-७: यसो बुभदा पश्चिम भूमध्यसागरदेखि देशको पूर्वको सिमानासम्म देश तेर्सा-तेर्सा भूपट्टिहरूमा विभाजन गरिनेछ। अनि सबैभन्दा उत्तरको भूपट्टिचाहिँ दान कुलको निम्ति हुनेछ (१ पद)। त्यसपछि त्यसको छेउमा आशेरको भाग पर्नेछ (२ पद), त्यसपछि नप्तालीको भाग (३ पद), मनस्सेको भाग (पद ४), एप्रैमको भाग (५ पद), रूबेनको भाग (६ पद) र त्यसपछि यहूदाको भाग पर्नेछ (७ पद)।

इजकिएल ४८:८-२२: अनि यहूदाको भागको दक्षिणमा अधिबाट शासकको निम्ति निर्धारित गरिएको, तिनको निम्ति छुट्टाइएको क्षेत्र हुनेछ; त्यस क्षेत्रभित्र पवित्रस्थान र यरूशलेम शहर पनि पर्नेछन्। अनि यस

‘पवित्र इलाका’चाहिँ एउटा ठूलो वर्गाकार क्षेत्र हुनेछ, जसको सिमानाचाहिँ मृत सागरको उत्तरीय भागको सिमानासित सँगै पर्नेछ। यो पवित्र भूमि तीनवटा तेर्सा भूपट्टिहरूमा विभाजन गरिनेछ; यसको सबैभन्दा उत्तरीय भाग पूजाहारीहरूको निम्ति हुनेछ, र यसको केन्द्रमा हजार वर्षको राज्यको मन्दिर हुनेछ। अनि बीचको भूपट्टिचाहिँ लेवीहरूको निम्ति हुनेछ, र दक्षिणको भूपट्टिचाहिँ जनताको निम्ति हुनेछ; यसको केन्द्रमा यरूशलेम हुनेछ। अनि यस वर्गाकार क्षेत्रको पूर्व र पश्चिममा जति जमिन उन्निरनेछ र बाँकी रहनेछ, त्यो रहेको जमिन शासकको हुनेछ।

इजकिएल ४८:२३-२७: त्यसपछि यस पवित्र इलाकाको दक्षिणमा बिन्यामिन कुलको भाग (२३ पद), शिमोनको भाग (२४ पद), इस्राएलको भाग (२५ पद), जबूलूनको भाग (२६ पद) र गादको भाग हुनेछ (२७ पद)।

इजकिएल ४८:२८-३५: हरेक दिशामा तीन-तीनवटा मूलढोका हुने गरी नयाँ यरूशलेम शहरका बाह्रवटा मूलढोकाहरू हुनेछन्; यसर्थ इस्राएली जातिका बाह्र कुलहरूको एक-एक कुलको निम्ति एउटा मूलढोका हुनेछ। अनि यस शहरको नाम ‘यहोवा शाम्माह’ हुनेछ, जसको अर्थ ‘परमप्रभु त्यहाँ हुनुहुन्छ’ हो।

यस नामले परमेश्वरको हृदयमा सधैं भइरहेको मनसा के थियो, सो हामीलाई सम्झना गराउँछ: उहाँले आफ्ना सृष्टिका प्राणीहरूलाई यति प्रेम गर्नुहुन्छ, कि उहाँले तिनीहरूलाई सधैं आफ्नो नजिकमा राख्ने इच्छा गर्नुहुन्छ। यसकारण बुभनुहोस्: परमेश्वर सदैव हामीजस्तै हराएका मानिसहरूलाई खोज्दै हुनुहुन्छ र तिनीहरूलाई ‘तिमी कहाँ छौ?’ भनेर बोलाउँदै हुनुहुन्छ। उहाँले हामीलाई आफैं पनि ‘तिम्रा पापहरूको विषयमा पछुताउँदै पश्चात्ताप गर र प्रभु येशूमाथि विश्वास गर’ भन्ने आह्वान दिँदै हुनुहुन्छ। अनि परमेश्वरका

पुत्रको रूपमा उहाँ यस पृथ्वीमा आउनुभयो र हाम्रो निम्ति क्रसमा मर्नुभयो । अनि अन्तमा उहाँको उक्त यो इच्छा पूरा हुनेछः उहाँको प्राणप्रिय मानिस उहाँको नजिकमा हुनेछ । अनि हाम्रो विषयमा चाहिँ कसो हो ? उहाँले हराएकाहरूलाई खोज्दै गर्नुभएको उहाँको यस प्रयासमा हामी पनि संलग्न हुन र सहभागी हुन सक्छौं । कसरी ? यस पृथ्वीमा उहाँको हृदयको नजिक रहेर जिउनुहोस् ! यो हाम्रो निम्ति परमेश्वरको शुभ अभिप्राय हो ।

इजकिएलको पुस्तकको टिप्पणी अन्त गर्दा हामी हিব्रू इसाई र पुरानो नियमका विद्वान् श्री

चार्ल्स एल. फाइनबेर्गको सङ्क्षिप्त सार यहाँ प्रस्तुत गर्छौं, जसले यसो लेखेका छन्ः

‘यो अतुलनीय भविष्यवाणीको पुस्तकचाहिँ परमेश्वरको महिमाको दर्शनबाट शुरु भयो र महिमित यरूशलेम शहरमा परमप्रभुको महिमा के-कस्तो हुनेछ, यसको वर्णनको साथ समाप्त भयो । प्रेरित यूहन्नाले प्रकाशको पुस्तकमा जसरी अन्त गरे, इजकिएलले पनि त्यसरी नै अर्थात् परमेश्वरले मानिससँग पवित्रता र महिमामा वास गर्नुहुने कुरा लिएर आफ्नो पुस्तक अन्त गरे । मानव इतिहासमा योभन्दा ठूलो लक्ष्य छैन र मानिससँगको परमेश्वरको व्यवहारमा योभन्दा ठूलो उद्देश्य छैन ।⁴²⁾

ENDNOTES:

- 1) **Introduction:** E.g., by Gleason Archer, in *A Survey of Old Testament Introduction*, under “Ezekiel.”
- 2) **Introduction:** John B. Taylor, *Ezekiel: An Introduction and Commentary*, Tyndale Old Testament Commentaries, pp. 14–16.
- 3) **Introduction:** Albert Barnes, *The Bible Commentary*, Proverbs to Ezekiel, p. 302.
- 4) **1:4–28a:** These four faces have traditionally been linked to the four portraits of our Lord in the Gospels: Matthew, the lion (Christ as King); Mark, the ox (Christ as servant); Luke, the man (Christ as the perfect Man); John, the eagle (Christ as Son of God). See NT volume of BBC, *Introduction to the Gospels*, p. 13.
- 5) **1:4–28a:** The NKJV, following the Masoretic text, reads “When I came.” The New Scofield note on this textual problem reads: ‘Obviously it was not Ezekiel who came to destroy the city of Jerusalem for her sins, but the LORD Himself. On the basis of the requirements of the context, the reading in some six manuscripts, the version of Theodotion and that of the Vulgate, the best reading is “when He came to destroy the city.” A possible rendering, and perhaps preferable, would be to read the final letter of the disputed word as a well-known abbreviation for “LORD,” thus giving us the reading “when the LORD came to destroy the city.”’ The New Scofield Study Bible, New King James Version, p. 995.
- 6) **1:28b–2:7:** The NRSV paraphrases “son of man” as “mortal” to avoid the “masculine-oriented” words son and man; this obscures the link with Daniel and our Lord’s usage.
- 7) **1:28b–2:7:** John B. Taylor, *Ezekiel*, p. 60.

- 8) 1:28b–2:7: John B. Taylor, Ezekiel, p. 60.
- 9) 3:12–15: Kyle M. Yates, Preaching from the Prophets, p. 181.
- 10) 9:4: Charles L. Feinberg, The Prophecy of Ezekiel: The Glory of the Lord, p. 56.
- 11) 9:4: Ibid.
- 12) 11:16–21: Kyle M. Yates, Preaching from the Prophets, p. 182.
- 13) 11:22–25: George Williams, The Student's Commentary on the Holy Scriptures, p. 579.
- 14) 13:1–3: Denis Lane, The Cloud and the Silver Lining, pp. 53–62.
- 15) 13:8–16: A. B. Davidson, The Book of the Prophet Ezekiel, p. 88.
- 16) 13:8–16: Our Lord calls the Pharisees by a similar (but worse!) name: "whitewashed tombs" (Matt. 23:27).
- 17) 16:44–52: Charles L. Feinberg, The Prophecy of Ezekiel, p. 91.
- 18) 17:22–24: Carl F. Keil, "Ezekiel," in Biblical Commentary on the Old Testament, XXI:244, 245.
- 19) 21:25–27: Matthew Henry, "Ezekiel," in Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible, IV:878, 879.
- 20) 22:23–24: John B. Taylor, Ezekiel, pp. 168, 169.
- 21) 22:25–31: John B. Taylor, Ezekiel, p. 169. This ancient Greek version sometimes preserves original Hebrew readings other than those in the traditional Hebrew (Masoretic) text. Footnotes to verses 24 and 25 in the NKJV give two examples, as well as readings from other ancient versions.
- 22) 23:5–10: A rival center of false worship persisted. The Samaritan woman seems to defend their "denominational difference" to our Lord in John 4:20.
- 23) 26:3–11: Nebuchadnezzar received this title, because he had forced many other kings to submit to his rule.
- 24) 26:3–11: Charles L. Feinberg, The Prophecy of Ezekiel, p. 149.
- 25) 26:12–14: Quoted by W. M. Thomson in 'The Land and the Book', p. 155n.
- 26) 26:15–21: Peter Stoner, Science Speaks, p. 76.
- 27) 28:11–19: Charles L. Feinberg, The Prophecy of Ezekiel, pp. 161, 162.
- 28) 30:13–19: This is the well-known frontier city to which Jeremiah was taken after Governor Gedaliah's assassination (Jer. 43:7; cf. 44:1).
- 29) 34:1–6: Kyle M. Yates, Preaching, p. 183.
- 30) 34:11–16: D. L. Moody, Notes from My Bible, p. 90.
- 31) 34:11–16: One liberal Protestant bishop of Washington, D.C. in the 1950's blasphemed the God of the OT as a "bully."
- 32) 34:11–16: John B. Taylor, Ezekiel, pp. 220, 221.
- 33) 34:17–24: David Baron, The Shepherd of Israel, pp. 8, 9.
- 34) 36:24–29a: Carl F. Keil, "Ezekiel," p. 110.

- 35) 37:1–8:** Kyle M. Yates, *Preaching from the Prophets*, p. 184.
- 36) 38:1–16:** The KJV rendering, which makes the Hebrew Rosh an adjective meaning “chief” and modifying “prince,” is based on the Latin Vulgate and the Targum, and is not accurate. Surprisingly, this translation was retained in the NIV, perhaps from a fear that people would see Russia in the word Rosh. However, taking Rosh as a proper name does not decide the issue as to which area the term will apply. It might refer to Russia, but then again it might not. Most historians and geographers identify Meshech and Tubal as areas in what is now central Turkey.
- 37) 39:1–6:** S. Maxwell Coder, “That Bow and Arrow War,” *Moody Monthly*, April 1974, p. 37.
- 38) Chapter 40: Introduction:** Paul Lee Tan, *The Interpretation of Prophecy*, p. 161.
- 39) 44:1–3:** F. W. Grant, “Ezekiel,” in *The Numerical Bible*, IV:273.
- 40) Essay on OT sacrifices:** In 1611 atonement was “at-one-ment” and meant “reconciliation.” It was the correct translation in its time, but our language has changed a great deal since the 1600’s.
- 41) 47:1–12:** Kyle M. Yates, *Preaching from the Prophets*, p. 184.
- 42) 48:28–35:** Charles L. Feinberg, *The Prophecy of Ezekiel*, p. 239.

BIBLIOGRAPHY

- Alexander, Ralph. *Ezekiel*. Everyman's Bible Commentary. Chicago: Moody Press, 1976.
- Davidson, A. B. *The Book of the Prophet Ezekiel*. The Cambridge Bible for Schools and Colleges. Cambridge: The University Press, 1900.
- Feinberg, Charles Lee. *The Prophecy of Ezekiel: The Glory of the Lord*. Chicago: Moody Press, 1969.
- Grant, F. W. "Ezekiel." In *Numerical Bible*. Vol. 4. Neptune, N.J.: Loizeaux Bros., 1977.
- Henry, Matthew. "Ezekiel." In *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible*, Vol. IV. McLean, VA: MacDonald Publishing Company, n.d.
- Keil, C. F. "Ezekiel." In *Biblical Commentary on the Old Testament*. Vols. 22, 23. Reprint. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1971.
- Mills, Montague S. *Ezekiel: An Overview*. Dallas: 3E Ministries, n.d.
- Tatford, Frederick A. *Dead Bones Live: An Exposition of the Prophecy of Ezekiel*. Eastbourne, East Sussex: Prophetic Witness Publishing House, 1977.
- Taylor, John B. *Ezekiel: An Introduction and Commentary*. The Tyndale Old Testament Commentaries. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1969.

दानियलको पुस्तकको टिप्पणी

दानियलको पुस्तकको भूमिका

‘म यस कुरामा जोड दिन चाहन्छु, कि यी भविष्यवक्ता दानियल ख्रीष्टको विषयमा जति स्पष्ट बोले, त्यति स्पष्ट अरू भविष्यवक्ताहरूमध्ये कोही पनि बोलेनन् । किनकि उनले ख्रीष्ट आउनुहुनेछ भन्ने कुरा घोषणा गरे, जुन कुरा अरू भविष्यवक्ताहरूले पनि भविष्यवाणी गरे; यति मात्र होइन, तर यसको साथै उनले ख्रीष्ट कहिले आउनुहुनेछ, यसको सठीक समय समेत बताए । अनि उनले क्रमबद्ध तरिकाले यस घटनासित सम्बन्धित सबै राजाहरूलाई पेश गरे, ख्रीष्टको आगमनसम्म कति वर्ष लाग्नेछ, यसको ठीक सङ्ख्या बताए, र भावी घटनाहरूका सङ्केतहरू के-के हुन्, सो सुस्पष्ट रूपले पूर्वघोषणा गरे ।’

श्री जेरोम (इस्वी संवत् ३४७-४२०)

क) ग्रन्थ-सूचिमा यस पुस्तकको विशिष्ट स्थान

मेरो विचारमा, पुरानो नियममा दानियलको पुस्तक सबैभन्दा आकर्षक, मनमोहक पुस्तक हो, अनि सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण पुस्तकहरूमध्ये एक पनि हो । यस पुस्तकमा प्रस्तुत गरिएका दुरुस्त-दुरुस्त भविष्यवाणीहरू, मसीहको विषयमा गरिएका भविष्यवाणीहरू र दानियल र उनका साथीहरूमा कसरी एउटा पतित विश्वधर्मको वातावरणमा त्यसबाट सुस्पष्ट रूपले अलग बसिन्छ, सो प्रेरणादायक उदाहरण पाएको कारणले दानियलको पुस्तक तर्कवादी र आफ्नो अविश्वासमा अडिग रहने विद्वानहरूको आक्रमणमा परेको छ; यसमा शङ्का छैन । यसकारण शास्त्रसम्मत बाइबल-विद्वान् सर रोबर्ट एन्डरसनले आफ्ना किताबहरूमध्ये एउटाको शीर्षक ‘डेनिएल इन ड क्रिटिक्स डेन’ अर्थात् ‘दानियलको पुस्तक छिद्रन्वेषीरूपी सिंहहरूको खोरमा परेको’ राखेकोमा कुनै अचम्मको कुरा होइन ।

यस पुस्तकमाथिको प्रमुख हमला यस प्रकारको छ: यो पुस्तकचाहिँ ख्रीष्टपूर्व छैटौँ शताब्दीमा जिएका दानियल नामक भविष्य-वक्ताको रचना होइन – तर यो धारणा शास्त्र-सम्मत यहूदी र इसाईहरूले अपनाएको धारणा हो – तर ख्रीष्टपूर्व दोस्रो शताब्दीमा जिएका अज्ञात लेखकको रचना हो, जसले विशेष गरी एघार अध्यायमा त्यहाँको इतिहासको वर्णन भविष्यवाणीको शैलीमा प्रस्तुत गरे अरे ।

ख) यस पुस्तकको लेखक को हुन् ?

‘दानियल यस पुस्तकका लेखक हुन्’ भन्ने परम्परागत धारणा धेरैजनाले अस्वीकार गरेका हुनाले हामीले प्रायः अरू पुस्तकहरूको विषयमा गरेको भन्दा दानियलको पुस्तकको विस्तृत भूमिका यहाँ प्रस्तुत गर्छौं; किनकि यस महान् पुस्तकको विषयमा ख्रीष्ट-विश्वासी-हरूको ज्ञानको जग बलियो गरी बसालिएको हुनुपर्छ; यो अति महत्त्वपूर्ण छ ।

दानियल एकजना वास्तविक भविष्यवक्ता थिए, जसलाई परमेश्वरले संसारका अन्यजाति

साम्राज्यहरू र मसीहको आगमनको विषयमा विस्तृत दर्शनहरू प्रदान गर्नुभयो; यस परम्परागत धारणामाथि गोलाबारुद चलाएर इस्वी संवत् तेस्रो शताब्दीमा टायरका ख्रीष्ट-विरोधी दर्शनशास्त्री पोर्फूरीले यो धारणा प्रहार गरे। अनि सत्रौं शताब्दीमा केही यहूदीहरूले तिनका तर्कहरू अपनाए, अनि त्यसपछि अठारौं शताब्दीमा र त्यसदेखि यताका शताब्दीहरूमा तिनका तर्कहरूले इसाईजगत्मा पनि प्रवेश हुन पाए। तर्कवाद फैलिएर जाँदा दुवै कट्टर र फिका उदारवादीहरूका दलहरूमा तिनका यी विचारहरू अभै विकसित हुँदै गए, र तिनीहरूको बीचमा बढी मान्यता पाए।

यस विषयमा श्री मेरिल एफ. उङ्गरले यसो लेखेका छन्:

‘साहित्य विश्लेषण गर्ने आधुनिक समीक्षा-शास्त्रले दानियलको पुस्तक मक्काबीहरूको जमानाको पारेर यसको लेखे मिति लगभग ख्रीष्टपूर्व १६७ सालमा स्थापित गरेको छ र “दानियल यस पुस्तकको लेखक हुन्” भन्ने परम्परागत धारणा सरासर अस्वीकार गरेको छ; तिनीहरूको उपलब्धि यति हो, जसमा तिनीहरू निश्चित छन्। तर तिनीहरूका तर्क-हरूको विषयमा याद रहोस्: यी विचारहरू सत्य प्रतीत भएका हेत्वाभास र पुष्टि नभएका अनुमान-मालाहरूमाथि स्थापित गरिएका छन्।’^{१)}

‘दानियल यस पुस्तकका लेखक हुन्’ भन्ने धारणाको विरोधमा लगाइएका मुख्य आरोपहरू जाँचपडताल गर्नुभन्दा अघि हामी यहाँ यस धारणाको विषयमा केही सकारात्मक प्रमाण-हरू पेश गर्छौं।

क) हाम्रा प्रभु येशू ख्रीष्टले मत्ती २४:१५ पदमा दानियलको पुस्तकबाट उद्धृत गर्नुभयो र यसको लेखक दानियल हुन् भन्ने कुरा पुष्टि गर्नुभयो। अनि एक भक्त ख्रीष्ट-विश्वासीको निम्ति योबाहेक

अरु कुनै प्रमाण चाहिँदैन; उसको निम्ति यो काफी छ।

ख) यस पुस्तकमा मक्काबीहरूको जमानाको प्यालेस्टाइनको रङ्गरसको गन्ध छैन; तर यो पुस्तक प्राचीन बेबिलोन र मादी-फारसका प्रथाहरू र रङ्गढङ्गले पूर्ण छ।

ग) सयौं वर्षहरूदेखि यहूदी र इसाई-हरूले यस पुस्तकबाट आत्मिक लाभ र आशिष उठाए। ठिक्कै छ, हामी मानि-लिन्छौं, परमेश्वरको आत्माको प्रेरणाले नलेखिएका कतिपय पुस्तकहरूको विषयमा उक्त कुरा पनि सत्य ठहरिएला। तर दानियलको पुस्तकमा पवित्र आत्माको यति शक्तिशाली प्रकाश छ; यसकारण यो पुस्तक एउटा जालसाजी रचना कसरी हुन सक्छ त? अहँ, यो कुरा अलिकति पनि मेल खाँदैन।

घ) ‘कुम्रान’ नामक ओडारहरूमध्ये प्रथम गुफामा फेला परेको दानियलको पुस्तकको एउटा पाण्डुलिपि छ, जसको प्रतिलिपिचाहिँ कि त मक्काबीहरूको जमानामै, कि त त्योभन्दा अघि तयार गरिएको मानिन्छ; यसो हो भने, यस तथ्यले यसको मूललेख त्यो पाण्डुलिपि-भन्दा अभै पुरानो हुनुपर्छ भन्ने माग गर्छ।

आउनुहोस्, हामी दानियलको विशुद्ध रचनाको विरोधमा उठाइएका तीनवटा तर्कहरू हेर्दै जाऔं: यस पुस्तकमा प्रयोग गरिएको भाषाको विषयमा उठेको तर्क, यसको ऐतिहासिक तर्क र यसको ईश्वरशास्त्रीय तर्क।

क) यस पुस्तकमा प्रयोग गरिएको भाषाको दृष्टिकोणबाट उठेको तर्क यस प्रकारको छ: दानियलको पुस्तक ख्रीष्टपूर्व छैटौं शताब्दीमा लेखिएको हुन सक्दैन; किनभने यस पुस्तकमा कति फारसी र ग्रीक शब्दहरू प्रयोग गरिएका छन्, अनि यो पुस्तक लेख्दा जुन अरमी भाषा

चलाइएको थियो, त्यो अरमी भाषा पछिको समयमा चल्ती हुने प्रकारको हो रे ।

यस तर्कको विरुद्धमा हाम्रो जवाफ यस प्रकारको छः

अ) मादी-फारसको समयसम्म अर्थात् ख्रीष्टपूर्व ५३० सालसम्म बाँचेर सेवारत भएका दानियलले फारसी शब्दहरू प्रयोग किन नगर्ने त ? उनको लेखमा फारसी शब्दहरू पाइएको तथ्यले उदारवादीहरूको तर्क काट्छ र भन्नु बढी यसको ठीक विपरीत कुरा सत्य साबित भएको सङ्केत दिन्छ । किनकि दोस्रो शताब्दीमा प्यालेस्टाइनमा फारसी भाषा जात्रे कुनै जालसाजलाई भेटाउने कुरा एकदम कम सम्भव भएको देखिन्छ ।

आ) अब दानियलको पुस्तकमा प्रयोग गरिएका ग्रीक शब्दहरूको कुरा आयोः यस विषयमा बाइबल-विद्यार्थीहरू तीनछक परेका छन्; किनकि कति हाँसउठ्ठो कुरा, दानियलको पुस्तकमा ग्रीक शब्दहरू तीनवटा मात्र छन् ! अनि यी तीनै शब्दहरू बाजाहरूका नाम हुन् । अनि यो एउटा सुपरिचित तथ्य हो, कि कुनै एक संस्कृतिका चीजबीजहरूका नामहरू प्रायः अरू भाषाहरूमा सरिहाल्दा रहेछन्; यसको निम्ति एउटा संस्कृतिले अर्को संस्कृतिसित धेरै सम्बन्ध राख्नुपर्दैन । हो, जुन बेलामा दानियलले यो पुस्तक लेखे, त्यस बेलामा ग्रीस साम्राज्य अझै पनि भविष्यको कुरा थियो, तर ग्रीक संस्कृति र सृजनाशीलता अधिबाट प्राचीन संसारभरि फैलिसकेको थियो ।

इ) अनि दानिएलले प्रयोग गरेको अरमी भाषाको विषयमा हामीले बढी चर्चा गर्नुपर्दैन; किनकि यस विषयमा कुरा यस्तो छः भाषाविद श्री एड्वार्ड कुचेरले प्रमाणित गरिसके, कि दानिएलको पुस्तकमा प्रयोग

गरिएको अरमी भाषा वास्तवमा दानियल जिएको बेबिलोन र मादी-फारसका साम्राज्यहरूको अवधिको भाषा हुँदो रहेछ ।

ख) ऐतिहासिक तर्कः दानियलको पुस्तकको लेखकको विषयमा 'दानियल यस पुस्तकका लेखक हुन्' भनेर जुन शास्त्रसम्मत धारणा छ, त्यस धारणाको विरुद्धमा उठाइएका ऐतिहासिक तर्कहरू यस प्रकारका छन्ः यहूदीहरूले दानियलको पुस्तक 'भविष्य-वक्ताहरू' नामक खण्डमा होइन, तर पुरानो नियमको तेस्रो खण्डमा हाले, जुन खण्डको नाम हिब्रू भाषामा 'लेखहरू' हो; किनभने दानियलले आफ्नो पुस्तक लेखेको बेलामा 'कानुन' मानिएको त्यस ग्रन्थ-सूचिको 'भविष्यवक्ताहरू' नामक खण्ड बन्द भइ-सकेको थियो अरे ।

यस तर्कको बारेमा हाम्रो जवाफ यस प्रकारको छः

अ) यस विषयमा कुरा सरल हुन जान्छ, जब हामी याद गर्छौं, कि दानियलको सेवकाई भविष्यवाणी गर्ने सेवकाई भए पनि उनको बोलावट भविष्य-वक्ताको बोलावट थिएन । बोलावटअनुसार उनी एक राजनेता थिए । यसकारण भविष्यवक्ताको बोलावट भएका यशैया, यर्मिया आदि भविष्यवक्ताहरूमा उनी गाभिएनन् ।

आ) दानियलको पुस्तकको मौलिकताको विषयमा विभिन्न तथाकथित ऐतिहासिक समस्याहरू पेश गरिएका छन्, तर चरित्रवान्, इमानदार शास्त्रसम्मत विद्वान्हरूले यी भनाउँदा समस्याहरूको विषयमा समझले युक्त जवाफहरू दिएका छन् । पाठकहरूको बीचमा जस-जसले यसको विषयमा अभि बढी जानकारी पाउन चाहनुहुन्छ, तपाईंहरूको निम्ति म यहाँ निम्न लेखकहरूलाई सिफारिस गर्छु, जसले यस

विषयमा लेखेका छन्, जस्तै: श्री रोबर्ट डिक विल्सन, श्री चार्ल्स बट्फ्लावर, श्री जोन एफ. वाल्भोर्ड, श्री आर. के. ह्यारिसन र श्री ग्लीसन आर्चर ।

ग) ईश्वरशास्त्रीय तर्क: अनि दानियलको विरुद्धमा उठेको ईश्वरशास्त्रीय तर्क के हो भने, यस पुस्तकमा स्वर्गदूतहरूको विषयमा, परलोकको जीवन अर्थात् पुनरुत्थानको विषयमा र मसीहको विषयमा धेरै विकसित विचारहरू पेश गरिएका छन् । तर यस प्रकारको धारणाचाहिँ धर्ममा पनि विकास-वादको सिद्धान्त लागू गरेकोबाट आएको हो । यसको सिलसिलामा उदारवादी विद्वान् श्री आर. फैफरको कुरा सुनौं, जसले Old Testament Introduction नामक पुस्तकमा, पृष्ठ ७५५ मा लेखेका छन्, कि अलौकिकताको विरोधमा प्रतिकूल पूर्व-धारणाबाट यस प्रकारका बनावटी तर्कहरू उठेका हुन् । अरू केही इमानदार उदारवादी विद्वान्हरू पनि छन्, जसले तिनले त्यहाँ लेखेको यही कुरा मानिलिएका छन् । दानिएलको पुस्तकमा धेरै आश्चर्यकर्महरू छन् र धेरै दुरुस्त भविष्यवाणीहरू पनि छन्, अनि यो कुरा बाइबलको विश्लेषण गर्ने दिमागी तर्कवादी समीक्षा-शास्त्रले सहन सक्दैन । अनि जसरी भविष्यवक्ता दानियल कुनै हानि नलागीकन सिंहहरूको खोरबाट उम्के, त्यसरी नै हामी ख्रीष्ट-विश्वासीहरूको दिमाग र हृदयमा दानियलको भविष्यवाणी पनि 'छिद्र-चेषीरूपी सिंहहरूको खोर'बाट कुनै हानि नलागीकन उम्कन्छ नै ।

ग) यस पुस्तकको लेख्ने मिति के हो ?

विद्वान्हरूको कुरा सुन्नु हो भने, दानियलको पुस्तकको लेख्ने मिति ख्रीष्टपूर्व छैटौं शताब्दीदेखि दोस्रो शताब्दीसम्म राखिएको पाइन्छ । प्रायः सबै उदारवादीहरू र तिनी-

हरूका प्रशंसकहरूले यो पुस्तक मक्काबीहरूको जमानाको रचना ठानेर यसको लेख्ने मिति दोस्रो शताब्दीमा पारिहाल्छन् । तिनीहरूको सामान्य विचार के हो भने, एन्टिओकस एपिफानेसले यहुदीहरूको डरलाग्दो विरोध गर्दा बढीभन्दा बढी अत्याचार गरेको बेलामा यो पुस्तक तिनीहरूलाई प्रोत्साहन दिने हेतुले लेखियो अरे ।

तर यस्ता मानिसहरू पनि छन्, जसले विश्वास गर्छन्, कि परमेश्वरले ग्रीस र रोमजस्ता अभै पनि नचिनिएका, ओभेलमा रहेका राज्यहरूको विषयमा सामान्य भविष्यवाणीहरू दिनाको साथै दानियल एघार अध्यायमा ग्रीस राज्यको जमानामा के-के घटनाहरू घट्नेछन्, यसको विषयमा शताब्दीहरू अघि सानातिना बेलीविस्तारहरू पनि लेख्न लाउन सक्नुहुन्छ । तिनीहरूको निम्ति दानियलले छैटौं शताब्दीमा, अँ, हुन सक्छ, लगभग ख्रीष्टपूर्व ५३० सालतिर आफ्नो भविष्यवाणी लेखे भन्ने शास्त्रसम्मत धारणा ग्रहण गर्न गाह्रो छैन ।

श्री मेरिल एफ. उङ्गरले के देखाएका छन् भने, यी आलोचकहरूले दानियलको पुस्तकको लेख्ने मिति ख्रीष्टपूर्व दोस्रो शताब्दीमा पारे पनि तिनीहरूले खास कुरा टार्न सकेका छैनन् । किनकि यो सत्यता अचूक छ: सर्वज्ञानी परमेश्वर भविष्य पूरा जान्नुहुन्छ र हुन आउने कुराहरूसित सुपरिचित हुनुहुन्छ । यस सम्बन्धमा तिनले यसो लेखेका छन्:

‘ठीक छ, मानौं दानियलको पुस्तकको रचनाको विषयमा यसको लेख्ने मिति ख्रीष्टपूर्व दोस्रो शताब्दी सठीक ठहरिएला; यसो भए पनि हामीले याद गर्नुपर्छ, कि दानियलको भविष्यवाणीले भविष्यको विषयमा यस्तो पूर्वज्ञान प्रस्तुत गर्छ, जुन पूर्वज्ञानको एकमात्र हेतु परमेश्वरको आत्माको प्रेरणा हुन सक्छ ।’²⁾

घ) यस पुस्तकको सन्दर्भ र यसको विषयवस्तु के-के हुन् ?

यस पुस्तकका लेखक र यसको लेखने मितिको विषयमा हामी शास्त्रसम्मत दृष्टिकोण अपनाउँछौं; यसकारण हामी विश्वास गर्छौं, कि यहोयाकिम यहूदाका राजा भएको बेलामा लगभग ख्रीष्टपूर्व ६०४ सालमा राजा नबूकदनेस्सरले बुद्धिमान् र सुन्दर यहूदी युवकहरूलाई कैद गरेर बेबिलोनमा लगे; अनि तिनीहरूमध्ये दानियल पनि एक थिए। उनको नामको अर्थ 'परमेश्वर मेरो न्यायकर्ता हुनुहुन्छ' हो। अनि उनको चरित्र र उनको व्यवहार यस नामको पूरा योग्य थियो।

दानियल पदानुसार राजनेता थिए, र दुवै राजा नबूकदनेस्सर र राजा बेल-शज्जरको राजसभामा उनी उच्च पदाधिकारी थिए। अनि जब मादी-फारसले बेबिलोनलाई जित्यो, तब राजा दाराको अधीनतामा दानियल तीनजना अधिपतिहरूमध्ये प्रथम थिए। उनी राजा कोरेसको अधीनस्थ पनि सेवारत थिए। अनि हामीले अधि भनिसक्यौं: अनि सायद यही कारणले हिब्रू पुरानो नियममा दानियलको पुस्तक 'लेखहरू' भन्ने खण्डमा हालियो होला, तर अङ्ग्रेजी बाइबलहरूमा यो पुस्तक 'भविष्यवक्ताहरू'को खण्डमा राखिएको छ।

तर दानियलको सेवकाई भविष्यवक्ताको सेवकाई थियो; अनि यो कुरा हाम्रा प्रभु येशूले पुष्टि गर्नुभयो, किनभने उहाँले उनलाई भविष्यवक्ता भन्नुभयो (मती २४:१५ र मर्कूस १३:१४)। तब दानियललाई हामी कुन

प्रकारले हेरे ठीक होला ? उनी ती मानिस-हरूजस्तै थिए, जसको जागिर छ, र पनि जसले बाइबल-अध्ययन गराउन र प्रचार गर्न धेरै समय दिन्छन्। उदाहरणको निम्ति हामी यहाँ इस्वी संवत् १८४१-१९१८ सालमा जिएका सर रोबर्ट एन्डरसनलाई दिन्छौं, जो आफै पनि दानियलको भविष्यवाणीका एक विद्वान् थिए; तिनी रानी विक्टोरियाको युगको अन्ततिर स्कोटल्याण्ड यार्डको आपराधिक अनुसन्धान-विभागको प्रधान थिए, र पनि चारैतिर बाइबल सम्बन्धी तिनको आशिषित सेवकाई थियो।^{३)}

दानियलको पुस्तक प्रायः अन्यजाति विश्व साम्राज्यहरूसँग सम्बन्धित भएको हुनाले दानियल २:४ पददेखि सात अध्यायसम्म यो पुस्तक अरमी भाषामा लेखिएकोमा हामीलाई अचम्म लाग्दैन। हिब्रूसित सम्बन्धित यो अरमी भाषा एउटा अन्यजातीय भाषा थियो, र दानियलको समयमा अन्तराष्ट्रिय व्यवहारमा चारैतिर प्रयोग गरिएको चलती भाषा थियो, आजभोलिको अङ्ग्रेजी भाषाजस्तै। अनि केही विद्वान्हरू छन्, जसले दानियलको भविष्यवाणीको रूपरेखा यसको भाषामा भएका हेरफेरहरूअनुसार गर्दा रहेछन्।

दानियलको पुस्तकका सामग्रीहरू यस प्रकारका छन्: दानियलको पुस्तकको एक अध्यायदेखि छ अध्यायसम्म प्रायः वृत्तान्तहरू छन्, जसको बीचमा भविष्यवाणीआत्मक विषयहरू राखिएका छन्। अनि छ अध्याय-देखि बाह्र अध्यायसम्म प्रायः भविष्यवाणीहरू छन्, जसको बीचमा कताकतै वृत्तान्तहरू हालिएका छन्।

रूपरेखा:

- खण्ड १) दानियल १: दानियल र उनका साथीहरूको सुदृढ़ विश्वासयोग्यता
- खण्ड २) दानियल २: बेबिलोनका राजा नबूकदनेस्सरले चारवटा धातुले बनेको एउटा ठूलो मूर्तिको विषयमा देखेको दर्शन
- खण्ड ३) दानियल ३: राजा नबूकदनेस्सरको सुनको मूर्ति र आगोको भट्टी
- खण्ड ४) दानियल ४: राजा नबूकदनेस्सरले एउटा ठूलो रूखको विषयमा एउटा सपना देखे, जुन रूखचाहिँ काटियो, र यस सपनाको अर्थ
- खण्ड ५) दानियल ५: राजा बेल-शज्जरको विनाश भित्ताको लेखले पूर्वजानकारी दिएको
- खण्ड ६) दानियल ६: मादीका राजा दाराको उर्दी र सिंहहरूको खोर
- खण्ड ७) दानियल ७: दानियलले चारवटा पशुहरूको विषयमा देखेको सपना, जुन पशुहरूले संसारका चारवटा साम्राज्यहरू चित्रण गर्छन्
- खण्ड ८) दानियल ८: दानियलले मादी-फरासरूपी साँढे-भेडा र ग्रीक देशरूपी बोकाको विषयमा देखेको दर्शन
- खण्ड ९) दानियल ९: सत्तरी हप्ताको बारेमा दानियलले देखेको दर्शन, जुन सत्तरी हप्तामा अन्यजातिहरूले प्रभुत्व गर्छन्
- खण्ड १०) दानियल १०: परमेश्वरको महिमाको दर्शन, जुन दर्शनले आउन लागेका घटनाहरूको रूपरेखा दिन्छ
- खण्ड ११) दानियल ११:१-३५: नजिकको भविष्यको विषयमा दिइएका भविष्यवाणीहरू
- क) दानियल ११:१-३: ग्रीक देश मादी-फारसमाथि विजयी भएको
 - ख) दानियल ११:४-३५: ग्रीक साम्राज्य टुक्रिएको
 - अ) दानियल ११:४-२०: मिस्र देश र सिरियाको बीचका लडाइँहरू
 - आ) दानियल ११:२१-३५: दुष्ट एन्टिओकस एपिफानेसको शासन
- खण्ड १२) दानियल ११:३६-१२:१३: टाढा भविष्यको विषयमा गरिएका भविष्यवाणीहरू
- क) दानियल ११:३६-४६: ख्रीष्ट-विरोधी
 - ख) दानियल १२: महासङ्कष्ट

दानियलको पुस्तकको टिप्पणी

खण्ड १

दानियल १:

दानियल र उनका साथीहरूको सुदृढ़ विश्वासयोग्यता

दानियल १:१-७: यहाँको दृश्यस्थल बेबिलोनका राजा नबूकदनेस्सरको राजदरबार हो; अनि समयचाहिँ यहोयाकिमको शासन-कालको तेस्रो वर्ष भएको थियो, जुन वर्षमा नबूकदनेस्सरले यरूशलेम आक्रमण गरेका थिए। त्यस घटनापछि राजा नबूकदनेस्सरले केही यहूदी युवाहरूलाई तयार गर्ने आदेश दिए; तिनीहरू बुद्धि र ज्ञान भएका मानिस-हरूको रूपमा तिनको सेवा गर्नु थियो। यी युवकहरूमध्ये दानियल, हनन्याह, मिशाएल र अजर्याह थिए। तिनीहरूका कल्दी नामहरू बेल्त-शज्जर, शद्रक, मेशक र अबेद-नेगो भए। यसको तयारीमा तिनीहरूले राजाको स्वादिष्ट भोजन खानु र तिनको दाखमद्य पिउनुचाहिँ एक भाग थियो। हुन सक्छ, यी खानेकुराहरूमध्ये केही थोक थिए होलान्, जुनचाहिँ पुरानो नियमको व्यवस्थाअनुसार

अशुद्ध थिए कि, अथवा यी खानेकुराहरू मूर्तिहरूलाई चढाइएको प्रसाद पो थिए कि ?

दानियल १:१ र यर्मिया २५:१ पदको बीचमा अमेल भएको देखिन्छ। किनकि दानियल १:१ पदमा नबूकदनेस्सरले यहोयाकिमको शासनकालको तेस्रो वर्षमा यरूशलेम घेरामा हालेको बताइएको छ। तर यर्मिया २५:१ पदमा यहोयाकिमको चौथो वर्षचाहिँ नबूकदनेस्सरको पहिलो वर्ष थियो भनेर लेखिएको छ। हुन सक्छ, यहूदी गणना र बेबिलोनी गणनाको बीचमा भएको भिन्नता यसको मूलकारण थियो होला।

दानियल १:८-१२: दानियलले शिष्टता-पूर्वक ती राजकीय खानेकुराहरू खान इन्कार गरे। उनले 'म र मेरा साथीहरूले सागसब्जी खान र साधारण पानी पिउन पाऔँ' भनेर अनुरोध गरे। तर नपुंसकहरूका प्रधान अश्वपनज न यहूदीहरूका चलनहरू, न ता तिनीहरूका परमेश्वरसित परिचित थिए; यसकारण यिनी उनको यस विचारदेखि डराए र विचलित भए; यसैले यिनले आफ्नो आपत्ति जनाए; किनकि यो योजना विफल भएको भए यसको दोष यिनको थोप्लामाथि आइ-पर्नेथियो। अन्तिम आएर यिनी तिनीहरूको निम्ति जिम्मेवार थिए।

दानियल १:१३-२१: तर अन्तमा दानियलको अनुरोध स्वीकार गरियो। दस दिने परीक्षणकालको अन्तमा तिनीहरू राजाको भोजन खाने सबै जवानहरूभन्दा मोटा देखा

परे। अनि जब राजाले तिनीहरूको निम्ति निर्धारित गरेको समय पूरा भयो, तब तिनीहरू तिनको सामु खडा भए र बेबिलोनका सबै ज्ञानी मानिसहरूभन्दा दस गुणा उत्तम साबित भए; यसकारण राजाले तिनीहरूलाई स्वीकार गरे। परमेश्वरले आफ्नो अनुग्रहमा तिनीहरूलाई ज्ञान, सब प्रकारको विद्याको सम्बन्धमा निपुणता र बुद्धि दिनुभयो; अनि उहाँले दानियललाई सबै दर्शनहरू र सपनाहरू बुझ्न समर्पक दिनुभयो (१:१७)।

खण्ड २

दानियल २:

बेबिलोनका राजा नबूकदनेस्सरले चारवटा धातुले बनेको एउटा ठूलो मूर्तिको विषयमा देखेको दर्शन

दानियल २:१-१३: राजा नबूकदनेस्सरले एउटा सपना देखे, जसको अर्थ बेबिलोनका ज्योतिषीहरूले खोलिदिएको मात्र होइन, तर उनीहरूबाट यस सपनाको खास विषय के थियो, सो समेत जान्न चाहे — उनीहरूको निम्ति यो अनुरोध पूरा गर्न कति गाह्रो थियो, अँ, असम्भव थियो। तिनका सबै ज्ञानी कल्दी मानिसहरूले तिनलाई यो सपना र यसको अर्थ बताउन सकेनन्; यसकारण तिनले रिसमा भट्टै एउटा गम्भीर निर्णय लिए: उनले बाबेलका सबै बुद्धिमान् मानिसहरूलाई — दानियल र उनका साथीहरूलाई लगायत — नाश गर्ने आज्ञा दिए।

दानियल २:१४-३०: प्रार्थनाको उत्तरमा दानियलले रातको दर्शनमा परमप्रभुबाट नबूकदनेस्सरको सपना र यसको अर्थ के थियो, सो थाहा गरे। धन्यवाद चढाउँदा दानियलले स्वर्गका परमेश्वरलाई धन्यको भने; धन्यवादी भई उनले प्रशंसाको कति सुन्दर प्रार्थना चढाए! त्यसपछि उनी अर्योककहाँ यस हेतुले गए, कि तिनले बेबिलोनका बुद्धिमान् मानिसहरूको मृत्युदण्ड दिने कार्य बन्द गरून्। अनि अर्योकले उनलाई राजाको सामु ल्याए, र दानियलले 'स्वर्गमा एउटा परमेश्वर हुनुहुन्छ, जसले रहस्यहरू प्रकट गर्नुहुन्छ' भनेर रहस्य जान्ने आफ्नो दिव्य स्रोत के थियो, सो प्रकट गरिदिए।

दानियल २:३१-३५: त्यसपछि दानियलले राजालाई तिनले देखेको सपना बताए; किनकि तिनले एउटा विशाल, प्रतापी मूर्ति देखेका थिए, जसको रूप भयानक थियो। त्यस मूर्तिको टाउको उत्तम सुनको थियो, त्यसको छाती र त्यसका पाखुराहरू चाँदीका थिए, त्यसको पेट र त्यसका त्रिप्राहरू पित्तलका थिए, त्यसका खुट्टाहरू फलामका थिए, र त्यसका पाउहरूचाहिँ आधा फलामका र आधा माटोका थिए। अनि नबूकदनेस्सरले हेरिरहँदा कसैको हातविना काटिएको एउटा ढुङ्गाले त्यो मूर्ति हिकार्ए टुक्रा-टुक्रा पास्‍यो अनि जुन ढुङ्गाले त्यो मूर्ति हिकार्‍यो, त्यो ढुङ्गा एउटा ठूलो पहाड बन्यो, र यसले सारा पृथ्वी भरिदियो।

दानियल २:३६-४५: यस सपनाको अर्थ यस प्रकारको छ: त्यस मूर्तिले चारवटा अन्यजाति साम्राज्यहरू सङ्केत गर्छ, जुन साम्राज्यहरूले संसारमाथि प्रभुत्व गर्नेछन् र यहूदीहरूमाथि शासन गर्नेछन्। अनि अठ्ठीस पदअनुसार नबूकदनेस्सरचाहिँ बेबिलोनका सम्राट भईकन त्यस मूर्तिको सुनको शिर थिए। अनि फारसको राज्यचाहिँ त्यसका चाँदीका

पाखुराहरू थियो, जसको एउटा पाखुराले मादी र जसको अर्को पाखुराले फारसलाई सङ्केत गर्छ। अनि तेस्रो साम्राज्य ग्रीस देश थियो, त्यस मूर्तिको पेट र त्यसका तिघ्राहरू थियो। अनि रोमी साम्राज्यचाहिँ त्यसका फलामका दुईवटा खुट्टाहरू थियो, जसको एउटा खुट्टाले त्यस राज्यको पूर्वीय भाग र जसको अर्को खुट्टाले त्यस राज्यको पश्चिमी भाग सङ्केत गर्छ। आधा फलाम र आधा चिमेले माटो भएका पाउहरूले पुनर्जागृत भएको रोमी साम्राज्य चित्रण गर्छन्; त्यसका पाउका दसवटा औंलाहरूले दसवटा राज्यहरू सङ्केत गर्छन्। तपाईंले यी चारवटा धातुहरूमा माथिदेखि तलसम्म मूल्य घटेको, तर शक्ति बढेको याद गर्नुहोला। केवल आधा फलाम र आधा माटो भएका पाउहरू यसबाट बाहेक हुन्छन्। अनि तपाईंले यस कुरामाथि पनि ध्यान दिनुहोला, कि मानिसको दृष्टिमा ती साम्राज्यहरू मूल्यवान् धातुहरू थिए भने, परमेश्वरले ती राज्यहरू जङ्गली पशुहरूको रूपमा देख्नुहुन्छ (दानियल ७)। अनि प्रभु येशू कसैको हातविना काटिएको त्यो ढुङ्गा हुनुहुन्छ। किनकि उहाँले चारवटा साम्राज्यहरू नष्ट गर्नुहुनेछ र सारा पृथ्वीमाथि राज्य गर्नुहुनेछ; अनि उहाँको अनन्त राज्य सदा-सर्वदा स्थिर रहिरहनेछ।

दानियल २:४६-४९: अनि जब राजा नबूकदनेस्सरले दानियलको बुद्धिको वचन सुने, तब तिनले उनलाई बाबेलको सम्पूर्ण प्रान्तको मुख्य शासक तुल्याउनुको साथै बेबिलोनका सबै ज्ञानी मानिसहरूमाथि राज्यपालहरूको प्रधान बनाए। अनि उनका तीनजना साथीहरू उनलाई साथ दिने उप-मन्त्रीहरू भए।

खण्ड ३

दानियल ३:

राजा नबूकदनेस्सरको सुनको मूर्ति र आगोको भट्टी

दानियल ३:१-७: राजा नबूकदनेस्सरले नब्बे फिट अग्लो सुनको मूर्ति बनाए र दुराको मैदानमा खडा गरे। त्यसपछि तिनले यसो भन्ने आज्ञा गरे: ‘जब मानिसहरूले सिङ, बाँसुरी, वीणा, सारङ्गी, सितार र सबै किसिमका बाजाहरूको सङ्गीतको धुन सुन्छन्, तब सबै मानिसहरूले भुइँमा घोटो परेर यस मूर्तिलाई दण्डवत् गर्नुपर्छ। अनि जुन मानिसले यसो गर्दैन, त्यस मानिसलाई आगोको भट्टीमा फालिनेछ।’

दानियल ३:८-१२: शद्रक, मेशक र अबेद-नेगो निष्ठावान् यहूदीहरू थिए; यसकारण उनीहरूले यस मूर्तिको पूजा गर्न अस्वीकार गरे, अनि केही कल्दीहरूले राजाकहाँ उनीहरूलाई पोल लगाए।

दानियल ३:१३-२१: अनि राजाले उनीहरूलाई उनीहरूको मन बदली गर्ने मौका दिए, तर उनीहरूले यसो गर्न मान्दैनथिए। उनीहरू दिव्य छुटकारा पाउने कुरामा सुनिश्चित र निर्धक्क थिए; उनीहरूको यो भरोसा कति प्रशंसनीय थियो! तर ‘यस्तो भएन भने’ उनीहरू अर्भे पनि प्रभुप्रति निष्ठावान् रहनेथिए। तब राजाले त्यो आगोको भट्टी सात गुणा बढी तताउने आज्ञा गरे र यी तीनजना यहूदीहरूलाई बाँधेर लुगा लगाएको अवस्थामा त्यस भट्टीभित्र फालिदिने आदेश दिए।

दानियल ३:२२-२५: अनि त्यो आगोको भट्टी यति साह्रै तातो बनाइएको थियो कि जुन मानिसहरूले यी तीनजनालाई उठाएर त्यस-भिन्न फाले, त्यस भट्टीको रापले गर्दा ती मानिसहरूको तात्कालिक मृत्यु भयो । तर जब राजा नबूकदनेस्सरले त्यस भट्टीभित्र नियालेर हेरे, तब तिनी तीनछक परे; किनकि त्यहाँ तिनले चारजना मानिसहरूलाई देखे; यी तीनजना यहूदीहरूलाई देखाको साथसाथै तिनले चौथो व्यक्तिलाई पनि देखे, जसको रूप एन.के.जे.वी.अनुसार परमेश्वरका पुत्रको जस्तो थियो, कि ता देवताहरूको सन्तानको जस्तो थियो (एन.के.जे.वी.को पार्श्व-अनुसार) । राजा नबूकदनेस्सरले यी चौथो व्यक्तिको विषयमा जस्तोसुकै विचार गरे, हाम्रो निम्ति उहाँ परमेश्वरका पुत्र हुनुहुन्थ्यो; यसमा शङ्का छैन । यस घटनाबाट हामीलाई थाहा लागेको छ: प्रभु कि त हामीलाई समस्या-हरूदेखि बचाउनुहुन्छ, कि त हामी समस्यामा परेको बेलामा उहाँ हाम्रो साथमा हुनुहुन्छ ।

दानियल ३:२६-३०: अचम्म, यी तीनजना यहूदीहरूलाई कुनै हानि भएन ! त्यस भट्टीको आगोले केवल ती डोरीहरू जलाएको थियो, जससित उनीहरू बाँधिएका थिए ।

यसकारण हामी बुझिराखौं: परमेश्वरका उद्देश्यहरू पूरा हुनुमा दुःखकष्टहरूले साथ दिँदा रहेछन् र हामीलाई ती कुराहरूबाट मुक्त गर्दा रहेछन्, जुन कुराहरूले हामीलाई बन्धनमा राखिराखेका छन् ।

यस कुराबाट राजा यति धेरै प्रभावित भए कि तिनले अबदेखि उसो कसैलाई पनि यहूदीहरूका परमेश्वरको विरुद्धमा बोल्न दिएनन् र बाबेलको प्रान्तमा यी तीनजना युवाहरूको पदोन्नति गरिदिए, यद्यपि उनीहरूले तिनको वचन विरोध गरेर पूरा हुन दिएनन् ।

खण्ड ४

दानियल ४:

राजा नबूकदनेस्सरले एउटा ठूलो
रूखको विषयमा एउटा सपना
देखे, जुन रूखचाहिँ काटियो, र
यस सपनाको अर्थ

दानियल ४:१-९: यहाँ, यस अध्यायमा राजा नबूकदनेस्सरले सर्वोच्च परमेश्वरको महानता स्वीकार गरे र आफ्नो जीवनको यस्तो अनुभवको विषयमा गवाही दिए, जुन अनुभवले उनको विश्वास र जीवन परिवर्तन गर्‍यो (४:१-३) । किनकि तिनले एउटा सपना देखेका थिए, जसको अर्थ तिनका सबै ज्ञानी मानिसहरूले बताउन सक्दैनथिए; यसकारण तिनले दानियललाई बोलाइपठाए र उनलाई आफ्नो सपना सुनाए ।

दानियल ४:१०-१५^ब: तिनले सपनामा एउटा अग्लो रूख देखेका थिए; त्यसको रूप सुन्दर थियो र त्यसको फल प्रशस्त थियो । त्यस रूखको उचाइ आकाशसम्म पुग्यो र त्यो सारा पृथ्वीका पल्ला छेउहरूसम्म फैलियो । त्यसपछि स्वर्गबाट एक पहरेदार, एक पवित्र जन ओर्ले, जसले त्यो रूख काट्ने आदेश दिए; तर जमिनमा त्यसको ठुटा र त्यसका जराहरू छोडिए ।

दानियल ४:१५^ब-१८: त्यसपछि ती पवित्र जनले एकजना मानिसको विषयमा कुरा गर्दै गए, जसले आफ्नो होस गुमाउँछ र जो सात वर्षसम्म एउटा पशुजस्तै हुनेछ ।

दानियल ४:१९-२६: दानियलले सपनाको अर्थ खोल्दै गर्दा राजालाई के भने भने, त्यस रूखले नबूकदनेस्सरलाई र तिनको संसारभरि फैलिएको साम्राज्य सङ्केत गर्छ। तिनले आफ्नो सिंहासन गुमाउनेथिए, र तिनी पागल हुनेथिए अनि सात वर्षसम्म मैदानको घाँस खाने पशु सरह हुनेथिए। (तिनको मानसिक अवस्थाको मनोवैज्ञानिक नाम 'बोएन्थ्रोपी'^४) हो। तर रूखको ठुटाको अर्थ यस्तो छ: नबूकदनेस्सर नष्ट हुनेथिएनन्, तर तिनको पुनर्स्थापना हुनेथियो।

दानियल ४:२७-३७: तब दानियलले राजा नबूकदनेस्सरलाई सल्लाह दिए: तिनले तत्कालै पश्चात्ताप गरेर आफ्नो चाल बदली गरून्। तर राजाले बाह्य महिनासम्म पश्चात्ताप गरेनन्; त्यसपछि तिनले अघि दर्शनमा देखेको कुरा तिनको जीवनमा पूरा भयो। अनि सात वर्षसम्म तिनी एउटा पशु सरह जिए। त्यस अवधिको अन्तमा तिनी परमेश्वरकहाँ फर्के, र तिनले सर्वोच्च परमेश्वर उहाँ नै हुनुहुन्छ भन्ने कुरा स्वीकार गरे, जो सदा-सर्वदा जीवित रहनुहुन्छ। त्यसपछि राज्यको महिमा फेरि तिनीकहाँ फर्केर आयो र तिनको पुनर्स्थापना भयो।

खण्ड ५

दानियल ५:

**राजा बेल-शज्जरको विनाश
भित्ताको लेखले पूर्वजानकारी
दिएको**

दानियल ५:१-४: बेल-शज्जर नाबोनिडसका छोरा र नबूकदनेस्सरका नाति

थिए; (दुई पदअनुसार नबूकदनेस्सरचाहिँ यिनको बुबा थिए, र यस शब्दको अर्थ 'बाजे' वा 'हजुरबुबा' पनि हुन सक्छ)। यिनले ठूलो भोज लगाए, जुन भोजको मूर्तिपूजा गरिएको आनन्दोत्सवमा यिनले ती सुन र चाँदीका पवित्र भाँडाकुँडाहरू प्रयोग गरे, जुन भाँडाकुँडाहरू राजा नबूकदनेस्सरले अधिको समयमा यरूशलेमको मन्दिरबाट लुटेर बेबिलोनमा ल्याएका थिए। यस भोजमा राजा बेल-शज्जर र यिनका पाहुनाहरूले मत्त हुने गरी दाखमद्य पिए अनि सुन, चाँदी, पित्तल, फलाम, काठ र ढुङ्गाका देवीदेवताहरूको प्रशंसा गरे।

दानियल ५:५-९: जब यिनी र यी प्रधानहरू मातिरहेको र यिनीहरूले उताउलो गरिरहेको बेलामा पर्खालमा लेख्दै गरेका मानिसको हातका औंलाहरू देखा परे। तब राजा डराए र विचलित भए, अनि यिनले त्यस लेखको अर्थ खोल्न सक्नेलाई बैजनी वस्त्र र सुनको सिक्री दिने अनि तेस्रो शासनकर्ता तुल्याइदिने प्रण गरे; (हुन सक्छ, नाबोनिडस र बेल-शज्जर त्यसमा अरू दुईजना शासनकर्ता थिए होलान्)।

दानियल ५:१०-१६: रानी^५को सुभाउमा दानियललाई बोलाइपठाइयो, उनले त्यस लेखको अर्थ खोलिदिऊन् भनेर। ओहो, यति धेरै वर्षहरू बितेपछि र सरकारमा यति विघ्न परिवर्तनहरू आएपछि दानियलको उत्कृष्ट बुद्धि र आत्मिकता कसैले सम्भएको रहेछ ! तब दानियल भित्र राजाको सामु ल्याइए।

दानियल ५:१७-२४: पहिले दानियलले भूतपूर्व राजा नबूकदनेस्सर होच्याइएको अनुभव पेश गरे, त्यसपछि उनले साहससित राजा बेल-शज्जरलाई हप्काए; किनकि यिनले मूर्तिपूजाको यस भोजको रक्सीधोकाइमा यरूशलेमको मन्दिरका भाँडाकुँडाहरू प्रयोग गरेर यी थोकहरू अपवित्र तुल्याए। त्यसपछि

दानियल त्यो लेख र त्यसको अर्थ प्रकट गर्न अगाडि बढे।

‘मेने, मेने, तकेल, उपर्सीन्’ चाहिँ त्यस लेखका शब्द थिए। ‘मेने’को अर्थ ‘गन्ती गरिएको’ हो। किनकि परमेश्वरले बेबिलोनको साम्राज्यका दिनहरू गन्ती गर्नुभयो र त्यसको समय समाप्त भएको ठहराउनुभयो। अनि ‘तकेल’^६को अर्थ ‘तौलिएको’ हो। तराजुमा बेल-शज्जर तौलिए, र यिनको ओजन नपुगेको, तर त्यसमा घटी भएको पाइयो। ‘उपर्सीन्’को अर्थ ‘बाँडिएको’ वा ‘विभाजन’ हो। ‘उपर्सीन्’ दुईवटा शब्दले बनेको अरमी शब्द हो: ‘उ’ भनेको ‘अनि’ हो र ‘पर्सीन्’ चाहिँ पेरेस संज्ञाको बहुवचनको रूप हो। यसर्थ बेल-शज्जरको राज्य दुई भाग गरिन्छ अनि मादी र फारसीहरूलाई दिइन्छ। अनि त्यही रात मादी-फारसका सेनाहरूले बाबेल शहरमा प्रवेश गरे र राजा बेल-शज्जरलाई मारे, अनि संसारमाथिको प्रभुत्व आफ्नो हातमा पारे। दारा नाम गरेका मादीचाहिँ यस राज्यमाथि प्रथम राजा भए।

खण्ड ६

दानियल ६:

मादीका राजा दाराको उर्दी र सिंहहरूको खोर

दानियल ६:१-३: सम्पूर्ण पवित्र बाइबलभरि सबैभन्दा प्रसिद्ध यस अध्यायमा

फारसको राज्य चलिरहेको थियो, र दानियल त्यस राज्यअन्तर्गत सेवारत थिए। किनकि राजा दाराले उनको पदोन्नति गरेर उनलाई एक सय बीस शासकहरूमाथि अधिकारी तुल्याए; किनभने उनी तीनजना अधिपतिहरूमध्ये एक भए। अनि दानियलसँग उत्कृष्ट आत्मा भएको हुनाले राजा दाराले उनलाई सम्पूर्ण राज्यमाथि नियुक्त गर्ने विचार गर्दैथिए।

दानियल ३:४-८: तर यी सङ्गी-अधिकारीहरूले दानियललाई ईर्ष्या गर्दैथिए, र जान्दथिए कि तिनीहरूले उनमा कहिल्यै कुनै अपराध भेट्नुनेथिएनन्। यसकारण यी अधिकारीहरूले राजा दारालाई आग्रह गरे, कि तिनले निम्न ऐन पारित गरून्: तीस दिनसम्म राजा दाराको नाममा बाहेक अरु कसैको नाममा प्रार्थना गर्न निषेध गरिन्छ। अनि यो उर्दी पारित भएपछि यो बदली हुन सक्नेथिएन। यस परिस्थितिमा दानियलको स्थिरता हाम्रो निम्ति ठूलो चुनौती हो (१ पत्रुस ३:१३-१७)।

दानियल ६:९-१३: राजा दाराले यस लेखिएको उर्दीमा हस्ताक्षर गरे; अनि दानियलले परमेश्वरलाई प्रार्थना चढाउने कुरामा निरन्तरता दिइरहे; उनले दिनहुँ तीन पल्ट घुँडा टेकेर प्रार्थना गरे। अनि उनका शत्रुहरूले तुरुन्तै उनको पोल राजाकहाँ लगाइहाले।^७

दानियल ६:१४-१७: राजा दाराले सूर्यास्तसम्म दानियललाई छुटाउन प्रयत्न गरे; तर के गर्ने? यो उर्दी अपरिवर्तनशील थियो; यसकारण तिनी दानियललाई सिंहहरूको खोरमा फालिदिन बाध्य भए। तर यी अन्यजाति राजाले दानियललाई उत्साह दिएर ‘तिमीले जुन परमेश्वरलाई निरन्तर सेवा गर्दैछौ, ती परमेश्वरले तिमीलाई छुटकारा दिनुहुनेछ’ भने। ओहो, यो कति सुन्दर कुरा हो, जब विश्वास नगर्ने मानिसहरूले निष्ठावान्

विश्वासीहरूलाई नजिकबाट नियालेर हेर्दा उनीहरूको विश्वास र नैतिकता तिनीहरूमा सधैं ! हो, कहिलेकाहीँ यस्तै हुन्छ । तर प्रायः कुरा अर्कै छः ख्रीष्ट-विश्वासीहरूको न उच्च कोटिको विश्वास छ, न उनीहरूको व्यवहार उच्च स्तरको हुन्छ । यस्ता इसाईहरूले आफ्ना मुक्ति नपाएका साथीहरू र आफन्तहरू-प्रति आफ्नो जिम्मेवारी पूरा गर्दैनन्; अनि परमेश्वरका जनहरूले संसारका मानिसहरूको आशा निराशामा पारिदिन्छन् ।

दानियल ६:१८-२८: त्यस रातमा राजा दाराले रातको चल्ती मनोरञ्जन अस्वीकार गरे, र तिनी रातभरि उपवास बसे । त्यस रात तिनलाई निद्रा लागेन; अनि चिन्तित राजा बिहान सबैरै हतार-हतार सिंहहरूको खोरमा गए, र तिनले यी यहूदी भविष्यवक्तालाई सिंहहरूबाट कुनै हानि नभएको, सुरक्षित अवस्थामा भेट्टाए । अनि यी ईश्वर-भक्त भविष्यवक्ताले परमप्रभुलाई यसको श्रेय दिएर यसो भने: 'मेरा परमेश्वरले आफ्ना स्वर्गदूतलाई पठाउनुभएको छ र यी सिंहहरूका मुखहरू बन्द गर्नुभएको छ; यसकारण यी सिंहहरूले मलाई कुनै हानि गरेका छैनन् ।' तब दानियललाई यस खोरबाट निकालियो । त्यसपछि दानिएललाई भूटो आरोप लगाउने मानिसहरूलाई सिंहहरूको खोरमा फालियो, र सिंहहरूले तिनीहरूलाई कर्चामकुसुम पारेर खाइदिए । फलस्वरूप राजा दाराले सबै मानिसहरू, जातिहरू र भाषाहरूलाई एउटा राजाज्ञा लेखे: तिनको राज्यभरि सबै मानिस-हरूले दानियलका परमेश्वरको आदर गर्नु ।

खण्ड ७

दानियल ७:

दानियलले चारवटा पशुहरूको विषयमा देखेको सपना, जुन पशुहरूले संसारका चारवटा साम्राज्यहरू चित्रण गर्छन्

दानियलको पुस्तकको पहिलो खण्ड अर्थात् यसका पहिला छवटा अध्यायहरूचाहिँ प्रायः ऐतिहासिक विवरण हुन्; तर यस पुस्तकको अन्तिम छवटा अध्यायहरूचाहिँ भविष्यवाणी हुन् । अनि दानियल ७ र ८ अध्यायमा दानियलले देखेको सपना र त्यहाँ उल्लेख गरिएका उनका दर्शनहरू बेबिलोनका राजा बेल-शज्जरको शासनकालमा उनीकहाँ आए; त्यस बेलामा मादी र फारसीहरू सत्तामा आएका थिएनन् ।

दानियल ७:१-४: अनि यस सात अध्यायमा दानियलले देखेको एउटा दर्शन छ: उनले समुद्रबाट चारवटा ठूला पशुहरू निस्केका देखे । (अनि त्यो महासागर भूमध्यसागर थियो) । अनि ती चारवटा पशुहरूले संसारका चारवटा साम्राज्यहरू सङ्केत गर्छन् ।

पहिलो पशु: त्यस सिंहले बेबिलोनको साम्राज्य चित्रण गर्छ । अनि त्यसका चीलका पखेटाहरूले विजय हासिल गर्नमा त्यो कति छिटो थियो, त्यसको गुण सङ्केत गर्छन् ।^{८)} अनि त्यसका पखेटाहरू उखेलिएको मतलब के थियो भने, सायद त्यस कुराले नबूकदनेस्सरको पागलपन जनाउँछ होला; अनि चार पदको बाँकी खण्डले तिनको चङ्गाइ

भएको र तिनको जीवन परिवर्तन भएको कुरा बताउँछ होला ।

दानियल ७:५: दोस्रो पशु: भालुले मादी-फारसको संयुक्त साम्राज्य चित्रण गर्छ । अनि यस राज्यको मादी भएको भागभन्दा यसको फारसरूपी भाग ठूलो महत्त्वमा उठाइनेथियो । अनि यस भालुको मुखमा, यसका दाँतहरूले पक्रेका तीनवटा करङ्गहरू थिए; हुन सक्छ, ती करङ्गहरूले बेबिलोनका तीनवटा प्रदेशहरू सङ्केत गर्छन् होलान्, जुन प्रदेशहरू मादी र फारसीहरूले राजा कोरेसको शासनकालमा कब्जा गर्नेथिए: पूर्वमा बेबिलोन, दक्षिणमा मिस्र देश र एशिया माइनरमा लुडिया नामक राज्य ।

दानियल ७:६: तेस्रो पशु: चितुवाचाहिँ ग्रीस देशको प्रतीक थियो । यस चितुवाको पिठचूमा पक्षीका चारवटा पखेटाहरू थिए; अनि यी पखेटाहरूले ग्रीस साम्राज्यको द्रुत विस्तारको कुरा गर्छन् । अङ्क चारचाहिँ संसारको निम्ति निर्धारित सङ्ख्या हो । अनि पखेटाहरूले द्रुतगतिको कुरा गर्छन् । किनकि तेह्र वर्षभित्र सिकन्दर महान्ले संसारलाई जिते, र तिनी पूर्वमा भारतवर्षसम्म पुगे । त्यसपछि तिनी तेत्तीस वर्षको उमेरमा रिक्तो हात लिई मरे र यस संसारको इतिहास-मञ्चबाट फेरि लुप्त भए । अनि यस चितुवाका चारवटा टाउकाहरू थिए; यी टाउकाहरूले ग्रीस साम्राज्यको विभाजन प्रस्तुत गर्छन्; किनकि सिकन्दर महान्को मृत्यु भएपछि तिनका चारजना सेना-पतिहरूले यस साम्राज्यको एक-एक भाग प्राप्त गर्नेथिए ।

दानियल ७:७-८: अनि चौथो पशुचाहिँ एउटा शक्तिशाली र विनाशकारी पशु थियो । त्यो अरू पशुहरूभन्दा फरक थियो, तर त्यससँग तिनीहरूका पशुत्वका कति विशेषताहरू त थिए । निम्न शब्दले त्यसको बयान गरिएको छ: त्यो डरलाग्दो थियो, त्यो डरत्रास

पैदा गर्ने खालको थियो, त्यो अत्यन्त बलियो थियो; त्यसका ठूला-ठूला फलामका दाँतहरू थिए । त्यसले त्यो रोमी साम्राज्य सङ्केत गर्छ, जुन रोमी साम्राज्य ग्रीसको साम्राज्यको पछि आउनेथियो, जसको अस्तित्वचाहिँ बीचमा हराउनेथियो, र त्यसपछि निक्कै समय बिते-पछि त्यो पुनर्जागृत हुनेथियो । अनि त्यसको पुनर्जागृत भएको अवस्थामा त्यसका दसवटा सिङहरू हुनेथिए, अर्थात् त्यसका दसजना राजाहरू हुनेथिए, अनि तिनीहरूको बीचमा एउटा सानो सिङ उठ्नेथियो । अनि त्यस सानो सिङले पुनर्जागृत भएको रोमी साम्राज्यको भावी शासक अर्थात् ख्रीष्ट-विरोधीलाई सङ्केत गर्छ ।

दानियल ७:९-१४: अनि नौ पदमा दानियलले संसारको अन्तिम पाँचौँ साम्राज्य प्रस्तुत गरे, जुन साम्राज्यचाहिँ प्रभु येशू ख्रीष्टको महिमित राज्य हुनेछ; किनकि उहाँलाई नै सारा संसारमाथिको प्रभुत्व दिइनेछ । अब ती अति प्राचीन व्यक्तिको कुरा आयो: यी अति प्राचीन व्यक्तिको वर्णन प्रकाशको पुस्तकको एक अध्यायमा उल्लेख गरिनुभएको ख्रीष्टको वर्णनसित मिल्छ । तर तेह्र पदमा मानिसका पुत्रजस्तै एकजना यी अति प्राचीन व्यक्तिकहाँ आउनुभएको कुरा लेखिएको छ । तब यी अति प्राचीन व्यक्ति ख्रीष्ट येशू हुनुहुन्छ भन्ने विषयमा एउटा समस्या आयो । किनभने निश्चय ख्रीष्ट येशू आफूकहाँ आउन सक्नुहुन्न नै । यसकारण, मेरो विचारमा, सबैभन्दा उत्तम अर्थ तब निस्कन्छ, जब हामी यी अति प्राचीन व्यक्तिलाई चाहिँ परमेश्वर पिता सम्झन्छौं । अनि मानिसका पुत्रजस्तै एकजनाचाहिँ प्रभु येशू हुनुहुन्छ; उहाँ पिताको सामु आउनुहुनेछ, र उहाँले राज्यको अधिकार प्राप्त गर्नुहुनेछ ।

त्यस दर्शनमा अति प्राचीन व्यक्तिचाहिँ न्यायकर्ता भएर अदालतमा बस्नुहुन्छ (दानियल ७:१० र २६) । त्यो सानो सिङ

त्यसको साम्राज्य लगायत नष्ट भयो (११ पद)। अनि संसारमाथि शासन गर्ने अरू साम्राज्यहरू पनि समाप्त भए, तर देशहरू र जातिहरू रहेका छन् (१२ पद)। अनि प्रभु येशूलाई नै सार्वभौमिक प्रभुत्व र एउटा राज्य दिइएको हुन्छ, जुनचाहिँ कहिल्यै हट्नेछैन र जसको बदलीमा अरू कुनै राज्य आउने नै छैन (१४ पद)।

दानियल ७:१५-१८: अनि जब दानियलले यी दर्शनहरूको विषयमा आफ्नो विचलित मनमा उठेको चिन्ता प्रकट गरे, तब एकजना अज्ञात व्याख्याकारले उनलाई कुरा स्पष्ट पारे: यी चारवटा ठूला पशुहरूचाहिँ पृथ्वीबाट उठ्ने चारजना शासकहरू हुन्, जसले संसारमाथि शासन गर्नेछन्; तर यी राज्यहरूपछि सर्वोच्च परमेश्वर र उहाँका पवित्र जनहरूको राज्य आउनेछ। यस संसारका सबै राज्यहरू बितेर जानेछन्, तर सर्वोच्च परमेश्वरका पवित्र जनहरूको राज्य एउटा अनन्त राज्य हुनेछ। तीन पदमा यी पशुहरू समुद्रबाट निस्केर आउँछन्, जुन समुद्रले चाहिँ सामान्य अर्थमा अन्यजातिहरूलाई चित्रण गर्छ। तर यहाँ, सत्र पदमा यी पशुहरू पृथ्वीबाट निस्केर आउँदा रहेछन्; यसको प्रासङ्गिक अर्थ यस प्रकारको छ: नैतिक दृष्टिकोणले हेर्नु हो भने, यी साम्राज्यहरू सांसारिक छन्; स्वभावैले यी साम्राज्यहरू आत्मिक होइनन्, तर पूरापूर लौकिक हुन्।

दानियल ९:१९-२२: दानियलले त्यस चौथो पशुको विषयमा विशेष सोधखोज गरे; त्यसको क्रूरता र त्यसको निर्दयता अरू सबैको भन्दा बढी, अँ, अति भयानक थियो। अनि उनले दस सिङहरूको विषयमा, साथै त्यस अर्को सिङको विषयमा पनि जान्न चाहे, जसको सामु तीनवटा सिङहरू ढले। सङ्कष्ट-कालभरि त्यस दिनसम्म त्यस सानो सिङले पवित्र जनहरूसित लडाइँ गरिरहेको उनले

देखिरहे, जुन दिनमा यी अति प्राचीन व्यक्ति आउनुभयो, जसले पवित्र जनहरूका दुःख-कष्टहरू अन्त गर्नुभयो र तिनीहरूलाई त्यो राज्य दिनुभयो।

दानियल ७:२३-२८: यी अज्ञात व्याख्याकारले चौथो पशुको विषयमा, दसवटा सिङहरूको विषयमा र त्यस अहङ्कारी सानो सिङको विषयमा अर्थ खोले। साढे तीन वर्षसम्म त्यस सानो सिङले सर्वोच्च परमेश्वरको निन्दा गर्नेछ, पवित्र जनहरूलाई सताउनेछ र यहूदी तिथि-पात्रो बदली गर्ने चेष्टा गर्नेछ; (यो हो त्यो महासङ्कष्ट, जसको विषयमा प्रभु येशूले मत्ती २४:२१ पदमा बोल्नुभयो)। तर अन्तमा त्यसबाट त्यसको अधिकार खोसिनेछ, अनि हाम्रा प्रभुको अनन्त राज्य, त्यो महिमत राज्य शुरु हुनेछ। अनि डर र आश्चर्य दानियलको प्रतिक्रिया थियो।

खण्ड ८

दानियल ८:

**दानियलले मादी-फरासरूपी साँढ-
भेड़ा र ग्रीक देशरूपी बोकाको
विषयमा देखेको दर्शन**

दानियल ८:१-४: दुई वर्षपछि दानियलले एउटा साँढभेड़ा र एउटा बोकाको विषयमा दर्शन देखे। अनि त्यो साँढभेड़ाचाहिँ फारस थियो, अनि त्यसका दुईवटा सिङहरू-चाहिँ मादी र फारसका राजाहरू थिए। एउटा सिङ अर्को सिङभन्दा अग्लो थियो; यसर्थ

फारसका राजा मादीका राजाभन्दा शक्तिशाली हुनेथिए। त्यो साँढभेडा विजयको दौडमा थियो र पश्चिम, उत्तर र दक्षिणतिर अघि बढिरहेको थियो; त्यसको सामना कसैले गर्न सक्दैनथियो जस्तो देखिन्थ्यो।

दानियल ८:५-८: त्यसपछि एउटा बोका पश्चिमबाट तुफानभँ आयो; अनि त्यो बोका ग्रीस थियो। त्यसको छर्लङ्ग देखिने एउटा सिङ थियो, अर्थात् त्यसका प्रमुख राजा सिकन्दर महान् थिए। त्यस बोकाले साँढभेडालाई जित्यो, र ठूला-ठूला विजयहरू हासिल गर्न त्यो अघि बढ्यो। जब सिकन्दर महान्को मृत्यु भयो, तब तिनको राज्य चार भागमा विभाजन गरियो; यसको विषयमा आठ पदको वर्णन यस प्रकारको छ: 'अनि त्यसको सट्टामा आकाशका चार दिशातिर फर्केका चारवटा हेर्न लायकका सिङहरू निस्के।'।

दानियल ८:९-१४: यी चारवटा भाग-हरूमध्ये एक भागमाथि त्यस सानो सिङले अर्थात् एन्टिओकस एपिफानेसले शासन गर्नेथियो; तिनको सैनिक विजयले तिनलाई दक्षिण, पूर्व र प्यालेस्टाइनमा, त्यस महिमित देशमा लानेथियो। दस पदले तिनले यहूदी-हरूलाई कसरी सतावट गर्नेछ, सो बयान गरेको छ।^{१)} तिनले परमप्रभुको निन्दा गरे, यरूशलेममा नियमित बिलदानहरू चढाउने व्यवस्था बन्द गरे र यसको मन्दिर अपवित्र तुल्याए (८:११-१२)। अनि तिनको यो अपवित्र तुल्याउने कार्य दुई हजार तीन सय दिनसम्म रहनेछ भन्ने कुरा दानियलले थाहा पाए। यो तुच्छ, घृणित कार्य छ वर्ष र तीन-चार महिना लाग्यो र ख्रीष्टपूर्व १७१ सालदेखि १६५ सालभित्र पूरा भयो।

दानियल ८:१५-१७: अबचाहिँ गब्रिएललाई आदेश दिइयो, तिनले दानियललाई यस दर्शनको अर्थ खोलून्।

दानियल ८:१८-२६: दानियल एक साहसी, ईश्वरभक्त मानिस थिए, तर

स्वर्गदूतको उपस्थितिमा डरले उनलाई छोपिदियो; यसैले उनी भुइँमा घोप्टो परे, र गहिरो निद्रमा परे। हुन सक्छ, यस कुराले परमेश्वरको शक्ति र पवित्रतामा जोड दिनु थियो, जुन शक्ति र पवित्रता उहाँका दूतहरूको उपस्थितिमा पनि महसुस गरिन्छ। यस दर्शनको अर्थ-खोलाइ ८:१९-२२ पदहरूमा शुरु हुन्छ, तर तेइस पदमा आएर हामी एन्टिओकस एपिफानेसदेखि टाढा, तिनको भावी प्रतिरूप देख्छौं, एकजना निर्दयी राजालाई देख्छौं, जसले सङ्कष्टकालमा पवित्र जनहरूलाई निर्ममतापूर्वक सताउनेछन्। यिनी यति धूर्त, यति घमण्डी र यति छली हुनेछन्, यहाँसम्म कि यिनी शासकहरूका महाशासकको विरोधमा अर्थात् प्रभु येशू ख्रीष्टको विरुद्धमा उठ्नेछन्; तर ईश्वरीय हस्तक्षेपद्वारा यिनी नष्ट पारिनेछन्। यस दर्शनको सन्दर्भको विषयमा दानियललाई के भनियो भने, यो दर्शन त भविष्यको विषयमा छ।

दानियल ८:२७: दानियल केही दिन बिरामी परे; उनी आश्चर्यचकित भए र अन्योलमा परे।

खण्ड ९

दानियल ९:

सत्तरी हप्ताको बारेमा दानियलले देखेको दर्शन, जुन सत्तरी हप्तामा अन्यजातिहरूले प्रभुत्व गर्छन्

दानियल ९:१-२: यस अध्यायमा लेखिएको कुरा मादीका राजा दाराको

शासनकालमा भएको हो। यर्मियाको पुस्तक अध्ययन गर्दा दानियलले के बुझे भने, त्यसमा उल्लेख गरिएको सत्तरी वर्षको निर्वासनको समय प्रायः पूरा भएको थियो।

दानियल ९:३-१९: उनले आफ्ना पापहरू र आफ्ना मानिसहरूका पापहरू स्वीकार गरे; (किनकि उनले यहाँ 'हामी' र 'हाम्रा' भन्ने शब्दहरू प्रयोग गरे); अनि उनले परमप्रभुलाई उहाँले यरूशलेम शहर र यहुदाका मानिसहरूको विषयमा गर्नुभएका उहाँका प्रतिज्ञाहरू पूरा गर्नुहुन अनुरोध गरे। यी भविष्यवाक्ताका प्रार्थनाहरूको उत्तरमा परमेश्वरले उनलाई 'सत्तरी हप्ता'को विषयमा एउटा अति महत्वपूर्ण प्रकाश दिनुभयो, जुन प्रकाशचाहिँ 'पवित्र बाइबलका भविष्यवाणीहरूको मेरुदण्ड' मानिन्छ।

दानियलका निवेदनहरू परमेश्वरका सद्गुणहरूमाथि स्थापित थिए, जस्तै: उहाँको महानता, उहाँको भययोग्यता, उहाँको विश्वासयोग्यता, उहाँको धार्मिकता, उहाँको क्षमाशीलता र उहाँका कृपाहरूमाथि, साथै उहाँका चासोहरूमाथि आधारित थिए, जस्तै: उहाँको प्रजा, उहाँको शहर, उहाँको पवित्र पर्वत र उहाँको पवित्रस्थानमाथि।

दानियल ९:२०-२३: उनले प्रार्थना गरिरहेको बेलामा गब्रिएल वेगसित उडेर आए र बेलुकाको बलिदान चढाउने समयतिर दानियलकहाँ आइपुगे। तिनले दानियललाई 'तिमी अति प्रिय छौ' भने; यो कत्रो सम्मान! अनि यो मान्यता सीधा परमेश्वरबाट आयो। त्यसपछि गब्रिएलले सत्तरी हप्ताको रूपमा यहुदी जातिको भावी इतिहासको रूपरेखा दिए। अनि यस रूपरेखामा हरेक हप्ताले सात वर्ष सङ्केत गर्छ।^{१०)} परमेश्वरको योजना बुझ्नको निम्ति यो भविष्यवाणी धेरै महत्वपूर्ण भएको हुनाले हामी यसको एक-एक वाक्य नियालेर हेर्नेछौं।

दानियल ९:२४: 'तिम्रा मानिसहरू र तिम्रो पवित्र शहरको निम्ति सत्तरी हप्ता तोकिएका छन्।' तिम्रा मानिसहरू भन्नाले इस्राएली जाति बुझिन्छ, र यरूशलेम शहरलाई यहाँ 'तिम्रो पवित्र शहर' भनिएको छ। यस भविष्यवाणीको पहिलो भाग इतिहासमा पूरा भइसक्यो; यसबाट स्पष्ट बुझिन्छ, कि यी सत्तरी हप्ताहरू वर्षहरूरूपी हप्ताहरू हुन्। यसो हो भने, सत्तरी हप्ताहरू चार सय नब्बे वर्षहरू हुन्छन्। हामी हेर्दै जान्छौं कि सत्तरी हप्ताहरू तीनवटा भाग गरिएका छन्: पहिले सात हप्ता, त्यसपछि बासट्टी हप्ता र केही समयको अन्तरालपछि अन्तिम एक हप्ता हुन्छ। अनि यी सत्तरी हप्ताहरूको अन्तमा निम्न छवटा कुराहरू हुनेछन्:

क) 'अपराध समाप्त गरिनेछ, र पापहरूको अन्त गरिनेछ।' साधारण अर्थमा यसको सन्दर्भ सायद इस्राएली जातिका सबै पापी चालहरू होलान्; तर यस वाक्यको विशेष सन्दर्भ छ; किनकि इस्राएली जातिले मसीहलाई गरेको इन्कार यसको खास सन्दर्भ हो। किनभने ख्रीष्ट येशूको देस्रो आगमनमा बाँकी रहेका यहुदीहरू विश्वासमा उहाँकहाँ फर्कनेछन्, अनि त्यस बेलामा यस जातिको अपराध र तिनीहरूका पापहरू क्षमा हुनेछन्।

ख) 'अधर्मको निम्ति प्रायश्चित गरिनेछ।' मेलमिलापको सत्आधार गलगथांमा स्थापित भएको हो। तर यस वाक्यको सन्दर्भचाहिँ त्यो भावी समय हो, जुन समयमा इस्राएली जातिको बीचमा जस-जसले विश्वास गर्छन्, ती मानिसहरूले ख्रीष्ट येशूले पूरा गर्नुभएको त्राणको कामबाट लाभ उठाउनेछन् र आनन्द उपभोग गर्नेछन्।

ग) 'अनन्त धार्मिकता ल्याइनेछ।' यस वाक्यले पनि ख्रीष्ट येशूको दोस्रो आगमन र उहाँको हजार वर्षको राज्यतिर औँल्याउँछ, जुन बेलामा राजाले धार्मिकतापूर्वक राज्य गर्नुहुनेछ। यो एउटा अनन्त धार्मिकता हो,

किनकि यो धार्मिकता अनन्तकालसम्म लगातार रहिरहनेछ ।

घ) 'यस दर्शन र यस भविष्यवाणीमाथि मोहरछाप लगाइनेछ ।' पुरानो नियमको भविष्यवाणीको मुख्य भाग र यसको चरम-विन्दुचाहिँ यस पृथ्वीमा फर्केर आउनुहुने ख्रीष्ट येशूको महिमित आगमन र त्यसपछि उहाँले यस पृथ्वीमा स्थापित गर्नुहुने उहाँको राज्य हो । यसकारण यी सत्तरी हप्ताहरूको अन्तमा धेरैभन्दा धेरै भविष्यवाणीहरू पूरा हुनेछन् ।

ङ) 'र महापवित्रस्थान अभिषेक गरिनेछ ।' ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यको शुरुमा इजकिएल ४०-४४ अध्यायहरूमा वर्णन गरिएको मन्दिर यरूशलेममा अभिषेक गरिनेछ अर्थात् पवित्र कार्यको निम्ति अर्पण गरिनेछ । अनि परमप्रभुको महिमा फेरि प्रभु येशूको रूपमा फर्केर आउनेछ (इजकिएल ४३:१-५) ।

दानियल ९:२५: 'यसैले जानिराख र बुझ: यरूशलेम पुनर्स्थापित गर्ने र निर्माण गर्ने आज्ञा निस्केको समयदेखि मसीह ती प्रधानको समयसम्म सात हप्ता र बासट्टी हप्ता हुनेछन् ।' यसो हो भने, हामीले जान्नुपर्छ र बुझ्नुपर्छ: यो आज्ञाचाहिँ राजा अर्तक्जर्जेसले ख्रीष्टपूर्व ४४५ सालमा घोषणा गरेको उर्दी हो (नहेम्याह २:१-८) ।

'मसीह ती प्रधानको समयसम्म;' यस वाक्यको सन्दर्भ ख्रीष्ट येशूको पहिलो आगमन मात्र हुँदैन, तर विप्रेष गरी उहाँको क्रूसको मृत्यु पो हुन्छ (९:२६^१ हेर्नुहोस्) ।

'... सात हप्ता हुनेछन् अर्थात् उनन्यचास वर्ष हुनेछन्, साथै बासट्टी हप्ता अर्थात् चार सय चौतीस वर्ष हुनेछन् ।' उनहतर हप्ता दुईवटा अवधिहरूमा विभाजन गरिएको छ अर्थात् सात हप्ता र बासट्टी हप्तामा विभाजन गरिएको छ ।

'अँ, ती सङ्कष्टका समयहरूमा त्यसको सङ्कर र त्यसको पर्खाल फेरि बनाइनेछ ।'

सङ्कष्टका समयहरूमा यरूशलेम शहर त्यसको चोकर र खोईको साथमा पुनर्निर्माण गरिनेछ; सात हप्तारूपी पहिलो अवधिमा यरूशलेम शहर सार्वजनिक स्थल र सुरक्षाको खोईको साथ फेरि निर्माण गरिनेछ, तर विरोधविना र अशान्तिविना होइन ।

दानियल ९:२६: 'अनि बासट्टी हप्तापछि ...;' बासट्टी हप्ताचाहिँ त्यो दोस्रो अवधिको समय हो । अब सत्तरी हप्तामा उनहतर हप्ता पूरा भए, जब मसीह काटिनुहुनेछ । अनि यहाँ हाम्रो सामु मुक्तिदाता प्रभुको मृत्युको सम्बन्धमा एउटा सुस्पष्ट सन्दर्भ-पद छ । यस सिलसिलामा एक सय वर्षअघि सर रोबर्ट एन्डर्सनले 'आउन लाग्नुभएका प्रधान' भन्ने किताबमा उनहतर हप्ताको विस्तृत हिसाब दिए; तिनले हिसाब लगाउँदा तीन सय साठी दिन लाग्ने भविष्यवाणीका वर्षहरू गन्ने तरिका अपनाए । यस गन्तीमा तिनले अधिवर्षहरू, तिथिपत्रमा भएका गल्तीहरू र ख्रीष्टपूर्वबाट इस्वी संवत्मा आउने वर्षगणनामा भएको हेरफेर आदि कुरामाथि ध्यान दिए । अनि तिनले के चाल पाए भने, उनहतर हप्ताको समय त्यस दिनमा पूरा भयो, जुन दिनमा प्रभु येशूले भव्यताको साथ यरूशलेममा प्रवेश गर्नुभयो, अर्थात् उहाँको मृत्युको पाँच दिन अगाडि त्यो दिन पूरा भयो ।¹¹⁾

'तर आफ्नो निम्ति होइन'; अथवा अक्षरशः '... र उहाँको केही रहनेछैन ।' यस वाक्यको मतलब निम्न प्रकारको हुन सक्छ: क) जुन इस्राएली जातिको निम्ति उहाँ आउनुभयो, त्यस जातिबाट उहाँले केही पनि पाउनुभएन । अथवा ख) जब उहाँ मर्नुभयो, तब उहाँको न कुनै सन्तान, न कुनै वंश थियो (यशैया ५३:८) । अथवा ग) हुन सक्छ, यो उहाँको ठूलो गरिबी बयान गरिएको सामान्य कथन थियो होला; किनभने उहाँले आफ्ना लुगाहरू-बाहेक अरू केही पनि छोड्नुभएन ।

‘अनि त्यस आउने प्रधानका मानिसहरूले यो शहर र यो पवित्रस्थान नाश गर्नेछन् ।’ ती आउने शासकचाहिँ पुनर्जागृत भएको रोमी साम्राज्यको प्रमुख हुनेछन्, जसलाई कसै-कसैले ख्रीष्ट-विरोधी भनेर तोकिएका छन् । सङ्कष्टकालको समयमा ती प्रधान सत्तामा आउनेछन् । अनि निस्सन्देह त्यसका मानिसहरू रोमीहरू हुनेछन् ।

... यो शहर र यो पवित्रस्थान नाश गर्नेछन् ।’ सम्राट टाइटसको अधीनस्थ रोमी-हरूले इस्वी संवत् ७० सालमा यरूशलेम र यसको मन्दिर नष्ट गरे । त्यो सुनको ठाँटबाँट भएको, सेतो सङ्गमरमरको मन्दिर कति भव्य थियो, कति !

‘अनि यसको अन्तचाहिँ बाढद्वारा हुनेछ ।’ त्यस बेलाको कुरा हो: यो शहर बाढले नाश भएभैं माटोमा मिलाइयो । उदाहरणको निम्ति, यस मन्दिरको एउटा ढुङ्गा अर्को ढुङ्गामाथि छोडिएन । रोमी सम्राट टाइटसले आफ्ना सिपाहीहरूलाई हेरोदको यस मन्दिरमा आगो लगाइदिन निषेध गरे, तर यसको सुन प्राप्त गर्ने हेतुले तिनीहरूले तिनको आज्ञा उल्लङ्घन गरे र यस मन्दिरमा आगो लगाएर यसको सुन पग्लाए । अनि ढुङ्गाहरूको बीचबाट त्यो पग्लिएको सुन निकाल्न तिनीहरूले यसका ठूला-ठूला ढुङ्गाहरू खोल्नुपरेको थियो; अनि यसरी नै मती २४:१-२ पदहरूमा उल्लेख गरिएका ख्रीष्ट येशूका शब्दहरू पूरा भए र दानियलले कहेको भविष्यवाणी पूरा भयो ।

‘र लडाइँको अन्तसम्म उजाड़तामाथि उजाड़ता तोकिएको छ ।’ त्यस समयदेखि यरूशलेम शहरको लडाइँ र विनाश यसको इतिहासको विषय हुनेछ । अनि जुन अन्तको विषयमा यहाँ लेखिएको छ, त्यो अन्तचाहिँ अन्यजातिहरूको समयको अन्त हो । यस शब्दमा यो अर्थ लाग्छ ।

दानियल ९:२७: अब हामी सत्तरीऔं हप्तामा आइपुगेका छौं । अनि अघि भनेभैं

माथि उनहत्तरऔं र सत्तरीऔं हप्ताको बीचमा समयको अन्तराल हुन्छ । अनि यो अन्तराल-समय मण्डलीको युग हो, जुन मण्डलीको युगचाहिँ पेन्टेकोस्टको दिनदेखि ख्रीष्ट-विश्वासीहरू उठाइलग्ने दिनसम्म जान्छ । यो युग पुरानो नियमभरि कहीं पनि उल्लेख गरिएको छैन; यो युग संसारको जगदेखि नै परमेश्वरमा लुकिरहेको एउटा रहस्य थियो, तर नयाँ नियमको अवधिमा यो रहस्य प्रेरित-हरू र भविष्यवक्ताहरूद्वारा प्रकट भयो । तर नासरतको सभाघरमा हाम्रा प्रभु येशू आफूले अन्तराल-समय हुने नियम असल ढङ्गले प्रस्तुत गर्नुभयो (लूका ४:१८-१९) । किनकि प्रभु येशूले यशैया ६१:१-२^{म्} खण्ड उद्धृत गर्नुभयो, तर ‘परमप्रभुको ग्रहणयोग्य वर्षको प्रचार गर्न’ भनेर आफ्नो पहिलो आगमनमा कुरा छोड्नुभयो; उहाँले आफ्नो दोस्रो आगमनमा हुने न्यायको विषयमा कुरा गर्नुभएन, जसको विषयमा यस्तो लेखिएको छ: ‘र हाम्रा परमेश्वरको बदला लिने दिनको घोषणा गर्न उहाँले मलाई पठाउनुभएको हो’ (यशैया ६१:२^{म्}) । यी दुईवटा वाक्यको बीचमा सम्पूर्ण मण्डलीको युग परेको छ ।

‘अनि एक हप्ताको निम्ति त्यसले धेरैसँग एउटा वाचा पक्का गर्नेछ ।’ त्यसपछि यी रोमी शासकले एक हप्ताको निम्ति अर्थात् सङ्कष्ट-कालको सात वर्षसम्म धेरैसँग एउटा करार बाँधेछन् । धेरै भन्नाले यहाँ इस्राएली जातिका बहुसङ्ख्या मानिसहरू बुझिन्छ, जो विश्वासमा छैनन् । त्यो करार कस्तो किसिमको करार होला त ? हुन सक्छ, त्यो करार आपसमा मित्रता कायम राख्ने एउटा सन्धि होला, अथवा एक-अर्कालाई आक्रमण गर्नेछैनौं भन्ने मैत्री सन्धि होला, अथवा इस्राएल देश आक्रमण गर्ने देश र जाति जुनसुकै भए पनि त्यसको विरोधमा सैन्य सहायताको निम्ति म बन्धक हुनेछु भन्ने एउटा सन्धि हुन सक्छ ।

‘तर यस हप्ताको बीचमा त्यसले बलिदान र भेटी बन्द गरिदिनेछ;’ यी रोमी शासक इस्राएली जातिको शत्रु पो बनेछन्, जसले अबदेखि उसो कसैलाई पनि परमप्रभुको निम्ति कुनै बलिदान र भेटी चढाउन दिनेछैनन् ।

‘अनि सर्वनाश नभएसम्म त्यो उजाड़ पार्नेचाहिँ घृणित वस्तुहरूरूपी पखेटामाथि आउनेछ ।’ हामीले मत्ती २४:१५ पदबाट के सिक्छौं भने, तिनले यरूशलेमको मन्दिरमा एउटा घिनलाग्दो मूर्ति खडा गर्नेछन्, जसको पूजा सबैको निम्ति अनिवार्य हुनेछ होला । अनि कसैको विचारमा, यहाँ पखेटाले मन्दिरको देब्र-दाहिने उपभवनको अर्थ लिन्छ अरे ।

‘त्यो उजाड़ पार्नेचाहिँ ...;’ तिनले खडा गरेको त्यो मूर्ति जसले पूजा गर्न मान्दैनन्, तिनीहरूलाई तिनले सताउनेछन् र नष्ट गर्नेछन् । तिनी तिनीहरूको निम्ति एक डर-लाग्दो विनाशक बनेछन् ।

‘अँ, सर्वनाश नभएसम्म ... जे तोकिएको छ, त्यो त्यस उजाड़ पार्नेमाथि खन्याइनेछ ।’ यसकारण बुभुहोस्: यस सत्तरीऔं हप्ताको दोस्रो भागभरि यहूदीहरू निरन्तर भयानक सतावटमा पर्नेछन् । अनि यस अवधिलाई ‘महासङ्कष्ट’ भनिन्छ । त्यसपछि यी उजाड़ पार्ने रोमी शासक नष्ट हुनेछन्; किनकि परमेश्वरको आदेशअनुसार तिनी आगोको कुण्डभित्र फालिनेछन् (प्रकाश १९:२०) ।

खण्ड १०

दानियल १०:

परमेश्वरको महिमाको दर्शन, जुन

दर्शनले आउन लागेका

घटनाहरूको रूपरेखा दिन्छ

दानियल १०:१-९: यस अध्यायमा उल्लेख गरिएका घटनाहरू फारसका राजा कोरेसको तेस्रो वर्षमा घटेका थिए । राजा कोरेसको उर्दाअनुसार केही वर्षअघि कति निर्वासित यहूदीहरू यरूशलेममा फर्किसके, तर दानियलचाहिँ निर्वासनमा बसिरहे । हुन सक्छ, यरूशलेमबाट फर्केर आएका मानिसहरूले दिएको निरुत्साहित खबरहरूले गर्दा हो कि (किनकि मन्दिरको निर्माण-कार्य रोकिएको थियो), अथवा निर्वासनमा रहेका मानिसहरूको कमजोर आत्मिक अवस्थाले गर्दा हो कि, अथवा आफ्ना जनहरूको भविष्यको बारेमा दानियलले जान्न चाहेका हुनाले उनले तीन हप्तासम्म विलाप गरे; त्यसपछि उनी टाइग्रिस नदीको किनारामा उभिरहेका थिए; (हिब्रूमा यस नदीको नाम हिड्डुकेल हो) । त्यहाँ उनले एउटा दर्शन देखे: मलमलको वस्त्र पहिरेका एकजना महिमावान् मानिस उनीकहाँ देखा परे । अनि यी मानिसको वर्णन प्रकाश १:१३-१६ पदको खण्डमा प्रभु येशूको विषयमा दिइएको वर्णनसँग मिल्छ ।

दानियल १०:१०-१४: त्यसपछि उनले तिनका शब्दहरूको आवाज सुने; तिनले दानियलका प्रार्थनाहरूको उत्तर किन ढिलो भएको थियो, यसको स्पष्टीकरण दिए: फारस राज्यका प्रधानले एक्काइस दिनसम्म विरोध गरेका रहेछन् । यी प्रधान (वा शासक) को थिए होलान्, जसले यति लामो समयसम्म

दानियलले आफ्नो प्रार्थनाको उत्तर पाउनदेखि प्रतिरोध गर्न सके ? इस्त्राएली जातिका प्रधान स्वर्गदूत र संरक्षक माइकल रणभूमिमा उत्रन बोलाइएका हुनाले फारसका प्रधानको विषयमा निम्न अर्थ लाग्छः यिनी एक दुष्ट स्वर्गदूत हुनुपर्छ, जसको शक्ति मानव शासकको भन्दा ज्यादा थियो । श्री लियोन वूडले दानियलको पुस्तकको विषयमा लेखेको आफ्नो उत्कृष्ट टिप्पणीमा यसरी बताएका छन्ः

‘बीस पदअनुसार उस्तै प्रकारले निर्धारित समयमा ग्रीसका पनि प्रधान हुने रहेछन्, अनि फरासको राज्य ग्रीसको हातमा परेपछि परमेश्वरका जनहरू ग्रीस देशको अधीनस्थ पर्नेथिए; यसकारण निम्न सुभाउ न्यायसंगत देखिन्छः शैतानले प्रायःजसो विशेष दूत-हरूलाई नियुक्त गर्दो रहेछ, जसले परमेश्वरका जनहरूको विरुद्धमा जान विभिन्न सरकार-हरूलाई प्रभाव पार्छन् र उक्साउँछन् । यस पृथ्वीमा परमेश्वरको योजना पूरा हुने-नहुने सन्दर्भमा यी प्रधानताहरूले आपसमा संघर्ष गरिरहेको सम्बन्धमा निश्चित यस अध्यायले ठूलो योगदान पुऱ्याएको छ (एफेसी ६ः११-१२) ।’ 12)

तर मलाई भन्नुहोस्, यी फारसका प्रधान कसरी एक्काइस दिनसम्म परमप्रभुलाई प्रतिरोध गर्नमा सफल हुन सके त ? अनि सर्वशक्तिमान् परमेश्वरलाई किन माइकलको सहायताको खाँचो पर्यो र (पद १३) ? 13)

एउटा सुभाउ यस प्रकारको छः पाँच र छ पदमा बयान गरिएका मानिस प्रभु येशू हुनु-हुन्नथियो, तर एकजना स्वर्गदूत पो थिए; हुन सक्छ, तिनी गब्रिएल पो थिए कि कसो हो ?

जेजस्तो भए पनि, दानियलको प्रार्थनाको उत्तर किन रोकियो, सो कुराको निम्ति यी व्यक्तिले सुस्पष्ट कारण दिए । हामीले अघि भनिसक्यौंः फारसको राज्यका प्रधान यसको निम्ति जिम्मेवार थिए । यी महिमित व्यक्तिले यो प्रतिज्ञा पनि दिएः पछिल्ला दिनहरूमा

दानियलको जातिमाथि अर्थात् यहूदीहरूमाथि के-के आइपर्नेथियो, सो कुरा तिनले उनलाई बुझाउन लागेका थिए । अनि यही कुरा एघार र बाह्र अध्यायमा गरिन्छ ।

दानियल १०ः१५-१९ः उनीसँग बोल्नेचाहिँ मलमलको वस्त्र पहिरेका यी मानिस थिए कि अरू कुनै स्वर्गदूत थिए ? यसको विषयमा प्रश्न रहेको छ । यस दर्शनरूपी अनुभवले गर्दा दानियल कमजोर भए र बोल्न सकेनन्; तर मानिसको जस्तो रूप भएका व्यक्तिले उनलाई छोएर बलियो तुल्याए ।

दानियल १०ः२०-२१ः त्यसपछि ती व्यक्तिले, जसलाई दानिएलले ‘मेरा प्रभु’ भनेर सम्बोधन गरे, उनलाई भनेः तिनले अबचाहिँ फारसका प्रधानसँग लडाइँ गर्नुपर्‍यो, त्यसपछि ग्रीसका प्रधानसित भिड्नुपर्‍यो । सत्यताको शास्त्रमा के-के लेखिएको थियो, सो कुरा तिनले दानियललाई प्रकट गर्न लागेका थिए । ‘तिमीहरूका प्रधान माइकल’ भन्नाले दानियल र उनको जातिका प्रधान बुझिन्छ । यिनीचाहिँ यी लडाइँहरूमा तिनको पक्ष लिने र तिनलाई सहायता गरेका एकमात्र व्यक्ति थिए ।

खण्ड ११

दानियल ११ः१-३५ः

नजिकको भविष्यको विषयमा

दिइएका भविष्यवाणीहरू

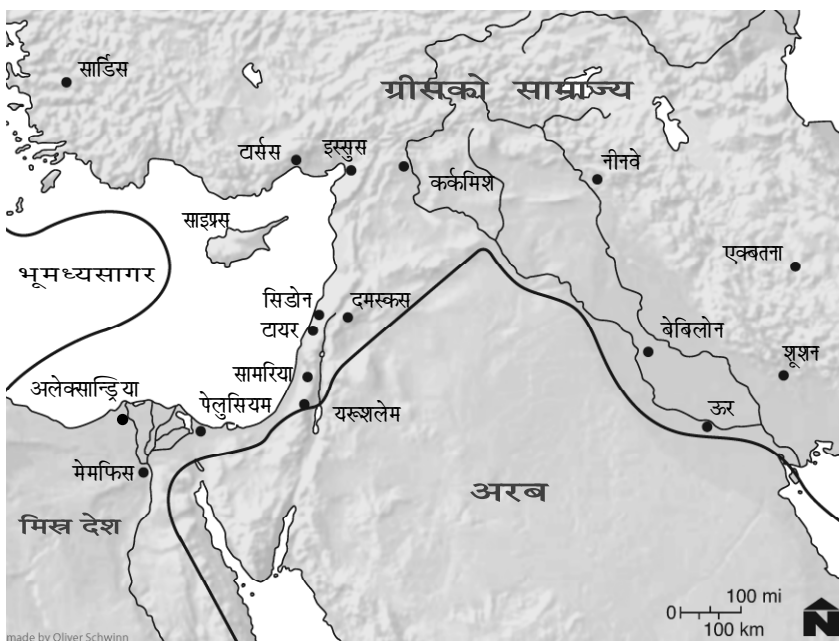
क) दानियल ११ः१-३ः ग्रीक देश मादी-फारसमाथि विजयी भएको

जुन बेलामा यो पुस्तक लेखियो, त्यस बेलामा ११ः१-३५ पदको खण्डमा लेखिएका कुराहरू भविष्यमा हुन आउने कुराहरू थिए,

तर हालैमा यी कुराहरू भइसकेको इतिहास भएका छन् । तर दानिएल ११:३६-४५ पदको खण्डमा लेखिएका कुराहरू अबै पनि भविष्यमा पूरा हुन बाँकी छन् ।

‘अनि मचाहिँ – मादी दाराको पहिलो वर्षमा म उसलाई साथ दिन र बलियो तुल्याउन खडा भएँ ।’ एक पदमा ‘उसलाई’ भनिएको व्यक्ति कि त दानिएल १०:२१ पदमा उल्लेख गरिएका माइकल हुनुपर्ला, कि त राजा दारा हुन सक्छन् । अनि दुई पदले फारसका

चारजना राजाहरूको प्रतापको विषयमा कुरा गरेको छ, विशेष गरी फारसका चौथो राजाले ग्रीस देशको विरोध गरेको कुरा गरेको छ । फारसका यी चारजना राजाहरू क्याम्बिसेस, प्र्यूडो-स्मेर्डिस, दारा प्रथम अर्थात् हिस्टस्पेस र अर्तक्जर्जस प्रथम अर्थात् अहासूरस थिए । अनि तीन पदमा बताइएका शक्तिशाली राजा सिकन्दर महान् थिए, जसले फारसबाट विश्वमाथिको शक्ति खोसे र ग्रीसमा ल्याइ-दिए ।

ख्रीष्टपूर्व ३२० सालमा सिकन्दर महान्को ग्रीक साम्राज्य

ख) दानियल ११:४-३५: ग्रीक साम्राज्य टुक्रिएको

अ) दानियल ११:४-२०: मिस्र देश र सिरियाको बीचका लडाइँहरू

दानियल ११:४: जब सिकन्दर महान्को मृत्यु भयो, तब तिनको राज्य चार भागहरूमा

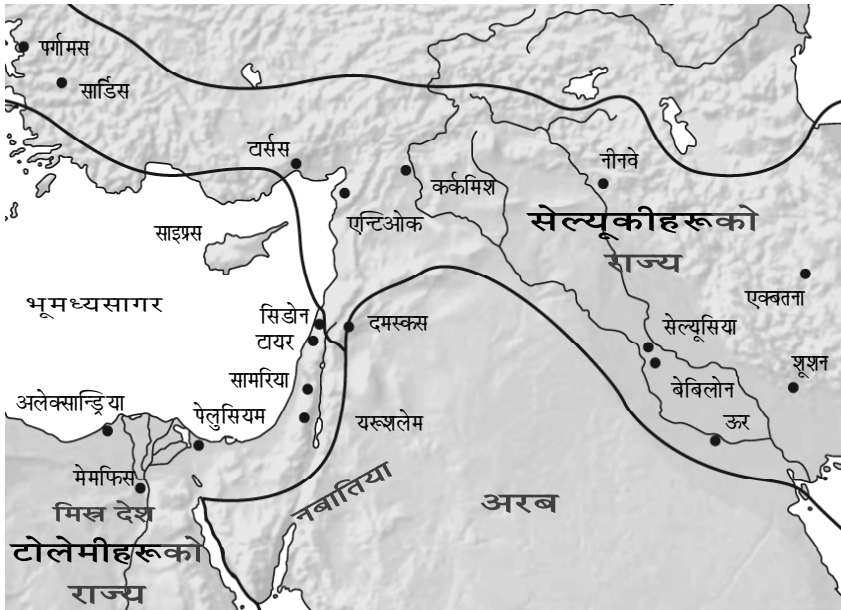
विभाजित भयो: मिस्र देश, सिरिया-बेबिलोन, एशिया माइनर र ग्रीस । मिस्र देशका शासक दक्षिणका राजा थिए भने, सिरिया-बेबिलोनका शासक उत्तरका राजा थिए । सिकन्दर महान्का उत्तराधिकारीहरूमध्ये कोही पनि तिनको वंशका थिएनन्, तर उनीहरू तिनका सेनापतिहरू थिए ।

दानियल ११:५-६: अनि पाँच पददेखि पैंतीस पदसम्मको खण्डमा मिस्र देश र सिरिया-बेबिलोनको बीचमा लगभग दुई शताब्दीसम्म चलिरहेको लडाइँ वर्णन गरिएको छ। दक्षिणका पहिला राजा टोलेमी प्रथम थिए; अनि तिनीभन्दा बलवान् भएका राजा-चाहिँ सिरियाका सेल्यूकस प्रथम थिए। शुरुमा यी दुईजना साथी थिए, तर त्यसपछि यिनीहरू एक-अर्काका विरोधी भए।¹⁴⁾ पछि ख्रीष्टपूर्व २५२ सालमा टोलेमी द्वितीयकी छोरी बेरेनीसेले सिरियाका राजा एन्टिओकस द्वितीयलाई विवाह गरिन्, जुन कुराले यी दुईवटा राष्ट्रहरूको बीचमा मेलमिलाप ल्याउनुपर्नेथियो; तर षड्यन्त्र र हत्याको प्रवाहमा यो रणनीति डुब्यो र असफल भयो।

दानियल ११:७-९: अनि बेरेनीसेका भाइ थिए, जसको नाम टोलेमी तृतीय थियो; यिनले सेल्यूकस काल्लिनिकसको राज्य

सफलतापूर्वक आक्रमण गरे, अनि यिनी कैदीहरू र धेरै लुटका मालहरूसित मिस्र देशमा फर्के। अनि दुई वर्षपछि सेल्यूकसले मिस्र देश आक्रमण गरे, तर तिनी असफल भए।

दानियल ११:१०-१७: तर सेल्यूकसका छोराहरू यसमा बढी सफल भए, विशेष गरी एन्टिओकस तृतीयचाहिँ। ११:१०-२० पदको खण्डमा उत्तरको राज्य र दक्षिणको राज्यको बीचमा लडाइँको ज्वार-भाटा कसरी उठ्यो र बस्यो, सो बयान गरिएको छ। अनि ११:१७^ब पदले हामीलाई बताउँछ, कि कसरी एन्टिओकस तृतीयले आफ्नी छोरी क्लियोपेट्रालाई टोलेमी पाँचौंसँग विवाह गराएर मिस्र देशसँग शान्तिको सन्धि गरे; तर छोरी क्लियोपेट्राले आफ्ना बुबालाई साथ दिँदैन-थिनन्, तर मिस्र देशको पक्ष लिइन्। (याद रहोस्: यिनी मिस्र देशकी प्रसिद्ध रानी क्लियोपेट्रा थिइनन्)।

ख्रीष्टपूर्व ३००-२०० सालमा प्यालेस्टाइनचाहिँ टोलेमीहरूको नियन्त्रणमा रहेको

दानियल ११:१८-२०: अनि जब एन्टिओकस तृतीयले ग्रीस देशलाई जित्ने प्रयास गरे, तब उनको हार भयो; किनकि रोमी सेनाहरूले तिनलाई धर्मोपिलया र म्याग्नेसियामा परास्त गरे। तिनी आफ्नो देशमा फर्कन त फर्के, तर राजद्रोहमा मारिए। तिनको उत्तराधिकारी सेल्यूकस फिलोपाटर भए; यिनी महिमित राज्य इस्राएलमाथि लगाएका करहरूको खातिर कुख्यात भए। यिनको मृत्यु रहस्यमय थियो; हुन सक्छ, विष सेवन गरेर यिनी मरे होलान्।

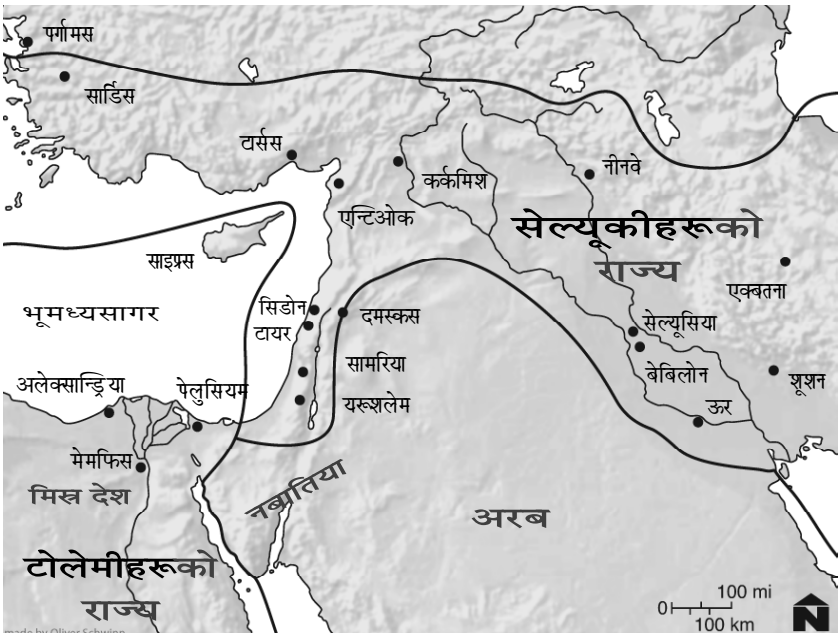
आ) दानियल ११:२१-३५: दुष्ट एन्टिओकस एपिफानेसको शासन

दानियल ११:२१-२२: एक्काइस पदमा एन्टिओकस एपिफानेसको उत्थानको कुरा आयो। तिनी दानियल आठ अध्यायमा उल्लेख गरिएको 'त्यो सानो सिङ' थिए। यी

तुच्छ, नीच व्यक्तिले छलको युक्ति अपनाएर आफ्नो भतिजाको सिंहासन हडप गरे। यिनको सैन्य बलले राज्यहरू निल्यो, अनि ख्रीष्टपूर्व १७५ सालमा यहूदी महापूजाहारी ओनियस मारिए, जसलाई यस पदमा 'वाचाको प्रधान' भनिएको छ।

दानियल ११:२३-२४: एन्टिओकस एपिफानेसले विभिन्न देशहरूसित, विशेष गरी मिस्र देशसँग सन्धिहरू स्थापित गरे, तर त्यसमा यिनले सधैं आफ्नै फाइदा मात्र खोज्दैथिए। अनि जब यिनले कुनै प्रान्तमाथि विजय प्राप्त गरे, तब यिनले यो प्रान्त यस हेतुले लुटे, कि यिनले यो धनसम्पत्ति लिएर आफ्नो अधिकार बढाउन सकून्।

दानियल ११:२५-२६: यस खण्डमा मिस्र देशको विरुद्धमा यिनको एउटा सैनिक अभियानमाथि हाम्रो ध्यान आकर्षण गरिएको छ; यस हमलामा दक्षिणका राजाले यिनको

ख्रीष्टपूर्व १९० सालमा प्यालेस्टाइन सेल्यूकीहरूको नियन्त्रणमा रहेको

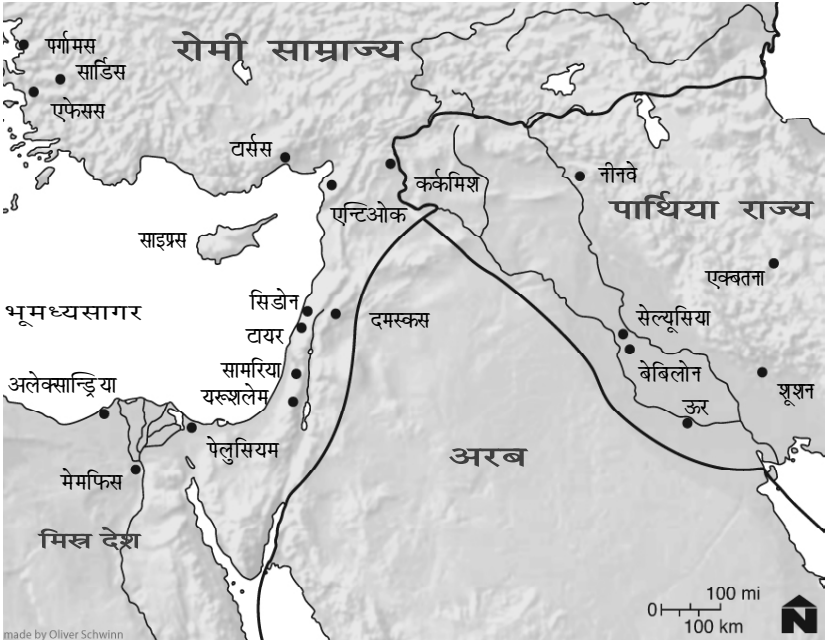
सामना गर्न सकेनन्; किनकि तिनका बन्धु-हरूले तिनको विश्वासघात गरे।

दानियल ११:२७-२८: त्यसपछि सिरियाका राजा र मिश्र देशका राजा – यी दुवै राजाहरूले आपसमा कपटी र छलपूर्ण बैठक-हरू आयोजना गरे। अनि जब एन्टिओकस एपिफानेस आफ्नो देशमा फर्के, तब यिनले सीधा इस्राएल देशमाथि आफ्नो शत्रुता प्रकट गर्न थाले; किनकि यिनले तिनीहरूको बीचमा ठूलो काटमार र विनाश गरे।

दानियल ११:२९-३१: अर्को पल्ट एन्टिओकस एपिफानेस आफ्नो सेना लिएर मिश्र देशको विरुद्धमा जाँदैथिए; तर यति बेला रोमीहरूले यिनलाई पछि हटाए; किनकि सित्तमका जहाजहरूले यिनलाई अलेक्जान्ड्रियाको नजिकै हार खुवाए। प्यालेस्टाइन हुँदै फर्केर जाँदा यिनले इस्राएली जातिमाथि आफ्नो क्रोध खन्याए। अनि केही

धर्मत्यागी यहूदीहरूले यिनको पक्षमा काम गरे। तब यिनले दैनिक बलिदान चढाउने व्यवस्था बन्द गरिदिए र पवित्रस्थानमा एउटा घृणित मूर्ति खडा गर्ने आदेश दिए। गैर-बाइबलीय इतिहासको वर्णनअनुसार यिनले वेदीमाथि एउटा सुङ्गुर बलि गरेर यो मन्दिर अशुद्ध तुल्याए। अनि दानियल ११:२८, ३० र ३२ पदमा जुन पवित्र वाचाको कुरा गरिएको छ, त्यस पवित्र वाचाको अर्थ यहूदी धर्म थियो, जुन यहूदी धर्मले बलिदान चढाउने व्यवस्थामा बढी जोड दिन्थ्यो।

दानियल ११:३२-३४: यी आक्रोश र अत्याचारहरूले मक्काबी विद्रोह जन्माए, जुन विद्रोहमा ‘मक्कबयस’ अर्थात् ‘घन’ उपनाम भएका यहूदा र तिनको परिवार अग्रसर थिए। धर्मत्यागी यहूदीहरूले एन्टिओकसको पक्ष लिए, तर सच्चा विश्वासीहरू बलवान् थिए, र तिनीहरूले बहादुरी काम गरेर ठूला-ठूला

ख्रीष्टपूर्व ६३ सालदेखि प्यालेस्टाइन रोमी नियन्त्रणमा रहेको

वीरता देखाए। यो एउटा अति भयानक समय थियो; किनकि यता ठूलो काटमार थियो; तर उता आत्मिक उत्कृष्टता र आत्मिक जागृति थियो।

खण्ड १२

दानियल ११:३६-१२:१३:

टाढा भविष्यको विषयमा गरिएका
भविष्यवाणीहरू

क) दानियल ११:३६-४६: ख्रीष्ट-विरोधी

दानियल ११:३६-३९: टिप्पणीको उक्त खण्डको जानकारीअनुसार दानियल ११:३६-४५ पदको खण्डमा भएका घटनाहरू अभै पनि भविष्यमा पूरा हुने कुराहरू हुन्। अनि छतीस पदले आफ्नो इच्छाअनुसार चल्ने राजाको परिचय दिन्छ; यी राजाको विवरण पढ्दाखेरि तिनी त ख्रीष्ट-विरोधी हुनुपर्ला जस्तै लाग्छ। इस्राएली जातिको विरुद्धमा परमेश्वरको क्रोध पूरा नभएसम्म तिनको उन्नति हुँदै जानेछ। धेरैको विचारमा, तिनी यहूदी मानिस हुनुपर्छ; किनकि सैंतीस पदमा यस्तो लेखिएको छ: 'त्यसले न आफ्ना पिता-पुर्खहरूको ईश्वर, न स्त्रीहरूको चाहना जान्नेछ।' (अनि यस धारणाअनुसार स्त्रीहरूको एकमात्र चाहना मसीह हुनुहुन्छ)। हुन पनि हो, एक गैर-यहूदी मसीहले यहूदीहरूलाई भोकामा पार्नु निक्कै गाह्रो हुनेथियो। जे होस्, सेनाको बल र चढाइद्वारा तिनले आफ्नो प्रभाव र प्रभुत्व निक्कै बढाउनेछन्।

दानियल ११:४०-४५: यस खण्डमा समस्या के हो भने, ११:४०-४५ पदहरूमा

'त्यो', 'त्यसको' र 'त्यसलाई' भन्दाखेरि कसलाई ताकिएको होला, सो पत्ता छैन। यस सम्बन्धमा एक व्याख्या निम्न प्रकारको छ: दक्षिणका राजा लडाइँमा ती आफ्नो इच्छाअनुसार चल्ने राजासँग जुध्नेछन्। त्यसपछि उत्तरका राजा ठूलो द्रुतगतिमा प्यालेस्टाइन हुँदै मिस्र देशतिर अघि बढ्नेछन्। तर पूर्व र उत्तरबाट विचलित पार्ने समाचार-हरूले तिनलाई प्यालेस्टाइनमा फर्काइदिनेछन्, जहाँ तिनले यता समुद्रहरू अर्थात् भूमध्यसागर र मृत सागर पारेर र उता यरूशलेम पारेर आफ्नो छाउनी हाल्नेछन्। तिनी नाश हुनेछन्; किनकि कोही पनि तिनलाई सहायता गर्न आउनेछैन।

ख) दानियल १२: महासङ्कष्ट

दानियल १२:१-३: एक पदले महासङ्कष्ट बयान गरेको छ, जुन महासङ्कष्टचाहिँ ख्रीष्ट येशूको दोस्रो आगमन हुनुभन्दा अघि साढे तीन वर्षसम्म चल्नेछ। अनि कोही-कोही त्यस बेलामा बौरिउठ्नेछन्, ख्रीष्ट येशूसँगै हजार वर्षको राज्यमा प्रवेश गर्न। तर मरेका दुष्ट मानिसहरू हजार वर्षको राज्यको अन्तमा बौरिउठ्नेछन् (२ पद; हेर्नुहोस् प्रकाश २०:५)। सङ्कष्टकालमा जिउने पवित्र जनहरू बुद्धिमान् ठहरिनेछन्, किनकि तिनीहरूले प्रभुको आज्ञापालन गर्नेछन् र अरू मानिसहरूलाई प्रभु येशूकहाँ र धार्मिकताको बाटोमा डोस्न्याउनेछन्; अनि तिनीहरू अनन्त महिमा चम्किनेछन्।

तर कति टिप्पणीकारहरू पनि छन्, जसले दुई पदमा शरीरको पुनरुत्थान होइन, तर इस्राएली जातिको आत्मिक र नैतिक पुनरुत्थान देख्छन्। तर यस सम्बन्धमा कुरा यस्तो छ: परमेश्वरको प्राचीन जातिका मानिसहरू अविश्वासको अवस्थामा फेरि आफ्नो स्वदेशमा भेला गरिसकेपछि बाँकी रहेका यहूदीहरूले सुसमाचार ग्रहण गरेर सकारात्मक प्रतिक्रिया

देखाउनेछन्, र तिनीहरूले नै हजार वर्षको राज्यभित्र प्रवेश गर्नेछन्। उनीहरूचाहिँ अनन्त जीवनको निम्ति बौरिउठ्नेहरू हुन्। अरू सबैजनाले ख्रीष्ट-विरोधीलाई ढोगेर दण्डवत् गर्नेछन्, र तिनीहरू सबै शर्म र अनन्त घृणाको योग्य ठहरिनेछन्। शताब्दीहरूदेखि अन्य-जातिहरूको बीचमा लुकिरहेको इस्राएली जाति राष्ट्रको रूपमा फेरि स्थापित गरिनेछ; अनि त्यसपछि बाँकी रहेका यहूदी ख्रीष्ट-विश्वासीहरूले यशैया २६:१९ र इजकिएल ३७ अध्यायमा वर्णन गरिएको आत्मिक पुनरुत्थान अनुभव गर्नेछन्।

दानियल १२:४: अनि दानियलले यी भविष्यवाणीहरू एउटा पुस्तकभित्र सुरक्षित राख्ने आदेश पाए। चार पदको ख) खण्ड लिएर यातायात र वैज्ञानिक ज्ञानमा भएको प्रगतिको अर्थमा प्रयोग गर्ने चलन छ। तर मलाई के लाग्छ भने, सम्भवतः यस खण्डको अर्थ त्यो नहुन सक्छ। श्री जी. एन. डार्बीले यो वाक्य यसरी अनुवाद गरेका छन्: 'धेरैले लगनशीलतापूर्वक अनुसन्धान गर्नेछन्।' अनि श्री सामुएल पी. ट्रेगेल्लेसले यसको भावानुवाद निम्न प्रकारले गरेका छन्: 'धेरैले यो पुस्तक शुरुदेखि अन्तसम्म ध्यानसित अध्ययन गर्नेछन्।' ¹⁵⁾ यस पदले भन्न खोजेको कुरा यस्तो छ: धेरै मानिसहरूले यो भविष्यवाणीको वचन अध्ययन गर्नेछन्, र महासङ्कष्टको समयमा यसको विषयमा ज्ञानको वृद्धि र विकास हुनेछ।

दानियल १२:५-१०: यी पदहरूमा दुईजना अज्ञात व्यक्तिहरू र यी मलमलको वस्त्र पहिरेका मानिसको बीचमा भएको छलफल बयान गरिएको छ। तिनीहरूले आपसमा 'अन्तसम्म कति समय लाग्नेछ' भन्ने सम्बन्धमा बातचित गर्दैथिए। अनि अन्तसम्म समय साढे तीन वर्ष अर्थात् समय, समयहरू र आधा समय हुने रहेछ। अनि जब दानियलले 'मैले यो कुरा बुझ्न सकिनँ' भनेर आफ्नो समझको

कमी प्रकट गरे, तब उनलाई यसो भनियो: यो दर्शन त्यस समयसम्म पूरा स्पष्ट हुँदैन, जुन समयमा यस दर्शनमा भनिएको कुरा पूरा हुनेछ। तर यो कुरा सुनिश्चित छ: धर्मी जन-हरू खारेर शुद्ध पारिनेछन्, अनि दुष्ट मानिस-हरूले आफ्ना दुष्ट कामहरूद्वारा आफूलाई दुष्ट भनेर चिनाउनेछन्; अनि बुद्धिमान् हुनेहरूले मात्र यसको कुरा बुझ्नेछन्। महासङ्कष्टको शुरुदेखि यसको अन्तसम्म समय, समयहरू र आधा समय अर्थात् साढे तीन वर्ष वा एक हजार दुई सय साठी दिन हुनेछ।

दानियल १२:११: अनि हुन सक्छ, सायद महासङ्कष्ट शुरु हुनुभन्दा तीस दिन अगाडि यरूशलेमको मन्दिरमा उजाड पार्ने त्यो घृणित वस्तु स्थापित गरिनेछ; तब यस पदमा भनिएको एक हजार दुई सय नब्बे दिनको कुरा स्पष्ट हुन जान्छ।

दानियल १२:१२: अनि एक हजार तीन सय पैतीस दिनको विषयमा कुरा यस्तो छ: यी दिनहरूले हामीलाई ख्रीष्ट येशूको दोस्रो आगमन र उहाँको शासनकालको शुरुका दिनदेखि नाघेर लानेछन्, जुन शुरुका दिनहरूमा उहाँले आफ्ना शत्रुहरूको न्याय गर्नुहुनेछ। यसको उचित स्पष्टीकरण यो हो।

दानियल १२:१३: दानियलले आफ्नो मृत्युमा विश्राम लिनेछन्, र पुनरुत्थानमा उनी बौरिउठ्नेछन्, त्यसपछि उनले आफ्नो अधिकारको भाग उपभोग गर्न पाउनेछन्; किनकि उनी आफ्ना मसीह राजाको साथ, अँ, प्रभु येशू ख्रीष्टको साथ उहाँको हजार वर्षको राज्यका आशिषहरू उपभोग गर्नेछन्।

आमेन !

ENDNOTES:

- 1) **Introduction:** Merrill F. Unger, *Introductory Guide to the Old Testament*, p. 396.
- 2) **Introduction:** *Ibid.*, p. 399.
- 3) **Introduction:** Sir Robert Anderson first worked out the minutely detailed chronology of Daniel's Seventy Weeks in his classic, *The Coming Prince*.
- 4) **4:19–26:** Boanthropy (ox-man), is a rare form of monomania. Dr. R. K. Harrison narrates in some detail his meeting a man in a London mental institution with this disease (*Introduction to the Old Testament*, pp. 1114–17).
- 5) **5:10–16:** This probably refers not to Belshazzar's wife, but what we would call the queen mother.
- 6) **5:25–31:** Tekel is related to the Hebrew word shekel. The words are in the language of the people present (Aramaic), but the meaning was so cryptic they could not understand the message. Also, perhaps the words were in a script other than that used for Aramaic.
- 7) **6:9–13:** In the book of Esther, King Ahasuerus was also duped by his subjects into making an "unalterable" law condemning God's people. Daniel, threatened by the lion's den, and Esther, facing Ahasuerus, both were in danger of losing their lives. Both depended on their God to save them, facing danger heroically. Both were foreigners in the Persian Empire. In each case, a Persian king regretted signing a decree into an irrevocable law. In both accounts, God's people were saved from their enemies.
- 8) **7:1–4:** The winged lion was Babylon's symbol just as a lion is the United Kingdom's and the eagle is the United States' emblem.
- 9) **8:9–14:** Antiochus is in that long line of Jew-haters that includes Haman and Adolf Hitler. He is probably a type of the coming Antichrist. Antiochus liked to be called Epiphanes (Illustrious), but the Jews had another name for him: Epimanes (Madman)! His story is told in the Apocryphal books of Maccabees.
- 10) **9:20–23:** The Hebrew word for week merely means a unit of seven, and so some prefer to translate with the word heptad, a little-used word from the Greek for seven.
- 11) **9:26:** April 6, A.D. 32, according to Sir Robert Anderson. In our time, Dr. Harold Hoehner, using a slightly different beginning date (444 B.C.) and ending date (A.D. 33), also comes up with a perfect set of dates for this prophecy. See *Bibliotheca Sacra*, January-March, 1975, pp. 62–64.
- 12) **10:10–14:** Leon Wood, *A Commentary on Daniel*, pp. 272, 273.
- 13) **10:10–14:** Some, like William Kelly, answer these objections by suggesting that the speaker in verse 13 is a person other than the Lord.

- 14) 11:5-6: It is important to recognize that the titles “king of the North” and “king of the South” refer to the leaders of Syria and Egypt ruling at the time of the events described in any verse, and not to the same set of rulers all the way through the text.
- 15) 12:4: S. P. Tregelles, *The Prophetic Visions in the Book of Daniel*, p. 158.

BIBLIOGRAPHY

- Anderson, Sir Robert. *The Coming Prince*. London: Hodder & Stoughton, 1881. Reprint. Grand Rapids: Kregel Publications, 1975.
- Baldwin, Joyce G. *Daniel: An Introduction and Commentary*. The Tyndale Old Testament Commentaries. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1978.
- Campbell, Donald K. *Daniel: Decoder of Dreams*. Wheaton, IL: SP Publications, Victor Books, 1977.
- Dennett, Edward. *Daniel the Prophet: And the Times of the Gentiles*. Reprint. Denver: Wilson Foundation, 1967.
- Gaebelein, Arno C. *The Prophet Daniel. A Key to the Visions and Prophecies of the Book of Daniel*. New York: ‘Our Hope,’ 1911.
- Keil, C. F. *Biblical Commentary on the Old Testament*. Vol. 24. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1971.
- Luck, G. Coleman. *Daniel*. Chicago: Moody Press, 1958.
- Pentecost, J. Dwight. ‘Daniel.’ In *The Bible Knowledge Commentary*. Wheaton: Victor Books, 1985.
- Tregelles, S. P. *The Prophetic Visions in the Book of Daniel*. London: Samuel Bagster & Sons, 1864.
- Walvoord, John F. *Daniel: The Key to Prophetic Revelation*. Chicago: Moody Press, 1971.
- Wilson, Robert Dick. *Studies in the Book of Daniel*. Grand Rapids: Baker Book House, 1979.
- Wiseman, D. J., et. al. *Notes on Some Problems in the Book of Daniel*. London: Tyndale Press, 1965.
- Wood, Leon. *A Commentary on Daniel*. Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1973.

होशेको पुस्तकको टिप्पणी

होशेको पुस्तकको भूमिका

‘तपाईंले पापको वास्तविक स्वभाव र यसको खास रूपको एक झलक पाउन चाहनुभयो भने, होशेको पुस्तकमा हामीसँग त्यसको विषयमा सबैभन्दा बढी ध्यानाकर्षक प्रकाश छ; अनि ईश्वरीय प्रेमको शक्ति कहाँसम्म पुग्न सक्छ, यसको विषयमा पनि यस पुस्तकमा सुस्पष्ट व्याख्या पाइन्छ। होशेको हृदयको पीडा महसुस नगरी कसैले पनि होशेको पुस्तक पढ्न सक्दैन। त्यसपछि आउनुहोस्, हामी एउटा काम गरौं, र मानवी स्तरमा सत्य भएको कुरा ईश्वरीय स्तरमा उठाएर लागू गराऔं, तब हामी स्पष्टसँग बुझ्नेछौं: हाम्रो पापले परमेश्वरको हृदय चोट पार्छ-पार्छ।’

श्री जी. क्याम्बेल मॉर्गन

क) ग्रन्थ-सूचिका यस पुस्तकको विशिष्ट स्थान

होशेको पुस्तकचाहिँ कुनै वृत्तान्त वा कथा होइन, तर यस पुस्तकमा एउटा कथा पेश गरिएको छ, जुन कथा यसको लेखसित एकसाथ बुनिएको छ।^{१)} यसको कथा छोटकरीमा यस प्रकारको छ: होशेले गोमेर नाम गरेकी स्त्रीलाई विवाह गरे, र यिनले तीनजना छोराछोरीहरूलाई जन्माइन्, जसका नामहरू यिजेएल, लो-रूहामा र लो-अम्मी थिए। तर गोमेर होशेप्रति अविश्वासी भइन्; यसो भए पनि होशेले यिनलाई ठूलो प्रेमले प्रेम गरेर यिनलाई खोजे र दाम तिरेर यिनलाई यिनको दासत्वबाट र पतित अवस्थाबाट छुटाए।

‘परमप्रभुले होशेलाई भन्नुभयो: “जाऊ, एउटी वेश्या स्त्रीलाई आफ्नी स्वास्नी बनाऊ र वेश्याकर्मका छोराछोरीहरूलाई आफ्नो तुल्याऊ।” ’ भन्ने अनुवाद होशे १:२ पदको सामान्य अनुवाद हो। अनि यस पदले स्पष्टसँग के भन्छ भने, परमेश्वरले यी

भविष्यवक्तालाई वेश्या भइसकेकी एउटी स्त्रीलाई विवाह गर्ने आज्ञा गर्नुभयो।^{२)}

तर पवित्र बाइबलका धेरै पाठकहरूले यहाँ एउटा नैतिक समस्या देखिरहेका छन्। के पवित्र परमेश्वरले साँच्चिकै आफ्ना भविष्य-वक्ताहरूमध्ये कसैलाई ‘वेश्या भएकी स्त्री’लाई विवाह गर्ने आदेश दिनुहुन्छ र? अनि के कुनै विवेकशील भविष्यवक्ताले यस कुरामा उहाँको आज्ञापालन गर्नेथिए? यस समस्या समाधान गर्न कम्तिमा तीनवटा उपायहरू प्रस्ताव गरिएका छन्:

१) पहिलो उपाय: यो त पापी इस्त्राएली जातिप्रति परमेश्वरको प्रेम चित्रण गर्ने एउटा दृष्टान्त मात्र हो; यसकारण हामीले यो पद अक्षरशः लिनुहुँदैन रे।

तर यस पदको शैली दृष्टान्तात्मक होइन, तर यशैया ७:३ र यर्मिया १३:१ पदहरूजस्तै वर्णनात्मक छ, जुन पदहरूमा परमेश्वरले यता भविष्यवक्ता यशैयालाई र उता भविष्यवक्ता यर्मियालाई प्रत्यक्ष आदेशहरू दिनुभयो; अनि कसैले पनि यशैया ७:३ र यर्मिया १३:१ पदहरू दृष्टान्तात्मक लिँदैन। तर यस

धारणाको विषयमा सत्य कुरा के हो भने, हो, यस कथाले पापी इस्राएली जातिप्रति परमेश्वरको अपार प्रेम सुन्दर ढङ्गले चित्रण गर्छ; तर 'यो त एउटा कथा मात्र हो' भनेर यस धारणाले ठूलो गल्ती गरेको छ।

२) दोस्रो उपाय: यसको विषयमा दोस्रो धारणा पनि छ, जसले यसो भन्छ: हो, परमेश्वरले होशेलाई यो आज्ञा दिनुभयो, र होशेले उहाँको यो आज्ञा पालन गरे। अनि यो निश्चित छ, कि यो पद पूर्वाग्रह नगरी पढ्दाखेरि यसको सामान्य अर्थ यो हो; (तर endnote 2 हेर्नुहोस्)। यसो हो भने, यस आज्ञामा परमेश्वरको लक्ष्य होमेरको छुटकारा थियो। यसकारण होशेले गर्नुपरेको यो तीतो-पिरो, दुःखदायी अनुभव यसको निम्ति मुनासिब उपाय ठहरियो।

यस धारणाको विरुद्धमा एउटा कुरा खडा छ: गोमेर विवाह हुनुभन्दा अघि एउटी वेश्या थिइन् भने, यिनी इस्राएली जातिको निम्ति एउटा कमजोर प्रतीक हुनेथिइन्।

३) तेस्रो उपाय: यो समस्या समाधान गर्ने तेस्रो उपाय पनि छ। तेस्रो धारणाले के भन्छ भने, होशेले एउटी शुद्ध कन्यासँग विवाह गरे, जो पछि व्यभिचारिणी भइन्। यस धारणा-अनुसार भविष्यवक्ता होशे र तिनकी पत्नीचाहिँ परमप्रभु र इस्राएली जाति, उहाँकी अविश्वासी पत्नीको निम्ति खूब मिल्ने प्रतीक हुन्। यो धारणा विवाहका उच्च, पवित्र स्तरहरूसँग मिल्छ, जुन आदर्श स्तरहरू भविष्यवक्ताका मात्र नभएर पवित्र बाइबलका उच्च स्तरहरू हुन्। गोमेर शुरुदेखि नै एउटा व्यभिचारिणी भएकी भएदेखि होशेले आफ्नो बर्बाद भएको, विफल विवाहको सम्बन्धको खातिर यति धेरै पीडा भोग्नुचाहिँ अहँ, यो सम्भव देखिँदैनथियो र यो धारणा अपनाएका मानिसहरूको निम्ति यो कल्पनादेखि बाहिरको कुरा हो।

यस तेस्रो धारणाको विरुद्धमा एउटा बलियो तर्क के हो भने, होशे १:२ पदमा 'गोमेरलाई

आफ्नी पत्नीको रूपमा लेऊ' भन्ने परमेश्वरको आज्ञामा यिनलाई 'वेश्या स्त्री' भनिएको छ।

हुन सक्छ, व्यभिचारी स्त्रीलाई विवाह गर्नु, अहँ, यो हुँदै-हुँदैन भन्ने हामीमा जुन घृणा छ, त्यो घृणाचाहिँ परमेश्वरको ठूलो अनुग्रह चित्रण गर्ने अर्को एउटा उदाहरण होला; किनभने उहाँले इस्राएली जातिका पापहरू सहनुभयो (र मण्डलीका पापहरू पनि सहँदै हुनुहुन्छ)। अनि उहाँ जुनै पनि भविष्यवक्ता र जुनै पनि प्रचारकभन्दा धेरै पवित्र हुनुहुन्छ।

यस सिलसिलामा हाम्रो दृष्टिकोण जेजस्तो भए पनि, एउटा कुरा सुस्पष्ट छ: यस भविष्यवाणीको पुस्तकमा पेश गरिएको कथाले एउटा कुरा स्पष्टसँग र सजीव ढङ्गले चित्रण गर्न सकेको छ, जुन कुरा केवल शब्दहरूले गर्न सक्नेथिएनन्: पापी, पथभ्रष्ट इस्राएली जातिप्रति परमेश्वरको अचम्मको अनुग्रह कतिको छ, सो हेर्नुहोस्! अनि यसको प्रयोग बढाएर यसको अर्थ सबै पापी मानिसहरूमाथि लागू गर्नु हो भने, आफ्ना दुष्ट चालहरूबाट प्रेम गर्नुहुने परमेश्वरकहाँ फर्कने मानिसप्रति उहाँको अनुग्रह कति अपार छ, सो थाहा पाउनुहोस् र बुझ्नुहोस् र आफ्नो निम्ति ग्रहण गर्नुहोस्!

ख) यस पुस्तकको लेखक को हुन् ?

होशेचाहिँ बेरीका छोरा भएका रहेछन्। उनको नामको अर्थ 'मुक्ति' हो, जसरी हिब्रूमा 'यहोशू' र ग्रीकमा 'येशू' भन्ने नामहरूको अर्थ पनि 'मुक्ति' हो। होशे आफ्नो नामको योग्य थिए, किनकि उनले परमप्रभुको मुक्तिको विषयमा भविष्यवाणी गरे, जुन मुक्ति त्यस समयमा इस्राएलीहरूकहाँ आउनेछ, जब ख्रीष्ट येशू आफ्नो राज्य स्थापित गर्न फर्केर आउनुहुनेछ। होशे प्रायः इस्राएलको निम्ति भविष्यवाणी गर्ने भविष्यवक्ता थिए; तर यस पुस्तकमा यस्ता खण्डहरू पनि छन्, जुन

खण्डहरूमा यहूदाप्रति केही न केही चासो भएको पनि देखिन्छ ।

ग) यस पुस्तकको लेखे मिति के हो ?

यता योआशका छोरा यारोबाम द्वितीय इस्राएलका राजा भएको बेलामा र उता उज्जियाह, योताम, आहाज र हिजकियाह यहूदाका राजाहरू हुने बेलामा होशेले भविष्यवाणी गरे । यसो हो भने, ख्रीष्टपूर्व आठौँ शताब्दीका केही दशकहरूमा उनी सेवारत थिए । श्री आर. के. ह्यारिसनको विचारमा, होशेको सेवकाई ख्रीष्टपूर्व ७५३ सालदेखि ७२२ सालसम्म भएको हो, जुन सालमा सामरियाको पतन पनि भयो । ^{३)}

घ) यस पुस्तकको सन्दर्भ र यसको विषयवस्तु के-के हुन् ?

होशेले इस्राएल नामक उत्तरीय राज्यमाथि आइपर्ने अश्वशूरीहरूको आक्रमणको विषयमा र सामरियाको पतनको विषयमा भविष्यवाणी गरे ।

जब उनकी पत्नी गोमेरले पापमा लाजमर्दो जीवन यापन गर्न उनलाई छोडिदिइन्, तब परमेश्वरले आफ्नो सेवकलाई निम्न निर्देशन दिनुभयो: उनले सार्वजनिक बजारमा दाम तिरेर यिनलाई किनून् र आशिषकहाँ फर्काएर ल्याऊन् । वास्तवमा यसमा परमेश्वरको एउटै उद्देश्य थियो: यस कुराले इस्राएली जातिसँग परमेश्वरको सम्बन्ध केजस्तो थियो, सो चित्रण गर्नु थियो; (इस्राएली जातिलाई एप्रेम, याकूब र सामरिया पनि भनिएको छ) । इस्राएली जाति अविश्वासयोग्य साबित भएको थियो; किनकि यस जातिले मूर्तिपूजा गर्दैथियो, र अनैतिक दुष्टता गरेको विषयमा यो जाति दोषी थियो । यसकारण धेरै वर्षसम्म यस जातिका राजा हुनेथिएनन्, अँ, यो जाति बलिदान र मूर्तिहरूविना रहनेथियो । अनि यो यस जातिको वर्तमान अवस्था हो ।

तर भविष्यमा, जब इस्राएली जाति पश्चात्ताप गरेर परमेश्वरकहाँ फर्कनेछ, तब उहाँले यस जातिमाथि दया देखाउनुहुनेछ । अनि त्यस बेलामा एप्रेमचाहिँ सधैंको लागि आफ्नो मूर्तिपूजारूपी पछिहटाइबाट निको पारिनेछ र परमेश्वरकहाँ फर्कनेछ । यस विषयमा श्री हेनरी गेहमानले निम्न कुरा लेखेका छन्:

‘होशेले कहिल्यै अन्त नहुने परमेश्वरको अथक कृपा प्रस्तुत गरेका छन्; उहाँको कृपा मानिसको कुनै पापले वञ्चित गर्न सक्दैन, सिद्ध्याउन पनि सक्दैन । होशेको सन्देशको मुख्य विचार के हो भने, जुन प्रेमले परमेश्वरले इस्राएली जातिलाई प्रेम गर्नुहुन्छ, त्यो प्रेम यति शक्तिशाली र निभाउन नसकिने हुन्छ; यसकारण जबसम्म यसले सारा इस्राएली जातिलाई आफूसित मेलमिलाप गराउन सक्दैन, तबसम्म यो दिव्य प्रेम कुनै हालतमा पनि सन्तुष्ट रहनेछैन ।’ ^{४)}

यसकारण बुभुहोसः यसको ताडनामा यसलाई प्रेम गर्नुहुने परमेश्वरको हात थियो, जसरी श्री जी. क्याम्बेल मोर्गनले यो कुरा निम्न शब्दले व्यक्त गरेका छन्:

‘यी भविष्यवक्ताहरूको एक-एक भविष्यवाणीको विषयमा सर्वोच्च उद्देश्य यो थियो: जुन परमेश्वरसित उनीहरूले घनिष्ठ सम्बन्ध राख्थे र जससित उनीहरू सुपरिचित थिए, ती परमेश्वरलाई मानिसहरूले निम्न प्रकारले चित्रपरेको थियो: उहाँ कोमल प्रेमको परमेश्वर हुनुहुन्थ्यो, जसको करुणा असीम थियो; उहाँले मानिसहरूलाई प्रेम गर्नुभएको हुनाले उहाँ तिनीहरूसित रिसाउनुभएको थियो; अनि उहाँले क्रोधमा पनि तिनीहरूसित प्रेमको व्यवहार गर्नुभएको थियो, र आफ्नो हृदयभित्र तिनीहरूको विषयमा लिइ-राख्नुभएको आफ्नो परम उद्देश्य उहाँले न्यायद्वारा प्राप्त गर्नुहुनेथियो । यसकारण बुभुहोसः यी अनुच्छेदहरूमा परमेश्वरको हृदयको धड्कन छान्न सकिन्छ ।’ ^{५)}

रूपरेखा:

- खण्ड १) होशे १:१-९: इस्राएली जातिको तिरस्कारचाहिँ होशेका तीनजना छोराछोरीहरूका नामले परिभाषा गरिएको
- खण्ड २) होशे १:१०-२:१: इस्राएली जातिको पुनर्स्थापना प्रतिज्ञा गरिएको
- खण्ड ३) होशे २:२-१३: परमेश्वरले इस्राएली जातिलाई यसको अविश्वासयोग्यताको विरुद्धमा चेताउनी दिनुभएको र तँलाई न्याय गर्नेछु भन्ने धम्की दिनुभएको
- खण्ड ४) होशे २:१४-२३: इस्राएली जातिलाई भावी आशिषको विषयमा भविष्यवाणी गरिएको
- खण्ड ५) होशे ३: जसरी होशेकी पत्नीलाई दाम तिरेर छुटाइन्छ, त्यसरी नै इस्राएली जाति अन्तमा परमप्रभुकाहाँ फर्कनेछ । यिनी यसको निम्ति एउटा पूर्व-नमुना भइन्
- खण्ड ६) होशे ४-१०: आफ्ना जनहरूसँग परमेश्वरको वादविवाद
- क) होशे ४:१-५: मानिसहरूले गरेका पापहरू के-के थिए ?
- ख) होशे ४:६-११: पूजाहारीहरूले गरेका पापहरू के थिए ?
- ग) होशे ४:१२-१४: मानिसहरूले मूर्तिपूजा गरेका
- घ) होशे ४:१५-१९: यहूदालाई विशेष अनुरोध गरिएको
- ङ) होशे ५:१-७: पूजाहारीहरू, जनता र राजकीय परिवारले गरेको कुव्यवहार
- च) होशे ५:८-१५: इस्राएल र यहूदामाथि आइपर्ने न्यायहरूको विषयमा गरिएको पूर्वसूचना र यसको विषयमा परमेश्वरले तिनीहरूप्रति गर्नुभएको आशा र अभिप्राय तिनीहरूको पश्चात्ताप थियो
- छ) होशे ६:१-३: इस्राएली जातिलाई पश्चात्ताप गर्ने आह्वान गरिएको
- ज) होशे ६:४-११: इस्राएल र यहूदा दुवैको अधर्मापन यस्तै थियो
- झ) होशे ७: इस्राएली जातिको दुष्टता भन्डाफोर गरिएको
- ञ) होशे ८: मूर्तिपूजा गरेको र परदेशीहरूसित गठबन्धनहरू गरेको खातिर विदेशी सेनाको आक्रमणको निम्ति तयार होरु भन्ने चेताउनी
- ट) होशे ९-१०: भविष्यवाणी गरिएको इस्राएली जातिको भावी निर्वासनचाहिँ सीधा तिनीहरूको अधर्मको प्रतिफल थियो
- खण्ड ७) होशे ११-१३: परमेश्वर क्रोधमा पनि कृपा सम्भनुहुन्छ
- खण्ड ८) होशे १४: इस्राएली जातिले पश्चात्ताप गरेर परमेश्वरको आशिष उपभोग गर्न पाउनेछ । यसकारण यसलाई पश्चात्ताप गर्ने आग्रह गरिएको

होशेको पुस्तकको टिप्पणी

खण्ड १

होशे १:१-९:

**इस्त्राएली जातिको तिरस्कारचाहिँ
होशेका तीनजना छोराछोरीहरूका
नामले परिभाषा गरिएको**

होशे १:१-५: परमप्रभुले बेरीका छोरालाई अर्थात् भविष्यवक्ता होशेलाई आज्ञा गर्नुभयो: उनले विश्वासयोग्य नभएकी स्त्रीलाई विवाह गरून्। यसकारण उनले दिब्लैमकी छोरी गोमेरलाई विवाह गरे। (यस प्रकारको विवाहको सम्बन्धमा उठेको नैतिक प्रश्नको विषयमा हामीले यस पुस्तकको भूमिकामा 'ग्रन्थ-सूचिमा यस पुस्तकको विशिष्ट स्थान'को शीर्षकमा छलफल गरिसक्यौं; यसकारण तपाईंले त्यहाँ तर्कहरूको निष्कर्ष के हो, सो हेर्नुहोला)।

परमेश्वरको आदेशअनुसार तिनीहरूको जेठा छोराको नाम 'यिजेएल' भयो; यिजेएलको अर्थ

'परमेश्वरले छर्नुहुनेछ वा तितरबितर पार्नुहुनेछ' हो; परमप्रभुले इस्त्राएली जातिसित जे गर्न लाग्नुभएको थियो, त्यसको विषयमा यो नाम एउटा सङ्केत थियो। किनकि अशशूरी सेनाले यिजेएलको बेंसीमा इस्त्राएलको धनुरूपी शक्ति भाँचिदिनेथियो।

होशे १:६-७: अनि तिनीहरूको दोस्रो नानी एउटी छोरी भएछे, जसको नाम दिव्य आदेशअनुसार 'लो-रूहामा' राखियो, जसको अर्थ 'दया नपाएकी' हो। किनभने अबदेखि उसो इस्त्राएलको घरानामाथि उहाँको निगाह रहनेथिएन, तर यहूदाचाहिँ अशशूरीहरूका आक्रमणहरूबाट उम्कनेथियो। तर इस्त्राएल-चाहिँ निर्वासनमा जाने नै थियो। 'लो-रूहामा' नामको अर्थमा यो पूर्वसङ्केत थियो।

होशे १:८-९: तिनीहरूको तेस्रो नानी फेरि एउटा छोरा भएछ, जसको नाम परमेश्वरको आज्ञाअनुसार 'लो-अम्मी' राखियो, जसको अर्थ 'मेरा जनहरू होइन' हो। किनभने परमेश्वरले इस्त्राएलको घरानालाई अबदेखि उसो आफ्ना जनहरू गन्नुहुनेथिएन। अनि कसै-कसैको विचारमा, यो बालक भविष्यवक्ता होशेको थियो कि थिएन, यस विषयमा उनलाई पनि शङ्का भएको हुनुपर्ला।

खण्ड २

होशे १:१०-२:१:

**इस्त्राएली जातिको पुनर्स्थापना
प्रतिज्ञा गरिएको**

होशे १:१०-११: तर इस्त्राएली जातिमाथि यो न्याय अस्थायी मात्र थियो। किनकि परमेश्वरले इस्त्राएल र यहूदालाई फेरि भेला गर्नुहुनेथियो र तिनीहरूलाई आफ्नो भनी स्वीकार गर्नुहुनेथियो। अनि यो कुरा खीष्ट येशूको दोस्रो आगमनमा पूरा हुनेछ।

अनि सुस्पष्ट छ, कि दस पदको दोस्रो भागको सन्दर्भ इस्त्राएली जाति हो। तर जब प्रेरित पावलले रोमी ९:२६ पदमा यी शब्दहरू उद्धृत गरे, तब तिनले यी शब्दहरू अन्य-जातिहरूको बोलावटको निम्ति प्रयोग गरे। यसकारण बुभुहोस्: जब पवित्र आत्माले नयाँ नियममा पुरानो नियमका पदहरू उद्धृत गरेर प्रयोग गर्नुभयो, तब उहाँले स्वतन्त्रता-पूर्वक यसो गर्नुभयो। यस पदको खण्डले यो यथार्थता प्रमाणित गरेको छ।

होशे २:१: दुई अध्यायमा होशेले 'आफ्नो जातिमा बाँकी रहेका विश्वासयोग्य जनहरूसँग कुरा गर' भन्ने आज्ञा पाए। यसो गर्दा उनले यी दाजुभाइहरूलाई 'अम्मी' भनेर सम्बोधन गर्नु-पर्थ्यो, जसको अर्थ 'मेरा जनहरू' हो; अनि दिदीबहिनीहरूलाई उनले 'रूहामा' भनेर सम्बोधन गर्नुपर्थ्यो, जसको अर्थ 'दया पाएकी' हो।

खण्ड ३

होशे २:२-१३:

**परमेश्वरले इस्त्राएली जातिलाई
यसको अविश्वासयोग्यताको
विरुद्धमा चेताउनी दिनुभएको र
तँलाई न्याय गर्नेछु भन्ने धम्की
दिनुभएको**

होशे २:२-३: यी बाँकी रहेका विश्वासयोग्य जनहरूले इस्त्राएली जातिको आम-जनतालाई आग्रह गर्नुपरेको थियो: तिनीहरूले आफ्नो मूर्तिपूजा र आफ्ना वेश्या-कर्महरू तत्कालै त्यागनुपर्नेथियो, नत्र ता परमेश्वरले यस जातिलाई नाङ्गो पारि-दिनुहुनेथियो र यसमाथि खडेरी ल्याइ-दिनुहुनेथियो।

होशे २:४-५: यस पापमय जातिका सन्तानहरूको विषयमा कुरा यस्तो छ: यिनीहरूलाई पनि दया देखाइनेथिएन; किनभने यिनीहरू वेश्यावृत्तिबाट पैदा भएका सन्तानहरू थिए; किनकि यो वेश्या-जाति भूटा देवी-देवताहरूको पछि लागिपर्थ्यो, र यसले आफ्नो भोजन, आफ्नो वस्त्र र आफ्ना अन्य स्वादिष्ट भोजनहरूको निम्ति यी मूर्तिहरूलाई श्रेय दियो।

होशे २:६-७: यसकारण परमेश्वरले यसको बाटोमा सबै किसिमका अवरोध र तगारोरूपी बाधाहरू राख्नुहुनेथियो र यसलाई यसका मूर्तिहरूबाट त्यस दिनसम्म हटाइ-

दिनुहुनेथियो, जब यसले उहाँकहाँ, अर्थात् आफ्ना पहिला पतिकहाँ फर्केर जाने निर्णय गर्नेथियो ।

होशे २:८: यसले आफ्ना आवश्यकताहरू र आफ्ना स्वादिष्ट भोजनहरू अनि यसको निम्ति सुन र चाँदीको प्रबन्ध गर्नुहुने परमेश्वरलाई श्रेय दिँदैनेथियो, तर त्यो सुन र त्यो चाँदी यसले बाल देवताका मूर्तिहरू बनाउन पो प्रयोग गरेको थियो ।

होशे २:९-१०: यसैले परमेश्वरले यस वेश्या-जातिबाट यसका खानेकुराहरू र यसका लुगाहरू हटाइदिनुहुनेथियो र यसको तन उघार्नुहुनेथियो ।

होशे २:११-१३: यसको सम्पूर्ण खुशीयाली र यसका तोकिएका धार्मिक चाडहरू रद्द गरिनेथिए; अनि यसका दाखका बोटहरू र यसका नेभाराका रूखहरू नष्ट हुनेथिए; (यसले यी कुराहरू आफ्ना मूर्तिरूपी प्रेमीहरूबाट यसलाई दिइएको ज्याला सम्भेको थियो); अनि यसले बाल देवताको पूजा गरेका सबै दिनहरूको निम्ति यसले सजाय भोग्नेथियो ।

खण्ड ४

होशे २:१४-२३:

**इस्त्राएली जातिलाई भावी
आशिषको विषयमा भविष्यवाणी
गरिएको**

होशे २:१४-१७: यसलाई दण्ड दिइ-
सक्नुभएपछि परमेश्वरले इस्त्राएली जातिको

पुनर्स्थापना गर्नुहुनेछ र यसलाई सान्त्वना दिनुहुनेछ । उहाँले यसलाई यसका दाखबारीहरू दिनुहुनेछ, र यसले गीत गाउनेछ, मिस्र देशबाट निस्केर आएको समयमा गाएभैं । त्यसपछि यसले उहाँलाई 'बाली' होइन, तर 'इशी' भनेर सम्बोधन गर्नेछ । ('बाली'को अर्थ 'मेरो बाल' वा 'मेरा मालिक' हो भने, 'इशी'को अर्थ 'मेरा पति' हो) । यस जातिका मानिसहरू बाल-पूजाबाट शुद्ध पारिनेछन्, यहाँसम्म कि तिनीहरूको बीचमा बाल देवताका नामहरूको सम्भना धरि रहनेछैन ।

होशे २:१८-२०: यो जाति शान्ति र सुरक्षाको साथ बस्नेछ, किनभने परमेश्वरले मैदानका पशुहरू र अन्य जनावरहरूसँग एउटा करार बाँध्नुहुनेछ, यस उद्देश्यले कि सबै जङ्गली जनावरहरूबाट यसलाई कुनै हानि आउनेछैन । लडाइँ पनि समाप्त हुनेछ । परमप्रभुसँग इस्त्राएली जातिको विवाह हुनेछ, अँ, सदा-सर्वदाको निम्ति उहाँहरूको बीचमा यो विवाहको सम्बन्ध रहिरहनेछ । यो वैवाहिक सम्बन्ध धार्मिकता र न्यायको सर्तमा, अँ, दया र कृपाको सर्तमा स्थापित हुनेछ, अनि परमेश्वरको विश्वासयोग्यता यस विवाह-बन्धनको गाँठो हुनेछ ।

होशे २:२१-२३: त्यस दिनमा इस्त्राएली जातिको 'यिजेएल' भन्ने नामको अर्थ बदली हुनेछ, अबदेखि उसो यस नामको अर्थ 'तितरबितर पारिएको' होइन, तर 'छरिएको' हुनेछ । किनभने यहूदी मानिसहरू आफ्नै स्वदेशमा छरिनेछन् । आकाश र पृथ्वीले तिनीहरूलाई आशीर्वाद दिन र तिनीहरूलाई फलदायक बनाउन साथ दिनेछन् । श्री जर्च विलियम्सले गरेको उक्त अनुच्छेदको व्याख्या उपयोगी देखिन्छ, जब तिनले यसो लेखेका छन्:

'परमेश्वरले जुन "यिजेएल" नामक इस्त्राएली जाति कनान देशमा फेरि छर्नुभयो (२३ पद), यस जातिले "मेरो दैनिक आवश्यकता पूरा गर्ने भनेर अब,

दाखमद्य र तेललाई पुकार्नेछ; यसकारण अन्न, दाखमद्य र तेलले पृथ्वीलाई “हामीलाई फलदायक बनाइदिनुहोस्” भनेर पुकार्नेछन्; अनि पृथ्वीले फेरि आफै फलदायक हुन आवश्यक परेको पानीभरिमे निम्ति आकाशलाई पुकार्नेछ; अनि आकाशले फेरि परमप्रभुलाई उहाँले त्यसलाई आवश्यक पानीका कणहरूले भरिदिऊन् भन्ने हेतुले पुकार्नेछ; तर त्यसपछि उहाँबाट विन्ती गर्ने क्रम अधि बढ्नेछैन; किनकि उहाँ नै यी सबको सबको प्रथम स्रोत र महान् प्रबन्धक हुनुहुन्छ। त्यस विन्तीको प्रतिउत्तरमा उहाँले आकाशलाई पानीका कणहरूले भरिदिनुहुनेछ, अनि आकाशले धरतीमाथि पानी बर्साउनेछ; फलस्वरूप पृथ्वीले अन्न, दाखमद्य र तेल उब्जाउनेछ र इस्राएली जातिको निम्ति प्रशस्त रसदपानी हुनेछ, अनि यसरी नै स्वर्ग र पृथ्वी प्रेमको साङ्गोलोले एक-अर्कासित बाँधिनेछन्। तब परमेश्वरले इस्राएली जातिलाई दया देखाउनुहुनेछ र यसलाई आफ्ना जनहरूको रूपमा स्वीकार गर्नुहुनेछ, अनि इस्राएली जातिले उहाँलाई आफ्ना परमेश्वरको रूपमा स्वीकार गर्नेछ। ७

खण्ड ५

होशे ३:

जसरी होशेकी पत्नीलाई दाम तिरेर छुटाइन्छ, त्यसरी नै इस्राएली जाति अन्तमा परमप्रभुकहाँ फर्कनेछ। यिनी यसको निम्ति एउटा पूर्व-नमुना भइन्

होशे ३:१-३: त्यसपछि परमप्रभुले होशेलाई ‘सार्वजनिक बजारमा जाऊ र तिम्री अविश्वासयोग्य पत्नीको निम्ति दाम हालेर उसलाई उसको पापबाट किनेर छुटाऊ’ भन्ने आज्ञा गर्नुभयो। उसको किन्ने दामचाहिँ एउटी

दासीको निम्ति लाग्ने पन्ध्र शेकेल चाँदी र डेढ होमेर जौ पो थियो। त्यसपछि धेरै दिनसम्म तिनीहरूको बीचमा कुनै वैवाहिक सम्बन्ध रहेन; तर पछि यो स्त्री फेरि आफ्नो वैवाहिक स्तरमा पुनर्स्थापित हुनेथिई। अनि यही कुराले इस्राएली जातिको विगत, वर्तमान र आगामी अवस्था चित्रण गर्छ। किनकि परमप्रभुप्रति अविश्वासयोग्य भई यो जाति मूर्तिरूपी अन्य प्रेमीहरूको पछि लागिरह्यो। तर परमेश्वरले यसलाई फर्काएर ल्याउनुभयो।

होशे ३:४-५: चार पदले इस्राएली जातिको वर्तमान अवस्था प्रस्तुत गर्छ: हालैमा यस जातिका राजा छैनन्, तिनीहरूका राजकीय परिवारका शासक छैनन्, तिनीहरूले लेवीय व्यवस्थाअनुसार बलिदानहरू चढाउँदैनन्, त्यो व्यवस्था बन्द भएको छ; तिनीहरूको मूर्ति छैन, तिनीहरूको एपोद छैन, (जुन एपोदचाहिँ लेवीय पूजाहारीगिरीको प्रतीक हो), र तिनीहरूको गृहदेवता छैन। तर पाँच पदले इस्राएली जातिको भविष्य बयान गर्छ: यस जातिका मानिसहरू परमप्रभुकहाँ फर्किनेछन्, र तिनीहरूले विश्वासयोग्यतासाथ उहाँलाई प्रेम गर्नेछन् र उहाँको भय मान्नेछन्।

खण्ड ६

होशे ४-१०:

आफ्ना जनहरूसँग परमेश्वरको वादविवाद

क) होशे ४:१-६: मानिसहरूले गरेका पापहरू के-के थिए ?

होशे ४:१-३: इस्राएली जातिसँग परमेश्वरको मुद्दा चल्दैथियो; किनभने यसका

मानिसहरू अविश्वासयोग्य, निर्दय र दयारहित थिए; तिनीहरू हल्का प्रकारले कसम खाने, भूट बोल्ने, हत्या गर्ने, चोरी गर्ने, व्यभिचार गर्ने र रक्तपात गर्नेहरू हुन्थे। अनि दुई पदमा दस आज्ञाहरूमध्ये पाँचवटा आज्ञा उल्लङ्घन भएको कुरा उल्लेख गरिएको छ। अनि तिनीहरूले यी आज्ञाहरू भङ्ग गरेका हुनाले देशको हालत नाजुक थियो। अनि आउन लागेको न्यायले पशुजगत्लाई समेत नराम्रो असर पार्नेथियो।

होशे ४:४-६: कसलाई त्यसको दोष लागेको छ? त्यसमा पूजाहारी र भविष्यवक्ता दुवैजना दोषी थिए; किनभने उनीहरूले जानीबुनी परमेश्वरको ज्ञान रद्द गरेका हुनाले उनीहरूमा ज्ञानको कमी भएको थियो। अनि परमेश्वरका जनहरू ज्ञानको अभावले नष्ट भए; किनकि तिनीहरूले आफ्ना परमेश्वरको व्यवस्था बिर्सेका थिए।

ख) होशे ४:७-११: पूजाहारीहरूले गरेका पापहरू के थिए?

होशे ४:७-११: मानिसहरूले जति बढी पाप गरे, त्यति नै बढी पूजाहारीहरूले पाप-बलिहरूबाट आफ्नो भाग पाए; अनि यिनीहरूले यसकै लोभ गर्थे। यसकारण जस्ता मानिसहरू थिए, त्यस्तै पूजाहारीहरू पनि थिए: तिनीहरू दुवै भ्रष्ट थिए। यसको निम्ति तिनीहरूको दण्ड के हुने भयो? तिनीहरू वेश्यागमन, दाखमद्य र नयाँ दाखमद्यको लत र बन्धनमा पर्नेथिए, तर कहिल्यै तृप्त हुने-थिएनन्।

ग) होशे ४:१२-१४: मानिसहरूले मूर्तिपूजा गरेका

अबचाहिँ मानिसहरूको मूर्तिपूजा वर्णन गरिएको छ। तिनीहरूले ठुटाबाट अर्थात् काठका मूर्तिहरूबाट निर्देशन खोजे। तिनीहरूले पहाडका टाकुराहरूमाथि बर र

पीपलहरूको छायामा पूजा गर्थे। यसमा पुरुषहरूले एउटा खराब उदाहरण बसाले, र स्त्रीहरूले उनीहरूको अनुसरण गरे।

घ) होशे ४:१५-१९: यहूदालाई विशेष अनुरोध गरिएको

‘हे यहूदा, इस्राएलको दुष्ट उदाहरणको देखासिकी र अनुकरण नगर’ भनेर यसलाई चेताउनी दिइएको छ। इस्राएल हठी थियो; त्यसले आफ्ना मूर्तिहरूबाट छुट्टिन मान्दै मान्दैनथियो; तिनीहरूले मान र इज्जतलाई होइन, तर शर्मलाई पो प्रेम गर्थे। सोह्र पद आर.एस.वी.को अनुवादअनुसार यसरी पढिन्छ: ‘एउटा हठी कोरलीजस्तै इस्राएल हठी छ; तब के, के परमप्रभुले तिनीहरूलाई अब फराकिलो खर्कमा भेडाको पाठोलाई भैं चराउन सक्नुहुन्छ?’

ङ) होशे ५:१-७: पूजाहारीहरू, जनता र राजकीय परिवारले गरेको कुव्यवहार

पूजाहारीहरू, मानिसहरू र राजा बराबर मूर्तिपूजाको विषयमा दोषी थिए, र इस्राएली जाति अशुद्ध भएको थियो। एप्रैमचाहिँ एउटी वेश्या भएको थियो। इस्राएल र यहूदा दुवैलाई तिनीहरूको दोषको खातिर दण्ड दिइनेथियो; किनभने तिनीहरूले परमप्रभुसँग विश्वासघात गरे। तिनीहरूले बलिपशुरुपी भेडाहरू र गाईवस्तुहरू लिएर परमप्रभुको खोजी गर्नेथिए, तर तिनीहरूले उहाँलाई भेटाउनेथिएनन्।

च) होशे ५:८-१५: इस्राएल र यहूदा-माथि आइपर्ने न्यायहरूको विषयमा गरिएको पूर्वसूचना र यसको विषयमा परमेश्वरले तिनीहरूप्रति गर्नुभएको आशा र अभिप्राय तिनीहरूको पश्चात्ताप थियो

होशे ५:८-१२: यस खण्डको ऐतिहासिक पृष्ठभूमि राजाहरूको दोस्रो पुस्तकको सोह

अध्याय हो। त्यस बेलामा इस्राएल अर्थात् एप्रैम र सिरियाले यहूदालाई आक्रमण गरेका थिए। अनि अशशूरबाट सहायता लिएर यहूदाले तिनीहरूको प्रतिआक्रमण गरेको थियो र तिनीहरूको हातबाट कति इलाकाहरू कब्जा गरेको थियो। अनि यहाँ आठ पदमा बिन्यामिनका तीनवटा शहरहरूलाई अर्थात् गिबा, रामा र बेत-आवनलाई सजायको निम्ति तयार होओ भन्ने चेताउनी दिइएको छ: 'गिबामा नरसिङ्गा र रामा तुरही फुकिदेओ! बेत-आवनमा जोडले चिच्याओ!' किनकि परमेश्वर इस्राएलको घरानाको निम्ति कपडा-कीरा र यहूदाको घरानाको निम्ति सुकाउने सडावट बन्नहुनेथियो।

होशे ५:१३-१५: जब एप्रैमले आफ्नो रोग देख्यो, तब त्यसले अशशूरबाट सहायता खोज्यो; तर त्यो निको भएन; किनभने त्यसको विरुद्धमा लडाइँ गर्न यहूदाले अशशूरलाई भाडामा लिएको थियो, र परमेश्वरले अशशूरलाई प्रयोग गर्नुभएको थियो। परमेश्वरले गएर आफ्नो ठाउँमा फर्कने र त्यस दिनसम्म पख्ने निर्णय लिनुभयो, जुन दिनमा इस्राएल र यहूदाले आफ्ना पापहरू स्वीकार गर्नेथिए र उहाँको उपस्थितिको खोजी गर्नेथिए।

छ) होशे ६:१-३: इस्राएली जातिलाई पश्चात्ताप गर्ने आह्वान गरिएको

होशे ५:१५ पदमा परमेश्वरले पश्चात्ताप गर्ने आह्वान गर्नुभयो, अनि ६:१-३ पदहरूमा इस्राएली जातिले यस आह्वानप्रति आफ्नो प्रतिक्रिया जनायो। यसो हेर्दा शुरुमा यसको पश्चात्ताप साँचो र इमानदार भएको देखिन्छ, तर नजिकबाट नियाल्दा के बुझिन्छ भने, तिनीहरूले यहाँ कुनै खास पाप मानिलिएनन्। पाप स्वीकार नगरेको पश्चात्ताप खोक्रो र कृत्रिम हुन्छ। यो कसरी जानिन्छ? यस

अध्यायको बाँकी भागमा परमेश्वरले यस जातिसित निरन्तर प्रतिवाद गर्नुभएको छ; यस कुराबाट यो स्पष्ट हुन्छ। तिनीहरूको साँचो पश्चात्तापको निम्ति हामी यस पुस्तकको अन्तिम अध्यायसम्म पख्नुपर्छ। किनकि त्यहाँ मात्र यस जातिले आफ्नो मूर्तिपूजा स्वीकार गरेर छोड्नेछ र परमेश्वरको अनुग्रहको निम्ति आफ्नो आवश्यकता स्वीकार गर्नेछ।

हुन सक्छ, दुई पदमा कतै ख्रीष्ट येशूको पुनरुत्थानको विषयमा एउटा सङ्केत पाइन्छ कि; किनकि उहाँको पुनरुत्थान पनि उहाँ मर्नुभएको दुई दिनपछि, तेस्रो दिनमा भएको हो। यसो हो भने, इस्राएली जातिको राष्ट्रको रूपमा हुने पुनर्स्थापना ख्रीष्ट येशूको पुनरुत्थानमाथि स्थापित भएको हो, र उहाँको पुनरुत्थानमा यो पुनर्स्थापना पूर्वचित्रण गरिएको हो। अथवा हुन सक्छ, तेस्रो दिन भन्नाले सङ्कष्टकालको अन्तिम तीन दिन बुझ्न सकिन्छ; इस्राएली जातिले त्यस अवधिको पहिला दुई दिनमा पश्चात्ताप र शोक गर्नेछ। त्यसपछि तेस्रो दिनमा यस जातिको पुनर्जन्म हुनेछ, र मसीह तिनीहरूकहाँ देखा पर्नुहुनेछ।

ज) होशे ६:४-११: इस्राएल र यहूदा दुवैको अधर्मापन यस्तै थियो

होशे ६:४-६: इस्राएल र यहूदाको अविश्वास ठूलो थियो; यसैले परमेश्वरले तिनीहरूलाई आफ्ना भविष्यवक्ताहरूद्वारा हप्काएर र आरोप लगाएर दोषी ठहराउनुभयो; किनकि उहाँले तिनीहरूको बलिदानभन्दा तिनीहरूको प्रेम पाउन चाहनुहुन्थ्यो र तिनीहरूका होमबलिहरूभन्दा बढी तिनीहरूले उहाँलाई चिनेका र तिनीहरू उहाँको चित्रे ज्ञानमा बढेका इच्छा गर्नुहुन्थ्यो।

होशे ६:७-११: 'तर तिनीहरूले आदमले जस्तै वाचा तोडेका छन्;' (आर.वी.को अनुवादअनुसार)।⁷⁾ इस्राएली जातिको दुष्टता

६:७-१० पदहरूमा यस प्रकारले बयान गरिएको छ: गिलादचाहिँ अधर्मीहरूको शहर थियो, जुन शहरचाहिँ रगतले पोतिएको थियो; मानिसहरू दलदलका डाँकूहरू हुन्थे, र पूजाहारीहरूले हत्या गर्न दलबन्दी गरे। अनि यहूदाचाहिँ? यहूदाको निम्ति पनि दुःखकष्ट-हरूको कटनी नियुक्त गरिएको थियो (११ पद); त्यसपछि परमेश्वरले आफ्ना जन-हरूको भाग्य फर्काउनुहुनेथियो; (कतिजनाको विचारमा, यहाँ उल्लेख गरिएको कटनीचाहिँ न्यायको कटनी होइन, तर आशिषको कटनी पो हो)।

फ) होशे ७: इस्त्राएली जातिको दुष्टता भन्दाफोर गरिएको

होशे ७:१-७: एप्रैमको भ्रष्टाचार ठूलो थियो; किनकि तिनीहरूको बीचमा छल-कपट, लुटपाट, भूट, कुकर्महरू, व्यभिचार र मतवालीपन व्यापक थियो। जनता र राजकीय शासकहरू कामुकताले तातिएर जलेका थिए।

होशे ७:८-१०: तिनीहरूले अन्य-जातिहरूसँग हेलमेल गर्थे र आफ्नो धनसम्पत्ति बर्बाद गर्थे। अनि तिनीहरूले हप्की सुन्दै सुन्दैनथिए। एप्रैम एउटा नपल्टाइएको रोटी भएको रहेछ। यसर्थ त्यससँग सन्तुलनको कमी भएको थियो। एक पट्टि रोटी खहरिएको थियो र डढेको थियो, तर अर्को पट्टि काँचै र अधपाको थियो। छोटकरीमा भन्नु हो भने, एप्रैमको अवस्था पूरा बिग्रिएको थियो।

होशे ७:११-१२: एप्रैम मूर्ख ढुकुरजस्तै थियो; किनकि सहायता पाउन त्यो यता मिस्र देशकहाँ र उता अशशूरकहाँ उडेर गयो; तर परमेश्वरले त्यो ढुकुर एउटा जालमा पक्रनु-हुनेथियो र मानिसहरूलाई दण्ड दिनुहुनेथियो।

होशे ७:१३-१४: तिनीहरू परमप्रभुबाट भागेका थिए; अनि तिनीहरूले साँचो

पश्चात्तापको कुनै लक्षण देखाउँदैनथिए। तिनीहरूले परमप्रभुको सामु रोइकराइ त गरे, तर तिनीहरूले उहाँलाई आफ्नो हृदयदेखि पुकारेनन्। त्यो साँचो पश्चात्तापको नरम रोदन थिएन, तर त्यो त घाइतेको ऐया-ऐया गरेको पीडाको चीत्कार पो थियो।

होशे ७:१५-१६: बितेको समयमा परमप्रभुले तिनीहरूलाई तालिम दिनुभएको र तिनीहरूलाई बलियो पार्नुभएको थियो; यसकारण कसरी विजय प्राप्त हुने हो, सो तिनीहरूले सिकेका र जानेका थिए। तब तिनीहरूले कसरी मूर्तिहरूमाथि भरोसा गर्न सके? आहा, यसको निम्ति तिनीहरूले कत्रो हार र उपहास भोग्नेथिए!

ज) होशे ८: मूर्तिपूजा गरेको र परदेशी-हरूसित गठबन्धनहरू गरेको खातिर विदेशी सेनाको आक्रमणको निम्ति तयार होऊ भन्ने चेताउनी

होशे ८:१-३: अशशूर, त्यस आक्रमण-कारीलाई यहाँ चील वा गिद्धसँग तुलना गरिएको छ, जो इस्त्राएल देशमाथि घुमिरहेको थियो। मानिसहरूले परमप्रभुको व्यवस्था उल्लङ्घन गरेका थिए, र यही कारणले तिनी-हरूको विनाश नजिकै आइपुगेको थियो। तिनीहरूले परमप्रभुलाई चिनेको दाबी त गरे, तर वास्तवमा तिनीहरूले उहाँलाई लात हानेका र तिरस्कार गरेका थिए।

होशे ८:४-६: राज्य इस्त्राएल र यहूदामा विभाजन भएको थियो, तर यो उहाँको अनुमोदनविना भएको थियो। तिनीहरूको मूर्तिपूजामा परमेश्वरको क्रोध जलितठेको थियो। परमेश्वरले आफूलाई निम्न प्रश्न सोध्नुभएको छ: 'कहिलेसम्म तिनीहरू निर्दोष अवस्थामा आइपुग्दैनन्?' अथवा वर्तमान शब्दहरूमा भन्नु हो भने, 'तिनीहरूले कहिले सिकनेछन्?'

होशे ८:७-१०: अन्नबालीहरू नहुने रहेछन्; अनि इस्राएली जाति अन्यजातिहरूको बीचमा छरपष्ट हुनेथियो। एप्रैमले अश्रूर र आफ्ना मित्र राष्ट्रहरूको संघबाट सहायता पाउन खोजेको हुनाले परमेश्वरले त्यसलाई दण्ड दिनुहुनेथियो। कविताको भाषामा यो भन्नु हो भने, 'तिनीहरूको शोक कम हुनेछैन' भन्नुपर्ला; कि त यसको अर्थ 'तिनीहरू थोरै हुन थाल्नेछन्' हो, जसरी पार्श्वमा एन.के.जे.वी.को अनुवाद भएको छ।

होशे ८:११-१४: इस्राएलमाथि त्यसको मूर्तिपूजाले गर्दा र यहूदामाथि यसले धेरै किल्लाबद्ध शहरहरूमाथि भरोसा गरेको हुनाले दुःखकष्ट र विनाश आइपर्नेथियो।

८) होशे ९-१०: भविष्यवाणी गरिएको इस्राएली जातिको भावी निर्वासनचाहिँ सीधा तिनीहरूको अधर्मको प्रतिफल थियो

होशे ९:१-२: इस्राएलको जनता रमाउनुहुँदैन। किनकि तिनीहरूका मूर्तिहरूले तिनीहरूलाई तिनीहरूले आशा गरेको जति फसल दिनेथिएनन्। किनकि मूर्तिपूजा आत्मिक व्यभिचार हो। यसको विषयमा श्री फ्रान्सिस शेफरले निम्न स्पष्टीकरण दिएका छन्:

‘परमेश्वरले यहाँ प्रयोग गर्नुभएका शब्दहरूमाथि तपाईंले ध्यान दिनुहोला, जुनचाहिँ यस प्रकारका छन्: ‘तैले हरेक अन्नको खलामा वेश्याकर्मको ज्याला मन पराएको छस् / मानौं एउटी स्त्रीले खेतबारीमा फसल काटिरहेकी छे, अनि फसल काट्दा-कट्दै त्यसको छाडा व्यवहार हेर्नुहोस्: फसल उठाइरहेको बेलामा त्यसले एउटा पुरुषबाट पैसा ग्रहण गरेर त्यससँग खलामा सुतेकी रहिछे। आहा, परमेश्वरका जनहरू कहाँसम्म पतित भए! तर बुभुहोस्: जीवित परमेश्वरकी पत्नी आफ्नो धर्मत्याग गरिएको अवस्थामा यति नीच भयो।’^{८)}

होशे ९:३-४: तिनीहरूको व्यभिचारको खातिर मानिसहरू निर्वासनमा जानुपर्नेथियो। ‘तर एप्रैम मिस्रमा फर्कनेछ’ भन्ने वाक्य हामीले अक्षरशः लिनुहुँदैन। किनकि अश्रूरको निर्वासनचाहिँ त्यसको निम्ति मिस्र देशको दासत्वजस्तो र जत्तिकै हुनेथियो। तिनीहरूको आराधनामा मिलावट थियो; किनकि तिनीहरूले परमप्रभुको उपासनामा मूर्तिपूजा मिसाए; यस कुराले न ता उहाँलाई प्रसन्न तुल्यायो, न ता तिनीहरूको सुख बढायो।

होशे ९:५-९: यसकारण तोकिएका चाडहरू मनाउन तिनीहरू देशमा रहनेथिएनन्; होइन, तिनीहरू निर्वासनमा जाने नै थिए। एप्रैमका वासस्थानहरू मानिसहरूको आबाद हुने होइन, तर सिस्नु र काँडाहरूको निम्ति हुनेथिए। निर्वासन, साथै भूटा अगमवक्ताहरूको विनाश नजिकै आइपुगेको थियो।

होशे ९:१०-१७: शुरुमा इस्राएली जाति नेभाराको पहिलो फलजस्तै क्या होनहार फलको रूपमा देखा परेको थियो! तर त्यसपछि यो जाति घिनलाग्दो, भयानक मूर्तिपूजामा फस्न थियो; अनि यही कारणले यसमाथि बाँभोपन आयो, र यो निस्सन्तान हुन ठहरियो। बाह्र पदमा ‘एउटै मानिस नहुने गरी’ भन्ने शब्द हामीले साह्रै अक्षरशः लिनुहुँदैन, तर सत्र पदको ग) खण्डको सन्दर्भ-अनुसार बुभुनुपर्छ। यसर्थ पुरुषहरूको जनसङ्ख्या निक्कै घट्नेथियो। एप्रैमको विषयमा परमेश्वरको न्यायको फैसला सुन्नुहोस्: ‘न कसैको जन्म हुनेछ, न कोही गर्भवती हुनेछे, न कसैको गर्भ बस्नेछ।’ किनकि तिनीहरूले आफ्नो महिमा घृणित वस्तुहरूसित साटे।

होशे १०:१-२: एक समय इस्राएली जाति खाइलाग्दो दाखको बोट थियो, तर अब यो रिक्तो, खोक्रो र शून्य भइसकेको थियो; किनभने यसले आफ्नो समृद्धि केवल आफ्नो मूर्तिपूजा बढाउन प्रयोग गर्‍यो। यसैले

‘तिमीहरूको हृदय बाँडिएको छ’ भनेर परमेश्वरले अहिले तिनीहरूलाई दुईचिन्ते भएको आरोप लगाउनुभयो। यसैमा खास तिनीहरूको गल्ती र दोष थियो।

होशे १०:३-४: यी मानिसहरूलाई न परमेश्वरको, न ता राजाको खाँचो परेको अरे। यसैबाट इस्राएली जाति कहाँसम्म पतित भएको, सो कुरा छरलङ्गे बुझिन्छ। शुरुको दिनमा तिनीहरूले सिनाई पर्वतमा आफूलाई मोशा र हारुनको पालोमा परमेश्वरको शासनको अधीनतामा सुम्पेका थिए। तर त्यस समयदेखि यता हामीले तिनीहरूमा एउटा लामो, निरन्तर भइरहेको पतन र धर्मत्याग देखिरहेका छौं; किनकि अन्तमा तिनीहरूले आफूमाथि राजाको शासन समेत स्वीकार गर्न सकेनन्। तिनीहरूका सरकारहरूको रूप निम्न क्रमअनुसार बदली भएको र तिनीहरूले घरिघरि एउटा सरकारको प्रणालीदेखि अर्को सरकारको प्रणाली विरोध गरेको कुराबाट तिनीहरूको आत्मिक मृत्युले कसरी प्रगति गरेको, सो हेर्नुहोस्: क) पहिले परमेश्वरको शासन थियो; त्यसपछि ख) भविष्यवक्ता र व्यवस्थापक मोशाको शासन थियो; त्यसपछि ग) सेनापति यहोशूको शासन, घ) विभिन्न न्यायकर्ताहरूको शासन र ङ) राजाको शासन थियो; अनि अन्तमा च) तिनीहरूलाई कुनै राजाको आवश्यकता परेन, कुनै सरकारको खाँचो परेन; यो अराजकता भनिन्छ। तिनीहरूले भूटो कसम खाएर सन्धिहरू बाँधे; यसकारण अब उम्मेको विषालु भारले खेतबारी ढाकेजस्तै न्यायले देश ढाक्नेथियो।

होशे १०:५-८: अब बेत-आवनको कुरा आयो: बेतएलचाहिँ बेत-आवन^९ पो भएछ। अनि अबचाहिँ त्यो बेला नजिक आएको थियो, जुन बेलामा अश्वशूरीहरूले बेत-आवनको सुनको बाछो कब्जा गरेर लैजानेथिए। जुन परमेश्वरले तिनीहरूलाई धेरै पल्ट बचाउनु-भयो, ती परमेश्वरलाई प्रेम गर्नुको सट्टामा

तिनीहरूले त्यस सुनको बाछोलाई पो प्रेम गर्दथिए। पाँच पदका निम्न व्यङ्ग्य शब्द-हरूबाट यो स्पष्ट बुझिन्छ: ‘बेत-आवनका बाछाहरूको खातिर त्यसका मानिसहरूले विलाप गर्नेछन्, अनि त्यसका पूजाहारीहरू त्यसको निम्ति थरथर काम्नेछन्; किनभने त्यसको महिमा त्यसबाट उठिसकेको छ।’ तब परमेश्वरले तिनीहरूलाई दण्ड दिन लाग्नुभएको कुरामा अचम्म लाग्ने के पो थियो र! सामरियाका राजा नष्ट हुनेथिए, मूर्तिका थानहरू नष्ट पारिनेथिए, अनि मानिसहरूले पहाड र डाँडाहरूलाई ‘हामीमाथि खस’ भन्नेथिए।

होशे १०:९-१०: न्यायकर्ताहरूको पुस्तकको बीस अध्यायको कुरा आयो: त्यस बेलामा गिबामा इस्राएलका सबै कुलहरू बिन्यामिन कुललाई त्यसको पापको निम्ति सजाय दिन एकसाथ खडा भए। तर त्यस बेलादेखि इस्राएलको इतिहास एउटा पापको अभिलेख भयो। अब परमेश्वरले अधर्ममा बाँधिएका यी मानिसहरूलाई ताड्ना दिन जाति-जातिका मानिसहरूलाई प्रयोग गर्नु-हुनेथियो।

होशे १०:११: एक समय एग्रैम एउटा तालिमप्राप्त सुसाधित कोरली थियो, जसलाई केवल दाईं गर्ने हाल्का कामको निम्ति प्रयोग गरिन्थ्यो। तर अब त्यसलाई निर्वासनको जुवामनि राखिनेथियो, र यहूदालाई पनि कठोर परिश्रममा जोतिनेथियो।

होशे १०:१२-१५: तिनीहरूको एकमात्र उपाय पश्चात्ताप गर्नुमा र परमप्रभुको खोजी गर्नुमा थियो। तर इस्राएली जाति बरु रथहरू र सिपाहीहरूमाथि भर पर्थ्यो; यसैले यस जातिले आफ्नो पापमय निर्भरताको निम्ति प्रतिफल भोग्नुपर्नेथियो। देश लडाइँमा डुब्नेथियो, तिनीहरूका सबै किल्लाहरू लुटिनेथिए अनि सामरिया नष्ट हुनेथियो र इस्राएलका राजा मारिनेथिए। चौधा पदमा शल्मनको कुरा छ,

यी शल्मनचाहिँ शल्मनेसेर तृतीय हुन्; तर कोही-कोही छन्, जसको विचारमा यस नामको सन्दर्भ मोआबका राजा सलमनु हो अरे ।

खण्ड ७

होशे ११-१३:

परमेश्वर क्रोधमा पनि कृपा

सम्भनुहुन्छ

आउँदा चार अध्यायहरूमा बोल्ने दुईजना वक्ताहरूको बीचमा, परमप्रभु र होशेको बीचमा छुट्याउन उपयोगी देखिन्छ, जस्तै:

होशे ११:१-१२:१: बोल्ने व्यक्ति परमप्रभु हुनुहुन्छ भने,

होशे १२:२-६: होशे

होशे १२:७-११: परमप्रभु

होशे १२:१२-१३:१: होशे

होशे १३:२-१४: परमप्रभु

होशे १३:१५-१४:३: होशे

होशे १४:४-८: परमप्रभु बोल्ने वक्ता हुनुहुन्छ

होशे ११:१-४: परमेश्वरले इस्राएली जातिलाई प्रेम गरेर मित्र देशबाट बोलाउनुभयो (प्रस्थान १२) । (अनि यो पद मत्ती २:१५ पदअनुसार प्रभु येशूमाथि पनि लागू गरिएको छ ।) तर के गर्ने ? उहाँले तिनीहरूलाई जति बढी बोलाउनुभयो, त्यति नै बढी तिनीहरू मूर्तिहरूको पछि गइए । उहाँले एप्रैमसँग कोमल र प्रेमिलो व्यवहार गर्नुभयो; तर परमप्रभुले तिनीहरूलाई निको पार्नुभएको कुरा तिनीहरूलाई के थाहा !

होशे ११:५-८: परमेश्वरका जनहरूले उहाँतिर आफ्नो पिठ्छू फर्काए; यसकारण

तिनीहरू मित्र देशमा होइन, तर अश्वरको निर्वासनमा जानेथिए । ‘ओहो, म इस्राएल देशलाई कसरी, अँ, कसरी अदमा र सबोयीमजस्तै, यी मैदानका शहरहरूजस्तै उजाड पारिदिऊँ ?’ यस विचारले परमेश्वरको हृदय कति उथलपुथल र छियाछिया पार्दथियो !

होशे ११:९-१२: यी पदहरू अझ पनि भविष्यमा पूरा हुन बाँकी छन् । परमेश्वरले आफ्ना जनहरूको निम्ति पुनर्स्थापना र आशिष पूर्वनिर्धारित गर्नुभयो । अनि उहाँले एप्रैमलाई फेरि नाश गर्नुहुनेछैन । अनि अब बाह्र पदको कुरा आयो: हिब्रू बाइबलमा होशे ११:१२ पद बाह्र अध्यायको एक पद हो । यस भिन्नता-अनुसार निम्न अर्थ निस्कन्छ: क) के.जे.वी. र एन.के.जे.वी. बाइबलहरूअनुसार इस्राएलको घरानाले परमप्रभुसित भूट र छलले पूर्ण व्यवहार गरिरहेको बेलामा यहूदाले होशेको समयमा अझै पनि परमप्रभुमाथि भरोसा गरिरहेको थियो । अथवा ख) एन.ए.एस.बी.-अनुसार यस पदको अर्थ निम्न प्रकारको छ: यहूदामा इस्राएली जाति तुल्य छाडा व्यवहार देखिन्थ्यो अरे ।

होशे १२:१-२: एप्रैम कुन हिसाबले हावामा चर्यो त ? किनभने त्यसले बाँचिरहन अश्वर र मित्र देशसँग बाँधिएका सन्धिहरूमा निर्भर गर्थ्यो । अनि यहूदासँग परमप्रभुको मुद्दा थियो; यद्यपि एप्रैमको पाप यहूदाको भन्दा ठूलो थियो, उहाँले याकूबलाई यसका चाल-हरूअनुसार दण्ड दिनुहुनेथियो ।

होशे १२:३: यहाँ, यस पदमा कुलपिता याकूब सन्दर्भको विषय भएका छन् । पवित्र बाइबलका अन्य ठाउँहरूमा उनलाई प्रतिकूल दृष्टिकोणले प्रस्तुत गरिएको तापनि यहाँ उनी एक असल उदाहरण पो भएछन् ! किनभने उनी परमेश्वरकहाँ फर्केका हुनाले उनले कतिपय विजयहरू हासिल गर्न सके ।

होशे १२:४-६: चार पदमा जुन स्वर्ग-दूतको विषयमा कुरा गरिएको छ, ती स्वर्गदूत पाँच पदमा परमप्रभु सेनाहरूका परमेश्वर अथवा परमप्रभु स्वयम् हुनुभएको छ। उनी ती परमप्रभुका दूत थिए, जो हागारकहाँ देखा परेका थिए (उत्पत्ति १६:७-११), जो अब्रहामकहाँ देखा परेका थिए (उत्पत्ति १८:१-३३; उत्पत्ति २२:११, १५ र १६) र जो याकूबकहाँ पनि देखा परेका थिए (उत्पत्ति ३१:११-१३; उत्पत्ति ४८:१६)। यस विषयमा तपाईंले प्रस्थान ३:२ र ६-१५ पदहरू र गन्ती २२:२२-३५ पदको खण्ड पनि पढ्नुहोला। उनको विषयमा इभान्जलिकल इसाईहरूले प्रायः कुन धारणा अपनाएका छन् भने, उहाँ त्रिएक परमेश्वरका तीन व्यक्तिहरूमा दोस्रो व्यक्ति हुनुहुन्छ, जसले देहधारी हुनुभन्दा अघि पुरानो नियमको समयमा परमप्रभुका दूतको रूप लिनुभएको थियो।

तिनले 'हे एप्रैम, याकूबको देखासिकी गर!' भन्ने अर्ती पाए; तिनले याकूबले गरेभैं आफ्नो शक्तिमाथि होइन, तर परमेश्वरको शक्तिमाथि भर पर्नुपरेको थियो (उत्पत्ति ३२:२८)।

होशे १२:७-८: तर एप्रैमचाहिँ एउटा धूर्त कनानी^{१०} अर्थात् एउटा धूर्त व्यापारी थिए; तिनी एउटा ठग थिए; तिनी आत्मनिर्भर गर्ने, डीङ हाँके मानिस थिए, जसले आफ्नो विषयमा 'मलाई फेला पार्न सकिँदैन' भन्थान्थे।

होशे १२:९: तर परमप्रभुले त्यसलाई के सम्भना दिलाइदिनुभयो भने, त्यससँग भएको सबै धनसम्पत्तिको निम्ति त्यसले सारा श्रेय उहाँलाई दिनुपर्छ, जसले त्यसलाई मिस्र देशबाट निकालेर ल्याउनुभएको थियो। त्यसले केवल आज्ञापालन गर्नु थियो, अनि परमेश्वरले त्यसलाई अभै पनि वासस्थान-हरूमा बसाल्नुहुनेथियो, भुपड्डीहरूको चाडका दिनहरूमा जस्तै।

होशे १२:१०-१२: परमप्रभुले घरिघरि भविष्यवक्ताहरूद्वारा बोल्नुभएको थियो, तर त्यो व्यर्थ भयो। अनि गिलाद र गिल्गाल-चाहिँ? गिलाद र गिल्गाल उत्तरीय राज्यका दुईवटा इलाकाहरू थिए, जुन इलाकाहरूचाहिँ यर्दन नदीले विभाजन गर्‍यो। तिनीहरूको मूर्तिपूजाको खातिर यी इलाकाहरू नामेट हुनेथिए। त्यसलाई याद रहोस्: इस्राएली जातिका पूर्वज याकूब अराममा बसोबास गर्ने परदेशी पो थिए र मेसोपोटामियामा भेडाहरू चराउने विनम्र गोठाला पो थिए।

होशे १२:१३: तर कृपावान् परमेश्वरले आफ्नो भविष्यवक्ता मोशाद्वारा याकूबका सन्तानहरूलाई मिस्र देशको दासत्वबाट निकालेर ल्याउनुभएको हो।

होशे १२:१४: तर एप्रैमले यो कुरा कहाँ याद गर्‍थ्यो र! तर यो कुरा बेवास्ता गरेर त्यसले आफ्नै मूर्तिपूजाद्वारा परमप्रभुको रिस उठायो र रक्तपातको दोष आफैमाथि ल्यायो। यसकारण परमप्रभुले त्यसको शर्म र त्यसको निन्दा त्यसमाथि फर्काइदिनुहुनेथियो।

होशे १३:१: मूर्तिपूजामा संलग्न हुनुभन्दा अघिको कुरा हो: एप्रैमले बोल्दा इस्राएलमा आफूलाई उचाल्यो, तर जब त्यो बाल देवताको पूजातिर ढल्कियो, तब त्यो मर्‍यो।

होशे १३:२-३: तर अब ती मानिसहरू मूर्तिपूजामा गहिरो र भन् गहिरो गरी डुबे; तिनीहरूले मानिसहरूलाई 'बलि चढाउनेले यी बाछाहरूलाई चुम्बन गर्नुपर्छ' भनेर भने। यसकारण तिनीहरू बिहानको बादल र एकाबिहानै उड्जाने शीतजस्तै क्षणिक भए। तिनीहरू भुसजस्तै उडाएर लगिनेथिए र चिम्नीबाट निस्केको धूँवाजस्तै उड्जानेथिए।

होशे १३:४-८: हो, परमप्रभुले तिनी-हरूलाई मिस्र देशबाट बचाउनुभएको हो; अनि उहाँले नै तिनीहरूलाई उजाडस्थानमा पालन-पोषण गर्नुभएको हो; तर तिनीहरूले उहाँलाई

बिर्सै, र तिनीहरू मूर्तिहरूतिर फर्के। तर अब परमप्रभु तिनीहरूमाथि एउटा हिंस्रक पशुजस्तै भ्रम्टेर आइलागनुहुनेथियो।

होशे १३:९-१३: जब परमप्रभु तिनीहरूसित यस प्रकारको व्यवहार देखाउनुहुनेथियो, तब कसले तिनीहरूलाई बचाउनेथियो? होइन, एप्रैमको पाप पोको पारिएको र न्यायको दिनको निम्ति साँचिराखिएको थियो। त्यसलाई प्रसूति-वेदना लाग्न त लाग्नेथियो, तर त्यो नानीहरू जन्मिने ठाउँमा, अँ, कोखको मुखमा आइपुग्नेथिएन; यस भनाइको मतलब यो हो कि परमेश्वरका न्यायहरू एप्रैममाथि व्यथाजस्तै आइपरेर पनि त्यसले पश्चात्ताप गर्दैनथियो।

होशे १३:१४: आर.एस.वी.-बाइबलले यस पदको पहिलो खण्ड प्रश्नहरूको रूपमा निम्न प्रकारले अनुवाद गरेको छ: 'के म तिनीहरूलाई अधोलोकको शक्तिबाट छुटाऊँ? के म तिनीहरूलाई मृत्युबाट छुटकारा दिऊँ?' अनि यी दुवै प्रश्नहरूको जवाफ नकारात्मक थियो: 'अहँ, म तिनीहरूलाई छुटाउँदै छुटाउँदैनँ।' बरु उहाँले मृत्युलाई 'हे मृत्यु, तेरा विपत्तिहरू छिट्टै निकाल' भन्ने आज्ञा गर्नुहुनेथियो र अधोलोकलाई 'हे अधोलोक, तेरो विनाशसित छिट्टै आइज' भन्ने हुकुम दिनुहुनेथियो; किनभने उहाँका आँखाहरूबाट दयामाया लुक्दैथियो।

तर १ कोरिन्थी १५:५५ पदमा यो पद फरक अर्थमा उद्धृत गरिएको छ।

होशे १३:१५-१६: त्यसपछि पूर्वय हावाले अर्थात् क्रूर अशशूरीहरूले इस्राएल र सामरिया दुवैलाई भयानक विनाशले कसरी नाश गर्नेथिए, यसको बारेमा भविष्यवाणी यहाँ पेश गरिएको छ।

खण्ड ८

होशे १४:

इस्त्राएली जातिले पश्चात्ताप गरेर परमेश्वरको आशिष उपभोग गर्न पाउनेछ। यसकारण यसलाई पश्चात्ताप गर्ने आग्रह गरिएको

होशे १४:१-३: 'हे इस्राएल, परमप्रभु आफ्ना परमेश्वरकहाँ फर्की' भनेर इस्राएललाई पश्चात्ताप गर्ने आह्वान गरिएको छ, र पश्चात्ताप गर्दा त्यसले कुनचाहिँ शब्दहरू प्रयोग गर्नुपर्छ, सो पनि बताइएको छ; अनि एक भावी दिनमा तिनीहरूले यी शब्दहरू लिएर आफ्ना पापहरू मानिलिनेछन्। तिनीहरूले स्वीकार गरेका पापहरू यस प्रकारका थिए: अशशूरमाथि गरेको आइ, मिस्र देशका घोडाहरूमाथि गरेको भरोसा र मूर्तिहरू पूजा गरेको। तर तिनीहरूले अब स्वीकार गर्नेछन्: 'हे परमप्रभु परमेश्वर, तपाईं हाम्रो एकमात्र आशा हुनुहुन्छ।'।

होशे १४:४-७: अब यस खण्डमा एउटा उत्कृष्ट कविताको रचना पढ्नुहोस्! किनकि यी पदहरूमा परमप्रभुले 'म तिमीलाई निको पार्नेछु, तिमीलाई प्रेम गर्नेछु, तिमीलाई शीत-जस्तै ताजापन दिनेछु, तिमीलाई लिली फूलजस्तै चौपट्टै सुन्दर, आकर्षक र बास्नादार तुल्याउनेछु, तिमी वृद्धि गरेर तिमीलाई जराहरू हान्ने र हाँगाहरू हाल्ने रूख र दाखको बोटजस्तै तुल्याउनेछु र तिमीलाई पुनर्जागृत गर्नेछु' भन्ने प्रतिज्ञा गर्नुहुन्छ।

होशे १४:८: याद रहोस्: यस पदमा अझै पनि परमप्रभु बोल्दै हुनुहुन्छ।^{११)} उहाँको

तीव्र चाहना छः उहाँका जनहरूले आफ्ना मूर्तिहरूसितको सम्बन्ध सधैंको निम्ति तोडि-दिऊन् र एउटा बितिसकेको कुरा ठानून् । किनकि उहाँ नै तिनीहरूका रक्षक र प्रबन्धक हुनुहुन्छ । तिनीहरूले यो सम्झून् ।

होशे १४:९: परमप्रभुका मार्गहरूप्रति जो मानिस आज्ञाकारी हुन्छ, त्यो मानिस बुद्धिमान् र विवेकशील हुन्छ; भविष्यवक्ता होशेले यति भन्दै र यस कुरामाथि जोड दिँदै आफ्नो भविष्यवाणी समाप्त गरे ।

ENDNOTES:

- 1) **Introduction:** Jonah is the only prophecy in narrative form.
- 2) **Introduction:** G. Campbell Morgan, following Ewald and the margin of the ERV and ASV, translates, 'When Jehovah spoke at the first with (not "by") Hosea.' He maintains that the prophet was looking back to his early communion with God. Hosea was saying, in effect: When away back there my ministry began, when, before the tragedy came into my life, Jehovah spoke with me, it was He who commanded me to marry Gomer. The statement distinctly calls her a woman of whoredom, but it does not tell us that she was that at the time. It certainly does mean that God knew the possibilities in the heart of Gomer, and that presently they would be manifested in her conduct, and knowing, He commanded Hosea to marry her, knowing also what his experience would do for him in his prophetic work. When Hosea married Gomer, she was not openly a sinning woman, and the children antedated her infidelity' (G. Campbell Morgan, Hosea: The Heart and Holiness of God, p. 9).
- 3) **Introduction:** R. K. Harrison, Introduction to the Old Testament, p. 860.
- 4) **Introduction:** Henry Snyder Gehman, Editor, The New Westminster Dictionary of the Bible, p. 410.
- 5) **Introduction:** G. Campbell Morgan, The Minor Prophets, p. 6.
- 6) **2:21-23:** George Williams, The Student's Commentary on the Holy Scriptures, p. 633.
- 7) **6:7-11:** In Hebrew the same letters spell man and Adam.
- 8) **9:1-2:** Francis A. Schaeffer, The Church at the End of the 20th Century, p. 124.
- 9) **10:5-8:** Bethel means 'house of God'; the name Beth Aven is a parody of this name, meaning 'house of wickedness'.
- 10) **12:7-8:** The Canaanites were such avid "traffickers" (ERV, ASV) that their name became synonymous with bargaining.
- 11) **14:8:** The punctuation is not part of the original, but most translations agree on this.

BIBLIOGRAPHY

- Feinberg, Charles Lee. *The Minor Prophets*. Chicago: Moody Press, 1976.
- Keil, C. F. "Hosea." In *Commentary on the Old Testament*. Vol. 25. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1971.
- Kelly, William. *Lectures Introductory to the Study of the Minor Prophets*. London: C. A. Hammond Trust Bible Depot, n.d.
- Kidner, Derek. *Love to the Loveless: The Message of Hosea*. The Bible Speaks Today. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1981.
- Logsdon, S. Franklin. *Hosea: People Who Forgot God*. Chicago: Moody Press, 1959.
- Morgan, G. Campbell. *The Heart and Holiness of God*. Old Tappan, NJ: Fleming H. Revell, 1967.
- _____. *The Minor Prophets*. Old Tappan, NJ: Fleming H. Revell Company, 1960.
- Pfeiffer, Charles F. "Hosea." In *The Wycliffe Bible Commentary*. Chicago: Moody Press, 1962.
- Stevenson, Herbert F. *Three Prophetic Voices. Studies in Joel, Amos and Hosea*. Old Tappan, NJ: Fleming H. Revell Company, 1971.
- Tatford, Frederick A. *The Minor Prophets*. Vol. 1. Reprint (3 volumes) Minneapolis: Klock & Klock Christian Publishers, 1982.

योएलको पुस्तकको टिप्पणी

योएलको पुस्तकको भूमिका

‘हुन सक्छ, योएलचाहिँ लेखन्ते भविष्यवक्ताहरूमध्ये प्रथम थिए; यसकारण यस पुस्तकले भविष्यवाणीको इतिहासभित्र हामीलाई एउटा बहुमूल्य दृष्टि दिन्छ, विशेष गरी यसले अन्तका समयहरूको विषयमा एउटा रूपरेखा प्रस्तुत गर्छ, जुन रूपरेखाचाहिँ यसपछि लेखिएका पवित्रशास्त्रका सबै खण्डहरूले विश्वासयोग्यताको साथ कायम राखे । यसकारण बुभुनहोस्: परमेश्वरले योएलको लेखबाट एउटा नयाँ काम शुरु गर्नुभयो; उहाँले मानव जातिलाई यस वर्तमान अस्थायी युगको अन्तको निम्ति तयार गर्न थाल्नुभयो र यसकारण तिनीहरूलाई आफ्नो सम्पूर्ण योजनाको विषयमा एउटा रूपरेखा दिनुभयो । योएलपछि आएका भविष्यवक्ताहरू र हाम्रा प्रभु येशूले समेत यस रूपरेखामा वेलीविस्तारहरू थप्नु त थप्नुभयो, तर उहाँहरू कहिल्यै शुरुको प्रकाशरूपी यस रूपरेखाबाट हट्नुभएन, उहाँहरूलाई यसबाट कहिल्यै यता-उता जान पनि आवश्यक परेन । किनकि धर्मशास्त्र पवित्र बाइबलको ईश्वरीय गुण यस्तै छ ।’

श्री मोन्तग्यू एस. मिल्स

क) ग्रन्थ-सूचिमा यस पुस्तकको विशिष्ट स्थान

एक, योएलको भविष्यवाणी छोटो छ, तर पक्कै पनि यसमा सुन्दरता छ र यसमा हाम्रो ध्यान आकर्षण गर्ने कुनै कमी छैन । किनकि यी भविष्यवक्ताले आफ्नो ज्वलन्त शैली प्रस्तुत गर्दाखेरि धेरै साहित्यिक उपकरणहरू प्रयोग गरेका छन्, जस्तै: अनुप्रास, रूपक र उपमाहरू, साथै समानार्थी शब्दहरू र विरोधाभाषी शब्दहरू प्रयोग गरेर समानताहरू काममा लगाएका छन् । (समानान्तरताको विषयमा हामीले भजनसंग्रहको पुस्तकको भूमिकामा छलफल गरिसकेका छौं; यसकारण हामी तपाईंलाई यसको विषयमा त्यहाँ पढ्नुहुन अनुरोध गर्दछौं) । श्री ग्राहम स्क्रोग्गिले योएलको पुस्तकको साहित्यिक प्रभाव निम्नानुसार प्रशंसा गरेका छन्:

‘यस पुस्तकको शैली सुस्पष्ट छ, सुसंरचित र आवेगले पूर्ण छ; यसकारण निस्सन्देह यस पुस्तकलाई हिब्रू साहित्यमा एउटा उच्च स्थान दिन सुहाउँछ’¹⁾

दुई, योएलको पुस्तकको सबैभन्दा असाधारण विशेषता के हो भने, यसको एक अध्यायमा सलहहरूको विपत्ति छ । के यी सलहहरूको अर्थ हामीले अक्षरशः लिनुपर्छ कि ? अथवा के हामीले यिनलाई आक्रमणकारी सेनाहरू सम्भेर यी सलहहरू प्रतीकात्मक अर्थमा लिनुपर्छ ? हुन सक्छ, हामीले यी सलहहरू अक्षरशः अर्थमा पनि र प्रतीकात्मक अर्थमा पनि लिनुपर्छ । किनकि यी भविष्यवक्ताको जीवनकालको कुनै एक समय थियो, जसको मितिको विषयमा धेरै वादविवाद चलेको छ, जुन समयमा सलहहरूको सर्वव्यापी विपत्ति यहूदामाथि आइपरेको थियो, र यस विपत्तिले देशलाई पूरा रूपले ध्वस्त पारेको थियो । अनि पक्का पनि यो अचम्मको प्राकृतिक घटनाचाहिँ सेनाहरूको भावी

आक्रमण अनि परमप्रभुको त्यो महान् र भयानक दिनको निम्ति एउटा ज्वलन्त चित्र हो ।

अनि यस भविष्यवाणीको पुस्तकमा तेस्रो उल्लेखनीय विशेषता यो छः सबै प्राणी-हरूमाथि परमेश्वरको आत्मा खन्याउनेछु भन्ने भविष्यवाणी छ (योएल २:२८-३२), र यस घटनाको साथमा अचम्मका कामहरू के-के घट्नेछन्, सो बयान गरिएको छ । अनि प्रेरित पत्रसले प्रेरितहरूको पुस्तकको दुई अध्यायमा आफ्नो प्रवचनमा यो खण्ड उद्धृत गरेका हुनाले योएलको उपनाम 'पेन्टेकोस्टका भविष्यवक्ता' भनेर सुप्रख्यात भएको छ ।

ख) यस पुस्तकको लेखक को हुन् ?

यस पुस्तकका लेखक योएलचाहिँ पतुएलका छोरा थिए । योबाहेक उनको बारेमा कुनै जानकारी छैन । योएल नामको अर्थ 'परमप्रभु परमेश्वर हुनुहुन्छ' हो । अनि उनलाई 'पुरानो नियमका बप्तिस्मा दिने यूहन्ना' भन्ने उपनाम पनि दिइएको छ ।

ग) यस पुस्तकको लेखे मिति के हो ?

योएलले आफ्नो पुस्तकमा कुनै राजाको नाम लिएनन्; अनि उनको यस छोटो भविष्यवाणीमा उनले थोरै कालानुक्रमिक सङ्केतहरू दिए; यसकारण यो पुस्तक एउटा सटीक समय-रेखाभित्र राख्न गाह्रो परेको छ । यसकारण होला, यसको लेखे मिति विभिन्न सुभाउहरूअनुसार ख्रीष्टपूर्व दसौँ शताब्दीदेखि पाँचौँ शताब्दीसम्म निर्धारित गरिएको छ । हिब्रू बाइबलमा योएलको पुस्तक 'बाह्र पुस्तकको संग्रह' नामक खण्डमा स्थान दिइएको छ; किनकि यहूदीहरूले साना भविष्यवक्ताहरूको पुस्तकलाई यो नाम दिए । यसबाट स्पष्ट बुझिन्छ कि यहूदीहरूको परम्पराले योएलको पुस्तक निक्कै पहिले लेखिएको पुस्तक मानेको

हुनुपर्छ । अनि यसको शैली हागै, जकरिया र मलाकीको पुस्तकजस्तै होइन, जुन पुस्तकहरू निर्वसनपछिको युगमा लेखिए; तर यसको शैलीअनुसार यस पुस्तकको लेखे मिति अघि हुनुपर्छ र ख्रीष्टपूर्व आठौँ शताब्दीदेखि छैटौँ शताब्दीभित्र राख्न उचित देखिन्छ ।

यस पुस्तकमा कुनै राजाको विषयमा केही उल्लेख भएको छैन; यसको कारण यो हुन सक्छः महापूजाहारी यहोयादा राजा हुँदा यो पुस्तक लेखिएको हुन सक्छ, अर्थात् योआशको बाल्यकालमा लेखिएको हुन सक्छ, जुन राजा योआशले चाहिँ ख्रीष्टपूर्व ८३५-७९६ सालमा राज्य गरेका थिए । अनि यो कुरा पनि हामी याद गरौँः योएल ३:४ र ३:१९ पदहरूअनुसार यहूदाका शत्रुहरू फोनिशीहरू र पलिस्तीहरू थिए, साथै मिच्नीहरू र एदोमीहरू पनि थिए, तर अरामीहरू, अश्शूरीहरू र बेबिलोनीहरूजस्तै यसका पछिल्ला शत्रुहरू होइनन् ।

घ) यस पुस्तकको सन्दर्भ र यसको विषयवस्तु के-के हुन् ?

हामी योएलको पुस्तकको विषयमा यसको निक्कै अगाडि लेखे मिति स्वीकार गर्छौँ; यसर्थ राजा योआशको शासनकालदेखि राजा आहाजको शासनकालसम्म उनले यहूदाको राज्यकहाँ यो दिव्य वाणी ल्याए भन्ने अनुमान गरिन्छ । यसो हो भने, उनी लेख्ने भविष्यवक्ताहरूमध्ये सबैभन्दा प्रथम लेखक थिए । अनि यस पुस्तकको कुञ्जी शब्दचाहिँ 'परमप्रभुको दिन' हो; यो शब्द पाँच पल्ट लेखिएको छ, जस्तैः योएल १:१५, योएल २:१, ११ र ३१ अनि योएल ३:१४ ।

यस पुस्तकको २:१८ पदमा एउटा सुस्पष्ट विभाजन आएको वा छर्लङ्ग मोड भएको देखिन्छ । त्यस पदसम्म योएलले यहूदामाथि

आइपर्न लागेको उजाडताको विषयमा कुरा गरिरहे। तर त्यस पददेखि यता परमेश्वरले यस जातिको निम्ति निर्धारित गरिएको भावी छुटकाराको विषयमा बोल्नुभयो, जुन छुटकाराद्वारा उहाँले तिनीहरूलाई छुटाउनुहुनेछ।

रूपरेखा

खण्ड १) योएल १: सलहरूपी विपत्तिको विवरण

क) योएल १:१-४: यस विपत्तिको अभूतपूर्व गम्भीरता

ख) योएल १:५-२०: यसको प्रभाव निम्न प्रकारको छ:

अ) योएल १:५-७: मतवालाहरूमाथि यसको प्रभाव

आ) योएल १:८-१० र १३-१६: पूजाहारीहरूमाथि यसको प्रभाव

इ) योएल १:११-१२ र १७-१८: किसानहरूमाथि यसको प्रभाव

ई) योएल १:१९-२०: भविष्यवक्ता योएलमाथि यसको प्रभाव

खण्ड २) योएल २:१-११: शत्रुको आक्रमणको विवरण

खण्ड ३) योएल २:१२-१४: यहूदालाई 'पश्चात्ताप गर' भन्ने ईश्वरीय आह्वान गरिएको

खण्ड ४) योएल २:१५-१७: उपवासको घोषणा

खण्ड ५) योएल २:१८-३:२१: ईश्वरीय छुटकारा प्रतिज्ञा गरिएको

क) योएल २:१८-१९ र २१-२७: भौतिक समृद्धि प्रतिज्ञा गरिएको

ख) योएल २:२०: शत्रुको विनाश प्रतिज्ञा गरिएको

ग) योएल २:२८-२९: परमेश्वरको आत्मा खिनिनुहुने कुरा प्रतिज्ञा गरिएको

घ) योएल २:३०-३२: ख्रीष्ट येशूको दोस्रो आगमन हुनुभन्दा अधिका संकेतहरू प्रस्तुत गरिएका

ङ) योएल ३:१-१६^क: अन्यजाति राष्ट्रहरूमाथि आइपर्ने न्याय

च) योएल ३:१६^ख-२१: भविष्यमा यहूदीहरूको पुनर्स्थापना र आशिष यस्तै हुने रहेछ!

योएलको पुस्तकको टिप्पणी

खण्ड १

योएल १:

सलहरूपी विपत्तिको विवरण

क) योएल १:१-४: यस विपत्तिको
अभूतपूर्व गम्भीरता

योएल १:१-४: सलहरूको विपत्तिचाहिँ
त्यो चित्र हो, जुन चित्रमार्फत पतुएलका छोरा
योएलले यहाँ उत्तरबाट आउने सेनाको
आक्रमण चाँडै यहूदामाथि आउन लागेको कुरा
वर्णन गरे। बेबिलोनी सेनाको आक्रमण भएको
बेलामा यो भविष्यवाणी आंशिक रूपले पूरा
भयो; तर भविष्यमा उत्तरका राजा अर्थात्
अश्शूरका राजाले तिनीहरूलाई आक्रमण
गर्नेथिए।

सलहरूको विपत्तिको गम्भीरता यति
भयानक थियो, कि बूढा प्रधानहरूले अघि
कहिल्यै यति ठूलो विपत्ति आएको कुरा
सम्भना गर्न सकेनन्। विपत्तिचाहिँ चारवटा
चरणमा आएको रहेछ, सलहरूको वृद्धिको
चारवटा चरणहरूअनुसार, जस्तै: काट्ने
सलह, बगाले सलह, बच्चा सलह र उजाड्ने

सलह।^{२)} यी चारवटा चरणहरूको सन्दर्भ
सायद परमेश्वरका जनहरूमाथि शासन गर्ने यी
चारवटा विश्व साम्राज्यहरू होलान्, जस्तै:
बेबिलोन, मादी-फारस, ग्रीस र रोम।

ख) योएल १:५-२०: यसको प्रभाव निम्न
प्रकारको छ:

अ) योएल १:५-७: मतवालाहरूमाथि
यसको प्रभाव

आ) योएल १:८-१० र १३-१६:
पूजाहारीहरूमाथि यसको प्रभाव

इ) योएल १:११-१२ र १७-१८:
किसानहरूमाथि यसको प्रभाव

ई) योएल १:१९-२०: भविष्यवक्ता
योएलमाथि यसको प्रभाव

मतवालाहरूदेखि लिएर किसानहरूसम्म
यस जातिका सबै मानिसहरूलाई (पद ११,
१२, १७ र १८) र पूजाहारीहरूलाई (पदहरू
८-१० र १३-१६) 'तिमीहरूले पशुचात्ताप
गर्नुपर्छ, उपवास बस्नुपर्छ र प्रार्थना गर्नुपर्छ'
भन्ने आह्वान गरियो।

यी सलहरूले देश यहाँसम्म नाङ्गै पारेका
थिए, कि परमप्रभुको निम्ति भेटीहरू र
बलिदानहरू चढाउन सक्ने केही पनि थोक
बाँकी रहेको थिएन (१:८-१०)।

अनि यी भविष्यवक्ताले यसमा परमप्रभुको
दिन र सर्वशक्तिमान्बाट आएको विनाश देखे
(१५ पद)। परमप्रभुको दिन भन्ने शब्द

जुनसुकै यस्तो समयको निम्ति प्रयोग गरिन्छ, जुन समयमा परमेश्वर न्याय गर्न अघि बढ्नुहुन्छ, अनि मानिसहरूको बीचमा दुष्टता र विद्रोह दमन गर्नुहुन्छ, र महिमित विजय प्राप्त गर्नुहुन्छ। भविष्यको सम्बन्धमा कुरा गर्नु हो भने, परमप्रभुको दिनमा सङ्कष्टकाल, ख्रीष्ट येशूको दोस्रो आगमन र उहाँको एक हजार वर्षको राज्य, साथै आकाश र पृथ्वीको अन्तिम अग्नि-विनाश पनि समावेश हुन्छन्।

यी भविष्यवक्ताले मानिसहरूको पक्षमा बोल्दै परमप्रभुलाई पुकारे र उहाँबाट कृपा मागे; किनभने आगोले खर्कहरू र रूखहरू भस्म पारिदियो। अँ, पानीका खोलानालाहरू सबका सब सुकेका हुनाले मैदानका पशुहरूले समेत परमेश्वरलाई गोहार गरेका रहेछन्।

खण्ड २

योएल २:१-११:

शत्रुको आक्रमणको विवरण

योएल २:१-३: अब तुरही फुकिन्छ र मानिसहरूलाई लडाइँ गर्न तयार हुने आह्वान दिइन्छ; किनकि परमप्रभुको दिन नजिकै आइपुगेको थियो। बेबिलोनी निर्वासनचाहिँ यसको निकट सन्दर्भ थियो भने, यहाँ भनिएको कुरा भविष्यमा पूरा रूपले पूरा हुन बाँकी छ। आक्रमणकारीहरू आउनुभन्दा अघि यहूदाको देश अदनको बगैँचाजस्तै थियो; तर त्यसपछि यो उजाड़ मरुभूमि हुनेथियो।

योएल २:४-११: यी सलहहरू यहाँ लडाइँका फुर्तिला घोडाहरूसित तुलना गरिएका छन्; यी सलहहरू मोर्चा बाँधेर पङ्क्ति-पङ्क्तिमा हिँड्दा रहेछन्, योद्धाहरूभैँ

पर्खाल चढ्दा रहेछन्, चोरभैँ भयालहरूबाट भित्र पर्दा रहेछन्। र यिनीहरूको गन्ती असङ्ख्य थियो, यसैले आकाश अँध्यारो भयो। अनि यो अनुच्छेद भविष्यवक्ताहरूका पुस्तकहरूमा सबैभन्दा चित्रात्मक र काव्यात्मक वर्णन मानिन्छ।

अनि यो सारा असह्य हमला परमप्रभुकै हातमा थियो, जसको सेना अति ठूलो थियो।

खण्ड ३

योएल २:१२-१४:

यहूदालाई 'पश्चात्ताप गर' भन्ने ईश्वरीय आह्वान गरिएको

तर अहिले पनि परमप्रभुले मानिसहरूलाई पश्चात्ताप गर्ने आह्वान दिँदै हुनुहुन्थ्यो। उहाँकहाँ फर्कन तिनीहरूको निम्ति ढिलो भएको थिएन। तर तिनीहरू फर्कनु हो भने, यो कार्य केवल एउटा बाहिरी देखावटी रीति हुनुहुँदैनथियो। तिनीहरू सम्पूर्ण हृदयले उहाँकहाँ फर्कनुपरेको थियो, अँ, उपवास बस्दै, रुँदै र विलाप गर्दै फर्कनुपरेको थियो।

खण्ड ४

योएल २:१५-१७:

उपवासको घोषणा

यसकारण ठूला-साना सबै वर्गका मानिस-हरू महासभामा भेला हुन बोलाइए र एउटा

उपवासको दिन ठहराइयो । अनि भविष्यको कुरा हो, एक भावी दिनमा तिनीहरूका पूजाहारीहरूले एउटा पश्चात्तापको महासभामा परमप्रभुलाई पुकार्नेछन् ।

खण्ड ५

योएल २:१८-३:२१:

ईश्वरीय छुटकारा प्रतिज्ञा गरिएको

क) योएल २:१८-१९ र २१-२७: भौतिक समृद्धि प्रतिज्ञा गरिएको

तब परमप्रभुले आफ्नो देशको निम्ति जलन राख्नुहुनेछ र आफ्ना जनहरूमाथि दया देखाउनुहुनेछ । उहाँले तिनीहरूको निम्ति तृप्त हुने गरी अन्न, नयाँ दाखमद्य र तेल पठाउनुहुनेछ, साथै अन्यजातिहरूको बीचमा तिनीहरूको निन्दा हटाइदिनुहुनेछ । देशको उब्जनीशक्ति फर्कनेछ र जमिन फलाइलो हुनेछ । पानीभरी प्रशस्त हुनेछ, यसैले कोलहरू नयाँ दाखमद्य र तेलले भरिएर पोखिनेछन् र खलाहरूमा अन्नको भरिभराउ हुनेछ । मानिसहरू फर्केर आउनेछन् र फेरि कहिल्यै शर्ममा पर्नेछैनन् । अनि सलहहरूले खाइदिएका सबै वर्षहरूको क्षति पूर्ति गरिनेछ ।

ख) योएल २:२०: शत्रुको विनाश प्रतिज्ञा गरिएको

योएलको पुस्तकको बाँकी भागमा परमप्रभुले यहूदाको निम्ति के-के गर्नुहुनेछ, सो बताउनुहुन्छ । उहाँले यो उत्तरीय सेना अर्थात् अश्शूरीहरूको सेना नाश गर्नुहुनेछ, अँ, उहाँले मृत सागररूपी पूर्वीय समुद्रदेखि भूमध्य-सागररूपी पश्चिमी समुद्रसम्म यिनीहरूलाई नष्ट गर्नुहुनेछ ।

ग) योएल २:२८-२९: परमेश्वरको आत्मा खनिरुनु कुरा प्रतिज्ञा गरिएको

त्यस दिनमा परमेश्वरले सबै प्राणीहरूमाथि आफ्नो आत्मा खन्याइदिनुहुनेछ । जवानहरूले भविष्यवाणी गर्नेछन् र दर्शनहरू देखेछन्, अनि बूढापाकाहरूले सपनाहरू देखेछन् । प्रेरित २:१६-२१ पदको खण्डमा यो भविष्यवाणी आंशिक रूपले पूरा भयो, तर पेन्टेकोस्टको दिनमा जे घट्यो, यस घटनाले यो सारा भविष्यवाणी समेट्न सकेन । यो भविष्यवाणी ख्रीष्ट येशूको एक हजार वर्षको राज्यको शुरुमा पूरा रूपले पूरा हुनेछ ।

घ) योएल २:३०-३२: ख्रीष्ट येशूको दोस्रो आगमन हुनुभन्दा अधिका सङ्केतहरू प्रस्तुत गरिएका

आत्मा खन्याउनुभन्दा अघि आकाशमा आश्चर्यकर्महरू घट्नेछन् । अनि पूर्वजानकारी गरिएका सङ्केतहरूमध्ये केही निम्नानुसार छन्: रगत, आगो, धूवाँका मुस्लाहरू; अनि सूर्य अन्धकारमा र चन्द्रमा रगतमा परिणत हुनेछन् । सबै मानिसहरू जसले प्रभु येशूकहाँ फर्केर उहाँलाई मसीहको रूपमा अपनाउँछन्, तिनीहरूले उहाँको नाम पुकारेर मुक्ति पाउनेछन् र उहाँको साथमा हजार वर्षको राज्यभित्र प्रवेश गर्नेछन् ।

ङ) योएल ३:१-१६^क: अन्यजाति राष्ट्रहरूमाथि आइपर्ने न्याय

योएल ३:१-८^{३)}: परमेश्वरले अन्य-जातिहरूलाई यहोशापातको बेंसीमा भेला पार्नुहुनेछ र त्यहाँ यहूदीहरूसित तिनीहरूको व्यवहारको सम्बन्धमा तिनीहरूको न्याय गर्नुहुनेछ । टायर, सिडोन र पलिस्ती देशले परमेश्वरका जनहरूलाई लुटेको र तिनीहरूलाई आफ्ना दासदासीहरू बनाएको खातिर प्रतिफल

पाउनेछन्। यी शहरहरूका बासिन्दाहरूलाई आफ्नो अपराधको खातिर उचित सजाय दिइनेथियो र यिनीहरूलाई दासदासीहरूको रूपमा बेचिनेथियो।

योएल ३:९-१६^क: यी अन्यजातिहरूलाई 'लडाइँको तयारी गर!' भन्ने आदेश दिइन्छ; किनकि परमप्रभुले यिनीहरूसँग निर्णयको बेसीमा लडाइँ गर्नुहुनेछ। हो, यहोशापातको बेसीमा परमप्रभु चारैतिरका सबै अन्यजातिहरूको न्याय गर्न बस्नुहुनेछ। हामी वर्तमान संसारमा जिउने विचारशील मानिसहरूको निम्ति यस प्रकारको विचार लोकप्रिय होस्-नहोस्, तर सर्वाधिकारी परमेश्वरले अहिले सबै मानिसहरू र सबै जातिहरूको जाँच गरिरहनु-भएको रहेछ! यस विषयमा श्री हर्बर्ट एफ. स्टेवेन्सनले टिप्पणी गरेका छन्:

'व्यक्ति-व्यक्तिमाथि र देशहरूमाथि आइपर्ने न्यायको विषयमा मानिसहरूले बाइबलको शिक्षा सरासर अस्वीकार गर्छन् र त्यो एउटा पुरानो भइसकेको धारणा ठानेर रद्द गरिहाल्छन्। तर परमेश्वरका जनहरूले चाहिँ पुस्तौँदेखि यो निश्चयता बलियो गरी पक्रिगरेका छन्: परमप्रभुको दिनमा साग पृथ्वीका न्यायकर्ताले उचित न्याय गर्नुहुने नै छ। अनि

यो हाम्रो दृढ़ भरोसा हो, जुन भरोसा पवित्रशास्त्ररूपी चट्टानमाथि बलियो हुने गरी स्थापित भएको छ'^{४)}

च) योएल ३:१६^ख-२१: भविष्यमा यहूदीहरूको पुनर्स्थापना र आशिष यस्तै हुने रहेछ!

तर परमप्रभुले आफ्ना जनहरूलाई निम्न आशिष दिनुहुनेछ: उहाँले तिनीहरूलाई छुटकारा दिनुहुनेछ; उहाँले तिनीहरूलाई आक्रमणकारीहरूबाट सुरक्षा दिनुहुनेछ; अनि उहाँले तिनीहरूलाई प्रशस्त आपूर्ति दिनुहुनेछ। इस्राएल देश फलवन्त हुनेछ र प्रशस्त पानीले सिँचिनेछ; पहाडहरूले नयाँ दाखमद्य चुहाउनेछन्, अनि डाँडाहरूमा दूध बहनेछ, र यहूदाका सबै नदीनालाहरूमा पानी बग्नेछ। अनि मिस्र देश र एदोम एउटा उजाड़ मरुभूमि हुनेछन्, तर यहूदा सदा-सर्वदाको निम्ति आबादी हुनेछ। अनि परमेश्वरले यसलाई रक्तपातबाट दोषमुक्त गर्नुहुनेछ।

यस पुस्तकको अन्त सकारात्मक भएको छ, अनि यस आश्वासनको निम्ति एउटा उचित कारण पनि छ; किनभने परमप्रभु सियोनमा वास गर्नुहुंदो रहेछ।

ENDNOTES:

- 1) **Introduction:** W. Graham Scroggie, *Know Your Bible*, Vol. I, p. 155.
- 2) **1:1–4:** The KJV's 'palmerworm, locust, cankerworm, and caterpillar' would suggest four different species of insects. But this is not the likely meaning.
- 3) **3:1–8:** In the Hebrew Bible, 2:28–32 constitute chapter 3 and our chapter 3 becomes chapter 4.
- 4) **3:9–16a:** Herbert F. Stevenson, *Three Prophetic Voices*. *Studies in Joel, Amos and Hosea*, p. 40.

BIBLIOGRAPHY

- Feinberg, Charles Lee. *The Minor Prophets*. Chicago: Moody Press, 1976.
- Keil, C. F. 'Joel.' In *Commentary on the Old Testament*. Vol. 25, 26. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1971.
- Kelly, William. *Lectures Introductory to the Study of the Minor Prophets*. London: C. A. Hammond Trust Bible Depot, n.d.
- Morgan, G. Campbell. *The Minor Prophets*. Old Tappan, NJ: Fleming H. Revell Company, 1960.
- Stevenson, Herbert F. *Three Prophetic Voice. Studies in Joel, Amos and Hosea*. Old Tappan, NJ: Fleming H. Revell Company, 1971.
- Tatford, Frederick A. *The Minor Prophets*. Vol. 1. Reprint (3 volumes) Minneapolis: Klock & Klock Christian Publishers, 1982.

आमोसको पुस्तकको टिप्पणी

आमोसको पुस्तकको भूमिका

‘आमोसचाहिँ अरू भविष्यवक्ताहरूभन्दा फरक थिए; किनकि उनी यस्ता व्यक्ति थिएनन्, जसको सारा जीवन परमप्रभुको वचन सुन्न र बोल्नमा समर्पित थिए। उनी कुनै ‘भविष्यवक्ताहरूको स्कूल’का शिष्य थिएनन्; उनी पेसेवार ‘दर्शी’ पनि थिएनन्। तर परमेश्वरको आदेशअनुसार बेतएलमा एउटा विशेष सन्देश सुनाउन उनले आफ्नो बगाल सीमित अवधिको लागि छोडे। त्यसपछि उनी सायद टेकोअमा आफ्नो भेडा पाल्ने कामकहाँ फर्के होलान्।’

श्री हर्बर्ट एफ. स्टेवेन्सन

क) ग्रन्थ-सूचिमा यस पुस्तकको विशिष्ट स्थान

पुरानो नियममा आमोसको पुस्तकचाहिँ उत्कृष्ट हिब्रू शैलीमा लेखिएको एउटा पुस्तक हो। आमोस भेडा-पालन गर्ने र किम्बुका रूखहरूको देखरेख गर्ने व्यक्ति थिए। अनि हुन सक्छ, परमेश्वरले कसरी सारा इतिहासभरि नै साधारण मानिसहरूलाई नियुक्त गर्नुभयो, यसको निम्ति उनी एक सजीव उदाहरण हुन्, जुन मानिसहरू नियमित बाइबल-स्कूलको पृष्ठभूमिबाट नआईकन र जसले कुनै औपचारिक शिक्षा नपाईकन परमप्रभुको निम्ति धेरै प्रभावशाली र सुन्दर ढङ्गमा बोल्न सके, यद्यपि यस्तो अधिकारप्राप्त शिक्षा वर्तमान समयको माग हो।

ख) यस पुस्तकको लेखक को हुन् ?

आमोस नामको अर्थ ‘बोभ’ हो; अनि उनको वंशावली दिइएको छैन; यसकारण अनुमान गर्न सकिन्छ, कि उनी यशैया अथवा सपन्याहजस्तै कुनै खानदान वा प्रख्यात परिवारबाट आएका मानिस थिएनन् होलान्।

प्रायः प्रचारकहरूले के गर्छन् भने, तिनीहरूले आमोसको देहाती पृष्ठभूमिमाथि चाहिएको भन्दा बढी जोड दिन्छन्। यसकारण यस सम्बन्धमा बुझिराख्नुहोस्, कि उनको आर्जन गर्ने पेशा वर्णन गर्दाखेरि हिब्रूमा प्रयोग गरिएको शब्दको अर्थ खास ‘गोठाला’ होइन, तर आमोसको विषयमा छोडेर केवल राजा मेशाको सम्बन्धमा प्रयोग गरिएको शब्द हो, जो भेडा-पालन गर्नमा पूरा निपुण भएका व्यक्ति थिए (२ राजा ३:४)।^{१)} हो, उनी यहूदाको राज्यका मानिस थिए; तर उनले उत्तरमा गएर सामरियामा जाने र इस्राएल राज्यको विरुद्धमा भविष्यवाणी गर्ने कार्यभार पाए। आमोसचाहिँ धार्मिकताको प्रेमी र सत्यतानिष्ठ गम्भीर भविष्यवक्ता थिए।

ग) यस पुस्तकको लेखे मिति के हो ?

आमोसचाहिँ यहूदाका राजा उज्जियाहको शासनकालमा (ख्रीष्टपूर्व ७९०-७३९) र इस्राएलका राजा यारोबाम द्वितीयको शासनकालमा सेवारत थिए (ख्रीष्टपूर्व ७९३-७५३), विशेष गरी उत्तरीय राज्यमा अनि एउटा समृद्धिले सुसम्पन्न, विलसित र नैतिक

हिसाबले शिथिल भएको जमानामा सेवारत थिए। अनि यो भविष्यवाणी भुइँचालो जानु-भन्दा दुई वर्ष अगाडि उनीकहाँ आएको थियो भन्ने कुरा आमोसले उल्लेख गरे। तर त्यस भुइँचालोले यो भविष्यवाणी आएको मिति अङ्कित त गर्दैन्, तर पुरातत्त्वले प्रमाणसहित के पत्ता लगायो भने, लगभग ख्रीष्टपूर्व ७६० सालतिर एउटा ठूलो भुइँचालो गएको रहेछ। अनि आमोसले उल्लेख गरेका राजाहरूका शासनकालहरूसँग यस कुराले मेल खान्छ।

घ) यस पुस्तकको सन्दर्भ र यसको विषयवस्तु के-के हुन् ?

ख्रीष्टपूर्व ८१०-७८३ सालमा अदद-निरारी तृतीय अधीनस्थ अश्शूर राज्यले सिरियाली संघलाई जित्यो; यस कुराले राजा योआश र तिनका छोरा यारोबाम द्वितीयलाई नयाँ इलाकाहरू आफ्नै तुल्याउने मौका दिलायो। अनि सामरिया यात्री दलहरूको निम्ति बिसौनी-स्थल बन्यो; यसकारण

इस्त्राएलको राज्यले ठूलो लाभ उठाउँथ्यो। फलस्वरूप हात्तीदाँतका महलहरू बनिए। अनि व्यापारीहरू विश्रामदिनका प्रतिबन्धहरूको विषयमा अधीर भए। अनि धनवान् मानिसहरू दमनकारी र भ्रष्ट थिए; अनि न्यायका अड्डा-हरूमा अन्यायले राज्य गथ्र्यो। धार्मिक सभा र धार्मिक कार्यक्रमहरू कि त देखावटी थिए, कि त मूर्तिपूजा पो थिए। अनि अन्धविश्वास र अनैतिकता व्यापक थिए। यस्तो डरलाग्दो अवस्था पक्का पनि लामो समयसम्म टिक्न सक्दैन, तर त्यसले निकटमा परमेश्वरको न्याय निम्त्याउँछ भन्ने कुरा आमोसले छर्लङ्गै देखे। उनको लोकप्रिय नभएको कार्यभार के थियो भने, उनी उत्तरमा गएर समारियामा जानु, इस्त्राएलको राज्यलाई आरोप लगाउनु र न्यायको विषयमा चेताउनी दिनु थियो। इस्त्राएलचाहिँ ग्रीष्म ऋतुको फलले भरिएको एउटा डालो थियो, जसको न्याय बाटोमा आउने लागेको थियो।

रूपरेखा:

खण्ड १) आमोस १-२: आठवटा जाति र शहरहरूमाथि आइपर्ने न्यायहरूको विषयमा चेतावनी दिइएको

- क) आमोस १:१-२: आमोसको पुस्तकको परिचय
- ख) आमोस १:३-५: दमस्कस शहर-राज्यमाथि आइपर्ने न्याय
- ग) आमोस १:६-८: गाजा शहर र पलिस्तीहरूका अन्य शहरहरूमाथि आइपर्ने न्याय
- घ) आमोस १:९-१०: टायर शहरमाथि आइपर्ने न्याय
- ङ) आमोस १:११-१२: एदोममाथि आइपर्ने न्याय
- च) आमोस १:१३-१५: अम्मोनीहरूमाथि आइपर्ने न्याय
- छ) आमोस २:१-३: मोआबमाथि आइपर्ने न्याय
- ज) आमोस २:४-५: यहूदामाथि आइपर्ने न्याय
- झ) आमोस २:६-१६: इस्राएलमाथि आइपर्ने न्याय

खण्ड २) आमोस ३-६: इस्राएली जातिको दोष र दण्ड

- क) आमोस ३: पहिला आह्वानहरू: 'हे इस्राएलीहरूहो, सुन !'
- ख) आमोस ४: दोस्रा आह्वानहरू: 'हे इस्राएलीहरूहो, सुन !'
- ग) आमोस ५:१-१७: तेस्रा आह्वानहरू: 'हे इस्राएलीहरूहो, सुन !'
- घ) आमोस ५:१८-२७: परमप्रभुको दिनको चाहना गर्नेहरूलाई हाय !
- ङ) आमोस ६: हात्तीदाँतका पलङहरूमा ढल्कनेहरूलाई हाय !

खण्ड ३) आमोस ७:१-९:१०: आउन लागेको न्यायको निम्ति विभिन्न प्रतीकात्मक लक्षणहरू दिइए

- क) आमोस ७:१-३: सलहहरूको विपत्ति
- ख) आमोस ७:४-६: भस्म पार्ने आगो
- ग) आमोस ७:७-९: साहुल
- घ) आमोस ७:१०-१७: अन्तराल विषय: आमोसलाई धम्की दिँदा उनले भुक्न मानेनन्
- ङ) आमोस ८: ग्रीष्म ऋतुको फलले भरिएको एउटा डालो
- च) आमोस ९:१-१०: हे आमोस, ढोकाको चौकोसको थाप्लामा हिराऊ !

खण्ड ४) आमोस ९:११-१५: भविष्यमा इस्राएली जातिको पुनर्स्थापना हुनेछ

आमोसको पुस्तकको टिप्पणी

खण्ड १

आमोस १-२:

आठवटा जाति र शहरहरूमाथि आइपर्ने न्यायहरूको विषयमा चेताउनी दिइएको

क) आमोस १:१-२: आमोसको पुस्तकको परिचय

आमोसले आफ्नो पुस्तकका पहिला दुई अध्यायहरूमा आठवटा जातिहरूको विरुद्धमा न्यायको फैसला सुनाए। अनि 'त्यसका तीनवटा, अँ, चारवटा अपराधहरूको कारणले म त्यसलाई दण्ड नदिई छोड्नेछैनँ' भन्ने वाक्यबाट हरेक न्यायको फैसला शुरु हुन्छ। श्री जे. सिङ्लो ब्याक्सटरले हामीलाई यस हिब्रू मुहावराको अर्थ स्पष्ट पारेका छन्:

‘यस वाक्यको अर्थ हामीले गणित अनुसार अक्षरशः लिनुहुँदैन, हामीले तीन वा चार गन्नुहुँदैन; तर हामीले यी अङ्कहरू मुहावरेदार अर्थमा बुझ्नुपर्छ। यसको अर्थ ‘नाप भरिएको, अँ, पोखिएको छ’ हो। यसर्थ यी मानिसहरूको पाप अति भएको थियो; अथवा हामीले आधुनिक भाषामा भन्नु हो भने, तिनीहरूले ज्यादा, ज्यादा पाप गरे; तिनीहरूले ओभर गरे, र गोबर भयो।’²⁾

ख) आमोस १:३-५: दमस्कस शहर- राज्यमाथि आइपर्ने न्याय

न्यायको पहिलो धम्की अरामको प्रमुख शहर-राज्य दमस्कसको विरुद्धमा आयो। अरामीहरूले गिलादको विरोधमा लडाइँ गर्दा फलामका भाँट्ने हतियारहरू प्रयोग गरे। तिनीहरू यर्डन नदीको पूर्वमा अवस्थित भएका इस्राएलका अर्बाई कुलहरूको विरुद्धमा अत्यन्तै क्रूर र निर्दयी थिए। यसकारण अरामका मानिसहरूको दण्डचाहिँ कैदी भएर कीरमा जानु थियो।

ग) आमोस १:६-८: गाजा शहर र पलिस्तीहरूका अन्य शहरहरूमाथि आइपर्ने न्याय

न्यायको दोस्रो धम्कीचाहिँ गाजाको विरुद्धमा आयो; किनकि त्यस ठाउँमा पलिस्तीहरूले इस्राएली कैदीहरूलाई क्रूर एदोमीहरूको हातमा सुम्पिदिएका थिए। सजाय पाउने पलिस्तीहरूका अरू शहरहरू अशदोद, अश्कलोन र एक्रोन थिए। फलस्वरूप पलिस्तीहरूको बाँकी रहेको भागरूपी मानिसहरू नष्ट हुनेथिए।

घ) आमोस १:९-१०: टायर शहरमाथि आइपर्ने न्याय

न्यायको तेस्रो धम्कीचाहिँ टायरको विरुद्धमा आयो। किनकि टायरका बासिन्दा-

हरूले पनि कैदीहरूलाई एदोमको हातमा सुम्पिदिएका थिए र इस्राएलसँग भाइ-भाइको बीचमा स्थापित भएको सन्धि तोडिदिएका थिए । यसकारण टायरका महलहरूको निम्ति एउटा भस्म पार्ने आगो पठाइनेथियो; टायरको विषयमा भविष्यवाणी यस प्रकारको थियो ।

ड) आमोस १:११-१२: एदोममाथि आइपर्ने न्याय

न्यायको चौथो धम्कीचाहिँ एदोमको विरुद्धमा आयो । एदोमीहरू आफ्ना इस्राएली भाइहरूका निर्दयी र क्रूर शत्रुहरू थिए; (याद रहोस्: एसाव याकूबका दाजु थिए) । इस्राएलीहरूसित तिनीहरूको निर्दयी व्यवहार र निरन्तर घृणाको खातिर तिनीहरूले सुहाउँदो दण्ड पाउनेथिए; ईश्वरीय न्याय तिनीहरूका शहरहरू तेमान र बोझामाथि आइपर्नेथियो ।

च) आमोस १:१३-१५: अम्मोनीहरूमाथि आइपर्ने न्याय

न्यायको पाचौँ धम्कीचाहिँ अम्मोनीहरूको विरुद्धमा आयो । किनकि अम्मोनीहरूले गिलाद देशका केही इलाकाहरू कब्जा गर्न भयानक अत्याचार गरेका थिए । तिनीहरूले आफ्नो रक्तपातले पूर्ण क्रूरतामा गिलादका गर्भवती स्त्रीहरूका पेट समेत चिरिदिएका थिए । यसकारण तिनीहरूका राजा र शासकहरू कैद, आगो र लडाइँको आँधीबेहरीको निम्ति ठहराइए ।

छ) आमोस २:१-३: मोआबमाथि आइपर्ने न्याय

न्यायको छैटौँ धम्की मोआबको विरुद्धमा आयो; किनकि त्यस देशले एदोमका राजालाई उचित दफन समेत दिएको थिएन (२ राजा

३:२६-२७), जहाँ 'आफ्ना जेठा छोरा'को सन्दर्भ सायद मोआबका राजाको जेठा छोरा होइन, तर एदोमका राजाको जेठा छोरा थियो होला, कि कसो हो ?

ज) आमोस २:४-५: यहूदामाथि आइपर्ने न्याय

अनि अबचाहिँ परमप्रभु असजिलो लाग्ने गरी आमोसको पुस्तकका पाठकहरूको नजिक आउँदै हुनुहुन्थ्यो; किनकि अब उहाँबाट न्यायको फैसला सुन्नुपर्ने दुईवटा देशहरू यहूदा र इस्राएल पो भए! छवटा अन्यजाति देशहरूको साथमा यहूदा र इस्राएलका नामहरू पढ्न कति उदेक र अनौठो कुरा हो, होइन र? पक्का पनि आमोसको जमानाका यहूदीहरूको निम्ति यो साह्रै अपमानजनक कुरा भएको हुनुपरेको थियो! तर यस प्रकारले परमेश्वरले तिनी-हरूलाई स्पष्ट पार्न खोज्नु-भयो, कि तिनीहरूको पापले गर्दा यहूदा र इस्राएलले परमप्रभुको दृष्टिमा विशेष मान्यता पाउने सौभाग्य गुमाइपठाएका थिए। अब यहूदालाई दण्ड दिइनेथियो; किनभने तिनी-हरूले परमप्रभुको व्यवस्था तुच्छ ठानेका थिए; तिनीहरूले उहाँका आज्ञाहरू पालन गर्दैनथिए, र तिनीहरू भूटहरूको पछि, अर्थात् मूर्तिहरूको पछि हिँड्दैथिए।

झ) आमोस २:६-१६: इस्राएलमाथि आइपर्ने न्याय

आमोस २:६-८: यस ठाउँसम्म इस्राएलका मानिसहरूले आमोसलाई उनका अभियोगहरूको निम्ति सराहना गर्नेथिए। तर अब उनी तिनीहरूकहाँ फर्कन लागे; तब तिनीहरूको ताली-बजाइको विषयमा के भयो? आहा, तिनीहरूको प्रशंसा तुरुन्तै क्रोधमा पो परिणत भएछ! अनि इस्राएललाई सजाय किन दिइनेथियो? किनभने तिनीहरूले

धर्मी जन र गरिबहरूलाई थिचोमिचो गर्दैथिए; तिनीहरूले फोहोरभन्दा फोहोर व्यभिचारहरू गर्दैथिए; तिनीहरूले बन्धकको रूपमा दिइएका लुगाहरू समयमा फर्काएनन्, तर रातभरि आफूसँग राखे^{३)}; अनि तिनीहरू देवताको मन्दिरमा त्यस दाखमद्यले मात्ने गर्थे, जुन दाखमद्य तिनीहरूले चुसाइ र घुसखोरीबाट कमाएको पैसाले किनेका थिए।

आमोस २:९-१२: त्यसपछि परमेश्वरले इस्राएललाई विगत समयमा तिनीहरूलाई देखाउनुभएका कृपाहरू बयान गर्दै हुनुहुन्थ्यो: उहाँले एमोरीहरूलाई नाश गर्नुभएको थियो, जुन एमोरीहरूचाहिँ कनान देशमा देवदार र फलाँटका रूखहरूजति बलवान् थिए, र बलियो गरी त्यहाँ वास गर्थे। उहाँले मिस्र देशबाट इस्राएली जातिलाई बचाउनुभएको थियो र अलग रहेको जीवन कस्तो छ, सो प्रदर्शन गर्ने हेतुले उहाँले तिनीहरूको बीचबाट नाजीरहरूलाई खडा गर्नुभएको थियो। तर तिनीहरूले नाजीरहरूलाई बिगारे र भविष्य-वक्ताहरूलाई 'भविष्यवाणी नगर्' भन्ने आदेश दिए।

आमोस २:१३-१६: फलस्वरूप परमेश्वरले तिनीहरूलाई दबाउनुहुनेथियो, कुल्चनुहुनेथियो; उहाँले तिनीहरूलाई उम्केर भाग्न दिनुहुनेथिएन, तर अश्वशूरीहरूद्वारा तिनी-हरूलाई हार खुवाउनुहुनेथियो। शक्तिशाली मानिसहरूले पनि आफूलाई छुटाउन सक्नेथिएनन् र वेगसित दगुर्नेहरूको सामुबाट भागेर जाने ठाउँ वा उम्कने बाटो पनि नष्ट हुनेथियो।

खण्ड २

आमोस ३-६:

इस्त्राएली जातिको दोष र दण्ड

क) आमोस ३: पहिला आह्वानहरू: 'हे इस्त्राएलीहरूहो, सुन !'

आमोस ३:१-२: यहाँ फेरि पनि परमप्रभुले इस्त्राएलीहरूलाई न्यायको धम्की दिनुभयो। तिनीहरूले परमप्रभुसित एउटा विशेष ठाउँ र घनिष्ठ सम्बन्ध ओगटेका हुनाले तिनीहरूको पाप भन् गम्भीर भएको थियो, र तिनीहरूको सजाय भन् सिकिस्त हुनेथियो। यसकारण उहाँले तिनीहरूलाई तिनीहरूका सबै अधर्महरूको दण्ड दिनुहुनेथियो।

आमोस ३:३-८: विनाकारण त्यो न्याय तिनीहरूमाथि आइपर्नेथिएन; किनकि हरेक प्रभावको उचित कारण छ। आमोसले क्रिया-प्रतिक्रियाको सम्बन्धमा सातवटा प्रश्नहरू सोधे; अन्तमा परमप्रभुले सामरिया शहरमाथि ल्याउन लाग्नुभएको विपत्तिमा कुरा टुङ्गियो। यसमा अचम्म मान्नुपर्ने कुरा केही पनि छैन; किनभने परमेश्वरले आफ्ना भविष्यवक्ताहरूमार्फत यो कुरा अघि नै प्रकट गरिसक्नुभएको थियो।

आमोस ३:९-१२: अशदोद अर्थात् पलिस्ती देश र मिस्र देशलाई सामरियामा भइरहेको अत्याचार, अन्याय, हिंसा र लुटपाटको निम्ति साक्षी हुने आह्वान गरियो। किनकि तिनीहरूका यी पापहरूले अशशूरी आक्रमणकारीहरूलाई इस्त्राएल देशमा ल्याउनेथिए। यसको चित्र सुस्पष्ट छ: सिंहको मुखबाट लिलिएको भेडाको रहल भाग निकालिएको

जस्तै तिनीहरूबाट एउटा सानो अवशेष मात्र बाँच्नेथियो।

आमोस ३:१३-१५: बेतएलका वेदीहरू, जसमाथि सुनको बाछोको पूजा गरिन्थ्यो, पूरा नाश गरिनेथिए। अनि होशे १०:५-६ पदहरू-अनुसार त्यो सुनको बाछोचाहिँ अशशूरमा लगिनेथियो। धनी मानिसहरूका ठूला-ठूला भव्य भवनहरू खतम हुनेथिए।

ख) आमोस ४: दोस्रा आह्वानहरू: 'हे इस्त्राएलीहरूहो, सुन !'

आमोस ४:१-३: यहाँ यस खण्डमा सामरियाका धनी स्त्रीहरू बाशानका गाईहरूसँग तुलना गरिएका छन्, जुन गाईहरू मोटाघाटा र अटेरी थिए। यिनीहरूलाई यिनीहरूले गरिबहरूलाई थिचोमिचो गरेको र विलासी जीवन यापन गरेको दोष लागेको थियो। यसको खातिर यिनीहरूले निम्न दण्ड भोग्नेथिए: यिनीहरू हस्याङफस्याङ गर्दै र हडबडाउँदै देश छोडिजानेथिए र यिनीहरूलाई कैदी बनाएर अशशूरमा लगिनेथियो। निस्कँदा-खेरि यिनीहरू र यिनीहरूका सन्तानहरू के जस्तै देखिनेथिए? ओहो, यिनीहरू त बल्लो-हरूले तानिनेथिए र तोडिएका उबडखाबड पर्खालहरूहुँदा हातखुट्टा सार्दै, लड्दै-पड्दै भाग्नेथिए।

आर.एस.वी., एन.एस.बी. र एन.के.-जे.वी.ले गरेजस्तै 'हर्मोन' एउटा स्थानको नामको रूपमा अनुवाद नगरेर के.जे.वी. र अरू केही बाइबल-संस्करणहरूले यो शब्द 'दरबार' वा 'किल्ला' अनुवाद गरेका छन्। यस सम्बन्धमा श्री जी. एन. डार्बीले निम्न टिप्पणी गरेका छन्:

'कतिजनाले यो शब्द "पहाडहरू" भनेर अनुवाद गरेका छन्, अरूले "किल्ला" र के.जे.वी.ले "महल" अनुवाद गरेका छन्, जस्तै १:४ पद र अन्य पदहरूमा; तर यस शब्दको अर्थको खास निर्धारण पाइएको छैन।

आमोस ४:४-१३: 'बेतएलमा आफ्ना बलिदानहरू ल्याओ र निरन्तर आफ्नो मूर्तिपूजा कायम राख' भनेर परमेश्वरले इस्राएलीहरूलाई छेद हान्नुभयो। त्यससित उहाँको के सरोकार? तिनीहरूको रोटीको घटी भएको थियो (६ पद); देशमा खडेरी लागेको थियो (४:७-८); तिनीहरूमाथि सेप्राइ र दुसीको प्रहार, अनि सलहहरूको विपत्ति आएको थियो (९ पद); महामारी, लडाइँ, काटमार (१० पद) र अन्य प्रकोपहरूले तिनीहरूलाई सताउँदैथिए (११ पद)। तर यी कुराहरूमध्ये एउटैले पनि तिनीहरूलाई पश्चात्ताप गराउन नसकेको हुनाले अबचाहिँ इस्राएली जाति परमप्रभु सेनाहरूका परमेश्वर स्वयम्सित भेट्न तयार हुनुपरेको थियो। बाह्र पदचाहिँ सुसमाचारको निमन्त्रणा होइन, तर न्यायको सन्देश पो हो।^{४)}

ग) आमोस ५:१-१७: तेस्ना आह्वानहरू: 'हे इस्राएलीहरूहो, सुन!'

आमोस ५:१-७: भविष्यवक्ता आमोसले इस्राएली जातिको पतनको खातिर विलाप गर्दैथिए; किनभने दसजना सिपाहीहरूमा एकजना मात्र बचाइनेथियो। 'बेतएलको खोजी नगर, गिल्यालमा पनि नपस, अँ, बेरशेबामा नजाओ!' मानिसहरूले ती शहरहरूको खोजी गर्नुहुँदैनथियो, जहाँ तिनीहरूका प्रसिद्ध मूर्तिहरूका थानहरू थिए; तर तिनीहरूले परमप्रभुको खोजी गर्नुपरेको थियो र यसरी तिनीहरू बाँच्नु थियो।

आमोस ५:८-१३: नभए कृत्तिका नक्षत्र र मृगशिरा बनाउनुभएको र सारा ब्रम्हाण्डको संचालन गर्नुहुने परमप्रभुले तिनीहरूमाथि आफ्नो क्रोध खन्याउनुहुनेथियो; किनभने तिनीहरूमा न्याय र धार्मिकताको कमी भएको थियो। इस्राएली जातिका पापी मानिसहरूले धर्मी जनलाई किन घृणा गरे त? किनकि उसले तिनीहरूलाई हप्कायो। अनि तिनीहरूले

इमानदार मानिसलाई हेला गर्थे; किनकि उसले सच्चाइ बोल्थ्यो। तिनीहरू छल र नीच कमाइले धनी भएका थिए; यसकारण तिनीहरूले आफ्नो धनसम्पत्तिबाट आनन्द लिन पाउनेथिएनन्।

आमोस ५:१४-१७: 'भलाइको खोजी गर, र खराबीको होइन, र तिमीहरू बाँचेछौ! ... खराबीलाई घृणा गर, तर भलाइलाई प्रेम गर, र मूलढोकामा न्याय स्थापित गर!' यसरी नै तिनीहरूलाई धार्मिकताको खोजी गर्ने र सामाजिक न्याय कायम राख्ने आह्वान दिइयो। तर अचानक प्रसङ्ग बदली भयो: 'सबै सडकहरूमा बलौना हुनेछ।' यसबाट स्पष्टसँग बुझिन्छ, कि यी मानिसहरूले ध्यानसित सुन्दैनथिए, र यसकारण दिव्य फैसलाअनुसार तिनीहरूको निम्ति दण्ड निश्चय गरिएको थियो।

घ) आमोस ५:१८-२७: प्रभुको दिनको चाहना गर्नेहरूलाई हाय!

आमोस ५:१८-२०: मानिसहरूले परमप्रभुको दिनको चाहना गर्नुहुँदैनथियो; किनकि त्यो दिन अन्धकार र विपत्तिको कुदिन हुनेथियो, जुन कुदिनमा एउटा खराबीमाथि अर्को खराबी तिनीहरूमाथि आउनेथियो।

आमोस ५:२१-२७: इस्राएलीहरूले चाडका दिनहरूमा परमप्रभुकहाँ बलिहरू र भेटीहरू ल्याइरहेका थिए, तर तिनीहरूको जीवन भ्रष्ट थियो; यसकारण परमेश्वरले तिनीहरूका भेटीहरू अस्वीकार गर्नुभयो। उहाँ त रीतिविधिहरू होइन, तर धार्मिकता मन पराउनुहुन्छ। अब उजाड़स्थानको कुरा आयो: इस्राएलीहरू उजाड़स्थानमा घुमफिर गरेको समयमा पनि तिनीहरूले परमप्रभुको आराधना गरेको दाबी गरेका थिए; तर वास्तवमा तिनीहरूले मोलोक, सिक्कूत र कियून आदि मूर्तिहरूको पूजा गरेका थिए।

ड) आमोस ६: हात्तीदाँतका पलङहरूमा ढल्कनेहरूलाई हाय !

आमोस ६:१-८: तिनीहरूको विलसितता, निश्चिन्तता, ऐसआरामी र निर्धक्कता हिंसाले खलबलाउनेथियो। हात्तीदाँतका पलङहरूमा ढल्कनेहरू र आफ्ना ओछ्यानहरूमाथि लमतत्र परेकाहरूलाई धिक्कार ! भरपेट खाने र घिच्नेहरूलाई हाय ! सितारको धुनमा गुनगुनाउनेहरूलाई हाय ! डबका-डबका दाखमदा पिउनेहरूलाई हाय ! महँगो-महँगो सुगन्ध र उच्च स्तरका सुगन्धित तेलहरू लगाउनेहरूलाई हाय ! अँ, भोजभतेरहरूमा खान बस्नेहरूलाई हाय ! तिनीहरूको निश्चिन्त हुने र ऐसआराम गर्ने मनोभावको विषयमा परमेश्वरको भावना र प्रतिक्रिया यस्तो छ: ‘म याकूबको घमण्ड हেলা गर्छु र उसका महलहरू घृणा गर्छु।’ सामरिया अशशूरीहरूको हातमा सुम्पिइनेथियो।

आमोस ६:९-१०: यी दुईवटा दुःखद पदहरू श्री पेज एच. केलीले निम्न प्रकारले वर्णन गरेका छन्:

‘जुन महामारी सारा देशभरि फैलिनेथियो, त्यो महामारी चलेको बेलामा यति धेरै मानिसहरूको मृत्यु हुनेथियो, कि सामान्य दफन-कार्यहरू छोडिनेथिए र बचेका मानिसहरूले शव जलाउने असामान्य तरिका अपनाउनेथिए। किनकि यस्तो हुनेथियो: जब मृतकको कुनै आफन्त त्यस मृतकको दाहसंस्कार गर्ने हेतुले त्यो शव निकाल्न त्यसको घरभित्र पस्छ, तब उसले त्यस घरमा केवल एकैजना बचेको मानिस उपस्थित भएको भेट्दाउँछ, जो घरको एउटा कुनामा लुकेर बसेको छ। अनि जब यस आफन्तले त्यस मानिसलाई बोलाउँछ, तब त्यस मानिसले “धत्, चुप लाग् !” भन्छ र त्यसपछि थप्छ: “हामीले परमप्रभुको नाम लिनुहुँदैन !” यी यहूदी मानिसहरूले विगत समयमा परमेश्वरको नाम अपवित्र तुल्याएका कति हो कति ! तर अहिले चाहिँतिनीहरूले उहाँको नाम उच्चारण गर्न आँट गर्दैनथिए; किनकि तिनीहरूले

आफूमाथि उहाँको क्रोधको नवीन प्रवाह निम्त्याउन चाहँदैनथिए, निम्त्याउनदेखि डराउँदैथिए। यस सम्बन्धमा महत्त्वपूर्ण कुरा के हो भने, आजको दिनसम्म पनि धर्मनिष्ठ यहूदीहरूले परमेश्वरको ‘यहोवा’ नाम उच्चारण गर्दैनन्, जुन नामचाहिँ त्यो नाम हो, जुन नाममा परमेश्वरले इस्राएलीहरूसँग आफ्नो वाचा स्थापित गर्नुभएको हो।^{५)}

आमोस ६:११-१४: तिनीहरूको व्यवहार मूर्ख थियो र व्यर्थ पनि थियो; यो त गोरुहरू लिएर चट्टानमाथि जोत्नु बराबर थियो। तिनीहरूले न्याय बिगारे र धार्मिकताको खिल्ली उदाए। तिनीहरूले आफ्नो सैन्य बलको विषयमा घमण्ड गर्थे; किनकि लो-डेबर र कर्नाइम नगण्य विजयहरू थिए। किनभने अशशूरीहरूले उत्तरमा हमातको पस्ने ठाउँदेखि दक्षिणको सिमानासम्म अर्थात् अराबाको बेसीसम्म देश सताउनेथिए।

खण्ड ३

आमोस ७:१-९:१०:

आउन लागेको न्यायको निम्ति विभिन्न प्रतीकात्मक लक्षणहरू दिइए

क) आमोस ७:१-३: सलहहरूको विपत्ति

यस अध्यायको १-९ पदसम्मको खण्डमा आमोसले आफ्ना मानिसहरूको निम्ति अन्तर्विन्ती गरे; किनकि इस्राएली जातिमाथि तीनवटा खतराहरू आइपर्न लागेका थिए, जुन खतराहरू निम्न प्रकारका छन्: पहिले देशको सारा घाँसपात स्वाहा गर्ने सलहहरू आउनेथिए; हुन सक्छ, यी सलहहरूले अशशूरका राजा

पुलको आक्रमण सङ्केत गरे होलान् । अनि आमोसको प्रार्थनाको उत्तरमा यो न्याय टर्‍यो ।

ख) आमोस ७:४-६: भस्म पार्ने आगो

दोस्रो खतराचाहिँ भस्म पार्ने आगो थियो; हुन सक्छ, यस आगोले तिग्लत-पिलेसेरको आक्रमण सङ्केत गर्‍यो होला । अनि फेरि ‘सानो याकूब’को निम्ति चढाएको उनको प्रार्थनाले यो विपत्ति रोक्‍यो ।

ग) आमोस ७:७-९: साहुल

अनि तेस्रो खतराले चाहिँ सायद अशशूरका राजा शल्मनेसेरद्वारा हुने सामरियाको विनाश सङ्केत गर्‍ला । किनकि साहुलले के अर्थ दिन्छ भने, परमेश्वरको न्यायमा सम्पूर्ण रूपले सच्चाइ र इमानदारी थियो । अनि परमेश्वरले घोषणा गर्नुभयो: अब उप्रान्त उहाँ आफ्नो दयामा फेरि कहिल्यै इस्राएलबाट भएर जानुहुनेथिएन ।

घ) आमोस ७:१०-१७: अन्तराल विषय:

आमोसलाई धम्की दिँदा उनले भुक्न मानेनन्

आमोस ७:१०-१३: बेतएलको मूर्तिको पूजाहारी अमस्याहले आमोसलाई बेतएलको विरोधमा अर्थात् राजाको पवित्रस्थानको विरोधमा भविष्यवाणी गर्न निषेध गरे । अनि तिनले उनलाई ‘तिमी यहूदामा भएको आफ्नो घरमा फर्केर जानू र त्यहाँ आफ्नो जीविका चलाउनु’ भनेर भने ।

आमोस ७:१४-१७: तर आमोसले तिनलाई निम्न जवाफ दिए: ‘परमेश्वरले मलाई यस सेवकाईको निम्ति नियुक्त गर्नुभयो, यसैकारण म कसरी रोक्न सक्छु; अहँ, म रोक्नेछैनँ ।’ उनी कुनै खास भविष्यवक्ता नै थिएनन्, न ता भविष्यवक्ताहरूका शिष्य थिए; तर उनलाई बाध्यता परेको थियो: उनले

परमप्रभुको वचन बोल्नुपरेको थियो । यसकारण उनले अमस्याहलाई भने: ‘परमप्रभुको वचन सुन !’ त्यसपछि उनले अमस्याहमाथि, तिनकी पत्नीमाथि र तिनका छोराछोरीहरूमाथि, साथै तिनको देशमाथि कस्तो डरलाग्दो विनाश आउन लागेको थियो, सो सुनाए ।

ड) आमोस ८: ग्रीष्म ऋतुको फलले भरिएको एउटा डालो

आमोस ८:१-६: ग्रीष्म ऋतुको फलले भरिएको डालोले अब न्यायको निम्ति इस्राएली जातिको म्याद पुगेको सङ्केत गर्‍यो । परमेश्वर अबदेखि उसो कहिल्यै आफ्नो दयामा तिनीहरूको बीचबाट भएर जानुहुनेथिएन । किनकि धनी मानिसहरूले गरिबहरूलाई थिचोमिचो गरिरहेका थिए; ‘चाडका दिनहरू कहिले समाप्त होऊन् र हामी पैसा कमाउन सकौं’ भनेर तिनीहरू अधीर र पूरा चञ्चल भइरहेका थिए; तिनीहरूको व्यवसाय अति भ्रष्ट थियो; तिनीहरूलाई तराजु खोटा बनाएको दोष लाग्यो ।

आमोस ८:७-१२: यसको प्रतिफल-स्वरूप परमप्रभुले डरलाग्दा-डरलाग्दा भुइँचालोहरूद्वारा यस देशलाई दण्ड दिनुहुनेथियो । अनि दिउँसो पृथ्वीमा अँध्यारो लाग्नेथियो, अनि एक-एक घरमा शोक-चाहिँ पाहुना बस्नेथियो । मानिसहरूले परमप्रभुको वचन सुन्न खूब चाहना गर्नेथिए, तर परमप्रभुको वचन तिनीहरूबाट रोकि-राखिनेथियो । त्यस बेलामा परमेश्वरको वचनको अनिकाल र खडेरी प्रबल हुनेथियो ।

आमोस ८:१३-१४: मूर्तिपूजाले इस्राएलका सबैभन्दा खाइलाग्दा जवान मानिसहरूमाथि ठूलो अकाल ल्याउनेथियो र भूटा देवताहरूको नाममा शपथ खानेहरूमाथि विनाश ल्याउनेथियो । मानिसहरूले आफ्ना

मूर्तिहरूबाट एउटा दिव्य वाणी सुन्न खोज्नेथिए, तर पाउनेथिएनन् ।

च) आमोस ९:१-१०: हे आमोस, ढोकाको चौकोसको थाप्लामा हिराऊ !

आमोस ९:१-४: यहाँ के देखिन्छ ? परमप्रभुले आफ्नो न्याय वेदीबाट शुरु गर्नुभएको रहेछ ! हुन सक्छ, सायद त्यो वेदी बेतएलमा भएको भूटो वेदी पो थियो कि ? मानिसहरूले कुनै उम्कने ठाउँ भेट्दाउनेथिएनन्; तिनीहरू जता भागे तापनि तरवारले तिनीहरूलाई भेट्दाएरै छोड्नेथियो । अधोलोक, आकाश, कर्मलको टाकुरा, समुद्रको पीध, अँ, तिनीहरू आफ्ना शत्रुहरूको अधि-अधि गएको कैद जस्तै उम्कने सम्भावित ठाउँहरू भए-देखि ती ठाउँहरू समेत तिनीहरूबाट टलेर जानेथिए । तिनीहरूको विरुद्धमा दन्किरहेको परमेश्वरको क्रोधको गम्भीरता यी शब्दहरूमा देखिन्छ: 'भलाइको निम्ति होइन, तर खराबीको निम्ति म आफ्नो आँखा तिनीहरूमाथि लगाउनेछु ।' इस्त्राएलीहरूलाई स्पष्ट-सँग थाह भएको होस्, कि तिनीहरू ठूलो समस्यामा परेका रहेछन् !

आमोस ९:५-१०: सेनाहरूका परमप्रभुलाई र उहाँको सर्वशक्ति कसले सामना गर्न सक्ला ? पृथ्वीको वरिपरि वायुमण्डलका तह-तहहरू अनि धरतीभित्र रहेका दुङ्गा-चट्टानरूपी तहहरू एकै परमप्रभुले निर्माण गर्नुभएको र स्थापित गर्नुभएको थियो । इस्त्राएली जाति यहाँ इथियोपियाका अन्यजाति मानिसहरूसँग तुलना गरिएको छ, अनि परमेश्वर आफैले तिनीहरूलाई 'पापी राज्य' भन्नुभयो, कति कटु वचन ! तिनीहरूले आफ्नो विशेष सौभाग्य-स्थल र ठहर गुमाए । उहाँले पापी मानिसहरूलाई दण्ड दिनुहुनेथियो, तर अन्न चाल्नीमा चालेभैं बाँकी रहेकाहरूलाई बचाउनुहुनेथियो; यसो हुँदा एउटा सानोभन्दा

सानो दाना पनि भुइँमा खस्नेथिएन । हो, धेरैजसो मानिसहरू नाश हुनेथिए, तर सर्वशक्तिमान् परमेश्वरको दृष्टिमा जो योग्य थिए, उनीहरू जोगिनेथिए ।

खण्ड ४

आमोस ९:११-१५:

भविष्यमा इस्त्राएली जातिको पुनर्स्थापना हुनेछ

आमोस ९:११-१२: यस अध्यायका ११-१५ पदहरूको खण्डमा इस्त्राएली जातिको पुनर्स्थापना वर्णन गरिएको छ । किनकि परमेश्वरले दाऊदलाई गर्नुभएका प्रतिज्ञाहरू पूरा हुने नै छन् । कति मानिसहरू छन्, जसले एघार पद लिएर 'इस्त्राएली जाति र मण्डली एउटै हुन्, र ख्रीष्टको मण्डलीचाहिँ त्यो मर्मत गरिएको तम्बू हो' भन्ने कुरा सिकाउँछन् । (अक्षरशः 'छाप्रो', जुन छाप्रोले रद्द गरिएको राजवंशलाई सङ्केत गर्छ, एन.के.जे.वी.को पाश्चर्वा लेखिएको टिप्पणीअनुसार) । तर पक्का पनि हामीले यसको अर्थ यस पदको सन्दर्भअनुसार लगाउनुपर्छ । अनि यसको सन्दर्भचाहिँ इस्त्राएली जाति नै हो र बाह्य पदअनुसार सबै जातिहरू हुन्, ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यमा । यस विषयमा श्री सी. आई. स्कोफिल्डले निम्न कुरा लेखेका छन्:

'दाऊदको वंशको राजतन्त्र एउटा तम्बूद्वारा चित्रण गरिएको छ, जुन तम्बूको अवस्था समयमा बिग्रिँदै गएको थियो (यशैया ११:१) । अनि यस पदको आधारमा 'तल्मुड'का रब्बीहरूले मसीहलाई 'बार-नप्ती' भन्ने नाम राखे, जसको अर्थ 'ढलितको छोर' हो । तर उहाँ उठ्नुहुनेछ (मलाकी ४:२)'^(६)

आमोस ९:१३-१५: त्यस बेलामा बाफरे, अङ्गुर, नयाँ दाखमट्ट, गहुँ, जैतुन र अन्य फलफूलहरूको खेतीको फसलको वृद्धि के अचम्मको रीतिले हुनेछ! शहरहरूको

पुनर्निर्माण गरिनेछ र यिनमा फेरि मानिसहरू बस्नेछन्; परमेश्वरले आफ्ना जनहरूलाई रोप्नुहुनेछ, अनि तिनीहरू यस देशबाट फेरि कहिल्यै निकालिनेछैनन्।

ENDNOTES:

- 1) **Introduction:** The word for a shepherd is *rôéh*; the word for a sheep-breeder is *nôgçd*.
- 2) **1:3-5:** J. Sidlow Baxter, *Explore the Book*, p. 130.
- 3) **2:6-8:** A garment given in pledge that a debt would be paid was not to be kept overnight, since it might well be the only blanket that a poor person had (Deut. 24:12, 13).
- 4) **4:4-13:** However, by application it makes a great gospel warning. The evangelist D. L. Moody, for example, found "four things in this text: a) There is one God. b) We are accountable to him. c) We must meet him. d) We need preparation to meet him" (Notes from My Bible, p. 92).
- 5) **6:9-10:** Page H. Kelly, *Amos, Prophet of Social Justice*, p. 97.
- 6) **9:11-12:** The New Scofield Study Bible. New King James Version, p. 1056.

BIBLIOGRAPHY

- Feinberg, Charles. *The Minor Prophets*. Chicago: Moody Press, 1976.
- Kelly, Page H. *Amos, Prophet of Social Justice*. Grand Rapids: Baker Book House, 1966.
- Mills, Montague S. *The Minor Prophets. A Survey*. Dallas: 3E Ministries, n.d.
- Stevenson, Herbert F. *Three Prophetic Voices. Studies in Joel, Amos and Hosea*. Old Tappan, NJ: Fleming H. Revell Company, 1971.
- Tatford, Frederick A. *The Minor Prophets*. Vol. 1. Reprint (3 vols.) Minneapolis: Klock & Klock Christian Publishers, 1982.

ओबद्याहको पुस्तकको टिप्पणी

ओबद्याहको पुस्तकको भूमिका

‘ओबद्याहको भविष्यवाणी अद्वितीय छ, अँ, यसको सामग्रीको गुण अद्वितीय छ । यो पूरा पुस्तक एकै न्यायको फैसला हो, जसमा दया वा आशाको कुनै सुभावे, कुनै गन्ध छैन ।’

श्री फ्रेडिक ए. ट्याडफोर्ड

क) ग्रन्थ-सूचिमा यस पुस्तकको विशिष्ट स्थान

‘ओबद्याहको दर्शन’ (१:१) चाहिँ पुरानो नियममा सबैभन्दा छोटो पुस्तक हो, र सम्पूर्ण पवित्र बाइबलका छोटो पुस्तकहरूमध्ये तेस्रो पुस्तक हो । यसको एकै विषयवस्तु छ: याकूबका जुम्ल्याहा दाजु एसावका सन्तान-हरूको विनाश । एदोमीहरूले लगातार इस्राएली जातिको विरुद्धमा लडाइँ गरेको इतिहास छ; अनि परमेश्वरले चुन्नुभएको जातिको निम्ति तिनीहरूले अपमान र घृणाको व्यवहार देखाउने गर्थे ।

ख) यस पुस्तकको लेखक को हुन् ?

ओबद्याह नामको अर्थ ‘परमप्रभुको सेवक’ हो । अनि पुरानो नियममा ‘ओबद्याह’ नाम गरेका बाहुजना मानिसहरू छन्, तर तीमध्ये कसैलाई ‘भविष्यवक्ता ओबद्याह यिनी हुन्’ भनेर निश्चयतासाथ निर्धारित गर्न सकिँदैन । वास्तवमा, यस पुस्तकको लेखकको विषयमा उनका शब्दहरूबाट प्रकट भएको कुराबाहेक हामीलाई अरु केही पनि थाहा छैन ।

ग) यस पुस्तकको लेखे मिति के हो ?

हामीसँग लेखकको विषयमा केही जानकारी नभएको हुनाले हामीले यस पुस्तकको लेखे

मिति यस पुस्तकभित्र पाएका सङ्केतहरूबाट पत्ता लगाउन खोज्नुपर्ला ।

प्रायः सबै उदारवादी र धेरै शास्त्रसम्मत विद्वान्हरूले यस पुस्तकको मिति ख्रीष्टपूर्व ५८६ सालपछि लगत्तै जुनै पनि वर्षमा निर्धारित गर्न रुचाएका छन्, किनकि ख्रीष्टपूर्व ५८६ सालमा यरूशलेमको विनाश भएको थियो । यर्मिया र विलापका पुस्तकहरू र भजन १३७ अध्यायसँग ओबद्याहको पुस्तकका केही समानताहरू भएका देखिन्छ, साथै यसमा प्रयोग गरिएका केही शब्द-हरू^{१)} छन्, जुन शब्दहरूले गर्दा यसको लेखे मिति त्यतातिर पार्न उचित ठहर्दछ । तर ओबद्याहको पुस्तकमा यरूशलेम शहर र त्यसको मन्दिरको विनाशको विषयमा केही पनि उल्लेख गरिएको छैन; यसकारण यस मौनताबाट योभन्दा अधिको मिति बढी मिल्छ कि भन्ने सङ्केत पाइन्छ होला ।

यस पुस्तकको लेखे मितिको विषयमा सुभाउ गरिएका अन्य अधिल्ला मितिहरू यस प्रकारका छन्: ख्रीष्टपूर्व ८४८-८४१ सालभित्र यहोरामको शासनकालमा, अथवा ख्रीष्टपूर्व ७३१-७१५ सालभित्र आहाजको शासनकालमा । तर यस अन्तिम मितिको पक्ष लिनेहरू धेरै छैनन्; तर तिनीहरूले २ इतिहास २८:१७ पद आफ्नो तर्कको आधार बनाएका छन् । त्यस पदअनुसार एदोमीहरूले यरूशलेम आक्रमण गरेर कैदीहरू बनाएका थिए ।

यदि अनुमान गरिएको सबैभन्दा पहिलो मिति सही ठहरिन्छ भने, ओबदयाहचाहिँ लेख्ने भविष्यवक्ताहरूमध्ये प्रथम भए र एलिशाका समकालीन व्यक्ति थिए। अनि यो पनि विचार गर्न लायकको कुरा हो: एक, यस पुस्तकमा ख्रीष्टपूर्व ५८६ सालमा भएको यरूशलेमको सर्वनाशको विषयमा कुनै सुभावाँ पाइँदैन। अनि दुई, ओबदयाह १:१२-२४ पदहरूमा एदोमीहरूलाई तिनीहरूले विगत समयमा गरेको काम नदोहोस्वाउने चेताउनी दिइएको देखिन्छ। यसकारण यरूशलेम खण्डहरमा परिणत भइसकेको भएदेखि यस प्रकारको अर्ती अर्थहीन ठहरिनेथियो।

हे पवित्र बाइबलमाथि विश्वास राख्ने ख्रीष्ट-विश्वासी भाइबहिनीहो, तपाईँले यस पुस्तकको लेख्ने मितिको विषयमा यी तीनवटा विचारहरूमध्ये जुनै पनि मिति अपनाउन सक्नुहुन्छ, यसमा केही पर्बाह छैन, रपनि पवित्र बाइबल परमेश्वरको आत्माको प्रेरणाले लेखिएको पुस्तक हो भन्ने विषयमा उच्च विचार कायम राख्नुहोस्! यसको विषयमा कसैसँग कुनै सम्झौता नगर्नुहोस्! तर मेरो विचारमा, यस पुस्तकको विषयमा लगभग ख्रीष्टपूर्व ८४० सालतिरको लेख्ने मितिचाहिँ सबैभन्दा बढी सम्भव देखिन्छ।

घ) यस पुस्तकको सन्दर्भ र यसको विषय-वस्तु के-के हुन् ?

यो भविष्यवाणी एदोमीहरूको विरुद्धमा बोलिएको हो, जुन एदोमीहरूचाहिँ एसावका सन्तानहरू थिए र इस्राएली जातिका मानिस-हरूका घोर शत्रुहरू थिए। तिनीहरूलाई यहाँ, यस पुस्तकमा कस्तो प्रकारले चित्रण गरिएको छ? मानौं तिनीहरू यरूशलेमको पतनको विषयमा रमाएका जस्तै तिनीहरूलाई यहाँ पेश गरिएको छ। श्री माथ्यू हेनरीले ओबदयाहको पुस्तकको छोटो भविष्यवाणीको पृष्ठभूमिमा

कस्ता-कस्ता तीव्र भावनाहरू रहेर काम गरेका थिए, सो निम्न शब्दले बयान गरेका छन्:

‘ओहो, इस्राएली जातिका मानिसहरूको निम्ति यो कति ठूलो परीक्षा थियो! मैले मात्र होइन, तर अरूले पनि यो चाल पाए। किनकि तिनीहरूचाहिँ परमेश्वरले प्रेम गर्नुभएका याकूबका सन्तानहरू थिए, रपनि तिनीहरू ठूलो समस्यामा परेका थिए; तर एदोमीहरू, जो घृणा गरिएका एसावका सन्तानहरू थिए, यिनी-हरूले समृद्धि गर्दैथिए; यति मात्र होइन, तर यिनीहरू विभिन्न समस्याहरूमा परेका इस्राएलीहरूमाथि विजयी पनि भए। अनि यही कारणले परमेश्वरले इस्राएलीहरूलाई यहाँ, यस पुस्तकमा एदोमको विनाशको पूर्वदृश्य दिनुभएको थियो; किनकि एदोमीहरूको अन्तिम विनाश सम्पूर्ण हुनेथियो, अनि इस्राएलीहरूको विषयमा कसो हो? तिनीहरूले उहाँको ताड़नाबाट आशिषित निकास प्राप्त गर्ने-थिए।’²⁾

हामीले अघि भनिसक्यौं, कि बाइबलका विद्यार्थीहरू यस पुस्तकको सन्दर्भको विषयमा एकमत छैनन्। के यसको सन्दर्भ राजा नबूकदनेस्सरको हातद्वारा यरूशलेममाथि आइ-परेको विनाश हो कि, अथवा के त्योभन्दा अघि भएको यस शहरको पतन यसको सन्दर्भ हो कि?

नयाँ नियममा आएर एदोमको नाम ‘इदुमिया’ भएछ र यस नामले चिनिन्थ्यो। अनि अरबका जातिहरूले यस देशको आर्थिक अवस्था बिगारे, र पछि रोमीहरूले आएर यो देश कब्जा गरे; अनि ईस्वी संवत् ७० साल-देखि यता एदोमीहरू इतिहासको मञ्चबाट लुप्त भए।

रूपरेखा

खण्ड १) ओबदद्याह १:१-४: एदोमको घमण्ड होच्चाइनेछ

खण्ड २) ओबदद्याह १:५-९: एदोमको विनाश

क) ओबदद्याह १:५-६: त्यसको लुटपाट सम्पूर्ण हुनेछ

ख) ओबदद्याह १:७: एदोम त्यसका मित्र राष्ट्रहरूद्वारा विश्वासघात गरिएको

ग) ओबदद्याह १:८-९: एदोमका अगुवाहरूको विनाश

खण्ड ३) ओबदद्याह १:१०-१४: एदोमको विनाशका कारणहरू यस प्रकारका छन्

खण्ड ४) ओबदद्याह १:१५-१६: एदोमको न्याय प्रतिशोधात्मक छ

खण्ड ५) ओबदद्याह १:१७-२१: इस्राएल र यहूदाको पुनर्स्थापना र एदोमको अस्तित्वको समाप्ति

ओबद्याहको पुस्तकको टिप्पणी

खण्ड २

ओबद्याह १:५-९:

एदोमको विनाश

खण्ड १

ओबद्याह १:१-४:

एदोमको घमण्ड होच्चाइनेछ

ओबद्याहले आफ्नो भविष्यवाणीको शुरूमा भनिहाले: एदोमको घमण्डको कारणले आक्रमणकारीहरूको हातबाट त्यसको पतन आउनेछ। हाम्रो सामु एकजना राजदूतको नक्सा कोरिएको छ, जसले अन्यजातिहरूलाई एदोमको विरुद्धमा लडाइँ गर्न उक्साउँदैथिए। एदोमको मुख्य शहर सेला अर्थात् पेद्रा थियो, जुन शहरचाहिँ मृत सागरको दक्षिणमा अवस्थित थियो, र गुलाबी रङ्गका अग्ला चट्टानहरूको पाखाबाट कुँदेर बनाइएको थियो। त्यो शहर अजय मानिन्थ्यो। तर परमप्रभुले तिनीहरूलाई तिनीहरूको आकाशको उचाइबाट र ताराहरूको बीचमा स्थापित भएको तिनीहरूको गुँडबाट तल भार्नु-हुनेथियो।

क) ओबद्याह १:५-६: त्यसको लुटपाट सम्पूर्ण हुनेछ

एदोमको विनाशचाहिँ चोरहरू वा डाँकू-हरूको काम ठहरिनेथिएन; किनकि यस्ता-हरूले आफूले चाहेको जति मात्र लुटेर लानेथिए। अनि लुटेराहरूले पनि केही सिलाफल छोडिदिनेथिए र त्यसलाई पूरा नाङ्गै पार्नेथिएनन्। तर एसावका लुकेर राखिएका धनहरू समेत खोजखास गरिनेथिए!

ख) ओबद्याह १:७: एदोम त्यसका मित्र राष्ट्रहरूद्वारा विश्वासघात गरिएको

अनि एदोमसँग सन्धि गरेका मित्र राष्ट्रका सबै मानिसहरूले त्यसलाई धोका दिनेथिए र त्यसको लागि एउटा पासो थप्नेथिए।

ग) ओबद्याह १:८-९: एदोमका अगुवा-हरूको विनाश

त्यसका ज्ञानी र पराक्रमी मानिसहरू, जसको विषयमा त्यसले गर्व गर्थ्यो, ती बुद्धिमान्, शूरवीर मानिसहरूको काटमार हुनेथियो र तिनीहरू शेष हुनेथिए।

खण्ड ३

ओबद्याह १:१०-१४:

एदोमको विनाशका कारणहरू यस प्रकारका छन्

यरूशलेम आक्रमण गरिएको देखेर एदोमीहरू रमाउनुहुँदैनथियो। तिनीहरूले कुदृष्टिले हेरिरहनुहुँदैनथियो; तिनीहरूले घमण्डसाथ बोल्नुहुँदैनथियो; तिनीहरूले यरूशलेम शहर लुट्नेहरूलाई साथ दिनुहुँदैनथियो; तिनीहरूले भाग्न खोजेका यहूदीहरूलाई नाश गर्नुहुँदैनथियो; अनि यहूदीहरूको बीचमा जो बाँकी रहे, उनीहरूलाई तिनीहरूले शत्रुको हातमा सुम्पनुहुँदैनथियो।

के तपाईंले यहाँ एदोमको विषयमा कोरिएको नक्सा देख्नुभयो? बाफरे, एदोमले परमेश्वरका जनहरूप्रति के साह्रै क्रूर व्यवहार देखाएको! त्यसले अलिकति पनि आफ्नो निर्दयतामा कुनै लगाम लगाउँदैनथियो; त्यसको संवेदनारहित, दयामायाविहीन, चिसो हृदय हेर्नुहोस्! एदोम कति कृपारहित थियो! त्यसले आफ्नो भाइ याकूबलाई दयाको एक भीख पनि दिएन। अनि हुन सक्छ, सायद यस पारिवारिक सम्बन्धमा विश्वासघात गरेको हुनाले एदोमीहरूको विनाश सम्पूर्ण हुनेथियो।

खण्ड ४

ओबद्याह १:१५-१६:

एदोमको न्याय प्रतिशोधात्मक छ

सबै अन्यजातिहरूमाथि परमेश्वरको क्रोधको दिन नजिकै आइरहेको थियो, जुन दिनमा एदोमले यहूदासँग देखाएको कुव्यवहारको खातिर उचित दण्ड पाउनेथियो। तिनीहरूले जस्तै गरेका थिए, तिनीहरूसित त्यस्तै गरिनेथियो; किनकि तिनीहरूको प्रतिफल तिनीहरूको टाउकोमाथि फर्केर आउनेथियो। अनि यहाँ पिउने सम्बन्धमा जे लेखिएको छ, यसको विषयमा श्री जी. हर्बर्ट लिविङ्गस्टोनले निम्न स्पष्टीकरण दिएका छन्:

‘सजायको साथमा जुन शोक साथमा आउँछ, भविष्यवक्ताहरूले यो शोक कहिलेकाहीँ मदिगको सेवनसित तुलना गरेका छन्। यस दृष्टान्तको विस्तृत प्रयोग केकस्तो छ, सो कुरा यर्मिया २५:१५-२८ पदको खण्डमा हेर्नुहोस्! किनकि यस सिलसिलामा परमेश्वरले केवल एदोमलाई छानेर एउटा उदाहरण बनाउनुहुन्नथियो, तर उहाँले सबै जातिहरूलाई बराबर तिनीहरूका पापहरूको खातिर न्याय गर्नुहुनेथियो।’^३

खण्ड ५

ओबद्याह १:१७-२१:

इस्त्राएल र यहूदाको पुनर्स्थापना र एदोमको अस्तित्वको समाप्ति

ओबद्याह १:१७-१८: ओबद्याहको पुस्तकको अन्तिम भागमा इस्त्राएली जातिको भावी छुटकाराको विषयमा पूर्वजानकारी दिइएको छ। इस्त्राएल र यहूदा एउटा आगो र

ज्वाला हुनेछन् र उनीहरूले एसावको घरानामा आगो लगाउनेछन् र तिनीहरूलाई भस्म पार्नेछन्। अनि श्री फ्रेडिक ए. ट्याडफोर्डले एदोमको अन्तको विषयमा संक्षिप्त वृत्तान्त यसो गरेका छन्:

‘नाबातीहरूले एदोमीहरूलाई तिनीहरूको देशबाट निकालिदिए; तर एदोमीहरूले ‘नेगेव’ आफ्नो अधिकारमा लिए, र त्यसको नाम इडुमिया भयो। तिनीहरूले केही समयसम्म यहूदाको कुनै भूभाग समेत कब्जा गरे, तर ख्रीष्टपूर्व १८५ सालमा मकाबीका यहूदाले तिनीहरूलाई जिते। पछि गेरसाका सिमोनले इडुमिया नाश पारे, र इस्वी संवत्को पहिलो शताब्दीमा एदोमीहरू पूरै हराए जस्तो देखिन्छ। हो, पेट्राचाहिँ सातौँ शताब्दीसम्म इसाई विशपको निवासस्थान र केन्द्र बनिरहेको कुरा साँचो हो; तर त्यसपछि मुसलमानहरूले

यो देश कब्जा गरेर आफ्नो हातमा पारे। आजको दिनमा कसैले पनि प्रमाणसहित ‘म एदोमी हुँ’ दाबी गर्न सक्दैन, किनकि एदोमको नामनिसान पूरा मेटिएको छ। अनि यसरी नै “एसावको घरानामा कोही पनि बाँकी रहनेछैन” भन्ने ओबद्याहको भविष्यवाणी पूरा भयो।’ ४)

ओबद्याह १:१९-२१: एदोमको देशचाहिँ ‘नेगेव’ नाम गरेका दक्षिण भागमा बस्ने इस्राएलीहरूलाई दिइनेछ। अनि ‘शेफेला’ नामक समुद्र-तटी तराईमा बस्नेहरूलाई पलिस्तीहरूको देश दिइनेछ। अनि कैदीहरूले फेरि सारेपतसम्म कनानीहरूको देश अधिकार गर्नेछन्। छुटकारा दिने उद्धारकहरूले ५) एसावको पहाडमाथि शासन गर्नेछन्, अनि परमप्रभुले सम्पूर्ण राज्यमाथि राज्य गर्नुहुनेछ।

ENDNOTES:

- 1) **Introduction:** Such as the Hebrew word translated captives in v. 20.
- 2) **Introduction:** Matthew Henry, 'Obadiah,' Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible, IV:1271.
- 3) **1: 15-16:** G. Herbert Livingston, 'Obadiah,' The Wycliffe Bible Commentary, p. 841.
- 4) **1: 17-18:** Frederick A. Tatford, Prophet of Edom's Doom, p. 55.
- 5) **1:19-21:** The deliverers or saviours of verse 21 may be the saints who will reign with Christ.

BIBLIOGRAPHY

- Feinberg, Charles Lee. *Joel, Amos and Obadiah*. New York: American Board of Missions to the Jews, 1948.
- Henry, Matthew. 'Obadiah.' In *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible*. Vol. IV. McLean, VA: MacDonald Publishing Company, n.d.
- Livingston, G. Herbert. 'Obadiah.' In *The Wycliffe Bible Commentary*. Chicago: Moody Press, 1962.
- Mills, Montague S. 'Obadiah.' In *The Minor Prophets: A Survey*. Dallas: 3E Ministries, n.d.
- Tatford, Frederick A. *Prophet of Edom's Doom*. Eastbourne, England: Prophetic Witness Publishing House, 1973.

योनाको पुस्तकको टिप्पणी

योनाको पुस्तकको भूमिका

‘यो पुस्तक अद्वितीय छ; किनभने भविष्यवक्ताको वाणीसित भन्दा त यस पुस्तकले भविष्यवक्तासित नै बढी सरोकार राख्दो रहेछ। उनको मानसिक अवस्था र मनमुद्रा केकस्तो थियो, र परमेश्वरले प्रेमसाथ उनको ताड्ना कसरी गर्नुभयो, यस कुराले हामी पाठकवर्गलाई कुनै न कुनै पाठ सिकाइदिन्छ र हामीलाई नम्र तुल्याउँछ।’

श्री जर्च विलियम्स

क) ग्रन्थ-सूचिमा यस पुस्तकको विशिष्ट स्थान

योना नामको अर्थ ‘ढुङ्कुर’ हो। अनि भविष्यवक्ताहरूमध्ये योना मात्र हुन्, जसको भविष्यवाणीचाहिँ उनले भनेको सन्देशमाथि होइन, तर उनको जीवन र उनले गरेको अनुभवमाथि केन्द्रित रहन्छ। अनि उनले गरेको अनुभवले इस्राएली जातिको विगत, वर्तमान र भावी अवस्था चित्रण गर्छ, जस्तै:

क) यहूदीहरूको विषयमा परमेश्वरले निर्धारित गर्नुभएको उद्देश्य थियो: तिनीहरू अन्यजातिहरूको निम्ति उहाँको साक्षी हुनुपरेको थियो।

ख) तर अनुग्रहको सन्देश अन्यजातिहरूकाहाँ फैलेर गएकोमा तिनीहरू ईर्ष्यालु भए।

ग) योना समुद्रमा फालिएको अर्थ यस प्रकारको छ: तिनीहरू अन्यजातिरूपी संसारमा डुबे, र अन्यजातिहरूले तिनीहरूलाई निले, तर तिनीहरू कहिल्यै अन्यजातिहरूसित पूरा सम्मिलित भएनन्।

घ) ओबानो जमिनमा फ्याँकिएको अर्थ यस प्रकारको छ: यहूदीहरू इस्राएल देशमा

फर्केर आउनेछन् र तिनीहरू अन्य-जातिहरूको निम्ति आशिषको कारण बन्नेछन्।

तर योनाको अनुभवको एउटा भाग छ, जुन भाग यस अर्थ-लगाइसित नमिलेको जस्तै देखिन्छ: योनाको पुस्तकको चार अध्याय! किनभने पवित्र बाइबलमा कहीं पनि लेखिएको छैन, कि ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यका आशिषहरू अन्यजातिहरूकाहाँ पुगेकोमा इस्राएली जाति रिसाएको र ठुस्स ठुस्किएको; अहँ, पवित्र बाइबलमा यसको निम्ति कुनै सुभावै पाइँदैन।

ख) यस पुस्तकको लेखक को हुन् ?

योनाको पुस्तकको दुई अध्यायको शैली प्रथम पुरुषको शैलीमा लेखिएको छ, किनकि यस अध्यायमा योनाको व्यक्तिगत ‘भजन’ प्रस्तुत गरिएको छ, जुन प्रार्थना उनले ठूलो माछाको पेटबाट चढाए। तर यस पुस्तकका बाँकी तीन अध्यायहरू योनाको विषयमा छन् र अन्य पुरुषको शैलीमा प्रस्तुत गरिएका छन्। तर यस कुराबाट उनले यो सम्पूर्ण पुस्तक लेखेका थिएनन् भन्ने कुरा हामीले बुझ्नुहुँदैन। किनकि परम्पराले उनले सारा पुस्तक लेखे

भन्छ। किनभने मोशाजस्तै अन्य बाइबलका लेखकहरूले पनि समय-समयमा यस प्रकारको शैली अपनाए। कसले यो पुस्तक लेखे त ? यो कुरा खास अविज्ञ छ। यसकारण हामीले यो कुरा खाँटी विश्वासको कसी तुल्याउनु-हुँदैन।

ग) यस पुस्तकको लेखे मिति के हो ?

योनाको तीनवेमा जाने मिसन-कार्यचाहिँ इस्त्राएल नामक उत्तरीय राज्यको सबैभन्दा शक्तिशाली राजा यरोबाम द्वितीयको शासन-कालान्तर्गत परेको थियो (२ राजा १४:२३), जुन राजा यरोबामले लगभग ख्रीष्टपूर्व ७९३-७५३ सालमा राज्य गरे। यस अवधिको विषयमा जति अशशूरी शिलालेखहरू छन्, ती शिलालेखहरूमा त्यस युगमा एउटा ठूलो आत्मिक जागृति आएको कुरा कहीं लेखिएको पाइँदैन। तापनि निम्न घटनाहरू योनाको वृत्तान्तसँग मिल्छन्। किनकि प्राचीन समयमा अन्यजातिहरूले अनिकाल र सूर्य-ग्रहणजस्तै घटनाहरू आउन लागेको प्रकोपका अशुभ ईश्वरीय शकुनहरूको रूपमा हेर्ने गर्थे भन्ने कुरा सर्वविदितै छ। यसकारण हुन सक्छ, कसले जान्दछ, परमप्रभुले ख्रीष्टपूर्व ७६५ र ७५९ सालमा अशशूरमा चलेका अनिकालहरू, साथै ख्रीष्टपूर्व ७६३ सालको जून महिनाको पन्ध्र तारिखमा घटेको सम्पूर्ण सूर्यग्रहण तीनवेका मानिसहरूका हृदय योनाको सुसमाचार-धावाको निम्ति तयार पार्न प्रयोग गर्नुभएको सम्भव छ। अनि ख्रीष्टपूर्व ८१०-७८२ सालमा रानी सेमिरामिस र तिनको सहशासन गर्ने छोरा अदद-निरारी तृतीयको शासनकालमा थोरै समयको निम्ति एकै ईश्वर मान्नतर्फको उतारचढाउले पनि योनाको सेवकाईको निम्ति तयारीको काम गरेको हुन सक्छ।

घ) यस पुस्तकको सन्दर्भ र यसको विषय-वस्तु के-के हुन् ?

योना अमितैका छोरा थिए। (अमितै नामको अर्थ 'विश्वासयोग्य' हो)। अनि २ राजा १४:२५ पदबाट हामी के सिक्छौं भने, योनाको घर गत-हेपेर थियो, जुन गत-हेपेरचाहिँ गालीलमा अवस्थित भएको एउटा ठाउँ थियो।

उत्तरीय राज्य इस्त्राएलको निम्ति अशशूरबाट खतरा आइरहेको बेलामा उनले भविष्यवाणी गर्दैथिए। परमेश्वरले उनलाई अशशूरको राजधानी तीनवेमा पश्चात्तापको प्रचार गर्न पठाउनुभयो। तर उनले यसो गर्न मानेनन्; त्यस शहरका मानिसहरूले पश्चात्ताप गर्लान् र त्यो शहर जोगिएला भन्ने उनको डर थियो। किनकि अशशूरचाहिँ एउटा अत्यन्तै क्रूर राज्य थियो। अनि तिनीहरूका शिलालेखहरू सत्य ठहरिए भने, तिनीहरूका शत्रुहरू जिउँदै तिनीहरूले उनीहरूका शरीरबाट छाला उतारे; तिनीहरूले उनीहरूका खोपडीहरू लिएर थुप्राथुप्रीहरू लगाए, र आफ्ना शत्रुहरूसित अन्य क्रूरताहरू पनि देखाए। अशशूरका राजा सनहेरिबका प्रवक्ता रब्-शाकेका अभिमानी र निन्दापूर्ण शब्दहरू २ राजा १८:१९ पददेखिको खण्डमा उल्लेख गरिएका छन्।

यसकारण योना टांशिशतिर भागे; अनि उनले टांशिशतर्फ समुद्र-यात्रा गर्दा-गर्दै एउटा ठूलो माछाले उनलाई निल्यो। आफ्नो रिहाइ-पछि उनले परमप्रभुको आज्ञापालन गरे र तीनवेमा प्रचार गरे। फलस्वरूप त्यस शहरका मानिसहरूले पश्चात्ताप गरे, र त्यो शहर जोगियो। तर यस विषयमा योना धेरै बेखुशी भए।

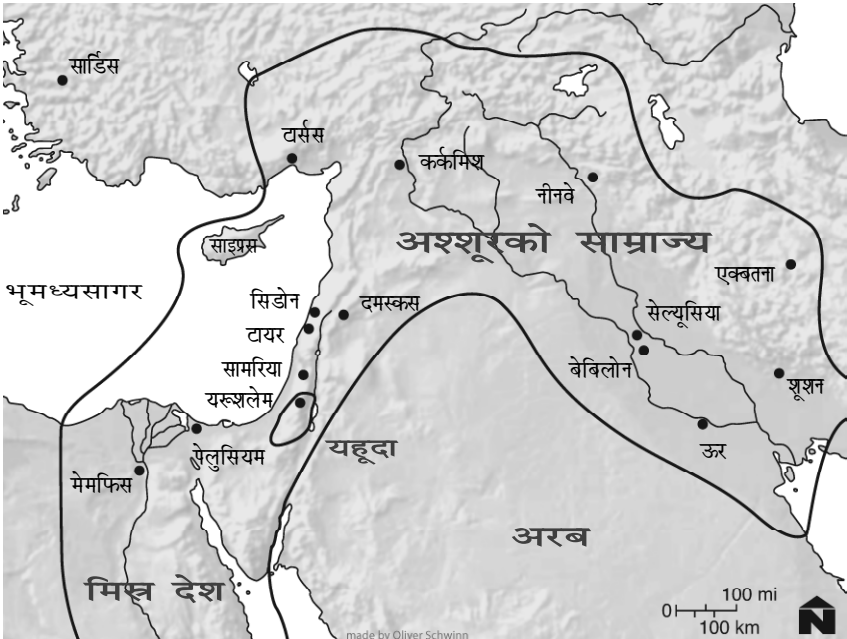
अनि प्रभु येशूले योनालाई आफ्नो मृत्यु, दफन र पुनरुत्थानको चिन्हको रूपमा प्रयोग गर्नुभयो (मत्ती १२:४० र १६:४)।

योनाको पुस्तकचाहिँ रोमी ३:२९ पदको टिप्पणी हो, जहाँ यसो लेखिएको छ: 'के उहाँ यहूदीहरूका मात्र परमेश्वर हुनुहुन्छ? के उहाँ अन्यजातिहरूका पनि परमेश्वर हुनुहुन्छ र? ज्यू, उहाँ अन्यजातिहरूका पनि परमेश्वर हुनुहुन्छ।'

अनि यो पुस्तक रोमी ११:१२ र १५ पदको निम्ति एउटा चित्रण पनि हो। किनकि जब योनालाई समुद्रमा फालियो, तब यसको फलस्वरूप पानीजहाजभरिका अन्यजाति

मानिसहरू बाँचे। तर जब उनलाई ओबानो जमिनमा फर्काइयो, तब यसको फलस्वरूप नीनवे शहरका सबै मानिसहरूले उम्कन पाए। यसकारण बुभुहोस: इस्राएली जातिको पतनचाहिँ अन्यजाति जगत्को धन पो भएछ; तब इस्राएली जातिको पुनर्स्थापनाको विषयमा कसो हो? ओहो, तिनीहरूको पुनर्स्थापनाबाट संसारका मानिसहरूका कति बढी आशिष बग्नेछ!

अश्शूरको साम्राज्य

रूपरेखा:

खण्ड १) योना १: भविष्यवक्ता योना अनाज्ञाकारी भएको

क) योना १:१-२: योनाको मिसनेरी हुने बोलावट

ख) योना १:३: योना टार्शिशतिर भागेको

ग) योना १:४-१०: समुद्रमा चलेको आँधीबेही

घ) योना १:११-१७: यी नाविकहरूले योनालाई पानीजहाजबाट समुद्रमा फालिदिए, र एउटा ठूलो माछाले उनलाई निल्यो

खण्ड २) योना २: भविष्यवक्ताले छुटकारा पाएको

क) योना २:१-९: योनाको प्रार्थना

ख) योना २:१०: परमेश्वरको जवाफ

खण्ड ३) योना ३: भविष्यवक्ता योनाले परमेश्वरको सन्देश घोषणा गरे

क) योना ३:१-४: योनाले नीनवेका मानिसहरूलाई न्यायको धम्की सुनाए

ख) योना ३:५-९: नीनवे शहरभरि ठूला-साना सबै मानिसहरूले पश्चात्ताप गरे

ग) योना ३:१०: परमेश्वरको न्याय टर्‍यो

खण्ड ४) योना ४: भविष्यवक्ता योनाको बेखुशी

क) योना ४:१-३: रिसाएका योनाको प्रार्थना

ख) योना ४:४: उनको जाँच गर्ने परमेश्वरको प्रश्न

ग) योना ४:५: योना नीनवे शहरबाहिर ठुस्किरहेको

घ) योना ४:६-११: सर्वाधिकारी परमेश्वरको कृपाको विषयमा योनाले सिक्नुपर्ने वस्तुगत पाठ

योनाको पुस्तकको टिप्पणी

खण्ड १

योना १ः

भविष्यवक्ता योना अनाज्ञाकारी भएको

क) योना १ः१-२ः योनाको मिसनेरी हुने बोलावट

परमेश्वरले योनालाई इस्राएल देशको मुख्य शत्रु अश्शूरको राजधानी नीनवेमा प्रचार गर्न पठाउनुभयो। मानिसको दृष्टिकोणले हेर्नु हो भने, हामी नीनवेमा जान भविष्यवक्तालाई किन डर लागेको, सो बुझ्न सक्छौं; (बढी जानकारीको निम्ति तपाईंले 'यस पुस्तकको सन्दर्भ र यसको विषयवस्तु के-के हुन्?' भन्ने उक्त शीर्षकअन्तर्गत हेर्नुहोला)।

ख) योना १ः३ः योना टार्शिशतिर भागेको

योना अनाज्ञाकारी भए; अनि उनी टार्शिश जाने पानीजहाजमा चढे; (हुन सक्छ, टार्शिश-चाहिँ स्पेनको दक्षिण तटमा अवस्थित भएको ठाउँ थियो)। उनले किन आफ्नो यस कार्यभारको विरुद्धमा विद्रोह गरे, यस विषयमा

श्री एच. सी. वूडरिडले निम्न टिप्पणी गरेर हामीलाई निम्न शब्दले बुझाएका छन्:

‘परमेश्वरले उनलाई प्यालेस्टाइनदेखि पाँच सय माइल उत्तर-पूर्वमा रहेको नीनवे शहरमा गएको चाहनुभयो। तर उनीचाहिँ पूर्व जानुको सट्टामा दुई हजार माइल पश्चिमतर्फ पो गइहाले। परमेश्वरले योनालाई ‘उर्वर अर्धचन्द्र’ नामक भूभागबाट भएर स्थल-यात्रा गरेको चाहनुभयो। तर यसको सट्टामा उनले मन नपरेको समुद्र-यात्रा पो गरे; (किनकि यहूदीहरूले समुद्रलाई घृणा गर्ने गर्थे)। परमेश्वरले उनलाई त्यस बेलाको संसारको सबैभन्दा ठूलो महानगरमा पठाउनुभयो। तर यसको सट्टामा योना सभ्य मानिसहरू बसेका कुनाहरूमा स्थित हुने दुर्गम व्यापार-चौकीतिर पो लम्के। परमप्रभुले आफ्नो भविष्यवक्ताको साथमा जान चाहनुभयो। तर यसको सट्टामा योनाले परमेश्वरको उपस्थिति र उहाँको शक्तिबाट भागे प्रयास पो गरे। १)

ग) योना १ः४-१०ः समुद्रमा चलेको आँधी-बेही

तर परमप्रभुले एउटा ठूलो हुरीबतास पठाउनुभयो (अक्षरशः अर्थमा ‘हान्नभयो’, वा ‘हुत्थाउनुभयो’); अनि यस ठूलो आँधी-बेहीबाट त्यस पानीजहाज र त्यसका यात्रीहरूको निम्ति ठूलो खतरा आयो। अनि यो समस्या कसको कारणले आएको हो, सो जान्न यी अन्यजाति नाविकहरूले चिट्टा हाले; (हुन सक्छ, यी मल्लाहहरू सायद फोनिसियाका मानिसहरू थिए होलान्)। अनि

चिट्ठाचाहिँ यी हिब्र मानिस योनाको नाममा पस्चो; उनी यस विपत्तिको खास अपराधी ठहरिए; किनकि उनी परमप्रभुको उपस्थिति-बाट भाग्दैथिए।

घ) योना १:११-१७: यी नाविकहरूले योनालाई पानीजहाजबाट समुद्रमा फालिदिए, र एउटा ठूलो माछाले उनलाई निल्यो

योना १:११-१६: 'हामीप्रति समुद्र शान्त हुनको निम्ति हामी तिमीसित केकसो गरे ठीक होला त?' भनेर तिनीहरूले उनलाई प्रश्न गरे। तिनीहरूको यस प्रश्नले मानिसको सामान्य मनोभाव के हो, सो प्रकट गरेको छ: मानिस आफ्नो ज्यान बचाउन जुनसुकै मूल्य चुकाउन तयार भएको रहेछ। तर यी अनुभावी अन्यजाति नाविकहरूले यहाँ निष्पक्ष व्यवहार देखाए। अनि योनाले तिनीहरूलाई सल्लाह दिए: तिनीहरूले उनलाई समुद्रमा फालि-दिऊन्। तिनीहरू यसो गर्न अलिकति पनि इच्छुक थिएनन्, तर यसो गर्नुको सट्टामा तिनीहरूले किनारामा फर्कन खूबै खियाए। तर आफ्नो कुनै सीप नलागेपछि तिनीहरूलाई अन्तमा यसो गर्न बाध्य भयो; किनभने समुद्र तिनीहरूको विरुद्धमा भन्-भन् मच्चिरहेको थियो।

योना १:१७: तब परमप्रभुले खटाउनु-भएको एउटा ठूलो माछाले योनालाई निल्यो र उनलाई तीन दिन र तीन रातसम्म आफ्नो पेटभित्र कैदी बनाइराख्यो। (एउटा माछाले मानिसलाई निलेकोमा आश्चर्यकर्म के पो थियो र? होइन, माछाको पेटमा मानिस नपच्नुचाहिँ खास आश्चर्यकर्म थियो)।

खण्ड २

योना २:

भविष्यवक्ताले छुटकारा पाएको

क) योना २:१-९: योनाको प्रार्थना

यस माछाको पेटभित्रबाट योनाले परमेश्वरलाई पुकारे; अनि उनको यो प्रार्थनाचाहिँ छुटकारा मनाइरहेको एउटा प्रार्थना थियो; यसमा उनले माछाबाट उम्कन पाएको निम्ति होइन, तर समुद्रको पानीमा नडुबेको निम्ति परमप्रभुलाई धन्यवाद चढाए। उनको यो प्रार्थना उल्लेखनीय छ; किनकि उनले यसमा भजनसंग्रहका कतिपय खण्डहरू हाले। श्री जे. सिङ्लो ब्याक्स्टरले निम्न प्रकारले उनको प्रार्थनाको विश्लेषण गरेका छन्:

‘योनाको प्रार्थनामा कुनै वित्ती वा अनुग्रेष पाइँदैन।

तर यसमा धन्यवाद ज्ञापन छ (२:२-६), यसमा पश्चात्तापका शब्दहरू छन् (२:७-८) र यसमा समर्पणको प्रार्थना पनि छ (९ पद)। वास्तवमा यो प्रार्थना एउटा प्रशंसाको भजन हो, एउटा ‘ते देउम’-स्तोत्र हो, एउटा ‘डोक्सोलोजी’ हो। यस सिलसिलामा म एकजना मानिसलाई चिन्छु, जसले आफ्नो रित्तो पीठोको भाँडामा आफ्नो टाउको हालेर ‘पिता, पुत्र, आत्माको ...’ भन्ने डोक्सोलोजी गायो; उसले किन यस्तो गर्छो? किनकि उसले परमेश्वरमाथि राखेको आफ्नो भरोसा यसरी प्रकट गर्न खोज्यो, उहाँले आफ्नो दयामा उसको निम्ति पीठोको प्रबन्ध गरिदिनुहुन्छ भनेर। तर समुद्रको गहिगडमा कसैले आफ्नो टाउको मात्र होइन, तर आफ्नो सम्पूर्ण शरीर समेत एउटा ठूलो माछाको पेटभित्र रहेको अवस्थामा एउटा स्तुतिगान गाएको, अहँ, मैले यस्तो कुरा कहिल्यै सुनेको छैनँ; यो मेरो निम्ति नौलो कुरा हो। यो अद्वितीय छ; अहँ, योनाबाहेक अरू कसले पनि यसो गरेको छैन’ १)

योनाको यस प्रार्थनाले इस्त्राएली जातिले भविष्यमा कुन प्रकारले पश्चात्ताप गर्नेछ, सो पूर्वप्रतिबिम्ब र पूर्वसङ्केत गर्छ। किनकि जब यस जातिले ख्रीष्ट येशूलाई आफ्नो मुक्तिदाताको रूपमा स्वीकार गर्नेछ, तब यो जाति उहाँको अधीनस्थ फेरि आफ्नो आशिषको ठहरमा पुनर्स्थापित हुनेछ।

अब दुई पदको कुरा आयो, जहाँ ‘अधोलोकको पेटबाट मैले पुकारा गरें’ भनिएको छ। अधोलोकको कुरा सुन्नासाथ कतिले ‘यस माछाभिन्न योना मरे र पछि फेरि बाँरे’ भन्ने कुरा बुझ्छन्। तर अधोलोकको निम्ति प्रयोग गरिएको यस हिब्रू शब्द ‘शेओल’मा विभिन्न अर्थ लाग्छ, जस्तै: चिहान, अधोलोक, परलोक, खाडल इत्यादि। अनि यहाँ, यस पदमा यसको अर्थ काव्यात्मक छ होला, यसको अर्थ सायद ‘समुद्रको गहिराइ’ होला; हाम्रो आधुनिक मुहावराअनुसार भन्नु हो भने, यसको अर्थ ‘खाडल’ हुनेथियो।

योनाको मृत्यु भएको र उनी बौरिउठेको सम्भावना एकदम कम छ र शून्य बराबर हो। तर हाम्रा प्रभु येशूले यी भविष्यवक्ता योनालाई आफ्नो मृत्यु, आफ्नो तीन दिन र तीन रातको दफन अनि आफ्नो महिमित पुनरुत्थानको निम्ति एउटा चित्रको रूपमा प्रयोग गर्नुभयो (मत्ती १२:४०)। प्रसङ्गवश ख्रीष्ट येशूले यस पदमा योनालाई एक ऐतिहासिक व्यक्तिको रूपमा स्वीकार गर्नुभयो। आधुनिक प्रचारकहरूले दाबी गरेअनुसार योना ‘दृष्टान्त’ मात्र कहाँ थिए र!

ख) योना २:१०: परमेश्वरको जवाफ

‘उद्धार परमप्रभुकै हो!’ यो कुरा योनाले स्वीकार गर्नेबित्तिकै यस माछाले उनलाई सुक्खा जमिनमाथि उकेलदियो।

खण्ड ३

योना ३:

भविष्यवक्ता योनाले परमेश्वरको सन्देश घोषणा गरे

क) योना ३:१-४: योनाले नीनवेका मानिसहरूलाई न्यायको धम्की सुनाए

परमप्रभुले योनालाई फेरि नीनवे^{३)}मा जाने आज्ञा दिनुभयो, र यसपालि उनले उहाँको आज्ञा पालन गरे। अनि यस ठूलो शहरमा प्रवेश गरेपछि उनले घोषणा गरे: ‘अबको चालीस दिनमा यो शहर नष्ट हुनेछ।’

ख) योना ३:५-९: नीनवे शहरभरि ठूला-साना सबै मानिसहरूले पश्चात्ताप गरे

अनि यसो हेर्दाखेरि नीनवेका मानिसहरूले, जसले माछा देवता दागोनलाई पूजा गर्थे, योनालाई के-के भएको थियो, सो जानेका रहेछन्। हो, बितेको समयमा मानिसहरूले उस्तै प्रकारको अनुभव गरेका थिए; तर त्यस बेलामा माछाको पाचन रसले गर्दा ती मानिसहरूको छाला धब्बाधब्बीले भरिन्थ्यो; यसैले यस्ताहरूलाई भीडैभीड मानिसहरूको बीचमा पनि सजिलोसँग चित्र सकिन्थ्यो। यही कारणले एकै धब्बा नभएको योना नीनवेका मानिसहरूको निम्ति एउटा चिन्ह थिए, अनि योनाको प्रचारमा पूरा शहरले पश्चात्ताप गर्‍यो; किनकि ठूलादेखि लिएर सानासम्म सबै मानिसहरूले परमेश्वरलाई विश्वास गरे। अनि मानिस र गाईबस्तुको निम्ति एउटा उपवासको घोषणा गरियो; अनि राजादेखि गाईबस्तुसम्म सबैलाई भाङ्ग्राको लुगा ओढियो।

ग) योना ३:१०: परमेश्वरको न्याय टस्चो

फलस्वरूप तीनवै शहर यस विपत्तिबाट जोगियो। तर इतिहासको कुरा हो: हामीलाई थाहै छ, कि यी अश्वरीहरू पछि आफ्ना दुष्ट चालहरूमा फर्के, अनि एक सय पचास वर्षभन्दा बढी अनुग्रहको समय पाइसकेपछि तिनीहरूको राजधानी नष्ट भयो।

खण्ड ४

योना ४:

भविष्यवक्ता योनाको बेखुशी

क) योना ४:१-३: रिसाएका योनाको प्रार्थना

तर इस्राएली जातिका अन्यजाति शत्रुहरू जोगिएकोमा योना रिसाए। आफ्नो निराश भएको अवस्थामा उनले परमप्रभुसँग मर्न पाऊँ भन्ने विन्ती गरे। हुन सक्छ, यसको मूलकारण उनमा 'अश्वरले इस्राएली जातिलाई फेरि पनि धम्की देला कि' भन्ने डर पो थियो कि?

परमेश्वरले इस्राएली जातिका धेरैजसो शत्रुहरूसित कडा व्यवहार गर्नुहुन्थ्यो; अनि इस्राएलीहरूले छिटो-ढिलो आफ्ना शत्रुहरूको विनाश हुन्छ भन्ने आशा गर्दैथिए र त्यसको बाटो हेर्दैथिए; तिनीहरूका शत्रुहरूले मुक्ति पाऊँ भन्ने कुरा परै जाओस्, यसको सोच-विचार र कल्पना नगरे हुन्छ। प्रचारक भएको नाताले योनाले परमेश्वर अनुग्रहकारी र दयालु हुनुभएको, रिसाउनमा ढिलो र अति करुणामय हुनुभएको कुरा जान्दथिए। तर उनले पनि जान्दथिए कि अरू बेला हुनु हो भने, परमेश्वरले अश्वरजस्ता देशहरू नामेट हुनको

निम्ति ठहराउनुभएकै थियो। किनकि परमेश्वरले अश्वर देशमाथि दया देखाउने कुरा, अहँ, यो त सर्वसाधारण इस्राएली मानिसको निम्ति असम्भव हुनेथियो र पूरापूरा गलत ठहरिनेथियो। (यस सिलसिलामा याद रहोस्: पुरानो नियमको समयमा इस्राएली जातिका सबैभन्दा खराब शत्रुहरूमध्ये अश्वर एक थियो)।

ख) योना ४:४: उनको जाँच गर्ने परमेश्वरको प्रश्न

'के रिसाएर तिमीले ठीक काम गर्दछौ?' भनेर परमप्रभुले यी भविष्यवक्तालाई उनको विवेक प्रहार गर्ने प्रश्न सोध्नुभयो।

ग) योना ४:५: योना तीनवै शहरबाहिर ठुस्किरहेको

योनाले यस प्रश्नको जवाफ कुन प्रकारले दिए त? उनी तीनवै हुँदै गएर यस शहरको हालत के हुने हो, सो हेर्न यसको पूर्वपट्टि बसे।

घ) योना ४:६-११: सर्वाधिकारी परमेश्वरको कृपाको विषयमा योनाले सिक्नुपर्ने वस्तुगत पाठ

योना ४:६-८: अनि त्यस ठाउँमा परमप्रभु परमेश्वरले उनलाई घामबाट^{४)} जोगाउने हेतुले एउटा अँडिर नामक ठूलो वनस्पति उमारिदिनुभयो। अनि त्यस बोटले गर्दा योना अत्यन्तै खुशी भए। तर भोलिपल्ट परमेश्वरले एउटा कीरा तयार पार्नुभयो, जुन कीराले त्यस अँडिरको बोटलाई प्रहार गर्‍यो, र त्यो ओझलियो। अनि परमप्रभुले भतभती पोल्ने पूर्वीय हावा र चर्को घाम पनि तयार गर्नुभयो; यसको प्रभावमा परेर यी भविष्यवक्ता बेहोश भए, र उनले मर्न चाहे।

योना ४:९-११: तब परमेश्वरले आफ्नो भविष्यवक्तालाई सम्झना दिलाउनुभयो, कि

उनले त्यस अँडिरको बोटलाई टिठाए भने, के उहाँसँग धेरै गाईबस्तुहरू र एक लाख बीस हजारभन्दा बढी मानिसहरू भएको शहरलाई टिठाउने कारण थिएन र? उनीसँग भन्दा उहाँसँग पो धेरै टिठाउने कारणहरू थिए ।

यस सानो पुस्तकबाट हामीले सिक्नुपर्ने पाठ के हो भने, परमेश्वरले संसारलाई प्रेम गर्नुहुन्छ । यसर्थ उहाँ यहूदीहरूलाई मात्र होइन, तर अन्यजातिका मानिसहरूलाई पनि उत्तिकै प्रेम गर्नुहुन्छ ।

ENDNOTES:

- 1) 1:3: H. Chester Woodring, "Easter Challenge" Lectures on Jonah, Emmaus Bible School (now College), 1960.
- 2) 2:1-9: J. Sidlow Baxter, *Explore the Book*, p. 169.
- 3) 3:1-4: "Nineveh was surrounded by a complex of lesser cities and villages; so its vast metropolitan area is appropriately described as being so vast that it took three days to journey (50/60 miles) through it." (Montague S. Mills, *The Minor Prophets, A Survey*, p. 55.
- 4) 4:6-8: The LORD prepared four things for the un-submissive prophet: 1) a great fish (1:17); 2) the plant (4:6); 3) a worm (4:7); and 4) a vehement east wind (4:8).

BIBLIOGRAPHY

- Banks, William L. *Jonah, the Reluctant Prophet*. Chicago: Moody Press, 1966.
- Blair, J. Allen. *Living Obediently: A Devotional Study of the Book of Jonah*. Neptune, N.J.: Loizeaux Brothers, 1963.
- Draper, James T., Jr. *Jonah: Living in Rebellion*. Wheaton, IL: Tyndale House Publishers, 1971.
- Feinberg, Charles L. *Jonah, Micah, and Nahum*. New York: American Board of Missions to the Jews, 1951.
- Gaebelein, Frank E. *Four Minor Prophets: Obadiah, Jonah, Habakkuk, and Haggai*. Chicago: Moody Press, 1977.
- Keil, C. F. "Jonah." In *Commentary on the Old Testament*. Vol. 25. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1971.
- Kleinert, Paul. "The Book of Jonah." In *Lange's Commentary on the Holy Scriptures*. Reprint (24 vols. in 12). Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1960.
- Mills, Montague S. "Jonah." In *The Minor Prophets: A Survey*. Dallas: 3E Ministries, n.d.
- Tatford, Frederick A. *The Minor Prophets*. Vol. 2. Reprint (3 vols.) Minneapolis: Klock & Klock Christian Publishers, 1982.
- Unpublished Materials
- Woodring, H. Chester. "Easter Challenge" Lectures on Jonah. Emmaus Bible School (now College), 1960.

मीकाको पुस्तकको टिप्पणी

मीकाको पुस्तकको भूमिका

‘गरिबहरूको निम्ति मीकामा तिनीहरूको पक्ष लिने एकजना सुयोग्य हिम्मती प्रचारक भेटाउनु कति असल कुरा हुँदो रहेछ ! किनकि उनीसँग प्रभावकारी सन्देश प्रस्तुत गर्ने साहस र शक्ति थियो । मीकाले आफ्ना सङ्गी-नागरिकहरूलाई घनिष्ठ रूपले चिन्दथिए; यसकारण उनले तिनीहरूको न्याय र वास्ता गर्नुपर्छ भन्ने चुनौती सजीव शब्दहरूमा प्रस्तुत गर्न सके । थिचोमिचोमा परेका मानिसहरूप्रति उनको प्रगाढ़ सहानुभूतिले यस पुस्तकमा अविस्मरणीय शब्दहरूको रूप धारण गर्‍यो । आफ्ना छिमेकीहरू र मित्रहरूसित घोर अन्यायको व्यवहार गरिएको देखेर उनको आत्मा धार्मिक रिसले जल्यो । देहातबाट आएका यी शक्तिशाली युवा प्रचारकमा यहूदाका गरिब कृषकहरूले एक बलियो समर्थक पाए ।’

श्री काइल एम. येट्स

क) ग्रन्थ-सूचिमा यस पुस्तकको विशिष्ट स्थान

मीकाको पुस्तक साना भविष्यवक्ताहरूका पुस्तकहरूमा साइजमा चौथो स्थानमा आउँछ । यस पुस्तकबाट नयाँ नियममा पाँच पल्ट उद्धृत गरिएको छ; हाम्रा प्रभु येशूले समेत एक पल्ट मीकाको पुस्तकबाट उद्धृत गर्नुभयो (मत्ती १०:३५-३६) । अनि मत्ती २:६ पदमा मीका ५:२ पद उद्धृत गरिएको छ; अनि यो-चाहिँ यस पुस्तकको सबैभन्दा प्रसिद्ध उद्धरण हो । यस पदअनुसार मसीहचाहिँ बेतलेहेम एफ्रातामा जन्मनुहुनेछ भन्ने कुरा भविष्यवाणी गरिएको छ । (बेतलेहेम एफ्राता किन भनिएको छ ? किनकि दोस्रो बेतलेहेम गाउँ इस्त्राएल देशको उत्तरमा अवस्थित थियो) ।

मीकाको पुस्तकको अर्को चाखलाग्दो विशेषता के हो भने, यी भविष्यवक्ताले दुईवटा अर्थ भएका श्लेषोक्तिहरूमा लिएको उनको चासो हो । धेरै मानिसहरू छन्, जसले

शब्दहरूसित खेल मन पराउँछन् । तर अङ्ग्रेजीको संस्कृतिअन्तर्गत श्लेषोक्तिको रचनाचाहिँ स्तरीय साहित्यिक भाषा मानिँदैन, (यद्यपि श्री विलियम शेक्सपियरले धेरै पल्ट श्लेषोक्तिहरू प्रयोग गर्ने गर्थे) । तर हिब्रू भाषाको संस्कृतिमा अनि विशेष गरी पुरानो नियमको सम्बन्धमा कुरा अर्को छ । किनकि पुरानो नियमजस्तै पवित्र धर्मशास्त्रमा शब्द-हरूसित र यी शब्दहरूको अर्थसित खेलिएका धेरै उदाहरणहरू छन्, र यहूदीहरूको बीचमा श्लेषोक्तिचाहिँ स्तरीय साहित्यिक भाषा मानिन्छ । मीका १:१०-१५ पदको खण्डमा श्लेषोक्तिको एउटा प्रसिद्ध उदाहरण प्रस्तुत गरिएको छ, जुन श्लेषोक्तिको रचनाचाहिँ ल्याटिन कवि सिसरोको भाषणकलाको उच्च रचनासँग तुलना गर्न सकिन्छ । तर दुःखलाग्दो कुरा के हो भने, साहित्यमा श्लेषोक्तिको अनुवाद सबैभन्दा कठिन काम हो; किनकि संसारमा यस्ता कुनै दुईवटा भाषाहरू नै छैनन्, जसका शब्दहरूमा उस्तै-उस्तै दुईवटा अर्थ

लाग्य। (यस सम्बन्धमा तपाईंले एन.के.-जे.वी.-अनुवादमा यस खण्डअन्तर्गत गरिएका टिप्पणीहरूमा हेर्नुहोला। अनि हामी मीका १:१०-१४ पदहरूको खण्डको टिप्पणीअन्तर्गत मोफफ्टको अनुवाद उद्धृत गरेका छौं, जसले अङ्ग्रेजी भाषामा यी श्लेषोक्तिहरू व्यक्त गर्ने प्रयास गरे।)

ख) यस पुस्तकको लेखक को हुन् ?

मीका नामचाहिँ ‘मीकायाह’ वा ‘मीकायाहू’ को छोटो रूप हो, जसको अर्थ ‘परमप्रभुजस्तै अरू को छ र’ हो। यस नामले हामीलाई के भन्न खोज्यो भने, यी भविष्यवक्ता मीकाचाहिँ एकमात्र सत्य परमेश्वरको सेवक, इस्त्राएलका परमेश्वरको दास थिए। अनि धेरै भविष्य-वक्ताहरूका नामहरूको विषयमा जुन कुरा साँचो छ, त्यो कुरा उनको नामको विषयमा पनि उस्तै साँचो छ: उनको नाममा ‘याह’ अर्थात् ‘परमप्रभु’ भन्ने शब्दचाहिँ उनको नामको अभिन्न अङ्ग थियो। अनि हुन सक्छ, सायद उनले मीका ७:१८ पदमा आफ्नो नामसित शब्दको खेल खेले होलान्, जब उनले सोधे: ‘तपाईंजस्तो परमेश्वर को छ र?’

मीकाचाहिँ यशैयाको समकालीन व्यक्ति थिए, तर तिनीजस्तै उच्च सामाजिक वर्गको मानिस थिएनन्। उनी मोरेशेतका मानिस थिए, जुन मोरेशेतचाहिँ यरूशलेमदेखि लगभग पच्चीस किलोमिटर टाढामा, दक्षिण-पश्चिममा गातको नजिकै अवस्थित भएको ठाउँ थियो।

ग) यस पुस्तकको लेखे मिति के हो ?

मीकाले प्रायः ख्रीष्टपूर्व ७४० सालदेखि ख्रीष्टपूर्व ६८७ सालसम्म यहूदाका राजाहरू योताम, आहाज र हिजकियाहका शासन-कालहरूमा भविष्यवाणी गरे। मीकाको प्रमुख सन्देश यहूदाको निम्ति थियो; तर उनले उत्तरीय राज्य इस्त्राएलको निर्वासनको विषयमा

पनि भविष्यवाणी गरे, जुन निर्वासनचाहिँ ख्रीष्टपूर्व ७२२/७२१ सालमा भएको थियो। अनि उनले आफ्नो यस सानो भविष्यवाणीको पुस्तकमा प्रस्तुत गरेका सन्देशहरू यिनका लेखे मितिहरूभन्दा केही समय अगाडि उनले पाएर मानिसहरूलाई सुनाएका हुनुपर्छ।

घ) यस पुस्तकको सन्दर्भ र यसको विषय-वस्तु के-के हुन् ?

ख्रीष्टपूर्वको आठौँ शताब्दीसम्म इस्त्राएल र यहूदामा चल्यो भएको पुरानो कृषि-नियम विस्तारै-विस्तारै एउटा लोभी र भौतिकतामाथि ध्यान दिने कठोर यहूदी समाजद्वारा प्रति-स्थापित गरियो। अघि मानिसहरूको बीचमा जायजेथा बराबर बाँडिएको थियो। तर अब-चाहिँ समाजको दुई भाग भयो: सम्पत्ति हुने मानिसहरू र सम्पत्ति नहुने मानिसहरूको बीचमा। धनवान् जग्गाधनीहरू भन् धनढ्य हुँदै गए र गरिब किसानहरू भन् गरिब हुँदै गए। अनि यी गरिब कृषकहरूले शहरहरूतिर बसाइ सारे, जुन शहरहरूको चिनारीचाहिँ गरिबी र दुर्व्यवहार थियो, त्यसको साथसाथै उच्च खानदानी मानिसहरूको विलसितता र गरिबहरूप्रति यिनीहरूको क्रूरता विशेष थियो।

अन्यजाति राष्ट्रहरूसँग गरेको तिनीहरूको व्यापारले यी जातिहरूका भूटा धर्म-सम्प्रदायहरू र नीच स्तरको नैतिकता पनि तिनीहरूको बीचमा ल्याइदियो। छोटकरीमा भन्नु हो भने, तिनीहरूको अवस्था पश्चिम मुलुकको वर्तमान इसाई-जगत्मा भइरहेको जस्तै थियो।

यस अँध्यारो, सांसारिक सन्दर्भमा मीकाले आफ्नो भविष्यवाणी लेखे, जुन भविष्य-वाणीले चाहिँ प्रायः सामरिया, यरूशलेम र बेतलेहेम – यी तीनवटा शहरहरूसित सम्बन्ध राख्छ।

रूपरेखा:

- खण्ड १) मीका १: इस्राएल र यहूदाको विरुद्धमा तिनीहरूमाथि क्रोध आइपर्ने कुरा भविष्यवाणी गरिएको
- खण्ड २) मीका २:१-११: धनी अत्याचारीहरूको विनाश भविष्यवाणी गरिएको
- खण्ड ३) मीका २:१२-१३: पुनर्स्थापना प्रतिज्ञा गरिएको
- खण्ड ४) मीका ३: शासकहरू, भूटा अगमवक्ताहरू र पूजाहारीहरूलाई आरोप लगाइएको
- खण्ड ५) मीका ४: ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यको महिमा बयान गरिएको
- खण्ड ६) मीका ५: मसीहको पहिलो आगमन प्रतिज्ञा गरिएको
- खण्ड ७) मीका ६: इस्राएली जातिको विरोधमा परमेश्वरको मुद्दा चल्दैथियो
- खण्ड ८) मीका ७:१-१०: यस जातिले आफ्नो दुःखद अवस्थाको विषयमा विलाप गरेको
- खण्ड ९) मीका ७:११-२०: इस्राएली जातिको निम्ति भविष्यमा आशिष निर्धारित गरिएको

मीकाको पुस्तकको टिप्पणी

खण्ड १

मीका १:

**इस्त्राएल र यहूदाको विरुद्धमा
तिनीहरूमाथि क्रोध आइपर्ने कुरा
भविष्यवाणी गरिएको**

मीका १:१-३: परमप्रभु परमेश्वरले यहाँ, यस समयमा सबै जातिहरूका मानिसहरूलाई बोलाउनुभयो; किनकि तिनीहरूले उहाँको न्यायको वचन सुन्नपछि। किनभने तिनीहरूको विरोधमा साक्षी दिन उहाँले आफ्नो पवित्र मन्दिर, यस आश्रितको स्थान छोड्न लाग्नुभयो।

मीका १:४-७: सामरिया र यरूशलेममाथि उहाँको सजाय कडा हुनेथियो; किनभने यी शहरहरूचाहिँ मूर्तिपूजा गर्ने केन्द्रहरू पो बनेका थिए। अनि जब उहाँ न्याय गर्न आउनुहुनेथियो, तब उहाँमनि पहाडहरू पग्लनेथिए, अनि बेंसीहरू आगोको सामु मैनजस्तै हुनेथिए र फाट्नेथिए अनि सामरिया भग्नावशेषको थुप्रो बग्नेथियो, त्यसका सबै मूर्तिहरू टुक्रा-टुक्रा हुनेथिए र त्यसका घाउहरू निको नहुने किसिमका हुनेथिए।

मीका १:८-९: ‘यसैकारण म बिलौना गर्नेछु र रोइकराइ गर्नेछु; म वस्त्रहीन भएर र नाङ्गै हिँड्नेछु’ भनेर मीकाले आफ्नो दुःख पोक्दैथिए। राति एकलै रोइकराइ गरेर यताउता हिँड्ने स्यालहरूले र शत्रुमुर्गहरूले जस्तै उनले रोइकराइ गर्नेथिए; अनि उनी वस्त्रहीन र नाङ्गै हिँड्नेथिए; यसर्थ उनको भारी शोकचाहिँ चरमसीमामा पुग्नेथियो।

मीका १:१०-१४: दस पददेखि सोह्र पदसम्मको खण्डमा एउटा ज्ञानबद्ध विलापको गीत प्रस्तुत गरिएको छ; यस गीतले अशूरको सेनाले इस्त्राएल देशमाथि गरेको हमला वर्णन गर्छ। यी अशशूरीहरू कुन बाटोबाट भएर नजिक आउँदैथिए ? यस सम्बन्धमा इस्त्राएल र यहूदाका यी विभिन्न शहरहरूका नामहरू लिइएका छन्, जस्तै: गात, बेत-अफ्रा, शापीर, सानान, बेत-एजेल, मारोत, यरूशलेम, लाकिश, मोरेशेत-गात, अक्जिब, मारेशा र अदुल्लाम। अनि यस खण्डमा यी ठाउँहरूका नामहरूसित खेलिएका धेरै श्लेषोक्तिहरू छन्।^{१)} श्री जेम्स मोफफटले यो खण्ड निम्नानुसार अनुवाद गरेका छन्:

‘हे तँ सुन्दरपुर शापीर, आँसुनगर
बोकिममा आँसु बहा, अँ, धूलोपुर बेत-
अफ्रामा धूलोमा लडीबुडी गर् !

हे हलचल मच्चाउने सानान, के तँले
हलचल मच्चाउन आँट गर्छस् ? हे बेत-
एजेल र मारोतहो, बुझ, तिमीहरूको आशा
व्यर्थ छ; किनकि सनातन परमेश्वरको

तर्फबाट यरूशलेमका मूलढोकाहरूमाथि विपत्ति आउन लागेको छ। हे घोडापुर लाकिश, घोडा चढेर रथमाथि भाग ! किनकि तँ सियोनको पापको मूल भइस्, तँ इस्राएली जातिका अपराधहरूको मुलकेन्द्र !

हे कन्या सियोन, तैले मोरेशेत-गात र त्यसको धनसम्पत्तिबाट बिदा लिनुपर्छ; अनि इस्राएलका राजाहरू मिथ्यागन्ज अक्जिबमा सदैव ठगिएका छन् ।' २)

मीका १:१५-१६: इस्राएल देशमाथि एकजना विजेता कब्जाकर्ता आइलाग्नेथियो, र यस देशका मानिसहरू अदुल्लाममा भाग्नेथिए। इस्राएली जातिका मानिसहरूले शोकमा आफ्नो कपाल खौराउनुपरेको थियो; किनभने यसका प्रिय छोराछोरीहरूलाई अर्थात् यसको जनता देशबाट कैदमा लगिनेथियो।

खण्ड २

मीका २:१-११:

धनी अत्याचारीहरूको विनाश

भविष्यवाणी गरिएका

मीका २:१-५: यस न्यायका खास कारणहरू यहाँ प्रस्तुत गरिएका छन्। किनकि धनी मानिसहरूले बलमिचाइद्वारा गरिबहरू-बाट तिनीहरूका घर र जग्गाजमिन हातै पारे। फलस्वरूप त्यस परदेशी आक्रमणकारीले यी धनी मानिसहरूको हातबाट यिनीहरूसँग केही पनि बाँकी रहने गरी यिनीहरूले हडप गरिएको यो समस्त सम्पत्ति खोसेर लैजानेथियो।

मीका २:६-७: तर मानिसहरूले मीकालाई 'तैले हामीलाई यस्ता अशुभ कुराहरू

भविष्यवाणी नगर्नु' भने; किनकि तिनीहरूको विचारमा, तिनीहरूमाथि यस प्रकारको अपमान आइपर्ने नै थिएन। तर मीकाले तिनीहरूलाई यसो भनेर जवाफ दिए: 'परमप्रभुको आत्मामा कहिलेदेखि लगाम लगाइएको हामीलाई भन् ! अनि यी न्यायका कामहरू उहाँका कार्यहरू कहाँ हुन् र ! अनि के उहाँका वचनहरूले सीधा चाल चल्नेलाई भलाइ गर्दैनन् र ? आदि शब्द तिमीहरूले बोल्नुहुँदैन ।'

मीका २:८-११: परमप्रभुका जनहरू आफ्ना पापहरूले गर्दा उहाँका शत्रुहरू भए; किनकि तिनीहरूले निश्चिन्त भएर बस्नेहरूका लुगाहरू लुटेछन्, अनि स्त्रीहरूलाई उनीहरूका बालबच्चाहरूसित उनीहरूका घरहरूबाट निकालेछन्। यसकारण तिनीहरू उठ्नुपरेको थियो र कैदमा जानुपरेको थियो; किनभने तिनीहरूले अशुद्ध पारेको देशले तिनीहरूलाई नष्ट गर्नेथियो। ओहो, यी मानिसहरूले दाखमद्य र मदिराको सेवन गर्ने पक्षमा बोल्ने जुनसुकै भूटा अगमवक्तालाई तुरुन्तै स्वीकार गरेका, कसरी ?

खण्ड ३

मीका २:१२-१३:

पुनर्स्थापना प्रतिज्ञा गरिएको

मीका २:१२-१३: तर यो न्यायको काम सकेपछि परमेश्वरले यस इस्राएली जातिका बाँकी रहेकाहरूलाई कैदबाट फर्काएर ल्याउनुहुनेथियो। अनि तेह्र पदमा तिनीहरूको बाटोबाट अवरोधहरू हटाउनेचाहिँ परमप्रभु स्वयम् हुनुहुनेथियो, जसले तिनीहरूको

पुनर्स्थापनामा बाधा पुर्‍याउने जुनसुकै अवरोध भत्काइदिनुहुनेथियो ।

खण्ड ४

मीका ३:

शासकहरू, भूटा अगमवक्ताहरू
र पूजाहारीहरूलाई आरोप
लगाइएको

मीका ३:१-४: इस्त्राएलको घरानाका शासकहरू तिनीहरूको अन्याय, तिनीहरूको अधर्म र तिनीहरूको लोभको खातिर दोषी थिए; किनभने तिनीहरूले गरिबहरूसित साह्रै क्रूर व्यवहार गर्थे । तिनीहरूले भलाइलाई घृणा गर्थे र खराबीलाई प्रेम गर्थे । तिनीहरू भेडाहरूका गोठाला हुनु थियो, तर तिनीहरू जनताका गोठाला कहाँ भए र ! यसको सट्टामा यी राजनेताहरू ब्वाँसाहरू पो थिए, जसले यी भेडाहरू भाँडामा हालिने मासुका चौटाहरू, अँ, कराहीमा भुटन ठहरिएका मासुका चोक्टाहरू सम्भन्थे । राजा दाऊद तिनीहरूको ठीक विपरीतका थिए, जो वास्तविक गोठाला थिए र जो यस जातिका गोठाला भए (१ शमूएल १७:१५; २ शमूएल ५:२ र ७:७) । तर जब ती शासकहरूमाथि विपत्ति आइपर्नेथियो, तब परमेश्वरले तिनीहरूको गुहार सुन्नुहुनेथिएन ।

मीका ३:५-७: भूटा अगमवक्ताहरूले ती मानिसहरूलाई शान्तिको प्रचार गर्थे, जसले यिनीहरूलाई ठूलो रकम दिए, तर यसो नगर्नेहरूलाई यिनीहरूले लडाइँको अशुभ भविष्यवाणी गर्थे । यसकारण परमेश्वरले यस्ताहरूबाट आफ्नो इच्छाको ज्ञान रोकि-राख्नुहुनेथियो । यस्ताहरूले परमेश्वरबाट कुनै जवाफ पाउनेथिएनन् ।

मीका ३:८-१२: यिनीहरूको ठीक उल्टा मीका थिए, जो याकूबको घराना अर्थात् इस्त्राएल र यहूदा दुवै राज्यलाई परमेश्वरको सन्देश सुनाउन परमप्रभुको आत्माको शक्तिले बलवान् थिए । यी लोभी शासकहरू, पूजाहारीहरू र भूटा अगमवक्ताहरूले आफूलाई सुरक्षित भएका ठान्थे; तर मीकाले यिनीहरूलाई घोषणा गरे: यरूशलेमचाहिँ भग्नावशेषको थुप्रोमा परिणत हुनेथियो ।

खण्ड ५

मीका ४:

ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यको
महिमा बयान गरिएको

मीका ४:१-४: यस अध्यायका एक पददेखि आठ पदसम्मको खण्डमा ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यका आशिषहरूको विषयमा कुरा गरिएको छ । त्यस बेलामा यरूशलेम उच्च पारिनेछ, अनि अन्यजातिका मानिसहरू परमप्रभुको बारेमा सिक्न र जान्न त्यहाँ आउनेछन्, र उहाँले सबै राष्ट्र र जातिहरूमाथि शासन गर्नुहुनेछ । 'अनि तिनीहरूले आफ्ना तरवारहरू पिटेर हलोका फालीहरू र आफ्ना भालाहरू पिटेर हँसियाहरू बनाउनेछन् ।'^३ यी सुप्रख्यात शब्दहरूद्वारा संसारबाट सबै हतियारहरू हटाईकन यो पृथ्वी शस्त्रहीन जग्गा तुल्याउने यो कार्य सजीव ढङ्गले र साकार रूपले बयान गरिएको छ । त्यस बेलामा शान्ति र सुरक्षा प्रबल हुनेछ, अनि परमप्रभुको सारा जातिले उहाँलाई स्वीकार गर्नेछ ।

मीका ४:५-८: पाँच पदमा एकातिर मीकाको जमानामा व्यापक रूपले चलिरहेको मूर्तिपूजा र अर्कातिर ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यको बेलामा प्रचलित हुने विशुद्ध आराधना एक-अर्कोको विरोधमा प्रस्तुत गरिएका छन्। जुन मानिसहरू कैदबाट क्षति भोग्दै आए, ती मानिसहरू अब आफ्नो स्वदेशमा फर्केर आउनेछन्; (मोप्फटको अनुवाद अनुसार छ पद यसरी पढिन्छ: 'म ती भड्किहिँड्ने-हरूलाई बटुलेछु'); अनि परमप्रभुले तिनीहरूमाथि राजा भएर राज्य गर्नुहुनेछ। अनि आठ पदमा जुन पहिलो राज्यको कुरा गरिएको छ, त्यो पहिलो राज्यचाहिँ त्यो सर्वोच्च शासन हुनेछ, जुन सर्वोच्च शासन मसीह राजाले चलाउनुहुनेछ।

मीका ४:९-१३: तर त्यो हुनुभन्दा पहिले यहूदा बेबिलोनको कैदमा अर्थात् निर्वासनमा जानुपर्नेछ। अनि यहूदीहरूको पुनर्स्थापना हुनुभन्दा अघि परमप्रभुले अन्यजाति राष्ट्रहरू भेला पार्नुहुनेछ र तिनीहरूको न्याय गर्नुहुनेछ; अनि तिनीहरूलाई दण्ड दिन इस्राएली जाति उहाँको यन्त्र हुनेछ, अनि तिनीहरूको सारा धनसम्पत्तिचाहिँ सम्पूर्ण पृथ्वीका प्रभुलाई अर्पण गरिनेछ।

खण्ड ६

मीका ५:

मसीहको पहिलो आगमन प्रतिज्ञा

गरिएको

मीका ५:१: मलाई के लाग्छ भने, एक पदमा मीकाले लेखेको समयमा इस्राएली

जातिको अवस्था जेजस्तै थियो, सो वर्णन गरिएको छ। इस्राएल, जसको अर्थ यहाँ यहूदा हो, यस इस्राएली जातिलाई बेबिलोनीहरूको घेराबन्दीमा पर्नको निम्ति तयार होऊ भनिएको छ, जुन बेबिलोनीहरूले राजाको अपमान गर्नेछन् र तिनीसँग तुच्छ व्यवहार गर्नेछन्। यसको सन्दर्भचाहिँ सनहेरिब हुन्, जसले राजा हिजकियाहलाई हेपेर तिनको धम्की गर्नेथिए अथवा यसको सन्दर्भ नबूकदनेस्सर होलान्, जसले राजा सिदकियाहको अपमान गरेर उनलाई होच्याउनेथिए।

मीका ५:२: यस पदले इस्राएल देशको हुन लाग्नुभएको शासकको जन्मको बाटो हेर्दैछ, जुन शासकका उद्गमहरू त प्राचीनकालदेखि, अँ, अनन्तकालदेखि नै छन्। यी शब्दहरूमा मसीहचाहिँ अनादि र अनन्त हुनुहुन्छ भन्ने अर्थ लाग्छ, यसो हो भने उहाँमा ईश्वरत्व पनि हुनुपर्छ। यस पदको माग यही हो। प्रतिज्ञा गरिएको देशमा बेतलेहेम नाम गरेका दुईवटा ठाउँहरू भएको हुनाले मीकाले यहाँ बेतलेहेम एफ्राता भन्ने ठाउँ सुनिश्चित गरे, जुन ठाउँचाहिँ यरूशलेमदेखि छ माइल दक्षिणमा रहेको थियो। अनि यस दुई पदमा एक पदसित कति भिन्नता छ, कति! हो, इस्राएली जातिको वर्तमान अवस्था साह्रै निराशाजनक थियो, तर जब मसीह आउनुहुनेछ, तब सबै कुराहरू सकारात्मक रूपले परिवर्तन हुनेछन्।

मीका ५:३: यहाँ, यस पदमा इस्राएली जातिको इतिहासका तीनवटा चरणहरू वर्णन गरिएका छन्:

क) तिनीहरूले प्रभु येशूलाई अस्वीकार गरेका हुनाले यो जाति त्यागिनेछ। अनि अनुग्रहको युग चल्दै गरेको वर्तमान समयमा तिनीहरूको अवस्था यही हो।

ख) त्यसपछि यस जातिको निम्ति प्रसूति वेदनाको समय अर्थात् सङ्कष्टकाल पखिरहेको छ।

ग) यी पीडाहरूपछि इस्राएली जातिले एउटा नयाँ कुरालाई जन्म दिन्छ ।

त्यस बेलामा को जन्मिन्छ त ? श्री जी. आई. स्कोफिल्ड अनुसार यसको सन्दर्भ अझै अविश्वासमा रहेको इस्राएली जातिबाट बाँकी रहेको भागरूपी विश्वास गर्ने जनहरू हुन्; इस्राएली जातिको यो बाँकी रहेको भाग मानिसहरू देशमा फेरि जम्मा गरिनेछन्, र ख्रीष्ट येशूले आफ्ना जनहरूमाथि राज्य गर्नुहुनेछ ।

मीका ५:४-६: अनि चार पदमा इस्राएली जातिको निम्ति ख्रीष्ट येशूको गोठाला गर्ने काम र उहाँको विश्वव्यापी प्रभुत्व वर्णन गरिएको छ । भविष्यमा जब भावी अश्शूरी सेनाले यरूशलेम आक्रमण गर्नेछ, तब मसीहले त्यो सेना फर्काउन र भगाउन पर्याप्त सुयोग्य अगुवाहरूलाई खडा गर्नुहुनेछ । अनि 'सात गोठालाहरू र आठ शासकहरू' भन्ने वाक्य हामीले साह्रै अक्षरशः लिनुहुँदैन । किनकि अश्शूरको सेनाको सामना गर्न केवल पन्ध्रजना अगुवाहरू खडा हुनेछन् भन्ने अर्थ लाग्दैन । किनभने काव्यको नियम ^{४)} यस प्रकारको छ: जब एउटा निश्चित सङ्ख्यापछि त्योभन्दा ठूलो सङ्ख्या आउँछ, तब यसको अर्थ के हुन्छ भने यस वाक्यको सन्दर्भमा जुन कुरा गरिएको छ, त्यस कुराको पर्याप्त मात्रा वा सम्पूर्ण संख्या हुनु हो ।

मीका ५:७-९: त्यसपछि इस्राएली जाति सबै मानिसहरूको निम्ति आशिषको माध्यम बनेछ । यो जाति सिंहजस्तै अजेय हुनेछ; यो जाति परमेश्वरका शत्रुहरूलाई कुल्चन पूरा सक्षम हुनेछ ।

मीका ५:१०-१५: अनि त्यस दिनमा इस्राएली जाति शुद्ध पारिएको हुनेछ । यस जातिले फेरि कहिल्यै घोडाहरू र रथहरूमाथि, अँ, किल्लाबद्ध, सुदृढ पारिएका शहरहरूमाथि भरोसा गर्नेछैन । जादुगर र जोखना हेर्नेहरू पूरा खारेज गरिनेछन् । अनि खोपिएका मूर्तिहरू र

'पवित्र' मानिएका स्तम्भहरू, अँ, सबै देवस्थलहरू नष्ट हुनेछन् । अनि परमेश्वरको बदला शत्रु राष्ट्रहरूमाथि सजायको रूपमा आइपर्नेछ ।

खण्ड ७

मीका ६:

इस्राएली जातिको विरोधमा परमेश्वरको मुद्दा चल्दैथियो

मीका ६:१-६: यहाँ, यस खण्डमा पहाडहरू बोलाइन्छन्; ती पहाडहरूले न्यायकर्ताको भूमिका निभाउनुपर्छ, जब परमप्रभु सरकारी वकीलको काम गर्नुहुन्छ र अभियुक्त इस्राएली जातिको विरुद्धमा आफ्नो मुद्दा पेस गर्नुहुन्छ । किनभने उहाँ तिनीहरूलाई सम्झना दिलाउनुहुन्छ, कि उहाँले आफ्नो दयामा उनीहरूलाई कसरी मिस्र देशको दासत्वबाट छुटकारा दिनुभएको थियो अनि बालाक र बालामलाई कसरी उनीहरूलाई सराजदेखि रोक्नुभएको थियो ।

मीका ६:६-८: अनि सर्वोच्च परमेश्वरले यसको बदलामा उनीहरूबाट के खोज्नुहुन्छ त ? भव्य पशु-बलिहरू होइन ! अँ, नर-बलिहरू पक्का पनि होइन ! ! उहाँले त उनीहरूबाट न्याय, दया र नम्रता खोज्नुहुँदो रहेछ । आठ पदमा परमेश्वरको माग पेस गरिएको छ; यसको माग पूरा गर्न मानिसमा ईश्वरीय जीवन आएको र भएको हुनुपर्छ । प्रभुकहाँ नफर्केको र मुक्ति नपाएको व्यक्तिले आफ्नो जीवनमा यस किसिमको धार्मिकता देखाउन सक्दैन-सक्दैन ।

मीका ६:१-१२: अब परमप्रभुको सोरले यस शहरलाई पुकार्छ र यसको विपत्तिको खास कारण यसका पापहरू हुन् भन्ने कुरा यसलाई स्पष्ट देखाउँछ। किनकि यसका बासिन्दाहरूले छली नापजोखका तरिकाहरू अपनाउँथे; तिनीहरूले अत्याचार र हिंसा गर्थे, अँ, तिनीहरू भूट बोल्थे।

मीका ६:१३-१६: पापले आफ्नै विनाश निम्त्याउँछ-निम्त्याउँछ; अनि यी हिंसा गर्ने धनी मानिसहरूले गर्दै गरेका तिनीहरूका पाप-हरूको नमीठो फलचाहिँ रोग, उजाड़ता, भोक, असन्तुष्टि र निराशा हुन्। तिनीहरूले बेइमानीसाथ प्राप्त गरेका सम्पत्तिहरूबाट आनन्द लिन पाउनेछैनन्। अनि सोह्र पदमा ओम्रीका विधिहरूको कुरा गरिएको छ; हुन सक्छ, यसको सन्दर्भ इस्राएलका राजा ओम्रीले अभिप्रेरणा गरेको मूर्तिपूजा होला त नि (१ राजा १६:२५-२६)।

अङ्गुरको भुप्पा नरहेको स्थितिसँग तुलना गरिएको छ।

मीका ७:३-६: शासकहरू र न्याय-कर्ताहरूले घुस माग्थे; यसैले तिनीहरूको सजाय नजिकै आइपुगेको थियो। कसैमाथि भर पर्न सकिँदैनथियो। साथीभाइहरूले, छिमेकीहरूले, अँ, आफन्तहरूले समेत एक-अर्कोलाई धोका दिन्थे।

मीका ७:७-१०: तब के गर्ने? केवल परमप्रभुमाथि मात्र भरोसा गर्न सकिन्छ। अनि यस जातिका बाँकी रहेको भागरूपी विश्वासयोग्य मानिसहरूले आफ्नो शत्रुलाई चेताउनी दिन्छन्: 'मेरो विरोधमा आनन्द नगर्!' आइरहेको यो विपत्तिचाहिँ मानिसहरूले गरेका तिनीहरूका पापहरूको परिणाम थियो; तर परमप्रभुले अझै पनि आफ्नै जनहरूलाई पुनर्स्थापित गर्नुहुनेछ; अनि यो तिनीहरूका शत्रुहरूको निराशाको विषय हुनेछ।

खण्ड ८

मीका ७:१-१०:

यस जातिले आफ्नो दुःखद अवस्थाको विषयमा विलाप गरेको

मीका ७:१-२: यहाँ, यस ठाउँमा आएर मीकाले आफ्नो जातिको ठाउँ लिएका छन् र परमेश्वरसित अन्तर्विन्ती गरेका छन्। किनकि शहरबाट विश्वासयोग्य र इमानदार मानिस-हरूको वियोग भएको छ; अनि यसभित्र हिंसा र हत्या प्रशस्त छँदैथियो। यो दुःखद अवस्था त अङ्गुरको फसल उठाइसकेपछि सिला-फलहरू टिपेको कुरासित र खानको लागि कुनै

खण्ड ९

मीका ७:११-२०:

इस्राएली जातिको निम्ति भविष्यमा आशिष निर्धारित गरिएको

मीका ७:११-१२: अबचाहिँ यहाँ यरूशलेमलाई सम्बोधन गरिएको छ। यस शहरका पर्खालहरू फेरि निर्माण गरिनेछन् र यसका सिमानाहरू टाढा-टाढासम्म सँदै जानेछन्। कैदमा लिएकाहरू तिनीहरूलाई कैदमा राखिएका देशहरूबाट फर्किआउनेछन्, र अन्यजाति-जगतले आफ्नो दुष्टताको खातिर दण्ड भोग्नेछ।

मीका ७:१३: यो पद पहिलो चोटि पढ्दा हामीलाई अनौठो लाग्न सक्छ। देश उजाड भएको सन्दर्भ के पो थियो त नि ? हुन सक्छ, यसको उजाडताचाहिँ अन्यजातिहरूको न्यायको फल भएको होला; किनकि तिनीहरूले आफ्ना कामहरूको फल भोग्नेछन्। अनि तिनीहरूको यो न्याय यहूदीहरूलाई प्रतिज्ञा गरिएको पुनर्स्थापनाको समयभन्दा ठीक अगाडि हुनेछ। अनि यस कुरामाथि ध्यान दिनु खाँचो छ कि यहाँ 'देश' अनुवाद गरिएको हिब्रू शब्द 'पृथ्वी' पनि अनुवाद गर्न सकिन्छ ⁵⁾। यसकारण श्री जेम्स मोफ्फटले यो वाक्य निम्न प्रकारले भावअनुवाद गरेका छन्: 'सारा संसार आफ्ना भक्तिहीन चालहरूको प्रतिदण्डमा उजाड भएको छ ...।'।

मीका ७:१४-१७: चौध पदचाहिँ परमप्रभुलाई चढाइएको एउटा प्रार्थना हो; यसमा भोजन र गोठालाको वास्ता पाओँ भन्ने विन्ती गरिएको छ। अनि परमप्रभुले आफ्ना जनहरूलाई आश्वासन दिनुभएको छ: 'म तिमीहरूको निम्ति अचम्मका कामहरू गर्नेछु, यो देखेर अन्यजाति देशहरू लज्जित हुनेछन् र मेरो सामु झुक्नेछन्।'।

मीका ७:१८-२०: मीकाले परमेश्वरको प्रशंसाको गीतको साथ आफ्नो भविष्यवाणी अन्त्याउँछन्। यस गीतमा उनले परमेश्वरलाई उहाँको कृपा, उहाँको क्षमा, उहाँको करुणा, उहाँको विश्वासयोग्यता र उहाँको अटल प्रेमको निम्ति प्रशंसा गरेका छन्।

ENDNOTES:

- 1) 1:10–14: See the literal renderings in the NKJV margin.
- 2) 1:10–14: The Bible: A New Translation, by James Moffatt, Micah 1:10–14.
- 3) 4:1–4: Although these words are inscribed on the United Nations building in New York City (from the parallel in Isa. 2:2–4, which see in the Commentary), since the Prince of Peace is left out, the world cannot expect any lasting peace till He comes.
- 4) 5:4–6: This numerical usage is not uncommon in the OT. See, e.g., Job 5:19, Ps. 62:11, 12; Amos 1:3.
- 5) 7:13: The NIV so translates it here.

BIBLIOGRAPHY

- Carlson, E. Leslie. 'Micah'; In *The Wycliffe Bible Commentary*. Chicago: Moody Press, 1968.
- Feinberg, Charles L. *The Minor Prophets*. Chicago: Moody Press, 1976.
- Keil, C. F. 'Micah'. In *Biblical Commentary on the Old Testament*. Vol. 24. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1971.
- Mills, Montague S. *The Minor Prophets: A Survey*. Dallas: 3E Ministries, n.d.
- Morgan, G. Campbell. *The Minor Prophets*. Old Tappan, NJ: Fleming H. Revell Company, 1960.
- Tatford, Frederick A. *The Minor Prophets*. Vol. 2. Reprint (3 vols.) Minneapolis: Klock & Klock Christian Publishers, 1982.

नहूमको पुस्तकको टिप्पणी

नहूमको पुस्तकको भूमिका

‘नहूमले यस पुस्तकमा गरेका विवरणहरू अत्यन्तै सुन्दर र सजीव छन्; यसकारण यो पुस्तक पुरानो नियमका उत्कृष्ट साहित्यका रचनाहरूमध्ये राखिएको छ, अनि यो पुस्तक यस स्थानको योग्य छ।’

श्री सी. एच. एच. राइट

क) ग्रन्थ-सूचिमा यस पुस्तकको विशिष्ट स्थान

नहूम एक हिब्रू मानिस थिए, जसले यो छोटो भविष्यवाणी अशूर नामक अन्यजाति विश्व साम्राज्यको राजधानी नीनवेको विरुद्धमा लेखे। तर यो लेख देशभक्तिको दृष्टिकोणले लेखिएको एउटा निबन्ध होइन, तर यो त अशूरमा व्यापक सैनिक शासन र अत्याचारी तानाशाहको भन्डाफोर पो हो, जुन अत्याचारमा विशेष गरेर परमेश्वरका जनहरू परेका थिए। हो, परमेश्वरले आफ्ना जनहरूलाई तिनीहरूको धर्मत्याग र पापको खातिर दण्ड दिन अन्यजातिहरूलाई प्रयोग गर्नुभयो, तर उहाँले चलाउनुभएको हतियारले पनि सजाय भोग्दा रहेछ; यो अनिवार्य हो।

श्री आर. के. ह्यारिसनले यो कुरा निम्न शब्दले व्यक्त गरेका छन्:

‘लेखकले नीनवेको विनाशको विषयमा लेखेको आफ्नो यस छोटो भविष्यवाणीमा बलियो र अविस्मरणीय शब्दले के दाबी गरे भने, जुन जातिलाई अशूरीहरूले घृणा गरेका थिए, त्यस जातिका परमेश्वरचाहिँ वास्तवमा सारा मानव जातिको भाग्य निर्धारित गर्नुभएको रचनाकार र सञ्चालक हुनुहुन्छ। अनि उहाँको शासन र कानुनको अधीनतामा सबैभन्दा शक्तिशाली विश्व साम्राज्यहरूले पनि आफूलाई विनम्रतापूर्वक समर्पण गर्नुपर्छ, यो कस्तो लाज!’¹⁾

ख) यस पुस्तकको लेखक को हुन् ?

नहूम एल्कोशको नागरिक थिए, जुन एल्कोशचाहिँ कहाँ अवस्थित थियो, सो निश्चित रूपले जानिँदैन, तर प्रायः मानिन्छ, कि यो एल्कोश भन्ने ठाउँ गालीलको समुद्रको छेउमा अवस्थित भएको कपर्नहुम थियो। (किनकि हिब्रू भाषामा कपर्नहुमको नाम ‘काफार नहूम’ हो, जसको अर्थ ‘नहूमको शहर’ हो)। अनि भविष्यवक्ता नहूमको नामको अर्थ ‘सान्त्वना’ वा ‘सान्त्वनादाता’ हो।

ग) यस पुस्तकको लेख्ने मिति के हो ?

यस पुस्तकको लेख्ने मिति दिइएको छैन; तर यसो नभए पनि यसको रचना आधा शताब्दीभित्र निर्धारित गर्न सकिन्छ। यो पुस्तक ख्रीष्टपूर्व ६६३ सालपछि लेखिएको हुनुपर्छ, किनभने नहूमले ३:८ पदमा नो-अमोन अर्थात् थेबेसको कब्जाको विषयमा लेखे। अनि यो पुस्तक ख्रीष्टपूर्व ६१२ सालभन्दा अघि लेखिएको हुनुपर्छ; किनकि यस वर्षमा नीनवेको विनाश भयो। यसो हो भने, ख्रीष्टपूर्व ६९६-६४२ सालमा मूर्ति-पूजक राजा मनस्सेको लामो शासनकालभित्र, अँ, हुन सक्छ, लगभग ख्रीष्टपूर्व ६६३ र ६५४ सालको बीचमा यस पुस्तकको रचना भएको रहेछ।

घ) यस पुस्तकको सन्दर्भ र यसको विषय-
वस्तु के-के हुन् ?

एल्कोशी नहूमसँग यहूदाको निम्ति एउटा सान्त्वनाको सन्देश थियो; किनभने उनले अशशूरीहरूको विनाश र परमेश्वरका जनहरूको पुनर्स्थापनाको विषयमा भविष्यवाणी गरे। उनको भविष्यवाणीले योनाको पुस्तकको पूरक काम गर्छ। किनभने योनाको पुस्तकमा नीनवेका मानिसहरूले पश्चात्ताप गरेका देखिन्छ, तर नहूमको पुस्तकमा हामी नीनवे-वासीहरूलाई तिनीहरू आफ्ना पुराना चाल-हरूमा फर्केका र तिनीहरूले परमेश्वरको क्रोध निम्त्याएका देख्छौं। अनि हाम्रा प्रभु येशूले नीनवेवासीहरूलाई तिनीहरूको पश्चात्ताप गरेको अवस्थामा पश्चात्ताप नगर्ने फरिसी-हरूसँग तुलना गर्नुहुँदा तिनीहरूलाई अनुकूल दृष्टिले हेर्नुभयो (मत्ती १२:४१)।

यो सानो पुस्तकचाहिँ सैनिक शासनको एउटा ठेठ हप्कीको रूपमा मानिन्छ। किनकि अशशूरीहरूले आफ्ना शत्रुहरूसँग साह्रै निर्दय व्यवहार देखाउने गर्थे। तिनीहरूका शिला-

लेखहरूमा तिनीहरूले आफ्ना सैन्य विजय-हरूको विषयमा ठूलो आनन्द लिएको देखिन्छ; किनभने यी शिला-लेखहरूमा तिनीहरूले जितेका शत्रुहरूको छालाले आफ्ना पाल र पर्खालहरू सिँगारेको बयान छ। शत्रुको छाला काढ्नु एउटा सामान्य चलन थियो कि थिएन, यहाँ यसको सवाल छैन; किनकि यस क्रूर कार्यले तिनीहरूको मानसिकता केकस्तो थियो, सो स्पष्ट पारिहाल्छ।

तिनीहरूले इस्राएलका परमेश्वरलाई पनि तुच्छ ठान्थे, जुन परमेश्वरले सबै कुराहरू, अँ, नीनवेको पतन समेत नियन्त्रण गर्नुहुन्थ्यो।

नहूमले अशशूरको राजधानी नीनवेको विनाशको विषयमा भविष्यवाणी गरे, जुन नीनवे शहरचाहिँ त्यस बेलाको संसारको सबैभन्दा ठूलो शहर थियो। अक्षरशः अर्थमा यो भविष्यवाणी पूरा त भयो; तर अर्को अर्थमा, यस भविष्यवाणीले ती भावी अशशूरी शासकमाथि पूर्वदृष्टि लगाएको छ, जुन भावी शासकबाट परमेश्वरका जनहरूको निम्ति खतरा आउनेछ।

रूपरेखा:

खण्ड १) नहूम १:१-८: परमेश्वरको विषयमा उहाँको न्यायकर्ताको चरित्र प्रकट गरिएको

खण्ड २) नहूम १:९-१५: नीनवेको विनाशको विषयमा पूरा सुनिश्चयता भएको

खण्ड ३) नहूम २:१-१२: नीनवेको घेराबन्दीको विषयमा गरिएको पूर्वविवरण

खण्ड ४) नहूम २:१३-३:१९: यो शहर नाश गर्ने सम्बन्धमा परमेश्वरको अटोट

नहूमको पुस्तकको टिप्पणी

खण्ड १

नहूम १:१-८ :

परमेश्वरको विषयमा उहाँको
न्यायकर्ताको चरित्र प्रकट गरिएको

नहूम १:१-५: परमेश्वरको चरित्र यहाँ एकातिर ईर्ष्यालु, प्रतिशोधी र क्रोधी भनेर वर्णन गरिएको छ भने, अर्कोतिर उहाँ रिसाउनमा ढिलो र शक्तिमा महान् भनेर वर्णन गरिएको छ। उहाँले ब्रह्माण्ड र त्यसमा भएका सबै बासिन्दाहरूलाई नियन्त्रण गर्नुहुन्छ। अनि उहाँको ईर्ष्याचाहिँ एउटा धार्मिक ईर्ष्या हो, जुन प्रकारको ईर्ष्या एकजना पतिले आफूले प्रेम गरेकी आफ्नी पत्नीको निम्ति गर्छ; यो अरूको खुशी डाहा गर्ने खालको ईर्ष्या होइन। अनि इस्राएली जाति परमप्रभुकी पत्नी हो (होशेको पुस्तक हेर्नुहोस्)।

नहूम १:६-८: अनि जब उहाँ दण्ड दिनुहुन्छ, तब कसैले पनि उहाँको सामना गर्न सक्दैन। तर उहाँमाथि भरोसा राख्नेहरूको निम्ति उहाँ कति भलो हुनुहुन्छ! उहाँको न्याय अश्वर देशमाथि उर्लेर आएको बाढजस्तै आउनेथियो, जुन न्यायले त्यसको राजधानी नीनवे ध्वस्त पार्नेथियो।

खण्ड २

नहूम १:९-१५ :

नीनवेको विनाशको विषयमा पूरा
सुनिश्चयता भएको

नहूम १:९-११: यी पदहरूका शब्दहरूद्वारा अश्वरहरूलाई सम्बोधन गरिएका छन्। परमेश्वरले तिनीहरूलाई नाश गर्न लाग्नुभएको थियो। अनि यहाँ परमेश्वरको विरुद्धमा खराबी रच्ने एकजना मानिस पेस गरिएको छ, जसको पतन हुनेछ। यसको सन्दर्भ सायद सनहेरिब होलान्, अथवा अपमानका अपशब्दहरू बक्ने रब्-शाके होलान्।

नहूम १:१२-१३: हो, हालैमा अश्वरहरू सुरक्षित थिए; यसो भए पनि तिनीहरूलाई काटिनेछ। यद्यपि इस्राएली जाति कष्टमा परेको थियो, अबदेखि उसो यसको हालत कहिल्यै यस्तो हुनेछैन; किनकि परमेश्वरले आफ्ना जनहरूबाट अश्वरहरूको जुवा भाँचि-दिनुहुनेछ र हटाउनुहुनेछ।

नहूम १:१४: त्यसपछि परमप्रभुले सीधा अश्वरका राजालाई सम्बोधन गर्नुहुन्छ: 'मैले तेरो विषयमा आदेश दिएको हुँ: अबदेखि उसो

तेरो नामनिसान रहनेछैन, तेरा देवताहरूको मन्दिरको लुटपाट हुनेछ, र म तेरो चिहान तयार गर्नेछु; किनकि तँ मेरो दृष्टिमा घृणित र नीच छस् ।’

नहूम १:१५: अनि यस पदमा यस सन्देशवाहकको चर्चा गरिएको छ, जसले अशशूरको विनाशको शुभ समाचार ल्याउँछ; किनकि अशशूरको पतनको फलस्वरूप यहूदामा शान्ति हुनेछ । प्रेरित पावलले रोमी १०:१५ पदमा उस्तै शब्दहरू उद्धृत गरेका छन्, तर रोमीको पुस्तकमा यी शब्दहरू सुसमाचारको सन्दर्भमा प्रयोग गरिएका छन् (यशैया ५२:७) ।

खण्ड ३

नहूम २:१-१२:

नीनवेको घेराबन्दीको विषयमा गरिएको पूर्वविवरण

नहूम २:१: बेबिलोनीहरूले नीनवे शहर घेराबन्दीमा हाल्ने कुरा एक पददेखि दस पदसम्मको खण्डको सन्दर्भ हो । ‘त्यो टुक्रा-टुक्रा पार्ने’ वा ‘त्यो तितरबितर पार्ने’चाहिँ कि त परमप्रभु हुनुहुन्छ, कि त बेबिलोनीहरू हुन् । नीनवे शहरका डरले उन्मत्त र उथलपुथल भएका बासिन्दाहरूसित ठट्टा गरेर तिनीहरूलाई चारवटा आदेशहरू दिएर लडाइँको निम्ति तयार हुने आज्ञा छ: ‘घेरा-पर्खालको रखवाली गर !’ ‘बाटोमा पहरा राख !’ ‘आफ्नो देब्रे-दाहिने बलियो बनाऊ !’ र ‘आफ्नो शक्ति अत्यन्तै दृढ पार !’

नहूम २:२: परमप्रभुले आफ्ना जनहरूको पुनर्स्थापना गर्नुहुने नै छ । इस्राएली जातिको

सर्वश्रेष्ठता केही हदसम्म पुनर्स्थापित हुनेछ, तर त्यो कुरा चाँडै नहुन सक्छ । किनकि यहूदा, यो दक्षिणी राज्य अबै पनि कैदमा लिएको थिएन, तर यसले बेबिलोन देशलाई कर तिर्दैथियो ।

यस खण्डमा अर्को अर्थ लगाउन मिल्छ, जब त्यसको दोस्रो अनुवाद श्री वाल्टर ए. मायरले गरेअनुसार निम्न प्रकारको गरिन्छ: ‘किनकि परमप्रभुले याकूबको घमण्ड इस्राएलको घमण्डजस्तै हटाउनुभएको छ ।’ श्री मायरले नहूमको छोटो भविष्यवाणीको पुस्तकको बारेमा लगभग चार सय पन्ना लामो टिप्पणी लेखे; यस टिप्पणीमा ‘पुनर्स्थापना गर्नुहुनेछ’ भन्ने शब्द तिनले ‘हटाउनुभएको छ’ भनेर विपरीत अर्थ लाग्ने शब्दको रूपमा अनुवाद गरेका छन् र ‘सर्वश्रेष्ठता’ भन्ने शब्दको सट्टामा ‘घमण्ड’ अनुवाद गरेका छन्; किनकि घमण्ड नै अरू ठाउँहरूमा प्रायः यस हिब्रू शब्दको सटीक अनुवाद हो । उनले आफ्नो टिप्पणीमा यसो लेखेका छन्:

‘“परमप्रभुले याकूबको घमण्ड हटाउनुभएको छ” भन्ने वाक्यले बितेको समयमा यहूदामाथि आइ-परेको सजायको ऐतिहासिक बयान गरेको छ, जुन सजाय परमप्रभुले नहूमको स्वदेश अर्थात् यहूदामाथि लगाउनुभयो; किनकि तिनीहरूले आफ्नो घमण्डमा सर्वशक्तिमान् परमेश्वरलाई त्यागे । तर हुन सक्छ, नहूमले यहाँ आफ्नो विचार सन्तर्कित गरेका पूर्ण गरेको विनाशमाथि पुर्खाएका छन् होलान्, जसले यहूदा तहसनहस पारेकोमा घमण्ड गरेका थिए ।’^२

यस पदमा इस्राएली जातिलाई कुनचाहिँ शब्द-चित्र दिइएको छ ? यो त नाश पारिएको र रित्तो पारिएको दाखबारी पो थियो; अनि यस कुराले पुरानो नियमका अन्य ठाउँहरूमा कोरिएको नक्सासित मेल खान्छ, जस्तै भजन ८०:१२-१६; यशैया ५:५-६; यर्मिया १२:१० र होशे १०:१ ।

नहूम २:३-६: तीन र चार पदमा बेबिलोनका सिपाहीहरूलाई चित्रण गरिएको

छः तिनीहरूले आफ्नो मनपरेको रङ्गको रातो पहिरण लगाएका रहेछन्; अनि तिनीहरूका सहयोगी, ती मादीहरूको सैनिक पोसाक सिन्दूरे रङ्गको थियो। (अनि अशशूरीहरूको चाहिँ ? तिनीहरूको सैनिक पोसाकको रङ्ग नीलो थियो)। अनि पाँच पदमा ठेस खाँदै हिँडिरहेका ती भारदारहरूलाई कुन अर्थ लाग्छ ? कतिजनाको विचारमा तिनीहरू अशशूरी रक्षक सेनाहरू हुन् रे, तर सन्दर्भ-अनुसार तिनीहरू बरु बेबिलोनी आक्रमणकारीहरू होलान्। नीनवे शहरभित्र नदीहरूको पानी बगिरहेको रहेछ, किन होला ? यस हेतुले कि पर्खालका जगहरू गलेर जाऊन् र दरबार ढलिजाओस्।

नहूम २:७-१०: अनि त्यसकी रानी कैद गरेर लगिनेछन्। मानिसहरूलाई 'पर्ख', 'पर्ख' भन्दाभन्दै पनि तिनीहरू शहरबाट भागेर जानेछन्। नीनवेको सम्पत्ति र खजाना लुटिनेछ, सबका सब चाँदी र सुनको लुट बनेछ। अब शहर उजाड भयो, र हरेकको अनुहारमा डरको छाया छँदैथियो।

नहूम २:११-१२: बेलायतको प्रतीक चिन्हचाहिँ सिंह हो, अनि संयुक्त राज्य अमेरिकामा राष्ट्रिय चिन्ह चील हो; जब हामी यो कुरा सम्भनामा राख्छौं, तब हामी यी पदहरूको अर्थ राम्ररी बुझ्न सक्छौं; किनकि अशशूरीहरूले चाहिँ सिंहहरू अधिक मन-पराउँथे। यसैले अशशूरी कला र मूर्ति-कलामा घरिघरि सिंहका शरीरहरूमाथि मानिसका टाउकाहरू र मानिसका शरीरहरूमाथि सिंहका टाउकाहरू देखा परे। निस्सन्देह तिनीहरूले आफूलाई सिंहहरू सम्भन्धे र सिंहहरूको क्रूर व्यवहार देखाउँथे।

नहूमले यहाँ नीनवे शहर सिंहहरूको खोरसँग तुलना गरेका छन्; किनकि यी दुईवटा पदमा सातपल्ट उनले सिंहहरू, जवान सिंहहरू, सिंहनी र सिंहको डमरु भन्ने शब्दहरू

प्रयोग गरेर आफ्नो व्यङ्ग्यरूपी चक्कू हानेर नीनवेको अहङ्कारमाथि गहिरो चोट लगाए।

खण्ड ४

नहूम २:१३-३:१९:

यो शहर नाश गर्ने सम्बन्धमा परमेश्वरको अठोट

नहूम २:१३: सेनाहरूका परमप्रभुले नीनवेको सत्यानाश निर्धारित गर्नुभयो। परमप्रभु आफैँ त्यसको शत्रु हुनुभएको हुनाले त्यस शहरले उम्कन कुनै मौका पाउँदैनथियो। त्यसका रथहरू जलाइनेछन् र त्यसका जवान सिंहरूपी योद्धाहरू तरवारले मारिनेछन्। त्यसका सेनाहरूको आवाज अबदेखि फेरि सुनिनेछैन, र त्यसले फेरि कहिल्यै आफ्ना शिकारहरू ल्याउनेछैन।

नहूम ३:१-३: तीन अध्याय अर्धै पनि नीनवेको पतनको चित्र कोर्दै जान्छ र त्यसको विनाशका खास कारणहरू पेस गर्छः नीनवेचाहिँ रक्तपातले पूर्ण शहर थियो, भूट र डकैतीले भरिएको थियो; किनकि त्यसले अरू धेरै जातिहरूबाट लुटको माल लिएको थियो। तर अबचाहिँ बेबिलोनी घोडचढीहरूले चम्किला तरवारहरू लिएर आक्रमण गरिरहेका थिए, र नीनवेका सडकहरूहुँदा असंख्य लाशहरू सोतर पडिरहेका थिए।

नहूम ३:४-७: अशशूर देशको न्याय कसरी गरिन्छ ? त्यसको वेश्यावृत्ति र त्यसका जादुहरूको निम्ति त्यसले दण्ड पाउनेछ; किनकि त्यसले आफ्नो मूर्तिपूजा र

व्यापारधन्धाले अरूहरूलाई भ्रष्ट पारेको थियो । परमप्रभुले त्यसको पापले पूर्ण स्वभाव पर्दाफास गर्नुहुनेछ र त्यसलाई शर्मले ढाक्नुहुनेछ; यस प्रकारको सजाय अरूलाई पापमा फसाउने त्यस वेश्या शहरको निम्ति उपयोग्य हुनेछ ।

नहूम ३:८-१०: के त्यो नीनवे उम्कनेछ? जब त्यो महानगर नो-अमोन अर्थात् थेबेस शहर^{३)} उम्केन, तर ख्रीष्टपूर्व ६६३ सालमा नाश भयो । नो-अमोनचाहिँ कूश र मिस्र देशको संयुक्त शक्तिको प्रतीक थियो । अहँ, नीनवे शहर उम्कनेछैन नै ।

थेबेसचाहिँ आफ्नो सुरक्षाको निम्ति आफ्ना सहयोगीहरू पूत र लूबीमाथि भर पर्थ्यो । अनि पूत र लूबी भन्ने भूभागहरू लीबियामा^{४)} अवस्थित भएका अनुमान गरिन्छ, तर यसको विषयमा सुनिश्चित हुन सकिँदैन । किनकि हुन सक्छ, पूतचाहिँ दक्षिणमा, वर्तमान सोमाली-ल्याण्डतिर^{५)} समेत परेको हुन सक्छ ।

नहूम ३:११-१३: अनि नीनवे पनि परमेश्वरको क्रोधको कचौराबाट पिएर मात्नेथियो । पाकेका नेभाराहरू भर्न लागेजस्तै त्यो शहर परमेश्वरको न्यायमा पर्नको निम्ति तयार थियो । त्यसका मोर्चाहरू विफल हुनेछन्, किनकि त्यसको देशका मूलढोकाहरू त्यसका शत्रुहरूको निम्ति पूरा खुला राखिनेछन् ।

नहूम ३:१४-१७: घेराबन्दीमा पर्ने हिसाबले नीनवेले सकेसम्म मजबुत तयारी त गरेको थियो, जस्तै: प्रशस्त खानेपानीको बन्दोबस्त गरियो र किल्लाहरू बलियो पार्न नयाँ ईँटा पोलियो, र पनि भएन; त्यो ढलिनेथियो । त्यसका व्यापारीहरू, सेनापतिहरू र कप्तानहरू आकाशका ताराहरू-जत्तिकै अनगिन्ती किन नहोऊन्, घाम भुल्कनसाथ उडिजाने सलहहरूले जस्तै तिनीहरू सबैले शहरलाई छोडेर जानेछन् ।

नहूम ३:१८-१९: अशशूरका गोठालाहरू अर्थात् त्यसका अगुवाहरू मृत्युको निद्रामा परिसके । अँ, अशशूरलाई घातक चोट लाग्यो । त्यसको पतनको खबर जहाँ-जहाँ पुग्छ, त्यहाँ-त्यहाँ त्यो खबर ठूलो आनन्दको कारण हुनेछ; किनभने धेरै जातिहरूले त्यसका हातबाट दुःख भोगेका थिए । इतिहास साक्षी छ: ख्रीष्टपूर्व ६१२ सालमा नीनवेको पतन भयो ।

नहूमको भविष्यवाणी जस्तै भनेको थियो, त्यस्तै दुरुस्त पूरा भयो, यहाँसम्म कि पछिका समयहरूमा ग्रीकका सेनापति क्षेनोफोन र सिकन्दर महानका सेनाहरू महानगर नीनवेको भग्नावशेषको नजिक हिँडिरहेका वा त्यसमाथि टेकेकाको विषयमा पूरा अनजान थिए; किनकि उन्नाइसौं शताब्दीमा मात्र प्राचीन नीनवे शहरको पहिलो अवस्थिति निश्चित रूपले फेला पारियो ।^{६)}

ENDNOTES:

- 1) **Introduction:** R. K. Harrison, Introduction to the Old Testament, p. 930.
- 2) **2:2:** Walter A. Maier, The Book of Nahum, A Commentary, p. 228.
- 3) **3:8–10:** The Targum and Vulgate read “populous Alexandria” here.
- 4) **3:8–10:** Our word “Libyan” is probably related to “Lubim.”
- 5) **3:8–10:** “Put” may be Egyptian “Punt”, a country on the Red Sea coast as far south as Somaliland. See W. A. Maier, Nahum, pp. 321, 322.
- 6) **3:18-19:** Paul Emile Botta, Austen Henry Layard, and George Smith were pioneer archaeologists among the famed ruins of Nineveh (1840's to 1870's)

BIBLIOGRAPHY

- Feinberg, Charles Lee. *The Minor Prophets*. Chicago: Moody Press, 1976.
- Keil, C. F. “Nahum.” In *Biblical Commentary on the Old Testament*. Vol. 25. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1971.
- Maier, Walter A. *The Book of Nahum. A Commentary*. Reprint. Minneapolis: James Family, 1977.
- Tatford, Frederick A. *The Minor Prophets*. Vol. 1. Reprint (3 vols.) Minneapolis: Klock & Klock Christian Publishers, 1982.

हबक्कूकको पुस्तकको टिप्पणी

हबक्कूकको पुस्तकको भूमिका

‘हबक्कूक स्वकेन्द्रित मानिस थिएनन्; उनी केवल आफ्नो सुरक्षा-सुविधा खोज्ने र आफ्नो परिवारको सुरक्षा-सुविधाको निम्ति चिन्ता गर्ने व्यक्ति थिएनन् । तर उनी एक सच्चा देशभक्त मानिस थिए, जो आफ्नो वरिपरिका मानिसहरूको नैतिक र आत्मिक अवस्था देखेर धेरै व्याकुल र विचलित हुन्थे । उनले आफ्नो देश र जातिलाई प्रेम गरे, र उनलाई थाहा भयो कि यो देश र जातिचाहिँ परमेश्वरका आज्ञाहरू निरन्तर उल्लङ्घन गरेका हुनाले विनाशको खाडलको डिलनिर जाँदैथियो । यसकारण दुईवटा अति जरुर, व्याथले पूर्ण प्रश्नहरू उनका ओठबाट निस्के: “कहिलेसम्म ?” र “किन ?” ।’

श्री रिचर्ड डबल्यू. डे-हान

क) ग्रन्थ-सूचिमा यस पुस्तकको विशिष्ट स्थान

हबक्कूक २:४ पदचाहिँ विशेष हो; किनकि यो पद नयाँ नियममा तीन पल्ट उद्धृत गरिएको हो (यी सन्दर्भ-पदहरू के-के हुन्, सो टिप्पणीको खण्डमा हेर्नुहोस्) । अनि प्रेरित १३:४०-४१ पदहरूमा प्रेरित पावलले पिसिडियाको एन्टिओकको सभाघरमा हबक्कूक १:५ पद उद्धृत गरेर आफ्नो प्रवचन समाप्त गरे; यसबाट स्पष्ट बुझिन्छ, कि पुरानो नियमको एउटा प्रसिद्ध नभएको, सानो पुस्तक आत्मिक शिक्षाले भरपूर भएको हुन सक्छ; यो अर्को एक उदाहरण हो । अनि अब हबक्कूक ३:१७-१८ पदहरू फिलिप्पी ४:४, र १०-१९ पदहरूसँग तुलना गर्नुहोस् ! तिनी-हरूको जीवनका परिस्थितिहरू जस्तासुकै किन होऊन्, भविष्यवक्ता हबक्कूक र प्रेरित पावल दुवैजना आफ्ना परमेश्वरमा रमाउन र आनन्दित हुन सके ।

हबक्कूकको पुस्तकको शैलीको विषयमा हिब्रू विद्वान् श्री चार्ल्स एल. फाइनबर्गले यसरी लेखेका छन्:

‘सबैजनाले हबक्कूकको पुस्तकलाई हिब्रू भविष्यवक्ताहरूका पुस्तकहरूमा एउटा अति उच्च स्थान दिन्छन् । अनि तीन अध्यायको कविताचाहिँ चारैतिरबाट प्रशंसा गरिएको छ; किनकि यो त सबैभन्दा उत्कृष्ट कविता हुँदो रहेछ । अनि यस पुस्तकको भाषा धेरै सुन्दर छ ।’^{१)}

ख) यस पुस्तकको लेखक को हुन् ?

वास्तवमा हामी भविष्यवक्ता हबक्कूकको विषयमा केही पनि जान्दैनौं । हबक्कूक^{२)} नामको अर्थ कि त ‘अँगालो’, कि त ‘कुस्ती’ हुन सक्छ ।

उनीचाहिँ आफूलाई ‘भविष्यवक्ता’ भन्न सक्ने अल्प सङ्ख्या मानिसहरूमध्ये एक थिए; किनभने उनीसँग भविष्यवाणी बोल्ने वरदान मात्र थिएन, तर भविष्यवक्ताको सेवकाई पनि थियो, जसरी केही विद्वान्हरूले अनुमान गरेका छन् । (उदाहरणको निम्ति दानियल बोलावटअनुसार एक राजनेता थिए, तर तिनीसँग भविष्यवाणी बोल्ने वरदान थियो) । अनि हबक्कूकले तीन अध्यायमा सङ्गीतका बाजाहरूको कुरा गरेका हुनाले कतिजनाको सुझाउ के हो भने, उनी मन्दिरका

सङ्गीत भुण्डको सदस्य भएका हुनुपर्ला; तर यो एउटा अनुमान मात्र हो ।

ग) यस पुस्तकको लेख्ने मिति के हो ?

हबक्कूकले कुनै पनि राजाको नाम लिएनन्; यसकारण उनको यस छोटो भविष्यवाणीको लेख्ने मिति निधो गर्न हामीलाई गाह्रो परिरेको छ । सम्भवतः यो पुस्तक ख्रीष्टपूर्व ६०० सालतिर लेखिएको थियो होला; तर केही तर्कवादी, दिमागी आलोचकहरू छन्, जसले यस पुस्तकको लेख्ने मिति आफ्नो सुविधाको लागि धेरै यतातिर सारेका छन् । तर शास्त्रसम्मत विद्वान्हरूले प्रायः यी भविष्यवक्ताको पुस्तकको रचना ख्रीष्टपूर्व सातौं शताब्दीमा यहूदामाथि राज्य गरेका राजाहरू मनस्से, योशियाह वा यहोयाकिमका शासनकालहरूमा निर्धारित गरेका छन् । अनि हुन सक्छ, यस पुस्तकको लेख्ने मितिको सन्दर्भमा सायद यहोयाकिमको शासनकालचाहिँ सबैभन्दा राम्रो विकल्प होला; ख्रीष्टपूर्व ६०५ सालमा चलेको कर्कमिशको लडाइँको नजिकको मिति मलाई सठीक लाग्छ, जुन लडाइँमा बेबिलोनको सेना विजयी भएको थियो ।

घ) यस पुस्तकको सन्दर्भ र यसको विषय-वस्तु के-के हुन् ?

राजा योशियाहको समयमा भएको धार्मिक जागृति लामो समयसम्म टिक्न सकेन । अनि

जनताको नैतिकता फेरि निक्कै नीच भइ-सकेको थियो; किनकि मानिसहरू फेरि बाल देवता र अशेरा देवी मात्रै समूहहरूको प्रभावमा परेका थिए । अनि अन्याय व्याप्त भयो । हबक्कूकले सामना गर्नुपरेका सोचनीय अवस्थाहरू यस्तै थिए ।

यहूदीहरूलाई ख्रीष्टपूर्व ५८६ सालमा बेबिलोनको निर्वासनमा लगिनुभन्दा अघि यी भविष्यवक्ताले यहूदाका मानिसहरूसँग यी दिव्य वाणीहरू बोले । उनको नामको अर्थ 'कुस्ती खेल्ने खेलाडी' हुन सक्छ; यसकारण यहूदाका मानिसहरूको पाप र दण्डको सम्बन्धमा परमप्रभुसित कुस्ती लड्न उनलाई सुहायो ।

तर उनको नामको प्राथमिक अर्थचाहिँ 'अँगालु' हो; यसकारण श्री चार्लस एल. फाइनबर्गले श्री मार्टिन लुथरको निम्न कुरा मन पराएर उद्धृत गरेका छन्:

‘हबक्कूकचाहिँ अँगालोमा हाल्ने अर्थात् कसैलाई दुवै हातले च्यापेर आफ्नो छातीमा टाँस्ने मानिस थिए । उनले कसलाई अँगाले ? उनले आफ्ना मानिसहरूलाई अँगाले । जसरी कसैले रुँदै गरेको एउटा बालकलाई शान्त पार्न अँगालोमा लिन्छ र आश्वसन दिन्छ, त्यसरी नै उनले आफ्ना मानिसहरूलाई आफ्ना हातले उठाएर बोके; उनले तिनीहरूलाई सान्त्वना दिए र तिनीहरूलाई आश्वसन दिए: “परमेश्वरको इच्छा भएदेखि अब चाँडै तिमीहरूको अवस्था सुबिन्छ ल ।” ’^३)

रूपरेखा:

खण्ड १) हबक्कूक १:१-४: परमेश्वरले यहूदालाई यसको अधर्मको खातिर किन दण्ड दिनुभएन होला ? यसको विषयमा भविष्यवक्ता हबक्कूक अन्योलमा परे

खण्ड २) हबक्कूक १:५-११: यहूदालाई दण्ड दिन उहाँले बेबिलोनीहरूलाई प्रयोग गर्नुहुनेछ; यो चाहिँ परमप्रभुले उनलाई दिनुभएको जवाफ थियो

खण्ड ३) हबक्कूक १:१२-१७: यहूदालाई दण्ड दिन परमेश्वरले यहूदाभन्दा अझ दुष्ट यो अन्यजातिलाई कसरी छान्न सक्नुभयो, यसको विषयमा अब हबक्कूकको मनमा प्रश्न उठेको

खण्ड ४) हबक्कूक २: परमेश्वरको जवाफ यस प्रकारको छ: यहूदाका धर्मी जनहरू बाँचेछन्, तर अधर्मी कल्दीहरू नाश हुनेछन्

क) हबक्कूक २:१: हबक्कूक परमेश्वरको जवाफको निम्ति पर्खेको

ख) हबक्कूक २:२-३: 'तिमीले यस जवाफको अभिलेख गर्नु र यो पूरा हुने प्रतीक्षा गर्नु' भनेर उनलाई दिव्य निर्देशनहरू दिइए

ग) हबक्कूक २:४: धर्मी जन विश्वासद्वारा जिउनेछ, तर अधर्मी कल्दीहरू मर्नेछन्

घ) हबक्कूक २:५-१९: कल्दीहरूका पापहरूको सूचि

अ) हबक्कूक २:५-८: विजयमाथि विजय प्राप्त गर्ने तिनीहरूको कहिल्यै नमेटिने भोक थियो

आ) हबक्कूक २:९-११: तिनीहरू लोभो र घमण्डी थिए

इ) हबक्कूक २:१२-१४: रक्तपातद्वारा तिनीहरूको समृद्धि भएको

ई) हबक्कूक २:१५-१७: तिनीहरूले आफ्ना छिमेकीहरूलाई भ्रष्ट पारे

उ) हबक्कूक २:१८-१९: तिनीहरूले मूर्तिपूजा गरे

ऊ) हबक्कूक २:२०: परमेश्वरको न्यायरूपी आँधीबेही आउनुभन्दा अघि पृथ्वीलाई 'चुप लाग्' भन्ने आज्ञा दिइएको

खण्ड ५) हबक्कूक ३: हबक्कूकले प्रार्थना गरेको र परमप्रभुमाथि भरोसा गरेको

क) हबक्कूक ३:१-२: उनले परमेश्वरलाई 'आफ्ना जनहरूको निम्ति काम गर्नुहोस्' भन्ने विन्ती चढाए

ख) हबक्कूक ३:३-१५: मिस्र देशदेखि कनान देशसम्म परमेश्वरले इस्राएली जातिलाई देखाउनुभएको वास्तवमाथि उनले आफ्नो सम्झना लगाएको

ग) हबक्कूक ३:१६: शत्रुले आफ्नो सजाय कहिले भोग्ला, उनले यसको बाटो हेरेको

घ) हबक्कूक ३:१७-१९: जुनसुकै घटना घटोस्, त्यसको पर्बाह थिएन; किनकि उनले जुनसुकै अवस्थामा पनि परमेश्वर र उहाँको शक्तिमाथि भरोसा गर्नेथिए

हबक्कूकको पुस्तकको टिप्पणी

खण्ड १

हबक्कूक १:१-४:

परमेश्वरले यहूदालाई यसको
अधर्मको खातिर किन दण्ड
दिनुभएन होला ? यसको विषयमा
भविष्यवक्ता हबक्कूक अन्योलमा
परै

भविष्यवक्ता हबक्कूकले देखेको बोझ (वा वाणी, एन.के.जे.वी.को किनाराको टिप्पणी-अनुसार) सायद यस सम्पूर्ण पुस्तकको शीर्षक होला । अनि दुई पददेखि चार पदसम्म उनले यहूदामा भएको भयानक अत्याचार, अधर्म, लुटपाट, उपद्रव, भगडा र अन्यायको विषयमा परमप्रभुसँग गुनासो गरे । अनि उनले परमप्रभुलाई सोधे: 'कहिलेसम्म सजाय नदिई तपाईंले यो अवस्था सहनुहुन्छ?' यो प्रश्न र उनले परमेश्वरलाई सोधेका उस्तै खालका प्रश्नहरूले गर्दा उनले पछि कतिजनाबाट 'पुरानो नियमका शङ्का गर्ने थोमा' भन्ने उपनाम पाए ।

यस भविष्यवाणीको पुस्तकको पहिलो खण्डमा, एक पददेखि एघार पदसम्म हबक्कूक र परमप्रभुको बीचमा बातचित चल्दैछ ।

खण्ड २

हबक्कूक १:५-११:

यहूदालाई दण्ड दिन उहाँले
बेबिलोनीहरूलाई प्रयोग गर्नुहुनेछ;
योचाहिँ परमप्रभुले उनलाई
दिनुभएको जवाफ थियो

परमेश्वरले उनलाई दिनुभएको जवाफ पाँच पददेखि एघार पदसम्म दिइएको छ । उहाँले यहूदालाई दण्ड दिन कल्दी सेनाहरू खडा गर्नुहुनेछ । यहूदाको शत्रु फुर्तिलो, कटु, धनको लोभी, हिंसक, डरलाग्दो र घमण्डी हुनेछ । बेबिलोनीहरूको घोडसवार-सेनाको खातिर तिनीहरूको नाम खूब चलेको थियो, किनकि तिनीहरू विजय हासिल गर्नुमा छिटो र साँभका ब्वाँसाहरूभन्दा क्रूर हुन्थे । तिनीहरूले कैद गरेका राजाहरू र शासकहरूलाई खिसी गरे, र तिनीहरूको शक्ति तिनीहरूको देवता थियो । श्री चार्ल्स एल. फेइनबर्गले तिनीहरूको विषयमा यस प्रकारले टिप्पणी गरेका छन्:

'कल्दीहरूको विषयमा कुनै यस्तै छ: तिनीहरूको सफलता प्रचुर हुनेथियो; जसरी हुरीबतास वेगसित विशाल भूभागमाथिबाट भएर बहन्छ, त्यसरी नै

तिनीहरूले सबको सब सोहोरसाहर पार्दै उठाइ-
लानेथिए। यसले गर्दा विजयी कल्दीहरूले
परमेश्वरको सामु दोषको थुप्रो बढाउँदै लाउनेथिए;
किनकि तिनीहरूका महत्वाकाङ्क्षाहरू भक्तिहीन
थिए, र तिनीहरूले धेरै असहाय जातिका मानिस-
हरूलाई आफ्नो वशमा राखेथिए।^{४)}

खण्ड ३

हबक्कूक १:१२-१७:

**यहूदालाई दण्ड दिन परमेश्वरले
यहूदाभन्दा अभ्र दुष्ट यो
अन्यजाति कसरी छान्न सक्नुभयो,
यसको विषयमा अब हबक्कूकको
मनमा प्रश्न उठेको**

जब हबक्कूकले यो कुरा सुने, तब उनी
विचलित भए, र उनको यस व्याकुलताले
दोस्रो बातचित जन्मायो (१:१२-२:२०)।
अरे, यहूदीहरूभन्दा अभ्र पनि दुष्ट राष्ट्र
प्रयोग गरेर परमेश्वरले यहूदालाई कसरी
सजाय दिन सक्नुहुनेथियो!? उनले आफ्नो
सीमित ज्ञानअनुसार परमेश्वरसँग यसरी
तर्कवितर्क गर्दैथिए: 'तपाईंका आँखाहरू यति
शुद्ध छन् कि तपाईंले दुष्टता हेर्ने सक्नुहुन्न र
अधर्म देख्ने सक्नुहुन्न।' हो नै हो, बेबिलोनीहरू
दुष्ट थिए, यसमा कुनै शङ्का थिएन। तर
यहूदाको दुष्टता तिनीहरूको भन्दा अभ्र ठूलो
थियो; किनकि यहूदीहरूले आफूले पाएको
यति ठूलो प्रकाशको विरुद्धमा पाप गरिरहेका
थिए। बेबिलोनीहरूले मानिसहरूलाई जाल-
जालभरि पक्रेर वा बल्छीले तानेर बन्दी
बनाइरहेका थिए; परमेश्वरले तिनीहरूको

दुष्टता कसरी सहन सक्नुभयो? तिनीहरूले
आफ्ना मूर्तिहरूलाई यसको श्रेय दिएर बलि
चढाउँथे, र तिनीहरू मोटा भए। तब के, के
तिनीहरूले कहीं एक दिन जाति-जातिहरूलाई
मार्न छोड्नुपर्दैनथियो र? श्री जे. ई. इभान्सले
यसको स्पष्टीकरण दिएका छन्:

‘यहाँ प्रस्तुत गरिएको कुरा माछा मार्ने पेसासित
तुलना गरिएको छ। मानिसहरू ती माछा थिए, जुन
माछाहरू जलाहारीले आफ्नो जालमा पक्रियो, र
त्यसपछि त्यसले जालको पूजा गर्‍यो, किन यस
जालबाट त्यो धनी भयो। अनि यस दृष्टान्तमा संसार
त्यो समुद्र थियो; अनि जातिहरू त्यसका माछा थिए;
अनि नबूकदनेस्सरचाहिँ त्यो जलाहारी थिए; अनि
जालचाहिँ कल्दीहरूको सेनाबल थियो, जुन सेना-
बलको विजयद्वारा तिनीहरू ठूलो धनराशी प्राप्त गर्न
सक्षम भए।’^{५)}

खण्ड ४

हबक्कूक २:

परमेश्वरको जवाफ यस प्रकारको

**छः यहूदाका धर्मी जनहरू
बाँचेछन्, तर अधर्मी कल्दीहरू
नाश हुनेछन्**

**क) हबक्कूक २:१: हबक्कूक परमेश्वरको
जवाफको निम्ति पर्खेको**

परमप्रभुले उनलाई कस्तो जवाफ दिनुहुन्छ
भन्ने हेतुले हबक्कूक माथि आफ्नो धरहरामा
चढे, र चियाइबसे। उनले एकलो हुन खोजे,
किनकि उनले परमेश्वरको दृष्टिकोण प्राप्त
गर्न चाहन्थे। अनि योचाहिँ वर्तमान ख्रीष्ट-
विश्वासीहरूको निम्ति पनि सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण

नियम हो। हामीले यस्तो समय जुनसुकै नामले नामकरण गरौं, यसको पर्बाह छैन; यस समयको नाम 'शान्त समय', 'प्रार्थनाको समय' आदि भनाँ, तर हरेक इसाईको निम्ति दिनहुँ परमेश्वरसँग एकलै समय बिताउने कुरा अनिवार्य हो; तपाईं र म, हामी उहाँसित दैनिक सम्पर्क राख्नुपर्छ; यो महत्त्वपूर्ण छ।

ख) हबक्कूक २:२-३: 'तिमीले यस जवाफको अभिलेख गर्नु र यो पूरा हुने प्रतिक्षा गर्नु' भनेर उनलाई दिव्य निर्देशनहरू दिइए

हबक्कूक २:२: परमप्रभुले भविष्य-वक्तालाई यो आज्ञा दिनुभयो: 'यो दर्शन लेख!' हबक्कूकले के लेख्नु थियो? उनको प्रश्न र उहाँको जवाफ। उनले यो किन लेख्नु थियो? किनकि त्यो मानिस जसले यो कुरा पढ्छ, यो समाचार लिएर दगुरोस्, र त्यसले बेबिलोनको पतन र यहूदाको पुनर्स्थापना प्रचार गरोस्।

हबक्कूक २:३: श्री ए. जे. पोल्लोकले के भनेका छन् भने, यस पदको सन्दर्भ यहूदीहरूको आशा थियो: यस पृथ्वीमा ख्रीष्टको दोस्रो आगमन। किनकि त्यस बेलामा उहाँले आफ्ना शत्रुहरूलाई हार खुवाउनु-हुनेथियो, आफ्नो राज्यबाट सबै ठेस खुवाउने कुराहरू हटाउनुहुनेथियो र आफ्नो महिमित राज्य स्थापित गर्नुहुनेथियो; त्यति बेला उहाँले इस्राएली जातिलाई सबै जातिहरूको शिर तुल्याउनुहुनेथियो; किनभने उहाँ यहूदी जातिको शिर हुनुहुनेछ।^{६)} जब हिब्रू १०:३७ पदमा हबक्कूक २:३ पद उद्धृत गरिएको छ, तब 'यो दर्शन' 'उहाँ' हुन गएको छ: 'किनकि उहाँ जो आउनुहुन्छ, आउनुहुनेछ, र ढिलो गर्नुहुनेछैन।' यसैले बुभुनहोस्: हाम्रा प्रभु येशू निश्चय आउनुहुने नै छ, र उहाँले कुनै हालतमा

पनि ढिलो गर्नुहुनेछैन नै। नयाँ नियममा यस पदको सन्दर्भ सुस्पष्ट भएको छ: हामी ख्रीष्ट-विश्वासीहरूको आशा। किनकि चाँडै ख्रीष्टको मण्डलीको मेघारोहण हुनेछ अर्थात् मण्डली उठाइलग्नेछ।

ग) हबक्कूक २:४: धर्मी जन विश्वासद्वारा जिउनेछ, तर अधर्मी कल्दीहरू मर्नेछन्

बेबिलोनका राजाको मन घमण्डले फुलियो, यसकारण तिनी मर्नेथिए; तर इस्राएली जातिका भक्त जनहरू, यसको बाँकी रहेको भागरूपी मानिसहरू विश्वासद्वारा जिउनेथिए। यस चार पदको ग) खण्ड नयाँ नियममा तीन पल्ट उद्धृत गरिएको छ। यसकारण यो वाक्य तीनवटा भागहरू गरे असल देखिन्छ: क) धर्मी जन, ख) विश्वास-द्वारा, ग) जिउनेछ। किनकि नयाँ नियममा यसका सन्दर्भ पदहरू हेर्नु हो भने, रोमी १:१७ पदले 'धर्मी जन'माथि जोड दिन्छ, अनि गलाती ३:११ पदले 'विश्वास'माथि जोड दिन्छ, अनि हिब्रू १०:३८ पदले 'जिउनेछ' भन्ने कुरामाथि जोड दिन्छ। ओहो, यो कुरा कति राम्रोसँग मिलेको छ! अब हबक्कूकको पुस्तकमा फर्की, र यस वाक्यको अक्षरशः रूप पेस गरौं: 'धर्मी जन आफ्नो विश्वासमा जिउनेछ।' अनि आउनुहोस्, हामी यहाँ यसको भावअनुवाद पनि प्रस्तुत गरौं: 'विश्वासद्वारा धर्मी ठहरिएको व्यक्ति जिउनेछ।'।

घ) हबक्कूक २:५-१९: कल्दीहरूका पापहरूको सूचि

अ) हबक्कूक २:५-८: विजयमाथि विजय प्राप्त गर्ने तिनीहरूको कहिल्यै नमेटिने भोक

हबक्कूक २:५: रक्सी-धोकाइचाहिँ बेबिलोनको राष्ट्रिय पाप थियो; अनि निश्चय

नबूकदनेस्सरको पनि पाप यही थियो । यसको सिलसिलामा श्री सी. एफ. कैलले के लेखेका छन् भने,

‘यो लत प्राचीन लेखकहरूले आफ्ना लेखहरूमा पुष्टि गरे ..., र दानियलको पुस्तकको पाँच अध्यायबाट सुस्पष्ट जानकारी मिलेको छ, कि राजा बेल-शज्जर र तिनको राज्यका प्रधानहरूले एउटा भव्य भोजमा मद्य पिउँदै गरेको बेलामा बेबिलोन जितिएको थियो ।’^(७)

अनि यो कुरा साँचो छ, कि बेल-शज्जर एक विजयमाथि अर्को विजय हासिल गर्ने अतृप्त तृष्णले तृषित मानिस थिए ।

हबक्कूक २:६-८: छ पददेखि बेबिलोनको विरुद्धमा पाँचवटा हाय लिएर एउटा छेड हान्ने अड्को-गीत शुरु हुन्छ । पहिलो हाय त्यसलाई, किनकि त्यसलाई आफ्नो साम्राज्य बढाउने र अरू देशहरूमाथि चढाइ गर्ने अभिलाषा लागेको थियो । राजा नबूकदनेस्सरले धेरै राष्ट्रहरू जितेका थिए; तर अबचाहिँ यी राष्ट्रहरूले तिनलाई तिनको अनुचित फाइदाको निम्ति खिसी गर्नेछन्, र तिनले तिनीहरूसित जेजस्तो गर्थे, तिनीहरूले तिनीसित ठीक त्यही व्यवहार गर्नेछन् अनि बेबिलोनमाथि अत्याचार गर्नेछन् र त्यो देश लुट्नेछन् ।

आ) हबक्कूक २:९-११: तिनीहरू लोभी र घमण्डी थिए

नबूकदनेस्सरलाई दोस्रो पल्ट हाय, किनकि तिनमा लोभ र घमण्ड थियो । तिनले आफ्नो राजवंशलाई विपत्तिको पहुँचबाट सुरक्षित राख्न खोजे; तर तिनको नीच कमाइ र तिनको क्रूरता तिनको विरुद्धमा साक्षी दिन चिच्याउनेथियो ।

इ) हबक्कूक २:१२-१४: रक्तपातद्वारा तिनीहरूको समृद्धि भएको

बेबिलोनका राजाको विरुद्धमा तेस्रो पल्ट हाय ! किनकि प्रतापी हुने तिनको लालच

थियो र तिनका रक्तपात गर्ने युक्तिहरू थिए । बेबिलोनका शहरहरू दास-श्रमद्वारा निर्माण गरिएका थिए; अनि यी बेबिलोनका शहरहरू अन्तमा एउटा ननिभ्ने आगोको आहार बन्नेथिए, अनि पृथ्वीले परमप्रभुलाई साँचो परमेश्वरको रूपमा मानिलिनेथियो ।

तर यस्तो एउटा सुदिन आइरहेको छ, जब सारा संसारले एकमात्र सत्य परमेश्वरलाई स्वीकार गर्नेछ । अनि हबक्कूक २:१४ पदमा यो महिमापूर्ण दिन निम्न भविष्यवाणीको वाक्यले व्यक्त गरिएको छ: ‘किनभने जसरी पानीले समुद्रलाई ढाकेको हुन्छ, त्यसरी नै पृथ्वी परमप्रभुको महिमाको ज्ञानले भरपूर हुनेछ ।’ यो कति सुन्दर काव्यात्मक रचना हो ! अनि याद रहोस्: बिनसित यो वाक्य प्रशिक्ष भएको छैन है ।

ई) हबक्कूक २:१५-१७: तिनीहरूले आफ्ना छिमेकीहरूलाई भ्रष्ट पारे

नबूकदनेस्सरलाई चौथो पल्ट हाय ! किनभने अरू मानिसहरूको निर्लज्जता देखेको लागि तिनले अरू राष्ट्रहरू भ्रष्ट पार्नमा परपीडक आनन्द लिन्थे; अनि तिनले यरूशलेम र यहूदा नाश गरे । छोटकरीमा भन्नु हो भने, दुईवटा मुख्य कुकर्म बढाउनुमा नबूकदनेस्सर दोषी थिए: निर्लज्ज सम्भोग र विकृत यौनक्रियाहरू, साथै क्रूरता र अत्याचार । अनि यी पापहरू र यस भ्रष्टाचारको दोष वर्तमान समयमा टेलिभिजन, चलचित्र, सोशल मिडिया र साहित्यहरूमा पनि लागेको छ ।

उ) हबक्कूक २:१८-१९: तिनीहरूले मूर्तिपूजा गरे

अन्तमा बेबिलोनका राजालाई पाँचौँ हाय ! अब व्यङ्ग्यका शब्दहरू लिएर बेबिलोनको मूर्तिपूजामाथि दोष लगाइयो । तिनीहरू आफैले

भनून्: सुन र चाँदीले मोहोरिएका मूर्तिहरूबाट के लाभ, जसभित्र सासै छैन ?

ङ) हबक्कूक २:२०: परमेश्वरको न्यायरूपी आँधीबेही आउनुभन्दा अघि 'चुप लाग्' भन्ने आज्ञा दिइएको

'परमप्रभुचाहिँ आफ्नो पवित्र मन्दिरमा हुनुहुन्छ; सम्पूर्ण पृथ्वी उहाँको सामु चुप रहोस्!' यो पद लिएर कति स्थानीय मण्डलीहरूले आफ्ना विश्वासी जनहरूलाई प्रवचनको शान्त मनन गर्ने आह्वान दिन्छन्; यस पदको निम्ति सुन्दर धुन र राग पनि छ। यी शब्दहरू यस प्रकारको वातावरण सृजना गर्नको निम्ति उपयोगी होलान्; तर यी शब्दहरूको खास सन्दर्भ अर्कै छ; किनभने हबक्कूकको पुस्तकअनुसार परमप्रभुले न्यायमा आफ्नो शक्ति प्रदर्शन गर्न लाग्नुभएको थियो। अनि यही कारणले सारा पृथ्वी उहाँको सामु चुप रहनुपरेको थियो।

खण्ड ५

हबक्कूक ३^८):

हबक्कूकले प्रार्थना गरेको र भरोसा गरेको

क) हबक्कूक ३:१-२: उनले परमेश्वरलाई 'आफ्ना जनहरूको निम्ति काम गर्नुहोस्' भन्ने विन्ती चढाए

हबक्कूकले अब परमप्रभुलाई प्रार्थना गरेका छन्। उनले परमप्रभुले विगत समयमा आफ्ना जनहरूका शत्रुहरूसँग कस्तो किसिमले व्यवहार

गर्नुभएको, सो सुने; अब उहाँले आफ्ना शत्रुहरूलाई सजाय दिएर र आफ्ना जनहरूलाई बचाएर आफ्नो काम पुनर्जीवित गर्नुपर्छ; उनको अनुरोध यही थियो।

ख) हबक्कूक ३:३-१५: मिस्र देशदेखि कनान देशसम्म परमेश्वरले इस्राएली जातिलाई देखाउनुभएको वास्तामाथि उनले आफ्नो सम्झना पुर्‍याएको

हबक्कूक ३:३-७: हबक्कूकले यी पदहरूमा प्रस्तुत गरेको यस सर्वाधिकारी परमेश्वरको महिमित दर्शन श्री जी. विलियम स्क्रोगीले 'परमेश्वरको दर्शन दिलाउने कविता'^९) अथवा परमेश्वरको प्रकटीकरण गर्ने आत्मिक गीत भन्ने नाम दिएका छन्; हबक्कूकले यस गीतमा परमेश्वरलाई केजस्तो चित्रण गरेका छन् भने, परमेश्वर मार्चको चालमा आफ्ना शत्रुहरूको विरुद्धमा अगाडि बढ्दै हुनुहुन्छ; उहाँ तिनीहरूलाई आफ्नो शक्तिमनि कुल्चंदै हुनुहुन्छ र तिनीहरूमाथि विजयी भई उहाँ महिमित हुनुभएको छ। हबक्कूकले यस गीतमा घरिघरि परमप्रभुले बितेको समयमा कसरी इस्राएली जातिका शत्रुहरूलाई सजाय दिनुभएको, सो सङ्केतहरू दिँदै यस कुराको प्रसङ्ग उठाए, जस्तै: मिस्र देशबाट यहूदीहरूको प्रस्थान भएको बेलामा उहाँले मिस्र देशको न्याय गर्नुभएको, प्रतिज्ञा गरिएको देशतर्फको यात्रामा उहाँले इस्राएली जातिको विरोध गर्ने देशहरूसित व्यवहार गर्नुभएको र यहीशूले कनान देशबाट धपाउनु-परेका जातिहरूको विषयमा सङ्केत दिए।

यस प्रार्थनाको पहिलो भागमा आकाश र पृथ्वीमा परमेश्वरको महिमा र प्रतापको चमक देखा परेको छ।

यसका भौगोलिक सङ्केतहरू यस प्रकारका छन्: तेमान, पारान पहाड, कुशान र मिद्यान; यी सबैचाहिँ इस्राएली जातिका शत्रुहरू हुन्। उदाहरणको लागि, एदोमको यो ठूलो शहर

तेमानबाट सारा एदोम देश बुझिन्छ भने, कुशानचाहिँ 'कूश' अर्थात् इथियोपिया होला ।

हबक्कूक ३:८-११: यी वचनहरूमा परमेश्वरको ठूलो शक्तिमाथि जोड दिइएको छ, जुन शक्तिचाहिँ विशेष गरी नदीहरू, समुद्रहरू र पहाडहरूमाथि प्रकट भएको छ ।

अनि एघार पदले गिबोनमा भएको प्रख्यात घटनासित सम्बन्ध राख्छ, जुन समयमा परमप्रभुले यहोशूलाई लडाइँ जित्न पूरा सहायता गर्नुभयो र आकाशमा एउटा शक्तिशाली आश्चर्यकर्म गर्नुभयो (यहोशू १०:१२) ।

हबक्कूक ३:१२-१५: यहाँ, यस खण्डमा परमेश्वरले इस्राएली जातिको पक्ष लिएर कदम बढाउँदै देशबाट प्रस्थान गर्नुभयो र क्रोधमा तिनीहरूका शत्रुहरूलाई कुल्चीमिल्ची पार्नुभएको देखिन्छ ।

अनि पन्ध्र पदको सन्दर्भचाहिँ इस्राएलीहरूले लाल समुद्र पार गरेको घटना हो (प्रस्थान १४); त्यस बेलामा परमेश्वरका जनहरूका दुवै पट्टीमा पानीको ठूलो चुली खडा थियो; तर उनीहरू सुख्खा जमिनबाट भएर लाल समुद्र पार जाँदैथिए । हबक्कूकले यस दर्शनमा के देखे ? उनले परमेश्वरलाई आफ्ना घोडाहरू लिएर समुद्र पार गर्नुभएको देखे ।

ग) हबक्कूक ३:१६: शत्रुले सजाय कहिले भोग्ला; उनले यसको बाटो हेरेको

जब भविष्यवक्ताले बेबिलोनी आक्रमणकारीहरूको न्यायको विषयमा यो कुरा सुने,

तब उनी थरथर कामे, र उनले त्यस न्यायको घडीको निम्ति चुपचापसित पर्खने संकल्प गरे ।

घ) हबक्कूक ३:१७-१९: जुनसुकै घटना घटोस्, यसको पर्बाह थिएन; किनकि उनले जुनसुकै अवस्थामा परमेश्वर र उहाँको शक्तिमाथि भरोसा गर्नेथिए

त्यस दिनसम्म भविष्यवक्ता हबक्कूक र उनको जातिका मानिसहरूले बेबिलोनी हमलाको धावाबाट जस्तासुकै परीक्षा र सङ्कष्टहरू सहनुपरे ता पनि ...

‘चाहे नेभाराको रूखमा फूल नफुलोस् र दाखका बोटहरूमा कुनै फल नलागोस्; चाहे चैतुनको रूखको मेहेनत खेर जाओस् र खेतबारीहरूले खानेकुरा नउब्जाऊन्, चाहे खोरबाट भेडाबाख्राहरू नष्ट होऊन् र गोठहरूमा केही गाईबस्तु नरहून्’

... उनी परमप्रभुमा रमाउनेछन् र उनको उद्धारका परमेश्वरमा हर्षित हुनेछन् । उनको आनन्दको विषयमा श्री जे. सिङ्लो बाक्स्टरले यसो भनेका छन्:

‘लौ, हामी यस वाक्यको अक्षरशः रूप पनि पेश गरौं: “म परमप्रभुमा आनन्दको गद्गदले उफ्रनेछु; म मेरो उद्धारका परमेश्वरमा आनन्दले चक्कर लाउँदै नाचेछु” ओहो, उनको विश्वासको प्रफुल्लता कति भएको, र कहाँसम्म पुगेको ! सबैभन्दा खराब परिस्थितिहरूमा सबैभन्दा ठूलो आनन्दको अनुभव ! कत्रो विजय ! यस्तो विजय हाम्रो भएको होस्’!¹⁰⁾

ENDNOTES:

- 1) **Introduction:** Charles Lee Feinberg, Habakkuk, Zephaniah, Haggai and Malachi, p. 12.
- 2) **Introduction:** Most people accent the name on the first syllable, but accenting the second syllable is preferred in English. In Hebrew the last syllable is accented (Ha-ba- KOOK).
- 3) **Introduction:** C. L. Feinberg, Habakkuk, p. 11.
- 4) **1:5–11:** C. L. Feinberg, Habakkuk, p. 17.
- 5) **1:12–17:** J. E. Evans, further documentation unavailable.
- 6) **2:2-3 :** A. J. Pollock, further documentation unavailable. When verse 3 is quoted in the New Testament in Hebrews 10:37, the “it” (i.e., the vision) becomes “He” (i.e., the Lord), who will surely come and will not tarry.
- 7) **2:5:** C. F. Keil, “Habakkuk,” in Biblical Commentary on the Old Testament, Vol. 25, pp. 74, 75.
- 8) **Chap. 3:** This lovely chapter was set to music by the Jews and used in their worship service.
- 9) **3:3–7:** W. Graham Scroggie, “Habakkuk,” in Know Your Bible, Vol. 1, The Old Testament, p. 196.
- 10) **3:17–19:** J. Sidlow Baxter, Explore the Book, p. 212.

BIBLIOGRAPHY

- De Haan, Richard W. *Song in the Night*. Grand Rapids: Radio Bible Class (booklet), 1969.
- Feinberg, Charles Lee. *Habakkuk, Zephaniah, Haggai and Malachi*. New York: American Board of Missions to the Jews, 1951.
- Kelly, William. *Lectures Introductory to the Study of the Minor Prophets*. London: C. A. Hammond Trust Bible Depot, n.d.
- Keil, C. F. “Habakkuk.” In *Biblical Commentary on the Old Testament*. Vol. 25. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1971.
- Scroggie, W. Graham. “Habakkuk.” In *Know Your Bible*. Vol. 1. The Old Testament. London: Pickering & Inglis Ltd., n.d.
- Tatford, Frederick A. *The Minor Prophets*. Vol. 3. Reprint (3 vols.). Minneapolis: Klock & Klock Christian Publishers, 1982.

सपन्याहको पुस्तकको टिप्पणी

सपन्याहको पुस्तकको भूमिका

‘कसैले भविष्यवक्ताहरूका सबै रहस्यमय वाणीहरू छोटो-मीठो प्रकारले पढ्न चाहन्छ भने, उसले सपन्याहको सानो पुस्तक पढोस् ।’

श्री मार्टिन बुसर (इस्वी संवत् १५२८)

क) ग्रन्थ-सूचिमा यस पुस्तकको विशिष्ट स्थान

धेरै मानिसहरू दर्शक छन्, जसले शाही परिवारमा के-के भइरहेको छ, यस कुरामा चासो लिन्छन् र कुलीनहरूले के-के गरिरहेका छन्, सो ध्यानसित हेर्छन्। सपन्याहचाहिँ असल राजा हिजकियाह^{१)} को खनाति थिए र यसकारण हालैमा राज्य गरिरहेका ईश्वरभक्त राजा योशियाहको टाढा नाता पर्ने भाइ पो थिए। यसकारण सम्भव छ, कि सपन्याह यस राजसभाको सदस्य भए होलान्। तर दुःख-लागदो कुरा के हो भने, यी दुईजना धर्मी राजाहरूका शासनकालहरूको बीचमा दुष्ट राजाहरू मनस्से र आमोनले आधा शताब्दी-भन्दा बढी कुशासन गरे। अनुमान गरिन्छ, कि दक्षिणको राज्य यहूदाको राजधानी यरूशलेममा सपन्याहसँग राजदरबारमा प्रवेश गर्ने अनुमति थियो होला।

ख) यस पुस्तकको लेखक को हुन् ?

कूशीको छोरा सपन्याहको विषयमा हामीसँग एकदम थोरै ज्ञान छ। उनको नामको अर्थ ‘जसलाई परमप्रभुले लुकाउनुहुन्छ’ हो, जसको अर्थ ‘जसलाई परमप्रभुले रक्षा गर्नुहुन्छ’ अथवा नभए ‘जसलाई परमप्रभुले आफ्नो धन सम्भेर जोहो गर्नुहुन्छ’ पनि हो।

अनि हामीले उनको विषयमा भनिसक्यौं, कि उनको वंशावलीचाहिँ सीधा राजकीय वंशकहाँ फर्क्यो। अनि उनले परमप्रभुको दिनको नक्सामा अति उदास रङ्ग भरेर कालो कागजमा सेतो रङ्गले कोर्न मन पराए, तर इस्त्राएली जातिको भावी महिमाको विषयमा र अन्यजातिहरू परमप्रभुकहाँ फर्कने विषयमा धेरै उज्ज्वल पूर्वभलकहरू प्रकट गरे। श्री जी. बी. हेवितले स्पष्ट पारेका छन्, कि भविष्यवक्ता सपन्याहले कुरा घुमाएर भन्दैनथिए। किनकि यस विषयमा तिनले यसो लेखेका छन्:

‘सपन्याहले आफ्नो पुस्तकमा प्रयोग गरेको भाषाको विषयमा उनले कुनै मध्यमार्ग अपनाउँदैनथिए, कुनै सम्भ्रमिता गर्दैनथिए। उनले सीधा आएर पापको दोष देखाइदिए र पूरा निर्भयताको साथ परमेश्वरको न्याय घोषणा गर्दथिए; अनि अन्तमा, उनले आत्माको प्रेरणाले युक्त र आशाले भरिएको एउटा गीतको साथ र ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यको उद्घाटनमाथि पूर्वदृष्टि लगाएर आफ्नो पुस्तक समाप्त गरे’^{२)}

ग) यस पुस्तकको लेखे मिति के हो ?

सपन्याहचाहिँ राजा योशियाहको शासन-कालमा अर्थात् ख्रीष्टपूर्व ६४०-६०९ सालमा सेवारत थिए। के उनले यो पुस्तक ख्रीष्टपूर्व ६२१ सालको ठूलो आत्मिक जागृतिभन्दा अघि लेखे ? अथवा के उनले यो पुस्तक त्यस

जागृतिको पछि लेखे? यसको विषयमा विश्वासयोग्य विद्वान्हरूको बीचमा एकमत पाइँदैन। मानौं उनले यो पुस्तक त्यस जागृतिभन्दा पहिले लेखे, तब उनको भविष्यवाणीबाट त्यस आत्मिक जागृतिलाई ठूलो टेवा मिलेको हुनुपर्छ। तर यस पुस्तकमा कति सानातिना कुराहरू लेखिएका छन्, जुन कुराहरूले यस पुस्तकको लेखे मिति ख्रीष्टपूर्व ६२१ सालपछि भएको सुभाउ दिन्छन्, जस्तै: व्यवस्थाको पुस्तक भर्खर फेला परेको कुरा आदि। अनि सपन्याह २:१३ पदअनुसार नीनवे शहर अर्भै नाश भएको थिएन, जसको विनाश ख्रीष्टपूर्व ६१२ सालमा भएको थियो। यसर्थ ख्रीष्टपूर्व ६१२ सालभन्दा अघि यस पुस्तकको लेखे मितिचाहिँ यस तथ्यको माग हो। यसो हो भने, यो पुस्तक ख्रीष्टपूर्व ६२१ र ६१२ सालको बीचमा लेखिएको हुनुपर्ला।

घ) यस पुस्तकको सन्दर्भ र यसको विषय-वस्तु के-के हुन्?

हुन सक्छ, सपन्याहले सायद यरूशलेमबाट भविष्यवाणी गर्दैथिए; (सपन्याह १:४ पद-अनुसार 'यस ठाउँबाट')। अनि उनको भविष्यवाणीको ऐतिहासिक पृष्ठभूमि २ राजा २१-२३ अध्यायहरूमा र यर्मियाको पुस्तकका शुरुका अध्यायहरूमा पाइन्छ:

'सपन्याहले के देखे भने, उनले हलैहल डरलाग्दा-डरलाग्दा सिथियावासीहरूलाई क्षितिजबाट उठेका र

तिनीहरूलाई तिनीहरूको द्रुतगति र आतङ्क फैलाउने चालमा आइरहेका देखे। ...। यहूदाको परिस्थिति नाजुक, अँ, साह्रै कठिन थियो; किनभने यसका साधन र उपायहरू साना र थोरै थिए; यसैले यत्रा महान् साम्राज्यहरूमाथि विजय हासिल गर्ने यसकै आशा छँदैथिएन। किनकि जब यहूदाको उत्तर र दक्षिणमा ठूला-ठूला देशहरूले संसारमाथि प्रभुत्व गर्ने होइबाजी गर्दैथिए, तब मिस्र देश र अश्शूरको बीचको भूभागमा परेका कमजोर राष्ट्रहरू लडाइँबाट छोटिँदैथिए र धेरै पल्ट बरबाद भए। चारैतिर उर्लिरहेको अशान्तिको विषयमा जात्रे सपन्याहचाहिँ धार्मिकताको प्रचारक बने, र उनले कडा भर्त्सनाको साथ आफ्नो जमानाका खरबीहरूको दोष देखाए।^{३)}

उनले आफ्नो यस सानो पुस्तकमा सात पल्ट 'परमप्रभुको दिन' भन्ने शब्द प्रयोग गरे। किनकि यस शब्दले यस पुस्तकको विषय-वस्तु स्पष्ट पार्छ: यहूदामाथि यसको अनाज्ञाकारिताको खातिर परमेश्वरको न्याय आइपर्दैथियो। अनि अर्का कुञ्जी-शब्दहरू 'ईर्ष्या' र 'बीचमा' हुन्। परमेश्वर कुन प्रकारले ईर्ष्यालु हुनुहुन्छ त? उहाँ आफ्ना जनहरूको मूर्तिपूजाको विषयमा नाराज हुनुहुन्थ्यो। अनि सपन्याह ३:५ पदअनुसार परमप्रभु यस जातिको बीचमा पहिले धर्मो न्यायकर्ता हुनुहुन्छ; र त्यसपछि उहाँ तिनीहरूको बीचमा महाराजाको भूमिका निभाउनुहुन्छ, जसले तिनीहरूका शत्रुहरूलाई हार खुवाउनुहुनेछ (३:१५)।

रूपरेखा:

खण्ड १) सपन्याह १: परमेश्वरको न्याय गर्ने दृढ़ संकल्प

क) सपन्याह १:१-३: परमप्रभुले सम्पूर्ण पृथ्वीलाई न्याय गर्नुहुनेछ

ख) सपन्याह १:४-६: परमप्रभुले यहूदा र यरूशलेमलाई तिनीहरूको मूर्तिपूजाको खातिर न्याय गर्नुहुनेछ

ग) सपन्याह १:७-१३: परमप्रभुको दिनले यहाँ एउटा बलिदानको चित्र लिएको छ

अ) सपन्याह १:७: यस बलिदानमा निम्तो पाएका पाहुनाहरू यहूदाका शत्रुहरू थिए

आ) सपन्याह १:८-१३: अनि त्यो बलिपशुचाहिँ यहूदाका दुष्ट मानिसहरू थिए

घ) सपन्याह १:१४-१८: आहा, परमप्रभुको दिनबाट कत्रो आतङ्क आउँछ !

खण्ड २) सपन्याह २:१-३: यहूदाका मानिसहरूको निम्ति आह्वान: तिनीहरूले पश्चात्ताप गर्नुपर्छ

खण्ड ३) सपन्याह २:४-१५: अन्यजातिहरूको विनाश

क) सपन्याह २:४-७: पलिस्तीहरूको विनाश

ख) सपन्याह २:८-११: मोआबीहरू र अम्मोनीहरूको विनाश

ग) सपन्याह २:१२: इथियोपियालीहरूको विनाश

घ) सपन्याह २:१३-१५: अश्शूरीहरू र विशेष गरी नीनवे शहरको विनाश

खण्ड ४) सपन्याह ३:१-७: यरूशलेमलाई हाय !

क) सपन्याह ३:१-२: त्यसको अनाज्ञाकारिताको खातिर, त्यसले सकारात्मक प्रतिक्रिया नजनाएको खातिर, त्यसको अविश्वासको खातिर, र त्यसले पश्चात्ताप नगरेको खातिर त्यसलाई हाय !

ख) सपन्याह ३:३: त्यसका शासकहरू र न्यायकर्ताहरूको लोभको खातिर त्यसलाई हाय !

ग) सपन्याह ३:४: त्यसका अगमवक्ताहरूको हल्कापन र विश्वासघातको खातिर अनि पूजाहारीहरूको अपवित्रताको खातिर त्यसलाई हाय !

घ) सपन्याह ३:५-७: न्याय हुँदा परमप्रभु उपस्थित हुनुहुन्छ

खण्ड ५) सपन्याह ३:८-२०: बाँकी रहेको भागरूपी विश्वासयोग्य मानिसहरूलाई सान्त्वनाको सन्देश छ

क) सपन्याह ३:८: दुष्ट अन्यजातिहरू नाश हुनेछन्

ख) सपन्याह ३:९: बाँकी रहेका जातिहरू परमप्रभुका फर्कनेछन्

ग) सपन्याह ३:१०-१३: तितरबितर भएको इस्राएली जाति फेरि आफ्नो देशमा पुनर्स्थापित हुनेछ

घ) सपन्याह ३:१४-१७: ख्रीष्टको दोस्रो आगमन कत्रो आनन्दको कारण हो !

ङ) सपन्याह ३:१८-२०: त्यस समयमा परमेश्वरले आफ्ना जनहरूको निम्ति के-के गर्नुहुनेछ ?

सपन्याहको पुस्तकको टिप्पणी

खण्ड १

सपन्याह १:

परमेश्वरको न्याय गर्ने दृढ संकल्प

क) सपन्याह १:१-३: परमप्रभुले सम्पूर्ण पृथ्वीलाई न्याय गर्नुहुनेछ

भविष्यवक्ताहरूको निम्ति आफ्ना बुबा र कहिलेकाहीँ आफ्ना हजुरबुबा वा आफ्ना बाजेको नाम राख्नु सामान्य कुरा थियो; किनकि यहूदीहरू वंशावलीमा ध्यान दिने धेरै पुख्र्रौलीबद्ध मानिसहरू थिए। तर कूशीका छोरा सपन्याहले चाहिँ यहाँ आफ्नो वंशावली चारवटा पुस्ताहरूसम्म पेश गरेका छन्; किनभने निस्सन्देह उनले आफैँचाहिँ आफ्ना पूर्वज राजा हिजकियाहको खनाति, तिनको शाही वंशको मानिस भएको कुरा हामीलाई थाहा दिन चाहे।

यस अध्यायले समग्र रूपले सारा देशको विनाश वर्णन गर्छ, त्यसपछि विशेष गरी यरूशलेम र यहूदाको विनाश वर्णन गर्छ। किनकि परमेश्वरले सारा देश उजाड़ पारिदिनुहुनेछ।

ख) सपन्याह १:४-६: परमप्रभुले यहूदा र यरूशलेमलाई तिनीहरूको मूर्तिपूजाको खातिर न्याय गर्नुहुनेछ

यहूदाका बासिन्दाहरूलाई तिनीहरूको मूर्तिपूजाको खातिर दण्ड दिइनेछ; किनभने तिनीहरूले बाल देवताको पूजा गर्ने गर्थे, तिनीहरूले तारागणको पूजा गर्ने गर्थे, र तिनीहरूले अम्मोनीहरूका देवता मल्कोमको पूजा गर्ने गर्थे।

ग) सपन्याह १:७-१३: परमप्रभुको दिनले यहाँ एउटा बलिदानको चित्र लिएको छ

अ) सपन्याह १:७: यस बलिदानमा आउने निम्तो पाएका पाहुनाहरू यहूदाका शत्रुहरू थिए

परमप्रभुले एउटा बलिदान तयार पार्नु-भएको छ; अनि यसमा यहूदा त्यो बलिपशु थियो, र बेबिलोनीहरू यस भोजमा उहाँका पाहुनाहरू हुन्।

आ) सपन्याह १:८-१३: अनि त्यो बलिपशुचाहिँ यहूदाका दुष्ट मानिसहरू थिए

परमेश्वरले यहूदाका मानिसहरूलाई तिनीहरूको मूर्तिपूजक पहिरन र तिनीहरूका अन्यजाति चालहरूको खातिर अनि तिनीहरूको अत्याचार र छलको खातिर दण्ड दिनुहुनेथियो। राजधानीका विभिन्न

क्षेत्रहरूबाट, अँ, माछाको मूलढोका, दोस्रो वार्ड र पहाडहरूबाट रोइकराइको चर्को आवाज उठ्नेछ, जब आक्रमणकारीहरूले मानिस-हरूलाई मार्दै र लुटपाट गर्दैथिए ।

खण्ड २

घ) सपन्याह १:१४-१८: आहा, परमप्रभुको दिनबाट कत्रो आतङ्क आउँछ !

पवित्र बाइबलभरि यहाँ, यस खण्डमा परमप्रभुको दिनको सबैभन्दा सजीव चित्रण गरिएको छ; किनभने यो त परमेश्वरको क्रोधको दिन हो, किनकि त्यस दिनमा उहाँको क्रोध मानिसहरूमाथि आइपर्नेछ, तिनीहरूको दुष्टताको खातिर । उहाँको क्रोध विशेष गरी यहूदाका मानिसहरूमाथि आइपर्नेछ । यो दिन लडाइँ, सङ्कष्ट र काटमारको दिन हुनेछ । एक ल्याटिनको उत्कृष्ट भजन छ, जुनचाहिँ पन्ध्र र सोह्र पदमा आधारित छ:

‘इस्वी सम्वत् १२५० सालमा सेलानोका थोमाले पन्ध्र पद लिएर ‘डिएस इगए, डिएस इल्ला’ नामक आफ्नो प्रशिद्ध न्याय-भजन लेखे, जसको अर्थ हो: ‘त्यो दिन क्रोधको दिन हो । हो, त्यो दिन क्रोधको दिन हुने रहेछ, अँ, समस्या, सङ्कष्ट, विनाश र उजाड़ताको दिन हुँदो रहेछ, (विनाश र उजाड़ताको निम्ति यहाँ हिब्रू भाषामा ‘शोआह’ र ‘मशोआह’ भन्ने शब्द प्रयोग गरिएका छन्, जुन शब्दहरूको ध्वनि उस्तै सुनिन्छ; अनि यस एकस्वरताले यहाँ यस विनाशको विरक्त एकनाशता देखाउन खोज्यो), साथै त्यो दिन अन्धकार, उदासी, बादलहरू, घोर अन्धकार, अनि घेरिएका शहरहरू र अग्ला-अग्ला कुने-घरहरूको विरोधमा तुरही र ललकार सुने दिन हुँदो रहेछ’^{१)}

परमेश्वर आफ्ना जनहरूको स्नेह र माया पाउन ईर्ष्यालु हुनुहुन्छ, र उहाँ सबै जारी प्रतिद्वन्दीहरूलाई दण्ड दिनुहुने नै छ ।

सपन्याह २:१-३:

यहूदाका मानिसहरूको निम्ति
आह्वान: तिनीहरूले पश्चात्ताप
गर्नुपर्छ

परमेश्वरले यस चाहना नगरिएका जातिलाई पश्चात्ताप गर्ने आह्वान दिनुहुन्छ । (अनि यो चाहना नगरिएका जाति एन.के.-जे.वी.को किनारामा निर्लज्ज जाति पो भएछ) । अनि तीन पदको सन्दर्भचाहिँ यहूदीहरूको बाँकी रहेको भाग, ती धर्मी जनहरू भएका देखिन्छ । तिनीहरूले परमप्रभुको खोजी गरे भने तिनीहरू परमप्रभुको बल्दो रिसको दिनमा लुकाइनेछन् र उहाँको न्यायबाट उम्कनेछन् ।

खण्ड ३

सपन्याह २:४-१५:

अन्यजातिहरूको विनाश

क) सपन्याह २:४-७: पलिस्तीहरूको विनाश

चार पददेखि पन्ध्र पदसम्मको खण्डमा पूर्व, पश्चिम, उत्तर र दक्षिणमा इस्त्राएल देशको वरिपरि बसेका राष्ट्रहरूमाथि न्याय कसरी आइपर्ने हो, यसको पूर्वजानकारी दिइएको छ ।

अनि तिनीहरूमध्ये पहिलो जाति पलिस्तीहरू हुन्; तिनीहरूको अर्को नाम 'करेतीहरू' पनि हो। तिनीहरूका शहरहरू गाजा, अश्कलोन र अश्दोद कुनै बासिन्दा नहुने गरी त्याग्नेछन् र उजाड हुनेछन्। तिनीहरू नष्ट हुनेछन्, र तिनीहरूको देश यहूदाले चरन र खर्कको रूपमा पो प्रयोग गर्ने रहेछ।

ख) सपन्याह २:८-११: मोआबीहरू र अम्मोनीहरूको विनाश

त्यसपछि मोआब र अम्मोनको पालो आउँछ। परमेश्वरले आफ्ना जनहरूको विरुद्धमा तिनीहरूका अपमान र डीङ्का शब्दहरू सुन्नुभयो। तिनीहरूलाई उजाड अवस्थामा छोडिनेछ, र परमेश्वरका जनहरूबाट बाँकी रहेको भाग मानिसहरूले त्यहाँ बसोबास गर्नेछन्। अनि एघार पदले आफ्नो पूर्वदृष्टि खीष्टको हजार वर्षको राज्यका अवस्थाहरूमाथि लगाएको छ; किनभने त्यस समयमा परमप्रभुले पृथ्वीका सबै देवताहरूलाई पिलन्धरे तुल्याउनुहुनेछ।

ग) सपन्याह २:१२: इथियोपियालीहरूको विनाश

इथियोपियाले परमेश्वरको तरवारद्वारा, जुन तरवारचाहिँ बेबिलोनका राजा हुन्, दण्ड भोग्नेछ। अनि श्री सी. एल. फाइनवर्गजस्तै अरू कोही पनि छन्, जसले यी कूशीहरू मिश्र देशसँग जोड्छन्:

‘इथियोपियाको भाग्य मिश्र देशसँग बाँधिएको थियो, जुन मिश्र देश बेला-बेलामा इथियोपियाका राजवंशहरूको अधीनतामा रहेको थियो। यस सम्बन्धमा यर्मिया ४६:९ अनि इज्किएल ३०:५ र ९ पद याद गर्नुहोस्। यसकारण कूशीहरूको शब्दले मिश्र देश सङ्केत गरेको हो भन्ने धारणाको निम्ति उचित कारण भएको देखिन्छ। ५)

घ) सपन्याह २:१३-१५: अश्शूरीहरू र विशेष गरी नीनवे शहरको विनाश

अनि राजा नबूकदनेस्सरले अश्शूर देश पनि नाश गर्नेछन्। अनि नीनवे शहरचाहिँ पशुहरू र चराहरूको शरणस्थान हुनेछ, र त्यसको छेउबाट भएर जाने हरेकले खिसी गर्नेछ र आफ्नो मुड्की हल्लाउनेछ।

खण्ड ४

सपन्याह ३:१-७:

यरूशलेमलाई हाय !

क) सपन्याह ३:१-२: त्यसको अनाज्ञाकारिताको खातिर, त्यसले सकारात्मक प्रतिक्रिया नजनाएको खातिर, त्यसको अविश्वासको खातिर, र त्यसले पश्चात्ताप नगरेको खातिर त्यसलाई हाय !

यरूशलेम शहरलाई यहाँ एउटी स्त्रीसँग तुलना गरिएको छ; त्यो शहर विद्रोही, अशुद्ध र अत्याचारी हुने दोषले पूरा दोषी थियो। त्यसले उहाँको आज्ञापालन गरेन; त्यसले परमप्रभुमाथि भरोसा राखेन; त्यो आफ्ना परमेश्वरको नजिक आएन।

ख) सपन्याह ३:३: त्यसका शासकहरू र न्यायकर्ताहरूको लोभको खातिर त्यसलाई हाय !

त्यसका शासकहरू गर्जने सिंहहरू थिए र त्यसका न्यायकर्ताहरू साँभका ब्वाँसाहरू-जत्तिकै लोभी थिए।

ग) सपन्याह ३:४: त्यसका अगमवक्ता-
हरूको हल्कापन र विश्वासघातको
खातिर अनि पूजाहारीहरूको
अपवित्रताको खातिर त्यसलाई हाय !

त्यसका अगमवक्ताहरू अविश्वासयोग्य
थिए र त्यसका पूजाहारीहरू अपवित्र थिए ।
यिनीहरूको विषयमा श्री सी. एल. फाइनवर्गले
निम्न टिप्पणी गरेका छन्:

‘यस पुस्तकमा केवल ३:४ पदमा
अगमवक्ताहरूलाई दोष देखाइदिइएको छ ।
यिनीहरूलाई गम्भीर नभएको दोष लागेको थियो;
किनभने यिनीहरूले महत्त्वपूर्ण विषयहरूसित पनि
मामुली व्यवहार गर्दैथिए । यिनीहरूको जीवन र
शिक्षाको कुरा गर्नु हो भने, त्यसमा कुनै गम्भीरता
थिएन, यिनीहरू निष्ठावान् थिएनन् । यिनीहरू
विश्वासघाती थिए; किनभने यिनीहरू परमप्रभुप्रति
विश्वासयोग्य थिएनन्, जसका प्रतिनिधि हौं भनेर
यिनीहरूले दाबी गर्थे । होइन, होइन, यिनीहरूले बरु
त्योभन्दा बढी मानिसहरूलाई परमप्रभुबाट पछि हट्न
सहायता दिन्थे र तिनीहरूलाई तिनीहरूको
भक्तिहीनतामा प्रोत्साहन दिने गर्थे । यिनीहरूले आफ्ना
अपवित्र कामहरूद्वारा पवित्रस्थानलाई अपवित्र
तुल्याउँथे । यसरी यिनीहरूले पवित्र थोक अपवित्र
थोक तुल्याए । यिनीहरूले मानिसहरूलाई शिक्षा दिँदा
मोशाको व्यवस्थामाथि बल गरेर त्यसको बेप्रयोग गरे र
त्यसको उद्देश्य अनि त्यसको सरल र सुस्पष्ट अर्थ
बिगारिदिए ।’ ६)

घ) सपन्याह ३:५-७: न्याय हुँदा परमप्रभु
उपस्थित हुनुहुन्छ

त्यसको यत्रो पाप र भ्रष्टाचार भए पनि
परमप्रभु त्यसको बीचमा हुनुहुन्थ्यो, र उहाँले
त्यसको धर्ममय न्याय गर्नुहुनेथियो । उहाँले
अरू राष्ट्रहरूलाई दण्ड दिनुभयो, यस
उद्देश्यले कि त्यसबाट यहूदाले पक्कै पनि
उहाँको डर मात्र सिक्नेछ; तर भएन ।
मानिसहरू भन्-भन् भ्रष्ट भए ।

खण्ड ५

सपन्याह ३:८-२०:

बाँकी रहेको भागरूपी
विश्वासयोग्य मानिसहरूलाई
सान्त्वनाको सन्देश छ

क) सपन्याह ३:८: दुष्ट अन्यजातिहरू
नाश हुनेछन्

यहूदाबाट बाँकी रहेको भागरूपी
विश्वासयोग्य मानिसहरूलाई आग्रह गरिन्छ:
‘तिमीहरूले त्यस दिनसम्म मेरो बाटो हेर्दैबस’;
किनभने परमेश्वरले एक दिन आफ्ना सबै
शत्रुहरूलाई आफ्नो जलनको आगोले नाश
गर्नुहुनेछ ।

ख) सपन्याह ३:९: बाँकी रहेका जातिहरू
परमप्रभुकहाँ फर्कनेछन्

‘किनकि तब सबै मानिसहरूले परमप्रभुको
नाम पुकारून् र एउटै मनले उहाँको सेवा गरून्
भन्ने हेतुले म जाति-जातिका मानिसहरूलाई
एउटा शुद्ध भाषा दिनेछु ।’ अब यस पदमा
भनिएको ‘शुद्ध भाषा’को कुरा आयो । मलाई
के लाग्छ भने, यस शुद्ध भाषाको प्रसङ्गले
विश्वभरिका सबै मानिसहरूका ओठहरू
समेट्दैने होला; तर त्यो त तिनीहरूका ओठहरू
हुनुपर्ला, जसले आफूलाई मूर्तिपूजाद्वारा अशुद्ध
पारेनन्, तर जुन ओठहरू परमप्रभुको प्रशंसाले
शुद्ध र पवित्र पारिए । सबै जातिका मानिस-
हरूले एकै मनले उहाँको सेवा गर्नेछन् ।

ग) सपन्याह ३:१०-१३: तितरबितर भएको इस्राएली जाति फेरि आफ्नो देशमा पुनर्स्थापित हुनेछ

त्यस ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यको सुनौलो दिनमा अन्यजातिहरूले तितरबितर भएका यहूदीहरूलाई भेटीको रूपमा इस्राएल देशमा परमप्रभुकहाँ फर्काएर ल्याउनेछन्। अनि दुष्ट मानिसहरू, जो आफ्नो घमण्डमा रमाउँछन्, यहूदाबाट नाश हुनेछन्, र यसकारण यस्ताहरूले फेरि इस्राएली जातिबाट बाँकी रहेको भागरूपी विश्वासी जनहरूलाई भयभीत तुल्याउनेछैनन्। अनि यी बाँकी रहेकाहरूचाहिँ नम्र र दीन हुनेछन्, र उनीहरूले परमप्रभुको नाममाथि भरोसा राख्नेछन्, र उनीहरू एउटा धर्मी जीवन जिउनेछन्।

घ) सपन्याह ३:१४-१७: ओहो, ख्रीष्टको दोस्रो आगमन कत्रो आनन्दको कारण हो !

यस खण्डमा, चौध पददेखि बीस पदसम्म, पुनर्स्थापित भएको इस्राएली जातिको एउटा गीत प्रस्तुत गरिएको छ। तिनीहरूले परमप्रभुको स्तुतिप्रशंसा गरेका छन्, जसले तिनीहरूलाई शक्तिशाली छुटकाराले उद्धार

गर्नुभयो, र तिनीहरूले उहाँलाई उहाँका जनहरूलाई देखाउनुभएको प्रेमको निम्ति तारिफ गरेका छन्। सियोनकी छोरीसँग हर्षले चिच्छ्याउन, जयजयकार गर्न, सम्पूर्ण हृदयले आनन्दित हुन र रमाउने धेरै कारणहरू छन्। किनकि यसका शत्रुहरू निकालिएका छन्, यति मात्र होइन, तर परमप्रभु यसको बीचमा बस्नुहुन्थ्यो, मसीह राजाको रूपमा विराजमान भएर। यसकारण सियोनकी छोरीको निम्ति लुलो हुने र डराउने कुनै कारण रहनेछैन; किनकि यी सामर्थी परमेश्वर यसलाई प्रेम गर्नुभएकोमा दुक्कै हुनुहुनेछ।

ङ) सपन्याह ३:१८-२०: त्यस समयमा परमेश्वरले आफ्ना जनहरूको निम्ति के-के गर्नुहुनेछ ?

चाँडै मानिसहरूमाथि न्याय आइपर्नेछ। यसकारण परमप्रभुले एउटा बलियो प्रतिज्ञा दिएर यो भविष्यवाणी अन्त्याउनुहुन्छ: बाँकी रहेका ईश्वरभक्त मानिसहरूको भाग्यको भाटा पूरा ज्वारमा परिवर्तन हुनेछ। उनीहरूको निन्दा र तोकिएको सभामा उपस्थित हुन नपाएको उनीहरूलाई लागेको शोकको सट्टामा कैदबाट फर्केर आएकाहरूले उनीहरू शर्ममा पारिएको हरेक देशमा प्रशंसा र सुनाम पाउनेछन्।

ENDNOTES:

- 1) **Introduction:** The “Hizkiah” in 1:1 of KJV is exactly the same spelling as Hezekiah in the original Hebrew.
- 2) **Introduction:** J. B. Hewitt, *Outline Studies in the Minor Prophets*, p. 45.
- 3) **Introduction:** J. B. Hewitt, *Outline Studies in the Minor Prophets*, p. 44.
- 4) **1:14–18:** Charles Lee Feinberg, *Habakkuk, Zephaniah, Haggai, Malachi*, p. 50.
- 5) **2:12:** C. L. Feinberg, *Habakkuk, Zephaniah, Haggai, Malachi*, p. 59.
- 6) **3:4:** C. L. Feinberg, *Habakkuk, Zephaniah, Haggai, Malachi*, p. 64.
- 7) **3:8:** Zephaniah 3:8 is the only verse in the original text of the OT which contains all the letters of the Hebrew alphabet.

BIBLIOGRAPHY

- Feinberg, Charles Lee. *Habakkuk, Zephaniah, Haggai and Malachi*. New York: American Board of Missions to the Jews, Inc., 1951.
- _____. *The Minor Prophets*. Chicago: Moody Press, 1976.
- Hewitt, J. B. *Outline Studies in the Minor Prophets*. West Glamorgan, U.K.: Precious Seed Publications, n.d.
- Keil, C. F. “Zephaniah.” In *Biblical Commentary on the Old Testament*. Vol. 26. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1971.
- Kelly, William. *Lectures Introductory to the Study of the Minor Prophets*. London: C. A. Hammond Trust Bible Depot, n.d.
- Morgan, G. Campbell. *The Minor Prophets*. Old Tappan, N.J.: Fleming H. Revell Company, 1960.
- Tatford, Frederick A. *The Minor Prophets*. Vol. 3. Reprint (3 vols.). Minneapolis: Klock & Klock Christian Publishers, 1982.

हागैको पुस्तकको टिप्पणी

हागैको पुस्तकको भूमिका

‘मेरो विचारमा, हागैजस्तै थोरै भविष्यवक्ताहरू मात्र होलान्, जसले यति छोटो सीमित ठाउँमा यति धेरै सार्वजनिक आत्मिक ज्ञान हाल्न सके ।’

श्री फ्र्यान्क ई. गेबेलाइन

क) ग्रन्थ-सूचिमा यस पुस्तकको विशिष्ट स्थान

पुरानो नियमका सबैभन्दा साना पुस्तक-हरूमध्ये यस पुस्तकको स्थान दोस्रो हो । अनि यस पुस्तकको जोड एउटै हो: ‘मन्दिरको पुनर्निर्माण गर!’ बाँकी रहेका यहूदीहरू इस्त्राएल देशमा फर्कन त फर्के, तर मन्दिरको पुनर्निर्माण-कार्य स्थगित भएको सोह्र वर्ष भइसकेको थियो । यसकारण हागैले परमप्रभुबाट यी सुस्त रहेका यहूदीहरूलाई जगाउने र आग्रह गर्ने कार्यभार पाए । तर हागै आफ्नो सन्देश बढाएर भक्तिहीन अन्यजातिहरूको न्याय र परमेश्वरका जन-हरूको भावी महिमातिर पुगे ।

आनन्दमा यसो गरे होलान् । बेबिलोनबाट फर्केपछि यहूदीहरूको बीचमा तीनजना भविष्यवक्ताहरू सेवारत भए; जकरिया र मलाकीको साथमा हागै पनि थिए; खास गरी यी तीनजना भविष्यवक्ताहरूमा हागै समयको हिसाबले प्रथम भए । अनि एज्राले एज्रा ५:१ र ६:१४ पदमा हागैको नाम लिए । तर यसबाहेक उनको जीवनको बारेमा हाम्रो ज्ञान शून्य छ । यसबाट के बुझिन्छ भने, भविष्य-वक्ताभन्दा भविष्यवक्ताको सन्देश मुख्य कुरा हुँदो रहेछ र भविष्यवक्तालाई नियुक्त गर्नुहुने परमेश्वर महत्त्वपूर्ण हुनुहुँदो रहेछ । तर के गर्ने ? हिजोआज प्रचारकलाई बढी महत्त्व दिने दस्तुर जारी छ; यो केको चलन हो ? ^{१)}

ख) यस पुस्तकको लेखक को हुन् ?

हुन सक्छ, हागैको जन्म यहूदीहरूको कुनै चाडको दिनमा भएको थियो होला; किनभने उनको नामको अर्थ ‘उत्सवको’ वा ‘औत्सविक’ हो । अनि पुरानो नियमअन्तर्गत उनको मात्र नाम हागै हो; हागै नाम गरेको अरू दोस्रो व्यक्ति छैन । तर यो पनि सम्भव देखिन्छ: निर्वासनको समयमा उनी जन्मेका हुनाले उनका विश्वासी बुबाआमाले उनको नाम ‘हागै’ राखे, किनकि उनीहरूले इस्त्राएली जातिको भावी पुनर्स्थापनाको आशाको

ग) यस पुस्तकको लेख्ने मिति के हो ?

हागैको पुस्तकको लेख्ने मिति ख्रीष्टपूर्व ५२० साल हो; किनकि त्यो सालचाहिँ फारसका राजा दारा प्रथमको दोस्रो वर्ष थियो ।

घ) यस पुस्तकको सन्दर्भ र यसको विषय-वस्तु के-के हुन् ?

जुन बेलामा जरूबाबेलको नेतृत्वमा पहिलो समूह बेबिलोनबाट फर्क्यो, त्यस बेलामा हागै पनि इस्त्राएल देशमा फर्के र निर्वासन-उत्तरका भविष्यवक्ता भए । मानिसहरूलाई मन्दिरको

पुनर्निर्माण गर्ने सम्बन्धमा प्रोत्साहन दिनु नै उनको सेवकाई थियो (एज्रा ५:१) ।

‘परमप्रभु भनुहुन्छ, म तिमीहरूको साथमा छु’ भन्ने वाक्यचाहिँ कुञ्जी-वाक्य हो (हागै

१:१३ र २:४) । अनि ‘तिमीहरू आ-आफ्ना चालचलनहरू विचार गर’ (१:५ र ७ अनि २:१५ र १८) र ‘बलिया होओ’ (२:४) अरु महत्वपूर्ण वाक्यहरू हुन् ।

रूपरेखा

खण्ड १) हागै १: राजा दाराको दोस्रो वर्षको छैटौँ महिनाको पहिलो दिनमा आएको पहिलो भविष्यवाणी

क) हागै १:१-४: मन्दिरको पुनर्निर्माण नगरेका हुनाले यस बेवास्ताको निम्ति यहूदी मानिसहरूलाई हप्की दिइएको

ख) हागै १:५-११: मन्दिरको पुनर्निर्माण गर्नमा चुकेकोले तिनीहरूमा अभाव र खडेरी आएको

ग) हागै १:१२-१५: हागैबाट प्रोत्साहन पाएर मानिसहरूले मन्दिरको निर्माण-कार्य फेरि शुरु गरे

खण्ड २) हागै २:१-९: यस वर्षको सातौँ महिनाको एक्काइसौँ दिनमा आएको दोस्रो भविष्यवाणी

क) हागै २:१-५: भविष्यवक्ता हागैले ‘परमप्रभु तिमीहरूको साथमा हुनुहुन्छ’ भन्ने निश्चयता दिलाएर मानिसहरूलाई फेरि प्रोत्साहन दिए

ख) हागै २:६-९: भावी मन्दिरको महिमा विगत मन्दिरको महिमाभन्दा महान् हुनेछ

खण्ड ३) हागै २:१०-१९: यस वर्षको नवौँ महिनाको चौबीसौँ दिनमा आएको तेस्रो भविष्यवाणी

क) हागै २:१०-१४: मन्दिर भत्ताभुङ्ग रहुन्जेल वेदीमाथि चढाइएका तिनीहरूका बलिदानहरू अशुद्ध ठहरिनेथिए

ख) हागै २:१५-१७: मन्दिरको जग बसाल्नुभन्दा अघि मानिसहरू अभावग्रस्त हुन्थे

ग) हागै २:१८-१९: तिनीहरूले मन्दिरको निर्माण-कार्य फेरि चालू गर्नु हो भने, परमप्रभुले तिनीहरूलाई आशिष दिनुहुनेथियो

खण्ड ४) हागै २:२०-२३: यस वर्षको नवौँ महिनाको चौबीसौँ दिनमा आएको चौथो भविष्यवाणी

अन्यजाति राज्यहरूको पतन हुनेछ र मसीहको राज्यको स्थापना हुनेछ भन्ने प्रतिज्ञा दिएर मानिसहरू उत्साहित भए

हागैको पुस्तकको टिप्पणी

खण्ड १

हागै १:

राजा दाराको दोस्रो वर्षको छैटौं
महिनाको पहिलो दिनमा आएको
पहिलो भविष्यवाणी

क) हागै १:१-४: मन्दिरको पुनर्निर्माण
नगरेका हुनाले यस बेवास्ताको निम्ति
यहूदी मानिसहरूलाई हप्की दिइएको

यस भविष्यवाणीको मितिचाहिँ मादी-
फारसका राजा दाराको दोस्रो वर्ष हो ।
परमप्रभुले यहूदाका मानिसहरूलाई मन्दिरको
पुनर्निर्माणमा ढिलो गरेकोमा हप्काउनुभयो;
किनकि तिनीहरूचाहिँ सिलिङ ठोकेका आफ्ना
घरहरूमा आरामसँग बसिरहेका थिए ।

ख) हागै १:५-११: मन्दिरको पुनर्निर्माण
गर्नमा चुकेकोले तिनीहरूमा अभाव र
खडेरी आएको

तिनीहरूले आफ्ना गत दिनहरूको नजिकको
इतिहासबाट चेताउनी ग्रहण गर्नुपरेको थियो ।
किनभने जब तिनीहरूले परमप्रभुको भवन
बेवास्ता गरे, तब तिनीहरूले भोक, तिर्खा र

गरिबी भोग्नुपरेको थियो । तर अब परमप्रभुले
तिनीहरूलाई 'मन्दिरको निर्माण-कार्य शुरू गर'
भन्ने आज्ञा दिनुभयो । किनकि जबसम्म
परमेश्वरको भवन एउटा भग्नावशेष
भइरहन्थ्यो, तबसम्म तिनीहरूले खडेरीभन्दा
असल अरू कुनै कुरा पनि आशा गर्न
सक्दैनथिए ।

ग) हागै १:१२-१५: हागैबाट प्रोत्साहन
पाएर मानिसहरूले मन्दिरको निर्माण-
कार्य फेरि शुरू गरे

पुनर्निर्माण गर्ने आदेश आएको तेइस
दिनभित्र यहूदाका राज्यपाल जरूबाबेल र
महापूजाहारी यहोशूले बाँकी रहेका सबै
मानिसहरूसँग मिलेर परमप्रभुको वचन पालन
गरे र पुनर्निर्माणको काम शुरू गरे ।

खण्ड २

हागै २:१-९:

यस वर्षको सातौँ महिनाको
एक्काइसौँ दिनमा आएको दोस्रो
भविष्यवाणी

क) हागै २:१-५: भविष्यवाक्ता हागैले
'परमप्रभु तिमीहरूको साथमा हुनुहुन्छ'

भन्ने निश्चयता दिलाएर मानिसहरूलाई
फेरि प्रोत्साहन दिए

तर लगभग एक महिना काम गरेपछि अर्थात् सातौं महिनामा मानिसहरू यस नयाँ भवनको विषयमा निरुत्साहित भए; किनभने तिनीहरूले पहिलेको मन्दिरको महिमाको विषयमा सोच्दैथिए। 'हे जरूबाबेल, बलिया होऊ ! हे यहोशू, बलिया होऊ ! अनि हे देशका सबै मानिसहरूहो, बलिया होओ र काम गर्दै गर ! किनकि म तिमीहरूको साथमा छु, सेनाहरूको परमप्रभु भन्नुहुन्छ।' यसरी नै तिनीहरूका अगुवाहरूलाई बलियो हुने र नडराउने आदेश दिएर तिनीहरूलाई उत्साह दिइयो। तिनीहरू किन नडराउने ? किनभने परमेश्वरको आत्मा तिनीहरूको बीचमा रहनुहुनेथियो।

ख) हागै २:६-९: भावी मन्दिरको महिमा
विगत मन्दिरको महिमाभन्दा महान् हुनेछ

परमेश्वरले यी अगुवा जनहरूलाई उत्साह दिनुभयो र उनीहरूलाई निश्चयतासाथ भन्नुभयो: ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यको भावी मन्दिरको महिमा सबै पूर्ववर्ती मन्दिरहरूको महिमाभन्दा ठूलो हुनेछ। अब सात पदको कुरा आयो: 'सबै जातिहरूको चाहना आउनेछ' भन्ने वाक्यको अर्थ प्रायः मसीहमाथि र उहाँ मन्दिरमा फर्केर आउनुहुने कुरामाथि लागू गरिन्छ। तर सन्दर्भबाट के सुझाउ मिल्छ भने, यस वाक्यको अर्थ 'जातिहरूको खजाना' पो हुन सक्दो रहेछ, जसरी एन.के.जे.वी.को किनारामा दिइएको टिप्पणीले यसको अनुवाद गरेको छ।^{२)} किनकि यस भावी मन्दिरको शोभा बढाउन जातिहरूको चाँदी र सुन लगातार यरूशलेम-भित्र आइरहनेछ। अनि नौ पदको क) खण्डले भन्छ: 'यस पछिल्लो भवनको महिमाचाहिँ

पहिले भन्दा बढी हुनेछ।' यसर्थ बुभुहोस: चाहे पहिलो भवन, चाहे पछिल्लो भवन होस्, दुवै भवनहरू परमप्रभुको मन्दिर गनिएका छन्। परमप्रभुको यस भावी भवनमा ठूलो महिमा हुनाको साथसाथै त्यस भावी समयमा यस ठाउँको निम्ति शान्तिको प्रतिज्ञा पनि गरिएको छ।

खण्ड ३

हागै २:१०-१९:

यस वर्षको नवौं महिनाको चौबीसौं
दिनमा आएको तेस्रो भविष्यवाणी

क) हागै २:१०-१४: मन्दिर भताभुङ्ग
रहुन्जेल वेदीमाथि चढाइएका तिनीहरूका
बलिदानहरू अशुद्ध ठहरिनेथिए

अनि यो तेस्रो भविष्यवाणीचाहिँ नवौं महिनाको चौबीसौं दिनमा हागैकहाँ आयो। मानिसहरूलाई 'तिमीहरूले पूजाहारीहरूलाई यी दुईवटा प्रश्नहरू सोध्नु' भन्ने आदेश दिइयो:

क) 'कसैले आफ्नो वस्त्रको किनारमा पवित्र मासु बोकेर आफ्नो वस्त्रको यस किनारले रोटी, सुरुवा, दाखमद्य, तेल वा अरु कुनै खानेकुरा छोयो भने, के त्यो चीज पवित्र हुन्छ होला ?'

अनि पूजाहारीहरूले सही जवाफ दिएर भने: 'अहँ, त्यो चीज पवित्र हुँदैन।'

तब दोस्रो प्रश्न आयो: ख) 'अनि लासको खातिर विधिवत अशुद्धता लागेको कुनै मानिसले यी खानेकुरामध्ये कुनै छोयो भने, के यी खानेकुराहरू अशुद्ध होलान् त ?'

अनि पूजाहारीहरूले सही जवाफ दिएर भने: 'हो, ती अशुद्ध हुन्छन्।'।

अर्को शब्दमा भन्न हो भने, यसबाट निम्न कुरा बुझिन्छ: 'पवित्र भएको मानिसले अरू कुनै कुरालाई आफ्नो पवित्रता प्रदान गर्न सक्दैन, तर अशुद्ध मानिसले आफ्नो अशुद्धता अरूकहाँ सार्दै रहेछ।' ³⁾ अथवा अर्को तरिकाले भन्न हो भने, 'काम र आराधनाजस्तै पवित्र कार्यहरूले पनि कुनै पाप पवित्र तुल्याउन सक्दैनन्, तर पापको दूषित प्रभावले हाम्रो काम र आराधनामाथि खराब असर पार्छ-पार्छ।' ⁴⁾ यस कुराबाट मानिसहरूले निम्न पाठ सिक्नु थियो: परमप्रभुको भवन भताभुङ्ग रहुन्जेल तिनीहरूले परमेश्वरको निम्ति चढाएका बलिदानहरू अपवित्र ठहरिनेथिए, र तिनीहरू आफै पनि अशुद्ध गनिनेथिए।

ख) हागै २:१५-१७: मन्दिरको जग बसाल्नुभन्दा अघि मानिसहरू अभावग्रस्त हुन्थे

तिनीहरूले मन्दिरको निर्माण-कार्य शुरु गर्नुभन्दा अघि तिनीहरूलाई अन्न र दाखमद्यको अभाव हुन्थ्यो, र तिनीहरूका अन्नबालीहरू स्येप्राइले, दुसरीले र असिनाले ग्रस्त हुन्थे। अँ, यस घडीसम्म यस पुनर्निर्माण-कार्यमा तिनीहरूको लगातार सुस्तीले तिनीहरूमाथि परमेश्वरको ताडना ल्यायो, अनि तिनीहरू कष्टमा परे र अभावग्रस्त भए।

ग) हागै २:१८-१९: तिनीहरूले मन्दिरको निर्माण-कार्य फेरि चालू गर्नु हो भने, परमप्रभुले तिनीहरूलाई आशिष दिनुहुनेथियो

तर जुन दिनमा तिनीहरूले परमप्रभुको मन्दिरको जग बसाल्नेथिए, त्यस दिनदेखि परमेश्वरले तिनीहरूलाई आशिष दिनुहुनेथियो।

खण्ड ४

हागै २:२०-२३:

यस वर्षको नवौं महिनाको चौबीसौं दिनमा आएको चौथो भविष्यवाणी

अन्यजाति राज्यहरूको पतन हुनेछ र मसीहको राज्य स्थापित हुनेछ भन्ने प्रतिज्ञाबाट मानिसहरूले उत्साह पाए।

यहाँ, यस पुस्तकमा जरूबाबेलचाहिँ प्रभु येशू ख्रीष्टको प्रतीक हुन्। परमेश्वरले यस संसारका अन्यजाति राज्यहरू परास्त गरेर नाश गर्नुहुनेछ र ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्य स्थापित गर्नुहुनेछ। अनि यस छापऔँठीको कुराको विषयमा के हो? यस छापऔँठीले के देखाउँछ भने, ख्रीष्ट येशूसँग राज्य गर्ने दिव्य अधिकार छ।

ENDNOTES:

- 1) **Introduction:** Dr. Howard Hendricks has a colourful phrase for this all-too-common disposition to gush over successful preachers after a sermon: “The glorification of a worm ceremony.”
- 2) **2:6–9:** The capitalization in the NKJV goes with this traditional interpretation but the lower case “the desire of all nations” in the margin suggests the alternative view.
- 3) **2:10–14:** William Kelly, *Lectures Introductory to the Study of the Minor Prophets*, p. 427.
- 4) **2:10–14 :** Donald Campbell, further documentation unavailable

BIBLIOGRAPHY

- Baldwin, Joyce G. *Haggai, Zechariah, Malachi: An Introduction and Commentary*. The Tyndale Old Testament Commentaries. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1972.
- Feinberg, Charles Lee. *The Minor Prophets*. Chicago: Moody Press, 1976.
- Kelly, William. *Lectures Introductory to the Study of the Minor Prophets*. London: C. A. Hammond Trust Bible
- Keil, C. F. “Haggai.” In *Biblical Commentary on the Old Testament*. Vol. 26. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1971.
- Tatford, Frederick A. *The Minor Prophets*. Vol. 3. Reprint (3 vols.) Minneapolis: Klock & Klock Christian Publishers, 1982.

जकरियाको पुस्तकको टिप्पणी

जकरियाको पुस्तकको भूमिका

‘जकरियाको भविष्यवाणीचाहिँ ख्रीष्ट-विश्वासीहरूको निम्ति अति मूल्यवान् हुन्छ; किनकि मसीहमाथि यस भविष्यवाणीको जोड विशेष र अनुलनीय छ; अनि यसमा ख्रीष्ट येशूको पहिलो आगमन, अँ, विशेष गरी उहाँको दोस्रो आगमनसित सम्बन्धित घटनाहरूको क्रमिक विकास र सर्वेक्षण, साथै अन्तमा, ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यको समयमा इस्राएली जातिको पुनर्स्थापनाको दृश्य पेश गरिएको छ ।’

श्री मेरिल एफ. अङ्गर

क) ग्रन्थ-सूचिमा यस पुस्तकको विशिष्ट स्थान

उत्पत्तिको पुस्तक, भजनसंग्रह र यशैयाको पुस्तक यी पुस्तकहरू हुन्, जुन पुस्तकहरूबाट नयाँ नियममा सबैभन्दा बढी उद्धृत गरिएको छ; अनि यी पुस्तकहरू ठूला-ठूला ग्रन्थ भएका हुनाले र यिनमा पेश गरिएका सामग्रीहरू महत्त्वपूर्ण भएका हुनाले यसो गरेकोमा हामीलाई अचम्म लाग्दैन। तर निम्न जानकारी पाएर हामीमध्ये प्रायः सबैजना छक्क पर्छन्; किनकि केवल चौधवटा अध्यायहरू भएको जकरियाको पुस्तकबाट नयाँ नियममा लगभग चालीस पल्ट उद्धृत गरिएको छ। निस्सन्देह यसको मुख्य कारण यही हो: यो पुस्तक ख्रीष्ट सम्बन्धित छ; अनि साना भविष्यवक्ताहरूका पुस्तकहरूमा सबैभन्दा बढी ख्रीष्ट-केन्द्रित पुस्तक यही हो।

जकरियाको पुस्तकका प्रतीकात्मक दर्शनहरू मनमोहक छन्, साथै उनले बोलेका वाणीहरू र प्रस्तुत गरेका प्रकाशहरू विशेष छन्; यी सबै कुराहरूले यस निर्वासन-उत्तरमा लेखिएको पुस्तकको महत्त्व बढाउँछन् र अवश्य हाम्रो चासो पनि बढाइदिन्छन्।

ख) यस पुस्तकको लेखक को हुन् ?

पुरानो नियममा ‘जकरिया’ वा ‘जकर्याह’ नाम गरेका तीसजना मानिसहरू होलान्, जसको नामको अर्थ ‘परमप्रभु सम्भन्नुहुन्छ’ हो। यो नाम नयाँ नियममा पनि पाइन्छ, र अङ्ग्रेजीमा पनि जकरिया एउटा प्रचलित नाम भएको हो।

यी भविष्यवक्ता-पूजाहारीको जन्म निर्वासनमा, सायद बेबिलोनमा भएको थियो होला। नहेम्याहले जकरिया यरूशलेममा आएको कुरा लेखे (नहेम्याह १२:४ र १६); अनि एज्राले जकरियाको सेवकाईको विषयमा केही लेखे (एज्रा ५:१ र ६:१४)। अनि जकरियाले उमेर खाएर वृद्ध भएका हागैबाट तिनको छोटो सार्वजनिक सेवकाई आफ्नो हातमा लिए; बाँकी रहेका यहूदीहरूलाई प्रोत्साहन दिने सेवकाई नै उनको सेवकाई थियो।

जकरियाको सेवकाई निक्कै लामो थियो; अनि हुन सक्छ, मिति दिइएका खण्डहरूभन्दा जकरिया ९-१४ अध्यायहरूको खण्ड उनले धेरै पछि लेखे होलान्।

ग) यस पुस्तकको लेखे मिति के हो ?

जकरियाले ख्रीष्टपूर्व ५२० सालमा आफ्नो भविष्यवाणी बोल्ने सेवकाई शुरु गरे; ठीक त्यही वर्षमा हागैले पनि सेवकाई गरे; तर जकरियाको सेवकाई कम्तिमा पनि तीन वर्ष भइरह्यो ।

घ) यस पुस्तकको सन्दर्भ र यसको विषय-वस्तु के-के हुन् ?

जकरियाचाहिँ बेरेक्याहका छोरा थिए । अनि हागैजस्तै उनी यहूदाका ती मानिसहरूको भविष्यवक्ता थिए, जुन मानिसहरू बेबिलोनको कैदबाट आफ्नो देशमा फर्केका थिए । हागैसँग मिलेर उनले तिनीहरूलाई मन्दिरको पुनर्निर्माण गर्ने प्रोत्साहन दिए (एज्रा ५:१) । अनि हागैकहाँ दोस्रो वाणी आइसकेपछि र तिनीकहाँ तेस्रो वाणी आउनुभन्दा अघि जकरियाको भविष्यवाणी शुरु भयो ।

उनले आठवटा दर्शनहरू देखे, र यी दर्शनहरूमा देखेका कुराहरू उनले अति साङ्केतिक शब्दहरूले पेश गरे । उनले अन्यजाति विश्व साम्राज्यहरूको पतनको विषयमा भविष्यवाणी गरे; उनले ख्रीष्ट येशूलाई तिरस्कार गर्ने धर्मत्यागी यहूदीहरूको न्यायको विषयमा भविष्यवाणी गरे; उनले

बाँकी रहेका यहूदीहरूको शुद्धीकरण, तिनीहरूको पुनर्स्थापना र तिनीहरूको महिमाको विषयमा भविष्यवाणी गरे; अनि उनले यरूशलेमको भावी समृद्धिको विषयमा भविष्यवाणी गरे । उनका पहिला पाँचवटा दर्शनहरू अनुग्रहले पूर्ण सन्देशहरू थिए भने, उनका अन्तिम तीनवटा सन्देशहरूचाहिँ न्यायका सन्देशहरू थिए ।

जुन भविष्यवाणीहरू उनले मसीहको विषयमा बोले, ती उल्लेखनीय भविष्य-वाणीहरूमा क) यरूशलेममा उहाँको प्रवेश भएको (९:९), ख) चाँदीका तीसवटा टुक्राहरूको निम्ति उहाँ विश्वासघात गरिनुभएको (११:१२ र १३); ग) घाउ र चोट पारिनुभएको गोठालाको रूपमा उहाँको मृत्यु भएको (१३:७); घ) उहाँ जैतुनको डाँडामा फर्केर आउनुहुनेछ (१४:४); अनि ङ) महापूजाहारी र राजाको रूपमा उहाँले हजार वर्षको राज्यमा राज्य गर्नुहुनेछ (१४:९), उहाँका यी विषयहरूमा लेखिएको छ ।

जकरियाको पुस्तकका भविष्यवाणीहरूमध्ये धेरै जकरियाको समयसित सम्बन्धित थिए र त्यस बेलामा आंशिक रूपले पूरा भए; तर यी भविष्यवाणीहरूमध्ये अझ कति भविष्यमा पूरा हुन बाँकी छन् ।

रूपरेखा

खण्ड १) जकरिया १:१-६: 'पश्चात्ताप गर र आज्ञाकारी होओ' भन्ने आग्रह, र 'पितापुर्खाहरूजस्तै नहोओ र तिनीहरूका गल्तीहरूबाट पाठ सिक' भन्ने चिताउनी

खण्ड २) जकरिया १:७-६:८: क्रमैसँग आठवटा दर्शनहरू प्रस्तुत गरिएका छन्, जुन दर्शनहरूबाट मानिसहरूले मन्दिरको पुनर्निर्माण गर्न प्रोत्साहन लिनुपरेको थियो ।

क) जकरिया १:७-१७: दर्शन एक: रातो घोड़ामाथि सवार हुने घोड़चढी

ख) जकरिया १:१८-२१: दर्शन दुई: चारवटा सिङहरू र चारजना कारिगरहरू

ग) जकरिया २: दर्शन तीन: नाप्ने डोरी भएका मानिस

घ) जकरिया ३: दर्शन चार: महापूजाहारी यहोशू

ङ) जकरिया ४: दर्शन पाँच: सुनको सामदान र दुईवटा जैतुनका रूखहरू

च) जकरिया ५:१-४: दर्शन छ: उड्दै गरेको पुस्तकको मुठा

छ) जकरिया ५:५-११: दर्शन सात: एउटा एपा अर्थात् एउटा टोकरीमा बसिरहेकी स्त्री

ज) जकरिया ६:१-८: दर्शन आठ: चारवटा रथहरू

खण्ड ३) जकरिया ६:९-१५: यहोशूलाई महापूजाहारीको रूपमा अभिषेक गरिएको

खण्ड ४) जकरिया ७-८: बेतएलका यहूदीहरूको बीचमा निरन्तर उपवास किन गरिरहेको सम्बन्धमा उठेको प्रश्न

क) जकरिया ७:१-३: उपवासको विषयमा उठेको प्रश्न

ख) जकरिया ७:४-७: पहिलो वाणी आएको

ग) जकरिया ७:८-१४: दोस्रो वाणी आएको

घ) जकरिया ८:१-१७: तेस्रो वाणी आएको

ङ) जकरिया ८:१८-२३: चौथो वाणी आएको

खण्ड ५) जकरिया ९-११: मसीहको पहिलो आगमनमाथि जोड दिने पहिलो वाणी

क) जकरिया ९:१-८: अन्यजातिहरूको न्याय हुनेछ

ख) जकरिया ९:९: सियोनकहाँ मसीहको पहिलो आगमन यस्तो हुनेछ

ग) जकरिया ९:१०: ख्रीष्टको दोस्रो आगमनको समयमा विश्वभरि निशस्त्रीकरण र विश्वव्यापी शान्ति हुनेछ

घ) जकरिया ९:११-१२: निर्वासनबाट कैदीहरू यरूशलेममा फर्केर आउनेछन्

ङ) जकरिया ९:१३: ग्रीक देशमाथि संयुक्त इस्त्राएलको विजय

च) जकरिया ९:१४-१७: परमप्रभुले आफ्ना जनहरूको रक्षा गर्न हस्तक्षेप गर्नुहुनेछ

छ) जकरिया १०:१-२: दिव्य आग्रह: मानिसहरूले मूर्तिहरूबाट होइन, तर परमप्रभुबाट नै पानीभरी माग्नुपर्छ

ज) जकरिया १०:३-५: परमेश्वरले यहूदाका अगुवाहरूलाई दण्ड दिनुहुनेछ, मसीहलाई खडा गर्नुहुनेछ र आफ्ना जनहरूलाई विजय दिनुहुनेछ

- भ) जकरिया १०:६-१२: इस्राएल र यहूदा फेरि आफ्नो देशमा जम्मा गरिनेछन् र त्यहाँ पुनर्स्थापित हुनेछन्
 ज) जकरिया ११:१-३: अविश्वासयोग्य शासकहरूले सजाय भोग्नेछन्
 ट) जकरिया ११:४-८^क: मसीहचाहिँ बगालको साँचो गोठाला हुनुहुनेछ
 ठ) जकरिया ११:८^ख-१४: मसीह आफ्ना जनहरूबाट तिरस्कार गरिनुहुनेछ
 ड) जकरिया ११:१५-१७: परमेश्वरले तिनीहरूलाई मूर्ति-गोठालाको हातमा अर्थात् ख्रीष्ट-विरोधीको हातमा सुम्पिदिनुहुनेछ

खण्ड ६) जकरिया १२-१४: मसीहको दोस्रो आगमनमाथि जोड दिने दोस्रो वाणी

- क) जकरिया १२:१-३: यरूशलेमचाहिँ सबै जातिहरूको निम्ति समस्याको मूलकारण हुनेछ
 ख) जकरिया १२:४: परमप्रभुले यहूदाका शत्रुहरूलाई नाश गर्नुहुनेछ
 ग) जकरिया १२:५: यहूदीहरूले परमेश्वरलाई आफ्नो बलको रूपमा मानि लिनेछन्
 घ) जकरिया १२:६-९: यरूशलेम-बाहिर बस्ने यहूदाका मानिसहरूले आफ्ना शत्रुहरूलाई निलेछन् र पहिले तिनीहरूमाथि विजय प्राप्त गर्नेछन्
 ङ) जकरिया १२:१०-१४: यस जातिले मसीहलाई तिरस्कार गरेकोमा विलाप गर्नेछ
 च) जकरिया १३:१: पापबाट शुद्ध हुने शुद्धीकरणको निम्ति प्रबन्ध गरिनेछ
 छ) जकरिया १३:२-६: मूर्तिहरू र भूटा अगमवक्ताहरूलाई हटाइनेछ
 ज) जकरिया १३:७: मसीहलाई मारिनेछ र इस्राएली जाति छरपष्ट हुनेछ
 भ) जकरिया १३:८-९: इस्राएली जातिबाट बाँकी रहेकाहरू परमप्रभुकहाँ फर्कनेछन्
 ज) जकरिया १४:१-२: अन्यजातिहरू यरूशलेमको विरुद्धमा भेला हुनेछन्
 ट) जकरिया १४:३-५: परमप्रभु स्वयम्ले हस्तक्षेप गर्नुहुनेछ
 ठ) जकरिया १४:६-७: वायुमण्डलमा मौसमको सम्बन्धमा र आकाशमण्डलमा दिनरातका नियमहरूमा ठूला-ठूला गडबडीहरू आउनेछन्
 ड) जकरिया १४:८: जिउंदो पानीको नदी बग्नेछ
 ढ) जकरिया १४:९: ख्रीष्ट येशू राजा हुनुहुनेछ, र राज्य गर्नुहुनेछ
 ण) जकरिया १४:१०: इस्राएल देशमा भौगोलिक हेरफेरहरू आउनेछन्
 त) जकरिया १४:११: यरूशलेम बसोबास गरिनेछ र सुरक्षित रहनेछ
 थ) जकरिया १४:१२-१५: महामारीले अन्यजाति शत्रुहरूलाई प्रहार गर्नेछ र आतङ्कले तिनीहरूलाई छोप्नेछ
 द) जकरिया १४:१६-१९: बचेका अन्यजातिहरूले यरूशलेममा आराधना गर्नेछन्, नभए तिनीहरू यस महामारीको प्रकोपमा पर्नेछन्
 ध) जकरिया १४:२०-२१: सामान्य भाँडाकुँडा र वर्तनहरू पनि परमप्रभुको निम्ति पवित्र हुनेछन्; अनि व्यापारीहरूले फेरि कहिल्यै परमप्रभुको भवनमा व्यापार गर्नेछैनन्

जकरियाको पुस्तकको टिप्पणी

मानिसहरूमाथि न्याय आइपरेको थियो; तब मात्र उनीहरूले आफ्ना दुष्ट चालहरूको खातिर परमप्रभुले उनीहरूसँग गर्नुभएको कडा व्यवहारको अर्थ बुझेका थिए ।

खण्ड १

जकरिया १:१-६ :

‘पश्चात्ताप गर र आज्ञाकारी होओ’
भन्ने आग्रह, र ‘पितापुर्खाहरूजस्तै
नहोओ र तिनीहरूका गल्तीहरूबाट
एउटा पाठ सिक’ भन्ने चिताउनी

पहिले छवटा पदहरूले यस पुस्तकको भूमिका पेस गरेका छन् । यी पदहरूमा बेरेक्याहका छोरा जकरियाले मानिसहरूलाई परमप्रभुको दिव्य सन्देश सुनाउँछन्: तिनीहरू उहाँकहाँ फर्कनुपर्छ; उनको आग्रह यही हो । अनि तीन पदले यस पुस्तकको मुख्य विचार पेस गर्छ: ‘सेनाहरूका परमप्रभु यसो भन्नुहुन्छ: तिमीहरू मकहाँ फर्क, सेनाहरूका परमप्रभु भन्नुहुन्छ, र म तिमीहरूकहाँ फर्कनेछु, सेनाहरूका परमप्रभु भन्नुहुन्छ ।’ उनले मानिसहरूलाई ‘तिमीहरूले आफ्ना पितापुर्खाहरूका गल्तीहरूबाट एउटा पाठ सिक’ भन्ने आग्रह गर्छन्; किनकि उनीहरूले यशैया, यर्मिया र होशेजस्ता भूतपूर्व भविष्यवक्ताहरूको कुरा सुन्न इन्कार गरेका थिए । यसकारण परमप्रभुले उनीहरूलाई पूर्वचेताउनी दिनुभएअनुसार

खण्ड २

जकरिया १:७-६:८ :

क्रमसँग आठवटा दर्शनहरू प्रस्तुत गरिएका छन्, जुन दर्शनहरूबाट मानिसहरूले मन्दिरको पुनर्निर्माण गर्न प्रोत्साहन लिनुपरेको थियो ।

अब जकरियाले आफ्नो पुस्तक लेख्न शुरू गरेर आफ्नो जमानादेखि खीष्टको हजार वर्षको राज्यसम्म भविष्यवाणीरूपी दृश्यावली प्रस्तुत गर्छन् ।

क) जकरिया १:७-१७: दर्शन एक: रातो षोडामाथि सवार हुने षोडचढी

यस पहिलो दर्शनको अर्थ यस प्रकारको छ: परमेश्वर अन्यजातिका मानिसहरूसँग नाराज हुनुहुन्थ्यो; किनकि उहाँका जनहरूले दुःखकष्ट पाइरहेको बेलामा तिनीहरू आराम

गरेर बसिरहेका थिए। यसकारण उहाँले ती अन्यजातिहरूलाई दण्ड दिनुहुनेथियो र आफ्ना जनहरूलाई पुनर्स्थापित गर्नुहुनेथियो।

जकरिया १:७-११: अनि सात पदमा आएर भविष्यवक्ता जकरियाले आफ्ना आठवटा दर्शनहरूको क्रम शुरु गर्छन्।

पहिलो दर्शनमा परमप्रभु आफ्ना प्रतिनिधिहरूसँग देखा पर्नुभयो। अनि रातो घोडामाथि सवार हुने घोडचढीचाहिँ एघार पदमा परमप्रभुका दूत हुनुभएको रहेछ; अनि उहाँका प्रतिनिधिहरू सायद स्वर्गदूत थिए होलान्, जसले पृथ्वीको चारैतिर राता, खैरा र सेता घोडाहरूमाथि घुमफिर गर्छन्। अनि गैरीमा भएका मेहदीका रूखहरूले इस्राएली जातिलाई सङ्केत गर्छन्, जुन जाति अन्यजातिहरूको अधीनतामा रहेको थियो। अनि जब भविष्यवक्ता जकरियाले यी घोडचढीहरूको अर्थ बुझ्न खोजे, तब एकजना अर्थ खोलिदिने स्वर्गदूतले उनलाई त्यसको अर्थ खोलिदिन्छु भन्ने प्रण गरे। तर अन्तमा परमप्रभु अर्थात् मेहदीका रूखहरूको बीचमा उभिरहेका मानिसले चाहिँ उनलाई त्यसको जवाफ दिए र उनीहरूको अर्थ बताए: यी घोडचढीहरूको काम पृथ्वीको चारैतिर घुमफिर गर्नु थियो। अनि सारा पृथ्वी शान्त छ भनेर ती घुमफिर गर्ने गस्तीहरूले परमप्रभुलाई खबर दिए। हुन सक्छ, यसको अर्थ अन्यजाति राष्ट्रहरूको हालत, विशेष गरेर बेबिलोनको अवस्था निकानन्दको थियो होला, तर परमेश्वरका जनहरू थिचोमिचोमा परिरहेका थिए।

जकरिया १:१२-१७: परमप्रभुका दूतले सेनाहरूका परमप्रभुसँग सत्तरी वर्षदेखि उजाड भएको यरूशलेम र यहूदाको निम्ति अन्तर्विन्ती गरे। तब उहाँबाट एउटा उत्साहदायक जवाफ आयो, अनि भविष्यवक्ता जकरियासित बोल्ने र उनलाई अर्थ खोलिदिने स्वर्गदूतले उनलाई आदेश दिए: 'परमेश्वरले आफ्ना जनहरूको

निम्ति हस्तक्षेप गर्नुहुनेछ भन्ने कुरा प्रचार गर।' अन्यजातिहरूले यहूदामाथि गरेको क्रूरताद्वारा परमेश्वरको ठूलो रिस उठाएका थिए। परमेश्वर आफ्नो दयामा यरूशलेमकहाँ फर्कनुहुनेथियो, र मन्दिरको पुनर्निर्माण हुनेथियो। यहाँ नापे डोरीले पुनर्निर्माणको अर्थ लिन्छ भने, २ राजा २१:१३ पदमा नापे डोरीले चाहिँ विनाशको अर्थ लिएको हो। भविष्यवक्ताले मानिसहरूलाई परमेश्वरको सन्देश सुनाउनु थियो: उहाँले यहूदाका शहरहरूको उन्नति गर्नुहुनेथियो, सियोनलाई सान्त्वना दिनुहुनेथियो र यरूशलेमलाई फेरि चुन्नुहुनेथियो।

ख) जकरिया १:१८-२१: दर्शन दुई:

चारवटा सिङहरू र चारजना कारिगरहरू

यस दोस्रो दर्शनको अर्थ यस प्रकारको छ: चारवटा अन्यजाति विश्व साम्राज्यहरूको विनाश हुनेछ।

यो दोस्रो दर्शन पूरा हुन बाँकी नै छ; यो भावी दिनहरूमा पूरा हुनेछ। अनि चारवटा सिङहरूको अर्थ ती चारवटा राज्यहरू हुन्, जसले यहूदा, इस्राएल र यरूशलेमलाई तितरबितर पारेका थिए। अर्को शब्दमा भन्नु हो भने, यी सिङहरू ती चारवटा अन्यजाति विश्व साम्राज्यहरू थिए: बेबिलोनको साम्राज्य, मादी-फारसको साम्राज्य, ग्रीकको साम्राज्य र रोमी साम्राज्य।^{१)} अनि ती चारजना कारिगरहरूको परिचय दिइएन, तर सुस्पष्ट छ कि ती कारिगरहरूचाहिँ ती साधन र माध्यम हुन्, जुन साधन र माध्यमचाहिँ परमेश्वरले यहूदालाई तितरबितर पारिदिएका अन्यजाति राज्यहरूलाई नष्ट गर्न खडा गर्नुभयो। यसको विषयमा श्री जी. कोलम्यान लकले स्पष्टीकरण दिएर यसो लेखेका छन्:

'परमेश्वरले प्रयोग गर्नुभएका यी चारवटा साधन के हुन् त ? यी चारवटा साधनहरूको विषयमा सुभाउ

दिइएको छ, कि इजिकिएल १४:२१ र प्रकाश ६:१-८ पदको खण्डअनुसार यी विशेष साधनहरूचाहिँ परमेश्वरका चार किसिमका न्यायहरू हुन् अर्थात् लडाइँ, अनिकाल, जङ्गली पशुहरू र महामारी हुन् । अर्को सुभाउ पनि छ, जुनचाहिँ अफ बढी सम्भव देखिन्छ: ती चारजना कारिगरहरूले अघि यस दर्शनमा परिचय गरिएका चारवटा साम्राज्यहरू क्रमअनुसार पराजित गर्ने चारवटा सत्ताहरू हुन्, अर्थात् मादी-फारसको साम्राज्यले बेबिलोनको साम्राज्य पराजित गर्‍यो, ग्रीकको साम्राज्यले मादी-फारसको साम्राज्य पराजित गर्‍यो अनि रोमी साम्राज्यले ग्रीकको साम्राज्य पराजित गर्‍यो; अनि अन्तका दिनहरूमा फेरि जाने त्यो रोमी साम्राज्यचाहिँ मसीहको महान् राज्यद्वारा परास्त हुनेछ । जे होस्, एउटा सामान्य नियम सुस्पष्ट प्रकाशमा आएको छ: परमेश्वरका जनहरूको विरुद्धमा उठ्ने हरेक दुष्ट राज्यचाहिँ अन्तमा परास्त हुने नै छ र त्यसको उचित न्याय गरिनेछ”(२)

ग) जकरिया २: दर्शन तीन: नाप्ने डोरी भएका मानिस

यस तेस्रो दर्शनको अर्थ यस प्रकारको छ: भविष्यमा यरूशलेमको समृद्धि हुनेछ, मानिसहरू र गाईबस्तुहरूले पूर्ण हुनेछ र सुरक्षित रहनेछ ।

जकरिया २:१-५: तेस्रो दर्शनले नाप्ने डोरी भएको एकजना मानिसलाई प्रकट गर्छ । अनि जब भविष्यवक्ताले तिनलाई ‘तपाईँ कहाँ जाँदै हुनुहुन्छ’ भनेर सोधे, तब तिनले उनलाई यसो भन्दै जवाफ दिए: ‘म यरूशलेमको लमाइ-चौडाइ नाप्न जाँदैछु ।’ यसर्थ तिनी शहरको पुनर्निर्माण कुन जग्गामा गरिने हो, सो हेर्न गएका रहेछन् । तब जकरियालाई अर्थ खोलिदिने स्वर्गदूतले अर्को स्वर्गदूतलाई भेटे; अनि यिनले ‘यस जवान मानिसलाई आश्वासन दिएर उसलाई निम्न कुरा विश्वास दिलाऊ’ भने: यरूशलेमको जनसङ्ख्या यति प्रशस्त हुनेछ, यहाँसम्म कि तिनीहरूको निम्ति शहरको सारा भूक्षेत्र सानो हुनेछ; यरूशलेम पर्खालले

नघेरिएका शहरहरूजस्तो बसोबास गरिनेछ । यसर्थ तिनीहरूको निम्ति सुरक्षाको पर्खाल चाहिँदैन; तपाईँले आफैँ भन्नुहोस्: यस प्रकारको पर्खालको के काम, जब परमप्रभुले तिनीहरूलाई रक्षा गर्नुहुनेछ ? तर वास्तवमा यसको सन्दर्भचाहिँ ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यमा यरूशलेमको अन्तिम अवस्था हो । (अनि चार पदमा निर्धारित भएको जवान मानिस कि त जकरिया, कि त नाप्ने डोरी भएको मानिस हुनुपर्ला) ।

जकरिया २:६-१२: यहाँ निर्वासनमा रहेका यहूदी कैदीहरूका यरूशलेममा फर्कने बोलावट आएको छ: ‘निस्केर आओ र उत्तरको देशबाट भागिहाल !’ (हुन त यरूशलेमदेखि बेबिलोन उत्तर-पूर्व पर्छ; तर कैदीहरू ‘उर्वर अर्धचन्द्र’ नामक फलाइलो भूभागबाट भएर फर्केर आउनेथिए, र यसरी तिनीहरूले उत्तरबाट इस्त्राएल देशमा प्रवेश गर्नेथिए) । अनि यो कुरा कहिले पूरा हुनेछ त ? आठ पदमा वचनले के भन्दछ ? यो त महिमा प्रकट भएपछि र महिमा स्थापित भएपछि पो पूरा हुनेछ । यसो हो भने, योचाहिँ ख्रीष्टको दोस्रो आगमनपछि पूरा हुनेछ । परमेश्वरले आफ्ना जनहरूका शत्रुहरूलाई दण्ड दिनुहुनेछ; किनभने उहाँका जनहरू उहाँका शब्दहरू-अनुसार ‘उहाँको आँखाको नानी’ हुन् । ‘हे सियोनकी छोरी, गीत गा, र रमा; किनकि हेर, म आउँछु, र म तेरो बीचमा वास गर्नेछु, परमप्रभु भन्नुहुन्छ ।’ ओहो, ख्रीष्ट येशू हजार वर्षको राज्यमा स्थापित हुने मन्दिरमा आउनुहुँदा कत्रो गीतको नारा सुनिनेछ ! अनि त्यस दिनमा अन्यजातिका धेरै मानिसहरू सम्भौतामा आएर परमप्रभुसँग मिल्नेछन् । अनि याद रहोस्: सम्पूर्ण बाइबलभरि प्यालेस्टाइनको निम्ति ‘पवित्र देश’ भन्ने शब्द यहाँ एकपल्ट मात्र प्रयोग गरिएको छ ।

जकरिया २:१३: ‘हे सबै प्राणीहरूहो, परमप्रभुको सामु चुपचाप बस !’ किनभने

परमप्रभु अन्यजातिहरूलाई दण्ड दिन जागि-उठ्नुभएको छ ।

घ) जकरिया ३: दर्शन चार: महापूजाहारी यहोशू

यस चौथो दर्शनको अर्थ यस प्रकारको छ: पूजाहारीगिरी शुद्ध पारी त्यसको पुनर्स्थापना हुनेछ । यहाँ यस पूजाहारीगिरीले इस्राएली जातिको ठाउँ लिन्छ ।

जकरिया ३:१-३: यस दर्शनमा मैला वस्त्रहरू पहिरेका महापूजाहारी यहोशू उभिरहेका थिए । अनि तिनले यहाँ इस्राएली जातिको प्रतिनिधिको ठाउँ ओगटेका छन् । अनि शैतानले इस्राएली जातिलाई आरोप लगाएर के भन्यो भने, 'तँ पूजाहारीको कामको योग्य छैनस् ।' (हिब्रू भाषामा शैतानको अर्थ विरोधी हो) । तर परमेश्वरले शैतानलाई जवाफ दिनुभयो: 'इस्राएली जाति आगोबाट शुतिएको एउटा अगुल्टो हो !' अर्थात् उहाँले तिनीहरूलाई कैदबाट निकालिदिनुभएको हो ।

जकरिया ३:४-७: ती स्वर्गदूतले यहाँ के प्रतिज्ञा गरेका छन् भने, यो जाति शुद्ध पारिनेछ र यसलाई नयाँ, सुन्दर वस्त्र लगाइदिनेछ । जकरियाको अनुरोधमा तिनीहरूले यहोशूको शिरमाथि एउटा सफा पगरी लगाइदिए, र परमप्रभुका दूतको उपस्थितिमा तिनीहरूले तिनलाई दामी वस्त्रहरू पहिराइदिए । अनि परमप्रभुका दूतले यहोशूलाई यसो भन्दै चेताउनी दिए: 'सेनाहरूको परमप्रभु यसो भन्नुहुन्छ: तिमी मेरा मार्गहरूमा हिँड्यौ भने र मैले तिमीलाई सुम्पेको कार्यभार पूरा गर्छौ भने तिमीले नै मेरो घरको पनि न्याय गर्नेछौ र मेरा चोकहरूको पनि रक्षा गर्नेछौ; अनि म तिमीलाई यी छेउमा उभिएकाहरूको बीचमा हिँड्ने ठाउँहरू दिनेछु ।' यसर्थ यहूदी मानिसहरू परमप्रभुप्रति विश्वासयोग्य र आज्ञाकारी भए भने, तिनीहरूले परमेश्वरको घरमाथि शासन

गर्नेछन् र उहाँका चोकहरू सम्हाल्ने जिम्मेवारी पाउनेछन्, साथै तिनीहरूसँग त्यहाँ उभिएका-हरूको बीचमा प्रवेश गर्ने अधिकार हुनेछ ।

जकरिया ३:८-९: यहोशू र तिनका सहकर्मी पूजाहारीहरूचाहिँ चिन्हरूपी मानिसहरू थिए अर्थात् तिनीहरू यस्ता मानिसहरू थिए, जसको विषयमा अरू मानिसहरू छक्क परे अर्थात् तिनीहरू चिन्हको भूमिका खेल्ने मानिसहरू थिए । श्री मेरिल एफ. अङ्गरले यसको व्याख्या निम्न प्रकारले गरेका छन्:

‘यस्तो भविष्यवाणीरूपी पूर्वलक्षण बोकेका यी मानिसहरूचाहिँ आफ्नो ओहदामा अर्थात् पूजाहारी-पदमा भावी घटनाहरूको प्रतिछाया थिए, जस्तै: ख्रीष्ट येशूले इस्राएली जातिलाई दाम तिरैर छुटाउनुहुनेछ, यसको पुनर्स्थापना हुनेछ र यो जाति पूजाहारीगिरीरूपी जातिको रूपमा नियुक्त गरिनेछ । अनि यहोशू र तिनका सहकर्मी पूजाहारीहरूचाहिँ यसको निम्ति पूर्वचित्रण थिए ।’^{३)}

अनि आठ पदमा ‘म आफ्नो दास हाँगालाई ल्याउनेछु’ भन्ने वाक्य ख्रीष्ट येशूको विषयमा भनिएको हो; अनि नौ पदमा उहाँलाई खोपिएको ढुङ्गाको रूप दिइएको छ; (यो कुरा दानियल २:३४-३५ पदहरूसँग तुलना गर्नुहोस्) । कतिजनाको विचारमा ‘हांगा’ भन्ने शब्द ख्रीष्टको पहिलो आगमनको अर्थमा र ‘ढुङ्गा’ भन्ने शब्द उहाँको दोस्रो आगमनको अर्थमा प्रयोग गर्न उचित छ रे । अनि श्री अर्नो सी. गेबेलाइनले के भनेका छन् भने, ‘सातवटा आँखाहरू खोपिएको यस ढुङ्गाको अर्थ उद्धार पाएको इस्राएली जाति पनि हुनुपर्छ; किनकि उहाँको आत्माले भरिएका ती लोकहरू उहाँको राज्यको जग हुन्; किनभने हामी यसको सम्बन्धमा यसरी पढ्छौ: “अनि त्यस देशको अधर्म म एकै दिनमा हटाइदिनेछु ।”’ यसकारण श्री गेबेलाइनले यसको विषयमा कुरा गर्दा ‘पुनर्स्थापित भएको इस्राएली जाति परमेश्वरको राज्यको केन्द्रविन्दु हो’ भनेर भनेका छन् ।^{४)}

जकरिया ३:१०: ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यको सुदिनको विषयमा निम्न सुयोग्य प्रशिद्ध भलक दिएर यो अध्याय सिद्धिएको छ: त्यस जमानाको देहाती जीवनको वातावरण कति शक्तिमय हुनेछ! किनकि यस्तो लेखिएको छ: 'त्यस दिनमा तिमीहरू हरेकले आ-आफ्नो छिमेकीलाई आफ्नो दाखको बोटमनि र आफ्नो नेभाराको रूखमनि आउने निम्तो दिनेछौ, सेनाहरूको परमप्रभु भन्नुहुन्छ।'।

ङ) जकरिया ४: दर्शन पाँच: सुनको सामदान र दुईवटा जैतुनका रूखहरू

यस पाँचौं दर्शनको अर्थ यस प्रकारको छ: इस्राएली जातिचाहिँ परमेश्वरको सामदान थियो; अनि यसले परमेश्वरको आत्माको शक्तिमा मन्दिरको पुनर्निर्माण गर्नेछ; (यहाँ तेलले परमेश्वरको आत्मा चित्रण गरेको छ)।

यकरिया ४:१-६: पाँचौं दर्शनमा सुनैसुनको सामदान देखिन्छ, जसको छेउमा दुईवटा जैतुनका रूखहरू थिए। यसो हेर्दा के बुझिन्छ: यस सुनको सामदानको आधार थियो, जसबाट एउटा डन्डी निस्केको थियो। अनि यस डन्डीको टुप्पामा एउटा कचौरा थियो, जसले तेलदानीको काम गर्थ्यो। अनि सामदानको डन्डीबाट सातवटा नलीहरू निस्के, जुन नलीहरूचाहिँ उभोतिर फर्केका थिए र जसको एक-एक टुप्पामा एक-एक दियो हुने गरी जम्मा सातवटा तेलका दियाहरू बल्थे। अनि यस सुनको सामदानको देब्रे-दाहिनेपट्टि एक-एक जैतुनको रूख थियो, जुन रूखहरूले लगातार सुनको सामदानको यस कचौरामा सीधा तेल पठाउने गर्थे, र यस कचौराबाट त्यो तेल यी सातवटा नलीहरूद्वारा ती सातवटा दियाहरूमा पुग्थ्यो।

यसको सम्भव व्याख्या यस प्रकारको छ: यस सुनको सामदानले इस्राएली जातिलाई चित्रण गर्छ, जुन जाति संसारमा परमेश्वरको

प्रमुख साक्षी हुन्थ्यो। अनि यस जातिले संसारको ज्योति हुने जिम्मेवारी कसरी पूरा गर्न सक्छ? केवल तेल पाएर नै यसले आफ्नो यो ज्योति हुने भूमिका पूरा गर्न सक्छ; यसर्थ पवित्र आत्माद्वारा मात्र यो जाति संसारको ज्योति हुन सक्छ। यस दर्शनको तत्कालीन व्याख्या यस प्रकारको छ: यरूशलेमको मन्दिरको पुनर्निर्माण हुनेछ, तर यसको पुनर्निर्माणचाहिँ मानिसको बल वा शक्तिद्वारा गरिनेछैन, तर परमप्रभुका आत्माद्वारा हुनेछ। पहाडरूपी कठिनाइहरू हटाइनेछन्, र जरूबाबेलका जुन हातहरूले मन्दिरको जग बसाले, तिनका यी हातहरूले मन्दिरको पुनर्निर्माण-कार्य पूरा गर्नेथिए। श्री मेरिल एफ. अङ्गरले निम्न टिप्पणी गरेका छन्:

‘यहाँ, छ पदमा जुन आत्मिक नियम प्रस्तुत गरिएको छ, यो नियम अति सुन्दर ढङ्गमा उक्त दर्शनको बिम्बद्वारा चित्रण गरिएको छ, यसकारण यस दर्शनमा आउनुहोस्: कुनै मानिसको हातविना नै उज्यालोको निम्ति चाहिएको तेलको आपूर्ति आफैआफ र कति सजिलोसँग भएको छ, सो हेर्नुहोस्! तब बुझ्नुहोस्: यस कुराले ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यमा इस्राएली जातिको गवाही केकस्तो हुने हो, त्यसको पूर्वचित्रण गर्छ। किनकि यस प्रकारको गवाहीचाहिँ पवित्र आत्माको पूर्णताको फल हो, जब परमेश्वरको आत्मा तिनीहरूमाथि खन्याइनेछ। तर यस पदको खास सन्दर्भचाहिँ जरूबाबेल थिए; किनकि तिनलाई नै यो प्रतिज्ञा त्यस बेलामा दिइएको थियो; किनभने तिनको जिम्मामा मन्दिर पूरार्थ महान् निर्माण-कार्य सुम्पिएको थियो।’⁵⁾

जकरिया ४:७-१०: जरूबाबेलले पहाडरूपी ठूलो विरोध सामना गर्नुपरे ता पनि यस मन्दिरको निर्माण-कार्य पूरा हुने नै थियो र यसको सुन्दरताले गर्दा ‘धन्य, धन्य’ र ‘वाह, वाह’का उद्घोषहरू सुनिनेथिए। अनि जुन मानिसहरूले साना कुराहरूको आरम्भ भएको दिन तुच्छ ठानेका थिए, अर्थात् जुन मानिसहरूले परमेश्वरले कुनै न कुनै ठूलो काम

गर्न सक्नुहुने सम्भावनाको खिल्ली उड़ाएका थिए, ती मानिसहरूले जरूबाबेलको हातमा त्यो साहुल देखेथिए, अर्थात् त्यो सुदिन देखेथिए, जुन दिनमा जरूबाबेलले यो निर्माण-कार्य सिद्ध्याउनेथिए ।

अनि सातवटा दियाहरू परमप्रभुका सात आँखाहरू हुन्; यसबाट परमप्रभु यस मन्दिरको पुनर्निर्माण-कार्यमा कति चासो लिनुहुन्छ र हेरचाह गर्नुहुन्छ, सो स्पष्ट बुझिन्छ । अनि ठीक यस्तै उहाँ सम्पूर्ण पृथ्वीमाथि आफ्नो नजर लगाउनुहुन्छ र यसको हेरचाह गर्नुहुन्छ ।

जकरिया ४:११-१४: अनि जब जकरियाले यी दुईवटा जैतुनका रूखहरू र दुईवटा जैतुनका हाँगाहरूको बारेमा कुरा बुझ्न खोजे र स्वर्गदूतलाई सोधे, तब ती स्वर्गदूतले उनलाई स्पष्ट पारे: यी त ती दुईजना अभिषिक्त जनहरू हुन्, जो सम्पूर्ण पृथ्वीका प्रभु र मालिकको छेउमा उभिरहेका छन् । सामान्य अर्थमा यी दुईजना अभिषिक्त जनहरू यहूदाका राज्यपाल जरूबाबेल र महापूजाहारी यहोशू हुन्, जसले आफ्नो ओहदामा राजा र पूजाहारीको भूमिका निभाए ।

यस दर्शनले हामीलाई के शिक्षा दिन्छ भने, पुनर्स्थापनाको निम्ति आत्मिक शक्ति आवश्यक पर्छ । अनि के तपाईंलाई याद छ, यसभन्दा अधिको दर्शनले हामीलाई के सिकाउन खोज्यो ? पुनर्स्थापनाको निम्ति शुद्धीकरण आवश्यक छ ।

च) जकरिया ५:१-४: दर्शन छ: उड्दै गरेको पुस्तकको मुठा

यस छैटौं दर्शनको अर्थ यस प्रकारको छ: इस्राएल देशमा जसले चोरी गर्‍यो र जसले भूटो कसम खायो, तिनीहरूको विरोधमा परमेश्वरको श्रापको घोषणा गरिन्छ ।

जकरिया ५:१-२: उड्दै गरेको पुस्तकको मुठाको यस दर्शनको सम्बन्धचाहिँ प्रशासन र

न्यायसँग सम्बन्धित छ । अब क्रममा यस प्रकारका तीनवटा दर्शनहरू आउँछन्; तीमध्ये उड्दै गरेको पुस्तकको मुठाको दर्शन प्रथम हो । यस पुस्तकको मुठाको लमाइ बीस हात र यसको चौडाइ दस हात थियो, अँ, सुलेमानको मन्दिरको अगाडि भएको दलानको साइज पनि यतिको थियो ।

जकरिया ५:३-४: यस मुठाले चोरी गर्ने र भूटो कसम खाने हरेक मानिसमाथि परमेश्वरको श्राप आउनेछ भन्ने घोषणा गर्‍यो । यस श्रापअन्तर्गत चाहे चोरी गर्ने मानिस होस्, चाहे भूटो कसम खाने मानिस होस्, त्यसको घर, यसको काठ र यसका ढुङ्गाहरू समेत नष्ट हुनेथियो । हुन सक्छ, यस दर्शनको सन्दर्भ ख्रीष्टको राज्य स्थापित गर्नुभन्दा अघि सबै मानिसहरूमाथि आइपर्ने विश्वव्यापी न्यायहरू होलान् । किनकि त्यस समयमा चोरीजस्तै मानिसको विरुद्धमा गरिएका पापहरू र भूटो कसम आदि परमेश्वरको विरुद्धमा गरिएका पापहरूसित सटीक कारबाही गरिनेछ । (अनि यी दुवै न्यायहरू व्यवस्थाका दुईवटा ढुङ्गाका पाटीहरूमा पनि सङ्केत गरिएका छन्) ।

छ) जकरिया ५:५-११: दर्शन सात: एउटा एपामा अर्थात् एउटा टोकरीमा बसिरहेकी स्त्री

यस सातौं दर्शनको अर्थ यस प्रकारको छ: मूर्तिपूजा र धर्ममा पैसा कमाउने बाटो देखेको व्यापारधन्दा इस्राएल देशबाट बेबिलोनमा हटाइएको छ; किनकि त्यसको पुरानो घर यही हो ।

सातौं दर्शनमा एउटा एपामा अर्थात् एउटा टोकरीमा बसिरहेकी एउटी स्त्री देखिन्छ । अनि एपाचाहिँ यूके र यू.एस.ए.मा चल्ती भएको 'बुशल' नामक अन्नको भाड़ाजस्तै यहूदीहरूको

बीचमा व्यापारमा प्रयोग गरिएका माना-पाथीहरूमा सबैभन्दा ठूलो, बाइस लिटर अटाउने भाडा थियो। अनि त्यस स्त्रीको अर्थ 'दुष्टता' हो। इस्राएल देशमा हुँदा यस एपामा बिक्रो वा ढकनी लगाएर त्यो बन्द गरिएको थियो; यसर्थ त्यहाँ भएको बेलामा दुष्टतामाथि प्रतिबन्ध लगाइएको थियो। तर अब अरू दुईजना स्त्रीहरू देखा परे, जुन स्त्रीहरूले त्यो एपा उठाएर शिनार देशमा अर्थात् बेबिलोनमा लगेर त्यहाँ राखिछोडे। यसको अर्थ यस प्रकारको देखिन्छ: जुन धर्म बिग्रेर गएको अनि मूर्तिपूजा र व्यापारधन्धामा परिणत भएको थियो, त्यो दूषित धर्म इस्राएल देशबाट उठाइयो र बेबिलोनमा लगियो, जहाँ त्यसको खास घर थियो, जहाँबाट त्यो पहिले आएको पनि थियो। निस्सन्देह कालक्रममा त्यो हटाउने क्रिया बेबिलोनको न्याय हुनुभन्दा अघि र परमेश्वरको राज्य स्थापित गर्नुभन्दा अघि भएको हुनुपर्छ। अनि एघार पदमा जुन 'घर'को कुरा गरिएको छ, त्यो त मूर्तिको मन्दिर हो।

इस्राएली जातिको विषयमा कुरा यस्तो छ: बेबिलोनको कैदपछि यो जाति मूर्तिपूजाबाट बिलकुल शुद्ध भयो; तर हाय, भावी दिनमा यस जातिका मानिसहरूले ख्रीष्ट-विरोधीलाई परमेश्वरको रूपमा मानेर दण्डवत् र पूजा गर्नेछन्; त्योजस्तै खराब, त्योजस्तै ठूलो मूर्तिपूजा अरू के हुन सक्छ?

ज) जकरिया ६:१-८: दर्शन आठ: चारवटा रथहरू

यस आठौं दर्शनको अर्थ यस प्रकारको छ: परमेश्वरका घुमफिर गर्ने चारवटा टोलीहरूले चारैतिरबाट इस्राएली जातिका शत्रुहरूलाई धपाएको र दबाएको खबर ल्याए।

जकरिया ६:१-४: त्यसपछि जकरियाले के देखे भने, पित्तलका दुईवटा पहाडहरूको

बीचबाट चारवटा रथहरू तिनका जोडा-जोडा घोडाहरूसित निस्के। ती घोडाहरू राता, काला, सेता र थोप्ले वा गाढा राता थिए, अँ, ती सबै घोडाहरू बलिया थिए।

जकरिया ६:५-७: अनि अर्थ खोल्ने स्वर्गदूतले ती रथहरू र तिनका जोडा-जोडा घोडाहरूको अर्थ खोले: यी स्वर्गका चार आत्माहरू हुन्, जो चाहिँ अन्यजाति-जगत्लाई मसीह येशूको अधीनतामा ल्याउने परमेश्वरका कार्यकर्ताहरू हुन्। काला घोडाहरू निस्केर उत्तरतिर जान्छन्, र थोप्ले घोडाहरू दक्षिणतिर निस्केर जान्छन्। अनि पवित्र बाइबलमा भविष्यवाणीहरूको खण्डमा उत्तर र दक्षिणका दिशाहरूको सन्दर्भ प्रायः इस्राएली जातिका शत्रुहरूसँग सम्बन्धित छ, (उदाहरणको लागि, दानियल एघार अध्यायमा उत्तरका राजा र दक्षिणका राजाको कुरा उल्लेख छ)। काला घोडाहरू निस्केपछि सेता घोडाहरू पनि निस्के, तर राता घोडाहरू कहाँ निस्केर गए, र तिनीहरूले कहाँ घुमफिर गरे, सो पत्ता पाइन।

जकरिया ६:८: अनि अर्थ खोल्ने स्वर्गदूतले उत्तर देशतिर निस्केर गएका घोडाहरूको विषयमा के भने भने, 'यी उत्तर देशमा निस्केर गएका घोडाहरूले उत्तर देशमा मेरो आत्मा शान्त पारेका छन्।' यसबाट के बुझिन्छ? उत्तरको सेना अर्थात् बेबिलोनको सेना नाश हुनेछ, जुन सेना सदैव इस्राएल देशको निम्ति खतराको स्रोत र डरको कारण हुन्थ्यो।

आउनुहोस्, हामी यस दर्शनको प्रमुख अर्थ पक्रौं: परमप्रभुका दूतहरू निस्कन्छन्, र चारैतिर इस्राएली जातिका शत्रुहरूलाई नाश गर्छन्; मुख्य वाक्या यही होला त नि। अनि हामी फेरि एकपल्ट यो पनि भनिहालीौं: यो चाहिँ पृथ्वीमाथि ख्रीष्टको राज्य स्थापित हुनुभन्दा अघि घट्ने घटना हो।

खण्ड ३

जकरिया ६:९-१५:

यहोशूलाई महापूजाहारीको रूपमा अभिषेक गरिएको

अबको प्रतीकात्मक विधिको अर्थ यस प्रकारको छः ख्रीष्ट येशू राजा र महापूजाहारीको रूपमा आउनुहुनेछ; मण्डली र सरकार ख्रीष्टको हातमा, योजस्तै सिद्ध आदर्श र अत्यन्त सुन्दर मिलन अरू कुनै छैन ।

जकरिया ६:९-१३: अबचाहिँ न्यायका दर्शनहरू समाप्त भए, र एउटा बडो प्रतीकात्मक कार्य सुसम्पन्न गरिन्छ । किनकि जकरियाले एउटा दिव्य आदेश पाए: उनले बेबिलोनको कैदबाट फर्केर आएका तीनजना व्यक्तिहरूबाट, अर्थात् हेलदै, तोबियाह र यदायाहबाट सुन र चाँदी लिनु थियो; अनि उनले योसियाहको घरमा गएर त्यहाँ महापूजाहारी यहोशूको^{६)} निम्ति एउटा भव्य मुकुट बनाउनु थियो । तर अरू बेला हुनु हो भने, मुकुट त शासकको निम्ति बनाइन्थ्यो, महापूजाहारीको निम्ति होइन । तर यस मुकुट लगाउने कार्यले ख्रीष्टको दोस्रो आगमनलाई ताक्छ, जुन बेलामा उहाँ राजा र पूजाहारीको रूपमा आउनुहुनेछ । अनि बाह्र पदमा आएर उहाँको नाम 'हाँगा' राखिएको छ; किनभने उहाँले हजार वर्षको राज्यको मन्दिर निर्माण गर्नुहुनेछ र राजकीय महिमा धारण गर्नुहुनेछ र आफ्नो सिंहासनमाथि विराजमान भई शासन गर्नुहुनेछ । यस विषयमा श्री डेभिड ब्यारोनले निम्न टिप्पणी गरेका छन्:

‘निश्चय निम्न कुराले मसीहको राजकीय पूजाहारीगिरिसँग मेल खान्छ: किनकि यहाँ मन्दिरको निम्ति प्रयोग गरिएको हিব्रू शब्द ‘हेइकाल’को अर्थ महल हो, जुन शब्द घरिघरि राजदरबारको निम्ति र परमप्रभुको मन्दिरको निम्ति चलाइएको छ । किनकि राजा भई उहाँ आफ्नो दरबारमा पस्नुहुनेछ, र पूजाहारी भई उहाँ आफ्नो पवित्रस्थानमा प्रवेश गर्नुहुनेछ ।’

‘अनि ती दुवैको बीचमा शान्तिको मन्त्रणा हुनेछ ।’ राजा र पूजाहारीको बीचमा शान्ति र समभदारिता किन नहुने, जब यी दुवै पद-हरू एकै व्यक्तिले अर्थात् ख्रीष्ट येशूले सम्हालनुहुनेछ ?

जकरिया ६:१४: अनि त्यो मुकुट उनले मन्दिरमा सम्भन्ना-चिन्हको रूपमा राख्नुपरेको थियो । (अनि हेलेमचाहिँ हेलदै हुन् र हेनचाहिँ यहोशू हुन्) ।

जकरिया ६:१५: तितरबितर भएको इस्त्राएली जातिको पुनर्स्थापना पूरा हुनेछ, र मसीहको विषयमा गरिएको प्रतिज्ञा पनि निश्चित रूपले पूरा हुनेछ । यो आश्वासन मानिसहरूको सामु यस हेतुले राखियो, कि तिनीहरूले आज्ञाकारी हुने सम्बन्धमा प्रोत्साहन पाऊन् ।

खण्ड ४

जकरिया ७-८ :

बेतएलका यहूदीहरूको बीचमा तिनीहरूले निरन्तर उपवास किन गरिरहेको सम्बन्धमा उठेको प्रश्न

क) जकरिया ७:१-३: उपवासको विषयमा उठेको प्रश्न

जकरियाको पुस्तकको सात र आठ अध्यायहरू एउटा छुट्टै खण्ड हुन्, जसको विषयवस्तु उपवास हो। एन.के.जे.वी.को किनारमा राखिएको अनुवाद र अन्य बाइबल-अनुवादहरूअनुसार^{८)} बेतएलबाट एक टोली एउटा विषयमा परमप्रभुको राय बुझ्न आयो: के तिनीहरूले यरूशलेमको पतनको वार्षिक सम्भनामा उपवास बस्ने क्रममा निरन्तरता दिनुपर्छ कि पर्दैन? किनकि तिनीहरू सत्तरी वर्षभन्दा बढी समयदेखि यसो गर्दै आएका थिए।

ख) जकरिया ७:४-७: पहिलो वाणी आएको

यस पहिलो वाणीको अर्थ यस प्रकारको छ: त्यो उपवासको कुराचाहिँ तिनीहरूको विचार र मनसाको फल थियो, परमेश्वरको मनसा र आज्ञाको फल होइन। परमप्रभु रीति र रिवाजसँग कहाँ प्रसन्न हुनुहुन्छ र!? उहाँ त हामीबाट विश्वास र भक्तिको वास्तविकता खोज्नुहुन्छ।

जकरिया ७:४-७, ७:८-१४, ८:१-१७ र ८:१८-२३ पदका खण्डहरूमा उक्त प्रश्नको उत्तर दिन चारवटा छुट्टै वाणीहरू आए। पहिलो वाणीमा परमेश्वरले तिनीहरूलाई सम्झाउनुभयो, कि पाँचौँ र सातौँ महिनामा उपवास बस्नुपर्ने नियम तिनीहरूले स्थापित गरेका थिए, उहाँले होइन। चाहे तिनीहरू उपवास बसेका होऊन्, चाहे तिनीहरूले भोज गरेका होऊन्, तिनीहरूले आफ्नै लागि यसो गरे र आफ्नै लागि यसो गर्नेथिए, परमेश्वरको लागि होइन। किनकि यरूशलेम नाश हुनुभन्दा अघि भूतपूर्व भविष्यवक्ताहरूले मानिसहरूलाई चेताउनी दिएका थिए, कि परमेश्वरले तिनीहरूबाट धर्मका रीतिहरू होइन, तर धार्मिकता र साँचो भक्ति पाउन चाहनुहुन्छ।

ग) जकरिया ७:८-१४: दोस्रो वाणी आएको

यस दोस्रो वाणीको अर्थ यस प्रकारको छ: मानिसहरूमाथि उहाँको न्याय आइपरेको थियो; किनभने तिनीहरूले आफ्नो व्यवहारमा सटीक न्याय गर्न, धार्मिकता र दयाको काम गर्न इन्कार गरेका थिए।

दोस्रो वाणीमा परमेश्वरले यस इस्त्राएली जातिमाथि न्याय किन आइपरेको थियो, सो स्पष्ट पार्नुभयो। उहाँले मानिसहरूलाई न्याय गर्ने, आपसमा दया देखाउने र कोमल कृपाहरू प्रकट गर्ने आह्वान दिनुभएको थियो; तर तिनीहरूले यस आह्वानको कुनै पनि वास्ता गर्दैनथिए, तर यसमा ध्यान दिन पूरापूर इन्कार गर्दैथिए। अब तिनीहरूको अनाज्ञाकारिताले कमाएका प्रतिफलहरूमाथि ध्यान दिनुहोस्: तिनीहरूमाथि परमेश्वरको क्रोध आइपरेको, तिनीहरूले आफ्ना प्रार्थनाहरूको उत्तर नपाएका, तिनीहरू जातिहरूको बीचमा तितर-बितर भएका र देश उजाड भएको थियो। अर्को शब्दमा भन्नु हो भने, जुन उपवासको विषयमा तिनीहरूले सोधखोज गरे, त्यो उपवासचाहिँ तिनीहरूको पापी अवस्था र तिनीहरूको अनाज्ञाकारिताको परिणाम पो थियो। यस विषयमा श्री विलियम केलीले चेताउनी दिएर यसो लेखेका छन्:

‘धर्मका विधिहरू जुनसुकै होऊन्, तर यस्ता विधिहरूले परमेश्वरको दृष्टिमा व्यावहारिक धार्मिकताको स्थान कहिल्यै लिँदैनन्, अँ, विश्वासको स्थान भन् बढ्ता गरी लिने सक्दैनन्’।^{९)}

घ) जकरिया ८:१-१७: तेस्रो वाणी आएको

यस तेस्रो वाणीको अर्थ यस प्रकारको छ: परमप्रभुले अब पनि यहूदामाथि आफ्ना आशिषहरू खन्याउनुहुनेछ।

जकरिया ८:१-५: बेतएलबाट आएको टोलीलाई दिइएको तेस्रो वाणीले यहूदालाई भावी आशिषको प्रतिज्ञा गर्छ। यहूदाका शत्रुहरूमाथि ठूलो क्रोध आइपर्नेछ (२ पद)। यरूशलेम पुनर्स्थापित हुनेछ र यसको नाम 'सत्यनगर' राखिनेछ; अनि यसका सड़कहरू केटाकेटीहरूको खेलमैदान बन्नेछन् र वृद्ध मानिसहरूको सामाजिक केन्द्रमा परिणत हुनेछन्।

जकरिया ८:६-८: अनि के यो बाँकी रहेका अल्पसङ्ख्य मानिसहरूको दृष्टिमा अचम्म लाग्ने कुरा थियो? तब के, के यो परमेश्वरको निम्ति गाह्रो कुरा हुन्थ्यो र? के उहाँले यसो गर्न सक्नुहुन्थियो? होइन, होइन, उहाँले कैदीहरूलाई फर्काएर ल्याउनुहुनेथियो, र उहाँले तिनीहरूको बीचमा तिनीहरूका परमेश्वरको रूपमा वास गर्नुहुनेथियो।

यी पदहरूको तत्कालीन प्रयोग जकरियाको समयका मानिसहरूमाथि लागू भएको थियो, यसमा शङ्का छैन; तर यी पदहरूको सम्पूर्ण पूर्ति हाम्रा प्रभु येशूको दोस्रो आगमनमा पूरा हुनेछ।

जकरिया ८:९-१३: हागै र जकरियाका मुखबाट हौसलाका वचनहरू सुनेका यी मानिसहरूलाई निर्माण-कार्य जारी राख्ने आग्रह गरियो। तिनीहरूले मन्दिरको निर्माण गर्ने काम शुरू गर्नुभन्दा अगाडि तिनीहरूको बीचमा बेरोजगारी व्यापक थियो, र सड़कहरूहुँदो हिंसा भइरहन्थ्यो। तर अबचाहिँ परमेश्वरले तिनीहरूलाई शान्ति र समृद्धि पाउने प्रतिज्ञा गर्नुभयो; अनि तिनीहरू अन्यजातिहरूको निम्ति श्रापको कारण होइन, तर यसको सट्टामा आशिषको कारण हुनेथियो।

जकरिया ८:१४-१७: जसरी परमेश्वरले आफ्ना जनहरूलाई तिनीहरूका अन-आज्ञाकारिताको दिनमा विपत्ति पठाउनेछु भन्ने प्रतिज्ञा गर्नुभएको थियो, त्यसरी नै उहाँले अब तिनीहरूको भलाइ गर्ने विचार गर्नुभयो। यही

कारणले तिनीहरू सत्यनिष्ठ हुनु थियो, तिनीहरूले समाजमा न्याय र शान्ति कायम राख्नु थियो। तिनीहरूको निम्ति दिव्य अर्त्ता यही थियो: तिनीहरू परमप्रभुले घृणा गर्नुभएका कुराहरूबाट अलग बस्नुपर्थ्यो; तिनीहरूले आफ्नो हृदयमा आफ्नो छिमेकीको विरोधमा खराबी रच्नुहुँदैनथियो र भूटो कसम खानुहुँदैनथियो। त्यतातिर तिनीहरूको मन भुक्नुहुँदैनथियो; त्यो त सरासर बेईमानी ठहरिनेथियो।

ङ) जकरिया ८:१८-२३: चौथो वाणी आएको

यस चौथो वाणीको अर्थ यस प्रकारको छ: इस्त्राएली जातिका उपवास-बसाइहरू उत्सवका दिनहरू र चाडहरूमा बदली हुनेछन्, अनि यरूशलेमचाहिँ आराधनाको विश्व-केन्द्र हुनेछ।

जकरिया ८:१८: बेतएलबाट आएको टोलीलाई हौसला र ढाढस मिल्‍यो; किनभने परमप्रभुले तिनीहरूलाई प्रतिज्ञा गर्नुभयो, कि शोक र उदासले पूर्ण तिनीहरूका उपवास-बसाइहरू हर्ष र आनन्द, अँ, आनन्दित तुल्याउने चाडहरूमा पो बदली हुनेछन्। दसौँ महिनामा उपवास बसेको बेलामा तिनीहरूले यरूशलेम घेराबन्दीमा परेको सम्भनामा शोक गर्थे (२ राजा २५:१); अनि चौथो महिनामा यसको कब्जा भएको थियो (२ राजा २५:३); अनि पाचौँ महिनामा यसको विनाश भएको थियो (२ राजा २५:८-१०); अनि सातौँ महिनामा गदल्याहको हत्या भएको थियो (२ राजा २५:२५)।

जकरिया ८:१९-२३: यस अध्यायका अन्तिम पदहरूमा के चित्र देखिन्छ? संसारको चारैतिरबाट धेरै जातिका मानिसहरू र शक्तिशाली जातिहरू यरूशलेममा सेनाहरूको परमप्रभुको खोजी गर्न र उहाँको सामु विन्ती

चढाउन आउनेछन्। त्यस दिनमा यहूदीहरू संसारको निम्ति आशिषको स्रोत र माध्यम हुनेछन्। अनि यस अध्यायमा ८:२, ३, ४, ६, ७, ९, १४, १९, २० र २३ पदहरूमा दस पल्ट 'सेनाहरूका परमप्रभु यसो भन्नुहुन्छ' र 'परमप्रभु यसो भन्नुहुन्छ' भन्ने वाक्यमाथि ध्यान दिनुहोस्!

खण्ड ५

जकरिया ९-११:

मसीहको पहिलो आगमनमाथि जोड दिने पहिलो वाणी

यस पुस्तकका बाँकी अध्यायहरूमा दुईवटा वाणीहरू वा बोधहरू पेस गरिएका छन्। पहिलो वाणी जकरियाको नौ अध्यायदेखि एघार अध्यायसम्म दिइएको छ; यस पहिलो वाणीमा जोड मसीहको पहिलो आगमनमाथि राखिएको छ। तर जकरियाको बाह्र अध्याय-देखि चौध अध्यायसम्म दोस्रो वाणीले ख्रीष्टको महिमित आगमनमाथि ध्यान दिन्छ।

क) जकरिया ९:१-८: अन्यजातिहरूको न्याय हुनेछ

जकरिया ९:१-७: यस नौ अध्यायको शुरुमा हद्राकको देश, दमस्कस, हमातमाथि अर्थात् सिरियामाथि परमेश्वरको न्याय घोषणा गरिएको छ (जकरिया ९:१-२^क), त्यसपछि टायर र सिडोनमाथि परमेश्वरको न्याय घोषणा गरिएको छ (जकरिया ९:२^ख-४), अनि अशकेलोन, गाजा, एक्रोन, अश्दोदमाथि अर्थात्

पलिस्ती देशमाथि परमेश्वरको न्याय घोषणा गरिएको छ (जकरिया ९:५-७)।

टायरले आफ्नो धनसम्पत्ति र आफ्नो किल्लाबद्ध शहरको बारेमा घमण्ड गर्थ्यो; तर परमप्रभुले त्यो शहर समुद्रमा मिल्काइ-दिनुहुनेथियो। अनि पलिस्तीहरूका शहरहरू टायरको पतन देखेर निराश र हताश हुनेथिए; किनकि तिनीहरूको विचारमा यो शहर अजेय थियो। पलिस्तीहरूचाहिँ तिनीहरूको मूर्तिपूजा-बाट शुद्ध पारिनेथिए, र तिनीहरू इस्त्राएली जातिको बीचमा उनीहरूका कुलहरूमध्ये एकजस्तै बस्नेथिए। अनि एक्रोनचाहिँ? एक्रोन यबूसीजस्तै हुनेथियो। एक्रोन कुन अर्थमा यबूसीजस्तै हुनेथियो त? किनभने एक्रोनका मानिसहरू इस्त्राएलीहरूको बीचमा वफादार र शान्तिप्रिय नागरिकको रूपमा बस्नेथिए।

जकरिया ९:८: अनि अबदेखि उसो आक्रमणकारी परदेशी सेनाहरूले फेरि कहिल्यै मन्दिरको क्षति गर्नेथिएनन्, न मानिसहरूलाई फेरि कहिल्यै धम्की दिनेथिए। वास्तवमा जब सिकन्दर महान्ले यी अन्यजाति देशहरू जिते, तब जकरिया ९:१-८ पदको खण्ड आंशिक रूपमा पूरा भएको हो। (तपाईंले तेह्र पदमा ग्रीकको नाम लिइएको कुरामाथि ध्यान दिनुहोला)।

ख) जकरिया ९:९: सियोनकहाँ मसीहको पहिलो आगमन यस्तो हुनेछ

त्यसपछि परमेश्वरका जनहरूलाई उत्साह मिलेको छ; किनकि तिनीहरूलाई तिनीहरूका राजा अर्थात् मसीहको आगमन प्रतिज्ञा गरिएको छ। नौ पदले उहाँको पहिलो आगमन बयान गरेको छ: उहाँ नम्र, र एउटा गधामाथि बसेर आउनुहुनेछ। मत्तीको सुसमाचारको रङ्गरस यहूदीको थियो भन्ने, यूहन्नाको सुसमाचार सार्वजनिक थियो। अनि मत्ती र यूहन्ना दुवै

प्रेरितहरूले आफ्ना सुसमाचारका पुस्तकहरूमा यो पद उद्धृत गरेर यसको सम्बन्ध यरूशलेममा हाम्रा प्रभुको प्रवेशसित जोडे ।

ग) जकरिया ९:१०: ख्रीष्टको दोस्रो आगमनको समयमा विश्वभरि निशस्त्रीकरण र विश्वव्यापी शान्ति हुनेछ

तर दस पदको दृष्टि उहाँको दोस्रो आगमनमाथि लगाइएको छ, जुन बेलामा उहाँ ठूलो शक्ति र ठूलो महिमाको साथ आउनुहुनेछ । किनकि त्यस समयमा युद्धका हतियारहरू रद्द गरिनेछन्, अनि ख्रीष्ट येशूले समुद्रदेखि समुद्रसम्म र नदीदेखि पृथ्वीका छेउ-छेउसम्म राज्य गर्नुहुनेछ । (जकरियाले यहाँ भजन ७२:८ पद उद्धृत गरेका रहेछन्) । यसर्थ वर्तमान समयमा चलिरहेको अनुग्रहको युग नौ र दस पदको बीचमा लुकेको हुनुपर्छ ।

घ) जकरिया ९:११-१२: निर्वासनबाट कैदीहरू यरूशलेममा फर्केर आउनेछन्

‘अनि तिमीचाहिँ – तिम्रो करारको रगतको खातिर मैले तिम्रा कैदीहरूलाई पानी नभएको खाडलबाट निकालिपठाएको छु ।’ आउनुहोस्, हामी ‘तिम्रो करारको रगतको खातिर’ भन्ने वाक्यको अर्थ खोलौं: त्यो करार विशेष कुनै रगतले पारित भएको थियो । यसकारण त्यो करार कि त व्यवस्थारूपी करार थियो (प्रस्थान २४:८), जुन करारले इस्राएली जातिलाई कनान देशको हक पक्का गरेको थियो (व्यवस्था ३०:१-१०), कि त राजा दाऊदसित बाँधिएको करार थियो (२ शमूएल ७:४-१७), कि त परमप्रभु र इस्राएली जातिको बीचमा स्थापित गरिएको अरू कुनै करार थियो ।

इस्राएली कैदीहरूले परदेशहरूरूपी पानी नभएको खाडलबाट छुटकारा पाउनेछन्, र

तिनीहरू किल्लामा फर्कनेछन्, जुन किल्लाको अर्थ कि त यरूशलेम हो, कि त इस्राएल देश हो, अथवा त्यो किल्ला परमेश्वर स्वयम् हुनुहुन्छ ।

ङ) जकरिया ९:१३: ग्रीक देशमाथि संयुक्त इस्राएलको विजय

त्यस दिनमा यहूदा र इस्राएलले, (जुन इस्राएललाई चाहिँ यहाँ ‘एप्रैम’ भनिएको छ) सँगै मिलेर देशहरू जित्दै जानेछन् र ग्रीक देश समेत आफ्नो वशमा ल्याउनेछन् । अनि ख्रीष्टपूर्व १७५-१६३ सालहरूमा यो भविष्यवाणी आंशिक रूपमा मक्काबीहरूको लडाइँमा पूरा भयो । तर यस भविष्यवाणीको प्रतीक्षा त्यो सुनौलो क्षण हो, जब संसारभरि तितरबितर भएको इस्राएली जाति अन्तमा आफ्नो स्वदेशमा पुनर्स्थापित हुनेछ ।

च) जकरिया ९:१४-१७: परमप्रभुले आफ्ना जनहरूको रक्षा गर्न हस्तक्षेप गर्नुहुनेछ

एकजना अज्ञात टिप्पणीकारले यस ‘पवित्र युद्ध’को सजीव वर्णन निम्न प्रकारले गरेका छन्:

‘जस-जसलाई परमेश्वरले यस पवित्र युद्धमा विजय दिनुहुनेछ, उनीहरूलाई विचार गर्नुहोस्: उनीहरूले आफ्ना शत्रुहरूको रगत धौंसाय बग्ने गरी बहाउनेछन्; तब उनीहरू केजस्तै देखा पर्नेछन्? उनीहरू त वेदीको छेउमा र त्यसका सिङहरूमाथि छकिँन तयार भएका, बलिहरूको रगतले भरिएका भाँडाहरूजस्ता रक्ताम्मे हुनेछन्; उनीहरू रक्तमय लडाइँबाट विजय प्राप्त गरेपछि केजस्ता देखिनेछन्? उनीहरू होमबलिको वेदीका कुनाहरूभैँ रगतका छिटैछिटले सिँचिएका हुनेछन्’।

श्री मेरिल एफ. अङ्गरले इस्राएली जाति र यसका शत्रुहरूको बीचमा ठूलो भिन्नता देखेर निम्न वर्णन गरेका छन्:

‘पन्ध्र पदमा इस्राएली जातिका शत्रुहरू घुयेंत्राका ढुङ्गाहरूसित तुलना गरिएका छन्, जोचाहिँ हिलोमा कुल्चीमिल्ची पारिनेछन्; तर तिनीहरूको ठीक विपरीत सोह्र पदमा जकरियाले सियोनका विजयी छेराहरूको नक्सा कोरिदिएका छन्: बाँकी रहेको भाग अर्थात् उद्धार पाएका जनहरूचाहिँ मुकुटको बहुमूल्य मणिहरूसँग तुलना गरिएका छन्, जोचाहिँ परमप्रभुको देशमा चम्कनेछन्। तब यस चित्रभाषाले भन्न खोजेको कुरा सुस्पष्ट छ: मसीहको रज्यमा प्रवेश गर्दा इस्राएली जातिका यी विश्वासयोग्य शहीदहरू र यी शूरवीर पवित्र जनहरूको इनाम कत्रो हुनेछ, कत्रो, त्यो तपाईं आफै विचार गर्नुहोस्’⁽¹⁰⁾

छ) जकरिया १०:१-२: दिव्य आग्रह:
मानिसहरूले मूर्तिहरूबाट होइन, तर परमप्रभुबाट नै पानीभरी माग्नुपर्छ

मानिसहरूलाई आग्रह गरिएको छ: पानीभरीको निम्ति तिनीहरूले व्यर्थका मूर्तिहरूलाई होइन, तर परमप्रभुलाई अनुरोध गर्नुपर्छ। मूर्तिपूजाको प्रतिफल हेर्नुहोस्: गोठाला नभएका भेडाहरूजस्तै यी मूर्तिपूजा गर्ने मानिसहरू भौँतारिएका छन्।

ज) जकरिया १०:३-५: परमेश्वरले
यहूदाका अगुवाहरूलाई दण्ड दिनुहुनेछ,
मसीहलाई खडा गर्नुहुनेछ र आफ्ना
जनहरूलाई विजय दिनुहुनेछ

जकरिया १०:३: परमेश्वरको क्रोध ती गोठालाहरू र बोकारूपी अगुवाहरूको विरुद्धमा जलेको छ; किनकि यिनीहरूले मानिसहरूलाई बहकाए र भड्काए। तर परमप्रभुले आफ्नो बगाल अर्थात् यहूदाको घरानालाई भेट्नु-हुनेछ र यसलाई लडाइँको प्रतापी घोडा पो तुल्याउनुहुनेछ।

जकरिया १०:४-५: धेरै टिप्पणीकारहरू छन्, जसले चार पद मसीहको विषयमा गरिएको प्रतिज्ञाको रूपमा हेर्छन्। यसो हो भने, यहूदाबाट निस्कनुभएपछि उहाँ मुख्य

कुना-ढुङ्गा, पालको खुटी, लडाइँको धनु र शासक हुनुहुनेछ। अरूको विचारमा, यस पदमा भनिएको तात्पर्य र यहाँ कोरिएको चित्र पुनर्स्थापित भएको इस्राएली जातिसित खूब मिल्छ। यस सिलसिलामा श्री सी. एल. फाइनबर्गले के भनेका छन् भने, ‘यस पदको अन्तिम वाक्यले मसीह आउनुभएपछि उहाँले के गर्नुहुनेछ, सो वर्णन गर्छ; किनकि उहाँले परदेशी दमनकारीहरूलाई देशबाट निकालि-दिनुहुनेछ।’⁽¹¹⁾ (यसको निम्ति के.जे.वी.को अनुवाद हेर्नुहोस्)। जेजस्तो भए पनि एउटा कुरा सुनिश्चित छ: यहूदाका मानिसहरूले आफ्ना शत्रुहरूमाथि गौरवशाली विजय हासिल गर्नेछन्।

झ) जकरिया १०:६-१२: इस्राएल र यहूदा
फेरि आफ्नो देशमा जम्मा गरिनेछन् र
त्यहाँ पुनर्स्थापित हुनेछन्

यस खण्डले संसारभरि तितरबितर भएको यहूदाको घराना, साथै यूसुफको घरानारूपी इस्राएल फर्केर ल्याउने कार्यको पूर्ववर्णन गर्छ। अनि एप्राइमको विषयमा के लेखिएको छ? इस्राएल केजस्तो हुनेछ? यो त शूरवीर योद्धा हुनेछ।

सुसेली मारेर परमप्रभुले आफ्ना जनहरूलाई बोलाउनुहुनेछ र जुन-जुन देशहरूमा उहाँले तिनीहरूलाई तितरबितर पार्नुभएको थियो, ती देशहरूबाट अर्थात् मिस्र देश र अशशूरबाट फर्काएर उहाँले तिनीहरूलाई गिलाद देश र लेबानोनमा भेला गर्नुहुनेछ। अनि जुन जातिहरूले तिनीहरूलाई अधि दासत्वमा राखेका थिए, ती जातिहरूले दण्ड भोग्नेछन्; तर यहूदा र इस्राएलले परमप्रभुको नाममा गर्व गर्नेछन्। अनि एघार पदमा लेखिएको ‘ऊ’चाहिँ ‘उहाँ’ अर्थात् परमप्रभु हुनुहुन्छ। किनभने उहाँले समुद्रका छालहरू सङ्कष्टरूपी प्रहारले हिर्काउनुहुनेछ; समुद्रका छालहरूले यहाँ कुन

अर्थ लिएका छन्? ती छालहरूले सबै किसिमका बाधा र अवरोधहरू सङ्केत गर्छन्, जुन बाधा र अवरोधहरूले उहाँको आगमनको बाटो चेक्छन्, केजस्तै? लाल समुद्रले इस्राएलीहरूको प्रस्थानमा बाधा पारेकोजस्तै।

ज) जकरिया ११:१-३: अविश्वासयोग्य शासकहरूले सजाय भोग्नेछन्

जकरियाको पुस्तकको एघार अध्यायको विषयवस्तु मसीहको तिरस्कार हो, साथै रोमीहरूको हातबाट यरूशलेममाथि आएको विनाश र ख्रीष्ट-विरोधीको उत्थान पनि हो।

एक पददेखि तीन पदसम्म त्यस विनाशको अक्षरशः वर्णन प्रस्तुत गरिएको छ, जुन विनाश इस्राएलका वनहरूमाथि (जुन वनहरूको नाम यहाँ 'लेबानोन' भएको छ), यसका पहाडी देशहरूमाथि र यसका तराईका भूभागहरूमाथि आएको थियो वा आउनेथियो। गोठालाहरूले विलाप गरे वा गर्नेछन्; किनभने यर्दन नदीका चरण र खर्कहरू नष्ट भएका छन् र तिनीहरूका भेडाहरूको निम्ति घाँसको अहारा केही पनि छैन। कसै-कसैको विचारमा यसको सन्दर्भचाहिँ इस्वी संवत् ७० सालमा रोमी-हरूको हातबाट इस्राएल देशमाथि आएको विनाश हो।

ट) जकरिया ११:४-८^क: मसीहचाहिँ बगालको साँचो गोठाला हुनुहुनेछ

जकरिया ११:४-६: परमप्रभुले जकरियालाई के आज्ञा दिनुभयो भने, उनले यस्तो एउटा गोठालाको भूमिका निभाउनु-परेको थियो, जसको बगालका भेडाहरू मारिन ठहराइएका थिए। यस कुरामा जकरियाचाहिँ प्रभु येशूको प्रतीक थिए। अनि यी भेडाहरू बाँकी रहेका यहूदीहरू हुन्, जसलाई तिनीहरूका भूतपूर्व गोठालाहरूले अर्थात् तिनीहरूका भूतपूर्व शासकहरूले क्रूर शोषण

गरेका थिए। तर परमेश्वरले यस देशका दुष्ट बासिन्दाहरूलाई ती रोमी सम्राटको हातमा सुम्पिदिने निर्णय गर्नुभयो, जसलाई तिनीहरूले आफ्नो राजाको रूपमा स्वीकार गर्नेथिए (यूहन्ना १९:१५)।

जकरिया ११:७-८^क: गोठालाको भूमिका निभाउँदाखेरि जकरियाले दुईवटा लौराहरू लिए: एक लौराको नाम 'अनुग्रहको सुन्दरता' थियो भने, अर्को लौराको नाम 'एकताका बन्धनहरू' थियो। ती लौराहरूले आफ्ना मानिसहरूप्रति परमेश्वरको मनसा प्रकट गरे: उहाँले आफ्ना जनहरूलाई अनुग्रह देखाउन चाहनुभयो; अनि उहाँले यहूदा र इस्राएल एक बनाउन चाहनुभयो। जकरियाले आफ्नो काम पूरा गर्न तीनजना भूटा गोठालाहरूलाई खारेज गर्नुपस्को। सामान्य अर्थमा यी तीनजना गोठालाहरू तीनवटा पदहरू हुन्: राजा, पूजाहारी र भविष्यवक्ताका पदहरू। (तर श्री मेरिल एफ. अङ्गरले के सुभाउ दिएका छन् भने, ती तीनवटा गोठालाहरूले यहूदी समाजमा शासकहरूको भूमिका खेल्ने उच्च अधिकारीवर्ग बुझाउँछन्, जस्तै: पूजाहारीहरू, व्यवस्थाका शिक्षकहरू र न्यायकर्ताहरू। अनि 'एकै महिनामा' भन्ने शब्दको विषयमा श्री अङ्गरले निम्न स्पष्टीकरण दिएका छन्: एकै महिनामा इस्राएली जातिका अगुवाहरूको अविश्वास चरमसीमामा पुगेर तिनीहरूले हाम्रा प्रभुलाई क्रूसमा टाँगे।) 12)

ठ) जकरिया ११:८^क-१४: मसीह आफ्ना जनहरूबाट तिरस्कार गरिनुहुनेछ

जकरिया ११:८^क-११: अनि जब मानिस-हरूले आफ्ना गोठालालाई तिरस्कार गरे, तब परमप्रभुले तिनीहरूलाई तिनीहरूकै दुर्भाग्यमा छोडिदिनुभयो। त्यसपछि जकरियाले 'सुन्दरता' नामक पहिलो लौरा लिए, र भाँचेर दुई टुक्रा बनाए; किनकि

परमेश्वरले त्यो करार खारेज गर्नुभयो, जुन करारले गर्दा उहाँले अन्यजातिहरूलाई उहाँका जनहरूको दमन गर्न रोकिराख्नुहुन्थ्यो र तिनीहरूलाई उनीहरूको थिचोमिचो गर्न दिनुहुन्थियो। बगालका दरिद्रहरूले मात्र यहाँ के भइरहेको र किन भइरहेको थियो, सो बुझे; किनकि त्यो कुरा परमेश्वरबाट हुन आएको थियो।

जकरिया ११:१२-१३: अनि जब जकरियाले 'मेरो ज्याला देओ' भनेर मानिसहरूबाट आफ्नो वेतन मागे, तब तिनीहरूले उनलाई तीस चाँदीका टुक्रा दिए। अनि तीस चाँदीका टुक्राचाहिँ गोरुले कसैको दासलाई हानेर मार्‍नो भने त्यस दासको मालिकलाई दिनुपर्ने छुटकाराको दाम थियो। अनि यो दाम कुमालेको सामु प्याँकियो। अनि ठीक त्यस्तै हुन आयो। यहूदा इस्करयोतीले प्रभु येशूलाई विश्वासघात गरेर सुम्पेपछि यस्तै गर्‍यो। अनि यही कुरा यहाँ अघिबाटै भविष्यवाणी गरिएको थियो।

जकरिया ११:१४: त्यसपछि जकरियाले 'बन्धनहरू' नामक अर्को लौरा काटेर दुई टुक्रा बनाए; किनकि यहूदा र इस्राएलको बीचमा भाइ-भाइको बन्धन तोडियो, र फलस्वरूप यहूदीहरूको बीचमा अमेल र आपसी भैंभगडा र मनमुटाउ हुनेथियो।

ड) जकरिया ११:१५-१७: परमेश्वरले तिनीहरूलाई मूर्ति-गोठालाको हातमा अर्थात् खीष्ट-विरोधीको हातमा सुम्पि-दिनुहुनेछ

श्री सी. एल. फाइनबर्गले हाम्रो ध्यानमा राख्न चाहेका छन्, कि मण्डलीको युग जकरिया ११:१४ र १५ पदको बीचमा लुकेको छ।¹³⁾

जे होस्, इस्राएली जातिले येशूमा असल गोठालालाई तिरस्कार गरेको हुनाले

तिनीहरूलाई एउटा भूटा गोठाला दिइनेछ। अनि जकरियाले निकम्मा गोठालाका सरसामानहरू लिएर त्यसको नोकल गरे। यस नाटकीय कार्यले भावी खीष्ट-विरोधीलाई सङ्केत गर्छ, जसले भेडाहरूको वास्ता गर्नेछैन, तर तिनीहरूलाई लुट्नेछ र तिनीहरूलाई मार्नेछ। त्यसको पाखुरा सुक्नेछ र त्यसको दाहिने आँखा लडाइँमा घाइते हुनेछ र अन्धा हुनेछ।

खण्ड ६

जकरिया १२-१४:

मसीहको दोस्रो आगमनमाथि जोड दिने दोस्रो वाणी

क) जकरिया १२:१-३: यरूशलेमचाहिँ सबै जातिहरूको निम्ति समस्याको मूलकारण हुनेछ

यहाँ अन्यजातिहरूलाई भावी दिनमा यरूशलेमको विरुद्धमा आउँदै गरेको देखिन्छ। अनि यो शहर सताउने सबैलाई धेरै कष्ट दिइनेछ। यो अति गर्व जाँतो उठाउन खोज्नेहरूले आफैलाई पो चोट पुर्‍याउनेछन्।

ख) जकरिया १२:४: परमप्रभुले यहूदाका शत्रुहरूलाई नाश गर्नुहुनेछ

त्यस दिनमा परमेश्वरले आक्रमण-कारीहरूलाई, घोडा र घोडचढी दुवैलाई, पागलपन र आतङ्कले हिराउनुहुनेछ।

ग) जकरिया १२:५: यहूदीहरूले परमेश्वरलाई आफ्नो बलको रूपमा मानिलिनेछन्

यरूशलेम-बाहिर बस्ने यहूदाका शासकहरूले आफ्नो मनमा यसो भन्नेछन्: 'यरूशलेमका बासिन्दाहरूको निम्ति सेनाहरूका परमप्रभु तिनीहरूको परमेश्वर तिनीहरूको बल हुनुहुन्छ; अहो, उहाँबाट तिनीहरूले कत्रो शक्ति पाएका रहेछन् !'

घ) जकरिया १२:६-९: यरूशलेम-बाहिर बस्ने यहूदाका मानिसहरूले आफ्ना शत्रुहरूलाई निल्नेछन् र पहिले तिनी-हरूमाथि विजय प्राप्त गर्नेछन्

त्यस दिनमा यहूदाका शासकहरू भस्म पार्ने आगोजस्तै हुनेछन्; उनीहरूले छुने सबै थोकहरू जल्नेछन्। पहिलो विजय यरूशलेम-बाहिर बस्ने यहूदाका मानिसहरूको हुनेछ, यस हेतुले कि यरूशलेमका मानिसहरूले आफूलाई तिनीहरूभन्दा उच्च नपारून्। तर यरूशलेमका बासिन्दाहरू सुरक्षित हुनेछन् र तिनीहरू प्रबल हुनेछन्, र आक्रमण गर्ने यी अन्यजातिहरू नष्ट हुनेछन्।

ङ) जकरिया १२:१०-१४: यस जातिले मसीहलाई तिरस्कार गरेकोमा विलाप गर्नेछ

अनि जब मानिसहरूले ती मसीहमाथि आफ्नो दृष्टि लगाउनेछन्, जुन मसीहलाई तिनीहरूले छेँडेका थिए, तब मानिसहरूले साह्रै तीतो हुने गरी विलाप गर्नेछन्। 'अनि तिनीहरूले मलाई हेर्नेछन्, जसलाई तिनीहरूले छेँडेका थिए; अनि आफ्नो एकमात्र छोराको निम्ति बिलाप गरेर तिनीहरूले उहाँको निम्ति विलाप गर्नेछन्' (१२:१०^ख)। 'तिनीहरूले

मलाई हेर्नेछन्' भन्ने वाक्यमा 'मलाई' भन्ने शब्द याद गर्नुहोस्! तब बुझ्नुहोस्: तिनीहरूले छेँडेका व्यक्ति प्रभु येशू ख्रीष्टचाहिँ परमप्रभु पो हुनुहुन्थ्यो। अनि आफ्नो एकमात्र छोराको निम्ति गरिने शोक इस्त्राएलीहरूको निम्ति सबैभन्दा गहिरो शोक थियो। अनि एघार पदमा 'हृद-रिम्मोनको विलाप' जस्तै ठूलो विलापको कुरा गरिएको छ, यस विषयमा २ इतिहास ३५:२०-२४ पदको खण्ड हेर्नुहोस्! अनि यी शोक गर्नेहरूको बीचमा दाऊदको घराना अर्थात् राजकीय परिवार पनि, नातानको घराना अर्थात् भविष्यवक्ताहरू, लेवीको घराना अर्थात् पूजाहारीहरू, शिमीहरूको घराना अर्थात् शिक्षकहरू, साथै जनताका मानिसहरू पनि हुनेछन्। कसै-कसैको विचारमा यहाँ, शिमी होइन, तर शिमीको सट्टामा 'शिमोन' पढ्नुपर्छ अरे 14), जुन याकूबको महिला छोरा शिमोनले चाहिँ लेवीसँग मिलेर शेकेमका मानिसहरूसित अति क्रूर व्यवहार गरेका थिए (उत्पत्ति ३४:२५)। जकरिया १२:१२-१४ पदको खण्डमा 'अलग्गै' भन्ने शब्द कतिपल्ट दोहोरिएको याद गर्नुहोस्; किनभने पापको स्वीकार साँचो हुनु हो भने, हामी परमेश्वरसँग एकलै हुन आवश्यक छ।

च) जकरिया १३:१: पापबाट शुद्ध हुने शुद्धीकरणको निम्ति प्रबन्ध गरिनेछ

अघिल्लो अध्यायसँग यस तेह्र अध्यायको पहिलो पदको सम्बन्ध नजिक रहेको छ। जब यहूदा र इस्त्राएलका मानिसहरू मसीहलाई तिरस्कार गरेकोमा पश्चात्ताप गर्नेछन्, तब यस जातिको निम्ति प्रायश्चित्तको ठूलो दिन तयार हुनेछ। खास गरी यो शुद्ध पार्ने धारा गलगथामा खोलियो; तर इस्त्राएली जातिले ख्रीष्टको दोस्रो आगमनसम्म यसको आशिष उपभोग गर्न पाउनेछैन।

छ) जकरिया १३:२-६: मूर्तिहरू र भूटा अगमवक्ताहरूलाई हटाइनेछ

जकरिया १३:२: यस देशबाट मूर्तिहरू बिलकुल हटाइनेछन्; देश मूर्तिहरूदेखि शुद्ध पारिनेछ; अनि भूटा अगमवक्ताहरू र अशुद्ध आत्माहरू पनि देशबाट निकालिनेछन्।

जकरिया १३:३-५: अनि कुरा स्पष्ट छ: इस्राएली जातिको पुनर्स्थापनाको दिनमा भूटा अगमवक्ताहरूमाथि कस्तो किसिमको क्रोध आइपर्नेछ, सो कुरा यी पदहरूले वर्णन गरेका छन्। किनभने जब कुनै मानिसले भविष्यवक्ता हुँ भनिटोपल्नेछ, तब त्यसका बुबाआमाले त्यसलाई कडा चेताउनी दिनेछन् र त्यसलाई छुरीले हान्नेछन्। यसकारण जुन मानिसहरू परमप्रभुबाट भविष्यवक्ताको रूपमा पठाइएका छैनन्, ती मानिसहरूले हतपत भविष्यवक्ता हुँ भन्ने दाबी गर्नेछैनन्; बरु तिनीहरूले 'म कृषक हुँ' भन्नेछन्, अथवा नभए आ-आफ्नो पेशा-अनुसार आफ्नो पेशागत परिचय दिनेछन्।

जकरिया १३:६: भूटा अगमवक्तालाई छुरीले हानिएका चोटहरू लागेका छन् भने, अथवा भूटा अगमवक्ताहरूको संप्रदाय-संप्रदायअनुसार त्यसले तिनीहरूको बीचमा चल्ती रीतिहरूको भाग लिएको हुनाले त्यसलाई घाउहरू लागेको छ र त्यसलाई प्रश्न गरिन्छ भने, त्यसले यी चोट र घाउहरूको विषयमा सत्य भन्नेछैन, तर त्यसले घुमाएर खास कुरा तार्ने प्रकारको जवाफ दिनेछ: 'यी त मेरा मित्रहरूको घरमा मलाई लागेका चोटहरू हुन्।'

धेरै ईश्वरभक्त प्रचारकहरूले छ पद प्रयोग गरेका छन् र हाम्रा प्रभु येशू ख्रीष्टमाथि र उहाँलाई गलगथामा दिइएका कीलाका चोट-हरूमाथि लागू गरेका छन्। तर सुस्पष्ट रूपले भूटा अगमवक्ता नै यस खण्डको सन्दर्भ हुँदा-हुँदै यस प्रकारको अर्थ लगाउन गाह्र र अष्टचारो हुँदो रहेछ।¹⁵⁾ पुरानो नियमका

मसीहको विषयमा लेखिएका खण्डहरू तर्कवादी आलोचकहरूको अविश्वासका हमलाहरूबाट रक्षा गर्ने कोशिशमा हाम्रो जोश हददेखि बाहिर जानुहुँदैन; हामी यसको विषयमा होशियार बस्नुपर्छ; किनकि हामीले पवित्र बाइबलको जुनै पनि पद त्यसको सन्दर्भभित्र हेर्ने र अर्थ लगाउने प्रयास गर्नुपर्छ।

श्री जी. कोलम्यान लकजस्ता शास्त्रसम्मत बाइबल-शिक्षक पनि यस पदको विषयमा ख्रीष्टमाथि लागू नगर्ने व्याख्यासँग सहमत छन्; किनकि यस विषयमा तिनले यसो लेखेका छन्:

'यहाँ, यस पदमा कुनै मानिसको केरकार भइरहेको छ, र त्यस मानिसले सरासर आफूमाथि लगाइएको आरोप काटेर 'म कहिल्यै भूटा अगमवक्ता भएकै छैनँ' भन्छ। तर त्यसको न्यायजाँच गर्ने कर्मचारीले त्यसलाई यत्तिमा छोड्दैनन्, तर त्यसलाई शङ्का गरेर परीक्षण-जाँच अघि बढाउँदै लान्छन्। किनकि भूटा अगमवक्ताहरूको दस्तुर के थियो भने, तिनीहरूले आफैलाई चिर-चिर काट्ने र घाउहरू लगाउने गर्थे (हेर्नुहोस् १ राजा १८:२८ र यर्मिया १६:६ आदि)।' ¹⁶⁾

अनि यस पदमा पाइने अरू जानकारीहरू मसीहमाथि होइन, तर भूटा अगमवक्तामाथि लागू गर्ने खूबै मिल्छ। हिब्रूमा जुन शब्द यहाँ 'हातहरू' भनेर अनुवाद गरिएको छ, यस शब्दको अर्थ कुहुनादेखि औंलाको टिप्पासम्मको भाग हुँदो रहेछ। अनि एन.के.जे.वी.को अनुवाद यहाँ अभि स्पष्ट छ, जहाँ यसो अनुवाद गरिएको छ: 'तिम्रा हातहरूको बीचमा भएका घाउहरूको विषयमा के हो त?' जुन अनुवादबाट शरीरको धड्को अगाडि वा पछाडि भागमाथि लगाइएका चोटहरू बुझ्न सकिन्छ, जसरी यी अगमवक्ताका पन्थमा मानिसहरूको धड् विधिवत् हिसाबले चिरा-चिरा काटिन्थ्यो (अथवा त्यस मानिसले साँचो बोल्थे भने, त्यसले आफ्नो शब्दले भनेभैं

त्यसका मित्रहरूको घरमा त्यसलाई लागेका चोटहरू हुन सक्छन् । अनि यस कुरामाथि पनि ध्यान लगाउनु उचित होला, कि हाम्रा प्रभु येशू आफ्ना मित्रहरूको घरमा घाइते हुनुभएन, तर उहाँका सबैभन्दा क्रूर शत्रुहरूको घरमा पो घायल हुनुभयो ।

ज) जकरिया १३:७: मसीहलाई मारिनेछ र इस्राएली जाति छरपष्ट हुनेछ

अब सात पददेखि एउटा खण्ड शुरु हुन्छ, जुन खण्डको विषयमा बाइबलका सबै विश्वासयोग्य विद्यार्थीहरूको राय एउटा हो: यो खण्ड मसीहको विषयमा लेखिएको हो । यहाँ, यस पदमा परमप्रभुले आफ्नो तरवरलाई प्रभु येशूको विरुद्धमा जागिउठ्ने आदेश दिनुभएको छ । अनि यी गोठालाले गलगथामा प्रहारका चोटहरू खानुभयो, कति हो कति ! अनि यहूदीहरूरूपी भेडाहरू त्यस बेलादेखि तितरबितर भएकै छन् ।

झ) जकरिया १३:८-९: इस्राएली जातिबाट बाँकी रहेकाहरू परमप्रभुकाहाँ फर्कनेछन्

यहूदीहरूले प्रभु येशूलाई तिरस्कार गरेका हुनाले यस जातिका तीन भागमा दुई भाग मानिसहरू महासङ्कष्टमा मर्नेछन्; तर बाँकी रहेका एक तिहाइ मानिसहरू जोगिनेछन् । अनि यी बाँकी रहेका मानिसहरू चाँदी र सुनजस्तै खारिनेछन् । तिनीहरूले 'परमप्रभु हाम्रा परमेश्वर हुनुहुन्छ' भन्ने कुरा स्वीकार गर्नेछन्, अनि उहाँले तिनीहरूलाई 'तिनीहरू मेरो प्रजा हुन्' भनेर स्वीकार गर्नुहुनेछ ।

ञ) जकरिया १४:१-२: अन्यजातिहरू यरूशलेमको विरुद्धमा भेला हुनेछन्

यहाँ परमप्रभुको दिनको सन्दर्भ यरूशलेमको अन्तिम घेराबन्दी हो, जब सबै

अन्यजातिहरू यसको विरोधमा आउनेछन् । अनि आक्रमणकारी सेनाहरूले यस शहरभित्र भेट्टाएका लुटका सामानहरू लिएर आपसमा बाँड्नेछन् । अनि यहूदीहरूका आधा मानिसहरू कैदमा लगिनेछन् र बाँकी आधा भाग मानिसहरू छोडिनेछन् ।

ट) जकरिया १४:३-५: परमप्रभु स्वयम्ले हस्तक्षेप गर्नुहुनेछ

त्यसपछि परमप्रभु आफैं जैतुन डाँडामा ओर्लेर आउनुहुनेछ । अनि त्यो जैतुन डाँडा दुई भाग हुनेछ, त्यसको आधा भाग उत्तरमा सर्नेछ र त्यसको आधा दक्षिणमा सर्नेछ, अनि बीचमा एउटा धेरै ठूलो बेंसी बन्नेछ । 'यसरी नै परमप्रभु मेरा परमेश्वर आउनुहुनेछ; अनि तपाईंको साथमा सबै पवित्र जनहरू पनि आउनेछन् ।' यस सिलसिलामा श्री मेरिल एफ. अङ्गरले आफ्नो स्पष्टीकरण दिएर यसो लेखेका छन्:

‘भविष्यवक्ताले आफ्नो परमानन्दको उल्लास लुकाउन सकेनन्, तर आफ्नो बयानमा अप्रत्यक्ष कथनबाट प्रत्यक्ष कथनमा आएर आफ्नो प्रफुल्लता प्रकट गरेका छन् । अनि सजीव हिब्रू शैलीमा यस्तो पाग घरिघरि भेटिन्छ ।’ (17)

ठ) जकरिया १४:६-७: वायुमण्डलमा मौसमको सम्बन्धमा र आकाशमण्डलमा दिनरातका नियमहरूमा ठूला-ठूला गडबडीहरू आउनेछन्

यस खण्डको सय अर्थ ओभेलमा लुकिएको छ; यसकारण धेरै वर्तमान बाइबल-संस्करणहरू, जस्तै मोफफट, आर.एस.वी, एन.इ.बी. र एन.आइ.वी.ले कि त एउटा कि त अन्य प्राचीन अनुवादहरूको सहारा लिएर यो खण्ड अनुवाद गरे, जुन अनुवादले एउटा विचार व्यक्त गर्न खोज्यो: 'तापमानको तल-

माथिको दुरतम हुनेछैन' हो ।¹⁸⁾ अनि श्री जोइस जे. बाल्डविनले छ पदको अन्तिम भाग निम्न प्रकारले अनुवाद गरेका छन्: 'ताराहरूले आफ्नो चमक गुमाउनेछन् ।'

तर यस खण्डको सामान्य अर्थ स्पष्ट छ: यहाँ भविष्यवाणी गरिएका परिवर्तनहरूले तारामण्डललाई असर गर्नेछन् ।

श्री मेरिल एफ. अङ्गरले विभिन्न प्राचीन अनुवादहरूको सहारा लिएर बनाइएका नयाँ बाइबल-संस्करणहरूको अनुवादको विषयमा आफ्नो राय दिई 'यो त बिलकुल गलत हो' भनेर त्यो इन्कार गरेका छन्; किनकि तिनले यहाँ छ पदमा बताइएको दिनमा चौबीस घण्टाको दिन होइन, तर एउटा समयको अवधि अर्थात् परमप्रभुको दिन पो देखेका छन् । अनि तिनले यो खण्ड यशैया ३०:२६ पदसँग जोड्छन्, जहाँ यसो लेखिएको छ:

'अनि चन्द्रमाको प्रकाश सूर्यको प्रकाश-जस्तो हुनेछ, र सूर्यको प्रकाश सात गुणा अर्थात् सात दिनको प्रकाशजस्तो हुनेछ; त्यस दिनमा परमप्रभुले आफ्नो प्रजाको चोटमा मलमपट्टी बाँध्नुहुनेछ र प्रहारले लागेको घाउ निको पार्नुहुनेछ ।'²⁰⁾

इ) जकरिया १४:८: जिउंदो पानीको नदी बग्नेछ

वर्षका सबै ऋतुहरूमा यरूशलेमबाट जीवित पानीहरू बगेर निस्केनेछन् र त्यसको आधा पानी पूर्व मृत सागरमा पुग्नेछ र त्यसको आधा पानी पश्चिम भूमध्यसागरमा पुग्नेछ ।

ढ) जकरिया १४:९: ख्रीष्ट येशू राजा हुनुहुनेछ, र राज्य गर्नुहुनेछ

अनि परमप्रभु सम्पूर्ण पृथ्वीमाथि राजा हुनुहुनेछ, र उहाँलाई एकमात्र साँचो परमेश्वरको रूपमा स्वीकार गरिनेछ ।

ण) जकरिया १४:१०: इस्राएल देशमा भौगोलिक हेरफेरहरू आउनेछन्

अनि सारा देश एउटा सम्म पेरको मैदानमा परिणत हुनेछ, केवल यरूशलेमचाहिँ अरु सबै ठाउँहरूभन्दा उच्च हुनेछ ।

त) जकरिया १४:११: यरूशलेम फेरि बसोबास गरिनेछ र सुरक्षित रहनेछ

यरूशलेम सुरक्षित हुनेछ; यसमा मानिस-हरू बस्नेछन् । अनि त्यहाँ बस्ने मानिस-हरूलाई कहिल्यै फेरि शत्रुको हमला हुने डर अथवा यरूशलेमको सत्यानाश हुने डर लाग्नेछैन ।

थ) जकरिया १४:१२-१५: महामारीले अन्यजाति शत्रुहरूलाई प्रहार गर्नेछ र आतङ्कले तिनीहरूलाई छोप्नेछ

कालक्रमअनुसार हामीले यी पदहरू १४:३ पदसँग राख्नुपर्छ; किनकि यी पदहरूले विजयी ख्रीष्ट येशूलाई उहाँले इस्राएली जातिका शत्रुहरूलाई कसरी जित्नुहुनेछ, सो बयान गरेका छन् । किनकि एउटा भयानक महामारीले यी शत्रुहरूलाई प्रहार गर्नेछ ।²¹⁾ किनकि यसो लेखिएको छ: 'तिनीहरू आफ्ना खुट्टाहरूमा उभिरहेकै बेलामा तिनीहरूको मासु कुहुनेछ, तिनीहरूका आँखाहरू तिनका टोड्काहरूभित्र कुहुनेछन् र तिनीहरूको जित्रो तिनीहरूको मुखभित्र कुहुनेछ ।' अनि परमप्रभुबाट एउटा ठूलो आतङ्कले तिनी-हरूलाई छोप्नेछ । यहूदाका ग्रामीणवासीहरूले यरूशलेमको रक्षामा सहयोग गर्नेछन्; अनि लुटका मालहरू प्रशस्त हुनेछन् ।

द) जकरिया १४:१६-१९: बचेका अन्यजातिहरूले यरूशलेममा आराधना

गर्नेछन्, नभए तिनीहरू यस महामारीको प्रकोपमा पर्नेछन्

बचेका अन्यजातिका मानिसहरू वर्षेपिच्छे यरूशलेममा राजालाई र सेनाहरूका परमप्रभुलाई दण्डवत् गर्न र भुपडीहरूको चाड मनाउन आउनेछन्। यस विषयमा श्री मेरिल एफ. अङ्गरले स्पष्ट पारेर भनेका छन्:

‘यहूदीहरूका सातवटा चाडहरूमध्ये भुपडी-हरूको चाड त्यो एकमात्र चाड थियो, जुनचाहिँ यस भविष्यवाणीअनुसार ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यको युगमा मनाइनेछ। किन ? यो त्यो एकमात्र चाड हो, जसको प्रतीकात्मक अर्थ त्यस बेलासम्म पूरा भएकै हुँदैन; किनकि ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्य नै यस चाडको साङ्केतिक अर्थ हो, र यसैले यो चाडको अर्थ त्यस बेलामा मात्र पूरा हुनेछ।’²²⁾

यरूशलेममा आएर आराधना गर्न जस-जसले इन्कार गर्नेछन्, तिनीहरूले आफ्नो देशमा खडेरीको सामना गर्नुपर्नेछ। यहाँ विशेष गरी मिश्र देशको नाम लिइएको छ; किनकि मिश्र देश माथि यरूशलेममा आएर भने, त्यस देशमा पानीभरी हुनेछैन, जस्तै अरू देशहरूमा

पनि पानी पर्नेछैन, जुन देशका मानिसहरू माथि यरूशलेममा आउँदैनन्।

ध) जकरिया १४:२०-२१: सामान्य भाँडा-कुँडा र वर्तनहरू पनि परमप्रभुको निम्ति पवित्र हुनेछन्; अनि व्यापारीहरूले परमप्रभुको भवनमा फेरि कहिल्यै व्यापार गर्नेछैनन्

त्यस दिनमा हरेक चीज परमप्रभुको निम्ति पवित्र हुनेछ। अब ‘साधारण’ र ‘पवित्र’को बीचमा कुनै भिन्नता हुनेछैन। किनकि यरूशलेम र यहूदामा घोडाहरूका घण्टीहरू र सामान्य भाँडाकुँडाहरू समेत पवित्र हुनेछन् ! ‘अनि त्यस दिनमा परमप्रभुको भवनमा फेरि कहिल्यै कुनै कनानी हुनेछैन’ भन्ने वाक्यको अर्थ के हो ? कनानीचाहिँ फेरी र बनियाँको निम्ति, नत्र फोहोरी मानिसको निम्ति प्रयोग गरिएको अपमानको शब्द थियो। यस्ताहरू मन्दिरबाट, अर्थात् सेनाहरूका परमप्रभुको भवनबाट सधैंको निम्ति हटाइनेछन्।

ENDNOTES:

- 1) 1:18-21: Some see the *four* only as representing “the totality of opposition, just as it represents all directions in the eighth vision” (Joyce G. Baldwin, *Haggai, Zechariah, Malachi*, p. 407). However, the specific reference to individual nations is an ancient interpretation.
- 2) 1:18-21: G. Coleman Luck, *Zechariah*, pp. 26.27.
- 3) 3:8-9: Merrill F. Unger, *Zechariah: Prophet of Messiah’s Glory*, pp. 64,65.
- 4) 3:8-9: Arno C. Gaebelein, *Studies in Zechariah*, p. 42.
- 5) 4:1-6: Merrill F. Unger, *Zechariah*, p.75.
- 6) 6:9-13: It is worth noting that *Joshua* an *Jeshua* (Heb. form of Jesus) are really the same name.
- 7) 6:9-13: David Baron, *The New Order of Priesthood*, p. 30 footnote.
- 8) 7:1-3: *Bethel* is Hebrew for *house of God*, but the Temple is called *the house of the LORD (Jehovah)*, so the city of Bethel is probably meant, contrary to KJV/NKJV tradition. Notice also that *to* is in italics (v.2), meaning that it is not in the Hebrew, but then neither is *from*. As Baldwin remarks: „The correct way to translate this verse is far from evident.” (See Joyce G. Baldwin, *Haggai, Zechariah, Malachi*, pp. 141-143.)
- 9) 7:8-14: William Kelly, *Lectures Introductory to the Study of the Minor Prophets*, p. 467.
- 10) 9:14-17: Merrill F. Unger, *Zechariah*, p. 170.
- 11) 10:4-5: Charles Lee Feinberg, *God Remembers*, p. 188.
- 12) 11:7-8a: Merrill F. Unger, *Zechariah*, p. 195.
- 13) 11:15-17: C. L. Feinberg, *God Remembers*, p. 211.
- 14) 12:10-14: In Hebrew Simeon is *Shimon*. In the ancient, consonantal text, before the vowels were added, this could very easily be miscopied as *Shimei*.
- 15) 13:6: Merrill F. Unger, an eminent OT scholar, applies the verse to Christ, but admits that few Bible scholars agree with him:
 ‘The boldness and daring of this Messianic prophecy and the dramatic abruptness with which it is introduced have frightened most expositors away from its true import on the supposition that it is inseparably connected with verses 2-5, and therefore, still has the false prophet in mind, and to introduce the Messiah is flagrantly to ignore the context’.
 Dr. Merrill F. Unger goes on for five columns of his commentary to defend his view (pp. 228-230).
- 16) 13:6: G. Coleman Luck, *Zechariah*, p. 113.
- 17) 14:3-5: Merrill F. Unger, *Zechariah*, p. 250.
- 18) 14:6-7: J. G. Baldwin, *Haggai, Zechariah, Malachi*, p. 203.
- 19) 14:6-7: J. G. Baldwin, *Haggai, Zechariah, Malachi*, p. 203.
- 20) 14:6-7: Merrill F. Unger, *Zechariah*, p. 252,253.

- 21) 14:12-15: Many modern readers have noticed how closely this passage resembles the dreadful results of a nuclear attack.
- 22) 14:16-19: Merrill F. Unger, *Zechariah*, p. 265.

BIBLIOGRAPHY

- Baldwin, Joyce G. *Haggai, Zechariah, Malachi: An Introduction and Commentary*. Downers Grove, Ill: InterVarsity Press, 1972.
- Feinberg, Charles Lee. *God Remembers*. New York: American Board of Missions to the Jews, Inc., 1965.
- Gaebelein, Arno C. *Studies in Zechariah*. New York: Our Hope Publishers, 1904.
- Laney, J. Carl. "Zechariah." In *Everyman's Bible Commentary*. Chicago: Moody Press, 1984.
- Lindsey, F. Duane. "Zechariah." In *The Bible Knowledge Commentary*. Wheaton: Victor Books, 1985.
- Luck, G. Coleman. *Zechariah*. Chicago: Moody Press, 1969.
- Mills, Montague S. "Zechariah." In *The Minor Prophets: A Survey*. Distributed by 3E Ministries. Dallas: n.d.
- Tatford, Frederick A. *The Minor Prophets*. Vol. 3. Reprint (3 vols.). Minneapolis: Klock & Klock Christian Publishers, 1982.
- . *Prophet of the Myrtle Grove*. Eastbourne, England: Prophetic Witness Publishing House, 1971.
- Unger, Merrill F. *Zechariah: Prophet of Messiah's Glory*. Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1962.

मलाकीको पुस्तकको टिप्पणी

मलाकीको पुस्तकको भूमिका

‘म मलाकीको पुस्तक केसित तुलना गरूँ ? यो त एउटा धेरै बितिसकेको साँभजस्तो हो, र यस साँभसित एउटा लामो दिन सिद्धिएको छ; तर यो पुस्तक एउटा प्रातःकालसित पनि तुलना गर्न सकिन्छ, र यस प्रभातले आफ्नो कोखमा एउटा महिमित दिन गर्भको फलको रूपमा बोक्छ ।’

श्री कार्ल एफ. नागल्सबाक

क) ग्रन्थ-सूचिमा यस पुस्तकको विशिष्ट स्थान

मलाकी नामको अर्थ ‘मेरो सन्देशवाहक’ हो; तर हुन सक्छ, यस नामको पूरा रूप ‘मलाकियाह’ होला, जसको अर्थ ‘परमप्रभुको सन्देशवाहक’ हो। मलाकीको विशेषता र सौभाग्य केमा थियो ? उनले भविष्यवक्ता-हरूमध्ये अन्तिम भविष्यवक्ता हुन पाए, साथै उनले पुरानो नियम र नयाँ नियम – यी दुईवटा नियमहरूको बीचमा पुलको काम गर्न पाए; किनकि उनले बप्तिस्मा दिने यूहन्नाको बाटो हेर्दैथिए, साथै प्रभु येशूको आगमनको बाटो पनि हेर्दैथिए।

अनौठो कुरा के हो भने, कसै-कसैको विचारमा, मलाकीको भविष्यवाणी गुमनामको रचना हो, अनि यो नाम एज्रा वा अरू कुनै लेखकको निम्ति दिइएको काल्पनिक नाम मात्र हो अरे। अनि मण्डलीका केही पूर्वजहरू पनि थिए, जसले यस पुस्तकका लेखकलाई एकजना स्वर्गदूत ठान्थे; किनकि ग्रीक र हिब्रू भाषामा स्वर्गदूत वा सन्देशवाहकको निम्ति एउटै शब्द प्रयोग गरिन्छ।^{१)}

अनि मलाकीको पुस्तकको शैली विशेष हो; किनकि यसको शैली जुवारी खेलेको जस्तै

प्रश्न-उत्तरहरू दिइएको शैलीमा लेखिएको छ; यही कारणले कसै-कसैले उनलाई ‘हिब्रूहरूका सुकरात’ भन्ने नाम दिएका छन्।

ख) यस पुस्तकको लेखक को हुन् ?

यहूदी परम्पराले के भन्छ भने, मलाकीचाहिँ ‘महासभाघर’का सदस्य थिए, र जबूलून इलाकाको सुपा भन्ने ठाउँका लेवी थिए अरे; तर हामी यी भविष्यवक्ताको विषयमा उनको पुस्तकमा लेखिएको जानकारी बाहेक अरू केही पनि निश्चित जान्दैनौं। उनलाई एक साहसी र गम्भीर लेखकको रूपमा लिन हाम्रो निम्ति तर्कसंगत कुरा हो। अनि मलाकीले चाहिँ हागै र जकरियाको साथमा निर्वासन-उत्तरमा बाँचेका यहूदीहरूलाई आह्वान गरेर तिनीहरूलाई परमेश्वरसँग व्यवस्थाअनुसारको सम्बन्धमा फर्काएर ल्याउन खोजे।

ग) यस पुस्तकको लेखे मिति के हो ?

कुरा स्पष्ट छ, कि मलाकीले ख्रीष्टपूर्व ५३८ सालपछि आफ्नो यो पुस्तक लेखे; किनभने उनले राज्यपालको निम्ति^{२)} प्रयोग गरेको शब्द निर्वासन-उत्तरको शब्द थियो। अनि यो पनि सुस्पष्ट छ, कि अरू दुईजना निर्वासन-उत्तरका ‘साना’ भविष्यवक्ताहरू हागै

र जकरिया सेवारत भएको समयभन्दा पछिको समयमा उनले आफ्नो पुस्तक लेखे; किनकि मलाकीको पालोमा मन्दिरको पुनर्निर्माण-कार्य समाप्त भइसकेको थियो र त्यसका रीति-विधिहरू पनि पुनर्स्थापित भइसकेका थिए, अनि वास्तवमा, निक्कै समय बितिसकेको हुनुपर्छ, नत्र ता तिनीहरूको बीचमा यस प्रकारको आत्मिक अधोगति कसरी शुरू हुन सक्थ्यो त, मलाई भन्नहोस् ! अनि यरूशलेमका पर्खालहरूको पुनर्निर्माण पनि भइसकेको थियो ।

यसो हो भने, मलाकीको पुस्तकको लेख्ने मितिचाहिँ ख्रीष्टपूर्व ४७० र ४६० सालको बीचमा निर्धारित गर्न उचित देखिन्छ ।

घ) यस पुस्तकको सन्दर्भ र यसको विषयवस्तु के-के हुन् ?

मलाकीको पुस्तकमा प्रस्तुत गरिएका समस्याहरूचाहिँ र नहेम्याहको पुस्तकमा पेश गरिएका समस्याहरू उस्तै-उस्तै भएका रहेछन्: यहूदीहरूले अन्यजाति मानिसहरूसँग मिश्रित, अवैद्य विवाह गरेका थिए, अनि आपसमा पैसाको लेनदेनका व्यवहारहरूमा अन्याय व्यापक थियो, साथै तिनीहरूले परमेश्वरको भवनबाट दशांसहरू रोकिराखेका थिए, र तिनीहरूको बीचमा सामान्य आत्मिक चिसोपन र उदासीनता फैलिएको थियो । कि त यी समस्याहरू नहेम्याहको पुस्तकमा प्रस्तुत गरिएका समस्याहरू थिए होलान्, कि त उस्तै समस्याहरू यहाँ फेरि दोहोरिए, कि त यी समस्याहरूले यहाँ निरन्तरता पाए ।

निर्वासन-उत्तरमा बाँचेका यहूदीहरूसँग आफ्नो धार्मिक जीवनको सम्बन्धमा कुनै जोश

र जागर थिएन, तिनीहरू मनतातो थिए; यसकारण मलाकीले तिनीहरूलाई जागृत गराउन खोजे, र यसो गर्नको निम्ति उनले यी अविश्वासयोग्य मानिसहरूसँग कुरा गर्दा छलफल गर्ने सजीव तरिका अपनाए ।

कतिले हाम्रो ध्यानमा के राख्न खोजेका छन्, कि मलाकीले सठीक नाम पाए; किनकि उनको नामको अर्थ 'मेरो दूत' वा 'परमप्रभुको सन्देशवाहक' हो; किनभने यस पुस्तकका चारवटा छोटो-छोटा अध्यायहरूमा यी भविष्यवाक्ताले तीनजना सन्देशवाहकहरूलाई बयान गरे; मलाकी २:२ पदमा उनले परमप्रभुको पूजाहारीलाई, मलाकी ३:१^क पदमा बत्तिस्मा दिने यूहन्नालाई र मलाकी ३:१६ पदमा हाम्रा प्रभु येशू ख्रीष्टलाई बयान गरे ।

मलाकीको पुस्तकमा पुरानो नियमको अवधिमा परमप्रभुले आफ्ना जनहरूसँग अन्तिम अनुरोध गर्नुभएको कुरा लेखिएको छ । त्यसपछि बत्तिस्मा दिने यूहन्नाको आगमन नभएसम्म भविष्यवाणीको आवाज चार शताब्दीसम्म चुप रह्यो ।

निम्न कुरामाथि ध्यान दिन लायक छ; किनकि केही आलोचकहरू छन्, जसले मलाकीको भविष्यवाणी र अन्य भविष्यवाणीहरूको लेख्ने मिति धेरै यता सारेका छन्; तर यो सुनिश्चित छ, कि यी पवित्र लेखहरू बत्तिस्मा दिने यूहन्ना र प्रभु येशूको समयमा होइन, तर त्यो समयभन्दा धेरै अघि लेखिए । यसकारण बुझ्नुहोस्: यी पवित्र लेखहरू साँचो भविष्यवाणीहरू हुन्, तर केही विनाशकारी आलोचकहरूले दाबी गरेअनुसार यी लेखहरू 'भविष्यवाणीको रूपमा लेखिएका इतिहासका विवरणहरू' पटककै हुँदै होइनन् ।

रूपरेखा

खण्ड १) मलाकी १:१-३:१५: इस्राएली जातिको विरुद्धमा परमप्रभुका आरोपहरू, तिनीहरूका जवाफहरू र उहाँका न्यायहरूको धम्की

क) मलाकी १:१-५: तिनीहरूको कृतघ्नता

ख) मलाकी १:६-१४: पूजाहारीहरूद्वारा कतिपय अशुद्ध कार्यहरू भए

ग) मलाकी २:१-९: पूजाहारीहरूलाई उनीहरूको दोष देखाइएको

घ) मलाकी २:१०-१६: सम्बन्ध-विच्छेद र विवाहको सम्बन्धमा आएको मिलावट

ङ) मलाकी २:१७: परमेश्वर पवित्र हुनुहुन्छ र उहाँले न्याय गर्नुहुनेछ भन्ने सम्बन्धमा मानिसहरूको इन्कार यस प्रकारको छ

च) मलाकी ३:१-६: अन्तराल विषय: मसीह न्याय गर्न आउनुहुनेछ

छ) मलाकी ३:७: मानिसहरूको पछिहटाइ

ज) मलाकी ३:८-१२: दशांसहरू र भेटीहरूको विषयमा परमेश्वरलाई लुटिएको

झ) मलाकी ३:१३-१५: परमेश्वरको विरुद्धमा भूटा आरोपहरू लगाइएका

खण्ड २) मलाकी ३:१६-४:६: बाँकी रहेका यहूदीहरूले पाउने आशिष र दुष्टहरूले भोग्नुपर्ने न्यायको दण्ड

क) मलाकी ३:१६-१८: बाँकी रहेका विश्वासयोग्य जनहरूको पुनर्स्थापना

ख) मलाकी ४:१: दुष्टहरूको न्याय

ग) मलाकी ४:२-३: मसीह बाँकी रहेका यहूदीहरूकहाँ आउनुहुनेछ

घ) मलाकी ४:४-६: आज्ञाकारी हुन अन्तिम आग्रह गरिएको, साथै भविष्यवक्ता एलियाको आगमन प्रतिज्ञा गरिएको

मलाकीको पुस्तकको टिप्पणी

खण्ड १

मलाकी १:१-३:१५:

इस्त्राएली जातिको विरुद्धमा
परमप्रभुका आरोपहरू,
तिनीहरूका जवाफहरू र उहाँका
न्यायहरूको धम्की

क) मलाकी १:१-५: तिनीहरूको कृतघ्नता

यस पुस्तकको पहिलो अध्यायमा के छ ? परमप्रभुले इस्त्राएली जातिका मानिसहरूको विरुद्धमा केही आरोपहरू लगाउनुहुन्छ, जुन आरोपहरू मानिसहरूले कडा खण्डन गर्छन् । पहिले परमप्रभुले तिनीहरूप्रति आफ्नो प्रेमको तर्क पेस गरेर आफ्नो मुद्दा लड्नुहुन्छ; तर तिनीहरूले उहाँलाई चुनौती दिएर 'तपाईंले हामीलाई कुन प्रकारले प्रेम गर्नुभयो ?' भनेर 'यो कुरा प्रमाणित गर्नुहोस्' भन्छन् । अनि उहाँ ठीक त्यही गर्नुहुन्छ । उहाँले याकूबलाई प्रेम गर्नुभएको र एसावलाई त्यागनुभएको कुरा तिनीहरूलाई सम्झना गराउनुहुन्छ । किनकि

तिनीहरू त याकूबका सन्तान थिए । तर एसावका सन्तान, ती एदोमीहरूमाथि उहाँका न्यायहरू आइपरे र आइपर्नेथिए । यसैले इस्त्राएलीहरूले आफ्नै आँखाहरूले एदोम देश उजाड भएको देखेथिए र यसको निम्ति परमेश्वरलाई श्रेय दिनेथिए ।

ख) मलाकी १:६-१४: पूजाहारीहरूद्वारा कतिपय अशुद्ध कार्यहरू भए

मलाकी १:६: त्यसपछि परमप्रभुले पूजाहारीहरूलाई उहाँको नाम अवहेलना गरेको, तुच्छ ठानेको अनि उहाँको अनादर गरेको र उहाँलाई उहाँलाई दिनुपर्ने सम्मान नदिएको आरोप लगाउनुहुन्छ । तर तिनीहरूले आफ्नो अपवित्र व्यवहारको निम्ति उहाँबाट प्रमाण माग्छन् ।

मलाकी १:७-८: तब परमप्रभुले तिनीहरूलाई 'तिमीहरूले अशुद्ध भेटीहरू ल्याएका' भन्ने दोष लगाउनुहुन्छ । तर तिनीहरूले यो दोष पनि खण्डन गर्छन् । तब उहाँले तिनीहरूलाई तिनीहरूको व्यवहार केकस्तो थियो, सो सम्झाउनुहुन्छ; किनकि तिनीहरूको विचारमा परमप्रभुको निम्ति कुनै पनि कुरा तुच्छ हुँदैनथियो, तर जे पनि चल्थ्यो । किनभने तिनीहरूले अन्धा र लङ्गडा बलिपशुहरू चढाउँथे, जब यस्ता रोगी पशुहरू आफ्ना राज्यपाललाई चढाउने तिनीहरूको हिम्मत थिएन ।

मलाकी १:९: यसकारण भविष्यवक्ता मलाकीले तिनीहरूलाई 'तिमीहरू आफ्ना पापहरूबाट पश्चात्ताप गरेर परमेश्वरको क्रोधबाट बच' भन्ने आग्रह गर्छन् ।

मलाकी १:१०: यस अवस्थामा सेनाहरूका परमप्रभुको चाहना यस प्रकारको थियो: कसैले मन्दिरका ढोकाहरू बन्द गरोस् र यस किसिमका बलिदानहरू चढाउने काम रोकियोस् । किनभने यस्ता बलिदानहरू उहाँको निम्ति कुनै हालतमा पनि ग्रहणयोग्य थिएनन् ।

मलाकी १:११: 'किनकि सूर्योदयदेखि सूर्यास्तसम्म अन्यजातिहरूको बीचमा मेरो नाम महान् हुनेछ, र हरेक ठाउँमा मेरो नामको निम्ति धूप र शुद्ध भेटी चढाइनेछ; किनकि अन्यजातिहरूको बीचमा मेरो नाम महान् हुनेछ, सेनाहरूको परमप्रभु भन्नुहुन्छ ।' ठिककै छ, परमप्रभुका जनहरूले उहाँको नामको आदर नगर्नु, तर उहाँले अन्यजातिहरूको बीचमा आफ्नो नामको योग्य महिमा र सम्मान पाउनुहुनेथियो ।

मलाकी १:१२-१४: किनकि यहूदीहरूले मन्दिरका पवित्र चीजहरू तुच्छ ठान्थे, र तिनीहरू परमेश्वरको सेवा गर्नमा थाकेका थिए । परमप्रभुबाट ती सबैमाथि एउटा श्राप आइपर्नेथियो, जसले खोट भएको बलिपशु ल्याउँथे र त्यो पशु बलिदानको रूपमा परमेश्वरलाई चढाउँथे । किन ? किनभने सेनाहरूका परमप्रभु महान् राजा हुनुहुन्थ्यो, र अन्यजातिहरूको बीचमा मानिसहरूले उहाँको नामको भय मान्नुपर्नेथियो ।

ग) मलाकी २:१-९: पूजाहारीहरूलाई उनीहरूको दोष देखाइएको

पूजाहारीहरूले पश्चात्ताप गर्नुपरेको थियो र आफ्ना चालहरू बदली गर्नुपरेको थियो । उनीहरूले पश्चात्ताप गर्दैनथिए भने उनीहरूमाथि भयानक न्याय आइपर्नेथियो ।

उनीहरूको निम्ति गम्भीर चेताउनी यही थियो । उनीहरूसँग परमेश्वरले प्राचीन समयका पूजाहारीहरूको कुरा उठाउनुभयो; किनकि त्यस जमानाका पूजाहारीहरू लेवीसँग बाँधिएको परमेश्वरको करारप्रति विश्वासयोग्य रहेका थिए । तर अबचाहिँ पूजाहारीहरू पूरा भ्रष्ट थिए; अनि यही कारणले परमेश्वरले उनीहरूलाई सबै मानिसहरूको सामु तुच्छ र नीच तुल्याउनुभयो ।

घ) मलाकी २:१०-१६: सम्बन्ध-विच्छेद र विवाहको सम्बन्धमा आएको मिलावट

मलाकी २:१०-१२: त्यसपछि सम्बन्ध-विच्छेद र पराई देवताहरू मान्ने अन्यजाति पत्नीहरूसँग गरिएको बिहाबारी छलफलको विषय भयो र त्यस कुरासित व्यवहार गरिन्छ । यहूदाका मानिसहरूले विदेशीहरूसँग विवाहको सम्बन्ध राखेर विश्वासघात गरेका थिए; किनकि यसरी तिनीहरूले आफ्नो राष्ट्रिय एकता नष्ट गरिरहेका थिए । यसकारण यस्तो मिश्रित विवाहको सम्बन्धमा रहेका मानिसहरू जो पनि नष्ट पारिनेथिए ।

मलाकी २:१३-१६: मानिसहरूले वेदीको सामु रोएर आँसुको धारा लगाए; किनभने अबदेखि उसो परमप्रभुले तिनीहरूको हातबाट भेटीहरू ग्रहण गर्नुहन्नथियो । अनि किन यस्तो भयो ? किनभने तिनीहरूको विवाहको सम्बन्धमा परमप्रभु साक्षी बस्नुहुन्थ्यो । ओहो, तिनीहरूले हालैमा आफ्नो विवाहको सम्बन्ध कति सजिलोसित तोडिरहेका थिए ! ? उहाँले तिनीहरूको विषयमा के सोच्नुभएको थियो भने, उहाँको विचारमा तिनीहरू एउटै शुद्ध जाति हुनुपरेको थियो । तिनीहरूले ईश्वरीय सन्तानहरू पैदा गर्नुपरेको थियो । तिनीहरू अन्यजातिहरूका सबै भ्रष्टाचारहरूबाट अलग्गै बस्नुपरेको थियो । परमेश्वर अबाइबलीय सम्बन्ध-विच्छेद र त्यसबाट उत्पन्न हुने

अत्याचार घृणा गर्नुहुन्छ। सम्बन्ध-विच्छेद र अत्याचारको बीचमा रहेको सम्बन्धको विषयमा श्री जोइस जे. बाल्डविनले निम्न स्पष्टीकरण गरेका छन्:

‘उहाँले सम्बन्ध-विच्छेद कस्तो देख्नुहुन्छ ? यो त आफ्नो वस्त्र अत्याचारले ढाक्नुजस्तै हो। यो चाहिँ एउटा साङ्केतिक भाषा हो, जसको अर्थ सबै प्रकारका ठूला-ठूला अधर्महरू हुन्, जुन अधर्महरूले हत्या गरिएको व्यक्तिको रगतले जस्तै जहाँ पनि र सबैको निम्ति देखे गरी आफ्नो दाग छोड्दा रहेछन् ?’

ङ) मलाकी २:१७: परमेश्वर पवित्र हुनुहुन्छ र उहाँले न्याय गर्नुहुनेछ भन्ने सम्बन्धमा मानिसहरूको इन्कार यस प्रकारको छ

तिनीहरूले परमप्रभुलाई आफ्ना वचनहरूले थकित पारेका थिए, किनकि तिनीहरूले यसो भन्ने गर्थे: ‘दुष्ट काम गर्ने मानिसको व्यवहार जुनसुकै होस्, परमप्रभु यसको वास्ता गर्नुहुन्न।’ अनि ‘न्यायको परमेश्वर कहाँ हुनुहुन्छ?’ भन्दै तिनीहरूले उहाँलाई हस्तक्षेप गर्न चुनौती दिन्थे, ती कपटीहरू !

च) मलाकी ३:१-६: अन्तराल विषय: मसीह न्याय गर्न आउनुहुनेछ

मलाकी ३:१: अबचाहिँ अधिल्लो पदमा मानिसहरूले गरेको भक्तिहीन चुनौतीको जवाफ परमेश्वरले दिन लाग्नुभयो। उहाँले आफ्नो सन्देशवाहक पठाउनुहुनेथियो। अनि यो प्रतिज्ञा इतिहासमा बन्तिस्मा दिने यूहन्नामा आंशिक रूपमा पूरा भयो; तर यो प्रतिज्ञा भावी समयमा सम्पूर्ण तवरले पूरा हुनेछ, त्यस समयमा, जब एलियाले प्रभुको निम्ति बाटो तयार पार्नेछन्; किनभने उहाँ ती करारका सन्देशवाहक हुनुहुनेथियो, जसको चाहना तिनीहरूले गर्ने गर्थे; कत्रो बहाना ! किनकि यसको विषयमा दुःखलाग्यो कुरा के थियो

भने, जब उहाँ संसारमा आउनुभयो अर्थात् उहाँको पहिलो आगमनमा इस्राएली जाति उहाँमा प्रसन्न भएन, तर तिनीहरूले उहाँलाई क्रूसमा टाँगे।

मलाकी ३:२-४: तर यहाँ बताइएको उहाँको आगमनको दिन उहाँको दोस्रो आगमन हुनेछ। प्रभु येशू पापको न्याय र पापको उचित दण्ड दिन आउनुहुनेछ; अनि त्यस दिनमा को खडा रहन सक्ला ? अनि यो एउटा शुद्धीकरणको सेवकाई पनि हुनेछ; अनि खीष्ट येशूले मन्दिर शुद्ध पार्नुभएको कुराले यसको चित्रण गर्छ; अनि अन्तमा यो शुद्ध पार्ने सेवकाई उहाँको दोस्रो आगमनमा सम्पूर्ण तवरले पूरा हुनेछ। तब लेवीका सन्तानहरू अर्थात् पूजाहारीहरू खारेज चोखो पारिनेछन्, त्यसपछि उनीहरूले उहिलेका दिनहरूमा जस्तै परमप्रभुलाई मनपर्दा भेटीहरू अर्थात् पवित्रता र धार्मिकताका बलिहरू चढाउनेछन्।

मलाकी ३:५: अनि परमप्रभुले जादुगर-हरू, व्यभिचारीहरू, भूटा कसम खानेहरू र ज्यालादार नोकरहरू, विधवाहरू र टुहुराहरूको थिचोमिचो गर्नेहरूलाई, साथै परदेशीसित अन्याय र बेवास्ता गर्नेहरूलाई समेत दण्ड दिनुहुनेछ।

मलाकी ३:६: परमप्रभु बदली हुनुहुन्न, तर उहाँ सधैं उही भइरहनुहुन्छ; यसकारण याकूबका सन्तानहरू नाश र शेष भएनन्। तब हामीले तिनीहरूको संरक्षण केवल उहाँको बदली नभएको सदगुणमा खोज्नुपर्छ।

छ) मलाकी ३:७: मानिसहरूको पछिहटाइ

परमप्रभुले मानिसहरूलाई उहाँकहाँ फर्कने निमन्त्रणा दिनुहुन्छ। तर ती कपटीहरूले ‘हामी कुन कुरामा फर्की?’ भनेर सोध्योन्। किनकि तिनीहरू आफ्नो विचारमा परमप्रभुबाट हटेका थिएनन्।

ज) मलाकी ३:८-१२: दशांसहरू र भेटीहरूको विषयमा परमेश्वरलाई लुटिएको

मोशाको व्यवस्थाअन्तर्गत इस्राएलीहरूले खेतबारीहरूको सबै उब्जनी र आफ्नो सारा पशुधनबाट परमप्रभुलाई दशांस दिनुपरेको थियो, नभई तिनीहरूले दशांसको थोक पैसाले छुटाएर त्यसमा पाँचौं भाग थप्न सक्थे। तिनीहरूले अन्य थुप्रै भेटीहरू लगायत दशांसहरू पनि दिनु थियो; अनि दशांस दिनुको अर्थ के थियो? दशांसद्वारा इस्राएलीहरूले सबै थोकहरू परमेश्वरका थिए, र उहाँचाहिँ सबै प्रकारको धनसम्पत्तिको दाता हुनुहुन्थ्यो भन्ने अङ्गीकार दिए।

अनि दिने विषयमा नयाँ नियमको शिक्षा के हो त? ख्रीष्ट-विश्वासीहरूले नियमित रूपले, उदारचित्तले, खुशीसाथ दिनुपर्छ, र प्रभुले तिनीहरूलाई फलिफाप गर्नुभएअनुसार अर्थात् यस फलिफापको ठीक-ठीक अनुपातअनुसार तिनीहरूले दिनुपर्छ। तर नयाँ नियममा दशांस दिने विषयमा केही पनि लेखिएको छैन। तर यसको विषयमा निम्न प्रकारको सुझाव छ: व्यवस्थाको अधीनतामा जिउने यहूदी मानिसले दशांस दिने गर्थ्यो भने, अनुग्रहको अधीनतामा जिउने ख्रीष्ट-विश्वासीले कति बढ्ता गरी दशांस दिनुपर्ला, होइन र?

पुरानो नियमको समयमा विश्वास-योग्यतासाथ दशांस दिने मानिसले भौतिक धनसम्पत्तिरूपी इनाम पाउँथ्यो; तर यस वर्तमान युगमा हाम्रो धनसम्पत्तिको विषयमा हामी विश्वासयोग्य भण्डारे भयौं भने आत्मिक धनसम्पत्ति हाम्रो इनाम हुन्छ।

यसकारण आठ पदमा आएर परमप्रभुले तिनीहरूलाई सम्भना गराउनुहुन्छ: तिनीहरू आफ्ना दशांस र भेटीहरू नल्याएकोमा चुके;

यसकारण तिनीहरूले परमेश्वरलाई लुट्दैथिए र आफूमाथि श्राप ल्याउँदैथिए। तर तिनीहरू आफ्नो दशांस दिनुमा विश्वासयोग्य भएदेखि, उहाँले तिनीहरूको निम्ति स्वर्गका भ्यालहरू खोलेर तिनीहरूलाई प्रशस्त आशिष, पत्यार नलाग्दो भरपूरीले आशिष दिनुहुनेथियो, यहाँसम्म कि तिनीहरूसँग राख्ने ठाउँ रहनेथिएन। उहाँले तिनीहरूलाई खडेरी, महामारी, शत्रुहरूको हमला र सलहहरू आदि प्रकोपहरूबाट छुटाउनुहुनेथियो, र तिनीहरूलाई पृथ्वीको निम्ति आशिषको कारण तुल्याउनुहुनेथियो।

झ) मलाकी ३:१३-१५: परमेश्वरको विरुद्धमा भूटा आरोपहरू लगाइएका

फेरि पनि परमप्रभुले तिनीहरूको विरोधमा एउटा नयाँ अभियोग लगाउनुहुन्छ: तिनीहरूले उहाँको विरुद्धमा कठोरभन्दा कठोर शब्दहरू बोले; किनकि तिनीहरूले यसो भन्दैथिए: 'परमेश्वरको सेवा गर्नु व्यर्थ हो, र हामी उहाँप्रति आज्ञाकारी भयौं भने यसबाट हामीलाई केही पनि फाइदा हुँदैन।' तिनीहरूले अरूलाई विश्वास दिलाउन खोज्थे, कि घमण्डी, कुकर्माहरू र परमेश्वरलाई परीक्षा गर्नेहरूको समृद्धि मात्र के, यस्ताहरू दण्ड नपाई उम्काउँदा रहेछन् अरे। तर यस्तो कुरा हुनेछैन नै।

खण्ड २

मलाकी ३:१६-४:६:

बाँकी रहेका यहूदीहरूले पाउने आशिष र दुष्टहरूले भोग्नुपर्ने न्यायको दण्ड

क) मलाकी ३:१६-१८: बाँकी रहेका
विश्वासयोग्य जनहरूको पुनर्स्थापना

तर तिनीहरूमध्ये परमप्रभुप्रति निष्ठावान् भएका कोही-कोही त थिए, एउटा बाँकी रहेको भाग त थियो। यिनीहरू पो उम्कनेथिए र आशिषित हुनेथिए, यिनीहरू परमेश्वरको निज धन ठहरिनेथिए; यिनीहरू उहाँका हुनेथिए।

यस विषयमा श्री विलियम केल्लीले यस प्रकारको टिप्पणी गरेका छन्:

‘अबदेखि उसो यहूदीहरूले हामी यहूदी हौं भनेर दाबी गर्नेछैनन्; किनकि तिनीहरूले आफ्नो बाहिरी ठहर र चिनारी व्यर्थ भएको देखेछन्; किनभने तिनीहरूले त्यही कुरा बहुमूल्य ठान्नेछन्, जुन कुरा परमेश्वरको हो; अनि तिनीहरूले दुष्ट मानिसहरूलाई यिनीहरू यहूदी भएका नाताले भन् बढी घृणा गर्नेछन् (१८ पद)।’^{४)}

ख) मलाकी ४:१: दुष्टहरूको न्याय

भट्टीजस्तै दन्किने त्यो दिन आइरहेको थियो, जुन दिनमा सबै घमण्डी र दुष्ट मानिसहरू, तिनीहरूको जरादेखि तिनीहरूको टुप्पासम्म, नष्ट हुनेछन्।

ग) मलाकी ४:२-३: मसीह बाँकी रहेका
यहूदीहरूका आउनुहुनेछ

तर विश्वासयोग्य जनहरूले मसीहमा धार्मिकताको सूर्यलाई स्वागत गर्नेछन्; यी धार्मिकताको सूर्यको उदयको साथसाथै उहाँका पखेटाहरूमा चङ्गाइ हुनेछ। अनि परमेश्वरको नामको डर मान्नेहरू आफ्ना शत्रुहरूमाथि विजयी हुनेछन्, तिनीहरूका यी शत्रुहरू तिनीहरूका खुट्टाहरूमनि खरानी हुनेछन्।

घ) मलाकी ४:४-६: आज्ञाकारी हुन
अन्तिम आग्रह गरिएको, साथै
भविष्यवक्ता एलियाको आगमन प्रतिज्ञा
गरिएको

यस पुस्तकको अन्तमा एउटा अर्ती छ: तिनीहरूले मोशाको व्यवस्थाको सम्झना गर्नुपरेको थियो; अनि निम्न प्रतिज्ञा पनि दिइएको छ: ‘परमप्रभुको दिन आउनुभन्दा पहिले म इस्राएलकहाँ एलियालाई पठाउनेछु।’ अनि एलियाले मानिसहरूको जीवनमा कत्रो सुधार ल्याउनेछन्, यहाँसम्म कि तिनीहरूको चरित्र तिनीहरूका ईश्वरीय पितापुर्खाहरूको जस्तै बनेछ। यसो नभए ता परमेश्वरले देशलाई^{५)} (वा पृथ्वीलाई) श्राप दिनुपर्नेछ।

जब यहूदीहरूले यो पुस्तक सभाघरहरूमा पठन गर्थे, तब तिनीहरूले छ पद पढ्नेपछि फेरि एकपल्ट पाँच पद पढेर तिनीहरूको धार्मिक पठन सिद्ध्याउँथे; यस प्रकारले यस पुस्तकको पठन श्रापसित अन्त हुँदैनथियो। तर यसको विषयमा श्री हेर्बर्ट वोल्फले के पत्ता पाए भने, ‘यस पुस्तकको सन्देशबाट त्यसको तीखोपन सम्म्याउने यस प्रयासले चिन्ता-जनक वास्तविकतामाथि कुनै प्रकारको असर गर्दैन।’^{६)}

हामी पुरानो नियम नयाँ नियमको प्रकाशअनुसार पढ्नुपर्छ; किनकि नयाँ

नियमको प्रकाशचाहिँ बढी भएको छ । यसकारण श्री कैल र श्री डेलित्चले पुरानो नियमको विषयमा लेखेको शास्त्रबद्ध र विद्यागम टिप्पणी-कोशबाट^{७)} त्यसको अन्तिम अनुच्छेद उद्धृत गरेर 'विश्वासीहरूको निम्ति लेखिएको पवित्र बाइबलको टिप्पणी' अन्तर्गत पुरानो नियमको खण्ड समाप्त गर्न सर्वोत्तम देखिन्छ; किनकि तिनीहरूले यी दुईवटा नियम वा खण्डहरूको बीचको सम्बन्ध सुन्दर ढङ्गले जोडे, जब तिनीहरूले यसो लेखेका छन्:

‘मोशाको व्यवस्था र भविष्यवक्ताहरूको पुस्तकहरूले ख्रीष्ट येशूको विषयमा गवाही दिए, अनि ख्रीष्ट येशू व्यवस्था र भविष्यवक्ताहरूले भनेका कुराहरू रद्द गर्न आउनुभएन, तर पूरा गर्न आउनुभयो । यसकारण जब त्यस पहाडमाथि प्रभु येशूको रूप-

परिवर्तन भयो, तब त्यस पहाडमा व्यवस्थाको स्थापक र पुरानो नियमको मध्यस्थ मोशा अनि इस्त्राएलमा व्यवस्था फेरि स्थापित गरेका पुनर्स्थापकको रूपमा भविष्यवक्ता एलिया देखा परे, जसले प्रभु येशूसँग उहाँको मृत्युको विषयमा कुरा गरे, जुन मृत्यु उहाँले यरूशलेममा पूरा गर्न लाग्नुभएको थियो । यो क्षण प्रभुका प्रेरितहरूको निम्ति मात्र होइन, तर हामी सबैको निम्ति पनि कति व्यावहारिक गवाही बनेको छ; किनभने जुन येशू ख्रीष्टले हाम्रो निम्ति आफ्नो जीवन सुम्पिदिनुभयो र यसरी हाम्रो पाप उठाइ-लैजानुभयो र हामीलाई व्यवस्थाको श्रापबाट दाम तिरैर छुटाउनुभयो, यी येशू ख्रीष्ट नै पिता परमेश्वरका प्रिय पुत्र हुनुहुन्थ्यो र हुनुहुन्छ । अनि हामीले उहाँको कुरा सुन्नपछि; किनभने उहाँको नाममाथि विश्वास गरेर हामी परमेश्वरका सन्तान हुनेछौं र अनन्त जीवनका हकदार बनेछौं ।’^{८)}

ENDNOTES:

- 1) **Introduction:** Our English word angel comes from the Greek word 'angelos' (messenger or angel). The name of the book is from the Hebrew word 'malaak', with the same meanings.
- 2) **Introduction:** Joyce Baldwin, Haggai, Zechariah, Malachi, p. 241.
- 3) **2:13–16:** Joyce Baldwin, Haggai, Zechariah, Malachi, p. 241.
- 4) **3:16–18:** William Kelly, *Lectures Introductory to the Study of the Minor Prophets*, p. 536.
- 5) **4:4–6:** The same Hebrew word 'eretz' can mean both land or earth.
- 6) **4:4–6:** Herbert Wolf, Haggai and Malachi, p. 126.
- 7) **4:4–6:** It is well worth noting that Keil and Delitzsch's multi-volume work, while over a century old, is still in print and widely used. Whereas rationalistic commentaries are constantly being replaced by ever more radical unbelief, doctrinally sound and well-written ones can prove valuable for decades and even centuries to come.
- 8) **4:4–6:** C. F. Keil, 'Malachi', *Biblical Commentary on the Old Testament*, XXVI:475.

BIBLIOGRAPHY

- Baldwin, Joyce G. *Haggai, Zechariah, Malachi: An Introduction and Commentary*. The Tyndale Old Testament Commentaries. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1972.
- Feinberg, Charles Lee. *Habakkuk, Zephaniah, Haggai and Malachi*. New York: American Board of Mission to the Jews, Inc., 1951.
- _____. *The Minor Prophets*. Chicago: Moody Press, 1976.
- Keil, C. F. 'Malachi.' In *Biblical Commentary on the Old Testament*. Vol. 26. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1971.
- Kelly, William. *Lectures Introductory to the Study of the Minor Prophets*. London: C. A. Hammond Trust Bible Depot, n.d.
- Logsdon, S. Franklin. *Malachi or Will a Man Rob God?* Chicago: Moody Press, 1961.
- Morgan, G. Campbell. *The Minor Prophets*. Old Tappan, N.J.: Fleming H. Revell Company, 1960.
- Tatford, Frederick A. *The Minor Prophets*. Vol. 3. Reprint (3 vols.) Minneapolis: Klock & Klock Christian Publishers, 1982.
- Wolf, Herbert. *Haggai and Malachi*. Chicago: Moody Press, 1976.

पुरानो नियम र नयाँ नियमको बीचमा भएको अन्तराल समय

पुरानो नियम र नयाँ नियमको बीचमा भएको अन्तराल समयमा कुन-कुन घटनाहरू घटे ?

परमेश्वरले पुरानो नियमको समयमा भविष्यवक्ता मलाकीद्वारा बोलेर आफ्नो अन्तिम वाणी सुनाउनुभयो; त्यसपछि उहाँ लगभग चार सय वर्षसम्म चुप रहनुभयो, जुन अवधिभरि उहाँले कुनै भविष्यवक्ताद्वारा मानिसहरूसित बोल्नुभएन; फलस्वरूप ईश्वरीय प्रकाशमाथि एउटा गगनभेदी मौनताले आफ्नो छाया हालिदियो।

पक्का पनि परमेश्वरको यस मौनताले उहाँको स्वभावको विषयमा किसिम-किसिमका विचार र भावनाहरूको निम्ति ठाउँ दियो। यसको विषयमा कसै-कसैको माग 'उहाँले सधैं गर्नुभएँ गर्नुपर्छ' भन्ने माग थियो भने, अरूको अनुमानमा मानिस बढी पापी भएको हुनाले उसले परमेश्वरको वाणी सुन्ने क्षमता हराएको हुनुपर्ला। (तर यो पनि भएन; किनभने जुनै पनि पापले परमेश्वरको अपमान गर्छ र उहाँको मन दुखाउँछ; यसकारण मलाकीको समयभन्दा अघि-पछिको जुनसुकै समय होस्, परमेश्वरको अनुग्रह नभएको भए उहाँले कुनै व्यक्तिसँग, उहाँले कुनै जातिका मानिसहरूसँग बोल्नुहुनेथिएन नै)। अरू

मानिसहरू पनि छन्, जसले आफ्नो तर्कमा दृढ़ बसेर के भनेका छन् भने, मानिसको विश्वासको अभाव अर्थात् उसको अविश्वास नै परमेश्वरको मौनता र उहाँको निष्क्रियताको मूल कारण थियो अरे।

तर उक्त तीनवटा धारणाहरूमा एउटा कमी भएको छ: यी धारणाहरूले परमप्रभु परमेश्वर सर्वज्ञानी र सर्वाधिकार सुसम्पन्न हुनुहुन्छ भन्ने कुरा ध्यानमा राखेनन्; किनकि उहाँको करारबद्ध प्रेम सुदृढ़ र अटल छ। यो प्रेम हिब्रमा 'केसेद' भनिन्छ। अनि यो प्रेमचाहिँ सधैं उहाँको कार्यप्रणाली प्रेरित गर्ने प्रेरणा हुन्थ्यो र हुन्छ। यसकारण बुभुतुहोस्, यो लामो मौनताचाहिँ उहाँको अनन्त योजनाअन्तर्गतको अभिन्न अङ्ग थियो र हुनुपर्छ पनि। उहाँले विगत समयहरूमा विभिन्न मानिसहरूद्वारा बोल्नुभएको थियो, तर अबचाहिँ उहाँ मानिस-जातिसँग आफ्नो सबैभन्दा ठूलो र सबैभन्दा शक्तिशाली वचनद्वारा बोल्न लाग्नुभएको थियो; अनि यो सर्वोच्च, सर्वोत्तम वचनचाहिँ प्रभु येशू हुनुहुनेथियो। तब एउटा विराम, अँ, एउटा लामो, सुस्पष्ट विरामले अवश्य पनि त्यस चिरस्मरणीय प्रकाशमाथि अझै सुगन्ध थपि-दिनेथियो।

परमेश्वरका चालहरू मानिसको समझ-भन्दा महान् छन्; यसकारण हामीमध्ये कसले उहाँको योजना पूरा बुझ्न सक्छ? 'किनकि

जसरी आकाश पृथ्वीभन्दा उच्च छ, त्यसरी नै मेरा चालहरू तिमीहरूका चालहरूभन्दा र मेरा विचारहरू तिमीहरूका विचारहरूभन्दा उच्च छन्' (यशैया ५५:९)। तर ब्रह्माण्डको रचनाकार आफ्नो काममा क्रमहीन र संतुलनहीन हुनुहुन्न; अँ, उहाँले सूक्ष्म, नगण्य, तुच्छ मानिसहरूसँग व्यवहार गर्नुहुँदा पनि क्रम र संतुलनको साथ सुव्यवस्थित व्यवहार देखाउनुहुन्छ नै। अनि उहाँले आफ्नो व्यवहारमा अपनाउनुभएको प्रक्रम कहिले-काहीँ मात्र बुझ्न सकिन्छ।

अनि हामीलाई के लाग्छ भने, पुरानो नियममा उल्लेख गरिएका समयावधिहरूमा परमेश्वरले मानिसहरूसित कसरी व्यवहार गर्नुभएको थियो, हामी उहाँको यस व्यवहारको संक्षिप्त आलोचना गरे यो हाम्रो निम्ति निकै शिक्षाप्रद हुन्छ। किनकि पवित्र आत्माको प्रेरणाद्वारा लेखिएका पवित्र लेख-हरूबाट उहाँको काम गर्ने एकनासे ढाँचा देखा पर्छ। अनि विगत समयमा उहाँले देखाउनु-भएको यस एकनासे व्यवहारले पुरानो नियम र नयाँ नियमको बीचमा भएको अन्तराल समयमा परमेश्वरले कुन प्रकारले काम गर्नुभयो, यस कुरामाथि प्रकाश पार्छ।

यस विषयमा दुईवटा कुराहरू सुस्पष्ट देखिन्छन्। एक, परमेश्वरले आफ्नो सन्देश प्रस्तुत गर्नुभन्दा अघि वा आफ्नो छुटकारा पठाउनुभन्दा अघि प्रायः एउटा निराशाजनक परिस्थिति सृजना गर्नुहुन्थ्यो, कि त यस्तो आपदविपद् आइपर्न दिनुहुन्थ्यो। दुई, उहाँले सधैं कुनै न कुनै विश्वासयोग्य सेवकलाई बोलाएर खडा गर्नुहुन्थ्यो, जसले उहाँको सामु मानिसहरूको निम्ति अन्तर्विन्ती गर्थे (इजकिएल २२:३०), र जो उहाँको काम गर्ने हतियार हुन्थे, जसद्वारा उहाँले आफ्नो काम पूरा गर्नुहुन्थ्यो।

जलप्रलय आउनुभन्दा अघिको समयमा मानिसहरूको गम्भीर अवस्था विचार

गर्नुहोस्! परमेश्वरले मानिसलाई सृष्टि गर्नु-भएकोमा आफ्नो अफसोस व्यक्त गर्नुभयो (उत्पत्ति ६:६)। यस अँध्यारो, उराठलाग्दो आत्मिक परिस्थितिमा पवित्र बाइबलले घोषणा गरेको छ: 'तर नूहले परमप्रभुको दृष्टिमा अनुग्रह पाए' (उत्पत्ति ६:८)। त्यस बखतमा एउटा निराशाजनक अवस्था थियो, र नूहमा परमेश्वरका विश्वासयोग्य सेवक खडा भए।

अनि यही ढाँचा हामी अब्राहाममा पनि देख्दछौं; किनकि जब परमेश्वरले घमण्डले फुलिएको र मूर्तिपूजामा डुबेको मानिस-जातिको बीचबाट एउटा चुनिएको जातिलाई बोलाउन चाहनुभयो, तब यही ढाँचा फेरि काममा लगाइएको थियो। अनि जब इस्राएली जातिलाई घोर अनिकालबाट जोगाउनु थियो, तब यूसुफको जीवनमा फेरि यही ढाँचा देखा पर्यो। अनि मोशा अर्को उद्धारक भए, जो सठीक समयमा खडा भए, जसले परमेश्वरका जनहरूलाई असम्भव देखिने परिस्थितिहरूबाट छुटकारा दिलाए। अनि उही कुरा न्यायकर्ताहरूको सारा पुस्तकभरि देखिन्छ, अनि एस्तर र नहेम्याहको जीवनमा पनि देखा पर्छ।

यी उक्त उदाहरणहरूमा, र यीजस्तै अरू उदाहरणहरूमा उहाँको कारबाही उस्तै छ: परमेश्वरको ईश्वरीय हस्तक्षेप आउनुभन्दा अघि मानिसहरूका सबै प्रयासहरू विफल हुनुपरेको थियो। अनि पुरानो नियम र नयाँ नियमको बीचमा आएको अन्तराल समयको विषयमा कुरा उस्तै छ: यस अवधिको विषयमा जुन अभिलेख गरिएको इतिहास छ, यस इतिहास परमेश्वरको तर्फबाट उस्तै कारबाहीको निम्ति साक्षी बन्छ। परमेश्वरले आफ्ना जनहरूलाई अकलगुम तुल्याउनु-भयो। उहाँले पहिले तिनीहरूका सबै स्रोतहरू सक्न र सुक्न दिनुभयो अनि तिनीहरूलाई निराशा र हताश भएको परिस्थितिमा

सुम्पनुभयो; त्यसपछि उहाँले आफ्नो सबैभन्दा विश्वासयोग्य, सिद्ध सेवक अर्थात् आफ्ना पुत्र प्रभु येशू ख्रीष्टलाई इतिहासको मञ्चमा ल्याउनुभयो ।

हामीले यहाँ विचार पुर्याउने समयावधि खास कुनचाहिँ हो ?

हाम्रो अन्दाजमा मलाकीको पुस्तक लेखे काम ख्रीष्टपूर्व ३९७ सालमा पूरा भयो; यसो हो भने, हाम्रो ध्यानमा राख्ने समय यस बिन्दुबाट शुरु हुन्छ र त्यस दिनसम्म जान्छ, जुन दिनमा एकजना स्वर्गदूतले बप्तिस्मा दिने यूहन्नाको जन्म घोषणा गरे (लूका १:११-१७) । अनि यो चार सय वर्ष लाग्ने समयमा कुनै भविष्यवक्ता भएन, र आत्माको प्रेरणा पाएर थप ईश्वरीय प्रकाश लेख्ने कुनै लेखक पनि भएन ।

यस अवधिको विषयमा छवटा प्रत्यक्ष देखिने ऐतिहासिक विभाजनहरू गर्न सकिन्छ, जस्तै:

क) फारसको युग; यो युग ख्रीष्टपूर्व ५३६ सालबाट शुरु भएको थियो; तर पुरानो नियम र नयाँ नियमको बीचको अवधिको सम्बन्धमा यो युग ख्रीष्टपूर्व ३९७ सालदेखि ३३६ सालसम्म जान्छ ।

ख) ग्रीकहरूको युग ख्रीष्टपूर्व ३३६ सालदेखि ३२३ सालसम्म जान्छ

ग) मिस्र देशको युग ख्रीष्टपूर्व ३२३ सालदेखि १९८ सालसम्म जान्छ

घ) सिरियाको युग ख्रीष्टपूर्व १९८ सालदेखि १६५ सालसम्म जान्छ

ङ) मक्काबीहरूको युग ख्रीष्टपूर्व १६५ सालदेखि ६३ सालसम्म जान्छ

अनि च) रोमीहरूको युग ख्रीष्टपूर्व ६३ सालदेखि ४ सालसम्म जान्छ

अनि हाम्रो यस सर्वेचणमा यी छवटा युगहरू कालक्रमअनुसार प्रस्तुत गरिन्छन् । यसको एक-एक युगमा त्यसको राजनीतिक परिस्थिति र त्यसका धार्मिक विकासहरूमाथि ध्यान दिइन्छ ।

क) फारसको युग (ख्रीष्टपूर्व ३९७-३३६)

अ) राजनीतिक परिस्थिति

हामीले अघि भनिसक्यौं: ख्रीष्टपूर्व ५३६ सालदेखि नै फारसीहरूले मध्यपूर्वमा प्रभुत्व जमाउँदैथिए । अनि परमेश्वरले यी फारसी-हरूलाई प्रयोग गर्नुभयो र यिनीहरूद्वारा इस्राएली जातिलाई बेबिलोनको कैदबाट छुटकारा दिलाउनुभयो (दानियल ५:३०-३१) । अनि फारसीहरूले कनान देशमा फर्केर आएका, बाँकी रहेका यहूदीहरूमाथि दयाको दृष्टि लगाउँथे, तर जब महापूजाहारीको शक्तिशाली पदको विषयमा यहूदीहरूको बीचमा आन्तरिक होडबाजी मच्चियो, तब फारसका राज्यपालले यरूशलेम शहर आंशिक रूपले नष्ट पारे । तर यो दुःखद घटना छोडेर यस अवधिभरि यहूदीहरू शान्तिमा बसे ।

आ) धार्मिक विकासहरू

परमेश्वरले बेबिलोनको निर्वासन प्रयोग गरेर आफ्ना जनहरूबाट मूर्तिपूजा पूरा हटाइ-दिनुभयो । यसकारण तिनीहरू धर्मशास्त्र पवित्र बाइबलप्रति र विशेष गरी मोशाको व्यवस्थाप्रति नयाँ भक्तिभय राखेर यरूशलेममा फर्के । अनि परमेश्वरको विषयमा तिनीहरूको विश्वास र सिद्धान्त सुदृढ थियो: तिनीहरूको निम्ति धेरै ईश्वरहरू होइन, तर परमप्रभु एकमात्र परमेश्वर हुनुहुन्थ्यो । यी दुईवटा कुराहरू पुरानो नियम र नयाँ नियमको बीचमा भएको समयका प्रमुख धार्मिक लक्षणहरू थिए ।

अनि देशभरि सभाघरहरू आराधनाको स्थानीय केन्द्रहरू भए; यो कुरा पनि यही समयको फल थियो। अनि सभाघरहरूका साप्ताहिक सभाहरूमा धर्मशास्त्र बाइबलको अर्थ खोल्ने शास्त्रीहरूको भूमिका धेरै महत्त्वपूर्ण भयो। अनि प्रभु येशूको जन्म भएको समयसम्म सभाघरहरू विकसित संस्थाको रूपमा सुव्यवस्थित भइसकेका थिए र विश्वभरि यहूदी समाजको चारैतिर फैलिएका थिए।

फारसको शासनकालको अन्ततिर अर्को एउटा विकास भएको थियो, जुन विकासले चाहिँ नयाँ नियमको समयमा सुसमाचारको प्रचारको काम शुभ असर गर्‍यो; किनकि यहूदी धर्मको प्रतिद्वन्द्वमा सामरियामा एउटा मन्दिर खडा गरियो, जुन मन्दिरमा यहूदी धर्मभन्दा फरक अर्को आराधनाको रीति अपनाइन्थ्यो। अनि यही कुराले यहूदीहरू र सामरीहरूको बीचमा सामाजिक र धार्मिक विभाजन र निर्णायक वियोग ल्यायो।

ख) ग्रीकहरूको युग (ख्रीष्टपूर्व ३३६-३२३)

अ) राजनीतिक परिस्थिति

यस छोटो अवधिको निम्ति सिकन्दर महान् मुख्य व्यक्ति थिए। धेरै कारणहरूवश तिनलाई सबैभन्दा ठूलो विजेताको रूपमा मानिन्छ। किनकि तिनले छोटो समयमा फारस, बेबिलोन, कनान देश, सिरिया, मिस्र देश र पश्चिम भारत समेत कब्जा गरे। ख्रीष्टपूर्व ३२३ सालमा तिनी तेत्तिस वर्षको उमेरमा मरे; अनि तिनले ग्रीक देशमाथि केवल तेह्र वर्ष शासन गरे; तर तिनको प्रभाव लामो समयसम्म रहिरह्यो।

आ) धार्मिक विकासहरू

सिकन्दर महान्को मनमोहक इच्छा के थियो भने, तिनले एउटा विश्व साम्राज्य

स्थापित गर्न चाहे, जुन साम्राज्यमा सबै मानिसहरूको एउटै भाषा बोलिनेथियो, तिनीहरूको एउटै चालचलन हुनेथियो र एउटै संस्कृति र एउटै कानून लाग्नेथियो। तिनको प्रभावमा संसारका मानिसहरूले ग्रीक भाषा बोल्न र अध्ययन गर्न थाले। यस प्रक्रियाको नाम 'युनानीवाद' भनिन्छ; यसर्थ सारा संसारमा ग्रीक धर्म र ग्रीक संस्कृति अपनाइयो। युनानीवाद यति लोकप्रिय र शक्तिशाली रहिरह्यो, कि नयाँ नियमको समयमा बाँचेका रोमीहरूले समेत ग्रीक भाषा बोल्थे र ग्रीक संस्कृति मन पराउँथे।

युनानीवादको प्रभाव यहूदीहरूको संस्कृति र धर्ममाथि नपरेको होइन, तर यी दुईवटा कुराहरूको बीचमा तनाउ हुनु र संघर्ष चल्नु स्वाभाविक कुरा हो; यो संघर्ष लामो समयसम्म टिक्‍यो र तित्त भयो। ख्रीष्टपूर्व २७० सालसम्म ग्रीक भाषा निक्कै व्यापक थियो। यसकारण त्यस समयमा 'सेप्टुअजिन्ट' नामक पुरानो नियमको ग्रीक अनुवाद तयार भयो; तर परमप्रभुप्रति विश्वासयोग्य रहेका यहूदीहरूले ग्रीकहरूले मान्दै आएको मूर्तिपूजा र बहुईश्वरवादको कडा प्रतिरोध गरिरहे।

ग) मिस्र देशको युग (ख्रीष्टपूर्व ३२३-१९८)

अ) राजनीतिक परिस्थिति

ख्रीष्टपूर्व ३२३ सालमा सिकन्दर महान्को मृत्युको साल थियो; तिनको मृत्यु हुनेबित्तिकै ग्रीक साम्राज्य चार टुक्रामा भिवाजन भयो, निम्न चारजनाका सेनापतिहरूअनुसार: टोलेमी, लिसिमाकस, कासान्डर र सेलेनस। अनि दानियलको पुस्तकमा यी चारवटा राज्यहरूको कुरा गरिएको छ, जुनचाहिँ त्यस ठूलो सिङको ठाउँमाथि खडा भए (दानियल ८:२१-२२)।

यी सेनापति टोलेमी सोतेरचाहिँ टोलेमी राजवंशका पहिलो शासक थिए; तिनले मिस्र देश पाए, र नभन्दै नजिकै अवस्थित भएको इस्राएल देशमाथि आफ्नो प्रभुत्व जमाइहाले। पहिले तिनले यहूदीहरूसँग कडा व्यवहार गरे; तर तिनको शासनकालको अन्ततिर र तिनका उत्तराधिकारी टोलेमी फिला-डेलफसको शासनकालभरि यहूदीहरूसित दयाको व्यवहार गरिन्थ्यो। अनि त्यही समयअन्तर्गत 'सेप्टुअजिन्ट' नामक बाइबल-अनुवाद अधिकारप्राप्त अनुवाद भयो।

टोलेमी राजवंशले शासन चढाएको समयको अन्तसम्म यहूदीहरूले समृद्धि गरे। तर त्यसपछि मिस्र देश र सिरियाको बीचमा संघर्षहरू बढ्दै गए। इस्राएल देश फेरि ती दुईवटा देशहरूका द्वन्द्वयुद्धहरूको चेपमा परिगयो। तर ख्रीष्टपूर्व १९८ सालमा सिरियालीहरू पानियनको लडाइँमा मिस्र देशमाथि विजयी भए, र त्यही वर्षमा यहूदाचाहिँ सिरियामा गाभियो।

आ) धार्मिक विकासहरू

टोलेमीहरूले अपनाएको नीति निरपेक्षा थियो, अरूलाई सहनु थियो; यसकारण यहूदी धर्म र युनानीवादको अस्तित्व एकसाथ रहिरह्यो। तर यो नीति यहूदीहरूको विश्वासको निम्ति धेरै खतरनाक थियो। किनकि बिस्तारै-बिस्तारै तिनीहरूको समाजमा ग्रीक प्रभाव पसिगयो र चालै नपाउने गरी ग्रीकको जीवनशैली आत्मसात गरियो।

युनानीवादले सुन्दरता, ठाँटबाट र चालहरूको प्रदर्शनमा जोड दिन्थ्यो; यस कुराले यहूदीहरूलाई आफ्नो यहूदी धर्मका विधिहरू बेवास्ता गर्न उत्साह दियो, जुन विधिहरूमा यस्तो कुनै आकर्षणको भलक नै थिएन। यसरी नै तिनीहरूको आराधना गर्ने तरिकामाथि युनानीको प्रभाव पर्‍यो, अनि

बिस्तारै मन र आत्मासाथ गर्नुपर्ने आराधना बाहिरी देखावट पो भएको रहेछ। अनि यस प्रकारको धारणाले यहूदी धर्ममाथि स्थायी प्रभाव पार्यो।

यसबाट दुईवटा धार्मिक सम्प्रदायहरू शुरु भए: युनानीवाद अपनाउने सम्प्रदाय, जुन सम्प्रदायचाहिँ सिरियाको पक्षमा थियो; अनि अर्को सम्प्रदायचाहिँ ईश्वरभक्त यहूदीहरू थिए, विशेष गरी हसिदीहरू थिए, जो फरिसीहरूका पूर्ववर्ती थिए। तर यी दुईवटा सम्प्रदायहरूको बीचमा सत्ताको निम्ति संघर्ष चलिबस्यो; फलस्वरूप यहूदीहरूमा फूट आयो र तिनीहरू राजनीतिक, सांस्कृतिक र धार्मिक पंक्तिहरूमा भिवाजन भए। अनि यही द्वन्द्वले ख्रीष्टपूर्व १६८ सालमा एन्टिओकस एपिफानेसको आक्रमणको निम्ति ठाउँ तयार गर्‍यो।

घ) सिरियाको युग (ख्रीष्टपूर्व १९८-१६५)

अ) राजनीतिक परिस्थिति

सिरियाका राजा एन्टिओकस महान्को शासन र तिनका उत्तराधिकारी सेलुकस फिलोपातरको शासनअन्तर्गत यहूदीहरूसित कठोर व्यवहार त गरिन्थ्यो; तापनि तिनीहरूका महापूजाहारीको देखरेखमा यहूदीहरूको स्थानीय प्रशासन कायम रहन्थ्यो। अनि केही समय सबै कुरा असल प्रकारले चल्दैथियो – त्यस दिनसम्म, जब युनानीवाद अपनाएको मतले महापूजाहारी ओनियस तृतीयको सट्टामा आफ्नो मनपर्ने उमेदवार यासोनलाई नियुक्त गर्ने निर्णय लियो। तर शास्त्रसम्मत यहूदीहरूले महापूजाहारी ओनियस तृतीयको पक्ष लिए। अनि सेलुकस फिलोपातरका उत्तराधिकारी एन्टिओकस एपिफानेसलाई घूस दिएर युनानीवादी मतले आफ्नो यो धूर्त युक्ति पूरा गर्न खोज्यो। यसबाट एउटा राजनीतिक द्वन्द्व

र गृहयुद्ध शुरु भयो, जुन द्वन्द्व र गृहयुद्धले अन्तमा एन्टिओकस एपिफानेसलाई रिसको भोंकमा यरूशलेममा आउने प्रेरणा दिलायो ।

ख्रीष्टपूर्व १६८ सालमा एन्टिओकस एपिफानेसले यहूदी विश्वास त्यसको हरेक लक्षण समेत नष्ट गर्ने योजना गरे । तिनले सबै किसिमका बलिहरू चढाउने काम निषेध गरे, खतनाको विधि मनाही गरे, अनि विश्रामदिन र यहूदीहरूका चाडका दिनहरू मात्र दिएनन् । धर्मशास्त्रका पवित्र लेखहरू कि त काटकुट गरिन्थे, कि त पूरा नष्टभ्रष्ट पारिन्थे । अनि यहूदीहरूलाई सुङ्गुरको मासु खान र मूर्तिहरूको सामु बलि चढाउन बाध्य पारियो । तिनको अपवित्र पार्ने कुकर्मको चरमसीमा यस प्रकारको थियो, जुन अपवित्र कुकर्मले तिनीमाथि विनाश पनि निम्त्यायो: तिनले परमप्रभुको भवनको महापवित्रस्थान अपवित्र पारे, कसरी ? तिनले त्यहाँ एउटा वेदी बनाए र जिउस देवतालाई एउटा बलि चढाए । आगामी सतावटहरूमा धेरै यहूदीहरू मारिए । अनि सायद यस बिन्दुमा आएर हामीलाई परमेश्वरको काम गर्ने तरिकाको विषयमा याद गर्नु उत्तम छ: उहाँ मानिससँग कसरी कारबाही गर्नुहुन्छ ? उहाँले एउटा निराशाजनक अवस्था कि त सृजना गर्नुहुन्छ कि त हुन आउन दिनुहुन्छ, त्यसपछि उहाँ एकजना विश्वासयोग्य सेवक विशेषलाई खडा गर्नुहुन्छ ।

तर यसमा मानिसको प्रतिक्रिया के हो त ? प्रायः जसो मानिसले आफूलाई बचाउने प्रयास गर्छ र ऊ आफ्नो प्रयासमा सफलता प्राप्त गर्ने बिन्दुमा पुगेको देखिन्छ । तर उसले सफलता कहाँ पाउने र ? ऊ त पहिलेको भन्दा खराब अवस्थामा पुग्दो रहेछ । अनि ठीक यही कुरा यहूदीहरूमाथि, परमेश्वरका जनहरूको जीवनमाथि हुन आयो । याद रहोस्: यसरी नै परमेश्वरले साँचो उद्धारकको आगमनको निम्ति मञ्च तयार गर्नुभयो ।

आ) धार्मिक विकासहरू

हामीले उक्त अ) खण्डबाट थाहा लाग्यो, कि युनानीवादको कारणले यहूदी धर्म मान्नेहरूको बीचमा विभाजन आयो । यस प्रकारले एउटा शास्त्रसम्मत समुदायको निम्ति जग्गा तयार पारियो, जसका अगुवाहरू प्रायः शास्त्रीहरू थिए; पछि तिनीहरूको नाम 'फरिसीहरू' भयो । अनि हामीले तिनीहरूलाई कुन दृष्टिले हेरे ठीक होला त ? तिनीहरूचाहिँ यहूदीहरूको व्यावहारिक समुदाय थिए, अनि यस समुदायबाट प्रायः महापूजाहारी आउँथे । तर शास्त्रसम्मत समुदायका धारणाहरू समयको अन्तरालमा यस प्रकारले विकसित भए, कि यी धारणाहरूले पछिको समयमा सडुकीहरूको समुदायको निम्ति ठाउँ तयार गरे ।

ङ) मक्काबीहरूको युग (ख्रीष्टपूर्व १६५-६३)

अ) राजनीतिक परिस्थिति

हास्मोनको घरानाका मत्तातियस नाम गरेका वृद्ध पूजाहारी र तिनका पाँच भाइ छोराहरू मोदिइन भन्ने गाउँमा बस्थे, जुन गाउँचाहिँ यरूशलेमको उत्तर-पश्चिममा अवस्थित थियो । अनि जुन बेलामा एकजना सिरियाका अधिकारीले मोदिइनमाथि अन्य देवीदेवताहरूलाई बलि चढाउने कानून लागू गर्न खोजे, तब मत्तातियसले यो सहन सकेनन्, तर यसको घोर विरोध गरे; यसको सिलसिलामा तिनले देवीदेवतालाई बलि चढाउने एकजना धर्मद्रोही यहूदीलाई मारे, साथै ती सिरियाका अधिकारीलाई पनि मारे; त्यसपछि तिनी आफ्नो परिवारसँग पहाडहरूहुँदा भागे । अनि हजारौं विश्वासयोग्य यहूदीहरू तिनीसँग लागे; अनि इतिहास यसमा साक्षी बसेको छ: अबचाहिँ यी

जोशिला मानिसहरूबाट परमेश्वरको सम्मानको निम्ति जल्ले पवित्र जलनको सबैभन्दा उत्कृष्ट प्रदर्शन देखियो ।

मत्तातियसको मृत्युपछि तिनका तीनजना छोराहरूले क्रमशः यो विद्रोह कायम राखे: मक्काबीको उपनाम भएका यहूदा (ख्रीष्टपूर्व १६६-१६०), योनातान (ख्रीष्टपूर्व १६०-१४२) र सिमोन (ख्रीष्टपूर्व १४२-१३४) । यी मानिसहरूको सफलता सराहनीय थियो; किनकि तिनीहरूले ख्रीष्टपूर्व १६५ सालको डिसेम्बर २५ तारिखमा यरूशलेम शहर सिरियाको हातबाट फिर्ता लिए; तिनीहरूले यसको मन्दिर शुद्ध पारे र परमप्रभुको आराधना-सेवा फेरि स्थापित गरे । अनि यस घटनाको सम्भनामा आजको दिनसम्म वर्षेपिच्छे 'हनुक्काह' नामक चाड मनाइन्छ ।

सिरियाले मक्काबीहरूमाथि विजय प्राप्त गर्ने मनसायले कति व्यर्थका प्रयासहरू गरे; यसैले लडाइँ यहूदाका इलाकाहरूमा लगातार भइरह्यो । तर अन्तमा सिमोनको नेतृत्वमा यहूदीहरूले ख्रीष्टपूर्व १४२ सालमा आफ्नो स्वतन्त्रता प्राप्त गरे । हास्मोनी राजवंशको शासनकालमा यहूदीहरूले लगभग सत्तरी वर्ष आफ्नो स्वतन्त्रता उपभोग गर्न सके; हास्मोनी अगुवाहरूमा उल्लेखनीय नेताहरू योहानान हिर्कानस थिए (ख्रीष्टपूर्व १३४-१०४) र अलेक्सान्डर यान्नेयस थिए (ख्रीष्टपूर्व १०२-७६) ।

आ) धार्मिक विकासहरू

यस अवधिमा सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण धार्मिक विकासचाहिँ यहूदीहरूको बीचको तनाउको फल थियो; किनकि यहूदा कुलबाट राजा आउनु ठिक्कै थियो, तर पूजाहारीगिरी यहूदाको थिएन, तर लेवीको थियो । यसको विषयमा यहूदीहरूमा दुई मत थियो र ठूलो तनाउ पनि आयो । किनकि सयौँ वर्ष महापूजाहारीको पदसित राजनीतिक महत्त्व

बढी हुन्थ्यो । किनभने महापूजाहारीलाई छान्दाखेरि हारूनको वंशबाट सुयोग्य व्यक्तिलाई नियुक्त गरिँदैनथियो, तर यसमा राजनीतिक दृष्टिकोणले हेरिन्थ्यो र शक्तिशाली राजनेतालाई छानिन्थ्यो र यस कुरामाथि जोड दिइन्थ्यो । तर शास्त्रसम्मत यहूदीहरूको दृष्टिमा यो चलन गलत थियो, अँ, पूरा खराब थियो; यसैले यिनीहरूले यसको विरोध गरे । अनि जब ख्रीष्टपूर्व १३४ सालमा योहानान हिर्कानस इस्त्राएल देशका राज्यपाल र यहूदीहरूका महापूजाहारी भए, तब उनले जोर्डन र इदुमिया जिते; अनि उनले सामरियामा अवस्थित भएको मन्दिर ध्वस्त पारे । आफ्नो ठूलो शक्ति र लोकप्रियताले गर्दा उनले आफूलाई राजा भन्ने गर्थे । तर यो कुरा शास्त्रसम्मत यहूदीहरूको सिद्धान्तको ठीक विपरीत थियो; यस बेलामा शास्त्रसम्मत यहूदीहरूले 'फरिसीहरू' भन्ने नाम पाइसके । तिनीहरूले दाऊदको वंशबाट आएको राजाबाहेक अरु कुनै पनि राजालाई स्वीकार गर्दैनथिए; अनि यस विषयमा कुरा सुस्पष्ट थियो: हास्मोनीहरू दाऊदको वंशका थिएनन् ।

अनि जुन मानिसहरूले फरिसीहरूको विरोध गर्थे र हास्मोनीहरूको समर्थन गर्थे, ती मानिसहरूको नाम 'सदुकीहरू' भयो । योहानान हिर्कानसको शासनकालमा 'फरिसी' र 'सदुकी' भन्ने नामहरू पहिलो पल्ट देखा परे । तिनी आफैँ सदुकीहरूको सदस्य भए ।

च) रोमीहरूको युग (ख्रीष्टपूर्व ६३-४)

अ) राजनीतिक परिस्थिति

यहूदीहरूको स्वतन्त्रता ख्रीष्टपूर्व ६३ सालमा समाप्त भयो, जुन वर्षमा रोमका सेनापति पोम्पेइले सिरिया कब्जा गरे र इस्त्राएल देशमा प्रवेश गरे । तर महापूजाहारी अरिस्टोबुलस द्वितीय जसले इस्त्राएलको राजा

हुँ भन्ने दाबी गरे, तिनले रोमी सेनापति पोम्पेइलाई यरूशलेममा स्वागत गरेनन् र उनलाई शहरभित्र आउन दिएनन्। तब रोमी सेनापति रिसले चूर भए; तर रिसको भोकमा उनले पूरा जबर लगाए र यरूशलेम शहर कब्जा गरे र यहूदाको सिमाना घटाए। गैर-शासनबाट छुटकारा पाउन इस्त्राएली जातिले गरेको संघर्ष र प्रयास केही समयसम्म सफल भएको थियो, तर अबचाहिँ यसको सारा आशा मरेको देखिन्छ।

ख्रीष्टपूर्व ४७ सालमा रोमी सम्राट जुलियस केसरले इदुमियाका एन्टिपातरलाई यहूदाको प्रशासक र न्यायाधीशको रूपमा नियुक्त गरे। अनि ख्रीष्टपूर्व ४० सालमा एन्टिपातरका पुत्र हेरोद यहूदीहरूका राजा भए।

अनि एन्टिपातरका पुत्र हेरोद राजा भएपछि तिनको नाम 'हेरोद महान्' भयो; तिनले यरूशलेममा एउटा नयाँ मन्दिर बनाउने योजना गरे र यसको निर्माण पनि गरिछाडे; तर तिनी युनानीवादी थिए, र तिनले हास्मोनी परिवारलाई घृणा गर्थे। यसकारण आफ्नो जोशमा तिनले हास्मोनी परिवारका सबै सदस्यहरूको हत्या गरे, यहाँसम्म कि तिनले आफ्नै पत्नी मरिआम्नेलाई समेत मारिदिए, जोचाहिँ योहानान हिर्कानसको नातिनी थिइन्। त्यसपछि तिनले मरिआम्नेबाट जन्मेका दुईजना छोराहरू अरिस्टोबुलस र अलेक्सान्डरको हत्या गरे। अनि जब प्रभु येशू बेतलेहेममा जन्मनुभयो, त्यस बेलामा सिंहासनमाथि बस्ने व्यक्ति यही हेरोद महान् थिए। तब भन्नुहोस्, परमेश्वरका जनहरूको निम्ति यो कति अंधारो र निराशाजनक अवस्था थियो, होइन र?

आ) धार्मिक विकासहरू

हामीले फरिसी र सदुकीहरूको उत्थानको विषयमा अघि कुरा गरिसक्यौं। अनि हामी

अरू तीनवटा महत्त्वपूर्ण दलहरूको विषयमा कुरा गर्न लागेका छौं। तर यसो गर्नुभन्दा पहिले हामीले यी दुईवटा मुख्य सम्प्रदाय-हरूमाथि केही ध्यान दिनुपर्छ।

क) फरिसीहरू: योहानान हिर्कानसको शासनकालको शुरुमा फरिसीहरूले आफ्नो नाम पाए। अनि यस नामको अर्थ 'अलग बस्नेहरू' हो। तिनीहरूले शास्त्रीहरूमाथि निक्कै निर्भर गर्थे, र तिनीहरू मोशाको व्यवस्था र परमप्रभुलाई मात्रै धर्मप्रति विश्वासयोग्य थिए। तिनीहरूले जुनै हालतमा पनि पवित्र धर्मशास्त्रको नियम पालन गर्नुपर्छ भन्ने कुरामाथि जोड दिन्थे; फलस्वरूप 'मिशनाह' नामक मौखिक कानुन पैदा भयो, जुन मौखिक विधिविधानहरूको कोषले दैनिक जीवनको हरेक क्षेत्रमाथि लिखित व्यवस्थाका नियमहरू लागू गर्न खोज्यो। अनि यसरी यो मिशनाहचाहिँ व्यवस्थाको ठाउँ लियो र जीवनको रहनसहनको कसी पो बन्यो।

प्रभु येशू यस पृथ्वीमा सेवारग हुनुभएको बेलामा यो 'मौखिक कानुन' पवित्र धर्म-शास्त्रको अर्थ र यसको खास उद्देश्यदेखि धेरै टाढा पुगिसकेको थियो; किनभने परमेश्वरको वचनमाथि कडाभन्दा कडा नियममाथि नियम थपिँदै गयो। हो, परमेश्वरको वचनमाथि भर पर्नुपर्छ; यो कुरा असल हो, सय कुरा हो। अनि यस प्रकारको अभियान शुरुमा कति असल र उपयोगी थियो, र यसको निम्ति आवश्यकता ठूलो थियो। तर के गर्ने? यसको नतिजा खराब हुन गयो; किनकि यस कुराले एउटा यस्तो रीतिवाद र विधिपरायणतालाई जन्म दियो, जुन रीतिवाद र विधिपरायणताबाट परमेश्वरको वचनको अर्थ हराएर गएको थियो, अँ, उहाँको वचनमा उल्टो अर्थ पो लगाइन्थ्यो।

ख) सदुकीहरू: यिनीहरूले 'सादोकी' भन्ने शब्दबाट आफ्नो नाम पाए, जुन हिब्रू

शब्दको अर्थ 'धर्मी जन' हो। फरिसीहरूले शास्त्रीहरूको आङ्गभरोसा गर्थे भने, सदुकीहरूले महापूजाहारीसँग नजिकको सम्बन्ध राख्थे। तर यसो हेर्दा यी पूजाहारीहरूले आफ्नो पद र सेवामाथि बढी सामाजिक, राजनीतिक र सांसारिक दृष्टिकोण लगाउँथे। अनि यस प्रकारको धारणा सामाजिक सोच भएका धेरै यहूदी अगुवाजनहरूलाई खुब मनपर्थ्यो।

सदुकीहरूको सङ्ख्याचाहिँ फरिसीहरूको भन्दा धेरै कम थियो; किनकि यी सदुकीहरू प्रायः पूजाहारीका धनी र प्रभावशाली परिवारहरूका सदस्यहरू थिए, जसबाट यहूदी जातिको बीचमा उच्च वर्गको समाजको सङ्गठन भयो। तिनीहरूको विचारमा परमेश्वरको व्यवस्था र इस्राएल देशको राजनीति पूरा अलग भएको हुनुपर्छ। यो कुरा अर्को शब्दमा भन्नु हो भने, तिनीहरूले आफ्नो पवित्रता र आफ्नो देशको भाग्यको बीचमा कुनै सम्बन्ध देख्दैनथिए। तिनीहरूको निम्ति धर्म धर्म र राजनीति राजनीति नै थियो। यसकारण फरिसीहरूप्रति तिनीहरूले धेरै शङ्कालु भावना राख्ने गर्थे, र तिनीहरू फरिसीहरूको विषयमा उनीहरू पुरानो परम्पराको चालमा चल्ने पुरानो धारणाका मानिसहरू, महत्त्वहीन, नगण्य मानिसहरू, अँ, कट्टरपन्थी थिए भन्ने निष्कर्षमा पुगे।

ग) हेरोदीहरू: हेरोदीहरूचाहिँ रोमीहरूको युगमा देखा परे (मत्ती २२:१६)। हेरोदीहरू एउटा राजनीतिक दलका मानिसहरू थिए, जुन दलको प्रमुख उद्देश्यचाहिँ हेरोदको सरकार त्यसको लक्ष्यमा पुग्न साथ दिनु र त्यसको अभिप्राय अघि बढाउनु थियो। हुन सक्छ, यी मानिसहरूको खास प्रेरणा सायद रोमी सरकारको डर थियो कि? किनकि यहूदीहरूले विद्रोह गरे भने तिनीहरूले आफ्नो अस्तित्व र नामनिसान हराउने सम्भावना सधैं जारी रहन्थ्यो। यस दलका मानिसहरूको

ठूलो भुकाउ युनानीवादतिर थियो; यिनीहरू सधैं फरिसीहरू र तिनीहरूको अलग हुने मागको विरुद्धमा थिए।

घ) 'जेलोतेस' वा 'कनानी' अर्थात् जोशिलो हुनेहरू वा उग्रवादीहरू (मत्ती १०:४; लूका ६:१५): यी कट्टरपन्थीहरू पनि एउटा राजनीतिक दल थिए; तर उनीहरू हेरोदीहरूको ठीक उल्ट थिए र तिनीहरूको विरोधी थिए। किनभने उनीहरूले रोमी शासन मान्दैनथिए र त्यसको अधीनतामा पटककै आउन चाहँदैनथिए; अनि उनीहरूले फरिसीहरूले गरेजस्तै अनुशासित भई इस्राएली जातिको मसीहको निम्ति, जसले रोमी सरकार हटाउनेथिए, पर्खन सकेनन्। उनीहरूको विचारमा, परमेश्वरले यस्ता-हरूलाई मात्र सहायता गर्नुहुन्थ्यो, जसले आफ्नो भाग्य आफ्नो हातमा लिनथे र आफ्नो सहायता आफैले गर्थे। यसकारण उनीहरूको विचारमा यहूदीहरू आफ्नो स्वतन्त्रताको निम्ति लड्न तयार हुनुपर्थ्यो।

यता फरिसीहरू व्यवस्थाको अक्षरशः अर्थको निम्ति लड्ने कट्टर थिए भने, उता यी जोशिला उग्रवादीहरू क्रुद्ध राष्ट्रवादी थिए। यस दलका सिद्धान्तहरूले परमेश्वरको हस्तक्षेपमाथि होइन, तर सैनिक कारबाहीरूपी मानवीय छुटकारामाथि जोड दिन्थे।

ङ) एस्सेनीहरू: अनि एस्सेनीहरूचाहिँ? यी एस्सेनीहरू पनि रोमी युगको उपज थिए। तिनीहरूको नाम नयाँ नियममा उल्लेख गरिएको छैन; तर मृत सागरका बेरुवा पुस्तकहरू फेला परेपछि यिनीहरूमाथि ध्यान निककै बढ्यो।

यी मानिसहरू राजनीतिक थिएनन्, तर पूरापूर धार्मिक थिए। यिनीहरू एक प्रकारको आत्मिक पन्थ थिए, जसका सदस्यहरूले 'हामी समाजबाट निस्कनुपर्छ र मठबासी जीवन जिउनुपर्छ' भन्ने धारणा अपनाउँथे र

१९१२ □ पुरानो नियम र नयाँ नियमको बीचमा भएको अन्तराल समय

मनन-चिन्तनमाथि ध्यान दिने किसिमको यहूदी धर्म मान्थे ।

यस समुदायमा कमजोरी र गल्ती के थिए त ? व्यवस्थाको खास अर्थ बुझ्ने यिनीहरूको जोश त थियो; अनि यिनीहरू परमेश्वरको निम्ति पूरा अलग भएको जीवन जिउँथे । तर इस्राएली जातिको हातमा सुम्पिएको सुसमाचार प्रचार गर्ने जिम्मेवारीको विषयमा चाहिँ यी एस्सेनीहरू सजग थिएनन्; यो कुरा कहिल्यै यिनीहरूको होशमा आउँदैनथियो, तर यो कुरा यिनीहरूको मनबाट पूरा हराएर गयो । यिनीहरूले संसारलाई आफ्नो जीवन-देखि बाहिर तालाबन्दी गर्थे, यिनीहरूले त्यसका समस्याहरू बेवास्ता गर्थे, र यिनीहरू संसार आशाबिहिन भएर मर्न दिने कुरामा सन्तुष्ट हुन्थे ।

निष्कर्षः

ख्रीष्ट येशूको निम्ति इतिहासको मञ्च तयार भयो । किनकि मानिसहरूका व्यर्थ प्रयासहरू केही सीप लाग्दैनथिए, यी प्रयासहरूले न राजनीतिक शक्तिहरूको

उत्थानपतन, न ता धार्मिक जीवन र विश्वासको ज्वारभाटा रोक्न वा थाम्न सके । अनि इस्राएली जाति आत्मिक बन्धनको पक्राउमा परेको थियो, जुन बन्धनचाहिँ यसको राजनीतिक बन्धनभन्दा खराब थियो । अघि चर्चा गरिएका विभिन्न दल र अभियानहरूको उदयले तिनीहरूलाई साक्षी दिन्छः हो, तिनीहरूले आफ्नो समस्या समाधान गर्नको निम्ति इमानदारपूर्वक एउटा निर्णायक उपाय खोजिरहेका थिए । तर तिनीहरूले अपनाएका सबै उपायहरू असफल भए । इतिहासको मञ्चमाथि अन्धकारको छाया ओर्लेर आएको र त्यसमाथि बसेको थियो; अवस्था साँच्चै नाजुक थियो ।

यस अँध्यारो अवस्थामा परमेश्वरले चार सय वर्षको मौनता तोड्नुभयो र ख्रीष्ट येशूको पहिलो आगमन घोषणा गर्नुभयोः परमप्रभुको विश्वासयोग्य सेवक आउँदै हुनुहुन्थ्यो । अनि यस दिव्य घोषणाको साथ पुरानो नियम र नयाँ नियमको बीचमा रहेको अन्तराल समय समाप्त भयो ।